Geji New Testament Portions

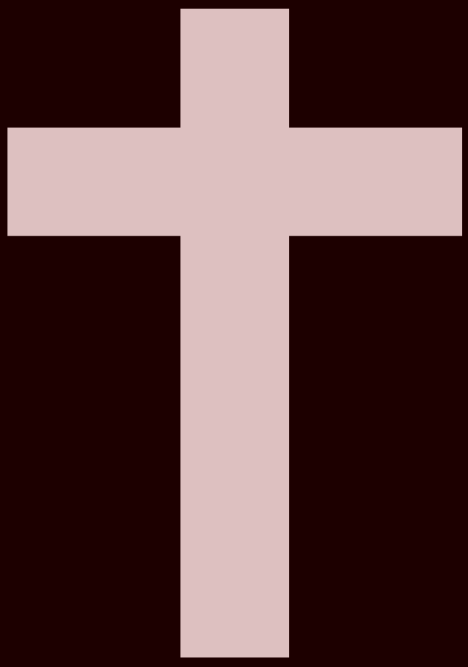

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

Geji New Testament Portions

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Geji)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025
1d007d04-9717-58d3-914b-11692f80c43e

Contents

Matiyu 1
Lukka 43
Yohana 86
PALTI WUL GA MAN KOPTI JI BOTLI 120
Roma 162
1 MAN KORINTI 184
2 MAN KORINTI 202
Man Galatiya 214
MAN APISA 221
YAKUBU 228
1 YOHANA 233

Gaɓa maɲ taɱti tumal Matiyu

Dlaɱti majwe Yesu Almasihu yil tet tumalsi wu

1 Gaɲ kaɗe takaɽda gwe naɱa mbokti ang ten mbalaɲ jwe Yesu Almasihu yen gaˌ
Dauda, yen gaˌ Ibaɽahim yil tet tumalsi wu.
2 Ibaɽahim kaɗe aba gaˌ Ishaku,
Ishaku kaˌ zi Yakubu,
Yek Yakubu zi Yehuda suk yilkeni jwasi,
3 Yehuda kaɗe aba gaˌ Peres suk Zera, ana gwasaɲ kaɗe Tamar.
Peres kaˌ zi Hezaɽon,
Yek Hezaɽon zi Aram,
4 Aram kaˌ zi Aminadab,
Aminadab kaˌ zi Nashon,
Yek Nashon zi Salmon,
5 Salmon kaˌ zi Bo'az maɻgwe ana gwas kaɗe Rahab wu.
Bo'az kaˌ zi Obida maɻgwe ana gwas kaɗe Rut wu.
Yek Obida zi Yese,
6 Yese kaˌ zi Dauda guu,
Dauda kaˌ zi Sulemanu maɻgwe ana gwas wo, tek go kili gaˌ Wuriya kaɗe ti wu.
7 Yek Sulemanu guu zi Rehobowam.
Yek Rehobowam zi Abija,
Abija kaˌ zi Asa,
8 Asa kaˌ zi Yehoshapat.
Yek Yehoshapat zi Joram,
Joram kaˌ zi Yuziya.
9 Yek Yuziya zi Jotam,
Jotam kaˌ zi Ahaz,
Ahaz kaˌ zi Hezekiya.
10 Yek Hezekiya zi Manasa,
Manasa kaˌ zi Amon,
Amon kaˌ zi Josiya.
11 Yek Josiya zi Yekoniya suk yilkeni jwasi kaˌ saˈi gwe saˌ yem maɲ Yehuda ɗe zhel a Babila wu.
12 Kaal ɗaˌ daɱti zhel gwasaɲ a Babila, yek Yekoniya zi Shayeltiyel,
Shayeltiyel kaˌ zi Zerubabel.
13 Yek Zerubabel zi Abihud,
Abihud kaˌ zi Eliyakim,
Eliyakim zi Azor.
14 Yek Azor zi Zadok,
Zadok kaˌ zi Akim.
Akim zi Eliyud.
15 Yek Eliyud zi Eliyaza,
Eliyaza kaˌ zi Matan,
Matan kaˌ zi Yakubu.
16 Yek Yakubu zi Yusupu kos gaˌ Maryam maɻgwe zi Yesu gwe asaˌ mbet ɗe Almasihu wu.
17 Tet ten Ibaɽahim hal yek la Dauda mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaɲ. A Tet ten Daude yek la daɱti zhel gwasaɲ a Babila go mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaˌ pak. Tet ten daɱti zhel gwasaɲ a Babila yek la Almasihu mago mbalaɲ ɗe kutl cet wupsi kaɲ.

Zaɽ gaˌ Yesu Almasihu

18 Kangwe zaɽ gaˌ Yesu Almasihu ni wu wuggu. A Yusupu yi ɗe yen kos gaˌ Maryam ana gaˌ Yesu, tun baɻsaˌ ɓo paɻ hapti so yek taˌ mbi yen tuki tumal Shishi gaˌ Nya a baɽtaˌ ɓo yis maani so.
19 Ama naɻk ɗe hwa mbalaɲ kaɗe Yusupu yen kos gwas wu, yek baɽtaˌ lami ɗe taɻs lak Maryam kaˌ nsha kaˌ dlo mbalaɲ so. Yek taˌ gwe taɻs zakti mukli.
20 Ama tun a taˌ yima daamti gwas ten paɻti nu, yek Yen shinti gaˌ Nya tul malti kaˌ tlunkaɽti. Yek taˌ wulti ɗe, Yusupu yen gaˌ Dauda, kan Maryam ɗe kili gwa, baˌ ɓanti cik so, yen tuk gwe taˌ mbi go sut mal Shishi gaˌ Nya kaɲ.
21 Ta zi yen, akaˌ zit shin ɗe Yesu, naɻk ɗe tik ka kis mbalaɲ jwas ɗaɻkaˌ paɻti byas wul kaɰwu.
22 Ili pi naɻk gwisi taˌ gaɓa gwe Nya dlaɱ tumal maɲ dlaɱti gaɓa gwas wu njikaɲ.
23 Gaɓa gwe wule, <<Yek ge yen kili gwe ɓo yis maani sowu a mbi yen tuki, ataˌ zi yen maani, asa zit shin ɗe Imanuwel.>> Gwe yek ɗe, <<Nya ni sukmi wu.>>
24 De Yusupu paɗaɻ tet yembaɻ wu, yek taˌ kop ilgwe yen shinti gaˌ Nyami hwit ɗe taɻs paɻi wu, yek taˌ hap Maryam ɗe kili gwasi.
25 Ama yek baɽtaˌ yisti so se naɻk taˌ zi yen cina gwasi, yek taˌ zit shin ɗe Yesu.

2

Tulti gaˌ maɲ yisti kyatlaɻ tet gabaɻs

1 Sa zi Yesu ka ban Baitalami ka atl ga Yehudiya, ka sa'i gwe Hiridus ni ɗe bal guu wu, yek man yisti kyatlal jon tet gabas tul Wurshelima, Yek sa kum gazi ɗe,
2 <<Guu ga man Yehuda gwe sa ya zat wuk gwi? Ma yen kyatlal gwas a tu gabas, yek kan ma tuli tan ngusit atli.>>
3 Hiridus guu kumi nu wugo, yek ili hwotti suk mas man Wurshelima i'e.
4 Yek Hiridus guu mo mas kiɗi man Paris suk man yisti mbat gaɓa ga Musa yek ta ngemsi ɗe, <<Bohwe a'ako kan man dlamti gaɓa Nya wule sa zi Almasihu ko?>>
5 Yek sa ballit ɗe, <<Ka ban Baitalami ka atl ga Yehudiya,>> nak ɗe man dlamti gaɓa ga Nya lishi ɗe,
6 << <Ki ban Baitalami ga atl ga Yehudiya,
ko njaa, kik ɗe nak'eni ka ban jwe ni
ka atl ga Yehudiya wu so,
ten ɗe ka ki kan sa zi bal guu gon,
malgwe a dam ɗe bacina ga mbalan
ji man Yisiraila ata pi kyo gwasan
wu.> >>
7 Yek Hiridus guu mbe mbalami mukli, yek ta kum gaz ga sa'i gwe kyadlali yil wu.
8 Yek ta wulsi ɗe, <<Lak ngo yenni i'e, kume ka mbit wu, a kaa lak hwini nini ammago ba lak ngusit atl pak.>>
9 De sa kum gaɓa ga guumi wu, yek sa zigaa. Yek kyatlal gwe sa yeni wu ngusi kopti na si yek lak dlal sut gaa ga lubii gwe yeni ni wu.
10 Sa yen kyadlali wugo yek sa pal hwol tuk i'e.
11 De sa te ka lubiimi wugo, yek sa yen yeni suk Maryam ana gwasi yek sa ngus a cina ɗatka. Yek sa ɓul ngura jwasan yek sa balti zinariya, suk luban, suk mur.
12 Ama yek yen shinti ga Nya dalisi kang ka tlunkat ɗe bas koɓi tumal Hiridus so, yek sa pal gazan tu ten zobsi tantu.

Apti te Masar ka

13 Man yisti kyadlali zigaa wugo yek yen shinti ga Nya gaɓa suk Yusupu ka tlunkati yek ta wulti ɗe, <<Tlinya tak kan yeni suk ana gwasi tak aɓan te Masar ka, tak daman teka se a hwikii ilgwe kaa pali ka kaali wu ten ɗe Hiridus a ngwe tas tlo yeni.>>
14 Yek Yusupu tlinya yek ta kan yeni suk ane ka gasi yek sa ap te Masar ka,
15 yek sa dan a Masar hal se sa'i gwe Hiridus guu mash wu. Nak gwisi pi ta njikan gaɓa gwe Nya dlam tumal man dlamti gaɓa gwas wu ɗe, <<Tet Masar kan a mbe yen gini.>>

Tlot mil maani ka atl ga Yehudiya

16 De Hiridus guu lak yisi ɗe man yisti kyadlali pallat ɗe kadlan wugo, yek mbadl gwas lil i'e, yek ta laki tas tlo mas mil maani ji ban Baitalami suk jwe ni njaa kali wu ka. Yek sa tlo mas mil mani man gin ɗe lop suk ji atl ɗaasi ka ndakce na sa'i gwe man yisti kyadlali hwit wu.
17 Gwisi kaɗe sa'i gwe sa njikan gaɓa gwe Irimiya man dlamti gaɓa ga Nya dlam wu ɗe,
18 <<Sa kum yal gon ka ban Rama,
Yal kulu na du tuk i'e.
Rahila ka nama kulu ten bi mil jwasi
ta nge sheltidli,
nak ɗe sa tlwet mil kawu.>>

Zakti Masar

19 Ama kaal ɗa mashkan ga Hiridus guu, yek yen shinti ga Nya tul mal Yusupu ka tlunkati a Masar.
20 Yek ta wulti ɗe <<Tlinya tak kan yeni suk ana gwasi tak palan teka atl ga Yisiraila ka, nak ɗe mbalan jwe sa nama lamti tlot ga yeni go sa mash wu.>>
21 Yek Yusupu kan yeni suk ane yek sa pal teka atl ga Yisiraila ka.
22 Ama yek ta kumi ɗe Alkilawus ka dan ɗe guu ka lal ga aba gwas Hiridus a tik ɓal ɗe guu ga atl Yehudiya wu, yek ɓanti lat kali citi. Ama ɗe Nya dalit kang ka tlunkat ɗe bas li kali tu kali sowu, yek ta li tu Galili.
23 Yek ta lak dan ka ban gwe asa mbe ɗe Nazarat wu. Na nu kan ilgwe man dlamti gaɓa ji Nya dlam wu dan ɗe gem, gwe wule, <<Sa mbet ɗe man Nazarat wu.>>

3

Lakti icin ga Yohana man baptisma

1 Ka multi jwisi wo yek Yohana man baptisma yil deɓal yek ta ngusi lakti icin ka me ka atl ga Yehudiya,
2 yek ta wul mbalan ɗe, <<Cin atl gaa nak ɗe kanti ga Nya ɗe guu ganan ɓal njaa wu.>>

3 Malgan go tik ɗe malgwe Ishaya man dlamti gaɓa ga Nya gaɓa tenti wu, ɗe ta wule,
<<Yal ga malgwe nama takti bi ka me wu,
gwe nama wulti ɗe,
<Lakami Bagaa tantu gwe ta koɓi wu,
Lakamiti tantu tani ɗe taki.> >>
4 A Yohana lak lukal madlan rakumi ata hap dlo gwas na kul, kaɓa suk duu kaɗe ilga nguki gwasi.
5 Yek mas man Wurshelima suk Yehudiya suk mas atl jwe ni njaa mal dlalka Yodan wu ngusi lat malti.
6 Yek sa ngusi dlamti byas wul jwasan ata nisi ma palti baptisma ka dlalka Yodan.
7 Yek Yohana yen man Paresi suk man Saduki wonti sa nama tulti malti tas palisi baptisma wu, yek ta wulsi ɗe. <<mil wokanzi nakkii, wok dalikii kang ɗe tak aɓi lilti mbadl ga Nya man tulti wu wo? >>
8 Palan wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakan wu.
9 Bak ɓo ngetl ɗe kii wo Ibarahim kaɗe aba gwakan so, Nya a mani palti mil Ibarahim na ye jin.
10 Nak ninge mago ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi gwe wut hwa mil sogo sa wotl ka asa lak ka wutu.
11 Ami wo na ze kan a nikii ma palti baptisma ta mbok ang ɗe kaa ci atl gaa mal Nya wi, ama kaal ɗa ami wo malgon a tuli malgwe nal manan wu, malgwe kaptalan gwas mago a mbuki ta tusit ka sowu. Tik ka palikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.
12 Gal pelti wul gwas nit ang, ta taas lu pelti wul gwas ka, ata pel kapti ɗaka gwe wo ka, ata wut gwesi ka nhu gwasi, apaa ta kwel kapti ka na wutu gwe ba a mbashdli sowu.

Sa pali baptisma Yesu

13 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu yil tet Galili yek ta li dlalka Yodan ta Yohana palit baptisma.
14 Ama yek Yohana nda ngeti ɗe ta palit baptisma so, yek ta wul Yesu ɗe, <<Amik ka li malki tak pali baptisma ama yek kik li tet ɗa?>>
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ningo zaki ta nak gwisi pi tan pal mas ilgwe ni ndakce mal Nya wu.>> Yek paa Yohana bal gaa gwasi yek ta pali Yesu baptisma.
16 De sa pali baptisma Yesu wu, ɗe ta yil tot ɗaka ze ka wugo yek dlo nya ɓuli, yek ta yen Shishi ga Nya nak kulu sut nya yek ta sak dlal tenti.
17 Yek yal gaɓa gon sut nya wuli ɗe, <<Gan go yen gi kan a lamti, a nama kumti tamti gwas i'e.>>

4

Sheɗan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya tala Yesu ka me ta Sheɗan cingalti.
2 Ta pal kalkaze multi ɗe kutl ɗe wupsi na ka cin na ka gas wu, yek kuzan njel tlot gwasi i'e.
3 Yek Sheɗan man cingaltisi li tet malti yek ta wulti ɗe, <<Kume ki wo yen ga Nya kaɗe ki wu, hwi ye jin ɗe tas pal ɗe ilga nguki.>>
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <Ilga nguki tokte kaɗe man ketalti ga mbalan so, ama mas gaɓa gwe a yil sut mal Nya wu.> >>
5 Yek Sheɗan talat Wurshelima ban gwe Nya botli wu, Yek ta tolti to ten gaa lubii ga Nya ka,
6 Yek ta wulti ɗe, <<Kume yen ga Nya kaɗe ki go ɗakci su ka, nak ɗe ni ga lishi ɗe,
<< <Nya a hwi mil shinti jwas gaɓa tenki
asa ngibki ka na ang gwasan,
kangwe ka ɓo asan ten ye sowu.> >>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi pak ɗe, <Bak cingal Nya Bagaa gwa so.> >>
8 Yek Sheɗan po talat ten tlal tlandal gon, yek ta mbokit ang ten guu ji dii atli suk mbunti jwasan.
9 Yek ta wulti ɗe, <<Ba balki mas wul jimi, ɗe kume ka ngus atli yek ka balan nalti wu.>>
10 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tli ɗa malan ka Sheɗan, ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <Ngusi atl Nya Bagaa gwa, a ti na ngus kan ka kumit bi.> >>
11 Yek Sheɗan zakti, yek mil Shinti ji Nya tuli yek sa ndallit gahwulan.

Yesu nda palti wul gwas a Galili

12 Yesu kumi ɗe sa le Yohana kawu yek
ta zak luisi yek ta li ka kat atl ga Galili.
13 Yek ta zak Nazarat yek ta li Ka-
parnahum ban gwe ni njaa ten bi bal
dlalka Galili ka kat atl ga Zabalun suk
Naptali wu.
14 Nak gwisi pi ten ɗe ta ilgwe Ishaya
man dlamti gaba ga Nya dlam wu njikan
gaba gwe wuli ɗe,
15 <<Kat atl ga Zabalun suk ga Naptali gwe
ni ka Galili,
Lu ga majwe ba man Yehuda ka sowu,
lu gwe lak gaa tu bal ze hal yek ɗakci
dlalka Yodan wu
16 Majwe sa nama damti ka damshal wu
sa yen bal cilti wi.
Mbalan jwe sa nama damti ka dan-dan
mashkan go
Cilti a yilisi tot wi.>>
17 Ka sa'i gwisi kan Yesu nde dlamti gaba
mbalan ɗe, <<Cin atl gaa, nak ɗe kanti Nya
ɗe guu ganan njaa wu.>>

Yesu mbe man dipti ze ɗe wupsi

18 Ta nama lat ten bi bal dlalka Galili
nu go, yek ta yen Siman gwe asa mbet
ɗe Biturus wu suk yilka gwasi Andarawus
asa nama dipti ze na wul dopti kwes
gwasan.
19 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Koɓanni nini ba
pallaki ɗe man ngot mbalan nak gwe aka
dop kwes wu.>>
20 Nige-nige yek sa lak wul dopti kwes
gwasan ka yek sa kopti.
21 Sa nama lat nugo yek Yesu yen
Yakubu suk Yohana yilka gwasi. Si wo mil
ji Zabadi kan, Yesu mbisi asa nama lakanti
wul dopti kwesi suk aba gwasan ka jirgi
ze. Yek ta mbesi,
22 yek nige-nige yek sa zak jirgi suk aba
gwasan yek sa kopti.

Yesu zi ang wonti mbalan

23 Yek Yesu matl ka mas kat atl Galili ata
nima mbokti ang mbalan ten gaba ga Nya
ka lu motgaa gwasan ata nisi ma dlamti
gaba man tamti ten bi kanti Nya ɗe guu
gwasan. Yek ta pita ndokti mas cwo suk
lashi kumti tamti ga dli ji mbalan.
24 Yek bi gwas matl ka mas atl ga Siriya,
yek man bami ngusi tullat ji mbalan
jwasan jwe dli tamisi bi sowu. Na majwe
sa citi ka na cwo wonti wu, suk majwe
nama kumti dli suk majwe yetal ni kasi
ju, suk man maparpaɗa suk majwe dli
jwasan tla kawu, yek ta ndoksi mas
jwasan.
25 Yek mbalan wonti, man Galili, suk
man Dikapolis, suk man Wurshelima, suk
man Yehudiya hal suk majwe ni tu ten kati
gon ga dlalka Yodani wu kop kaal ga Yesu.

5

Mbok ang ten wul ga Yesu ten tlandal

1 Yesu yeni ɗe mbalan wonti mogaa wu,
yek ta to ten tlandal ilgon gwasi. Ta dan
na zhila wu, yek mil lishti jwas li tet malti.
2 Yek ta njelisi mbokti ang ten wul ɗe,
3 <<Man albarka kaɗe majwe yis lashi
ndalti gwasan ten bi wul ji Nya wu,
ten ɗe guu ga Nya wo gwasan kan.
4 Man albarka kaɗe majwe asa pal duu tuk
wu,
ten ɗe sa wutisi bi tang ten mbadl wu.
5 Man albarka kaɗe majwe basa palli gaa
gwasan ɗe ilgon sowu
ten ɗe sa mbi wul ji dii atli.
6 Man albarka kaɗe majwe sa nama kuzan
suk kalkaze ɗe tas pal ilgwe ni
ndakce wu,
ten ɗe tuk gwasan a njikan.
7 Man albarka kaɗe majwe asa yen gonti
wu
ten ɗe si mago sa yen gonti gwasan
wu.
8 Man albarka kaɗe majwe mbadl jwasan
ni mbuni wu
ten ɗe sa yen Nya.
9 Man albarka kaɗe majwe asa lakan dlo
ga mbalan wu
ten ɗe sa mbesi ɗe mil ji Nya.
10 Man albarka kaɗe majwe sa nama tlat
bomti ten palti wul ndakce wu
ten ɗe boo ga Nya wo gwasan kan.
11 <<Kii wo man albarka kan ka sa'i gwe
mbalan byalkii yek sa lakkii ka bomti yek
sa shelikii lal gaa ga palti mas byas wul ten
bi gi wu.
12 Ta mbadl gwakan tami akaa pal hwol
tuki i'e nak ɗe Nya a ɓatlkii nal ka boo
gwas wu, nu kan sa lak man dlamti gaba
ga Nya jwe tulikii cina ju ka bomti.

Mbokti ang ten kwi suk cilti

13 <<Kii wo kik ɗe kwi ga dii atli, kume
kwi po tam sogo, ɗa nii kan sa palli tamti
gwi? Malgon a po pal ilgon na nali so, ama
sa wut ka a mbalan li na asan a dani.
14 <<Kik ɗe cilti ga dii atli. Ai ban gwe ni
ten zandal go sa manan hwundalti ka so.
15 Mbalan lakan wutu ka pitila asa yitle
ka na gal so, ama asa sa zi ten lu zati.
Kangwe a cili, a mbalan yen lu ka lubiimi
wu.
16 Nak gwisi kan han ta cilti gwakan
ngusi cilti, ta mbalan yen hwa pat gwakan
asa tas shin ga Aba gwakan gwe ta ni to
nya kawu.

Gaɓa ga Yesu ten mbat gaɓa ga Musa

17 <<Bak daman gwa we a tuli, ta tlok
Mbat Gaɓa ga Musa suk Lishti ji man
Dlamti Gaɓa ga Nya ka so, a tul ɗe ta tlok
ka so a ma a tul ɗe ta njikami ka.
18 Gem kan dlo nya suk dii atl a taas
ka, ama ko ta ilgwe ni ɗe nak'eni ka Mbat
Gaɓa ga Musa, mago a tlokdli ka so se
njikan mas.
19 Ten nak gwisi kan mas malgwe nge
kopti mbati gon a giɓi, ko ta mbati gwisi
kani ɗe gwe nda nak'eni mani wu, yek
ta mboki ang mbalan ɗe tas pali nugo,
sa mbet ɗe malgwe ni nak'eni ka guu ga
Nya. A mas malgwe kop mbat gaɓe yek
ta mboki ang mbalan dani go sa mbet ɗe
kakshe a guu ga Nya.
20 A nikii ma hwiti, kume palti wul
ndakce gwakan man ga man Paresi suk
man mbokti ang mbalan ten Mbat Gaɓa ga
Musa wu sowu, kaa te ka guu ga Nya so.

Mbotik ang ga Yesu ten lilti mbadli

21 <<Kaa kumi ɗe tet go sa dlami mbalan
jinan ɗe <bak tlo mbalan so, majwe tlo
mbalan go sa nolti.>
22 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas
malgwe mbadl lilit na yilka gwas go sa
nolti. A malgwe hwi yilka ɗe, <Ki wo
mbalan ga koo lu,> sa nolti, a malgwe wul
yilka gwas ɗe, <Ki wo kaɗlan kaɗe ki wu!
> Mbun ɗe ta lakti buu wutu.
23 <<Na nu kan kume ka ɓa bal wul ka lu
takti wul, yek ka daami go malgon nama
lilti mbadl na ki wu,
24 lak lakan dlo gwa suk mali pa apaa ka
nda takti wuli.
25 <<Lakan dlo gwa suk malgwe talak
dlaboo wu bale-bale a kayi ten tantu lat
ka lu kisti gaɓe. Lakan dlo gwa sukti, ka
pali nu sowu ta lakki ka ang ga man kisti
gaɓa, a man kisti gaɓe lakki ka ang ga man
hapti dlo asa lek ka ka lu gwe asa le man
palti byas wullu.
26 A nikma hwiti ɗe gem kaman yilti ka
so, se ka ɓatl mas ilgwe man kisti gaɓa
tlwek ɗe tak ɓatl wu.

Mbokti ang ɗe bak pi suk kili ga malgon so

27 <<Kaa kume ɗe tek go sa dlam ɗe <bak
pan palan so.>
28 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe mas
malgwe yen kili mbalan yek ta lam multi
sukti go mali pi palan sukti ka mbadl gwas
wi.
29 Kume gwel gwa kati ga ang shinti
kaɗe man lakti gwa ten palti byas wullu,
yilli ka aka lakka. A mani ki ta kat dli gon
gwa ka ni ɗa so ɗa gwe tas lak mas dli gwa
ka buu wutu wu.
30 A kume a ang shinti gwa kaɗe man
lakti aka pal byas wullu, kotl ka tak lakka.
A maniki ta kat dli gon gwa ka ni ɗa so ɗa
gwe tas lak mas dli gwa ka buu wutu wu.

Mbokti ang ten zakti kili punka

31 <<Tek go sa wulsi ɗe, <Mas malgwe
lam zakti ga kili gwas go tas balti lishti
zakti.>
32 Ama a nikii ma hwiti ɗe mas malgwe
zak kili gwasi aba ten pat palan kan ta
mbit sogo ta lakti ten pat palan wi. A
malgwe hap kili gwe sa zakti go, ta nama
pat palan sukti.

Mbokti ang ga Yesu ten bi mot gaɓa suk Nya

33 <<Kaa po kume ɗaɗe tek go sa hwi
mbalan ɗe, <Bas mo gaɓa suk Nya ten lal
so, ama tas pal ilgwe sa mo gaɓa na Nya
dani.>
34 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, bak
mo gaɓa suk Nya so. Bak mo gaɓa na dlo
nya so nak ɗe yek ɗe lu danti ga Guu Nya
wu.
35 A bak mwe na dii atl so, nak ɗe yek
ɗe lu zat asan gwas wu, bak mwe na
Wurshelima so pak, ai yek ɗe ban ga Bal
Guu.

36 Baḵ mo gaɓa na gaa gwa so, naḵ ɗe ka
man pallaṯ ga maḍlaṉ ɗe naṃ ga gaa gwa
hwoli sogo duuni dani sowu.
37 Ka mas ilgwe kaa dlaṃ wu ta gaɓa
gwakaṉ dlaḷ ten <Yii> sogo <Wowo.>
Kume ɗakci nu wu, tet mal Maṉ Ngalci wu
kaṉ yil teɗi.

Mbokti ang ga Yesu ten pallaṯ ami

38 <<Kaa kumi ɗe tek go sa dlaṃ ɗe
<Gwel ka lal ga gwel, shin ka lal ga shin.>
39 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe, baḵ
nge ɗe ta mbalaṉ tekii gaẓi so. Kume
maḷgon ɓek kalkang ten kaṯ ang shinti go,
ballit kaṯi ga ang yali wu pak.
40 Kume maḷgon taḷak dlaboo ten bi
kukaḷ gwa ga tugiɓi go, baḷti lukaḷ ga
tukaali pak.
41 Kume maḷgon zik ngetli taḵ li sukti
dlentaṯ ga mil ɗe naṃ wu, li sukti hal mil
ɗe lop.
42 Mas maḷgwe ngemik wul go patti ɗa
so, a maḷgwe ngemik dul go baḷti.

Lam maṉ nget gwa

43 <<Kaa kumi tek go sa dlaṃ ɗe, <Lam
yilka gwa, aka nge maṉ nget gwa.>
44 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe
taḵ lamaṉ majwe ngekii wu, ngemi Nya
majwe nikii ma cit dlelngapcan wu.
45 Kume ka paḷi naḵ gwisi go kaa daṃ ɗe
mil ji Aba gwakaṉ gwe ni to nya kawu, ti
ɗe ata laki a cin yili hwa mbalaṉ suk byasi,
ata laki a ze nde maṉ paḷti wul ndakce suk
maṉ paḷti byasi.
46 Kume majwe sa lamkii wu kaṉ akaa
lamsi na ngusaṉ go, ɗaṉi kaṉ sa ɓatlkii
gwi? Ai ko ta maṉ kanti wulpi boo mago
naḵ gwe akaa paḷi wu kaṉ asa paḷi.
47 A kume yilkeni jwakaṉ kaṉ akaa
gaɓesi na ngusaṉ go, na yek kaa man naa
mbalaṉ ye? Ai mbalaṉ jwe ɗe maṉ Yehuda
ka sowu mago nu kaṉ asa paḷi.
48 Nuk go daṃaṉ ga njikmi naḵ kangwe
ga Aba gwakaṉ gwe ni nya wu njikaṉ
wu.>>

6

Mbokti ang ga Yesu ten baḷti wul

1 <<Paṉ ɗem-ɗem baḵ paḷaṉ hwa wul ten
ɗe ta mbalaṉ yeni asa taṣkii so. Kume kaa
paḷi nu go, kaa mbi ɓatlti mal Aba gwakaṉ
gwe ni nya wu so.
2 <<Kume kaa ɓa baḷ wul maṉ laṣhi wul
wu, baḵ paṉta gaɓa dani naḵ gwe a maṉ
riya paḷi ka lu motgaa gwasaṉ suk ɗaṉ
ten tantu ka ten ɗe ta mbalaṉ taṣsi wu
so. Gem, amik ka hwikii ge sa mbi ɓatlti
gwasaṉ wi.
3 Ama kume kaa ɓa baḷ wul maṉ laṣhi
wul wu, baḵ zaki ni a ang yali gwakaṉ yis
ilgwe ang shinti naṃa paḷti wu so.
4 Kangwe baḷti wul gwakaṉ a ni ga
hwundaḷi wu, a Aba gwakaṉ ɗe ata yen
wul gwe a mbalaṉ paḷi ga hwundaḷi wu
ɓatlkii.

Mbokti ang ga Yesu ten ngemti Nya

5 <<Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḵ paḷi
naḵ maṉ paḷti riya so, naḵ ɗe si wo asa
laam ngemti Nya a nya ɗaṉka lu motgaa
gwasaṉ ka suk ɗaṉ ten tantu ka kangwe
mbalaṉ a yensi dani wu. Gem, amik ka
hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasaṉ.
6 Ama kume kaa ɓa ngem Nya go te
punka, akaa le dlabii ka akaa ngem Aba
gwakaṉ gwe ba mbalaṉ a yenti dani sowu.
Ti ɗe ata yen mas ilgwe ni ga hwundaḷi
kawu ta ɓatlkii.
7 Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḵ paṉta
kapti gaɓa ten wul ɗe naṃ naḵ majwe asa
paḷ wul naḵ wule si wo hwa mbalaṉ kaɗe
si wu so. Sa daṃaṉ gwa we ten kapti gaɓa
gwasaṉ kaṉ ta katisi kang.
8 Baḵ paḷi naḵ gwasaṉ wu so naḵ ɗe Aba
gwakaṉ yis ilgwe kaa lami tun a bakaa ɓo
ngemti sowu.
9 <<Nuk'wu, kume ka ɓa ngem Nya go
akaa wuli ɗe,
<< <Aba gaṉaṉ gwe ni to nya kawu,
haṉ ta mbalaṉ ɓanti shin gwa
10 Haṉ ta daṃti gwa ɗe guu tuli.
Haṉ ta ilgwe ka lami wu pi
ten dii atli naḵ gwe a pi to nya kawu.
11 Baḷni ilgwe ma guk ase wu.
12 Taasini mas byas wul jinaṉ ka
naḵ gwe ama taasi majwe asa paḷini
byas wul wu.
13 Baḵ zakni taṉ nda so ɗe kume sa ɓa
cingaḷni wu.
Ama akaa te ka dlo gaṉaṉ suk Maṉ Ngalci
wu.>

14 Kume kaa taasi byas wul majwe palikii byas wul wu, Aba gwakan gwe ni to nya kawu mago ta taasikii gwakan ka.
15 Ama kume kaa taasi byas wul majwe sa palikii byas wul wu ka sogo, Aba gwakan mago ta taasikii gwakan wu ka so.

Mbokti ang ga Yesu ten kalkaze

16 <<A kume ka ɓa pal kalkaze wu, bak docinan cina gwel nak man palti riya so, nak ɗe si wo asa docin cina gwel ta mbalan yeni asa yisi ɗe sa nama kalkaze wu. Gem, amik ka hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasan wi.
17 Ama kume kaa pal kalkaze go aka polan gwel gwakan ka akaa tuksi mili ten gaa,
18 ba mbalan yenkii asa yisi ɗe kaa nama palti kalkaze so, ama Aba gwakan ɗe ata yen mas ilgwe ni ga hwundali kawu a ɓatlkii.

Mbokti ang ten bi mot wul to nya ka

19 <<Bak mwe wul gaa gwakan ten dii atl so, lu gwe a dakmbi lili ka, a kaci ka wu.
20 Mwe wul gwakan to nya ka, ka lu gwe dakmbi a lili ka so, a ba a kaci ka so wu. Mukal mago sa man teti asa mukali ka so.
21 Ten ɗe ka lu gwe wul gwakan ni wu, kali kan mbadl gwakan ni pak.

Cilti ga dli

22 <<Gwel kaɗe cilti ga dli. Kume gwel gwa ni hwaɓi wu, dli gwa a ni cili.
23 Ama ɗe kume cilti ga dli gwa wo damshal ka go, gem damshal gwe ka ni giɓi go bali kan.

Damti ɗe zhel ga Nya suk damti ɗe zhel ga wulpi

24 <<Mbalan a man dan ɗe zhel ga bagaa ɗe lop ka sa'i ɗe nam so. Ngetli kan tas lam gon ata nge gon, sogo tas kumi bi gon ata nge kumti bi gon. Mbalan a man damti ɗe zhel ga Nya suk lamti wulpi so.

Ba ilgon hwotkii so

25 <<Ten nak gwisi kan, a nikii ma hwiti ɗe bak hwotan gaa gwakan ka damti gwakan so, ten bi ilgwe kaa nguk wu, suk ilgwe kaa tla wu sogo lukal gwe kaa lak wu. Ase mbadl ga mbalan manan ilga nguki sa? Aba dli ga mbalan manan lukal ga laki sa?
26 Ɓo yenan yadl la, basa ɓak zhin so, basa wotl wul zhin so, a basa moo wul ka nhu so. Ama Aba gwe ni nya wu nama citi na si. Kaa yisi ɗe kaa nal man yadl mal Nya sa?
27 Wok ni ka kii gwe ɗe wul hwotti wugo ta mani mbalti gaa gwas ko ta sa'i ɗe nam dani wo?
28 <<Yek laki yek lukal gwe kaa lak wu a hwotkii ye? Ɓo yenan buzha ɗe asa kiɗi ka me wu la, kangwe basa pal ilgon so, a basa pi lukal so wu.
29 Mas na nak gwisi, ko ta Sulemanu guu na mas nalti gwas mago, ta kin mbuni lukal yek ta kinti ka nak ɗe nam ka buzha jin so.
30 Ɗe hal Nya kin buzha ka me ka na mbunti wu, si ɗe sa ni ɗa ase, ama ayo asa kweli ka ka wutu wugo, se kii kan ba Nya a palikii sa? Kii mbalan jwe basa ngasti ten Nya sowu!
31 Na nu kan bak hwotan gaa gwakan akaa nama wulti ɗe, <Yek ma ngukan ye?> Sogo <Yek ma tla ye?> Sogo <Yek ma lakan ye?>
32 Majwe sa yis Nya sogo sik ɗe man ngot wundal ji wul jimi, ama kii wo Aba gwakan gwe ni to nya kawu yisi ɗe kaa lam wul jwisi mas.
33 Ama ngo guu ga Nya suk palti wul ndakce gwasi, apaa ta mbalikii mas naa wul jwisi.
34 Ten nak gwisi kan, bak hwotan gaa gwakan na wul jwe a pi ayo wu so, ayo a tul na wul jwasi. Hwotti ga ase kumkii wi.

7

Bak zi du gaa yilkeni jwakan so

1 <<Bak zi du gaa malgon so, kii mago malgon a zikii so.
2 Ten ɗe na wundal kisti gaba gwe ka pali mbalan go, wundalisi kan sa paliki. Gal cingalti wul gwe ka cingali mbalan ɗa go na nali kan sa cingaliki.
3 <<Yek laki ɗe ka nama zat gwel ten nak'en ilgon ɗe ni yilka gwa gwel wu, ama yek ba bali gwe ni ka gwa wu hwotki so ye?
4 Ɗa nii kan ka wul yilka gwa ɗe, <Han ta yillik nak'en ilgan ɗe nik ka gwel wu ka,>

Ama a ki wo bali ka ni ka gweli gwa wu gwi?
5 Ki man riya, yilli bal ilgwe nikka gwel wu ka, tak man yenti lu i'e ɗa apaa ka man yillat nak'en ilgon gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.
6 <<Bak balan kaɗi wul gwe sa botli kawu so. A bak balan zok mbuni ye Alade so. Ten ɗe sa li na asan dani, asa palikii gaa asa kumikii cwo.

Ngweni, ngemini, kotlan bi dlabiimi

7 <<Panta ngemti sa balkii, ngweni kaa mbi, kotlan bi dlabii sa ɓulikii.
8 Mas malgwe ngemi go sa balti, a malgwe ngwe go ta mbi. Malgwe ngusi kotlti bi dlabii go sa ɓuliti.
9 <<Ka kii wo wok ɗe gwe ɗe yen gwas a ngemit baredi ata balti ye wo?
10 Sogo tas ngemit kwesi ata balti wuci wo?
11 Kii ɗe man ngalci wu mago yek kaa yis kangwe kaa bal hwa wul mil jwakan wu, Aba gwakan gwe ɗe ta ni to nya kawu pa? Ai ta balan hwa wul majwe sa ngemit wu.
12 Ilgwe kaa lami ɗe ta mbalan palikii wu, kii mago palisi nu pak. Nu kan Mbat Gaɓa ga Musa suk takarda ji man dlamti gaɓa ga Nya mbok ang.

Mbok ang ten kopti ngaptlan tantu

13 <<Koɓi tu ka ngaɓi tantu nak ɗe tantu gwe a tala mbalan ka buu wutu go alti kan ni wu. Kopti tantu gwisi wo bom so, a majwe asa koɓi go wonti kan sani.
14 Tantu gwe a mbalan koɓi asa mbi mbadl go ngaptlan kan ni, a kopti gwas bomi. Mbalan jwe asa koɓi tu kali go sa wonti so.

Tumal yandi ga tlindi kan asa yis tlindi wul

15 <<Pan ɗem-ɗem na man dlamti gaɓa ga Nya ga lali, majwe asa tul malkii nak wule mbala kan ama kaɗilap jwe kuzan nama tlot gwasan i'e kaɗe si wu.
16 Tumal pat jwasan kan kaa yissi. Kaa man kotlti yandi inabi ten tlindi zhina a? Ko a man kotlti yandi tulan ten tlindi wuɓal la?
17 A nak gwisi kan mas hwa tlindi wo ata wut hwa yandi, a byasi wo ata wut byas yandi.
18 Hwa tlindi wo ba a wut byas yandi so, a ba a byas tlindi a wut hwa yandi so.
19 Kume nuk go, mas tlindi gwe wut hwa yandi sogo asa wotl ka asa wut ka wutu.
20 Ten nak gwisi kan kaa yis man dlamti ga ɓa ga Nya ji lali tu ten pat jwasan.

A yiskii so

21 <<Mas majwe asa mbe ɗe Bagaa wu kaa te ka guu ga Nya so, ama se majwe asa pal ilgwe Aba gi gwe ni wu nya lami wu.
22 Ten cin gwisi wo, mbalan wonti a wulan ɗe, <Bagaa, Bagaa! Ale ma laki mbalan icin ten gaɓa ga Nya na shin gwa na? Ale ma yillan mazhe ɗaka mbalan ka na shin gwa na? A ma pal wul cit ɓanti wonti na shin gwa.>
23 Apaa a wulsi ɗe, <A yiskii so, tli ɗa malan ka, kii man palti byas wul!>

Mbalan ɗe lop man kinti bii

24 <<Ten nak gwisi kan, mas malgwe kum gaɓa gini yek ta koɓi go, ta dam nak man ɓotlkan yisti wul gwe kin lubii ten pa wu.
25 De ze nda wi ɗe dlalka njikan wu, yek yetal tli toɗi yek ɓo lubiimi, ama yek ba nda so nak ɗe ten pa kan ta lak zhila lubii wu.
26 Ama mas malgwe kum gaɓa gi gan yek ta nge kopti go, ta dam nak kadlan gwe kin lubii ten yelsi wu.
27 De ze nda wi ɗe dlalka njikan, yek yetal tak ɓo lubiimi wu, yek lubiimi nda ka, byas ndati.>>
28 Yesu pak wul jwisi wu, yek ɓanti ci mbalan ten kangwe ta hwisi gaɓe wu,
29 nak ɗe ta hwisi gaɓa nak man iko gon, ba ɗe nak kangwe a man yisti Mbat Gaɓa ga Musa pali wu so.

8

Yesu ndok man cwo gita gon

1 Yesu yil sut ɗaka tlandali kawu, yek mbalan wonti kopti.
2 Yek man gita gon li tet malti, yek ta ngusit atli yek ta balti nalti. Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, kume tamik ɗa go ka pallan ɗe man lashi daskan.>>

3 Yek Yesu tak ang yek ta taṇti, yek ta wuli ɗe, <<Ta tami ɗa, daṃ ɗe maṇ laṣhi daṣkaṇ.>> Yek maḷi ndoki kaḷi-kaḷi.
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon ilgaṇ so, ama li ta maṇ Paris ɓo yenki aka baḷ wul sadaka naḳ gwe Mbaṭ Gaɓa ga Musa dlaṃ wu. Paḷi naḳ gwisi ta mbalaṇ yisi ɗe ka ndoki wi.>>

Yesu ndok zhel ga bal maṇ hapti dlo gon

5 Yesu te ka baṇ Kaparnahum wu, yek bali ga maṇ hapti dlo ga Roma gon li tet malti yek ta ngemti ɗe taṣ zit ang ne.
6 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, zhel gi ni lubii a atli zaṭak dli tlet ka, ta naṃa tlat bomti i'e.>>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba li a lak ndokti.>>
8 Yek maḷi wulti ɗe, <<Bagaa, a mbuki taḳ li tet ɗa ka so, gaɓa kawei zhel gi a ndoki.
9 Naḳ ɗe ami mago a atl ɗa maḷgon ka kaṇ ani, a maṇ hapti dlo jon ni atl ɗa ka pak wu. A wul gon ɗe, <Li te du,> ata li. A po wul gon ɗe, <Li teɗi,> ata li te. A wul zhel gi ɗe <Paḷi naḳ gaṇ,> ata paḷi nu wu.>>
10 Yesu kum gaɓa gaṃi wugo, yek ta ngip bi ka ang yek ta wul majwe sa naṃa kopti kaal gwas wu ɗe, <<Gem a mik kaa hwikii ge, ka maṇ Yisiraila mago a ɓo yen maḷgwe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ naḳ ga maḷgaṇ wu so.>>
11 A niki ma hwiti ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka sowu naḳ maḷgaṇ wonti a yil tet tu gabaṣ suk tet tu yemma asa daṃ na zhila asa nguk wul suk Ibaṛahim suk Ishaku suk Yakubu ka guu ga Nya.
12 Ama majwe mbun ɗe ta sik ni ɗe mil guumi go sa laksi to deɓaḷ ka ka duu daṃshal, a duk kaṇ sa kuli asa as ang bi.
13 Yek Yesu wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Zigaa, a piki naḳ kangwe ka ngaṣki ten Nya ɗe ta pik wu.>> Yek zhel ga maṇ hapti dlomi ndoki kaḷi-kaḷi.

Yesu ndok nkwe ga Biturus

14 De Yesu te lubii ɗa Biturus ka wu, yek ta mbi nkwe ga Biturus ten zazzaɓi.
15 Yek Yesu taṇ ang gwasi, yek zazzaɓi zakti, yek ta tlinya yek ta paḷit wul.

Yesu ndok wonti mbalaṇ ka sukti

16 De sukti pi wugo, yek sa tullit mbalaṇ jwe maẓhe ni kaṣi ju wonti. Yek ta yilli maẓhesi ka na gaɓa ga bi gwasi, yek ta ndok mas majwe dli taṃi bi sowu.
17 Naḳ gwisi pi ten ɗe ta ilgwe Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu njikaṇ. Gaɓa gwe wule,
<<Ta yem cwo jinaṇ ka
yek ta hwulaṇni na laṣhi kumti taṃti
ga dli jinaṇ.>>

Majwe sa wule sa kop Yesu wu

18 Yesu yeni wi ɗe mbalaṇ wonti gandaḷti wu, yek ta laki ɗe taṣ ɗakci bal dlaḷke taṣ pal tu ten kaṭi gwe ni tu te duk wu.
19 Yek maṇ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa gon li tet malti, yek ta wulti ɗe, <<Maṇ lishti, ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
20 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwen-gwen wo shu nisi ɗa, a yadl mago bii nisi ɗa, ama ami yen ga mbalaṇ wo lu multi ni ɗa so.>>
21 Yek ɗe naṃ ka mil lishti ji Yesu wulti ɗe, <<Bagaa, zakaṇni ta lak lep aba gi paa, apaa a lak kopki.>>
22 Yek Yesu wulti, <<Zak hwu mbalaṇ taṣ lep yilkeni jwasaṇ.>>

Yesu matl yetaḷ nyaze

23 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek mil lishti jwas kopti.
24 Sa ni nugo yek baḷ yetaḷ nyaze gon tli tot ten bal dlaḷke hal yek zesi tlinya naḳ wule a cin jirgi na gaa. Ama a Yesu naṃa ndet yembaḷ.
25 Yek mil lishti jwas sak paɗaḷti, yek sa wulti ɗe, <<Bagaa kisni ne, ma ɓa su gaẓ gaa ze!>>
26 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yek laki yek ɓanti a cikii ye? Kii majwe ba ngaṣti ten Nya gwakaṇ ndaḷ sowu.>> Yek ta tlinya yek ta matl yetaḷi suk zesi. Yek mas tlo ang, yek lu daṃ mbetlak.
27 Yek mbalaṇ ngip bi ka ang, yek sa ngusi wulti ka dlo gwasaṇ ɗe, <<Wok ɗe gaṇ ɗe hal yetaḷ suk kapsi ze mago asa kumit bi go?>>

Ndokti ga maṇ maẓhe a Gadasina

28 Yesu mbuk lu ka kaṭ atl ga Garasina wu, yek maṇ maẓhe jon ɗe lop jwe asa daṃ ka gazukɗi mo sukti. Maṇ maẓhe

jwisi wo sa daam ɗe wul cit ɓanti i'e wi, hal sa laki yek ba mbalan po man kopti tu ten tantu gwisi so.
29 Yek sa des le yek sa wuli ɗe, <<Yek ɗe ze gwa suk mi ye, ki Yen ga Nya? Ka tul ɗe tak nolni a ba multi ɓo njikan sa?>>
30 Ka sa'isi wo a alade jon ni njaa kali sa nama kyo.
31 Yek mazhesi ngem Yesu ɗe, <<Kume ɗe ka yillani kawu, aka zakni tan te ka alade ju.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yillan te ka.>> Yek sa yil ɗaka mbalami ka, yek sa lak te ka aladesi. Yek mas aladesi lok su ka zesi ka yek sa mashi.
33 Yek man kyo aladesi lak dlami mbalan wul mas jwisi na ilgwe pi na man mazhe ju pak.
34 Yek mas man bami yil suɗi tas yen Yesu, sa yenti wugo yek sa ngemti tas zakisi kat atl gwasan.

9

Yesu ndok malgwe dli gwas tla kawu

1 Yek Yesu te ka jirgi ze, yek ta pal te ka ban gwas ka.
2 Yek majon tulli malgwe dli tlet kawu malti a atl ten lumulti. Ta yen ngasti ten Nya gwasan wu, yek ta wul man cwoɓi ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, sa taasik byas wul gwa kawi.>>
3 Na kumti nak gwisi, yek man yisti Mbat Gaɓa ga Musa jon wul yilkeni jwasan ɗe, <<Malgan nama cutgaa suk Nya!>>
4 Nak ɗe Yesu yis ilgwe sa nama daamti gwasan dani wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa nama daamti byas wul ka mbadl gwakan ye?
5 Gwik bom so gwi? na ta wule, <Sa taasik byas wul gwa kawi.> Sogo ta wule, <Tlinya tak zigaa?>
6 Ama a nama lamti tak yisi ɗe iko ni yen ga mbalan ɗa tas taasi byas wul mbalan ka ten dii atli.>> Yek ta wul malgwe dli tlet kawu ɗe, <<Tlinya tak kan lumulti gwa tak li lubii.>>
7 Yek mali tlinya yek ta li gas lubii.
8 Wonti mbalami yeni nu wu, yek ɓanti cisi, yek sa bal nalti Nya ɗe ta bal iko palti nak gwisi mbalan wu.

Yesu mbe Matiyu

9 Ɗe Yesu ci cina na zatgaa wu, yek ta yen malgon gwe asa mbet ɗe Matiyu ata ni na zhila ka lu kanti wulpi boo. Yek ta wulti ɗe, <<Koɓanni,>> Yek ta tlinya yek ta kopti.
10 Kaal nak gwisi ɗe kaa Yesu suk mil lishti jwas ɓa nguk wul ka lubii ga Matiyu wu, yek man kanti wulpi boo suk man palti byas wul wonti tuli, yek sa lak dan na zhila mal Yesu suk mil lishti jwasi yek sa nguk wul.
11 Ɗe man Paresi yeni nu wugo, yek sa wul mil lishtisi ɗe, <<Yek laki ɗe man lishti gwakan nama ngukti wul suk man kanti wulpi boo suk <man palti byas wul ye>? >>
12 Yesu kumi nu wugo yek ta wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo nama cit gwasan sowu ngo man ikan so, se man cwo.
13 Ama a lamti tak sak yenan ilgwe gaɓa ganan mbokti ang dani wu, gaɓa ɗe ta wuli ɗe, <Yenti gonti kan a lami, ba ɗe we sadaka so.> Ten nak gwisi kan, a tul ɗe ta mbe man wul ndakce so, man palti byas wul kan a tuli mbet gwasan.>>

Kumti gazi ten palti kalkaze

14 Ka sa'i gwisi, yek mil lishti ji Yohana tul mal Yesu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki ɗe na mi, na man Paresi a ma pal kalkaze ama mil lishti jwa wo basa pali so ye?>>
15 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yelan ji pyal kos a pal duu tuki a pyal kosi yi suksi ya? Ai multi jwe sa kamisi pyal kosi kawu yi teɗi, ka sa'isi kan sa pal kalkaze.
16 <<Ai malgon kaman pyal yadi ata tlam keshti ga gus ka na nali so, kume ta pali nugo gus lukali a kesh ka man kangwe kesh cina wu.
17 A ba mbalan a shot pyal ze inabi ka gus ngura kul so. Kume ta pali nu go, ngure a kesh ka a ze inabisi shot te atl ka a yekge ngure lil ka wi. Pyal ze inabi wo ka pyal ngura kul kan a shoti. Palti nak gwisi ka laki asa mbi ze inabisi suk ngura kuli.>>

Ndokti ga kili man cwo suk palti kaami ga yen kili gwe mash wu

18 Yesu nisi ma gaɓa nu go yek bacina ga lu motgaa ga man Yehuda gon tuli, yek

ta ngus atl a cina ɗatka, yek ta wulti ɗe, <<Ninge ninge kan yen gi ya mashi, ama lite tak tanti ta pal kaami.>>
19 Yek Yesu tlinya yek ta kopti suk mil shinti jwas ji botli.
20 Yek kili gon gwe ta pal gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shotti wu, li tet tu tukaal ga Yesu, yek ta tan bi lukal gwasi.
21 Nak ɗe ta wuli ka mbadl gwas ɗe, <<Ko ta lukal gwas kan a ta ni go, ba ndoki.>>
22 Yek Yesu ballati yek ta yenti wu yek ta wulti ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, ngasti ten Nya gwa ndoki wi.>> yek ta ndoki kali-kali.
23 De Yesu mbuk lu ɗa bacinesi kawu, yek ta mbi mbalan asa nama hotti shetal asa nama shilan kali.
24 Yek Yesu wule, <<Balanni nini lu, yen kilisi ɓo mash so, yembal kan ta nama ndeti.>> Yek sa gitliti.
25 Sa yilli mbalami deɓal wu, yek Yesu te ka giɓi yek ta ngiɓi ang yen kilisi, yek ta tlinya.
26 Yek gaɓa gwisi matl ka kat atl gwisi mas.

Yesu ndok dwa

27 Yek Yesu li cina wu, yek dwa ɗe lop jon kopti, asa nama wulti to nya kaɗe, <<Yesu yen ga Dauda yen gonti ganan ne!>>
28 De Yesu te ka lubii gon wu, yek dwami li tet malti. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa kan ka mbadl ɗe ba man ndokti gwakan ma?>>
Yek sa wule, <<Yii, Bagaa, ka mani.>>
29 Yek Yesu tan gwel gwasan, yek ta wule, <<Han ta pikii nak gwe kaa kan ka mbadl wu,>>
30 De Yesu dlam nu wu, yek gwel gwasan ɓuli. Yek ta dalisi kang i'e, yek ta wulsi ɗe, <<bak dlami malgon ilgan so.>>
31 Ama yek sa ngusi dlamti ilgwe ta palisi wu ka kat atli mas.

Yesu ndok malgwe bata gaɓa dani sowu

32 De sa ɓa zak bami go, yek majon tulli malgon gwe mazhe ngiɓit bi kawu yek bata gaɓa dani sowu.
33 Yesu yilli mazhesi ɗaka mali kawu, yek mali njel gaɓa. Yek majwe ni kali wu ngip bi ka ang, yek sa wule, <<Ma ɓo taɓa yenti ilgon nu ka man Yisiraila so.>>
34 Yek man Paresi wule, <<Na iko ga guu mazhe kan ta nama yillat mazhe ka.>>

Yesu yen gonti ga mbalan

35 Yek Yesu ngusi matlti yek ta ngash kiɗi ban suk nak mili mas ata nama dlamti tami gaɓa ka lu motgaa jwasan ten bi guu ga Nya, ata nama ndokti ga wundal ji co mas suk majwe dli tamisi bi sowu.
36 Ama ɗe ta yen mbalan wonti mogaa wu, yek gonti gwasan citi nak ɗe sa nama tlat bomti asa cac-cal ɗanka wu, nak wule mbala jwe man kyo nisi ɗa sowu.
37 Yek ta wul mil lishti jwas ɗe, <<Wotlti zhimi nali, ama man wotlti wo sa wonti so.
38 Ngeman Bagaa ga wotlti zhimi tas mbal man wotlti zhimi jon.>>

10

Yesu shin mil lishti ɗe kutl cet lop

1 Yek ta mbe mil lishti jwas ɗe kutl cet lop ju yek ta balsi iko tas man yillat ɗa yetal ka a tas man ndokti ga mas co suk majwe dli tamisi bi sowu.
2 Shin ji mil shinti ji botlisi kaɗe ɗe, Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu yen ga Zabadi suk yilka gwasi Yohana,
3 suk Pilibus, suk Bartalomi, suk Tomas, suk Matiyu man kanti wulpi boo, suk Yakubu yen ga Halpa, suk Tadiwus,
4 suk Siman man Kan'ana suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi Yesu wu.
5 Mil shinti ɗe Kutl cet ɗe lop jimi kan Yesu shinsi, yek ta lakisi icin kaal ɗe, <<Bak lan mal majwe ba Man Yehuda ka sowu so, a bak te ka ban Samariya so.
6 Ama lan mal man Yisiraila jwe gil kawu.
7 Lanni a kaa hwi mbalan ɗe, <Kanti ga Nya ɗe guu ganan ɓal njaa.>
8 Ndokan majwe dli tamisi bi sowu, pallan majwe mash wu kaami, ndokan man gita ka tas pal ɗe man lashi daskan, a kaa yilli mbalan yetal ka. Ten koo lu kan sa balkii, kii mago bali ten koo lu pak.
9 Kaa ɓa li wu bak kaman wulpi ga zinariya sogo ga zil galla sogo ga hwol galla ka aljihu gwakan so.

10 A baɣ kamaŋ ngura sogo mayafi sogo lukaɣ ɗe lop suk kaptaɣan suk sanda so. Ten ɗe maŋ paɣti wul wo mbun ɗe taṣ mbi ilga nguki ka paɣti wul gwasi.

11 <<Mas baŋ gwe kaɣi wu, ngo hwa mbalaŋ ka baɱi a kaa te lubii ɗatka akaa daɱ kaɣi hal se gas gwe ka zak baɱi wu.
12 Kume ka te ka lubiimi wugo a kaa wulisi sallama.
13 Kume hwa mbalaŋ ni ka lubiimi ta mbi sallama gwakaŋ. Kume hwa mbalaŋ ni ka lubiimi sowu, sallama gwakaŋ a pallikii.
14 Mas maɣgwe nge kanti gwakaŋ sogo maɣgwe nge kumti gaɓa gwakaŋ wu, a kaa bat kushka gwe nikii ten asaŋ ka ɗe kaa ɓa zak lubiimi wu, sogo ɗe kaa ɓa zak baɱi wu.
15 Gem amik ka hwik ge, ten gas kisti gaɓa wo, Nya a dlwe mbadl maŋ Sodom suk maŋ Gomora man maŋ baŋ jwisi.

16 <<Yekgu a naɱa shinti gwakaŋ naɣ mbaɣa jwe sa te ka dlo ga kaɗilap wu. Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe taɣ daɱaŋ na ɓotlkaŋ naɣ wuci, ama daɱaŋ ɗe majwe baṣa pi ɓarna sowu naɣ kulu.

17 <<Paŋ ɗem ɗem na mbalaŋ naɣ ɗe sa man taɣat gwakaŋ dlaboo, asa ɓoki ka lu motgaa gwasaŋ wu.
18 A sa taɣakii a cina ji bacina suk maŋ kisti gaɓa suk guu jwasaŋ ta daɱisi ɗe sheda suk majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu.
19 Kume sa taɣakii malsi wu, ba kangwe kaa gaɓa wu sogo ilgwe kaa dlaɱ wu hwotkii so, ten ɗe sa baɣkii ilgwe kaa dlaɱ wu ka sa'i gwisi,
20 naɣ ɗe ba kik ka gaɓa so, ama Shishi ga Aba gwakaŋ ka gaɓa tumalkii wu.
21 <<Yilka a baɣ bi ga yilka gwasi asa tloti, a aba a baɣ bi ga yen gwasi. Mil a tli maŋ zaɣ jwasaŋ gaa hal asa laki taṣ tlosi.
22 Mas mbalaŋ a ngekii ten bi shin gini. Ama mas maɣgwe dlo mbadl hal pakti go tik ka mbi kisti.
23 Kume sa lakkii ka bomti ka baŋ gaŋ wu, aɓaŋ te ka baɱi gaŋ ka. Gem amik ka hwikii ge, kaa ɓo pak maɣlti ɗaŋka baŋ ji Yisiraila ka so Yen ga Mbalaŋ a pali.

24 <<Yen lishti nal man maŋ lishti gwas so, a ba zhel nal man baboo gwas so.
25 Ai paɣli wi, ɗe yen lishti daŋ naɣ maŋ lishti gwasi, a zhel daŋ naɣ baboo gwas wu. Kume sa mbe baboomi ɗe Ba'alzabul Guu Maẓhe go, ɗe yek sa mbe mil boo gwas ye?

26 <<A nikii ma hwiti ba ɓanti gwasaŋ cikii so, naɣ ɗe ba ilgon ni ga yitle gwe baṣa ɓul ka sowu. A ba ilgon ni ga hwundaɣi ka, gwe ba mbalaŋ a yilli ten dii sowu.
27 Ilgwe a hwikii ka daɱshal wu, dlaɱaŋ ka dlo cin, ilgwe sa hwikii ka shu kaŋg go, lakaŋ icin gwas ten gaa bii.
28 Baɣ ɓanti majwe asa tlo dli ga mbalaŋ ama baṣa man tlot ga mbadl gwas sowu so. Ama ɓanti maɣgwe ta man tlot ga dlisi ata man lakti ga mbadli ka buu wutu wu.
29 Ale asa wul yadl baɣbaɣ ɗe lop ka wulpi gaɣla ɗe naɱ naŋ? Ama ko gon gwasaŋ a nda ten atl ɗe baŋa yisti ga Aba gwakaŋ gwe ni nya wu ka sowu.
30 Ai ko ta maɗlaŋ gaa gwakaŋ mago ga dlaɱi kaŋ ni malti.
31 Ten naɣ gwisi ai kaa manaŋ baɣbaɣ wonti na nalti.>>

32 <<Mas maɣgwe mbok ang ɗe ti wo gi kaŋ a cina ga mbalaŋ wu, ammago ba mbok ang tenti ɗe gini, a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya ka wu.
33 Ama mas maɣgwe nge mbokti ang ɗe ti wo gi kaŋ mal mbalaŋ go, ammago ba nge mbokti ang tenti ɗe gini a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya kawu.>>

Dlanti kaŋ a tulli, taɱi daŋti kaŋ a tulli so

34 <<Baɣ daɱaŋ gwa we taɱti daŋti kaŋ a tulli ten dii atl so. Taɱti daɱti kaŋ a tulli so dlanti kaŋ a tulli.
35 Naɣ ɗe a tul ɗe
<< <ta mo yen mani suk aba gwasi,
a mo yen kili suk ana gwasi,
ta mo nkwe suk aka gwasi,
36 maŋ boo ga mbalaŋ a daɱ ɗe yelaŋ dlanti jwasi.>
37 <<Mas maɣgwe lam aba gwasi sogo ana gwas manaŋ go maɣli mbuk daŋti ɗe maŋ kopti gi so. A maɣgwe lam yen gwas ga maani sogo ga maɗli manaŋ go, maɣli mbuk daŋti ɗe maŋ kopti gi so.

38 Mas maɩgwe kan bomti naɨk gudaɩ yencin gaa taɨs koɓaɲ sowu, maɩi mbuk daɲti ɗe maɲ kopti gi so.
39 Mas maɩgwe lam mbadl gwas go, ta hwul naɨ mbadl gwasi, ama maɩgwe hwul naɨ mbadl gwas ten bi gi go ta mbi mbadl gwasi.
40 <<Mas maɩgwe kankii go ami kaɲ taɨ kamaɲni. Maɩgwe kamaɲ go, maɩgwe shinaɲ wu kaɲ taɨ kanti.
41 Mas maɩgwe kan maɲ dlaɲti gaɓa gaɨ Nya ten ɗe ti wo maɲ dlaɲti gaɓa gaɨ Nya kaɨwu, maɩi a mbi albarka gwe tumal maɲ dlaɲti gaɓe. A mas maɩgwe kan maɲ paɩti wul ndakce ten ɗe ti wo maɲ paɩti wul ndakce kaɨwu, maɩi a mbi albarka tumal maɲ paɩti wul ndakce.
42 A mas maɩgwe baɩ ko taɨ mbuka ze ɗe naɲ nak mil jin ten ɗe si wo mil lishti ji wu, Gem amik ka hwikii ge, ta sa ba ɓatlti so.>>

11

Yohana maɲ baptisma shin mil lishti jwasi

1 Yesu paki hwit gaɓa mil shinti jwas ji botli ɗe kutl cet lop ju wu, yek taɨ zak luisi yek ci taɨ cina naɨ zaɨtgaa yek taɨ te kaɨ baɲ jwe ni kaɨ kaɨt atl gaɨ Galili wu ataɨ nisi ma mbokti ang suk lakti icin ten gaɓa gaɨ Nya.
2 Kaɨ sa'isi wo a Yohana maɲ baptisma ni gaɨ le ka, ɗe taɨ kum ilgwe Yesu naɲma paɩti wu wu, yek taɨ shin mil lishti jwas maɩti,
3 taɨs kum gaɨzi ɗe, <<Kik ɗe maɲ tulti gwa, ko taɲ zi gwel tulli gaɨ maɩgon?>>
4 Yek Yesu wulsi, <<Lak hwi Yohana ilgwe kaɨa kumi yek kaɨa yeni wu.
5 Dwa ɓa yenti lu, kulki ɓa li naɨ asaɲ, maɲ gita naɲma palti ɗe maɲ laɨshi daɨskaɲ, majwe kum kaɲg sowu ɓa kum kaɲg, asaɨ naɲma pallaɨt ɗaɨ majwe maɨsh wu kaami, a majwe baɨ ilgon nisi ɗaɨ sowu naɲma kumti gaɓa maɲ taɲmti.
6 Maɲ albarka kaɗe maɩgwe baɨta kot asaɲ ten bi gi sowu.>>
7 De mil shinti ji Yohana zigaa wu, yek Yesu njeli hwit gaɓa wonti mbalaɲ ten bi Yohana, yek taɨ wulsi ɗe, <<Boɦwe yek kaɨa la yenti kaɨ me ye naɨ? Tlal me jwe a yetaɩ wuni kaɲ kaɨa sa yenti ya?
8 Kume nuk sogo, to yek a kaɨa sa yenti ye? Kaɨa daɲmaɲ we maɩgon kaɲ kaa yenti naɨ mbuni lukaɩ ten dli ya? Wowo, majwe asaɨ lak mbuni lukaɩ jwo kaɨ dlaboo gaɨ guu kaɲ asaɨ daɲmi.
9 To, yek akaɨa sa yenti ye? Maɲ dlaɲmti gaɓa gaɨ kaɲ kaɨa sa yenti gwas a? Yii, amik ka hwikii ge, taɨ man maɲ dlaɲmti gaɓa gaɨ Nya naɨ nalti pamma.
10 Tik ɗe maɩgwe takaɨrda gaɓa tenti ɗe,
<< <Yekgu ba lak yen shinti gini taɨs tulik
cina
tik ɗe maɩgwe ta laɨkaɲmik lu wu.>
11 <<Gem amik ka hwiti ge, kaɨ mas mbalaɲ jwe modli wutsi go gon naɨk man Yohana maɲ baptisma so. Ama maɩgwe tik ɗe nak'eni kaɨ guu gaɨ Nya wu nal man Yohana maɲ baptisma.
12 Tun tet kaɨ multi ji Yohana maɲ baptisma hal yek la ase, guu gaɨ Nya naɲma tlat bomti, a majwe nit ma baɩti bomti naɲma lamti taɨs kan guumi ka naɨ ndaɩti.
13 Naɨk ɗe mas Mbaɨt Gaɓa gaɨ Musa suk lishti ji maɲ dlaɲmti gaɓa gaɨ Nya, dlaɲm gaɓa ten bi guumi a baɨ Yohana ɓo tul sowu.
14 Kume kaa kan ilgwe saɨ dlaɲm wu, Yohana kaɗe Iliya gwe saɨ dlaɲm gaɓa ɗe ta tullu.
15 Mas maɩgwe kaɲg kumti gaɓa niɗɗaɨ wu taɨs kumi.>>
16 <<Naɨ yek ba cingaɩ mbalaɲ ji se ye? Naɨk mil mbalaɲ jwe ni kaɨ lu jetit gwasaɲ wu kaɲ saɨ ni, jwe saɨ naɲma mbet gaɨ yelaɲ jetit jwasaɲ asaɨ naɲma wulti ɗe,
17 << <maɨ hotikii mbaɨzhel
yek baɨkaɨa dlal so,
yek maɨ wulikii koo multi maɨshkaɲ
yek baɨkaɨa kul so.>
18 Naɨk ɗe Yohana tuli baɨtaɨ nguki ataɨ tla i'e so yek saɨ wule, <maɲ yetaɩ kaɗe ti.>
19 Yek Yen gaɨ Mbalaɲ tul wu ataɨ nguki ataɨ tlat, yek saɨ wule, <Maɩgaɲ nguk wul hwo ataɨ tla wul hwo, yelaɲ gaɨ maɲ kanti wulpi boo suk <<maɲ paɩti byas wul.>> > Ama mas naɨ nu mbalaɲ yen ɓotlkaɲ yisti wul gaɨ Nya tumal paɩti wul gwasi.>>

Baɲ jwe nge cit atl gaa wu

20 Yek taɨ njeli daɩti kaɲg baɲ jwe taɨ paɩ wul jwe a lak mbalaɲ ten ngipti bi ang yek saɨ nge cit atl gaa wu.

21 Yek ta wule, <<Kii wo wul cit gonti kan man Korazin! Kii wo wul cit gonti kan man Betsaida! Wul ngipti bi ang gwe sa pali malkii go, de da a Taya suk Sidon kan sa pali go da sa ci atl gaa, asa lak gus lukal asa cat mbatlal ten gaa jwasan asa nama balti bi.
22 A nikii ma hwiti de, ten gas kisti gaba wo Nya a dlo mbadl na man Taya suk Sidon mankii.
23 Kii man Kaparnahum, kaa daman gwa we sa tlilkii to nya ka? Wowo, ai ka atl kan sa sulkii, ka lu damti ga majwe mash wu. Wul ngipti bi ang gwe sa pali ka ban gwakan wu kan sa pali a Sodom go da a yi hal ase.
24 A nikii ma hwiti de ten cin kisti gaba wo sa yen gonti ga Sodom mankii.>>

Lan tet malanni tak mbi shukti

25 Ka sa'i gwisi wo, yek Yesu wule, <<A pal hwol tuk naki Buka, Bagaa ga dii atli suk dlo nya nak de ka hwundali wul jwisi man botlkan yisti wul suk majwe yisti nisi da wu, ama yek kaa mboki ang mil mbalan dani.
26 Yii Aba, ten nak gwisi ka tan yeniki.
27 <<Mas wul wo Aba gi ka balanni. Malgon yis Buke so se Yeni, a ba malgon yis Yeni so se Buke suk malgwe yeni hwit bi ga Buke wu.
28 <<Lan tet malanni mas jwakan, kii de kaa nak wi akaa nama tlat bomti na wul man dibalti gaa wu, ami wo ba balkii shukti.
29 Kaman ilgwe a dlam wu nak gwe a tla kan gudal yencin ka yal gwas wu, palan ilgwe a mbokikii ang dani wu, nak de ami wo man kumti bi kan a man ngusalti gaa atl kan, apaa kaa mbi shukti ga mbadl gwakan.
30 Ten de gudal yencin gini gwe yek de ilgwe a dlam wu bom so, a ba wul ji dibal so.>>

12

Kumti gazi ten cin shukti ga man Yehuda

1 Ka multi jwisi ten gas Asabar cin shukti ga man Yehuda, a Yesu suk mil lishti jwas nama yilti ka zhin alkama gon a kuzan ba tlo mil lishtisi, yek mil lishtisi njel celti gaa alkama asa nama ngukti.
2 De man Paresi yensi wu, yek sa wulti de, <<Bo yen ilgwe mil lishti jwa nama palti gas Asabar wu, ko de Mbat Gaba ga Musa wule ba mbalan pali so wu.>>
3 Yek Yesu ballisi de, <<Ase, kaa yenan ilgwe sa lishi ten Dauda guu suk yelan lat jwasi de kuzan ba tlosi wu sa?
4 Ai, ta te ka lubii ga Nya, yek sa kan burodi gwe sa zi kawu yek sa nguki, ko de mbun de ta malgon nguk so se man Parismi na ngusan wu.
5 Ko kaa bo yeni ga lishi ka Mbat Gaba ga Musa de, a man Paris pal ilgwe ba yek sowu ka lubii ga Nyami gas shukti, ama yek ba ni de we sa cel mbat gabe ka so sa?
6 A nikii ma hwiti de malgwe ta nal man lubii ga Nya wuggu.
7 Da kaa yis ilgwe laki yek gaba ga Nya wuli de, <Yenti gonti kan a lami ba de we takti wul so.> Da kaa yen man lashi palti ilgwe ba yek sowu na byas wul so.
8 Ten de Yen ga Mbalan wo Bagaa ga gas shukti kan.>>

Yesu ndok malgwe ang gwas tla kawu

9 Yesu zak lwisi wugo, yek ta te ka lu motgaa gwasan,
10 a malgon ni da kali gwe ang gwas tla kawu. Yek man Paresi ngem Yesu de, <<Mbun de ta ndok mbalan gas shukti ya? >> Sa ngem ti nu tas man dopti gwas na palti wul gas shukti.
11 Yesu wulsi de, <<Wok ka kii gwe de mbala a nidda, a mbale nda ka shu gas shukti a bata yillat daka shusi ka ten gas shukti so wo?
12 Ai mbalan manan mbala i'e? Ten nak gwisi kan, sa dlam de ba mbalan pal hwa wul gas shukti so so.>>
13 Yek ta wul mali de, <<Tak ang gwa,>> yek ta taki. Yek ami ndoki, yek pal nak gon wu.
14 Yek man Paresi yili, yek sa tak dlam gaba ten kangwe sa pi asa tlo Yesu wu.

Gaba ga Ishaya man dlamti gaba ga Nya njikan wi

15 De Yesu yisi nu wugo, yek ta zak lwisi, yek mbalan wonti kop kaal gwasi, yek ta ndok mas man cwo jwe sa ni kasi wu.

16 Yek tạ hwisi ɗe baṣ dlạmi mbalạn ilgon tenti so.
17 Ili pi nu ten ɗe tạ gạɓa gwe Nya dlạmi tumal Ishaya wu njikạn ɗa, gạɓa gwe wule,
18 <<Zhel gi gwe a botli wu kạwu,
a lamti a nima hwol tuk nạ ti i'e.
Ba njikạnti nạ Shishi gini
ata pạli mas kạt atl ji bạn kisti gạɓa gạ gem.
19 Ta dlạk gạɓa suk mạlgon so, a bạta tlil yal gwas nya so,
a baṣa kum yal gwas ɗạn ten tantu kạ so.
20 Ta pak celti mamo gwe ɓal njaa tạ cel kạwu so,
a bạta mbaṣh pitila gwe ɓa lam maṣhkạn wu so.
se ta laki yek paḷti gem ci bạn.
21 Majwe bạ Mạn Yehuda kạ sowu a zi mbadl tenti.>>

Yesu suk Ba'alzabul Guu Mazhe

22 Yek sạ tullit mạn mazhe gon, mạli wo tạ gạɓa dani so, a dwa kạn yek Yesu ndokti yek tạ man gạɓa suk yenti lu.
23 Yek ɓanti ci mas mbalạn jwe ni kạli wu. Yek sạ wule, <<Bohwe, ale mạlgạn go yen gạ Dauda kạn na?>>
24 Ama mạn Paresi kumi nu wu, yek sạ wule, <<Ai nạ iko gạ Ba'alzabul Guu Mazhe kạn mạlgạn naṃa yillạt gạ yetạl ka.>>
25 Nạk ɗe Yesu yis daamti gwasạn wu, yek tạ wulsi ɗe, <<Mas guu gwe mbalạn jwas tatl gaa gwasạn ɗe lop ten nget gạ yilkeni jwasạn go baṃi a dlạl so. A mas bạn sogo boo gwe a mbalạn jwasạn tatl gaa gwasạn ɗe lop ten nget gạ yilkeni jwasạn go, baṃi sogo boomi a dlạl so pak.
26 Kume Sheɗan kạ yilli Sheɗan go, ɗạ ni kạn bạn gwas a dlal gwi? Nạk ɗe tạ naṃa dlanti suk gaa gwas wu.
27 A kume nạ iko gạ Ba'alzabul kạn a naṃa yillạt gạ mazhe kạwu, mil lishti jwakạn wo nạ iko gạ wok asạ yilli kạ wo? Sik ka daṃikii ɗe mạn kisti gạɓa.
28 Ama kume nạ iko gạ Shishi gạ Nya kạn a naṃa yillạt mazhe kạ wu, Nya ɗe guu tulikii wi.
29 <<Sogo ɗạ nii kạn mạlgon a man tet kạ lubii gạ ndạli mbalạn ata yemit wul ka gwi? Se tạ ɓal mạn lubiimi kạ paa ata manit yemti wul ka.
30 <<Maḷgwe ni suk ami sowu, maḷi naṃa nget gini. A maḷgwe zi ang ten moti sowu catti kạn maḷi naṃa catti ka.
31 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, sa man taasti gạ mas byas wul suk gạɓa mbulti Nya gạ mbalạn ka, ama maḷgwe dlạm byas gạɓa ten Shishi gạ Nya go sa taasit kạ so.
32 Mas maḷgwe dlạm gạɓa mbulti ten Yen gạ Mbalạn go sa taasit ka. Ama mas maḷgwe dlạm gạɓa mbulti ten Shishi gạ Nya go sa taasit kạ so, ko nạk ninge sogo cin gạ ayo.

Tlindi suk yandi gwasi

33 <<A hwa tlindi wut hwa yandli. Ama kume tlindi wo lili kạwu, a wut lili yandi. Tu ten wundạl gạ yandi kạn a mbalạn yis wundạl gạ tlindi.
34 Wonti wokạnzi nạkkii nini, ɗạ ni kạn kaa dlạm hwa wul gwi? Ai ilgwe ni kạ mbadl wu kạn a bi dlạmi.
35 Hwa mbalạn wo ata yilli hwa wul tet kạ hwa wul gwe tạ zi kạ mbadl gwas wu, a byas mbalạn wo ata yilli byas wul tet kạ byas wul gwe tạ zi kạ mbadl gwas wu.
36 Ama amik ka hwikii ge, mbalạn a dlạm mas byas ilgwe sạ dlạm wu ten cin gạ ayo cin kisti gạɓa.
37 Sa kisik gạɓa ten ilgwe kạ dlạm wu, gon a ilgwe kạ dlạm laki akạ ni ɗe mạn paḷti wul ndakce sogo mạn paḷti byas wul.>>

Lal gạ Yona

38 Yek mạn Paresi suk mạn yisti Mbạt Gạɓa gạ Musa jon wulti ɗe, <<Mạn lishti, maṃ naṃa lamti tạk paḷini wul ngipti bi ang gwe a mbok ang ɗe ki wo sut mal Nya kạn ka ni wu.>>
39 Yek tạ ballisi ɗe, <<Byas mbalạn ji ase mạn laṣhi paḷti gem naṃa lamti yenti wul ngipti bi ang gwe a daṃisi ɗe lal wu, ama sa zisi lal gon so, seko wundạl lal gạ Yona mạn dlạmti gạɓa gạ Nya wu.
40 Nạk kangwe Yona paḷ multi ɗe mekan cin suk gasi kạ tuk gạ bal kwes wu, nạk gwisi kạn Yen gạ Mbalạn a mul ɗe mekan cin suk gasi gạ leɓi kạ atli.

41 Ten cin gạ ayo maṇ Neniba a tlinya
suk mbalaṇ ji se taṣ mbokisi ang ɗe saˌ paḷ
ilgwe baˌ yek sowu. Naḳ ɗe maṇ Neniba
ci atl gaa ten byas wul gwasaṇ naˌ kumti
dlaṃti gaɓa gạ Yona, ama maḷgwe nal man
Yona wuggu!
42 Ten cin gạ ayo Guu gạ Maḍli Sheba a
tlinya suk mbalaṇ ji se taṣ mbokisi ang ɗe
saˌ paḷ ilgwe baˌ yek sowu. Ten ɗe taˌ tli
tet kaˌ dlenti lu taṣ kati kaṇg wundaḷ gạ
ɓotlkaṇ yisti gaɓa gạ Sulemanu guu, ama
maḷgwe nal man Sulemanu wuggu!

Paḷti gạ byas maẓhe

43 <<Kume byas maẓhe yil ɗaḳaˌ mbalaṇ
kạwu, ataˌ ngusi matlti ɗaṇkaˌ lu jwe ze ni
ɗaˌ sowu ten ngot lu gwe ta shuk wu ama
a baṭa mbi so.
44 Apaa ataˌ wul gaa gwas ɗe, <Ba pal
tekaˌ lubii gwe a zaki wu ka.> Kume taˌ pali
yek taˌ mbi lubiimi go saˌ taasi ka yek saˌ
laḳaṃi ka a baˌ maḷgon ni giɓi sowu.
45 Ta sak mbe byas maẓhe jwe ngalci
manti wu ɗe nitgi teɗi, asaˌ sak daṃ giɓi.
Kaˌ kaali wo a daṃti gạ maḷi lil man
kangwe taṇi tek wu. Naḳ gwisi kaṇ a pi
naˌ byas mbalaṇ ji ase.>>

Ana gạ Yesu suk yilkeni jwas tul malti

46 Ataˌ yima hwit gaɓa mbalaṇ jwe mo
gaa wu nu wugo, yek ana gwas suk yilkeni
jwas tuli yek saˌ dlaḷ a deɓaḷ, saˌ naṃa lamti
taṣ gaɓa sukti.
47 Yek maḷgon wulti ɗe, <<Ana gwa kạwu
suk yilkeni jwa a deɓaḷ, saˌ naṃa lamti taṣ
gaɓa sukki.>>
48 Yek taˌ ballit ɗe, <<Wok ɗe ana gi suk
yilkeni ji wo?>>
49 Yek taˌ mbok ang ten mil lishti jwasi,
yek taˌ dlaṃ ɗe, <<Ana gi suk yilkeni ji
kạwu aɗe.
50 Mas maḷgwe paḷ ilgwe Aba gi gwe ni
to nya kạwu lami wu, maḷi kaɗe ana gini a
tik ɗe yilka gini gạ maani suk gạ modli.>>

13

Cingaḷti gaɓa naˌ maṇ bakti zhin

1 Yek Yesu yil ɗaḳaˌ lubiimi ka ten cin
jwisi, yek taˌ sak daṃ ten bi bal ze.
2 Yek mbalaṇ ngusi motgaa malti hal yek
saˌ luk lakti dlo se naḳ taˌ sak te kaˌ jirgi ze
yek taˌ daṃ giɓi, a mbalaṃi ni ten bicikɗi.
3 Yek taˌ hwisi gaɓa wonti naˌ cingaḷti
gaɓa, yek taˌ dlaṃ ɗe, <<Maṇ kolti zhin gon
yil ɗe ta la ɓakti zhin gwasi.
4 Taˌ naṃa catti wundaḷ gwas nugo, yek
jon lok ten tantu yek yadl sak ɗakaṃi ka.
5 Yek wundaḷi jon lok kaˌ gacal, lu gwe baˌ
atl ni kaḷi i'e sowu. Yek te baḷe-baḷe naḳ ɗe
atl nal kaḷi sowu.
6 Ama ɗe cin mat wugo yek ilgwe saˌ ɓak
wu ladaḷ ka yek nko ka, naḳ ɗe tlaḷki nisi
ɗa i'e sowu.
7 Wundaḷi jon lok kaˌ lu gwe il ni kaḷi wu,
yek ili kiɗi yek ngip ilgwe saˌ ɓak wu ka.
8 Yek jon lok kaˌ hwa lu, yek ilgwe saˌ ɓak
wu paḷ gwe i'e. Jon wo ɗe zabaḷ, jon wo ɗe
kutl ɗe mukka a jon wo ɗe kutl ɗe mekan.
9 Maḷgwe kaṇg kumti niɗɗaˌ go, taṣ kum
gaɓa gaṃi.>>

Ilgwe laki a Yesu hwi gaɓa mbalaṇ naˌ cingaḷti gaɓa wu

10 Yek mil lishti jwas tul malti yek saˌ
ngemti ɗe, <<Yek laki akaˌ hwi mbalaṇ
gaɓa naˌ cingaḷti gaɓa ye?>>
11 Yek taˌ ballisi ɗe, <<Nya baḷkii yisti wul
gạ hwundaḷi gwe ni guu gạ Nya wu, ama
si wo saˌ baḷsi so.
12 Mas maḷgwe wul niɗɗaˌ go, sa mbaḷit
ɗa, kangwe wul a nit ɗa nal wu. A mas
maḷgwe wul niɗɗaˌ sowu, naki gwe niɗɗaˌ
wu mago sa kamit ka.
13 Ilgwe laki a dlaṃti wul naˌ cingaḷti
gaɓa go yek ɗe,
<<Ko taṣ kusi, sa yenni so,
Ko taṣ kaṭ kaṇg sa kumi, a baṣa yis
gaami so.
14 Gem ilgwe Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa gạ
Nya dlaṃ tensi wu njikaṇ wi, ɗe taˌ wule
<< <Kaa ngusi kumti gaɓa, ama kaa yis gaa
gạ ilgwe kaạ kumi wu so
Kaa ngusi yenti wul, ama kaa yis
ilgwe kaạ yenni wu so.
15 Naḳ ɗe mas jwasaṇ mbadl kaṇgaḷisi
kạwu,
Baˌ kaṇg gwasaṇ a kum gaɓa so,
a yekgu saˌ yitla gwel gwasaṇ kạwi.
Sa lak yen wul naˌ gwel gwasaṇ,
sa lak kum gaɓa naˌ kaṇg gwasaṇ.

Ten ɗe ba mbadl gwasaŋ yis gaami so
hal asa pal tet malaŋni
ten ɗe ta ndoksi.>
16 Ama kii wo maŋ albarka kaŋ, naŋ ɗe a
gwel gwakaŋ yen wul a kaŋg gwakaŋ kum
gaɓa wu.
17 Gem amik ka hwikii ge, maŋ dlaŋti
gaɓa ga Nya suk mbalaŋ maŋ paŋti wul
ndakce wonti lami taŋs yen ilgwe kaa naŋma
yenti wu, ama yek baŋsa yeni so. Asa lami
ɗe taŋs kum gaɓa gwe kaa naŋma kumti wu
ama yek baŋsa kumi so.

Ilgwe cingaŋti gaɓa na maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu

18 <<Kati kaŋg ilgwe cingaŋti gaɓa na
maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu.
19 Kume mbalaŋ kum gaɓa ten guumi
yek bata yis gaa ga ilgwe gaɓe dlaŋm wu
sowu, a sheɗan tulli ata yem gaɓe ɗaŋka
mbadl ga maŋli ka. Gwisi kaɗe wundaŋ gwe
lok ten tantu wu.
20 Wudaŋli gwe lok ka gacal go, yek ɗe
maŋlgwe kum gaɓe wugo ata ndaŋki baŋle-
baŋle na hwol tuk wu.
21 Ama naŋk ɗe gaɓe lak kiɗi tlaŋlki ka
mbadl gwas sowu, ba gaɓe a dlaŋ kaŋti so,
ka sa'i hwottidli suk bomti tul ten bi gaɓe
wugo ata pal na kaali baŋle-baŋle.
22 Wudaŋli jwe lok ka ili go, yek ɗe
mbalaŋ jwe asa kum gaɓe, ama a hwottidli
ga dii atl ge suk laamti wulpi laki a ba gaɓe
a nali ta wut mil so.
23 A wundaŋli jwe lok ka hwa lu go naŋk
mbalaŋ jwe sa kum gaɓe yek sa yis gaami
wu kaŋ. A gaɓe laksi ten wutti mil jwe
wontaŋt ji jon la zambaŋ, jon wo kutl ɗe
nitgi, a jon wo kutl ɗe mekan.>>

Cingaŋti gaɓa na ɓakti byas alkama ka zhin

24 Yek Yesu cingaŋtisi gaɓa gon ɗa, yek
ta dlaŋm ɗe, <<Guu ga Nya wo naŋk maŋlgon
gwe ɓak hwa wundaŋ alkama ka zhin gwas
wu kaŋ,
25 yek gas gon ka gasi a mbalaŋ ni
atli yek yelaŋ dlanti gwas sak ɓak byas
wundaŋ alkama ka zhimi yek paa ta zigaa
ilgon gwasi.
26 De hwa alkame tlal ɗe mbutl gaa wu,
yek byas alkame tlal pak.
27 <<Yek zhel ji maŋli li tet malti yek
sa wulti ɗe, <Bagaa, a wule hwa wundaŋ
alkama kaŋ ka ɓak ka zhin gwa wu na?
Yek ɗa nii kaŋ byas alkama yil tot giɓi gwi?
>
28 <<Yek ta wulsi ɗe, <Yelaŋ dlanti gi ka
sak ɓaki.>
<<Yek zheli wulti ɗe, <Ka lami ɗe taŋ sak
ndus byas alkame ɗaka zhimi ka?>
29 <<Yek ta wulsi ɗe, <Wowo, gon a ten
ndusti byas alkame ka, akaa lak ndus
hwaɓi jon ka.
30 Zakaŋnsi taŋs kiɗi ka lu ɗe naŋm hal se
ka gisi. Kume sa'i tloti ɓal go ba hwi maŋ
tloti ɗe, tlo byas alkame ka akaa ɓal na zaa,
gaami-gaami akaa kweli ka, apaa kaa mo
hwa alkame a kaa wut ka nhu gini.> >>

Cingaŋti gaɓa na gwe mastat

31 Yek Yesu po cingaŋisi gaɓa gon ɗa, yek
ta wulsi ɗe, <<Guu ga Nya wo naŋk gwe
mastat gwe maŋlgon kaami yek ta ɓak ka
zhin gwas wu kaŋ.
32 Ko ɗe gwe mastat wo nda nak'eni man
mas gwe wullu, ama kume tlindi gwas
nallu go a daŋm ɗe bal tlindi man mas naa
tlindi a yatl lak bii gwasaŋ ka mil ami.>>

Cingaŋti gaɓa na yiis

33 Yek ta hwisi cingaŋti gaɓe gon ɗa yek
ta dlaŋm ɗe, <<Guu ga Nya wo naŋk yiis gwe
kili gon lak ka apti gal cingaŋti ɗe mekan,
yek ta ngusi wuti hal yek yiisi ngashi wu
kaŋ.>>

Yesu gaɓa na cingaŋti gaɓa

34 Yesu hwi mbalaŋ wul jin mas na
cingaŋti gaɓa, bata dlaŋmisi ilgon ba cingaŋti
gaɓa so.
35 Na nu kaŋ ta njikaŋ ilgwe Ishaya maŋ
dlaŋmti gaɓa ga Nya dlaŋm wu gwe wule,
<<Ba ɓul bi gini a hwisi wul na cingaŋti
gaɓa,
Ba hwisi wul jwe ni ga hwundaŋli ka
tun tet ten lakti zhila dii atl wu.>>

Ilgwe cingaŋti gaɓa na maŋ ɓakti zhin naŋma mbokti ang dani wu

36 Yek Yesu zak lu gwe wonti mbalaŋmi
ni wu, yek ta te giɓ boo. Yek mil lishti
jwas te malti yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini
ilgwe cingaŋti gaɓa ten byas alkama ka
zhin naŋma mbokti ang dani wu.>>

37 Yek ta wulsi ɗe, <<Yen ga mbalaŋ kaɗe maŋ ɓakti hwa wundal alkama ka zhimi,
38 a dii atl kaɗe zhimi, hwa wundal alkame kaɗe mil guumi, byas alkame kaɗe mil ji Maŋ Ngalci,
39 a yelaŋ dlantisi ɗe ta ɓak byas alkame wu kaɗe Ibilis. Wotlti zhimi kaɗe pakti ga dii atli, a man wotlti zhimi kaɗe mil shinti ji Nya.
40 <<Nak kangwe asa mo byas alkama asa kweli ka na wutu wu, nak gwisi kaŋ sa pali ka pakti ga dii atli.
41 Yen ga Mbalaŋ a shin mil shinti jwasi asa mo wul jwe a lak mbalaŋ ten palti byas wul wu suk mas maŋ palti ngalci, asa mbolsi ɗaka guu gwas ka.
42 A paa asa wutsi su ka buu wutu maŋ cicit ka, kali kaŋ sa kuli asa nama asti ang bi.
43 Ka sa'i gwisi kaŋ maŋ palti wul ndakce a cil nak cin, ka guu ga Aba gwasaŋ. Ta mas maŋ kang kumti kum gaɓa gaŋ.

Cingalti gaɓa na zok wul ang gwe ni hwundali ka

44 <<Guu ga Nya wo nak zok wul gwe sa hwundali ka ka zhin wu kaŋ, gwe ɗe malgon te dani wu yek ta po hwundali ka ɗa. Ten bi hwol tuk gwasi yek ta wul mas wul jwas ka yek ta sak wul zhimi na wulpi.>>

Cingalti gaɓa na zok mbuni ye

45 <<Guu ga Nya wo nak wule maŋ wulti wul ka, gwe nama ngot zok mbuni ye,
46 yek mali mbi zok ye gon maŋ mbunti i'e, yek ta sak wul mas wul jwas ka yek paa ta wul yesi na wulpisi.

Cingalti gaɓa na dipti ze

47 <<Guu ga Nya wo nak wul dipti ze gwe sa lak ka bingi ze yek dop wundal kwes wonti,
48 ɗe njikaŋ wugo, yek maŋ dopti kwesi dlak wul dipti zesi to ten bicikɗi ka. Yek sa daŋ na zhila yek sa ɗakaŋ hwa kwesi yek sa mosi ka gaɗa, ama byas kwesi wo yek sa wut ka.
49 Nak gwisi kaŋ sa pali ten pakti ga dii atli, mil shinti ji Nya a tuli asa hwul dlo ga maŋ palti wul ndakce suk maŋ ngalci
50 asa wut maŋ ngalci ka buu wutu maŋ ciciti, kali kaŋ sa kuli asa nama asti ang bi.>>

Cingalti gaɓa na gus wul ang suk pyali

51 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Kaa yis gaa ga wul jin mas a?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yii Bagaa.>>
52 Yek ta wulsi ɗe, <<Ten nak gwisi kaŋ, maŋ lishti Mbat Gaɓa ga Musa gwe daŋ ɗe yen lishti ka guu ga Nya go, nak ba boo gwe ata yilli pyal wul suk gus wul tot ka bii wul ang gwas wu kaŋ taŋi.>>

Sa nge Yesu a Nazarat

53 De ta pak dlaŋti cingalti gaɓa jin wugo, yek ta zak luisi.
54 Yek ta pal baŋ gwasi yek ta njeli mbokti ang mbalaŋ ten gaɓa ga Nya ka lu motgaa gwasaŋ yek mbalaŋmi ngip bi ka ang. Yek sa ngusi dlaŋti ɗe, <<A ako kaŋ malgaŋ mbi wundal ɓotlkaŋ yis wul jin, suk iko palti wul ngipti bi ang gaŋ ko?
55 Ale tik ɗe yen ga kapinta wu na? ale gasal gwas kaɗe Maryam na? A yilkeni jwas kaɗe kaa Yakubu, suk Yusupu, suk Siman suk Yehuda na?
56 A yilkeni jwas ji maɗli mago sa naŋ ɗe sa? Tet ako kaŋ malgaŋ mbi mas wul jimi ko?>>
57 Yek mbadl lilisi na ti.
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Asa bal nalti maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya ko ako, ama ka baŋ gwasi suk lubii gwas wo basa balti nalti so.>>
58 Nak ɗe sa ngassi tenti sowu, yek bata pal wul ngipti bi ang kali i'e so.

14

Mashkaŋ ga Yohana maŋ baptisma

1 Ka multi jwisi yek Hiridus Antipas guu kum gaɓa ten Yesu.
2 Yek ta wul majwe asa palit wullu ɗe, <<Malgaŋ co Yohana maŋ baptisma kaŋ Nya pallat kaami! Yek laki yek iko palti wul ngipti bi ang nit ɗa nak gwisi.>>
3 Tek go a Hiridus laki yek sa dop Yohana yek sa ɓalti, yek sa let ka ten bi ga Hirodiya, kili ga Pilip yilka gwas wi.
4 Nak ɗe a Yohana kul hwi Hiridus ɗe, <<Mbun ɗe tak kan Hirodiya ɗe kili gwa so!>>

5 Hiridus lami ɗe taṣ tlo Yohana ka, ama
yek ɓanti gạ mbalạn citi, naḳ ɗe sạ kan ɗe
Yohana wo mạn dlạmti gaḅa gạ Nya kaɗe
ti wu.
6 Ama yek cin zạt gạ Hiridus ballạt tet
wu go, yek yen kili gạ Hirodiya dlal a cina
gạ mạndaḳi jwe tul ka biki hwol tukisi, yek
dlaltisi tạmit ɗa i'e
7 yek Hiridus mo gaḅa na Nya yek ta
paḷit alkawol ɗe ta balti mas ilgwe ta
ngemi wu.
8 Yek ana gwas hwit ilgwe ta ngemi wu,
yek yen kilisi wul Hiridus ɗe, <<Baḷạn gaa
gạ Yohana mạn Baptisma aɗe ka gali nige-
nige!>>
9 Yek gaḅe hwot guumi i'e, ama naḳ ɗe
ta mo gaḅa na Nya, a mạndaḳi jwas ka ju
kaḷi wu, yek ta dlạm ɗe ta baḷti ilgwe ta
lami wu.
10 Yek ta shinlu yek sạ kotli gaa Yohana
ka ata ni gạ le ka,
11 yek sạ tulli gaami ka gali yek sạ baḷ
yen kilisi, yek ta taḷe gasaḷ gwasi.
12 Yek mil lishti ji Yohana sak kan dli
gwasi yek sạ lepti ka, Yek pa sạ sak hwi
Yesu ilgwe pi wu.

Yesu baḷ mbalạn zangu ɗe namtan ilga nguki

13 Ɗe Yesu kum ilgwe pi wugo, yek ta
te ka jirgi ze, yek ta li ka lu gwe mbalạn
ni ɗa sowu taṣ daṃ na ngus ɗa. Ama yek
mbalạmi kum lu gwe ta ni wu, Yek sạ zak
baṇ jwasạn yek sạ kopti ten asạn.
14 Ɗe Yesu yil ɗaḳa jirgi ze ka wu, yek ta
yen motgaa gạ wonti mbalạn, yek ta yen
gonti jwasạn yek ta ndok majwe dli taṃisi
bi sowu.
15 Sukti pi wugo, yek mil lishti jwas tul
malti yek sạ wulti ɗe, <<Sukti ka ɓali, a lu
ge go lubii ni ɗa kaḷi so. Palli bi mbalạmi
taṣ li ɗaṇka mil baṇ jwe ni njaa wu ka, taṣ
wuli gaa gwasạn ilga nguki ɗa.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ni ngetli ɗe taṣ
zigaa so. Baḷạnsi ilgon taṣ nguki.>>
17 Yek sạ ballit ɗe, <<Ilgon nini ang aɗe
so, se nak baṛedi ɗe namtan suk kwes ɗe
lop.>>
18 Yek ta wulsi ɗe, <<Taḷeni nini teɗi.>>
19 Yek ta wul mbalạmi ɗe taṣ daṃ na
zhila ten me. Yek ta kan baṛedi ɗe nam-
tami suk kwes ɗe loɓi yek ta lak gaa nya,
yek ta paḷ hwol tuk na Nya yek ta cac-cal
baṛedisi. Yek pa ta baḷ mil lishti jwasi yek
sạ ngusi baḷti mbalạn.
20 Yek mas mbalạmi nguki yek kumsi.
Yek mil lishtisi mo losaḷi jwe sa wu, hal yek
njikaṇ gaɗa ɗe kutl cet lop.
21 Wontạt gạ majwe nguk wu, paḷ mani
ɗe zangu namtan baṇ na modli suk mil
mbalạn.

Yesu li na asạn ten gaa ze

22 Sạ naṃa pakti, yek Yesu laki yek mil
lishti jwas te ka jirgi ze yek sạ ndet cina ten
laṭ tu ten kaṭi gon gạ zesi, a ti gaa gwas wo
ta yima pallạt bi motgaa wonti mbalạmi.
23 Ta pallisi bi paki wu yek ta to ten
zạndaḷ tlạndaḷ taṣ ngem Nya. Hal yek
sukti luk pi ata yi kaḷi ti na ngusi.
24 Ama a jirgi ɓal tekạ dlo bal ze ka, a
kapsi ze naṃa jekti gạ jirgi ɗaṇ ka naḳ ɗe
yetaḷ naṃa wulti tet tu cina gạ jirgi wu.
25 Yek Yesu li malsi na asạn ten gaa zesi
ka bultlwe gạ cina.
26 Mil lishtisi yenti ten laṭ na asạn ten
gaa ze wugo yek ɓanti cisi. Yek sạ wuli ɗe,
<<Gu co lul kaṇ!>> Yek sạ lak yal na ɓanti.
27 Yek Yesu gaḅesi yek ta wulsi ɗe, <<Ba
ilgon hwotkii so! Ami kaṇ, ba ɓanti cikii
so!>>
28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, kume
kik go, wulạn ɗe ta li tet malki ten gaa
zesi.>>
29 Yek ta wulti ɗe, <<Li teɗi.>>
Yek Biturus yil ɗaḳa jirgi ka, yek ta njel
laṭ mal Yesu ten gaa zesi.
30 Ama ɗe Biturus kum ndaḷti gạ yetaḷi
wu, yek ɓanti njel cit gwasi yek ta njel sut
gaẓ gaa ze. Ɗe ta ɓa su gaẓ gaa ze wu,
yek ta lak yal, yek ta wuli ɗe, <<Kisạn ne,
Bagaa!>>
31 Yek Yesu tak ang gwasi baḷe-baḷe yek
ta ngiɓit ang yek ta daḷti toɗi, yek ta wulti
ɗe, <<Ki ɗe ba ngaṣti ten Nya gwa ndaḷ
sowu, yek lakki ten celti ka mbadl ye?>>
32 Yek sạ te ka jirgi mas jwasạn, yek paa
yetaḷi mul atli.
33 Yek majwe sạ ni ka jirgi wu ngusit atli,
asạ naṃa wulti ɗe, <<Gem kaṇ, yen gạ Nya
kaɗe ki!>>

Yesu ndok mbalạn ka kaṭ atl gạ Genis-arat

34 De sa ɗakci bal zesi wugo yek sa yil
to ten bi cikɗi gwe ni njaa mal atl ga
Genisarat wu ka.
35 Maɲ baɲi yisi ɗe Yesu kaɗe gwisi wu,
yek sa shini lu mas mbalaɲ jwasaɲ, yek
mbalaɲi tulli mas mbalaɲ jwasaɲ jwe dli
taɲisi bi sowu malti,
36 yek sa ngemti ɗe taɲ nak taɲ ko ta bi
lukaɲ gwas ne, yek mas majwe taɲi wu mbi
ndokti.

15

Ilgwe a bacina ji maɲ Yehuda paɲi wu

1 Yek maɲ Paresi suk maɲ yisti mbaɲ
gaɓa ga Musa jon tet Wurshelima tul mal
Yesu yek sa ngemti ɗe,
2 <<Yek laki a mil lishti jwa nge kopti wul
jwe a kiɗi jinaɲ paɲi wu ye? De si wo baɲa
pol ang ka pa so, ɗe sa ɓa nguk wullu!>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kii, yek laki ɗe
akaa cel mbaɲ gaɓa ga Nya ka, ten bi paɲti
wul jwakaɲ ye?
4 Ai Nya dlaɲaɲ ɗe, <Ta mbalaɲ baɲ nalti
aba suk ana gwasi,> a <maɲgwe byal aba,
sogo ana gwas go, ngetli kaɲ ta tlot ka.>
5 Ama kii wo akaa mboki ang mbalaɲ
ɗe, kume ilgon ni mbalaɲ ɗa gwe ta baɲ
aba sogo ana gwasi ten ɗe taɲ zisi ang wu
ni maɲi ngetli ɗe taɲ zisi ang so, ten ɗe ta
manisi wulti ɗe <Mas ilgwe gwe a lamikii
baɲti go, a paɲ alkawol wi ɗe ba baɲ Nya.>
6 Naɲ gwisi mbok ang ɗe, po yi maɲi
ngetli ɗe taɲ baɲ nalti aba suk ana gwas
so.* Na paɲti wul gwakaɲ naɲ gwisi kaɲ
kaa palli gaɓa ga Nya ten koo lu.
7 Kii maɲ paɲti riya! Ilgwe Ishaya maɲ
dlaɲti gaɓa ga Nya dlaɲ tenkii ni ndakce
gwe wule!
8 << <Na kul bi kaɲ a mbalaɲ jin baɲaɲ
nalti,
ama mbadl jwasaɲ dlenti suk ami.
9 Ten koo lu kaɲ asa ngusi atli,
asa mbok ang ten mbaɲ gaɓa ga
mbalaɲ ɗe gaɓa ga Nya.>†>>

Ilgwe a lil mbalaɲ kaɲwu

10 Yek Yesu mbe mbalaɲi yek ta wulsi
ɗe, <<Kumaɲ gaɓa gaɲ akaa yis gaami!
11 Ilgwe a su tu ka bi wu kaɗe maɲ lilti
ga mbalaɲ ka so, ama ilgwe a yil tot tu ka
bi ga mbalaɲ wu kaɗe maɲ lilti gwas ka.>>
12 Yek mil lishtisi tul malti yek sa wulti
ɗe, <<Ama ka yisi ɗe ilgwe ka dlaɲ wu nda
maɲ Paresi mbadl a?>>
13 Yek ta ballisi ɗe, <<Mas ilgwe ba Aba
gini, gwe ni Nya wu ka ɓak sogo sa tus ɗa
ten zhila gwas ka.
14 Hwulaɲkii suksi, si wo dwa kaɲ, ama
asa nde dwa cina. A kume dwa ka nde
dwa cina go, mas jwasaɲ sa lok ka shu.>>
15 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yillini gaa ga
cingaɲti gaɓa gwisi.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ase hal ninge kaa
po yisaɲ gaami sa?
17 Kaa ɓo yisi ɗe mas ilgwe a su tu ka bi
mbalaɲ go ka tuk kaɲ a su, apaa ka kaali
wo a yil ɗaɲka maɲi kasa?
18 Ama wul jwe a yil tot ka bi go, wul jwe
nit ka mbadl wu kaɲ, a yek ɗe maɲ lilti ga
mbalaɲ ka.
19 Ten ɗe tot ka mbadl kaɲ a byas daamti
ngusi yilti. Wudaɲ ji tlot mbalaɲ, suk lamti
paɲ paɲaɲ, suk mas byas paɲ suk modli, suk
paɲ mukaɲ, suk shelti lal mbalaɲ gaa, suk
lil shin mbalaɲ ka.
20 Wul jimi kaɗe maɲ lilti ga mbalaɲ ka,
ama ngukti wul na duu ang wo lil mbalaɲ
so.>>

Ngaɲsti ten Nya ga kili gon

21 De Yesu zak luisi wu yek ta li ka kaɲ
atl ga Taya suk Sidon.
22 Yek kili Kan'ana gon gwe ni kaɲi wu
tul malti yek ta tlil yal nya yek ta wulti
ɗe, <<Yen gonti gi ne, Bagaa yen ga Dauda!
Maɲzhe jon naɲa nolti ga yen gini i'e.>>
23 Ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon so. Yek
mil lishti jwas tul malti yek sa ngemti yek
sa wulti ɗe, <<Mbol kili gaɲ ne, ten ɗe ta
naɲa kopti ata naɲa hwotti gaɲaɲ na tlilti
yal nya.>>
24 Yek ta wulsi ɗe, <<Mal mbaɲa ji
Yisiraila jwe gil ju na ngusaɲ kaɲ sa
shinaɲni.>>
25 Yek kilisi sak ngus na gahwulaɲ a cina
gwasi, yek ta wulti ɗe, <<Zi ang ne, Bagaa!
>>

* **15:6 15:6** Ka lishtisi jon wo sa lishi ɗe*Aba sogo ana gwasi* † **15:9 15:9** YenIsh 29:13

26 Yek ta wulti ɗe, <<Mbun ɗe ta kan ilga nguki ga mil lubii a bal kaɗi so.>>
27 Yek kilisi wulti ɗe, <<Go nu kan, ama ai kaɗi nguk ilga nguki gwe a yili baboo gwas ɗa ang ka a nda sut gas tebul wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalan, ngaski ten Nya ndali! Ka mbi ilgwe ka ngemi wu wi.>> Yek yen ga kilisi mbi ndokti na dlamti gwas nak gwisi.

Yesu ndok wonti mbalan

29 Tet kali go, yek Yesu koɓi tu bal ze ga Galili. Yek ta to ten tlandal yek ta dam na zhila.
30 Mbalan wonti tul malti, sa tulit kulki, suk dwa suk man gita suk bebe, suk naami jon wonti yek sa wutsi atl a cina gwasi yek ta ndoksi.
31 Yek mbalami ngip bi ang ɗe sa yen bebe ten gaɓa, a man gita ndok wi, a kulki ɓa li na asan, suk dwa ten yenti lu wu. Yek sa tas Nya ga man Yisiraila.

Yesu bal mbalan zangu ɗe wupsi ilga nguki

32 Yek Yesu mbe mil lishti jwasi yek ta wulsi ɗe, <<A nama yenti gonti ga mbalan jin, sa mul ɗe mekan aɗe malan wi a basa nguk ilgon so. A lamisi pallat bi asa yi kuzami so, ten ɗe gon asa ngusi palti gwel mashkan ten tantu na kuzan.>>
33 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Ako kan ma mbi ilga nguki gwe a kum wonti mbalan jin ka me gan ko?>>
34 Yek ta ngemsi ɗe, <<Baredi ɗe nami ka nikii ang?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Ɗe mukka suk nak kwes jon.>>
35 Yek ta wul wonti mbalami ɗe tas dam atli.
36 Yek ta kan baredi ɗe mukke suk kwe-sisi yek ta pal hwol tuk na Nya, yek ta cac-cali yek ta bal mil lishtisi yek sa bal mbalami.
37 Yek ko wokko nguki yek kumti. Ka kaali yek mil lishtisi yem gaɗa ɗe mukka ga losali gwe mbalami zaki wu.
38 Wontat ga mani jwe nguk go sa la zangu ɗe namtan ban na modli suk mil mbalan.
39 Yesu palli bi wonti mbalami wugo yek ta te ka jirgi ze yek ta li ten kat atl ga Magadan.

16

Lamti yenti lali sut nya

1 Yek man Paresi suk man Saduki jon tul mal Yesu, yek sa ngemti ɗe tas mbokisi ang ten lal gwe a mbok ang ɗe ti wo sut mal nya kan ta ni wu.
2 Yek ta ndakisi ɗe, <<Kume cin ɓa ndabi go, akaa wule <Ayo go lu a tami, dlo nya ka zwilan wu.>
3 A kume kaa yen lu zwilan ka, ɗe nyaze nama tlil tot na gasi wo wugo akaa wule, <Ase go ze a nda.> Kaa yis wul jwe a pi ka dlo nya wu, ama yek bakaa yis gaa ga lal ji multi ga se so.
4 Mbalan ji se wo byasi suk man lashi ngipti alkawol kan, sa nama lamti ɗe tas yen lali, ama basa mbokisi ang ten lal gon so se wundal ga Yona wu.>> Yek Yesu zaksi yek ta zigaa.

Tlokal mbokti ang ga man Paresi suk man Saduki

5 Sa ɗakci bal zesi tu te duk wu, ase mil lishti jwas lak masan yek basa kan baredi so.
6 Yesu wulsi ɗe, <<Pan ɗem-ɗem na yiis ga man Paresi suk man Saduki.>>
7 Yek sa ngusi gaɓa ka dlo gwasan yek sa dlam ɗe, <<Ilgwe laki yek ta dlam nugo, nakkan ma kaman baredi ang so.>>
8 Yesu yis ilgwe sa nama dlamti wu, yek ta wulsi ɗe, <<Kii ɗe ba ngasti ten Nya gwakan ndal sowu! Yek laki yek kaa nama gaɓa ten bi lashi baredi ye?
9 Hal ase kaa ɓo yis gaami sa? Kangwe a cal baredi ɗe namtan yek mbalan ɗe zangu namtan nguk wu masnikii kawu nwa? Gaɗa ɗe nami kan kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
10 Sogo baredi ɗe nitgi gwe a bal mbalan zangu ɗe wupsi yek sa nguk wu. Gaɗa ɗe nami kan kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
11 Yek laki ɗe yek bakaa yisi ɗe ten bi baredi kan a nikii ma gaɓa so ye? Ai ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe tak hwulankii na yiis ga man Paresi suk man Saduki.>>

12 Yek pa sa yis gaami ɗe ten bi yiis gwe asa laki baredi wu kan ta nisi ma gaɓa so, ten ɗe tas hwul gaa gwasan na mbok ang ga man Paresi suk man Saduki kan.

Biturus dlam ɗe Yesu kaɗe Almasihu

13 De Yesu mbuki ten kat atl ga Kaisariya Pilibi wu, yek ta ngem mil lishti jwas ɗe, <<De wok a mbalan mbe yen ga mbalan wo?>>
14 Yek sa wulti ɗe, <<A jon dlam ɗe Yohana man baptisma, jon wo asa dlam ɗe Iliya, a jon wo asa dlam ɗe Irimiya sogo gon ka man dlamti gaɓa ga Nya.>>
15 Yek ta ngemsi ɗe, <<A kii pa, ka yenti gwakan wo, wok ɗe ami wo?>>
16 Yek Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu yen Nya gwe ni kaami wu.>>
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki wo man albarka kan, Siman yen ga Yona. Ten ɗe mbalan ka mbokik ang ten nak gwisi so, Aba gi gwe ta ni to nya kawu kan.
18 Ama amik ka hwik ge, kik ɗe Biturus a ten ye gan kan ba kin motgaa ga man kopti gini, iko ga mashkan a ci ban ten mot gaami so.
19 Ba balki wul ɓulti dlabii ga guu ga Nya, mas ilgwe ka ɓal ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe ka patl ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa patl ka a nya wu.>>
20 Yek Yesu dali kang mil lishti jwas i'e ɗe bas hwi mbalan ɗe tik ɗe Almasihu so.

Yesu dlam gaɓa ten kangwe mashkan gwas ani wu

21 Kan tet ka sa'i gwisi, yek Yesu nde hwit gaɓa mil lishti jwas ten ɗe ngetli kan tas su Wurshelima tas tla wonti bomti ka ang ga bacina ji man Yehuda suk kiɗi man Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa, hal asa tlot ka, ama ten cin na mekan wo ta pal kaami.
22 Yek Biturus mbet te malkami ka yek ta matlti yek ta wulti ɗe, <<Nya a kan so, go man pat tenki ka so.>>
23 Yek Yesu balat tet tu malti yek ta wulti ɗe, <<Hwulki suk ami Sheɗan. Ka lakan ten palti byas wul, nak ɗe palti wul ga Nya nik mbadl so, se ga mbalan wu.>>
24 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Mas malgwe a koɓan go, tas nge gaa gwasi ata kan gudal yencin ɓakti gaa gwasi ata koɓanni.
25 Mas malgwe nama lamti kisti mbadl gwas go ta mbi mbadli so, ama malgwe hwul na mbadl gwas ten bi go ta mbi mbadli.
26 Yek ɗe tamti ga mbalan ye, ɗe ta mbi mas wul ga dii atli ge, ama yek ta hwul suk mbadl gwas wu? Sogo yek mbalan a man balti ka lal ga mbadl gwas ye?
27 Yen ga Mbalan a ya tul suk mil shinti jwasi ka nalti ga Aba gwasi ata ɓatl mas mbalan, ta bal ko wokko ten palti wul gwasi.
28 Gem, amik ka hwikii ge, majon ni ɗa a nya aɗe ka kii, majwe sa mash so se sa yen palti ga Yen ga Mbalan ka iko guu gwas wu.>>

17

Ballati ga dli ga Yesu

1 Kaal ɗa multi ɗe mukka, yek Yesu kan Biturus suk Yakubu suk yilka ga Yukubu gwe asa mbet ɗe Yohana wu, yek sa to ka tlal tlandal gon si na ngusan.
2 Sa ni nu go, yek dli gwas ballati asa nama yenti. Yek cina gwel gwas cil ka nak wule cin, yek lukal gwas hwoli ka pat.
3 Bale-bale yek kaa Musa suk Iliya yilisi asa nama gaɓa suk Yesu.
4 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, mbun wi nak ɗe ma ni ɗa aɗe wu, kume tamik ɗa go, ma lak bii bukka ɗe mekan, ɗe nam wo gwa, gon wo ga Musa a gon wo ga Iliya.>>
5 A ta yima gaɓa nugo, yek kaluntun man cilti gon yitlasi ka, yek sa kum yal gaɓa gon a giɓi ten wulti ɗe, <<Gan go yen gi kan a lamti, a nama kumti tamti gwas i'e. Katiti kang!>>
6 Mil lishtisi kum gaɓa gwisi wugo, yek sa lok te atl ka na ɓanti.
7 Yek Yesu tansi yek ta wulsi ɗe, <<Tlannya ka, ba ɓanti cikii so.>>
8 Sa tlil gaa nya wugo, yek basa po yen malgon so, se Yesu na ngusi.
9 Sa ɓa yil sut ɗaka tlandali kawu, yek Yesu hwisi ɗe, <<Bak hwi malgon ilgwe kaa yeni wu so, se Yen ga Mbalan pal kaami tot ɗaka gazukɗi pa.>>

10 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Yek laki a maɲ yisti mbaɬ gaɓa ga Musa dlaɲ ɗe se Iliya tul pa ye?>>
11 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem, Iliya a tuli taṣ laḳaɲ wul mas ɗa.
12 Ama amik ka hwikii ge Iliya tul wi yek ba mbalaɲ yisti so, yek sa paɬit ilgwe sa lami wu. A naḳ gwisi kaɲ Yen ga Mbalaɲ a tla bomti ka ang gwasaɲ pak.>>
13 Yek mil lishtisi yisi ɗe ta nisi ma gaɓa ten Yohana maɲ Baptisma.

Yesu ndok yen maɲ maparpaɗa

14 Sa pal tet ka mbalaɲ wugo, yek maɬgon li tet maɬ Yesu yek ta ngus a cina ɗatka.
15 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa yen gonti ga yen gi ne. Cwo maparpaɗa nima cit gwasi ata naɲa tlat bomti i'e. A cwoɓi ngusi lakti gwas ka wutu sogo ka ze.
16 A taɬaṭ mal mil lishti jwa, ama yek baṣa man ndokti gwas so.>>
17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalaɲ ji se, majwe baṣa baɬ gem na Nya sowu, asa kaŋgaɬ mbadl jwasaɲ ka wu! Hal a gasi kaɲ ba pita daɲti sukkii gwi? Hal a gasi kaɲ ba ngusi dlot mbadl naḳii gwi? Taɬeni nini yeni teɗi.>>
18 Yek Yesu matl maẓhesi yek ta yil ɗaḳa yeni ka yek ta ndoki kaɬi-kaɬi.
19 Yek mil lishtisi li mal Yesu ka sa'i gwe mbalaɲ po yi malti sowu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki yek baɲa man yillaṭ ga maẓhesi ka so ye?>>
20 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe laki go, yek ɗe kaa ngaṣkii ten Nya i'e so. Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume ngaṣti ten Nya gwakaɲ nal naḳ gwe mastat go, kaa mani akaa wul tlandaɬ ge ɗe, <Tli ɗa ɗe ka taḳ li te du,> a tlandaɬi li kaɬi. A ba ilgon a kankii gaa so.>>
21 Wudaɬi go baṣa yil so se na ngemti Nya suk paɬti kaɬkaze ze.

Yesu po dlaɲ wundaɬ maṣhkaɲ gwe ta paɬi wu ɗa

22 Mil lishtisi mogaa ka lu ɗe naɲ a Galili wu, yek ta wulsi ɗe, <<Sa baɬ bi ga Yen ga Mbalaɲ ka ang ga mbalaɲ
23 sa tloti. Ama ten cin na mekan wo ta pallaṭ kaami.>> Yek ili hwot mil lishtisi i'e.

Gaɓa ten ɓatlti wulpi boo lubii ga Nya

24 Yesu suk mil shinti jwas mbuki baɲ Kaparnahum wugo yek maɲ kanti wulpi boo lubii ga Nya tul mal Biturus Yek sa wulti ɗe, <<Maɲ lishti gwakaɲ ɓatlaɲ wulpi boo lubii ga Nya sa?>>
25 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Ata ɓatli.>>
Biturus te gibboo wugo yek Yesu wulti ɗe, <<Siman, yek ɗe daamti gwa ye? Ka ɓa yeni go tet mal ka wokko kaɲ a guu ji maɲ dii atl gaɲ kan wulpi boo wo naɲ? Tet mal mbalaɲ ji baɲi nwa ko mal maɲdaḳi?>>
26 Yek Biturus wulti ɗe, <<Tet mal maɲdaḳi.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwisi naɲa mbokti ang ɗe ba mil ji baɲi a ɓatl so.>>
27 <<Ama ten ɗe ma lak ndesi mbadli, su bal ze taḳ suk lak wul dopti kwesi. Bul bi ga kwes gwe ka doɓi na naɲ wu, ka mbi wulpi zil gaɬla gwe a mbuk ɓatlti wulpi boo gi suk gwa wu. A pa ka kan wulpi aka ɓatlsi na nali.>>

18

Kakshe ka guu ga Nya

1 Ka sa'i gwisi wo yek mil lishtisi li mal Yesu yek sa ngemti ɗe, <<Wok ɗe kakshe ka guu ga Nya wo naɲ?>>
2 Yek ta mbe naḳ'en yen gon tet ɗe taṣ dlaɬ ka dlo gwasaɲ,
3 yek ta wulsi ɗe, <<Amik ka hwikii ge, ɗe kume kaa palli gwakaɲ pal naḳ mil mbalaɲ sowu, kaa mbi guu ga Nya so.
4 Ten naḳ gwisi kaɲ mas, maɬgwe palli gaa gwas naḳ nak'en yen gaɲ go maɬi kaɗe kakshe ka guu ga Nya.
5 <<Mas maɬgwe kan yen mbalaɲ naḳ gaɲ ka shin gi go ami kaɲ ta kamaɲni.

Wul lakti ga mbalaɲ ten ndati

6 <<Ama mas maɬgwe lak ɗe naɲ ka mil jin ɗe sa ngaṣsi tenaɲ wu ten paɬti byas wul go, a maniti ɗe taṣ ɓalit ye naḳti hwo yal asa lakti ka bal ze.
7 <<Mbalaɲ ji dii atl ge wo wul cit gonti kaɲ, na wul wonti jwe a lak mbalaɲ ten paɬti byas wul wu! Ni ngetli ɗe ta wul jwe a lak mbalaɲ ten paɬti byas wul wu tuli, ama maɬgwe tulli wuli go wul cit gonti kaɲ.
8 Kume a ang gwa sogo asaɲ gwa laki a ka paɬ byas wullu, kotl ka aka lak ka. A manik ɗe taḳ mbi mbadl maɲ laṣhi pakti

na ang ɗe naam sogo asan ɗe naam, ɗa gwe tas lakki ka buu wutu gwe ba a mbashdli so na ang jwa suk asan jwa wu.
9 A kume a gwel gwa lakki ten palti byas wullu, yilli ka aka lak ka! A manik ɗe tak mbi mbadl man lashi pakti na gwel ɗe naam, ɗa gwe tas lakki ka buu wutu na gwel jwa wu.

Cingalti gaba na mbala gwe gillu

10 <<Kii dai pan ɗem-ɗem bak mbulan gon ka nak mil jin so. A nikii ma hwiti, mil shinti ji Nya jwe sa naama ɓatti gwasan wu ni to nya ka a cina ga Aba gini cin suk gasi.
11 Yen ga Mbalan tul ɗe tas kis majwe gillu.*

Cingalti gaba na mbala gwe gillu

12 <<Nik kaa yeni gwi na? Kume mbala zambal ɗe naam ni man kyo ɗa yek gon gwasan gil ka go, ta zakan naami ɗe kutl topsi na topsi ju ten pat kyo ata sa ngot ga mbale gwe gillu sa?
13 Gem, amik ka hwikii ge, kume ta mbit ɗu go, a pal hwol tuk na ti man ɗe kutl topsi na topsi jwe basa gillit ka so ju.
14 Nak gwisi kan Aba gwakan gwe ni to nya kawu lami ɗe ta ɗe naam ka nak mil jin gil ka so.

Kume gon gwakan pali byas wul yilka gwas wu

15 <<Kume yilka gwa palik byas wul wu, li malti aka hwit byas ilgwe ta palik wu, kii sukti kii na ngwekan. Kume ta katik kan wu ka palli yilka gwa ten tantu wi.
16 Ama kume ta nge kumti gwa wu, ngo mbalan ɗe naam sogo mbalan ɗe lop aka li malti, kangwe asa wule ɗe, <Ten gaba ga mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan kan asa dlalli mas gaba.>†
17 Kume ta nge kumti gwasan wu, hwi motgaa ga man kopti. A kume ta nge kumti ga motgaa ga man kopti go, aka pallat nak malgwe ɓo yis Nya sowu sogo nak man palti byas wul gwe nge cit atl gaa wu.
18 <<Amik ka hwikii ge, mas ilgwe ka ɓal ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe ka patl ka ten dii atl go ta ni ɗe ilgwe sa patl ka a nya wu.
19 <<Amik ka hwikii wu ɗaɗe, kume mbalan ɗe lop ka kii ten dii atl dlalli gaba ɗe sa ngem ilgon go, Aba gi ɗe ta ni nya wu a palisi.
20 Ten ɗe, kume mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan mogaa na‡ shin gi go, ani suksi.>>

Cingalti gaba na zhel gwe bata taas wul ɗa ten mbadl ka sowu

21 Yek Biturus li mal Yesu yek ta ngemti ɗe, <<Bagaa asami ɗe nami kan yilka gi a pali byas wul a taasit ka gwi? Asami ɗe nitgi ya?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ka hwikii ge asami ɗe nitgi tokte ka so, ama se la asami ɗe kutl nitgi ɗe nitgi.
23 <<Guu ga Nya wo nak wule guu gwe lami ɗe, tas dlam wul ang gwas gwe ni a ang ga zhel jwas wu kan.
24 De guumi ɓa dlam go, yek sa tullit malgon gwe ta naama kopti gwas wulpi zil galla wonti gwe ɗe hal mali a mashi a bata man ɓatlti sowu.
25 Nak ɗe mali a man ɓatlti gwas sowu, yek guumi dlam ɗe ta wulti ka suk kili gwasi suk mil jwasi suk mas ilgwe niɗɗa wu ta ɓatlti wulpi gwas ɗa.
26 <<Yek zheli ngus na gahwulan a cina gwasi yek ta ngemti yek wulti ɗe, <Dlo mbadl na ami, ba ɓatlki mas wulpi gwa.>
27 Yek guumi yen gonti gwasi yek ta taasi mali mas duli ka yek ta zakti.
28 <<Ama yek na yilti ga zhel gwisi yek ta mo suk yelan palti wul gwas gon, gwe ta naama kopti gwas wulpi zil galla gwe ba nal sowu, yek ta ngiɓit yal lukal ata nitma wulti ɗe, <Batlan wulpi gwe a naama kopti gwa wu.>
29 <<Yek zheli gwisi ngus na gahwulan yek ta ngemti ɗe, <Dlo mbadl na ami, ba ɓatlki wulpi gwa!>
30 <<Ama yek zheli nge kumti gwasi yek ta sak let ka ka lu leti, ten ɗe se ta ɓatlti wulpi gwasi mas.
31 Naa zhel ji mali yen ilgwe pi wu wugo yek mbadl jwasan lili, yek sa sak hwi guu gwasami mas ilgwe pi wu.

* **18:11 18:11** Ka lishtisi jon ji cina wo, lu ndati ɗe 11 ni ɗa so. † **18:16 18:16** YenK. M. 19:15 ‡ **18:20 18:20** Sogoka

32 <<Yek guumi mbe zheli malti, yek ta wulti ɗe, <Ki wo byas zhel kaṇ.> A taasik mas dul gwe a naṃa kopti gwa wu ka naḳ ɗe ka ngemaṇ ɗe ta taasik kawu.
33 Ki wo mbunaṇ ɗe taḳ yen gonti ga yilka gwa zhel naḳ gwe a yen gonti gwa wu sa?
34 Mbadl lili guumi i'e yek ta laki yek sa nol zheli ka, se naḳ ta ɓatlti mas dul gwe nit gaa wu.>>
35 <<Nu kaṇ Aba gi gwe ni nya wu a paḷi ko wokko ka kii ɗe baṭa taasi yilkeni jwas byas wul ka sowu.>>

19

Mbokti ang ga Yesu ten zakti kili punka

1 De Yesu pak dlaṃti wul jimi wugo, yek ta zak kaṭ atl ga Galili yek ta li kaṭ atl ga Yehudiya, lu gwe ni tu te duk ɗa dlaḷka Yodan wu.
2 Yek mbalaṇ wonti kopti yek ta ndok maṇ cwo kaḷi.
3 Yek maṇ Paresi jon tul malti ɗe sa cingaḷti na kumti gas wul, yek sa wulti ɗe, <<Ko Mbaṭ Gaɓe kamaṇ ɗe ta mbalaṇ zak kili gwas ten bi ilgon naḍ?>>
4 Yek ta ballisi ɗe, <<Ase kaa ɓo yenni ga lishi ɗe, <Ten ndat zhile wo, ti ɗe ta paḷ mas wul go, ta paḷsi ba mani suk kili mbalaṇ.>
5 Yek ta wule, <Ten naḳ gwisi kaṇ, a ba mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, a si ɗe loɓi daṃ ɗe dli ɗe naṃ>*
6 Yek laki yek basa po yi ɗe mbalaṇ ɗe lop so, ama ɗe naṃ ka ɓali. Ten naḳ gwisi kaṇ, mas ilgwe Nya palli ɗe naṃ wu, ba maḷgon hwuli so.>>
7 Yek sa ngemti ɗe, <<De nuk go yek laki yek Musa dlaṃ ɗe kume mbalaṇ a zak kili gwas go taṣ baḷti lishti zakti ye?>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ndaḷli gaa gwakaṇ ka laki yek Musa kamikii ɗe taḳ zakaṇ modli jwakaṇ. Ama tet ten ndat zhile wo nuk ni so.
9 Amik ka hwikii wu ɗaɗa, mas maḷgwe zak kili gwasi yek ta hap zopsi a ba ten bi paṭ-paḷaṇ ka sowu, maḷi naṃa paṭ paḷaṇ sukti.>>
10 Yek mil shinti jwas wulti ɗe, <<De kume nu kaṇ ni ka dlo ga kos suk kili gwas go, laṣhi hapti man hapti.>>
11 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Mas mbalaṇ ka kan gaɓa gaṇ so, se ko majwe Nya kamisi wu.
12 Mbalaṃi jon wo sa laksi go maani ka so, a jon wo paḷti kaṇ mbalaṇ paḷisi naḳ gwisi, a jon wo sik nge hapti ten bi guu ga Nya. Mas maḷgwe a man kanti gaɓa gaṇ go taṣ kaami.>>

Yesu laki albarka mil mbalaṇ

13 Yek sa tulli mil mbalaṇ mal Yesu taṣ wutisi ang gaa ata ngemisi Nya. Ama yek mil lishti jwas matl majwe tullaṣi wu.
14 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaṇ nak mil mbalaṇ taṣ tul malaṇni baḳ mbolaṇsi ka so, ten ɗe guu ga Nya wo ga wundaḷ gwasaṇ kaṇ.>>
15 Ta wutisi ang albarka gaa wugo yek ta zak luisi.

Samali maṇ wul ang

16 Sa ni nugo yek maḷgon tul mal Yesu yek ta wulti ɗe, <<Maṇ lishti, wundaḷ hwa wul gwik ni ngetli ɗe ta paḷi a mbi mbadl gwe ba a paki sowu gwi?>>
17 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek laki ɗe ka ngemaṇ ten bi hwa wul ye? Ai Nya na ngus kaɗe hwa wul! Kume ka naṃa lamti taḳ mbi mbadl gwe ba a paki sowu go kop mbaṭ gaɓa ju.>>
18 Yek maḷi ngem Yesu ɗe, <<Mbaṭ gaɓe jwi?>>
Yek ta ballit ɗe, << <Tlo mbalaṇ so, pi suk kili ga maḷgon so, pi mukaḷ so, sheli lal maḷgon gaa so,
19 baḷ nalti aba suk ana gwa,>† aka <lam yelaṇ daṃti gwa naḳ gwe ka lam gaa gwa wu.>‡ >>
20 Yek samali wul Yesu ɗe, <<A kop mbaṭ gaɓa jwisi wi, yek yi kaal ye?>>
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kume ka naṃa lamti taḳ daṃ njikmi go, sak wul mas wul jwa ka, aka baḷ wulpi maṇ laṣhi wul ka daṃ ɗe maṇ wul ang a nya. Apaa aka lak koɓaṇni.>>
22 Yen samali kumi nu wugo yek ta zigaa na lilti mbadli, naḳ ɗe ti wo maṇ wul ang i'e kaɗe ti wu.

---

* **19:5 19:5** Yen L. Z. 2:24 † **19:19 19:19** YenYil 20:12-16; K. M. 5:16-20 ‡ **19:19 19:19** Yen Lib 19:18

23 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Gem
amik ka hwikii ge, a bom i'e ta maŋ wul
ang te ka guu ga Nya.
24 Ta ɓo hwikii ɗaɗa, gara ta rakumi koɓi
tu ka shu alipla ɗa gwe ta maŋ wul ang te
ka Nya ɗe guu wu.>>
25 Mil lishtisi kumi nu wugo yek ngip
ang bi i'e yek sa ngemti ɗe, <<De nu ka go,
yek wok ka mbi kisti wo?>>
26 Yek Yesu wutisi gwel yek ta dlaŋ ɗe,
<<Mal mbalaŋ wo, go maŋ paŧ ka so! Ama
mal Nya wo ko yek ke a man paŧi.>>
27 Yek Biturus ballit ɗe, <<Mi wo ma zak
wul wi mas ten bi kopti gwa! Yek ɗe ilgwe
ma mbi wu ye?>>
28 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka
hwikii ge, ka multi maŋ tulti ka sa'i gwe
Yen ga Mbalaŋ a daŋ ten gobdlan guu
gwas maŋ nalti wu, kii ɗe kaa koɓaŋ wu
mago kaa daŋ ten gobdlan kutl cet lop,
akaa kissi gaɓa maŋ boo ɗe kutl ɗe lop ji
Yisiraila ju.
29 Apaa mas malgwe zak lubii jwasi sogo
yilkeni jwasi sogo aba sogo ana sogo mil
mbalaŋ sogo zhin gwasaŋ ten bi gi wu mbi
asami ɗe zabal ga ilgwe sa zaki wu. Asa
mbi mbadl gwe ba a paki sowu pak.
30 Ama mbalaŋ wonti jwe sik ɗe ji cina
ju a pal ɗe maji tukaali, a majwe sik ɗe ji
tukaal ju a pal ɗe maji cina.

20

Cingalti gaɓa na maŋ kolti zhin ka zhin inabi

1 <<Guu ga Nya wo nak maŋ zhin gon
gwe yil na gasi taṣ ngo majwe a kolit zhin
ka zhin inabi gwas wu kaŋ.
2 Ta pal gaŋ suksi ten ɗe ta ɓatlsi na
wulpi dinari ɗe naŋ ɗe naŋ ten ndat cin
gwasaŋ, yek ta laksi ka zhin inabi gwasi.
3 <<Yek ta yili ka sa'i galla ɗe topsi, yek
ta yen mbalami jon ten daŋti ten koo lu
ka lu wulti wul ka.
4 Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolaŋ
zhin ka zhin inabi gini, ba ɓatlkii kangwe
mbun ɗe ta ɓatl wu.>
5 Yek sa li ka zhimi.
<<Yek ta yil ɗa ka dlo cin suk ka sa'i galla
ɗe mekan ka sukti yek ta po pali nak gwisi
ɗa.
6 Ta po yil ɗa sa'i galla ɗe namtan ka
sukti yek ta po yen majon ɗa a nya basa
naŋa paŋti ilgon so, yek ta wulsi ɗe, <Yek
laki yek kaa nda cin ten koo lu nu ye?> >>
7 <<Yek sa ballit ɗe, <Ilgwe laki go,
nakkaŋ malgwe ilgwe ma paŋi wu so.>
<<Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolaŋ
zhin ka zhin ɗaaka.>
8 <<Cin nda bii wugo yek maŋ zhimi wul
malgwe ata zit ang ten yenti zhimi wu ɗe,
<Mbe maŋ kolti zhin ju taŋk ɓatlsi. Nda
zhila ɓatlisi na majwe pak kaal ten laŧ ka
zhimi wu, aka paki na majwe nda cina ten
laŧ wu.>
9 <<Yek majwe sa mbesi ka sa'i galla ɗe
namtan wu tulli, yek sa balsi ko wokko
wulpi ndat cin.
10 Yek majwe li tet ka zhimi cina wu daŋ
gwa we sa balsi wulpi ta man ko wokko.
Ama yek sa baŋ ko wokko wulpi ndat cin
pak.
11 De sa kan wulpi wugo, yek sa njet
nalaŋti ten maŋ zhimi.
12 Asa naŋa wulti ɗe, <Majin ɗe sa ya
tul ka kaali go sa'i ɗenaŋ kaŋ sa paŋi ka
zhimi, ama yek ka ɓatlsi ndakce sukmi ɗe
ma nda cin ten kolti zhin wu.>
13 <<Ama yek ta balli gon gwasaŋ ɗe,
<Yelaŋ gini, a tek gazi so. Ale gaŋ kaŋ ma
paŋi sukkii ten ɗe ta ɓatlkii wulpi dinari ɗe
naŋ ɗe naŋ na?
14 Kan wulpi gwa taŋk zigaa. A mik lami
ɗe ta baŋ majwe sa ya tul ka kaali wu
ndakce sukkii.
15 Ko ba manaŋ paŋti ilgwe a lami wu na
wul gi so? Ko dakaŋti ga alheri gwe a paŋi
wu kaŋ ka naŋa paŋti.>
16 <<Nak gwisi kaŋ, maji tukaali pal ɗe ji
cina, a ji cina pal ɗe maji tukaali.>>

Yesu po dlaŋ gaɓa ten bi maṣhkaŋ gwas ɗa

17 A Yesu suk mil lishti jwas naŋa laŧ
Wurshelima yek ta mbesi te kaali ka yek
ta wulsi ɗe,
18 <<Yek gu ma ɓa laŋ Wurshelima.
Apaa sa tak yen ga mbalaŋ ka ang ga kiɗi
maŋ Paris suk maŋ yisti Mbaŧ Gaɓa ga
Musa, sa paŋit kisti gaɓa ɗe ta tlot ka.
19 Asa takti ka ang ga majwe ba maŋ
Yehuda ka so wu, sa hwit gaɓa mbulti asa

ɓoti asa ɓakti ka ten gudal yencin. Ama ten cin na mekan wo sa pallat kaami!>>

Ilgwe ana ga Yakubu suk Yohana ngemi wu

20 Ka sa'i gwisi wo yek ana ga mil ji Zabadi tul mal Yesu suk mil jwasi, yek ta ngus atl a cina gwasi tas ngemit ilgon.
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek ka lami kam ye?>>

Yek ta wulti ɗe, <<A naɲa lamti tak laki ta mil ji jee daɲ malki, ta gon daɲ ten ang shinti, a gon wo ten ang yali gwa ka guu gwa.>>
22 Yek Yesu wul mili ɗe, <<Kaa yis ilgwe kaa naɲa ngemti wu so, kaa man tlat bomti gwe ba tla gwa?>>

Yek sa ballit ɗe, <<Ma mani,>>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yii kaa man tlat bomti gwe ba tla wu, ama malgwe a daɲ ten ang shinti suk ang yali gi go, amik ka lak mali so. Lu daɲti jwisi wo ji majwe Aba gi gwe ni nya wu a botli wu kan.>>
24 De naa mil lishti jwas ɗe kutl ju kumi nu wugo, yek mbadl jwasan lil na yilkeni ɗe loɓi.
25 Yek Yesu mbesi ka lu ɗenaɲ mas jwasan yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a guu ji majwe ba man Yehuda ka sowu pal iko ten ma jwasan wu. Ko ta bacina jwasan mago asa pali nak gwisi.
26 Ama kii wo ba ni nak gwisi ka dlo gwakan so. Mas malgwe naɲa lamti tas daɲ ɗe kakshe ka kii go, ngetli kan tas daɲikii ɗe man palti wul.
27 A mas malgwe naɲa lamti tas daɲ ɗe bacina gwakan go, ngetli kan tas daɲikii ɗe zhel,
28 nak gwisi kan yen ga mbalan tul ɗe ta malgon palit wul so, ama ta tul ɗe pal wul, ata bal mbadl gwasi, ten ɗe ta mbalan wonti mbi kis ɗa.>>

Yesu ndok dwa ɗe lop

29 De Yesu suk mil lishti jwas ɓa zak ban Yeriko go, yek wonti mbalan kopti.
30 A dwa ɗe lop jon ni na zhila ten bi tantu, sa kumi ɗe Yesu naɲa lat wugo, yek sa njel wulti to nya kaɗe, <<Bagaa Yen ga Dauda, yen gonti ganan ne!>>
31 Yek mbalaɲi matlsi yek sa wulsi ɗe tas daɲ mbetlak, ama yek sa wuli to nya kaɗe, <<Bagaa, Yen ga Dauda yen gonti ganan ne!>>
32 Yek Yesu dlal ka yek ta wulsi ɗe, <<Yek kaa naɲa lamti ta palikii ye?>>
33 Yek sa ndakit ɗe, <<Bagaa ma naɲa lamti tan man yenti lu.>>
34 Yek Yesu yen gonti gwasan yek ta tan gwel jwasan. Yek sa njel yenti lu kali-kali yek sa kop kaal gwasi.

21

Yesu te ka ban Wurshelima

1 De Yesu suk mil lishti jwas mbuki nak'en ban Betapaj njaa a Wurshelima ten Zandal Tlandal Zetun wu, yek ta shin mil lishti jwas ɗe lop te cina gwasan ka.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Lan te ka ban gwe nikii cina wu ka, kaa yen zhaki suk yen gwas ga ɓali ka ka bami. Patlini nini si tedi.
3 A kume malgon wulkii ɗe ilgon go, akaa hwit ɗe Bagaa naɲa lamti gwasan ata ya pallasi tedi.>>
4 Pi nak gwisi ta njikan ilgwe man dlamti gaɓa ga Nya dlaɲ wu ɗe,
5 <<Hwi man Sihiyona ɗe,
<Bo yeni ni guu gwakan ka tulikii wu,
man kumti bi kaɗe ti, ta to ten zhaki,
ten yen zhaki kan ta naɲa lati.> >>
6 Yek mil lishtisi sak pal ilgwe Yesu hwisi ɗe tas pali wu.
7 Yek sa tulli zhaki suk yen gwasi, yek sa wut lukal jwasan tensi ten ɗe ta Yesu to tas dami.
8 Yek wonti mbalan wut lukal jwasan ten tantu, yek jon jwasan kotl daa tet ten tlindi yek sa tatali ten tantu.
9 Yek mbalan jwe sa nit tu cina ju, suk jwe sa nit tu tukaal wu ngusi wulti to nya kaɗe,
<<Hosana ga yen Dauda!>>
<<Malgwe tul na shin ga Bagaa go,
man albarka kan!>>
<<Hosana ga Man Nalti!>>
10 De Yesu te Wurshelima wugo yek mas bami hwot ka na bi gwasi. Yek man bami ngusi kumti gazi ɗe, <<Wok ɗe gwisi wo na?>>
11 Yek mbalan jwe naɲa kopti kaal gwas wu ndakisi ɗe, <<Yesu kan, man dlaɲti gaɓa tet Nazarat ka atl ga Galili.>>

Yesu mbol maŋ wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

12 Yek Yesu te ka lubii ga Nya yek ta mbol
majwe asa wul wul ka kali wu. Yek ta jek
tebul ji majwe asa balli wulpi mbalaŋ wu
ka, suk gobdlan ji majwe asa wul kulu ka
ju ka.
13 Yek ta wulsi ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Sa
mbe lubii gi ɗe lubii ngemti Nya,> ama yek
kaa palli ɗe lu hwunti ji mukal wi.>>
14 Yek dwa suk majwe kat dli jon jwasaŋ
tla ka ju tul malti ka lubii ga Nyami, yek ta
ndoksi.
15 Ama yek kiɗi maŋ Paris suk maŋ yisti
Mbat Gaɓa ga Musa yen wul ngipti bi ang
gwe ta pali wu, suk kangwe mil mbalaŋ
nama wulti to nya kaɗe, <<Hosana ga Yen
ga Dauda wu,>> Yek mbadl gwasaŋ lili.
16 Yek sa ngemti ɗe, <<Ama ka nama
kumti ilgwe mil jee nama dlamti gwa?>>
Yek Yesu ballisi ɗe, <<Yii, kaa ɓo taɓa
dlamti luisi ka gaɓa Nya so nwa?>>
<<De, <Ka lak mil mbalaŋ suk mil lali ten
tasti gwa!> >>
17 Yek ta zaksi kali, yek ta li baŋ Betani
yek ta mul kali.

Yesu pali tlindi tulaŋ bi gaa

18 Lu tlo wi ɗe ta dop tantu palti tot ka
baŋ wugo yek kuzaŋ njel tlot gwasi.
19 Yek ta yen tlindi tulaŋ ten bi tantu yek
ta li mali ama yek bata mbi ilgon dani so
se daa. Yek ta wul tulami ɗe, <<Bak po wut
mil so hal pakti gwa!>> Yek tlindi koo ka
kali-kali.
20 Mil lishtisi yeni nu wugo, yek sa ngip
ang bi Yek sa ngemti ɗe, <<Da nii kaŋ tlindi
koo ka bale-bale nu gwi?>>
21 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik kaa
hwikii ge, ɗe kume kaa ngaskii ten Nya
yek bakaa cel ka mbadl sowu, ilgwe mbi
tulaŋ gaŋ kaŋ kaa man lakti a pi tokte
so. Ama kaa mani wulti tlandal gaŋ ɗe,
<Tlinya tak suk nda ka bal ze,> a pi nak
gwe kaa dlam wu.
22 De kume kaa bal gem go, kaa mbi mas
ilgwe kaa ngemi ten gaɓa suk Nya wu.>>

Kumti gazi ten iko palti wul ga Yesu

23 De Yesu te ka lubii ga Nya ɗe ta ɓa hwi
gaɓa mbalaŋ wu, yek kiɗi maŋ palti wul ka
lubiimi suk bacina ji Maŋ Yehuda tul malti
yek sa ngemti ɗe, <<Na wundal ga iko gwi
kaŋ ka nama palti wul jin jwi? Wok balki
iko palti wul jimi wo?>>
24 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kii mago ba
ngemkii wul ɗe naŋ. Kume kaa dlami go
ba hwikii wundal ga iko gwe a nama palti
wul jin ɗa wu.
25 Baptisma ga Yohana go tet ko kaŋ yil
ko? Sut mal Nya ma, ko tet mal mbalaŋ
kaŋ.>>
Yek sa dlam gaɓa a dani ka dlo gwasaŋ,
yek sa dlam ɗe, <<Kume ma wuli ɗe, <Sut
mal Nya wu,> ta ngemanni ɗe, <Yek laki
yek bakaa bal gem ɗa so ye?>
26 A kume ma dlamaŋ ɗe, <Tet mal
mbalaŋ kawu,> ma namma ɓanti ga ilgwe
mbalaŋ a manini palti wu, nak ɗe mas
mbalaŋ kan ɗe Yohana wo maŋ dlamti
gaɓa ga Nya ka wu.>>
27 Nuk laki yek sa balli Yesu ɗe, <<Ma yisi
so.>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Ami mago ba hwikii
wundal iko palti wul gwe a nima palti wul
jin na nali wu so.

Cingalti gaɓa na malgon suk mil jwas ɗe lop

28 <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ye? Maŋ mil
mani ɗe lop gon ni ɗa. Ta wul kaksha yen
gwas ɗe, <Yen gini, lak kol zhin ka zhin
inabi ase.>
29 <<Yek yeni ballit ɗe, <Ba li so,> ama
yek ta lak daamti ka kaali yek ta li ka
zhimi.
30 <<Yek abe li mal maŋgaɓisi yek ta
hwit ilgwe ta hwi kakshesi wu. Yek ta
ballit ɗe, <To, bali aba gini,> ama yek bata
li ka zhimi so.
31 <<Wok ɗe malgwe pal ilgwe aba gwas
lami wu ka mil ɗe loɓi go?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Ga cinesi.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka
hwikii ge, maŋ kanti wulpi boo suk maŋ
pat-palaŋ a te ka Nya ɗe guu cina ɗa kii.
32 Ai Yohana maŋ baptisma tulaŋ ɗe tas
mbokikii ang ten kangwe kaa pal zok wul
wu, yek kaa nge balti gem na ti. Ama
maŋ kanti wulpi boo suk maŋ pat-palaŋ
bal gem na ti. Ko ɗe kaa yeni nu ma wu
ama yek bakaa ci atl gaa yek kaa bal gem
na ti so.

Cingaḷti gaɓa ten maɲ kolti zhin jwe kan haya zhin inabi wu

33 <<Ɗo kumaɲ cingaḷti gaɓe gon ɗa, maɲ zhin gon ɓak inabi. Yek ta̱ gandaḷi ka na̱ bal sa̱mba̱ḷ, yek ta̱ ɗuk shu cetti ze inabi a giɓi, yek ta̱ kin lu daɲti ga̱ maɲ ɓa̱tti. Yek pa ta̱ ba̱ḷ mil haya zhimi yek ta̱ li ka̱ atl gon.
34 Ɗe gis ga̱ inabi tul wugo yek ta̱ shin zhel jwas mal mil haye, ten ɗe ta̱s kamit yandi inabisi gwasi.
35 <<Ama yek mil haye dop zhel jwasi, yek sa̱ ɓo gon, yek sa̱ tlo gon, yek sa̱ lak gon na̱ ye.
36 Yek ta̱ shin zheli jon jwe wonti man ji cina ju malsi, yek sa̱ po paḷisi na̱k kangwe sa̱ paḷi ji cina ju.
37 Ka̱ kaali wo, yek maɲ zhimi shin yen gwas malsi. Ta̱ wuli ɗe, <Sa yenaɲ nalti ga̱ yen gini.>
38 <<Ama yek mil haye yen yeni wugo, yek sa̱ wul yilkeni jwasaɲ ɗe, <Maḷgaɲ kaɗe maɲ cit gadosi. Ma̱ tloti ka ta̱ gado gwas daɲ ɗe gaɲaɲ.>
39 Yek sa̱ dopti yek sa̱ lakti te kaal bal sa̱mba̱ḷ ga̱ zhimi ka yek sa̱ tloti.
40 <<To, ɗe maɲ zhimi pal wugo yek ta paḷi mil haya jwisi ye?>>
41 Yek sa̱ ballit ɗe, <<Gem ka̱ go ta tlo maɲ ngalci jwisi ka, ata̱ ba̱ḷ zhimi majwe a baḷti wul zhimi gwas ka̱ gis wu.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kaa̱ kumi ka̱ gaɓa ga̱ Nya sa? Ai naɲ ga̱ lishi ɗe,
<< <Ye gwe maɲ kinti bii nge wu,
yek ɓal ɗe ye gwe ni hwaɓi ka̱ kinti biimi man naami wu
Gwisi wo paḷti ga̱ Bagaa kaɲ,
a wul ngipti bi ang kaɲ a malaɲni.>
43 <<Ten gwisi kaɲ a nikii ma hwiti ɗe, Sa kan Nya ɗe guu ɗa ang gwakaɲ ka asa̱ ba̱ḷ majwe sa paḷ hwa wul wu.
44 Maḷgwe nda ten yesi go ta caccal ka, a maḷgwe yesi ndet gaa go a nolti na̱k apti.>>
45 Ɗe kiɗi maɲ Paris suk maɲ Paresi kum cingaḷti gaɓa jimi wu, yek sa̱ yisi ɗe tensi kaɲ ta̱ naɲa mbokti ang.
46 Yek sa̱ lam dopti gwasi ama yek ɓanti ga̱ wonti mbalaɲ jwe ni kaḷi wu cisi na̱k ɗe mbalaɲmi kan ɗe ti wo maɲ dlaɲti gaɓa ga̱ Nya kaɗe ti wu.

22

Cingaḷti gaɓa ten biki hapti

1 Yek Yesu po hwisi cingaḷti gaɓa gon ɗa yek ta̱ wulsi ɗe,
2 <<Guu ga̱ Nya wo na̱k ta̱ guu gwe paḷi yen gwas shiri biki hapti kaɲ.
3 Yek ta̱ shin zhel jwas mal majwe ta̱ shinisi lu ɗe ta̱s tul wu, ama yek ba̱ majwe ta̱ shinisi lu wu tul so.
4 <<Yek ta̱ shin zheli jon malsi ɗa, yek ta̱ wulsi ɗe, <Hwi majwe a shinisi lu ju ɗe, a pak zaṭ ilga̱ nguki wi. Sa mbosh basi tla suk tla jwe sa̱ ketaḷsi ɗe ji biki wu wi, ma̱ pak laɲaɲti ko yek ke wi. Laɲ tet ka̱ lu biki haptisi.>
5 <<Ama yek basa̱ kat kang so yek sa̱ zigaa ilgon gwasaɲ. Yek gon li ka̱ zhin gwasi, yek gon la wulti wul ka.
6 Yek naami jwasaɲ dop zheli yek sa̱ ɓosi hal yek sa̱ tlosi ka.
7 Yek mbadl ga̱ guumi lil i'e. Yek ta̱ shin maɲ hapti dlo jwasi yek sa̱ tlo maɲ tlot mbalaɲ jwisi ka, yek sa̱ kwel baɲi ka.
8 <<Yek ta̱ wul zhel jwas ɗe, <Pak paḷti shiri biki wi, ama majwe a shinisi lu ɗe ta̱s tul go mbun ɗe ta̱s sa biki so.
9 Ningo laɲ ɗaɲ ten tantu ka taɲk mbe mas majwe kaa̱ mbisi wu tet ka̱ lu biki.>
10 Yek zheli li ɗaɲ ten bal tantu ka yek sa̱ mbe mas majwe sa̱ mbisi ju teɗi. Na̱ hwa mbalaɲ suk mbalaɲ ji koo lu se naɲk lu biki hapti njikaɲ ka na̱ maɲdaɲki.
11 <<Ama yek guu te ka̱ lu biki ɗe ta̱s yen kangwe ni wu, wugo yek ta̱ yen maḷgon gwe bata̱ lak lukaḷ biki sowu.
12 Yek guumi ngemti ɗe, <Yelaɲ gini, ɗa̱ nii kaɲ ka̱ te tet aɗe baɲa̱ lukaḷ biki so gwi? > Yek ba̱ maḷi mbi ilga̱ dlaɲmi so.
13 <<Yek guumi wul majwe asa̱ paḷit wul wu ɗe, <Balaɲ asaɲ gwas ka suk ang gwasi taɲk laɲaɲti te ka̱ duu daɲshal ka. Ka̱ lu gwisi kaɲ ta̱ kuli ata̱ as ang bi.>
14 <<Ai wonti mbalaɲ kaɲ sa̱ shinisi lu, ama mbalaɲ ji botli wo sa̱ wonti so.>>

Kumti gaẓi ten bi ɓatlti wulpi boo ga̱ Kaisar

15 Yek maɲ Paresi lak dlaɲ gaɓa ka̱ dlo gwasaɲ ten kangwe sa pi asa̱ dopti ka̱ gaɓa gwas wu.

16 Yek sa shin mil lishti jwasan suk mbalan ji Hiridus jon yek sa wulti de, <<Man lishti, ma yisi de ki wo man gem kan, aka nima mbokti ang mbalan ten gaba ga Nya na gem. Ka kan mas mbalan gaa de nam, baka bal jon nalti man jon so.
17 Ningo bo hwini, yek de daamti gwa ye? Mbun de tan batl wulpi boo ga guu Kaisar a ko mbunan so?>>
18 Ama nak de Yesu yis byas daamti ga mbadl gwasan wu, yek ta wulsi de, <<Yek laki yek kaa nama lamti cingalti gi ye, kii man palti riya!>>
19 <<Bo mbokini nini ang ten wulpi gwe asa batl wulpi boomi da wu.>> Yek sa balti wulpi dinari.
20 Yek ta ngemsi de, <<Hoto suk shin ga wok de gan wo?>>
21 Yek sa ballit de, <<Kaisar.>>
Yek ta wulsi de, <<Balan Kaisar wul ga Kaisar, akaa bal Nya wul ga Nya.>>
22 Sa kumi nu wugo yek ngip bi ang, yek sa zakti yek sa zigaa.

Kumti gazi ten bi palti kaami

23 Ten cin gwisi kan man Saduki majwe asa wuli de, mbalan a pal kaami sowu tul mal Yesu, yek sa ngemti.
24 Yek sa wuli de, <<Man lishti, Musa wuli de, kume mbalan mashi a ba ta bo zi yen sowu. Ta mangabi gwas kan kili gwe ta zakti wu tas zi yen yilka gwasi.
25 To, majon ni da yilkeni de nitgi ka mi. Kakshe gwasan pal hapti hal yek ta mashi a bata bo zi yen so, yek mangabi gwas hap kilisi de ta zakti wu.
26 Nak gwisi pi na na lobi suk na mekami hal yek la na nitgisi.
27 Ka kaali wo yek kilisi lak mashi.
28 Yek ningo, ten cin gwe mbalan a pal kaami go, de kili ga wok tani wo, nak de mas jwasan sa hapti wu?>>
29 Yek Yesu ballisi de, <<Daamti gwakan kani hwabi so, nakkan kaa yis ilgwe sa lishi ka gaba ga Nya wu so a bakaa yis iko ga Nya so.
30 Ten de ten cin gwe mbalan a pal kaami go mbalan a pal hapti so a basa hap ka so, ama sa dam nak mil shinti ji Nya.
31 Ningo ten bi palti kaami ga mbalan wo, kaa dlaman ilgwe Nya hwikii wu sa?
32 De ta wule, <Amik de Nya ga Ibarahim, Nya ga Ishaku suk Nya ga Yakubu.> Nya ga majwe ni kaami kade ti, ba de we Nya ga hwu so.>>
33 Mbalami kum ilgwe ta dlam wugo yek sa ngip bi ang ten wundal ga mbokti ang gwasi.

Mbat gaba gwe nal mani wu

34 Man Paresi kum kangwe Yesu man ngetl ga man Saduki wugo yek sa mogaa.
35 Yek gon gwasan man yisti Mbat Gaba ga Musa i'e ngem Yesu ten de ta cingalti.
36 Yek ta wulti de, <<Man lishti, Gwik nal mani ka Mbat Gaba ga Musa gwi?>>
37 Yek Yesu ballit de, << <Lam Nya Bagaa gwa na mas mbadl gwa, na mas damti gwa, suk mas daamti gwa.>
38 Yek de lakti zhila ga mbat gaba a yek de gwe nal mani wu.
39 A gwe kop kaali go nak gwisi kan ni. Yek de, <Lam yelan damti gwa nak kangwe ka lam gaa gwa wu.>
40 Mas lishti ga Mbat Gaba ga Musa suk ji Man Dlamti Gaba ga Nya dlal ten mbat gaba de lop jimi.>>

Kumti gazi ten Almasihu

41 Man Paresi mogaa ka lu de nam wugo, yek Yesu ngemsi de,
42 <<Yek de daamti gwakan ten Almasihu ye? Yen ga wok de ti wo?>>
Yek sa ballit de, <<Yen ga Dauda,>> kan.
43 Yek ta wulsi de, <<Yek laki yek Shishi ga Nya lak Dauda ten mbet gwas de <Bagaa> ye? Nak de Dauda dlam de,
44 << <Bagaa hwi Bagaa gi de,
Dam ten kat ang shinti gini
se a palli man nget jwa
a atl daaki.> >>
45 <<De kume Dauda mbet de, <Bagaa> go, da nii kan ta nit de yen gwi?>>
46 Yek ba malgon manit ballat ilgon so. Kan ten cin gwisi yek ba gon gwasan po mbi ndali gahwulan ngemti gwas ten bi ilgon so.

23

Yesu buli man yisti Mbat Gaba ga Musa suk man Paresi gal da gaa ka

1 De mbalaŋ mogaa wonti suk mil lishti
jwas wugo, yek Yesu wulsi ɗe,
2 <<Maŋ yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk
Maŋ Paresi kaɗe majwe Nya baḷsi iko
mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa wu.
3 Ten naḳ gwisi kaŋ, paḷaŋ mas ilgwe asa
mbokikii ang dani. Koɓaŋ gaɓa gwasaŋ
ama baḳ paḷaŋ ilgwe asa paḷi wu so, naḳ
ɗe basa kop ilgwe asa mbok ang dani wu
sowu.
4 Asa ɓal wul maŋ diɓaḷti gwe a bomi
kanti gaa mbalaŋ wu, asa zi maŋ kanti ka
yal. Ama basa zi maŋ kanti wuli ang so ko
ta na yen ang.
5 <<Mas wul jwe asa paḷi go ten ɗe ta
mbalaŋ yensi ɗa kaŋ. Asa ɓal bal kumshi
takarda gwe sa lish ga gaɓa ga Nya a giɓi
wu, asa ɓal ten bicina jwasaŋ. Asa paḷ tlal
rasa gwe a taŋ atl wu, ɗaŋ ten bi lukaḷ
jwasaŋ ka.
6 Sa lam gobdlan ji kiɗi mbalaŋ ka lu
biki, asa lam mbuni gobdlan ka lu motgaa
jwasaŋ hwo.
7 Asa lami ɗe ta ngusi gaɓet gwasaŋ ka
motgaa ga wonti mbalaŋ taṣ mbesi ɗe,
<Maŋ lishti.>
8 <<Ama kii wo ba maḷgon mbekii ɗe,
<Maŋ lishti so,> ten ɗe kii wo Bagaa
gwakaŋ ɗe naŋ kaŋ, mas jwakaŋ wo
yilkeni kaŋ.
9 A baḳ mbe maḷgon ten dii atl ge ɗe,
<Aba> so, Aba gwakaŋ wo ɗe naŋ kaŋ gwe
ni ta to nya kawu.
10 A baṣ mbekii ɗe <bacina> so, Ten ɗe
na ngus kaɗe bacina gwakaŋ.
11 Maḷgwe tik ɗe kakshe gwakaŋ go taṣ
daṃikii ɗe zhel.
12 Mas maḷgwe baḷ nalti gaa gwas go, sa
shitit gaa sut atli. Ama mas maḷgwe shit
gaa gwas sut atl go, sa pallaṭ ɗe kakshe.
13 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ
yisti mbaṭ gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi,
kii maŋ paḷti riya! Kaa yitle mbalaŋ dlaɓii
tet ka guu ga nya ka. Kii gaa gwakaŋ wo
kaa te so, a bakaa zak majwe sa naṃa
lamti tet wu taṣ te so.
14 Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ lishti
Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii
maŋ paḷti riya! A kaa nguki wul ang modli
jwe kos maṣhisi kawu ka, akaa ngusi paḷti
tlal ngemti Nya ten ɗe ta mbalaŋ yenkii ɗa.
Ten naḳ gwisi kaŋ, sa nolkii na bomti i'e.*
15 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ
yisti Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi,
kii maŋ paḷti riya! Akaa ɗakci bal ze, akaa
li dlenti baŋ ten ɗe taḳ mbi maŋ kopti ɗe
naṃ. Ama kume maḷi te ka koptisi wugo,
akaa pallaṭ ɗe yen buu wutu mankii gaa
gwakaŋ asaṃi ɗe lop.
16 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii dwa
bacina! Kaa wuli ɗe, <Mas maḷgwe mo
gaɓa suk lubii ga Nya go ilgon ni ɗa so,
ama maḷgwe mo gaɓa na zinariya gwe ni
ka lubii ga Nyami go, ngetli kaŋ taṣ paḷ
ilgwe ta wuli ɗe ta paḷi wu.>
17 Kii dwa kaḍlaŋ gwik ɗe kakshe gwi,
zinariye ya ko lubii ga Nyami ɗe a palli
zinariye zoki wu?
18 Kaa po wuli ɗe, <Kume mbalaŋ mo
gaɓa na bagadi go ilgon ka so, ama kume
mbalaŋ mo gaɓa na wul gwe sa taki Nya
ten bagadi go ngetli kaŋ taṣ paḷ ilgwe ta
wuli ɗe ta paḷi wu.>
19 Kii dwa! Gwik ɗe kakshe gwi, ilgwe sa
taki Nya gwa ko bagadi ɗe a palli ili zoki
wu?
20 Ten naḳ gwisi kaŋ maḷgwe mo gaɓa na
bagadi go maḷi mo gaɓa na nali suk mas
ilgwe ni dani wu.
21 A maḷgwe mo gaɓa na lubii ga Nya go,
maḷi mo gaɓa na nali suk maḷgwe a ta daṃ
giɓi wu.
22 A mas maḷgwe mo gaɓa suk nya go,
maḷi mo gaɓa na gobdlan guu ga Nya suk
Nya gaa gwasi.
23 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ
mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk
maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! Akaa baḷ
zakka ga wul yaji suk daa wolo, ama yek
kaa zak wul jwe mbun mani ka Mbaṭ Gaɓe
wu. Kaa zak paḷti gem, suk yenti gonti suk
ngaṣti ten Nya. Jimi kaɗe wul jwe mbun
ɗe taḳ paḷi wu, ama baḳ zakaŋ paḷti jon ju
so.
24 Kii dwa bacina! Akaa cindaḷ ze ga
tle gwakaŋ ka ten ɗe ka lak saŋga nak'en
kwaro, ama akaa saŋga rakumi!
25 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ
mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk

* **23:14 23:14** Ka lishti jon ji cina wo ndati ɗe 14 ni ɗa so

maŋ Paresi! Kii maŋ paḷti riya! Akaa pol tukaal ga kopi suk gal ka, ama tugiɓi wo ga njikaṃi ka na byas wul gwakaŋ suk tet gaẓi mbalaŋ suk lamti gaa gwakaŋ.

26 Ki dwa maŋ Paresi! Nde na polti tugiɓi ga kopisi suk gali ka apaa tukaalisi poldli pak.

27 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten Mbaṭ Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! Kii wo naḳ gazukɗi jwe sa ɓesi hwol atl wu kaŋ, ham kaa taŋ yeni tu tukaal hwo, ama tugiɓi wo is ji majwe maṣh wu suk mas wundaḷ ga daṣkaŋ wonti kaŋi giɓi.

28 Naḳ gwisi kaŋ tu tukaal gwakaŋ wo akaa mboki ang mbalaŋ ɗe kii wo maŋ paḷti wul ndakce kaŋ, ama tu tugiɓi wo kaa njikaŋ na shelti mbalaŋ suk ngalci.

29 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten mbaṭ gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paḷti riya! Akaa kin gazukɗi ji maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya, akaa ɓe gazukɗi ji maŋ paḷti wul ndakce ado.

30 Akaa wuli ɗe, <Ma naŋ ɗa kaa multi ji maŋ zaṭ jinaŋ go, mi wo ma mo ang suksi ten tlot ji maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya so.>

31 Na nu kaŋ kaa mbok ang ɗe kii wo mil ji majwe sa tlo maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya ju kaŋ.

32 Ten naḳ gwisi kaŋ pakaŋ paḷti ilgwe maŋ ngalci suk maŋ zaṭ jwakaŋ lak zhile wu!

33 <<Kii wuci, mil wokaŋzi naḳ kii nini! Ɗa nii kaŋ kaa yilli gaa gwakaŋ ɗaḳa nolti ga buu wutu ka gwi?

34 Ten naḳ gwisi kaŋ ba shinikii lu na maŋ dlaṃti ga gaɓa Nya, suk maŋ ɓotlkaŋ yisti wul, suk maŋ mbokti ang ten mbaṭ gaɓa ga Musa. Kaa tlo jon jwasaŋ, akaa ɓak jon jwasaŋ ka ten gudaḷ yencin, a jon jwasaŋ wo kaa ɓosi ɗaŋka lu motgaa jwakaŋ ka, kaa ngusisi kopti gwasaŋ baŋ-baŋ akaa laksi ka bomti.

35 Ba shin ma jwisi suɗi ten ɗe ta mas hwulan ji maŋ paḷti wul ndakce jwe sa tlosi ten dii atl wu daṃikii gaa. Kan tet ten hwulan ga Habila maŋ paḷti wul ndakce, hal yek la ga Zakariya yen ga Berekiya, maḷgwe kaa tlot ka ka dlo ga lu maŋ cilti suk bagadi takti wul Nya wu.

36 Gem amik ka hwikii ge, mas wul jimi a mbi mbalaŋ ji se.

Yesu hwotdli na Wurshelima i'e

37 <<Anya maŋ Wurshelima, maŋ Wurshelima! Baŋ maŋ tlot ɗa maŋ dlaṃti gaɓa ji Nya, suk lakti ga majwe sa shinsi malki wu na ye! Kangwe a lami ɗe ta moo mil jwa ɗe naṃ, naḳ gwe a kol moo mil jwas ka bibaku gwas wu, ama yek ka nge wu.

38 Bo yeni, ningo sa zakik lubii gwa ɗe kupayi wi.

39 Ten naḳ gwisi kaŋ, amik ka hwikii ge, kaa po yenaŋ so se gas gwe kaa wuli ɗe, <Maŋ albarka kaɗe maḷgwe naṃa tulti na shin ga Bagaa wu.> >>

24

Yesu dlaṃ kangwe sa jek lubii ga Nya kaẉu

1 De Yesu zak lubii ga Nya wu, ta naṃa zaṭgaa nugo yek mil lishti jwas mbokit ang ten kinti bii jwe ni ka lubii ga Nyami wu.

2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa yen kinti bii jee ya! Gem amik ka hwiki ge, ko sa zak ye gon ten gon so, sa cac-cati ka mas.>>

Ndat zhila tlat bomti

3 De Yesu daṃ na zhila ten Zaŋdaḷ Tlaŋdaḷ Zetun wu, yek mil lishti jwas li malti si na ngusaŋ. Yek sa wulti ɗe, <<Hwini, a gasi kaŋ ilgaṃi a pi gwi? Yek ɗe lal ga palti gwa suk ga pakti dii atl gwi? >>

4 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daṃaŋ na kang gaa baḳ zaki ni a maḷgon shelkii so.

5 Ten ɗe mbalaŋ wonti a tul na shin gini, a ngusi wulti ɗe, <Amik ɗe Almasihu,>* asa shel mbalaŋ wonti wu.

6 Kaa kum wonti dlanti suk wonti gaɓa ten bi dlanti, ama ba hwotkii so. Ngetli kaŋ ta wul jwisi pi, ama paktisi ɓo tul so.

7 Mbalaŋ a tli mbalaŋ jon gaa, a guu tli guumi jon gaa. A paḷ kuzaŋ suk nwuti ga atl ɗaŋka.

8 Mas wul jimi wo ndat zhila tlat bomti ka yi.

* **24:5 24:5** Sogo*Kiristi*. Naḳ gwisi ni ka ndati 23

9 <<Apaa sa̱ lakkii ka̱ ang ga̱ majwe a
nolkii wu hal asa̱ tlokii. Mas mbala̱n a
ngekii ten bi gini.
10 Ka̱ sa'i gwisi wo mbala̱n wonti a pal
na̱ kaali, sa ba̱l bi ga̱ yilkeni jwasa̱n, asa
nge yilkeni jwasa̱n.
11 Ma̱n dla̱mti ga̱ba ga̱ Nya ji lali wonti a
yili asa shel mbala̱n wonti.
12 Na̱k ɗe pa̱t ngalci a mba̱ldli i'e wu,
lamti ga̱ mbala̱n wonti a nda̱ɗi ka.
13 Ama mas ma̱lgwe dlo mbadli yek ta̱
ta̱le paktisi go ta mbi kisti.
14 Asa lak cin ten ta̱mi ga̱ba ga̱ guu ga̱
Nya mal mas mbala̱n, ta̱ da̱misi ɗe sheda
apaa paktisi tuli.

Byas bomti

15 <<Ten na̱k gwisi ka̱n, kume ka̱a̱ yen
<lili wul cit da̱ɗi,> gwe Daniyel ma̱n dla̱mti
ga̱ba ga̱ Nya dla̱m ɗe sa dla̱lli ka̱ Lu ma̱n
Cilti wu,† ta̱ ma̱lgwe na̱ma dla̱mti lishti wu
yis gaami,
16 ta̱ majwe ni Yehudiya wu ap to ka̱
tla̱da̱l ka.
17 Ba̱ ma̱lgwe ni ten gaa bii wu, wuli ɗe
ta suk kan ilgon a giɓ boo so.
18 Ba̱ ma̱lgwe ni ka̱ zhin wu wule ta pal
tet lubii ta̱s kan godo gwas so.
19 Modli ma̱n mil tuk suk ma̱n mil kaal
a da̱m ɗe wul cit gonti ka̱ multi jwisi.
20 Ngema̱n Nya ɗe ba̱ apti gwisi tulikii ka̱
sa'i nda̱ɗiti sogo ten cin shukti so.
21 Na̱k ɗe ka̱ sa'isi wo mbala̱n a te ka̱
bomti ma̱n ciciti, wunda̱li gwe ba̱ ɓo taɓa
pa̱t so tun na̱k sa̱ lak zhila ga̱ dii atli hal ase
wu, a ba̱ gon a po tul na̱k gwisisi sowu.
22 Sa hul wonta̱t ga̱ multi jwisi ka̱ sogo,
ko ma̱lgon a sa kaami so, ama ten bi ga̱
mbala̱n ji botlisi yek laki yek sa hul wonta̱t
ga̱ multi jwisi ka.
23 Ka̱ multi jwisi wo kume ma̱lgon
wulkii ɗe, <Bo yeni ni, Almasihu ka̱ ka̱wu
aɗe sogo te duk go!> Ba̱k kama̱n so.
24 Na̱k ɗe Almasihu ji lali suk ma̱n
dla̱mti ga̱ba ga̱ Nya ji lali wonti a yili. Asa̱
pa̱l kiɗi lali suk wul ngipti ang bi ta̱s gilli
mbala̱n ɗa, hal kume ma̱n pa̱t ka̱ go sa gilli
mbala̱n ji botli pak.
25 To ɓo yeni ni, yekgu a hwikii wi ba̱le.
26 <<Ten na̱k gwisi ka̱n, kume sa̱ wulkii
ɗe, <Tik tek gu te ka̱ la̱p ka̱wu,> ba̱k la̱n so.
A kume sa̱ wulkii ɗe, <Ta̱ni to ka̱ punka ga̱
hwunda̱li ka̱wu,> ba̱k kama̱n so.
27 Na̱k ɗe na̱k kangwe a nyaze cibi, a cilli
lu gaba̱s suk yemma wu, na̱k gwisi ka̱n
palti ga̱ Yen ga̱ Mbala̱n ani.
28 Ai mas lu gwe hwu tlu ni go, ka̱li ka̱n
a zhipki mogaa.

Palti sut ga̱ Yen ga̱ Mbala̱n

29 <<Na̱ pakti tlat bomti giɓi jimi,
<< <Cin a pal duuni
a ba̱ lip a po cil so.
kyadla̱l a lok sut nya,
Sa nwu kiɗi wul ji nya.>
30 <<Apaa ka̱ yen lal ga̱ Yen ga̱ Mbala̱n
ka̱ dlo nya, mas mbala̱n ji dii atl kul ten
ɓanti. Sa yen tulti ga̱ Yen ga̱ Mbala̱n ten
nyaze, na̱ iko suk nalti i'e.
31 Ta̱ shin mil shinti jwasi asa̱ hot noo
teti, asa̱ moo mbala̱n ji botli jwas tet tu
gaba̱s suk yemma suk kudu suk arewa,
suk tet ten mas dii atli.

Mbokti ang ten tlindi tula̱n

32 <<Ta̱ tlindi tula̱n da̱mikii ɗe wul
mbokti ang, kume mil ang gwas ɓa pal
zela̱ɗi yek nda telti daa wugo, a ka̱a̱ yisi
ɗe watla̱n ɓal njaa.
33 Na̱k gwisi ka̱n, hal kume ka̱a̱ yen mas
wul jimi ɗe a hwikii wu ten pa̱t wugo, yisi
ɗe sa'isi ɓal njaa, ɓal ten bi dlabii.
34 Gem amik ka hwikii ge, mbala̱n ji se a
ma̱sh so, se mas wul jin pi pa.
35 Dlo nya suk dii atl a taas ka, ama ga̱ba
gi wo a taasdli so ko njet.

Ma̱lgon yis sa'i gwe Yesu a pal wu so

36 <<Ma̱lgon yis cimi sogo sa'isi gwe wul
jimi a pi wu so, na̱ mil shinti ji Nya, hal
Yeni se Abe na̱ ngusi.
37 Na̱k kangwe pi ka̱ multi ji Nuhu go,
na̱k gwisi ka̱n a pi ten palti ga̱ Yen ga̱
Mbala̱n.
38 Tun ka̱ sa'i gwe ba̱ ze ga̱ Nuhu ɓo yitla
dii atl ka̱ sowu, mbala̱n na̱ma ngukti wul
asa̱ na̱ma tlati, asa̱ na̱ma pa̱lti hapti, asa̱
na̱ma hapti ka hal yek la sa'i gwe Nuhu te
ka̱ jirgi ze wu,

† **24:15 24:15** YenDan 9:27; 11:31; 12:11

39 a basa yisi ɗe ilgon a pi so, se nak zesi
tuli yek yemsi kawu. Nak gwisi kan a pi
ten palti ga Yen ga Mbalan.
40 Ka sa'i gwisi wo mbalan ɗe lop ani ka
zhin, sa kan gon asa zak gon.
41 Modli ɗe lop a nima nakti hwo ten
hwo, sa kan gon asa zak gon.
42 <<Ten nak gwisi kan, daman na kang
gaa nak ɗe bakaa yis cin gwe Bagaa
gwakan a pal dani wu sowu.
43 Ama yisi ɗe, ai ba boo a yisan ka sa'i
gwe mukal a tul wugo, ta zakini a yembal
kanti so, a bata zaki a mukali tet ka lubii
so.
44 Nak gwisi kan, kii mago daman na
kang gaa ko a gasi, nak ɗe Yen ga Mbalan a
tul ka sa'i gwe bakaa zi ɗe ta tul wu sowu.

Zhel man palti gem suk man lashi palti gem

45 <<Wok ɗe zhel man palti gem, man
ɓolkan yisti wul, gwe bagaa gwas a zak
zhel jwas ka ang gwasi ɗe tas balsi wul ga
nguki ka sa'i ngukti wul gwi?
46 Man albarka kaɗe zhel gwe bagaa
gwas a pali ata mbit ten palti ilgwe ta zit
wu.
47 Gem amik ka hwikii ge, ta pallat ɗe
bacina ten mas wul gwasi.
48 Ama kume ɗe zheli wo man ngalci
kawu ta dlam ka mbadl gwas ɗe, <Bagaa
gi a pal bale so,>
49 yek ta nda ɓot ɗa zhel yilkeni jwasi
yek ta njel ngukti wul ata nama tlatdli suk
man tlati-tlati.
50 Bagaa ga zheli a pal ten cin gwe bata
zi ɗe ta pal dani sowu, ka sa'i gwe bata yisi
sowu.
51 Bagaami a palit byas ɓoti ata nolti suk
man palti riya, kali kan ta kuli ta as ang bi.

25

Cingalti gaba na mil modli ɗe kult

1 <<Ka sa'isi wo guu ga Nya a ni nak mil
modli ɗe kult jwe sa yem pitila jwasan tas
sa ɓatti ga yen kos wu.
2 De namtan kasi wo kadlan kan, a ɗe
namtam wo ɓotli.
3 Ka sa'i gwe kadlami ju ɓa kan pitilla
jwasan go yek basa kan mil gwe sa mbali
ka pitile wu ang so.
4 Ama man ɓotlkan jo yek sa kan mili
ɗanka buntan mil jwasan ka, ɗe sa ɓa kan
pitila jwasan wu.
5 Yek ba yen kosi tul bale so, yek mas mil
modlisi njel pat gengaɗi hal yek sa yembal
ka mas jwasan.
6 <<De te ka dlo gas ka ka ɓal go, yek sa
kum shele ɗe, <Yen kosi ka ɓal wu, lan teɗi
tak mbiti.>
7 <<Yek mil modlisi tlinya mas jwasan
yek sa njel lakanti pitila jwasan.
8 Yek kadlami ju wul man ɓotlkan ju ɗe,
<Nak ɓesini mil jwakan ne, pitila jinan
nama mashkan.>
9 <<Yek sa wulsi ɗe, <Wowo, mili a
kumini sukkii so. Kaa sak wul gwakan tet
mal man wulti kawu a mani.>
10 <<De sa sa wulti mili wugo yek yen
kosi mbuk lu. Yek majwe ta mbisi na shiri
wu te ka lu biki sukti, yek paa sa le dlabii
ka.
11 <<Ka kaali wo yek kadlan mil modli
ju pali, yek sa wuli ɗe, <Bagaa, Bagaa, nak
ɓulini dlabii ka!>
12 <<Ama yek ta wulsi ɗe, <Gem, amik ka
hwikii ge, a yiskii so.>
13 <<Ten nak gwisi, se tak daman na
kang gaa, nak ɗe bakaa yis cimi sogo sa'isi
sowu.

Mbokti ang ten palti gem

14 <<Nak gwisi kan, guu ga Nya wo nak
malgwe a pi tafiya yek ta mbe zhel jwasi,
yek ta zak wul ang gwas ka ang jwasan wu
kan.
15 Yek ta hwulisi wulpi zinariya. Ta bal
gon gwasan ngura zinariya ɗe namtam, ta
bal gon ngura zinariya ɗe lop, yek pa ta
bal gon ngura zinariya ɗe nam. Ta balsi
nak gwisi, ko wokko ten ndalti gwasi yek
pa zigaa.
16 Yek malgwe ta balti wulpi ngura zi-
nariya ɗe namtam wu kan gwas wu, yek ta
ngusi wulti wul ka na nali hal yek ta mbi
wulpi ngura zinariya ɗe namtam dani.
17 Nu kan malgwe ta balti ngura ɗe lop
wu pali, ti mago yek ta mbi mbalti wulpi
zinariya ngura ɗe lop dani.
18 Ama yek malgwe kan wulpi ngura
zinariya ɗe nam wu lak ɗuk shu ka atli,
yek ta hwundal wulpi ga ba boo gwas ka
a giɓi.

19 <<Pal tlal multi wugo yek ba boo ga zhel jwisi pali tas dlam wulpi suksi.
20 Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe namtan wu te malti yek ta balti zinariya jon ɗe ngura namtan ɗa, yek ta hwit ɗe, <Ba boo gini, ka balan wulpi ngura zinariya ɗe namtan. Ama yekgu a mbi ɗe ngura namtan dani wi.>
21 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel man palti gem, ka pal gem ten wul njet, ningo ba pallak ɗe bagaa ga wul wonti. Te sut malanni tak tla tami mbadl ga ba boo gwa!>
22 <<Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe lop wu te malti, yek ta balti zinariya jon ngura ɗe lop ɗa, yek ta hwit ɗe, <Ba boo gini, ka balan wulpi ngura zinariya ɗe lop. Ama yekgu a mbi ngura ɗe lop dani wi.>
23 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel, man palti gem, ka pal gem ten wul njet, ningo ba pallak ɗe bagaa ga wul wonti. Te sut malanni tak tla tami mbadl ga ba boo gwa!>
24 <<Yek malgwe kan wulpi ngura zinariya ɗe nam wu tuli. Yek ta dlam ɗe, <Ba boo, a yisi ɗe ki wo wundal malgwe ba mbalan a yis gaa gwas sowu kan, a ka wotl zhin ka lu gwe baka ɓak sowu, a ki wo man lamti wul ga ten koo lu kan.
25 Nak gwisi ka laki yek ɓanti cinni yek a sak ɗuk shu ka atli, yek a hwundal ngura zinariya gwa ka a giɓi. Ningo kan il gwa.>
26 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Ki wo byas zhel man lakal! Ashe ka yisi ɗe ami wo a wotl zhin ka lu gwe ba ɓak sowu, a mo wul ka lu gwe ba cat wundal so gwa?
27 Ai da ka lakini nini wulpi gi ka banki, kangwe ɗe ba pal wugo a mbi mbalti ten gaami wu.>
28 <<Yek ba boomi wuli ɗe, <Kaman wulpi ɗaka ang gwas ka, tak balan man ngura ɗe kutl wu.
29 Ten ɗe mas malgwe ilgon niɗɗa go sa mbaliti tas mbi nal. Ama malgwe ilgon niɗɗa sowu go, nak ilgwe niɗɗa wu mago sa kamit ɗa ang ka.
30 Ningo lakan zhel ga ten koo lu wu, te ka duu damshal ka. Aduk kan ta kuli ata as ang bi.>

Kisti gaɓa ten cin ga ayo

31 <<Sa'i gwe yen ga mbalan a tul ka nalti gwasi suk mas mil shinti ji Nya wu, ta dam ka gobdlan guu gwas man nalti.
32 Sa moo mas mbalan ji dii atl a cina gwasi, ta hwulsi kak-kak nak kangwe a man kyo hwul mbala suk mal wu.
33 Ta wut mbale tu ten ang shinti, ata wut mali tu ten ang yali gwasi.
34 <<Apaa guumi wul majwe sa ni tu ten ang shinti gwas wu ɗe, <Lan teɗi, kii ɗe Aba palikii albarka wu! Kaman guu gwe sa shiryekii tun basa ɓo pal dii atl sowu.
35 Ten ɗe kuzan tloni yek kaa balan ilga nguki, a kalkaze tloni yek kaa balan ze yek a tla, a ni ɗe mandaki yek kaa kaman ka lubii gwakan,
36 ɗe lukal ni ɗa sowu yek kaa balan lukal, a pal cwo yek kaa gaɓeni, ani ga le ka yek kaa sa yenti gini.>
37 <<Apaa man palti wul ndakce ballit ɗe, <Bagaa, a gasi kan ma yenki a kuzan nama tlot gwa yek ma balki ilga nguki, sogo a kalkaze nama tlot gwa yek ma balki ze yek ka tla gwi?
38 A agasi kan ma yenki aka ni ɗe mandaki yek ma kanki ka lubii ganan, sogo a ba lukal nik ɗa so yek ma balki lukal gwi?
39 A gasi kan ma yenki aka nama cwo sogo ga le ka yek ma sak yenki gwi?>
40 <<Guumi a ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, nak ɗe kaa pali nak mil yilkeni ji jee go, ami kan kaa palini.>
41 <<Apaa guumi wul majwe sa ni tu ten ang yali gwas wu ɗe, <Tli ɗa malan ka, kii ɗe bi nikii gaa wu, te teka buu wutu gwe ba a mbashdli sowu gwe sa pali sheɗan suk mil shinti jwas ju.
42 Ten ɗe kuzan tloni yek bakaa balan ilga nguki so, a kalkaze tloni yek bakaa balan ze yek a tla so,
43 a ni ɗe mandaki yek bakaa kaman ka lubii gwakan so, ɗe lukal ni ɗa sowu yek bakaa balan lukal so, a pal cwo yek bakaa kula so, ani ka lu leti ka yek bakaa sak yenan so.>
44 <<Si mago, sa ballit ɗe, <Bagaa, a gasi kan ma yenki a kuzan nama tlot gwa yek bama balki ilga nguki so, sogo a kalkaze

naꞃma tlot gwa yek baꞃmaꞃ baꞀki ze yek kaꞃ tla so, sogo akaꞃ ni ɗe maꞑdaꞄki yek baꞃma kanki kaꞃ lubii gaꞑaꞑ so, sogo a baꞃ lukaꞀ nik ɗaꞃso yek baꞃmaꞃ baꞀki lukaꞀ so, sogo akaꞃ naꞃma cwo sogo akaꞃ ni gaꞃ le ka yek baꞃmaꞃ sak yenki so gwi?>

45 <<Apaa taꞃ ballisi ɗe, <Gem amik ka hwiki ge, naꞄk ɗe kaaꞃ nge paꞀti naꞄk mil yilkeni ji jee wu, ami kaꞑ kaaꞃ nge paꞀti.>

46 <<Maꞃ jimi a te kaꞃ bal bomti gwe baꞃ pakti niɗɗaꞃ sowu, a maꞑ paꞀti wul ndakce te kaꞃ daꞃmti gwe a paki sowu.>>

26

Bacina ji maꞑ Yehuda dlaꞀli gaɓa ɗe taꞃs tlo Yesu ka

1 Ɗe Yesu pak dlaꞃmti mas gaɓa jimi wu, yek taꞃ wul mil lishti jwas ɗe,

2 <<Kaaꞃ yisi ɗe biki ɗakciti wo multi ɗe lop kaꞃ ɓali, asa baꞀ Yen gaꞃ Mbalaꞑ taꞃs pakti ten gudaꞀ yencin.>>

3 Yek kiɗi maꞑ PaꞄis suk bacina ji mbalaꞑ mogaa kaꞃ lubii gaꞃ bali gaꞃ maꞑ paꞀti wul kaꞃ biimi gwe asaꞃ mbet ɗe Kayapas wu,

4 yek saꞃ dlaꞀli gaɓa ten kangwe sa pi asaꞃ dop Yesu asaꞃ tlot ka mbukli wu.

5 Ama yek saꞃ wuli ɗe, <<Baꞃɗe kaꞃsa'i biki so, sogo mbalaꞑ a tlil dlanti.>>

SaꞃtuksiYesu mil maꞑ taꞃmi wusaꞑ a Betani

6 To a Yesu ni kaꞃ baꞑ Betani kaꞃ lubii gaꞃ maꞀgwe asaꞃ mbet ɗe Siman maꞑ gita wu,

7 yek kili gon tul malti naꞃ buntaꞑ mili gwe saꞃ paꞀi naꞃ ye onis wu, buntaꞃmi ni gaꞃ njikmi naꞃ mil maꞑ taꞃmi wusaꞑ maꞑ wulpi i'e. Ɗe Yesu ɓa nguk wul wu, yek taꞃ shotit mili sut ten gaa.

8 Ama ɗe mil lishti jwas yeni nu wugo yek mbadl lilisi yek saꞃ wul yilkeni jwasaꞑ ɗe, <<Ai, go lilti wul ka kaꞑ.

9 Ten ɗe sa wullaꞑ mil gaꞑ kaꞃ go, ai sa mbi bal wulpi asaꞃ hwuli maꞑ laꞄhi wul.>>

10 NaꞄk ɗe Yesu yis ilgwe saꞃ naꞃma dlaꞃmti wu, yek taꞃ wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaaꞃ naꞃma hwotti gaꞃ kili gaꞑ ye? Ai hwa wul kaꞑ taꞃ paꞀini.

11 Maꞑ laꞄhi wul ni ɗa malkii ko a gasi, ama ami wo ko a gasi kaꞑ bani sukkii so.

12 Mil gaꞑ ɗe taꞃ shoti gaa wu, shiryat kaꞑ taꞃ shirya ɗli gini ten ɗe taꞃs leɓaꞑni.

13 Gem amik ka hwikii ge, mas lu gwe sa lak icin gaꞃ taꞃmi gaɓa gaꞑ ten dii atl go se saꞃ dlaꞃm ilgwe kili gaꞑ paꞀi wu ten bi daamti gwasi.>>

Yehuda baꞀ bi gaꞃ Yesu

14 Yek gon kaꞃ mil shinti ɗe kutl cet lop ju, gwe asaꞃ mbet ɗe Yehuda Iskariyoti wu li mal kiɗi maꞑ PaꞄis,

15 yek taꞃ ngemsi ɗe, <<Kume a baꞀkii ti go yek kaa baꞀaꞑ ye?>> Yek saꞃ baꞀti wulpi hwol gaꞀla ɗe kutl ɗe mekan.

16 Tun tet kaꞃ sa'i gwisi yek taꞃ njel ngot tantu gwe ta koɓi taꞃs baꞀsi Yesu wu.

Yesu nguk wul gaꞃ Biki Ɗakciti suk mil lishti jwasi

17 Ten cin na ɗe naꞃm gaꞃ Motgaa Burodi MaꞑLaꞄhi Yis, yek mil lishtisi tul mal Yesu yek saꞃ wulti ɗe, <<A ako kaꞑ kaꞃ lami ɗe taꞑ shiryek ngukti wul Biki Ɗakcitisi ko?>>

18 Yek taꞃ ballisi ɗe, <<Te kaꞃ baꞑ mal maꞀgon akaaꞃ wulti ɗe, <Maꞑlishti dlaꞃm ɗe, sa'i gwas ɓal njaa. Ta nguk wul Biki Ɗakciti suk mil lishti jwas a lubii ɗakka.> >>

19 Yek mil lishtisi paꞀi naꞄk gwe Yesu zisi wu, yek saꞃ sak shiryesi ilgaꞃ nguki gaꞃ Biki Ɗakcitisi.

20 Ɗe sukti kaꞃ ɓal ɗe nguktisi kaꞃ ɓal wu, yek Yesu daꞃm naꞃzhila suk mil lishti ɗe kutl cet lop ju taꞃs nguki.

21 Saꞃnaꞃma ngukti wuli nugo yek taꞃ wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, ɗe naꞃm tet kaꞃ kii a baꞀ bi gini.>>

22 Yek ili hwotsi i'e, yek saꞃ ngusit wulti ɗe, <<Ko ami kaꞑ, Bagaa?>>

23 Yek taꞃ ballisi ɗe, <<MaꞀgwe naꞃma sulti ang suk ami kaꞃ gal wu kaɗe maꞑ baꞀti bi gini.

24 Yen gaꞃ Mbalaꞑ a maꞄhi naꞄk kangwe saꞃ lish gaɓa tenti wu, ama maꞀgwe a baꞀ bi gwas wu daꞃm ɗe wul cit gonti wi! Sa zaꞃt so mago, da a maniti.>>

25 Yek Yehuda, maꞀgwe baꞀ bi gwas wu dlaꞃm ɗe, <<MaꞑLishti, ko ami kaꞑ?>> Yek Yesu ndaꞄkit ɗe, <<Kaꞃdlaꞃm naꞃbi gwa wi ɗe ki kaꞑ.>>

26 Asaꞃnaꞃma ngukti nu wu yek taꞃ kan burodi yek taꞃ pi godiya Nya yek taꞃ cac-cali, yek taꞃ baꞀ mil lishti jwasi yek taꞃ wulsi ɗe,

<<Kamaŋni taŋk ngukaŋni. Gaŋ go tlu dli gi kaŋ.>>
27 Yek ta kan yen mbuke yek ta pi godiya
Nya yek ta takisi yek ta wule, <<Tlani mas
jwaskaŋ.
28 Gaŋ go hwulan gi kaŋ, gwe yek ɗe pyal
dlaŋlaŋt gaɓa wu. Hwulan gwe sa shoti ten
ɗe ta mbalaŋ wonti mbi taasti byas wul
jwasaŋ ka ɗa wu.
29 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten ge ba po
tla ze inabi so se gas gwe ba tla pyal zesi
gon sukkii ka guu ga Aba gi wu.>>
30 De Yesu suk mil lishti jwas wul koo
wu, yek sa yili, yek sa to ten Zaŋdaŋl
Tlaŋdaŋl Zetun.

Biturus a nge yisti ga Yesu

31 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Kaa aɓi mas
jwakaŋ akaa zakaŋ ka gas ge, ten bi ilgwe
a pi na ami wu. Naŋk gwe ni ga lishi ɗe,
<< <Ba ɓo maŋ kyoɓi,
a tunga mbaŋla jwas cat ka.>
32 Ama kume a pal kaami wugo, ba li Galili
cina ɗaakii.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Ko taŋs ap ka
mas jwasaŋ ten bi ga ilgwe a mbik wu
mago, ami wo ba ap so.>>
34 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik hwik
ge, ka nge yisti gini asaŋmi ɗe mekan ka gas
gaŋ a paa gunda kol nda lakti yal.>>
35 Yek Biturus dlaŋm ɗe, <<Ko ta maŋshkaŋ
kaŋ ba maŋsh sukki, ba nge yisti gwa so.>>
Yek mas mil lishtisi dlaŋm naŋk gwas wu
pak.

Yesu ngem Nya a Gesaŋmani

36 Yek paa Yesu suk mil shinti jwas li ka
lu gwe asa mbe ɗe Getsaŋmani wu, gwe yek
ɗe lu cetti mil Zetun wu. Yek ta wulsi ɗe,
<<Daŋmaŋ aɗe ami wo ba tok ngem Nya to
du.>>
37 Yek ta kan Biturus suk mil ɗe lop ji
Zabadi ju, kaa Yakubu suk Yohana, yek ta
njel paŋlti duu tuki yek ta hwotdli i'e.
38 Yek ta wulsi ɗe, <<Duu tuk gwe ni ka
mbadl gi wu a man tlot gini. Daŋmaŋ aɗe
suk ami, baŋk ndemaŋ yembaŋl so.>>
39 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek
ta ngus atli yek ta ngem Nya. Yek ta wule,
<<Aba gini, kume ɗe maŋ paŋt ka wu, kami
mbuka bomti gaŋ ka. Ko ɗe ba ɗe ilgwe a
lami wu kaŋ a paŋli sowu, ama ta paŋl ilgwe
ka lami wu.>>
40 Yek ta pal tet mal mil lishtisi yek ta
mbisi ten ndet yembaŋl. Yek ta ngem Bitu-
rus ɗe <<Ashe kaa manaŋ daŋmti kaami
suk ami ko ta ga sa'i ɗe naŋm sa?>>
41 Yek ta wulsi ɗe, <<Daŋmti kaami taŋk
gaɓa suk Nya, kangwe kaa te ka cingaŋlti so
wu. Shishi lami ama dli gwakaŋ ka ndaŋl
so.>>
42 Yek ta pal to ka asaŋmi na lop yek
ta gaɓa suk Nya yek ta wule, <<Aba gini,
kume ni ngetli ɗe ta tla mbuka bomti gaŋ
wu. To, ta ilgwe ka lami wu pi.>>
43 De ta po pal tet wu, yek ta mbisi
ten ndet yembaŋli ɗa, naŋk ɗe gwel jwasaŋ
njikaŋ ka na yembaŋl wu.
44 Yek ta zaksi kaŋli, yek ta po pal te ka
asaŋmi na mekan yek ta gaɓa suk Nya yek
ta kaɓaŋl gaɓa gwe ta dlaŋm tet wu ɗa.
45 Yek paa ta pal te mal mil lishtisi ka
yek ta hwisi ɗe, <<Hal ninge kaa yima ndet
yembaŋl akaa naŋma shukti ya? To, ningo
sa'isi pi wi, sa tak Yen ga Mbalaŋ ka ang
ga maŋ paŋlti byas wul.
46 Tlannya, taŋ zaŋgaa! Maŋ baŋlti bi gi
ka ɓal tet wu!>>

Sa dop Yesu

47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek Yehuda, gon
ka maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju mbuk
lu tet malsi. Yehude tul suk wonti mbalaŋ
maŋ kiɗi puka, suk sanda ɗaŋ ang jwasaŋ
ka. Majwe kiɗi maŋ Paris suk bacina ji
mbalaŋ ka shinsi tet wu.
48 To, maŋ baŋlti bisi dlaŋlli lal suksi ten ɗe,
<<Maŋlgwe a njop bi gi ten kalkaŋng gwas
wu kaɗe maŋli! Doɓaŋnti.>>
49 Yehuda naŋma mbukti lu, yek ta lak
ngip Yesu te dlo ka yek ta wulti ɗe, <<Sal-
lama gwa, Maŋ Lishti!>> Yek pa ta njop bi
gwas ten kalkaŋng gwasi.
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yelaŋ gini, paŋl
ilgwe tullaŋk wu.>>

Yek wonti mbalaŋ ɗam teɗi, yek sa dop
Yesu yek sa ngipti.
51 Sa yeni nu wugo, yek gon ka mbalaŋ
jwe sa ni suk Yesu wu, yilli bal puka. Yek
ta wotl zhel ga bal maŋ Paris te kaŋng ka,
yek ta kotlit kaŋng ka.

52 Yek Yesu wulti ɗe, <<Palli bal puka
gwa ka kaptami, nak ɗe mas malgwe kan
bal puka go, bal puka ka tlot wu.
53 Kaa daman gwa we ba lami go ba gaɓa
suk Aba gini ata zi-ang, ata shini lu na
mil shinti jwas wonti man motgaa ga man
hapti dlo ɗe kutl cet lop sa?
54 Ama ɗa ni kan a njikan ilgwe gaɓa ga
Nya dlam ɗe ngetli kan ta pi wu gwi?>>
55 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu wul wonti
mbalami ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka suk
sanda tak doɓanni nini, man ɓatti tantu
kaɗe ami a? A dam na zhila ko gasi gwik-
gwi ka lubii ga Nya, yek a mboki ang
mbalan ten gaɓa ga Nya ama yek bakaa
doɓan so.
56 Ama mas wul jin pi, ten ɗe ta lishti
ji man dlamti gaɓa ji Nya njikan ɗa.>> Na
kumti nak gwisi yek mil lishti jwas zakti
yek sa ap ka.

Sa tala Yesu bal dlaboo sanhiridin

57 Yek majwe dop Yesu ju talat mal
Kayapas, bacina ga man Paris, ka li kan
man yisti Mbat Gaɓa ga Musa suk kiɗi ji
mbalan mogaa.
58 Ama yek Biturus ngusi kopti gwasan
tet dlenti, hal yek ta lak mbuki ka dii boo
lubii ga bacina ga man palti wul ga lubii
ga Nyami. Yek ta dam atl mal man ɓatti
lubii ga Nya tas yen ilgwe a pi wu.
59 Yek man Paris suk man damti dlaboo
Sanhidirin ngusi ngot lal gwe sa sheli Yesu
gaa tas man tlot gwas ɗa.
60 Ama yek basa mbi ilgwe sa man
dlamti wu so, ko ɗe mbalan wonti shelit
lal gaa wu.
Ka kaali yek mbalan ɗe lop lak yil toɗi
61 yek sa wule, <<Malgan dlam ɗe, <Ba
man jekti lubii ga Nya ka, a kin lisi ten
multi ɗe mekan.> >>
62 Yek bacina ga man Paris tlinya yek ta
wul Yesu ɗe, <<Ka manan ballat ilgon sa?
A sheda jin ɗe sa nama dlamti tenki wu
pa?>>
63 Ama yek Yesu dam mbetlak.
Yek bacina ga man Paris wulti ɗe, <<A
mok na shin ga Nya man mbadli. Dlamini,
kik ɗe Almasihu yen ga Nya ma?>>
64 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kan. Ama
amik ka hwikii ge, ndok ase kaa yen Yen
ga Mbalan ta dam ten kat ang shinti ga
Nya Man Ikosi ten tulti ka kaluntun ka dlo
nya.>>
65 Yek bacina ga man Parismi kesh lukal
jwas ka na lilti mbadli, yek ta wule, <<Kaa
kum gaɓa cutgaa suk Nya gwe ta dlam wu
wi! Sheda yek ma yima ɓatti ye? Ningo
kaa kum gaɓa cutgaa suk Nya tet bi gwas
wi.
66 Yek ɗe daamti gwakan a dani ye?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Mbun ɗe ta tlot ka.>>
67 Yek sa bazet ɓakan ten cina gwel, yek
sa ɓok-ɓoti, yek jon jwasan ɓet kalkang,
68 asa nama wulti ɗe, <<Bo hwini gaɓa
ga Nya ɗe kume kik ɗe Almasihu wu,
dlamini malgwe ɓok wu?>>

Biturus nge yisti ga Yesu

69 Ka sa'i gwisi wo a Biturus ni na zhila
ka gip boomi nugo, yek ɗe nam ka mil
modli jwe asa pal wul ka lubiimi wu li
malti, yek ta wulti ɗe, <<Ki mago suk Yesu
man Galili wu kan ka ni.>>
70 Yek Biturus nge yisti ga Yesu a cina ɗa
mas jwasan ka, yek ta wule, <<Ami wo a
yis gaɓa gwe ka nama dlamti wu so.>>
71 Yek ta yil to dlaboo ka, yek yen kili gon
po yenti ɗa, yek ta wul majwe ni kali wu
ɗe, <<Malgan ni suk Yesu ba Nazarat.>>
72 Yek Biturus po nge yisti ɗa, hal yek ta
mo gaɓa na Nya, yek ta wule, <<Ami wo a
yis mali so!>>
73 Po lam danti wugo, yek majwe nama
dlalti kali wu li mal Biturus, yek sa wulti
ɗe, <<Ki mago gon gwasan kan. Kangwe
aka gaɓa wu ɓulik gal ɗa gaa ka wi.>>
74 Yek Biturus njeli palti bi gaa gaa
gwasi, ata nama mot gaɓa na Nya ten
wulti ɗe, <<A yis mali so!>>
Ta nama dlamti nugo yek gunda kol lak
yal.
75 Yek Biturus daam gaɓa gwe Yesu hwit
wu, <<Ka nge yisti gini asami ɗe mekan a
paa gunda kol nda lakti yal.>> Yek Biturus
yil deɓal yek ta kul i'e.

27

Sa tala Yesu a cina ga Bilatus gobna

1 Lu tlo wugo, yek kiɗi man Paris suk
bacina ga mbalan dlalli gaɓa ɗe tas tlo
Yesu ka.

2 Yek sa ɓalti ka, yek sa yillat deɓal yek
sa talat mal Bilatus gobna.

Yehuda tlo gaa gwasi

3 De Yehuda ɗe tik bal bi gwas wu yeni
ɗe sa dlalli gaɓa ɗe sa tlo Yesu kawu,
yek ta pal duu tuk na gaa gwasi. Yek ta
pal tet mal kiɗi man Paris suk bacina ga
mbalami, yek ta pallisi wulpi hwol galla
ɗe kutl ɗe mekami.
4 Yek ta wulsi ɗe, <<A pal byas wul wi, a
bal bi ga malgwe bata pal byas ilgon sowu
ten ɗe ta tlot ka.>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yek ɗe biki ganan ye?
Go ai ki kan hwotki.>>
5 Yek Yehuda shot wulpi ka ka lubii ga
Nyami yek ta zak luisi. Yek ta zigaa yek ta
sak lak zaa yal yek ta tlo gaa gwasi.
6 Yek kiɗi man Paris yem wulpi, yek sa
wule, <<Mbun ɗe tan wuttan wulpi gan ka
lu mot wulpi ga lubii ga Nya so, nak ɗe
wulpi hwulan ka wu.>>
7 Yek sa moo bi gwasan yek sa dlalli gaɓa
a dani, yek sa wul lu ga man kinti cikɗa
na wulpi, ten ɗe tas ngusi lepti ji mandaki
kali.
8 Ten nak gwisi ka laki asa mbe lu gwisi
ɗe Lu Hwulan hal cin ga ase.
9 Na nu kan gaɓa gwe Irimiya man
dlamti gaɓa Nya dlam wu njikan. Gaɓa
gwe wule, <<Yek sa kan wulpi hwol galla
ɗe kutl ɗe mekan, wulpi gwe man Yisiraila
pal gam gwas ɗa wu,
10 yek sa wul lu ga man kinti cikɗa na
nali nak gwe Nya dlalli ɗe ta pi tenan
wu.>>

Bilatus gobna ngem Yesu

11 To, ka sa'i gwe Yesu ni cina ga gobna
wu, yek gobne ngemti ɗe, <<Kik ɗe guu ga
man Yehuda nwa?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kan ni.>>
12 Ama sa'i gwe kiɗi man Paris suk
bacina ji mbalan dlamit byas wul gaa go,
yek ba Yesu wule ilgon so.
13 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Ka kuman
byas wul jwe sa zik gaa wu sa?>>
14 Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so, yek
ili ci ɓanti gobne i'e.

Bilatus kis gaɓa ɗe ta tlo Yesu ka

15 To, ka sa'i Biki Ɗakcitisi wo, gobna ku
na ɓulti mal ga le ka ɗe nam gwe mbalan
botli wu wi.
16 Ka sa'i gwisi wo a mal ga le ka gon
gwe mbalan yisti i'e wu ni ang, malgwe
asa mbet ɗe Barabas wu.
17 De mbalami mogaa wu, yek Bilatus
ngemsi ɗe, <<Gwik kaa lami ɗe ta zakti
gwi, Barabas a, sogo Yesu ɗe asa mbet
Almasihu wu?>>
18 Nak ɗe Bilastus yisi ɗe dakalti ka laki
yek sa tulli Yesu a malti wu.
19 A Bilastus ni ga dami na zhila ten
gobdlan kisti gaɓa nugo yek kili gwas
shinlu ɗe tas wulti ɗe, <<Yil ɗaka tantu ga
mal wu ɗe bata pal byas ilgon sowu ka,
nak ɗe a ci ka dli i'e na tlunkat tenti wu.>>
20 Ama yek kiɗi man Paris suk bacina
ji mbalan cok mbalami ɗe tas wule ɗe tas
zak Barabas tas tlo Yesu ka.
21 Yek gobne ngemsi ɗe, <<Gwik kaa
lami ɗe ta zakikii ti ka mbalan ɗe loɓi jwi?
>>
Yek sa ballit ɗe, <<Barabas,>>
22 Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<A yek ba pali
na Yesu ɗe asa mbet ɗe Almasihu wu ye?
>>
Yek sa ballit ɗe, <<Bakti ka ten gudal
yencin!>>
23 Yek ta ngemsi ɗe, <<Ten ɗe yek ke?
Byas wul yek ta pali ye?>>
Ama yek sa mbal yal gwasan ten wulti
to nya kaɗe, <<Bakti ka ten gudal yencin!
>>
24 Bilatus yeni ɗe ta man palti ilgon dani
so, a yekgu mbalami ɓa lam tlilti dlanti
wu, yek ta kan ze yek ta pol ang gwas ka
ten yenti ga gwel ga mbalami ata nama
dlamti ɗe, <<Ami wo ze gi ni ka alhaki ga
hwulan ga man lashi palti byas wul gan
so, go ze gwakan kan.>>
25 Yek mas mbalami ballit ɗe, <<Han ta
alhaki ga hwulan gwas ni ten gaa ganan
mi suk mil jinan.>>
26 Yek ta zakisi Barabas. Yek ta laki yek
sa ɓo Yesu, yek paa ta balsiti ɗe tas ɓakti
ka ten gudal yencin.

Man wuli Yesu gaɓa mbulti

27 Kaal nak gwisi, yek man hapti dlomi ji
gobna tala Yesu ka pada ga gobne, yek sa
mwet motgaa ji man hapti dlo ga atli gaa.

28 Yek sa ndusit wul ɗa ten dli ka yek sa lakit zil lukal gon wundali ji guu,
29 yek sa pal tagiya guu gon na ili yek sa kinit gaa, yek sa lakit sanda ka ang shinti gwasi, yek sa ngusi ngusti a cina gwasi asa nitma wulti gaɓa mbulti ɗe, <<Na nalti gwa, guu ga maŋ Yehuda!>>
30 Yek sa bazet ɓakaŋ, yek sa kan sande yek sa ngusit ɓot gaa ɗa.
31 De sa wulit gaɓa mbultisi paki wu, yek sa ndusit zil lukali ka, yek sa lakit lukal gwas lisi. Yek sa zigaa sukti ten ɗe sa sak ɓakti ka ten gudal yencin.

Sa Bak Yesu ka ten gudal yencin

32 Sa naŋa zatgaa nugo yek sa mo suk maŋ Sayirin gon, malgwe asa mbet ɗe Siman wu, yek sa zit ngetli ɗe tas kan gudal yencin gwe sa ɓak Yesu ka a dani wu.
33 Yek sa mbuki kalu gwe asa mbe ɗe Golgota, gwe yek ɗe Is Gaa wu.
34 Yek sa bal Yesu ze inabi ga kutltli suk yoki ilgon ɗe tas tla, ama ta lami ɗe ta kum yokit ɗu go yek ta nge tlati.
35 De sa ɓakti ka ten gudal yencin wu, yek sa lak guria ten ɗe tas hwul lukal gwas ɗa.
36 Ka kaali wo, yek sa daŋ na zhila kali yek sa ngusi ɓatti gwasi.
37 Yek sa zi lishti gwe dlaŋ byas ilgwe ta pali wu dap ten gaa gwasi, gwe sa lishi ɗe: GAN GO TIK DE YESU, GUU GA MAN YEHUDA.
38 Yek sa ɓak mukal maŋ ɓatti tantu ɗe lop jon ka ten gudal yencin sukti, gon wo ten kat ang shinti a gon wo ten kat ang yali gwasi.
39 Yek maŋ kopti tu kali ngusit wulti gaɓa mbulti asa naŋa wotlti gaa jwasaŋ,
40 yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ki ɗe ka dlaŋ ɗe ka jek lubii ga Nya ka aka kin lisi ka multi ɗe mekan wu! Kis gaa gwa la! Kume ki wo yen ga Nya ke ki wu, yil sut ɗa ten gudal yencimi ka la!>>
41 Nak gwisi kaŋ kiɗi maŋ Paris suk maŋ yisti mbat gaɓa ga Musa suk bacina ji mbalaŋ wulit gaɓa mbulti.
42 Yek sa wuli ɗe, <<Ta kis naa mbalaŋ, ama yek bata kis gaa gwas dani so. Kume ti wo guu ga maŋ Yisiraila ka go tas yil sut ɗa ten gudal yencimi ka la, apaa ma bal gem na ti.
43 Ta ngasti ten Nya, haŋ ta Nyami kisti ninge ɗe tamit ɗa wu, nak ɗe ta dlaŋ ɗe, <Ami wo Yen ga Nya kaɗe ami wu.> >>
44 Nak gwisi kaŋ mukal jwe sa ɓaksi ka ten gudal yencin sukti ju wulit zobi pak.

Mashkaŋ ga Yesu

45 Tun tet ka tlo cin, yek daŋshal yitla atli ka mas, se nak cin celti ta la sa'i galla ɗe mekan ga ka sukti.
46 Ta la sa'i galla ɗe mekan ga ka sukti go yek Yesu tlil yal gwas nya yek ta wuli ɗe, <<Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?>> Ilgwe yek ɗe. <<Nya gini, Nya gini, yek laki yek ka lakaŋ ka ye?>>
47 Majwe ni kali wu kum ilgwe ta dlaŋ wu, wugo yek sa wuli ɗe, <<Ta ɓa mbe Iliya sudi.>>
48 Yek gon gwasaŋ yem na apti yek ta kan wushgali, yek ta lak ka ze inabi gwe mbayi wu, yek ta ɓak ten sanda yek ta takit ɗe tas tla.
49 Yek naami jwasaŋ wuli ɗe, <<Bo zakaŋti taŋ ɓo yeni ni, ko Iliya a suk kisaŋti.>>
50 Yek Yesu po tlil yal gwas nya ɗa na ndalti, yek paa ta kotl mbadl ka.
51 Yek labule ga lubii ga Nya kesh su tlo ka, kan sut tu nya hal sut tu atli. Yek atl nwuti yek kiɗi ye tat-tatli.
52 Yek gazukɗi ɓu-ɓuli yek mbalaŋ ji botli jwe mash wu wonti pal kaami.
53 Yek sa yil tot ɗaka gazukɗi jwasaŋ ka, ɗe Yesu pal kaami tot ka gazukɗi wu, yek sa li ka baŋ maŋ cilti ga Nya yek sa ngusi mbok ang ten gaa jwasaŋ mal mbalaŋ wonti.
54 Ka sa'i gwe bal maŋ hapti dlo ga Roma suk majwe sa naŋa ɓatti gwas wu yen kangwe lu nwuti suk mas wul jwe pi wu wu, yek ɓanti cisi i'e yek sa dlaŋ ɗe, <<Gem, malgaŋ go yen ga Nya kaŋ!>>
55 Ama a wonti modli jon jwe sa kop Yesu tun tet Galili ɗe asa ngusit palti wul wu. Modli jwisi dlal te dlenti ka yek sa ngusi yenti wul jwe naŋa pat wu.
56 Modli jimi kaɗe kaa Maryam maŋ Magadala, suk Maryam ana ga Yakubu suk Yusupu, suk ana ji mil ji Zabadi ju.

Lepti ga Yesu

57 De sukti pi wugo, yek man wul ang
gon man Arimatiya, malgwe shin gwas
kade Yusupu wu tuli. Yusupu wo yen lishti
ga Yesu kan.
58 Ta li mal Bilatus yek ta ngemti de tas
balti hwu dli ga Yesu yek Bilatus laki yek
sa balti.
59 Yek Yusupu kan hwuunisi yek ta lak
ka zani leni man mbunti,
60 yek ta zat ka pyal gazukdi gwasi, gwe
ta duk ka ye wu. Yek ta jek bal ye gon ten
bisi yek paa ta zigaa.
61 Ama ka sa'i gwisi wo akaa Maryam
man Magadala, suk Maryami gon wu ni na
zhila tu te duk da gazukdisi ka.

Man batti ga gazukdi ga Yesu

62 Ten cin gwe kop kaali wu, gwe yek de
cin gwe kop kaal ga cin palti shiri wu. Yek
kidi man Paris suk man yisti Mbat Gaba ga
Musa mogaa mal Bilatus.
63 Yek sa dlam de, <<Na nalti gwa, ma
daam ilgwe man gillat mbalan gan dlam
de ta yi kaami wu. Ta wuli de, <Ka kaal ga
multi de mekan wo ba pal kaami.>
64 Ten nak gwisi kan ningo laki ta bat
gazukdisi i'e hal se pal multi de mekami.
Sogo mil lishti jwas a lak mukal hwu gwas
ka asa hwi mbalan de ta pal kaami wi.
Kume pi nu go, gillat gwe sa gilli mbalan
ka kaali wu a man ga cine na lilti.>>
65 Yek Bilatus ballisi de, <<Yeman man
hapti dlo, tak suk batan luisi, kan gwe ka
man batti wu.>>
66 Yek sa sak batti gazukdisi ka, yek sa bo
hatimi ga guu ten ye gazukdisi, yek sa wut
man hapti dlo ten batti luisi.

28

Palti kaami ga Yesu

1 De gas shukti shige wu, ka bultlwe ga
gas lahadi, yek Maryam man Magadala
suk Maryam gon wu sa yenti gazukdisi.
2 Yek atl nwuti i'e, ten de yen shinti ga
Nya gon yil sut nya. Yek ta sak gudal ye ga
ten bi gazukdisi ka, yek ta dam ten yesi.
3 Yen shinti ga Nyami ngusi cilti nak cit
bi ga nyaze, a lukal gwas wo hwoli pat nak
apdaga.
4 Man batti gazukdisi yenti wugo yek
banti gwas cisi i'e, hal yek sa lok te atl ka
nak majwe mash wu.
5 Yek yen shinti ga Nyami wul modlisi
de, <<Bak banti so, a yisi de Yesu kan kaa
nama ngot gwasi gwe sa bakti ka ten gudal
yencin wu.
6 Tani ade so, ta pal kaami wi nak gwe
ta dlam wu. Lan tedi tak yenan lu gwe sa
mullat atl wu.
7 Ningo, lan na aniya tak sak hwi mil
lishti jwas de, <Ta pal kaami wi, a ningo ta
suikii Galili cina. a Galilisi kan kaa yenti.>
A mi wo ilgwe tullan wuggu.>>
8 Yek modlisi zak gazukdisi ba-ba a banti
nama cit gwasan, ama a mbadl jwasan
njikan na hwol tuki, yek sa yem na apti
tas sak hwi mil lishti jwasi.
9 Yek Yesu na gaa gwas mo suksi yek
ta wulisi de, <<Sallama gwakan.>> Yek sa
dam tet malti yek sa ngip asan gwasi yek
sa ngusit atli.
10 Yek Yesu wulsi de, <<Ba banti cikii so.
Lan ni tak sak hwi yilkeni ji de tas li Galili,
kali kan sa yenanni.>>

Man hapti dlo man batti gazukdi dlam ilgwe pi wu

11 A modlisi nama zatgaa nugo yek jon
ka man hapti dlo ju te ka ban, yek sa dlami
kidi man Paris mas ilgwe pi wu.
12 De kidi man Parismi suk bacina ji
mbalan pal damti wu, yek sa dlalli gaba
yek sa bal man hapti dlomi bal wulpi,
13 yek sa wulsi de, <<Hwi mbalan de,
<Mil lishiti jwas kaa sak mukal hwu gwas
ka, ka sa'isi wo ama nama ndet yembal.>
14 Kume gabe mbuki mal gobna go,
ma gaba sukti kangwe kaa te ka bomti
sowu.>>
15 Yek man hapti dlomi kan wulpi, yek sa
pali kangwe sa wulsi de tas pali wu. Gaba
gwisi kan a man Yehuda dlami, hal cin ga
se.

Aiki gwe Yesu zi mil shinti jwas palti wu

16 To, yek mil lishti de kutl cet nam ju li
Galili, yek sa to ten Zandal Tlandal gwe ta
hwisi de tas mogaa kali wu.
17 De sa yenti wu, yek sa ngusit atli. Ama
yek jon jwasan tatl mbadl jwasan tenti.

18 Yek Yesu ɗam njaa tet malsi yek ta wulsi ɗe, <<Sa balan mas iko to nya ka suk
ten dii atl wi.
19 Ten nak gwisi, ningo sak hwi mas
mbalan ji dii atl ɗe tas koɓanni, lakansi tas
dam ɗe mil lishti jini, akaa nisi ma palti
baptisma na shin ga Aba suk ga Yen suk
ga Shishi ga Nya.
20 Akaa nisi ma mbokti ang ɗe tas kop
wul jwe a zi kii palti wu. Yekgu ani sukkii
ko agasi hal se cin gwe dii atl a paki wu.>>

Gaɓa maɲ taɱti tumal Lukka

Ndat zhila gaɓa

1 Mbalaɲ wonti lish gaɓa ten ilgwe pi ka
tlo gaɲaɲ wu.
2 Sa lish ilgwe ma kumi mal majwe yeni
na gwel gwasaɲ tet ten ndat zhile wu, a
zhel maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya kaɗe si.
3 Yek laki, ami mago a bodlaɻ gaɓe i'e
wugo, yek a yeni go mbun ɗe ta lishik
kangwe ni wu, maɲ nalti Tiyopolos,
4 taɻ yisi ɗe ilgwe ka kumi go gem kaɲ.

Yen shinti ga Nya dlaɱ zaɻ ga Yohana maɲ baptisma

5 Ka gin gwe ɗe Hiridus ni ɗe guu ka atl
ga Yehudiya wu, maɲ Paɾis gon, asa mbet
ɗe Zakariya, gwe ni ka mbalaɲ ga Abija bal
maɲ daɲti ka bii ngemti Nya ga cina. Shin
ga kili ga Zakariya kaɗe Alisabatu, ti mago
maɲ gas ga Haruna bal maɲ daɲti ka bii
ngemti Nya ga cina wu.
6 Mas jwasaɲ sa paɻ hwa daɲti gwe Nya
lami wu, sa kop mbaɻ ga Nya naɻ kangwe
ta lami ta mbalaɲ koɓi wu.
7 A ba mil nisi ɗa so. Naɻ ɗe Alisabatu
wo ba maɲ zaɻ yen kaɗe ti sowu, a mas
jwasaɲ go sa koli wi.
8 Gas gon Zakariya naɱa paɻti wul ka
lubii ga Nya ɗe cin paɻti wul gwasaɲ ka bii
ngemti Nyami ballaɻ tet wu.
9 Naɻ kangwe a maɲ Paɾismi kul paɻi
wu. Yek sa botl Zakariya tas te ka lubii ga
Nyami tas kwel turare maɲ taɱti wusaɲ.
Yek ta te giɓi.
10 A mbalaɲ wonti ni deɓaɻ asa naɱa
ngemti Nya ɗe Zakariya naɱa kwelti tu-
rare wu.
11 Ta ni nugo, yek yen shinti ga Nya
kawu ten kaɻ ang shinti a malkaɲ lu kwelti
turare.
12 Yek ɓanti ci Zakariya, ɗe ta yen yen
shinti ga Nyami wu.
13 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba
ɓanti cik so Zakariya, Nya kum ngemti
gwe ka ngemti wu yi. Kili gwa Alisabatu
a zik yen aka zit shin ɗe Yohana.>>
14 <<Sa zaɻ wugo, ka paɻ hwol tuki,
a mbalaɲ wonti a paɻ hwol tuk na zaɻ
gwas pak.
15 Yeni a daɲ ɗe bal mbalaɲ mal Nya.
Ta tla ɗuk so a baɻa tla mas ilgwe a
gillit gaa kawu so.
Sa njikaɲ mbadl gwas na Shishi ga
Nya ataɻ yi ka tuk ga ana gwasi.
16 Tik ka palli maɲ Yisiraila wonti mal
Bagaa Nya gwasaɲ.
17 Ta tuli Bagaa Yesu cina, ataɻ paɻ wul
na ndaɻti naɻk gwe Iliya maɲ dlaɱti
gaɓa ga Nya paɻi wu.
Ta tulli taɱti daɲti ka tlo ga mil suk
maɲ zaɻ jwasaɲ.
Ta palli mbalaɲ maɲ laɬhi kumti bi
asa daɲ ɗe maɲ kumti bi suk maɲ
paɻti zok wul.
Na nu kaɲ ta laɻkaɱi Yesu mbalaɲ jwasi.>>
18 Yek Zakariya wul yen shinti ga Nyami
ɗe, <<Da nii kaɲ ba yisi ɗe ilgwe ka dlaɱ
go a pi nu gwi? Naɻk ɗe ami wo kol mbalaɲ
ka ɓali a kili gi mago ta koli wu?>>
19 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe,
<<Amik ɗe Jibirailu gwe naɱa daɲti mal
Nya wu. Nya shinaɲ ɗe ta hwik gaɓa maɲ
taɱti gee.
20 Yek yekgu ka nge gaɓa gini, ama a daɲ
ɗe gem kume multi njikaɲ wu. Yek laki ɗe
ningo ka po man gaɓa so, se gas gwe sa zi
yeni wu.>>
21 Mbalaɲ naɱa ɓaɬti yilti ga Zakariya,
yek sa njel daamti gwasaɲ ɗe yek laki ɗe
baɻa yil tet baɻe so ye.
22 Ta yil tet wugo yek baɻa man gaɓa so,
yek sa yisi ɗe Nya ɓulit gwel yek ta yen
ilgon ka lubii ga Nyami. Yek ta ngusi gaɓa
na ang ama baɻa man gaɓa na bi gwas so.
23 Multi ga paɻti wul gwasaɲ ka bii
ngemti Nyami paki wugo, yek ta li gazi.
24 Laɱ multi wugo, yek kili gwas Alis-
abatu mbi yen, yek ta hwudaɻ gaa gwas ka
a gibboo ga lip ɗe namtan.
25 Yek ta wule, <<Nya yen gonti gaɲaɲ
yek ta baɻni yen wi. Ta kami nsha gwe a
cin ka mbalaɲ wu kawi.>>

Yen shinti ga Nya dlaɱ zaɻ ga Yesu

26 Alisabatu njikaɲ lip ɗe mukka na yen
tuk wugo, yek Nya shin yen shinti gwasi
asa mbet ɗe Jibirailu ka baɲ gon asa mbe
ɗe Nazarat ka atl ga Galili.

27 Ta shinti mal yen kili gon gwe bata ɓo yis maani sowu asa mbet ɗe Maryam,
ti kan malgon asa mbet ɗe Yusupu nama kopti gwas ɗe yen kili gwas wu. Yusupu
wo man gas ga gus guu ga man Yisiraila gwe asa mbet ɗe Dauda wu kan.
28 Yek yen shinti ga Nyami tul mal Maryam, yek ta wulti ɗe, <<A nama gaɓet
gwa na hwol tuki ki ɗe ka mbi hwa wul sut mal Nya wu. Guu ga Nya ni sukki.>>
29 Maryam kum gaɓetisi wugo, yek ɓanti citi, yek ta daamti ɗe, <<Yek yen shinti ga
Nyami a hwit ye?>>
30 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so Maryam, ka mbi hwa wul sut
mal Nya.
31 Ka mbi yen tuki, aka zi yen maani, aka zit shin ɗe Yesu.
32 Ta dan ɗe kaksha mbalan, asa mbet ɗe yen ga Guu ga Nya man nalti. Nya
Bal Kakshe a balti nalti ga man zat ga koli gwasi Dauda.
33 Tik ka dan ɗe guu gwe ba pakti niɗɗa sowu ga man Yisiraila, ta dan ɗe guu ga
Israila gwe ba a paki sowu.>>
34 Yek Maryam ngem yen shinti ga Nyami ɗe, <<Da nii kan a pi nu gwi, ɗe ba
ɓo yis maani sowu?>>
35 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Shishi ga Nya a su sut tenki. Ndalti ga
Guu ga Nya a yitlak ka, nak ɗe nu kan ni wu, yen gwe ka zat go sa mbet ɗe Yen ga
Nya.
36 Yilka gwa Alisabatu mago yen nit tuki ka kolit gwasi, a mbalan kul wule, ti wo
man zat yen ka so, yekgu ta ɓal ka lip ɗe mukka gwasi.
37 Ilgon kan Nya gaa so.>>
38 Yek Maryam wul yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ami wo zhel ga Nya kan, han ta dan
nak gwe ka dlam wu.>> Yek yen shinti ga Nyami zigaa.

Maryam la gaɓet ga Alisabatu

39 Kaal ɗa lamti multi, yek Maryam li ka ban gon ɗe ni ten zandal wu ka atl ga
Yehudiya bale-bale,
40 Yek ta te ka lubii ga Zakariya, yek ta gaɓe Alisabatu.
41 Na kumti yal gaɓet ga Maryam, yek yen gwe ni Alisabatu tuk wu nwuti, yek
mbadl ga Alisabatu njikan na Shishi ga Nya.
42 Yek ta wul Maryam na ndalti ɗe, <<Ki wo man mbit hwa wul ga Nya kan man
mas modli, a yen gwe ka zat wu mago man mbit hwa wul ka pak!
43 Hwa wul yek a mbi nan ye, ɗe ana ga Bagaa gi li tet malan wu?
44 Na kumti yal gaɓet gwa Maryam, yek yen ga nii tuk wu nwuti na hwol tuki.
45 Ki wo man mbit hwa wul ga Nya kan nak ɗe ka zi mbadl ɗe gaɓa gwe Nya shinik
lu sut na nali wu pi wu.>>

Koo tasti Nya ga Maryam

46 Yek Maryam ballit ɗe,
<<Bagaa Nya kan mbadl gi nama tasti
gwasi,
47 Nak ɗe tik ɗe man kisti gi wu.
48 Nak ɗe ta yisi lu wu, ko ɗe ami wo zhel
gwas kan gwe ba ani ten bi ilgon
sowu.
Ningo gin ten gin sa mbe ɗe man mbit
hwa wul ga Nya.
49 Nak ɗe Nya Bal Kakshe wo man nalti
kawu ta pali kiɗi wul,
shin gwas kaɗe man cilti.
50 A ta yen gonti ga majwe ɓantit wu gin
ten gin.
51 Na ang gwas man ndalti kan ta pal kiɗi
wul,
yek ta cat man nali gaa ka suk mas
wul jwe nisi ka mbadl wu.
52 Yek ta yilli kiɗi guu ɗaka gobdlan
gwasan ka,
yek ta bal nalti majwe sa mbulsi wu.
53 Yek ta bal hwa wul majwe ni ka kuzan
wu,
yek ta mbol man wul koo ami.
54-55 A ta zi ang ten zhel jwasi man Yisiraila
nak ɗe a bata masan gaɓa gwe ta dlalli
ka dlo gwas suksi gwe ɗe ba a paki
sowu so.
A ta kul yen gonti ga koli ganan Ibi-
rahim suk majwasi gin ten gin,
nak gwe ta dlami ma jinan ji cina
wu.>>
56 Yek Maryam dam suk Alisabatu lip ɗe
mekan yek paa ta pal gazi.

Zat ga Yohana man baptisma

57 Yek zat yen ga Alisabatu tul wi yek ta
zi yen maani.

58 Yek gaɓe maṭl ɗaṇka yelaṇ daṇti gwas
ka suk yilkeni, kangwe Nya yen gonti gwas
i'e wu, yek mas mbalaṇ paḷ hwol tuk sukti.
59 Yeni mul ɗe wusupsi na zaṭ wugo, yek
sa saḷti, yek yilkeni ji Alisabatu mogaa mas
suk yelaṇ jwasi gas saḷti ga yeni, yek sa
lami ɗe taṣ zit shin ga koli gwasi Zakariya.
60 Yek gasaḷ gwas wulsi ɗe, <<Nuk so, ɗe
Yohana kaṇ ka mbeti.>>
61 Yek sa wulti ɗe, <<Yek nu ye? Ka gaṣ
gwakaṇ wo maṇ shin wu ni ɗa so.>>
62 Yek sa paḷi kolisi na ang ɗe, nii kaṇ sa
mbe shin ga yeni gwi?
63 Yek ta ngwe ɗe taṣ baḷti wul lishti, yek
ta lishi ɗe, <<Shin gwas kaɗe Yohana.>> Na
kumti nu yek mbadl tatlisi.
64 Zakariya naṃa lishti shin ga yeni, yek
bi ɓuliti yek ta nda gaɓa. Yek ta njel taṣti
ga Nya.
65 Yek ɓanti ci yelaṇ daṇti jwasi yek sa
ngusi dlaṃti ilgwe pi wu mas ten zaṇdaḷ
atl ga Yehudiya.
66 Mas majwe kum gaɓe jo yek ili cisi
ɓanti, yek sa ngem yilkeni ɗe, <<De yek
yeni a daṇ ye?>> Naḳ ɗe ang ga Nya maṇ
ndaḷti ni tenti nu wu.

Koo taṣti Nya ga Zakariya

67 Yek Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga
Zakariya aba ga Yohana yek ta dlaṃ gaɓa
ga Nya ten ilgwe a ya pi wu, yek ta wule,
68 <<Ma taṣaṇ Nya ga maṇ Yisiraila
naḳ ɗe ta naṃa tullaṭ ga maṇ kisti ga
mbalaṇ jwas wu.
69 Ta ɓalma shinti ga bal maṇ kisti gaṇaṇ
suɗi
tet ka gaṣ ga zhel gwasi Dauda guu.
70 Naḳ kangwe Nya dlaṃi maṇ dlaṃti gaɓa
gwas ji cina wu.
71 Ningo ta ɓalma shinti ga maṇ kisti
gaṇaṇ, taṣ kisnii ɗaḳa ang ji mas
maṇ nget gaṇaṇ ka.
72 Naḳ kangwe ta wulaṇni ɗe ta yen gonti
ji kolsi jinaṇ wu,
a baṭa maṣaṇ zok gaɓa gwe ta dlaḷli ka
dlo gwas suksi wu so,
73 Yek ɗe gaɓa gwe ta dlaḷli ka dlo gwas suk
koli gaṇaṇ Ibirahim wu.
74 Ta hwini ɗe ta kisnii ɗa mal maṇ nget
gaṇaṇ ka,
kangwe ba ɓanti kopti gwas a cinni
sowu,
75 Na zok mbadli suk paḷti hwa wul ka
daṇti gaṇaṇ mas a cina ɗatka.
76 Ki nak en yen gi go, sa mbek ɗe maṇ
dlaṃti gaɓa ga Nya Bal Kakshe,
kik ɗe maṇ laḳaṇti mbadl ga mbalaṇ
ji Nya, naḳ ɗe ka tuli Almasihu cina
aka laḳaṃit tantu tulti wu,
77 Kik ka hwi mbalaṇ jwasi kangwe sa mbi
kisti wu,
ten taasti byas wul jwasaṇ ka.
78 Naḳ ɗe Nya wo maṇ yenti gonti kaṇ i'e
wu,
ta shin Almasihu suɗi naḳ gwe a cin
yil tot na cilti wu.
79 A cilti gwisi ka cilli maṇ daṇti ka
daṃshal suk majwe ni ka daṇ-daṇ
maṣhkaṇ wu,
ata koɓi naṃi ten tantu taṃti
mbadli.>>
80 Yek Yohana nali yek ta ndaḷi ata naṃa
ɓotlkaṇ, yek ta daṃ ka laɓi se naḳ ta nda
dlaṃti gaɓa ka dlo ga maṇ Yisiraila.

2

Zaṭ ga Yesu

1 Ni nu ka multi jon, yek gaɓa yil sut mal
guu ga maṇ atl ga Rom asa mbet ɗe Kaisar
Ogostus, ɗe ngetli kaṇ taṣ dlaṃ wontaṭ
ga majwe ni ka atl gwas wu mas na shin
gwasaṇ.
2 Yek ɗe ndat zhila dlaṃti wontaṭ ga
mbalaṇ ka multi jwe Kiriniyas ni ɗe gobna
ga Siriya wu.
3 Yek mbalaṇ li mas jwasaṇ taṣ dlaṃsi
ɗaṇka baṇ jwasaṇ ka.
4 Naḳ ɗe Yusupu wo maṇ gaṣ ga Dauda
kaẉu, yek ta zak Nazarat ka atl ga Galili
yek ta li ka baṇ Baitalami ka atl ga
Yehudiya. Baṇ gwe sa zi Dauda maḷgwe
tik ɗe gus guu gwasaṇ wu.
5 Yusupu mago ta su taṣ dlaṃsi suk
Maryam yen kili gwe ta naṃa kopti gwas
wu. A yen nit tuki.
6 Sa ni Baitalami nugo yek zaṭ yen tuliti.
7 Yek ta zi yen cina gwasi yen maani yek
ta kusti ka na wul lut yen kaali. Yek ta lakti
ka wul tlat ze ji tla naḳ ɗe baṣa mbi punka
ka lubii gwe a maṇdaḳi shuk wu sowu.

Maŋ kyo suk mil shinti gạ Nya

8 A maŋ kyo naɱa multi ten dii atli njaa
ka lwisi, asa naɱa ɓaṭti mbaḷa jwasaŋ ka
gasi.
9 Ba na yisti gwasaŋ so, yek yen shinti ga
Nya tuli yek ta dlaḷ malsi, yek nalti ga guu
ga Nya cilli lwisi ka. Yek ɓanti cisi i'e.
10 Yek yen shinti wulsi ɗe, <<Ba ɓanti ciki
so, gaɓa ga Nya maŋ taɱti, maŋ hwollaṭ
mbadl kaŋ a tullikii gwe ni ɗe ga mbalaŋ
mas wu.
11 Ase go ka bal baŋ ga Dauda sa zikii
maḷgwe ɗe ta kis mbalaŋ ɗaka byas wul
kawu, asa mbet ɗe Almasihu Bagaa.
12 Ilgwe ka yeni wuggu, ka mbi yen ga
kusi ka wul lut yen kaali a atli ka wul tlat
ze ji tla.>>
13 A ba maḷgon ɓo kum gaɓe so, yek
wonti mil shinti ji Nya suk yen shinti gon
wu, njel taṣti ga Nya ɗe,
14 <<Nalti ga Nya Bal Kakshe to nya ka,
ten dii atl wo taɱi mbadl ga mbalaŋ jwe
ta naɱa hwol tuk na si wu.>>
15 Sa ni nugo, yek mil shinti ji Nyami
zaksi yek sa pal to nya ka, yek maŋ kyoɓi
wul yilkeni ɗe, <<Mi mago ma ɓo su Baita-
lamisi pak, taŋ sak yenaŋ ilgwe naɱa paṭ
wu, gwe ɗe Bagaa Nya hwini wu.>>
16 Yek sa li ka baɱi ɓaa-ɓaa, yek sa
mbi ka Maryam suk Yusupu suk yen laḷi
gwasaŋ ata ni atli ka wul tlat ze ji tla.
17 Yek maŋ kyoɓi yenti wugo, yek sa
dlaɱisi ilgwe yen shinti ga Nya hwisi ten
yen ni wu.
18 Mas majwe kum gaɓa gwe maŋ kyo ju
dlaɱ wu, yek sa ngip bi ka ang asa naɱa
yenti wul cit ɓanti ten ilgwe maŋ kyoɓi
dlaɱ wu.
19 Yek Maryam ngip gaɓe mas ka mbadl
gwasi, yek ta ngusi daamti gwas a dani.
20 Yek maŋ kyoɓi pal gazaŋ na hwol tuki,
na taṣti nalti ga Nya na ilgwe sa kumi yek
sa yeni wu ndakce naḳ kangwe yen shinti
ga Nya hwisi wu.

Zaṭ shin gạ Yesu

21 Yeni njikaŋ multi na wusupsi wugo,
yek sa saḷti, yek sa zit shin ɗe Yesu, shin
gwe yen shinti ga Nya baḷi a basa ɓo mbi
tuk gwas sowu.
22-24 Yek multi jwe a kili maŋ zaṭ yen kul
paḷi na daskaŋ njikaŋ wugo, yek Maryam
suk Yusupu li ka lubii ga Nya a Wurshe-
lima naḳ gwe dlaɱ ka mbaṭ ga Musa wu.
Yek sa taki wul Nya kangwe mbaṭ gwe Nya
baḷ Musa dlaɱ wu, <<Kulu me ɗe lop sogo
mil kulu boo ɗe lop,>> kaŋ sa mboshi asa
taki Nya. Yek sa taḷa Yesu Wurshelima
taṣ takiti Nya, naḳ gwe mbaṭ gwe Nya baḷ
Musa dlaɱ wu, <<Mas yen maani gwe ɗe
yen cingo, ta daŋ ɗe maŋ laṣhi daṣkaŋ ga
Nya.>>
25 Ka multi jwisi wo, a maḷgon ni ɗa
a Wurshelima asa mbet ɗe Saminu, maŋ
zok mbadl gon a hwa zhel ga Nya kaɗe ti.
Ta naɱa ɓaṭti maḷgwe a kis maŋ Yisiraila
wu. A Shishi ga Nya ni sukti.
26 Shishi ga Nya hwit ɗe ta ɓo maṣh so se
ta yen Almasihu gwe Nya a shinti sut wu.
27 Yek Shishi ga Nya taḷa Saminu kaḷu
lubii ga Nyami lu gwe ka Maryam suk
Yusupu taḷa Yesu taṣ paḷit naḳ gwe mbaṭ
ga Musa dlaɱ wu.
28 Yek Saminu kan yeni ka ang gwasi yek
ta taṣ Nya, yek ta wule,
29 <<Bagaa Nya , ningo zhel gwa a maṣh na
taɱi mbadli, naḳ kangwe ka dlaɱi
wu.
30 Naḳ ɗe gwel gi yen kisti gwa wu,
31 kisti gwe ka paḷi mas mbalaŋ wu.
32 Tik ɗe cilti gwe a cilli majwe ba Maŋ
Yehuda ka sowu,
a tik ɗe maḷgwe maŋ Yisiraila a ndaḷ
kaṭi wu.>>
33 Yek aba gwasi suk ana gwas ngip bi ka
ang na cit ɓanti na ilgwe Saminu dlaɱ ten
yen gwasaŋ wu.
34 Yek Saminu ngem Nya taṣ baḷsi zok
wul gwasi, yek ta hwi ana gwas Maryam
ɗe, <<Yen gaŋ go mbalaŋ wonti ka Israila
a ngeti asa nda, a wonti a lamti asa dlaḷi,
a ta daŋ ɗe lal gwe ba mbalaŋ lami sowu.
35 Na nu kaŋ wul jwe sa zi ka mbadl
gwasaŋ wu a yil deɓaḷ. Ilgaŋ a ciki naḳ
wule puka ka tul mbadl gwa.>>
36 Kol gasaḷ maŋ dlaɱti gaɓa ga Nya
gon ni ɗa asa mbet ɗe Hannatu, yen ga
Panuwel maŋ gaṣ ga Ashiru. Ta daŋ bii
kos gin ɗe nitgi,
37 yek kos gwas maṣhi, yek ta ɓal ka gin
ɗe kutl na wusupsi na wupsi. Baṭa huul na

lubii ga Nya so, ata ngem Nya na ka cin na ka gasi ata pal kalkaze pak.
38 Yek ta li mal ka Saminu suk ka Maryam kalu bii ngemti Nyami, yek ta ngusi hwol tuk na Nya yek ta hwi gaɓa mbalan jwe nama ɓatti kisti ga Wurshelima wu ten yeni.
39 Ka Yusupu suk Maryam pak palti ilgwe mbat ga Musa dlam ɗe tas pali wugo, yek sa pal gazan a Nazarat ka atl ga Galili.
40 Yek yeni nali yek ta ndali, yek ta njikan na ɓotlkan yisti wul, a hwa wul ga Nya ni sukti.

Yesu gaɓa suk kiɗi man lishti ata yi nak'eni

41 Mas gin, a aba suk ana ga Yesu li Wurshelima tas pal Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila.
42 Yesu njikan gin kutl cet lop wugo, yek sa to nak gwe asa kul pali wu.
43 Sa pak motgaami wi ɗe sa ɓa pal gazan go yek Yesu sa tukaali a Wurshelima, aba abe suk ane yisi so.
44 Sa dam gwa we ta ni suksi ka mbalan, yek ba ni nu so. Yek paa sa nda ngot gwas ka yilkeni suk majwe sa yissi ju asa nda cin ten a lat wi.
45 Yek basa yenti so. Yek sa pal te Wurshelima ka ten ngot gwasi.
46 Sa mul ɗe mekan ten ngot gwas wugo, yek sa lak mbit ka dlo ji man lishti ka lubii ga Nya, ata nama kumti gwasan ata nama bodlalti gwasan na kumti gas wul.
47 Mas majwe kumti jo yek sa ngip bi ka ang a ɓanti nama cit gwasan na yisti wul gwasi na kangwe ata ballisi gaɓa wu.
48 Aba gwas suk ana gwas mbit wugo, yek ɓanti cisi, ɗe sa yenti ka dlo ga man lishti wu, yek ana gwas wulti ɗe, <<Ma nama ta ngot gwa suk aba gwa yek laki yek ka palini nu ye?>>
49 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama ngot gi ye? Ka yisi ɗe ngetli kan nii ɗe ta pal wul ga aba gi sa?>>
50 Yek basa yis ilgwe ta nisi ma dlamti wu so.
51 Yek ta kopsi yek sa li Nazarat ata nama kopti gaɓa gwasan. Yek ana gwas ngip ili mas ka mbadl gwasi.
52 Yek Yesu ngusi nalti ata nama ɓotlkan yisti wul suk hwol hwulan mal Nya suk mal mbalan.

3

Gaɓa ga Yohana man baptisma

1 Ka gin ɗe kutl cet namtan ɗe Kaisar Tiberiyas ni ɗe bal guu ka atl ga Rom. A Bilatus ni ɗe gobna ga man Yehudiya. A Hiridus kaɗe guu ga man Galili. Yilka gwas Pilip wo ata ni ɗe guu ga man Ituriya suk Tarakanitus. A Lisaniyas ni ɗe guu ga man Abilen.
2 Ka Anana suk Kayapas kaɗe kiɗi man Paris. Yek Nya gaɓa suk Yohana yen ga Zakariya ata nama danti ka laɓi.
3 Yek ta ngusi matlti ɗanka ban jwe ni njaa mal dlalka gon asa mbe ɗe Yodan wu ata nima hwit gaɓa mbalan ɗe, tas cit atl gaa mal Nya tas taasisi byas wul jwasan ka asa palisi baptisma.
4 Nak gwe ni ga lishi ka lishti ga Ishaya man dlamti gaɓa ga Nya ɗe:

<<Tik ɗe yal gwe nama takti bi na ndalti
ka laɓi gwe nama wulti ga mbalan ɗe,
<Lakami Bagaa tantu gwakan,
lakaman danti gwakan.
5 Njikaman gorandlan ka.
Takan tantu jwe kontan kaju ka.
6 Na nu kan mas mbalan a yen kisti ga
Nya.> >>*

7 Yek Yohana hwi mbalan jwe ɗe mogaa tas palisi baptisma wu ɗe, <<Ɓuɓul nak kii, wok hwikii ɗe tak aɓii lilti mbadl ga Nya man tulti wo?
8 Palan ilgwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakan wu. Bak wulan ɗe kii wo man gas ga Ibirahim wo ka ni ka man palti byas wul so so, nu kan ni so. Nya a man pallat mil ye asa dan ɗe mil ji Ibirahim.
9 Nak ninge mago bi ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi jwe wut mil sogo a wotl ka a wut ka wutu.>>
10 Yek mbalami kum gazi ɗe, <<Yek ma pali ye?>>
11 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Malgwe lukal ɗe lop niɗɗa wu, ata bal ɗe nam malgwe

* **3:6 3:6** YenIsh 40:3-5.

niɗɗa sowu; a malgwe ilga nguki niɗɗa wu tas pali nu pak.>>
12 Man kanti wulpi boo tul mal Yohana tas palisi baptisma, yek sa ngemti ɗe, <<Man lishti, yek ma pali ye?>>
13 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Mbokan ang ten gem gwakan, bak kaman wulpi boo mal mbalan nal man kangwe sa zikii kanti wu so.>>
14 Yek man hapti tlo jon kum gazi ɗe, <<Yek ma pali ye?>>
Yek Yohana ballisi ɗe, <<Bak kaman wulpi mal mbalan ngetli so, a bak sheli lal malgon gaa so. Dlo mbadl na ɓatlti gwakan.>>
15 Mbalan mas nama ɓatti tulti ga Almasihu bale, sa lami tas yisi ko gwa Yohana kaɗe Almasihu.†
16 Yek Yohana ndakisi ɗe, <<Ami wo na ze kan a palikii baptisma, ama bal malgon a ya tuli malgwe nal manan wu, ta man ngetl ga ta patl kaptalan gwasi. Tik ka palikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.
17 Ta huul tlo ga gwesi suk kapti na gal pelti wul gwasi. Ta taas lu cokti tul gwas ka mas ata wut gwesi ka nhu gwasi. Kapti wo ata kweli ka na wutu gwe ba a mbash sowu.>>
18 Yohana hwisi wundal gaɓa jwisi wonti man ndalti ɗe ta nisi ma hwit gaɓa man tamti wu.
19 Yohana gaɓa ten Hiridus guu ten hapti gwe ta hap kili ga Pilip yilka gwas wu, suk byas wul jwe ta pali wonti wu.
20 Yek Hiridus guu yitla Yohana ka bii gwe asa tel man palti byas wul wu, ɗa ten byas wul jwe ta pali wu.
21 Gas gon sa nima palti baptisma mbalan wonti. Yek Yesu na gaa gwas mago yek sa paliti. Ta nama ngemti Nya nugo, yek tlo nya ɓuli.
22 Yek Shishi ga Nya yil sut nya nak kulu yek ta dlal ten Yesu. Yek gaɓa wul sut nya ɗe, <<Kik ɗe yen gi gwe a lamki wu. A nama hwol tuk na ki i'e.>>

Dlamti gas ga Yesu

23 Yesu ni ka gin ɗe kutl ɗe mekan ɗe ta nda dlamti gaɓa ga Nya mbalan wu, ka yisti ga mbalan wo Yesu wo yen ga Yusupu kan,
Yusupu wo yen ga Heli.
24 Heli yen ga Matat,
Matat yen ga Lawi,
Lawi yen ga Malki,
Malki yen ga Jannai,
Jannai yen ga Yusupu.
25 Yusupu yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Emos,
Emos yen ga Nahu,
Nahu yen ga Azariya,
Azariya yen ga Esli,
Esli yen ga Najaya.
26 Najaya yen ga Ma'ata,
Ma'ata yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Shimeya,
Shimeya yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yoda.
27 Yoda yen ga Yowana,
Yowana yen ga Repaya,
Repaya yen ga Zerubabel,
Zerubabel yen ga Shayeltiyel,
Shayeltiyel yen ga Niri.
28 Niri yen ga Malki,
Malki yen ga Addi,
Addi yen ga Kosama,
Kosama yen ga Almadama,
Almadama yen ga Er.
29 Er yen ga Yosi,
Yosi yen ga Eliyeza,
Eliyeza yen ga Yorima,
Yorima yen ga Matat,
Matat yen ga Lawi.
30 Lawi yen ga Saminu,
Saminu yen ga Yehuda,
Yehuda yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yonam,
Yonam yen ga Eliyakim.
31 Eliyakim yen ga Malaya,
Malaya yen ga Mainana,
Mainana yen ga Matata,
Matata yen ga Natan,
Natan yen ga Dauda.
32 Dauda yen ga Yesse,
Yesse yen ga Obida,
Obida yen ga Bo'aza,
Bo'aza yen ga Salmon,
Salmon yen ga Nashon.

† **3:15 3:15** Sogo*Kiristi*

33 Nashon yen ga Aminadab,
Aminadab yen ga Aram,
Aram yen ga Hesruna,
Hesruna yen ga Peresa,
Peresa yen ga Yehuda.
34 Yehuda yen ga Yakubu,
Yakubu yen ga Ishaku,
Ishaku yen ga Ibirahim,
Ibirahim yen ga Tera,
Tera yen ga Nahor.
35 Nahor yen ga Seruk,
Seruk yen ga Reza,
Reza yen ga Pelek,
Pelek yen ga Eba,
Eba yen ga Shela.
36 Shela yen ga Kenan,
Kenan yen ga Arpakshad,
Arpakshad yen ga Shem,
Shem yen ga Nuhu,
Nuhu yen ga Lamek.
37 Lamek yen ga Metusela,
Metusela yen ga Enok,
Enok yen ga Yared,
Yared yen ga Mahalalel,
Mahalalel yen ga Kenan.
38 Kenan yen ga Enosh,
Enosh yen ga Shitu,
Shitu yen ga Adamu,
Adamu wo ga Nya.

4

Sheɗan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya njikan Yesu, yek ta zak lu dlalka Yodan, yek Shishi ga Nyami talat ka laɓi,
2 kalu gwe Sheɗan cingalti wu. Multi ɗe kutl ɗe wupsi a bata nguk ilgon so, a kuzan ɓalma tlot gwas i'e.
3 Yek Sheɗan wulti ɗe, <<Kume ki wo Yen ga Nya kago, palli ye gan ɗe burodi.>>
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Ilga nguki na ngus kaɗe man lakti mbalan asa dan na mbadl so.> >> *
5 Yek Sheɗan tolti ten tlal lu gon, yek ta mbokit ang ten dii atli na mas wul jwe ni giɓi wu ka nak danti.
6 Yek Sheɗan wulti ɗe, <<Ba pallak ɗe bagaa ga mas mbuni wul jimi, mas ji kan, a ba mani balti malgwe a lamit wu.
7 Ba balki mas, kume ka ngus atli yek ka balan nalti wu.>>
8 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Bagaa Nya gwa na ngus kan ka balti nalti, ti na ngus kan ka dan ɗe zhel gwasi.> >>†
9 Yek Sheɗan talat Wurshelima, yek ta tolti ten gaa lubii ga Nya, yek ta wulti ɗe, <<Kumɗe Yen ga Nya kaɗe ki wu, ɗakci lu suɗi,
10 nak gwe ni ga lishi ɗe, <Nya a shin mil shinti jwas suɗi
11 asa ngipki na ang gwasan. A baka ɓo asan ten ye so.> >>‡
12 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Bak cingal Bagaa Nya gwa so.> >>§
13 Sheɗan pak cingalti ga Yesu wugo, yek ta zakti, yek ta ɓat zobsi cin gon ɗa.

Sa nge Yesu a Nazarat

14 Yek Yesu pal te atl ga Galili ka a mbadl gwas ni ga njikmi na ndalti Shishi ga Nya, yek mbalan wonti kum gaba tenti mas ka atli.
15 A ta kul hwi gaba mbalan kalu motgaa ga gwasan, a mas mbalan tasti.
16 Yek Yesu li ka nak'en ban gon asa mbe ɗe Nazarat, kalu gwe ta nal wu, yek ta te kalu motgaa gwasan nak kangwe ata kul pali gas shukti wu.
17 Yek sa balti lishti gwe Ishaya yen shinti dlamti gaba ga Nya lish wu. Yek ta ɓul lu gwe lishtisi wuli ɗe,
18 <<Shishi ga Nya ni ka ami,
Nya botlan ɗe ta dlami gaba man tamti majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.
Ta shinan ɗe ta hwi majwe ni ga ɓali wu ɗe sa patlsi,
Dwa mago sa yen lu,
A ta yilli majwe ni ka bomti danti suk baboo jwasan wu ka pak,
19 Ta hwisi ɗe, gin gwe Nya a kis mbalan jwas wu tul wi.>>*
20 Yek ta le lishtisi ka yek ta bal man danti kalu motgaami. Yek ta dam na zhila. Majwe ni kalu motgaami jo yek sa wutit gwel.

* **4:4 4:4** YenK. M. 8:3. † **4:8 4:8** YenK. M. 6:13. ‡ **4:11 4:11** YenZab 91:11,12. § **4:12 4:12** YenK. M. 6:16.
* **4:19 4:19** YenIsh 61:1,2.

21 Yek ta wulsi ɗe, <<Gaɓa gee daŋ ɗe
gem malkii ase wi.>>
22 Mas mbalaŋ jwe ni kaḷi wu dlaṃ hwa
gaɓa tenti. Yek ɓanti cisi ten gaɓa gwe ta
dlaṃ wu. Yek sa wuli ɗe, <<Da nii kaŋ a
pi nu gwi? Ko yen gaŋ go tik ɗe yen ga
Yusupu wu so?>>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yisi ɗe ka dlaṃ
gaɓa tenaŋ nu ɗe, <Maŋ baḷti ikaŋ, ndok
gaa gwa la.> Ilgwe ka lam dlaṃti go yek
ɗe, <Yek laki ɗe baka paḷ wul cit ɓanti ka
baŋ gwa nak gwe ka paḷi a Kaparnahum
so ye?> >>
24 Yek Yesu po hwisi ɗe, <<Gem kaŋ, maŋ
dlaṃti gaɓa ga Nya a mbi nalti ka baŋ
gwas so.
25 Gem, guli modli ni ɗa wonti ka atl ga
Israila ka gin gwe Iliya maŋ dlaṃti gaɓa
ga Nya ni ka atli wu. Gin ɗe mekan na
tatlti tlo, ɗe ba ze nda sowu, yek kuzaŋ tlo
mbalaŋ mas ka atl ga Israila.
26 Ama ba Nya shin Iliya mal modli ju
so. Yek ta shinti mal guli kili gon a Zarepat
maŋ daŋti ka atl ga Sidon.
27 Sogo ɓo daamaŋki ten Ilisha maŋ
dlaṃti gaɓa ga Nya maḷgwe laki yek Naa-
man ndoki ɗaka cwo gita kawu, a Naaman
wo maŋ Siriya kaŋ, a maŋ cwo gita ni ɗa
wonti ka Israila jwe naṃa lamti ndokti
wu.>>
28 Yek sa kumi nu wugo, yek mbadl lili
majwe ni kaḷu motgaami wu.
29 Yek sa tlinya na apti, yek sa tol Yesu
ten zaŋdaḷ baṃi. Sa naṃa lamti taṣ jekti
sut ten zaŋdaḷi.
30 Yek Yesu yil ɗaka tlo gwasaŋ ka yek ta
zigaa.

Yesu mbol mazhe ɗaka malgon ka

31 Yek Yesu li Kaparnahum baŋ gon ka
atl ga Galili, yek ta nisi ma gaɓa kaḷu
motgaa gwasaŋ gas shukti.
32 Ka lwisi mago ɓanti ci mbalaŋ ten
ilgwe ta dlaṃ wu nak ɗe mas gaɓa gwas
wo kiɗi gaɓa kawu.
33 A Yesu ni kaḷu motgaa, yek maŋ byas
mazhe gon njel tlilti yal nya ɗe,
34 <<Tli ɗa mal ni ka! Yek mo ni sukki
ye, Yesu ga maŋ Nazarat? Ka sa tlot gaŋaŋ
kaa? A yisi, ki wo maŋ cilti kaŋ gwe Nya
shinti sut ɗu.>>
35 Yek Yesu dlaḷlaṭ ka, yek ta wulti ɗe,
<<Daṃ mbetlak!>> Yek ta po wul mazhesi
ɗe, <<Yil ɗaka ti ka.>> Yek mazhesi jek maḷi
a atli ka tlo mbalaŋ yek ta yil ɗaka maḷi ka
kangwe baṭa kumit cwo sowu.
36 Yek ɓanti ci mbalaŋ yek sa wuli ɗe,
<<Ndaḷti yek ni gaɓa ga maḷgaŋ ɗa nu ye,
ɗe mas na mazhe mago asa kum gaɓa
gwas wu?>>
37 Yek gaɓa ten ilgwe ta paḷi wu maṭl
ɗaŋka baṃi ka.
38 Yek Yesu yil ɗaka lu motgaa ga gwasaŋ
ka, yek ta li lubii ɗa Siman.
39 Yek Yesu ngus malti yek ta matl cwoɓi,
yek cwoɓi zakti yek ta tlinya ninge-ninge
yek ta njelisi paḷti wul.
40 Cin ɓal njaa ta nda bii go yek wonti
mbalaŋ maŋ cwo tul malti yek ta ngusi zaṭ
ang gwas tensi asa naṃa ndokti,
41 mazhe mago sa yil ɗaka mbalaŋ ka
wonti asa naṃa lakti yal asa naṃa wulti
ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nya.>> Yek ta matlsi
yek baṭa zaksi taṣ gaɓa so nak ɗe sa yisi ɗe
tik ɗe Almasihu wu.
42 Lu tlo wugo, yek Yesu li kaḷu gon na
ngusi, a mbalaṃi naṃa ta ngot gwasi yek
sa mbit wugo yek sa wulti ɗe baṣ zigaa ata
zaksi so.
43 Ama yek ta wule, <<Ngetli kaŋ nii
ɗe ta dlaṃ gaɓa maŋ taṃti ten kangwe
mbalaŋ a kan Nya ɗe guu ka mbadl
gwasaŋ wu, nak ɗe yek laki yek sa shinaŋ
sut ɗu.>>
44 Yek ta ngusi dlaṃti gaɓa kaḷu motgaa
ji Maŋ Yehuda a Yehudiya.

5

Yesu mbe maŋ kopti jwas ji cina

1 Gas gon, Yesu naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya
ten bi bal ze gon asa mbe ɗe Jeneselet. Yek
mbalaŋ wonti daŋ njaa malti taṣ kumti.
2 Yek ta yen jirgi ze jon ɗe lop jwe ba
maḷgon ni giɓi sowu ten bi bal zesi, ji maŋ
dopti kwesi, sa wut kaḷi, asa naṃa polti
wul dopti kwes gwasaŋ.
3 Yek ta te ka jirgi zesi ga Siman Biturus
wu. Yek ta ngem Siman Biturus taṣ nak jek
jirgi te ka zesi ka. Yek ta daṃ ka jirgi zesi
yek ta nde hwit gaɓa mbalaŋ.
4 Ta pak gaɓe wugo, yek ta wul Siman
Biturus ɗe, <<Nii go li kaḷu gwe dlunti

mani wu, aka lak wul dopti kwes gwa ka zesi, ka doɓi wonti.>>

5 Yek Siman Biturus wule, <<Maŋ lishti, ma mul ten dipti ze a baŋma dop ilgon so, ama nak ɗe ka dlaŋm nugo ma po lak wul dopti kwesi ka zesi ɗa.>>

6 Sa lak wul dopti kwesi wugo, yek njikaŋ ka na kwesi hal ɓa nda keshti.

7 Yek sa mbe yilkeni jwasaŋ jwe ni te ka zopsi jirgi gon kawu tas lak zisi ang. Yek sa li teɗi yek sa zisi ang, yek jirgi pak lop njikaŋ ka na kwesi nak wule a su gas gaa ze.

8 Siman Biturus yen ilgwe naŋma pat wu wugo, yek ta ngus na gaa hwulaŋ a cina ɗa Yesu ka, yek ta wule, <<Bagaa, a naŋma ngemti gwa tak zakaŋni, maŋ palti byas wul kaɗe ami.>>

9 Na Siman Biturus na majwe ni sukti wu yen kangwe sa dop kwesi wugo yek ili ngusisi cit ɓanti.

10 Yelaŋ dopti kwes jwasi, ka Yakubu suk Yohana mil ji Zabadi mago ili cisi ɓanti pak. Yek Yesu wul Siman Biturus ɗe, <<Ba ɓanti cik so, ndok ase, mbalaŋ kaŋ ka ngusi dopti gwasaŋ kwes ka po ni so.>>

11 Sa naŋma yilti tot ten bi cikɗi, yek sa zak mas wul jwasaŋ yek sa kop Yesu.

Yesu ndok maŋ gita gon

12 Yesu ni ka baŋ gon nu go, yek ta mo suk maŋ bal cwo gita gon, yek mali yen Yesu wugo, yek ta ngus a cina ɗatka yek ta ngusal gaa gwas atli. Yek ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, kume ka lami go aka ndokaŋni.>>

13 Yek Yesu tak ang, yek ta taŋ mali, yek ta wulti ɗe, <<A lami wi, ndoki,>> na dlaŋmti nu, yek mali ndoki.

14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Bak hwi malgon so, ama li mal maŋ Paris tas yenki aka balti ilgwe ta taki Nya wu, nak gwe ni ka mbat ga Musa wu. Na nu kaŋ mas mbalaŋ a yisi ɗe ka ndoki wi.>>

15 Mas na ndwal gaɓa gwe Yesu bal mali wu, yek gaɓa tenti ngusi matlti ka mbalaŋ. Yek mbalaŋ wonti ngusi lat tet malti tas kumti, si mago tas ndokti ɗaka cwo gwasaŋ ka.

16 A Yesu kul yil ɗaka mbalaŋ ka, ata la ngem Nya ka me.

Yesu ndok malgwe tli tlet kawu

17 Gas gon Yesu nima hwit gaɓa mbalaŋ ka baŋ gon, a maŋ Paresi suk maŋ yisti mbat ga Musa jwe yil tet ka atl ga Galili suk Yehudiya suk tet ka bal baŋ Wurshelima wu ni na zhila njaa kali. A ndalti gwe Nya bal Yesu tas ndok mbalaŋ wu ni tenti.

18 Yek majon kan malgon ɗe asaŋ tlet kawu ten lumulti, sa naŋma tlot gwasaŋ tas telti gibboo tas lakti atli a cina ɗa Yesu ka.

19 Yek basa mbi tantu so nak ɗe mbalaŋ wonti hwo wu. Sa yeni nu wugo, yek sa tolti ten gaa bii yek sa ɓul gaa biimi yek sa yillat suɗi ten lumulti gwasi, yek sa mullat atli ka tlo ga mbalaŋ a cina ɗa Yesu ka.

20 Yek Yesu yen zat mbadl ten Nya gwasaŋ wugo, yek ta wul maŋ cwoɓi ɗe, <<Sa taas byas wul jwa kawi.>>

21 Yek maŋ Paresi suk maŋ yisti mbat ga Musa ngusi nalaŋti ɗe, <<Wok ɗe gaŋ ɗe paa ta dlaŋm gaɓa mbulti ga Nya nu wo? Nya na ngus kaɗe maŋ manti taasti byas wul ga mbalaŋ ka.>>

22 Nak ɗe Yesu yis ilgwe sa naŋma daamti gwasaŋ dani wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka naŋma daamti gwakaŋ nu ye?

23 Gwik bom so mani gwi, na ta mbalaŋ wule, <Sa taas byas wul jwa kawi,> sogo tas wule <Tlinya tak zigaa?>

24 Ama tak yisi ɗe ami Yen ga Mbalaŋ man taasti byas wul ji mbalaŋ ka ten dii atli.>> Yek ta wul malgwe asami tlet kawi ɗe, <<Tlinya tak kan lumulti gwa tak li gee.>>

25 Ninge yek mali tlinya ten gwel ga mbalaŋ wonti yek ta tlil lumulti gwasi yek ta pal gazi ata naŋma tasti ga Nya.

26 Mas jwasaŋ yek sa ngip bi ka ang ɗe ɓanti ɓa cisi wu. Yek sa ngusi tasti ga Nya asa naŋma wulti ɗe, <<Ase kaŋ ma yen wul cit ɓanti.>>

Yesu mbe Lawi

27 Kaal ɗa nu, yek Yesu yil ɗaka baŋ gwe ta nima hwit gaɓa mbalaŋ wu ka, yek ta yen maŋ kanti wulpi boo gon asa mbet ɗe Lawi.* Ata ni na zhila kalu kanti wulpi

* **5:27 5:27** Sogo*Matiyu*

boomi. Yek Yesu wulti ɗe, <<Li te tak koɓanni.>>
28 Yek ta zak kanti wulpi boomi yek ta kop Yesu.
29 Yek Lawi mbe motgaa hwol tuki a lubii ɗatka ta mbalan yen nalti ga Yesu. Man kanti wulpi boo wonti suk majon asa nama ngukti wul suksi.
30 Yek man Paresi suk man yisti mbat ga Musa jon nda nalanti asa nama wulti ga man kopti ji Yesu ɗe, <<Yek laki ɗe kaa nama ngukti akaa nama tlati suk man kanti wulpi boo suk man palti byas wul ye?>>
31 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo nama cit gwasan sogo, sa ngo man ikan so, se man cwo.
32 A tul ɗe ta mbe man palti zok wul so, ama man palti byas wul tas ci atl gaa mal Nya.>>

Kumti gazi ten kalkaze ngemti Nya

33 Yek majon wul Yesu ɗe, <<Man kopti ji Yohana wo asa pal kalkaze ngemti Nya nja-nja, mil lishti ji man Paresi mago nu. Ama man kopti jwa wo basa pali nu so nak ɗe asa nguk wul asa tla ze mas cin wu.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yeni go yelan ji pyal kos a pal kalkaze ngemti Nya a pyal kos yi suksi a?
35 Ama gas gwe sa kan pyal kos kawu kan sa pal kalkaze ngemti Nya.>>
36 Yek Yesu mwesi gaɓa gon ɗe, <<Mbalan a kesh pyal lukal ata dlam ten gusi so. Kume ta pali nugo, ta kesh pyal lukal gwas ka. A ba pyalisi a mbun ten gusi so.
37 A ba mbalan a shot pyal ze inabi ka gus zwi kuul so ɗe kume ta pali nugo, gus zwi kuli a mbutl ka, a ze inabisi a shot ka, a zwi kuli mago a lilka.
38 Pyal ze inabi wo ka pyal zwi kuul kan asa shoti.
39 A ba mbalan a lam tlat pyal ze inabi kaal ɗa ta tla gusi wi so, ta wule, gusi wu tam man pyali wu.>>

6

Gaɓa ten gas shukti

1 Gas shukti ga Man Yehuda gon yek Yesu suk man kopti jwas koɓi tuka zhin alkama gon yek sa ngusi celti gaa alkame asa nama wumti asa nama ngukti.
2 Yek man Paresi jon wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama palti ilgwe ba mbun ɗe ta mbalan pali gas shukti wu nak gwe ni ga lishi ka mbat ga Musa so gwe?>>
3 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yisan ilgwe Dauda pali ɗe kuzan nama tlot gwasi suk yelan jwas wu sa?
4 Kangwe ɗe ta te ka bii ga Nya yek ta kan burodi gwe sa zi ka biimi wu, yek ta nguki hal yek ta bal naami man kopti jwasi, gwe mbun ɗe ta mbalan mas nguk sowu, se man danti ka biimi. Nu kan mbat ga Musa dlam pak.>>
5 Yek Yesu po dlamisi ɗaɗe, <<Ami Yen ga Mbalan wo, amik ɗe bagaa ga gas shukti.>>
6 Gas shukti ga Man Yehuda gon ɗa, yek Yesu te kalu motgaa ga gwasan ata nisi ma gaɓa, a malgon ni kali ɗe ang shinti gwas tla kawu.
7 Yek man yisti mbat ga Musa suk man Paresi wuti gwel Yesu tas ɓo yeni, ko ta ɗakcan mbat ga Musa ata ndokti mbalan gas shukti, tas mbi byas ilgon tenti.
8 A Yesu yis ilgwe sa nama daamti gwasan dani wu. Yek ta wul mali ɗe, <<Tlinya tak dlal a nde,>> yek mali tlinya yek ta dlal a cina ɗaasika.
9 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A nama ngemti gwakan, cin palti byas wul kaɗe gan ma, ko ga palti hwa wul, ta yilli mbadl kaa ko ta tlo mbadli?>>
10 Yek ta ngusi yenti gwasan nam-nam, yek ta wul mali ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta tak ami go ndoki wi.
11 Ten nu kan yek mbadl lili man yisti mbat ga Musa suk man Paresi i'e. Yek sa nda gaɓa ten ilgwe sa palit wu.

Yesu botl man kopti jwas ɗe kutl cet lop

12 Ka multi jwisi, yek Yesu to ten tladal, tas ngem Nya, yek ta mul ten ngemti Nya.
13 Yek lu tlo wugo, yek ta mbe man kopti jwasi mas jwasan. Yek ta botl ɗe kutl cet lop kasi, yek ta mbesi ɗe mil shinti ji botli.
14 Ka Siman gwe Yesu zit shin ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu suk Yohana suk Pilip suk Bartilomi

15 suk Matta suk Tomas suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman gwe asa mbet ɗe maɲ
lamti ji mbalaɲ ga atl gwas wu.
16 Suk Yehuda yen ga Yakubu suk
Yehuda Iskariyoti maɭgwe baɭ bi ga Yesu
taŝ tlot wu.
17 Yek Yesu yil sut ka tlaɗaɭ suk maɲ
kopti jwasi. Yek ta dlaɭ ten bal dii atl gon
suk mbalaɲ wonti suk maɲ kopti jwasi. Ka
lwisi mago a wonti mbalaɲ tet ɗaɲka atl ga
Yehudiya suk Wurshelima suk tet ka atl ga
Taya suk Sidon jwe ni ten bi bal ze wu ni
ɗa.
18 Sa li tet ɗe taŝ kumti asa mbi ndokti
ɗaka cwo gwasaɲ ka, majwe duu maẑhe
dopsi mago yek sa ndoki pak.
19 Yek mas mbalaɲ dlosi ɗe taŝ taɲti na
ang naɭk ɗe ndaɭti naɲa yilti tet tenti wu.
Yek mas jwasaɲ sa ndoki.

Mbit hwa wul ga Nya suk byasi

20 Yek Yesu yen maɲ kopti jwasi, yek ta
wulsi ɗe, <<Kii wo maɲ mbit hwa wul ga
Nya kaɲ kii ɗe ba ilgon ni kii ɗa sowu.
Na nu kaɲ Nya a daɲ ɗe guu ka mbadl
gwakaɲ.
21 Kii wo maɲ mbit hwa wul ga Nya kaɲ
kii ɗe kuzaɲ naɲa tlot gwakaɲ ninge wu,
na nu kaɲ gas gon wo a kumkii. Kii wo
maɲ mbit hwa wul ga Nya kaɲ kii ɗe ka
naɲa kulu ninge wu, na nu kaɲ gasi gon
wo ka gitli.
22 Kii wo maɲ mbit hwa wul ga Nya
kaɲ kii ɗe mbalaɲ naɲa nget gwakaɲ, yek
sa yillaɭkii ɗaka dlo gwasaɲ ka, asa naɲa
byalti gwakaɲ, asa naɲa wulti gwakaɲ ɗe,
<Kii wo maɲ byas mbadl kaɲ,> naɭk ɗe maɲ
kopti ga Yen ga Mbalaɲ kaɗe kii wu.
23 Paɭaɲ hwol tuki aka lak icin! Bal ɓatlti
naɲa ɓaɭtti gwakaɲ to nya ka. Daamaɲ
kangwe kolsi jwasaɲ paɭi maɲ dlaɲti gaɓa
ga Nya tek wu.
24 Ka daɲ ɗe wul cit gonti kii ɗe wul ni
kii ɗa wu, ninge kaɗe hwol tuk gwakaɲ.
25 Ka daɲ ɗe wul cit gonti kii ɗe kuzaɲ
naɲa tlot gwakaɲ so ni wu, na nu kaɲ
kuzaɲ a ya tlokii gas gon. Ka daɲ ɗe wul
cit gonti kii ɗe ka naɲa gitlti ni wu, na nu
kaɲ ka ya lak paɭ duu tuki aka naɲa kulu.
26 Ka daɲ ɗe wul cit gonti kii ɗe mbalaɲ
naɲa taŝti gwakaɲ wu. Nu kaɲ kolsi
jwasaɲ taŝ maɲ shelti lal yisti gaɓa ga Nya
pak.

Lamaɲ maɲ nget gwakaɲ

27 <<A ni kii ma hwiti, kii ɗe ka naɲa
kumti gi wu, lamaɲ maɲ nget gwakaɲ. A
ka paɭisi hwa wul.
28 Paɭi hwa wul maɲ byalti jwakaɲ, akaa
ngemi Nya majwe paɭikii ngalci wu.
29 Kume maɭgon ɓek kalkaɲg ten kaṭ ang
shinti wu, ballit kaṭ ang yali pak. A kume
maɭgon lam wul yitlat gwa wu, baɭti lukaɭ
gwa pak.
30 Mas maɭgwe ngemik wul go aka baɭti.
A maɭgwe kamit wul ka ngetli go baɭk wule
taŝ pallik so.
31 Paɭi hwa wul mbalaɲ naɭk gwe ka lami
ɗe taŝ paɭikii wu.
32 De kume majwe lamkii wu kaɲ kaa
lamsi na ngusaɲ go, ɗa nii kaɲ ka mbi hwa
wul gwi? Maɲ paɭti byas wul mago sa lam
maɲ lamti jwasaɲ.
33 A kume majwe paɭikii hwa wul kaɲ,
akaa paɭisi na ngusaɲ go, yek hul dlo
gwakaɲ suk maɲ paɭti byas wul ye? Maɲ
paɭti byas wul mago asa paɭi nu.
34 De kume majwe asa ɓatlkii wu kaɲ ka
baɭsi duul go, ɗa nii kaɲ ka mbi hwa wul
gwi? Maɲ paɭti byas wul mago asa paɭi
yilkeni nu taŝ ɓatlsi ɗa.
35 Ama, kii wo lamaɲ maɲ nget gwakaɲ,
akaa paɭisi hwa wul. Baɭini a baɭk zaɲ
mbadl pallaṭi so. Apaa kaa mbi bal ɓatlti
akaa daɲ ɗe mil ji Nya Bal Kakshe. A ta
paɭi hwa wul majwe baŝa paɭ hwol tuk
sowu suk maɲ ngalci.
36 Daɲaɲ ɗe maɲ yenti gonti ji mbalaɲ
naɭk kangwe Aba gwakaɲ ni ɗe maɲ yenti
gonti wu.

Baɭk lilaɲ yilkeni ka so

37 <<Baɭk zi byas wul maɭgon so, kii
mago sa zikii so pak. Baɭk paɭi byas daɲti
maɭgon so, kii mago maɭgon a paɭikii so.
Taasaɲ byas wul ji mbalaɲ ɗa ten mbadl
ka, kii mago sa taas gwakaɲ ka.
38 Baɭini, kii mago sa baɭkii. Gal ga
njikmi i'e, hal a ngusi shoti, hal a shoti ki
naami ka ang lukaɭ, gal gwe kaa cingaɭi na
nali go, kii mago na nali kaɲ a cingaɭikii.>>

39 Yek Yesu hwisi gaɓa gon ɗe, <<Ɗa nii kaŋ dwa a nde dwa cina gwi? Kume pi nugo, mas jwasaŋ sa nda ka shu.
40 Yen lishti a nal man maŋ lishti gwas so. Ama yen maŋ lishti gwe pak lishti gwas wugo ta daɱ naɓ maŋ lishti gwasi.
41 Ka man yenti yen coklan ka gwel ga yilka gwa ama baɓka man yenti gudal yencin gwe ni ka gwel gwa wu so
42 Ɗa nii kaŋ kamaŋ wulti ga yilka gwa ɗe, <Yilka gini, haŋta yillik yen coklan ga ka gwel wu ka,> a yekgu go baɓka man yenti ga bal gudal yencin gwe ni ka gweli gwa wu sowu? ki maŋ palti riya, nda ndusti gudal yencin gwe nikka gwel wu ka, kangwe ka man yenti lu i'e aka ndusi nak coklan gwe ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.

Yisti tlindi ten yandi gwasi

43 <<Hwa tlindi wutaŋ byas yandi so aba byas tlindi wut hwa yandi so.
44 Tlindi wo ten yandi gwas kaŋ a mbalaŋ yisi. Ka kotl tulaŋ tet ten tlindi iil so, sogo yandi inabi tet ten tlindi tulaŋ so.
45 A hwa mbalaŋ pal hwa wul naɓ ɗe hwa wul ka nik ka mbadli wu, a byas mbalaŋ wo byas wul kaŋ ata pali, naɓ ɗe byas wul ka nit ka mbadli wu. Ilgwe ni ka mbadl go, yek kaŋ a bi dlaɱi.

Lakti zhila kinti bii ten pa

46 <<Yek laki aka mbe ɗe Bagaa ye? Ɗe ka nge palti ilgwe a hwiki ɗe taɓ pali wu?
47 Malgwe li tet malaŋni yek ta kati kaŋ yek ta pal ilgwe a hwit ɗe tas pali go, ba hwiki wundal ga mali.
48 Ta ni naɓ malgwe ɗe ta ɓa kin bii gwas go, yek ta ɗuk atl dlunti, yek ta lak zhila kinti biimi ten pa, yek dlalka njikaŋ wugo, yek ze tak ɓo biimi, ama ba nda so. Naɓ ɗe zhila biimi wo ten pa kaŋ ni wu.
49 Mas malgwe kum gaɓa gini a bata pal ilgwe a hwit ɗe tas pali wu sogo, naɓ malgwe ta kin bii gwas ɗe bata nda zhila biimi hwaɓi sowu kaŋ ta ni, yek dlalka njikaŋ wugo, yek ze ɓo biimi wugo yek pal byas ndati.>>

7

Yesu ndok zhel ga bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gon

1 Yesu paki dlaɱti mas gaɓe jwisi mbalaŋ wugo, yek ta li ka baŋ Ka-parnahum.
2 Yek zhel ga bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gon kawu na cwo naɓ wule ta mashinni, a maŋ hapti dlomi lam zheli i'e.
3 Maŋ hapti dlomi kum bi ga Yesu wugo, yek ta shin kiɗi Maŋ Yehuda jon tas ngem Yesu tas lak ndok zhel gwasi.
4 Sa li mal Yesu wugo, yek sa ngemti i'e, yek sa wulti ɗe, <<Mbun ɗe taɓ ndok zhel ga malgaŋ,
5 naɓ ɗe ta lam mbalaŋ jinaŋ hal ta kinini lu motgaa wu.>>
6 Yek Yesu li suksi. Ta ɓal njaa tas mbuki lubiimi go, yek bal maŋ hapti dlomi shin yelaŋ jwasi tas hwi Yesu ɗe, <<Ki wo maŋ nalti kaŋ, baɓ nol gaa gwa so, a mbuki taɓ li tet lubii ɗaaka so.
7 Yek laki yek baa mbuki ɗe ta li tet malki so. Gaɓa kali, zhel gi a ndoki.
8 Ami mago a ang ɗa malgwe nii cina wu kaŋ a ni, a maŋ hapti tlo jon nii atl ɗaaka pak, aa kul wul gaŋ ɗe, <Li kalu gee,> ata li; aa po wul gaŋ ɗe, <Li te,> ata li te. A kume a wul zhel gi ɗe, <Pali naɓ gaŋ wu,> ata pali.>>
9 Yesu kumi nu wugo yek ta ngip bi ka ang, ɗe ta yen zat mbadl ten Nya ga mali wu, yek ta ballat mal mbalaŋ jwe naɱa kopti gwas wu, yek ta wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwiti, ka maŋ Yisiraila mago, a yen maŋ zat mbadl ten Nya na ndalti naɓ ga malgaŋ so.>>
10 Majwe maŋ hapti dlomi shinsi wu pal tek wugo yek sa mbi go zhel ga mali ndoki wi.

Yesu palli yen ga guli kili gon gwe mash wu kaami

11 Ɓo laɱ daŋti so, yek Yesu lika nak'en baŋ gon asa mbe ɗe Nayin a maŋ kopti jwas suk mbalaŋ wonti naɱa kopti gwasi.
12 Sa ɓal njaa tas te ka bi dlaboo baɱi go, yek majon kawu na hwuu ga yen gon, a tik ɗe yen ga kili gwe kos mashit kawu na ngusi, a mbalaŋ wonti naɱa kopti gwasaŋ.

13 Yek Yesu yen kilisi wugo, yek gonti
gwas citi, yek ta wulti ɗe, <<Po kul so.>>
14 Yek Yesu lak taŋ wul kanti hwuunisi
na ang yek majwe kan hwuunisi wu dlaḷi,
yek ta wule, <<Yen mbalaŋ, tlinya!>>
15 Yek yeni tlinya yek ta njel gaɓa. Yek
Yesu baḷtiti ana gwasi.
16 Yek ɓanti ci mbalaŋ mas jwasaŋ, yek
sa baḷ nalti Nya asa naŋma wulti ɗe, <<Bal
maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya tulini wi. Nya su
suɗi taṣ kis mbalaŋ jwas wi.>>
17 Yek gaɓa ten ilgwe Yesu paḷi wu maṭl
ɗaŋka Yehudiya ka suk baŋ jwe ni njaa
wu.

Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma li mal Yesu

18 Maŋ kopti ji Yohana maŋ baptisma
hwi Yohana mas wul jwe Yesu naŋma paḷti
wu wugo, yek ta mbe ɗe lop kaṣi.
19 Yek ta shinsi mal Yesu taṣ kum gaẓi ɗe,
<<Kik ɗe maḷgwe a tul gwa? Ko taŋ ɓaṭti ta
yi suɗi?>>
20 Sa li mal Yesu wugo yek sa wulti ɗe,
<<Yohana maŋ baptisma shinnii malki taŋ
kum gaẓi ɗe, ko kik ɗe maḷgwe a tul wu?
Ko taŋ ɓaṭti ta yi suɗi?>>
21 Sa ni kaḷi nugo, yek Yesu ndok mbalaŋ
wonti ɗaka cwo jwasaŋ ka, yek ta yilli
maẓhe ɗaka mbalaŋ ka, yek ta ɓuli gwel
dwa wonti.
22 Yek Yesu hwi mil shinti ɗe, <<Lak hwi
Yohana wul jwe kaa kumi yek kaa yeni
wu, gwel ji dwa ɓuli, majwe man laṭ na
asaŋ sowu li na asaŋ, maŋ cwo gita ndoki,
a majwe kum kaŋ sowu kum kaŋ, a majwe
maṣh ju tli ɗaka maṣhkaŋ ka, majwe ba
ilgon nisi ɗa sowu kum gaɓa ga Nya maŋ
taŋmti.
23 Nya a baḷ hwa wul majwe zak zaṭ
mbadl tenaŋ sowu.>>
24 Kaal ɗa zaṭ gaa ga maŋ kopti ji
Yohana, yek Yesu nde gaɓa mbalaŋmi tenti
ɗe, <<Wok nii ka laɓ ɗe ka la yenti gwas
wo? Ko maḷgwe ni naḳ tlal me jwe yetaḷ
naŋma nwuti wu kaŋ ka la yenti?
25 Yek wok ka la yenti gwas wo? Maḷgwe
kinti na hwa lukaḷ gwa? Maŋ lakti hwa
lukaḷ suk maŋ daŋti taŋmti wo ɗa guu kaŋ
asa ni.
26 Yek wok ka la yenti wo? Maŋ dlaŋmti
gaɓa ga Nya ma? Nu kaŋ ni, ta nal maŋ
dlaŋmti gaɓa ga Nya pamma.
27 Ti kaŋ gaɓa ga Nya dlaŋm ɗe,
<<<Yen shinti gi a tulik cina,
maḷgwe a laḳaŋmik lu apaa ka nda tulti
wu.>
28 A ni kii ma hwiti, mas mbalaŋ zaṭi
ga modli, gon nal naḳ Yohana so, ama
maḷgwe tik ɗe nak'eni ka majwe kan Nya
ɗe guu ka mbadl gwasaŋ wu nal manti.>>
29 Mas majwe kum gaɓe wu, mas na maŋ
kanti wulpi boo sa kan ka mbadl gwasaŋ
ɗe, tantu ga Nya wo gem kaŋ, naḳ ɗe
Yohana paḷisi baptisma wu.
30 Ama yek maŋ Paresi suk maŋ yisti
mbaṭ ga Musa nge kopti ilgwe Nya lamisi
kopti wu, naḳ ɗe sa nge ta Yohana paḷisi
baptisma wu.
31 Yek Yesu wule, <<Yek mbalaŋ ten dii
atl ninge ndaali ye? Ndakce suk yek sa ni
ye?
32 Sa ni ndakce suk mil mbalaŋ jwe ni
kaḷu motgaa wu ɗe sa wul yilkeni ɗe,
<<<Ma hotiki mbaẓhel, yek ka nge dlalti,
ma wul koo maṣhkaŋ yek ka nge
kulu.>
33 <<De Yohana maŋ baptisma tul go, a
baṭa nguk wul so, baṭa tla ze inabi so, ama
yek ka wule, <Maŋ maẓhe kaɗe ti.>
34 Yek ami Yen ga Mbalaŋ tuli, a naŋma
ngukti wul a naŋma tlati yek ka wule, <Bo
yenaŋti ta nguk wul hwo ata tla ze inabi
i'e pak, yelaŋ ji maŋ kanti wulpi boo suk
maŋ paḷti byas wul.>
35 Mas na nu go, majwe kan ɓotlkaŋ gwe
a Nya baḷi wugo, sa yisi ɗe ɓotlkaŋmi wo
gem kaŋ.>>

Kili maŋ paḷti byas wul gon pi mil Yesu

36 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Siman
mbe Yesu taṣ nguk wul a lubii ɗatka, yek
Yesu li lubiimi yek ta daŋ na zhila taṣ
nguki. Nu kaŋ a Maŋ Yehuda paḷi, kumɗe
sa ɓa nguk wul go asa tlalti asaŋ a atli.
37 A kili gon ni ka baŋmi gwe paḷ byas wul
ka daŋti gwas wu. Yek ta kumi ɗe Yesu
naŋma ngukti wul a lubii ɗa ba Paresi wu
ka, yek ta kan buntaŋ mil gon teɗi na mil
maŋ taŋmi wusaŋ gwe asa wul na bal wulpi
wu.

38 Yek ta lak dlal a malkan ɗa Yesu ka, ata nama kulu, a luu gwas nama lokti ten asan ga Yesu. Yek ta taasi ka na madlan gaa gwasi. Yek ta ngusi swatti asan ga Yesu ata nama pat mil dani.
39 Yek ba Paresi wu yen ilgwe kili wu nama palti wu wugo yek ta wul ka mbadl gwas ɗe, <<Malgan go, Nya ka shinti ɗe man dlamti gaɓa gwas go ɗa ta yis wundal kili gwe nama tanti gwas wu ɗe man palti byas wul kan.>>
40 Yek Yesu wul ba Paresisi ɗe, <<A lamik hwit ilgon.>>

Yek ta wulti ɗe, <<Hwini, man lishti.>>
41 Yek Yesu wule, <<Malgon nama kopti ji mbalan ɗe lop jon wulpi, gon wo ta nama kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka gin ɗe nam na tatlti tlo wu, a gon wo ta nama kopti gwas wulpi gwe asa ɓatl zhel ka multi ɗe kutl ɗe namtan wu.
42 Yek basa ɓatl dani sogo, yek ta zakisi mas jwasan. Ka yenti gwa wo gwik ka lamti mani gwi?>>
43 Yek Siman wulti ɗe, <<Ka yenti gi wo malgwe wulpi gwas wu nal mani wu.>> Yek Yesu wule, <<Gem kan ka dlami.>>
44 Yek ta ballat mal kilisi yek ta wul Siman ɗe, <<Bo yen kili gee, a te boo ɗakka baka balan ze ta pol asan gi so, ama yek ta pol asan gi ka na luu gwasi yek ta taasi ka na madlan gaa gwasi.
45 Nak a te boo ɗakka, ka gaɓe i'e so a baka ngiɓan ni yek ka wup kaal kan gi so, ama nak a te teɗi yek kili gan nama ta wupti asan gini. Palti ji Man Yehuda kan kume sa ɓa gaɓe yilkeni go, asa ngipsi te tlo ka asa wup gaskan gwasan sogo ang gwasan.
46 Ka pi mil ten gaa so, ama ti wo ta nama tuksat mil ten asan gini.
47 Yek laki a nikma hwiti ɗe, wonti byas wul jwas jo mas a taasit kawi nak ɗe ta laman i'e wu. Malgwe sa taasit njet byas wul kago, njet kan ata pal lamti gwasi.>>
48 Yek ta wul kilisi ɗe, <<Sa taas byas wul jwa kawi.>>
49 Yek mandaki jwe nama ngukti wul suksi wu wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gan ɗe hal ata taas byas wul ga mbalan kago?>>
50 Yek Yesu wul kilisi ɗe, <<Zat mbadl ten Nya gwa kiski wi; zigaa na tami mbadli.>>

8

Modli jon kop Yesu

1 Nak lam danti wugo, yek Yesu matl ɗanka kiɗi ban ka suk nak mili ata nama dlamti gaɓa man tamti ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, a man kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ni sukti.
2 Suk modli jon jwe sa yilli mazhe ɗakasi ka yek sa balsi ndokti wu, ka Maryam man Magadala malgwe sa yillit mazhe ɗe nitgi kawu,
3 Suk Yuwana kili ga Kuza gwe ata pali wul Hiridus guu wu, suk Suzana, suk modli wonti jwe nama palti wul suk Yesu suk man kopti jwas ɗe kutl cet lop ju na wul ang jwasan wu.

Cingalti gaɓa ten man zhin gwe cat wundal wu

4 A mbalan nama ta motgaa mal Yesu tet ka ban ɗanka, yek Yesu wule, <<Hanta ɓo hwikii gaɓa gon.
5 Malgon la catti wundal ka zhin gwasi, ta nama catti wudali nugo, yek naami lok ten tantu yek mbalan koɓi dani yek yatl ɗakmi ka.
6 Yek naami lok ka gokca, yek te wugo yek ladal ka, nak ɗe ba lwisi ni diki i'e sowu.
7 Yek naami lok ka iili, yek nal suk iili, yek iili ngap ka yek ba kiɗi so.
8 Yek naa wudali jon lok ka hwa lu yek sa kiɗi, yek pal gwe nal.>> Yesu pak gaɓe wugo, yek ta gaɓa na ndalti ɗe, <<Malgwe kan kumti niɗɗa go, han tas kumi.>>
9 Yek man kopti jwas ngemti ilgwe ta lamisi dlamti ka gaɓe wu.
10 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo sa balkii yisti wul gwe ni ga hwudali ga kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, ama naa mbalan wo, a hwisi gaɓa ga hwudali kangwe, <ko tas yeni, sa man yenti so, ko tas kumi, sa yis gaami so.>*
11 <<Ilgwe a lamikii dlamti go yek ɗe, wundal go yek ɗe gaɓa ga Nya.

* **8:10 8:10** Yen Ish 6:9.

12 Jwe lok ten tantu go sa ni nak majwe
kum gaɓe yek Sheɗan kan ɗa ten mbadl
gwasan ka, bas zi mbadl gwasan ten Nya
asa mbi kisti so.
13 Wudal jwe lok ka gokca go sa ni nak
majwe kum gaɓe yek sa kan na hwol tuki,
ama yek ba dlunti kasi so. Sa bal gem njet
yek bomti tulisi wugo yek sa pal na kaali.
14 Wudal jwe lok ka iil go sa ni nak
majwe kum gaɓe ama yek danti ga se na
ayo suk lamti wul ji dii atli suk kumti tamti
danti ngapsi yek ba zat mbadl ten Nya
gwasan ndal so.
15 A wundal jwe lok ka hwa lu go, sa ni
nak majwe kum gaɓe wu, yek sa ngiɓi ka
mbadl gwasan yek sa tlo mbadli yek zat
mbadl ten Nya gwasan ndali, yek sa pal
hwa danti.
16 <<Mbalan a lak wutu ten pitila ata
yitle ka na kasal so, sogo ata zi te gas
gobdlan ka so, ama ta zi ten wul zati
kangwe mas man tet ka biimi a yen cilti
wu.
17 Mas ilgwe ni ga hwudali go a yil deɓal,
a mas ilgwe ni ga yitle go a ɓuli.
18 Pan ɗem'ɗem na kangwe aka kat kan
wu, nak ɗe malgwe ilgon niɗɗa wu, sa
mbalit dani, a malgwe ba ilgon niɗɗa sogo
nak njeti gwe niɗɗa wu mago sa kamit
ka.>>

Ana suk yilkeni ji Yesu tul malti

19 Yek ana suk yilkeni ji Yesu tul malti,
ama yek basa mbi mbukti lu malti so nak
ɗe mbalan wonti hwo wu.
20 Yek malgon wul Yesu ɗe, <<Ana gwa
suk yilkeni jwa ni deɓal sa nama lamti
yenti gwa.>>
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ana gini suk
yilkeni ji kaɗe majwe kum gaɓa ga Nya
yek sa koɓi wu.>>

Yesu dlalli yetal ze ka

22 Gas gon yek Yesu wul man kopti jwas
ɗe, <<Ma lan te ten kat bi cikɗi ga tekgu
ka.>> Yek sa te ka jirgi ze yek sa njel lati.
23 Sa nama lat nugo, yek yebal kan Yesu,
yek bal yetal gon tli tot ka zesi, yek ɓanti
dopsi nak ɗe zesi ɓalma tet ka jirgi wu.
24 Yek man kopti jwas padalti yek sa
wulti na ndalti ɗe, <<Man lishti, tlinya ka,
ma ɓa lam mashkan!>> Yek Yesu tlinya yek
ta matl yetali suk ze gwe nama tlit wu, yek
zesi mul atli.
25 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Zat mbadl
gwakan ɓal ko?>> Yek ɓanti cisi, yek sa wul
yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gan ɗe paa ata matl
yetal suk ze gwe nama tlit wu asa kum
gaɓa gwas nu wo?>>

Yesu ndok man mazhe

26 Yek Yesu suk man kopti jwas ngusi lat
ten ze yek sa mbuki ten kat atl ga Garasina
gwe ni ten kat ang gon ga zesi wu.
27 Yek Yesu yil tot ten bi cikɗi wugo, yek
man mazhe gon kawu koo tlisi gwe ata
dam kalu gwe asa lep mbalan wu, ata mul
wonti kali wi.
28 Na yenti ga Yesu, yek ta nda a cina
ɗatka yek ta des lee, yek ta wule, <<Yek
moo sukki ye, Yesu, yen ga Nya Bal Kak-
she? A nama ngemti gwa bak nolan so.>>
29 Ta dlam nu ɗe ta Yesu huulti suk
mazhesi. A mazhesi kul ɓoti ko ɗe asan
suk ang gwas wo ga ɓali kan ni na zaa galla
wu, a man ɓatti gwas ni malti ama ata ɓatl
ka a mazhesi mbolti te ka me ka.
30 Yek Yesu ngemti ɗe shin gwa kaɗe
wokko?
Yek ta wule, <<Wonti.>> Nak ɗe mazhe
jwe ni kati go wonti kan sa ni wu.
31 Yek mazhesi ngusi ngemti ga Yesu bas
mbolsi te kalu gwe sa dan ka bomti wu so.
32 A wonti alade jon nama kyo ten
zandal njaa mal bal zesi, yek mazhesi
ngem Yesu ɗe tas zaksi tas te gipsi, yek ta
zaksi.
33 Yek sa yil ɗaka mali ka yek sa te ka
aladesi, yek aladesi tli na apti yek sa lok
ka bal zesi yek sa mashi.
34 Yek man kyo aladesi yeni nu wugo,
yek sa aɓi yek sa lak hwi mbalan ɗanka
ban ka.
35 Yek mbalami yili tas lak yen ilgwe pi
wu, yek sa li tet mal Yesu wugo, yek sa
yen malgwe mazhe yil ɗaka ti kawu njaa
mal Yesu na lukal ten tli ata ɓal hwaɓi, yek
ɓanti njel cit gwasan.
36 Yek majwe ni kali ɗe ili pi wu, ngusi
hwiti mbalan kangwe Yesu ndok mali wu.
37 Yek mas mbalan ka atl ga Garasina
ngem Yesu tas zak bami nak ɗe ɓanti cisi
i'e wu. Yek Yesu ɓa te ka jirgi tas zigaa go,

38 yek maɲgwe taˌ yillit maʒhesi kaɲwu ngemti ɗe, <<Ba kopki,>> ama yek baˌ Yesu zigaa sukti so.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Pal gee taɲk dlaɲm ilgwe Nya paɲlik wu.>> Yek maɲli li kaˌ bal baɲmi yek taˌ ngusi dlaɲmti ilgwe Yesu paɲlit wu.

Yesu palli yen kili gon kaami

40 Yek Yesu pal te ten kaɲt bi bal ze gon wu kaɲwu yek mbalaɲn wonti paɲlit ɗem, naɲk ɗe ti kaɲn saˌ naɲma ɓaɲtti gwas wu.
41 Yek maɲlgon kaɲwu asaˌ mbet ɗe Yayirus, bali kaɲn kaɲlu motgaa gaˌ gwasaɲn, yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ Yesu ka ataˌ naɲma ngemti gwas ɗe taʂ li tet lubii ɗatka.
42 Yen gwas ɗe naɲm gaˌ maɗli maɲn gin ɗe kutl cet lop ɓal njaa taʂ maʂhi. Yek Yesu ɓal ten tantu laɲt lubiimi go yek mbalaɲn wonti ngusi kopti gwasi asaˌ naɲma ɗamti njaa malti.
43 A kili gon ni kaˌ mbalaɲmi gwe paɲl gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shoti wu, a baɲtaˌ mbi maɲlgwe a ndokti wu so.
44 Yek taˌ te tekaˌ mbalaɲmi ka yek taˌ li tukaal ɗaˌ Yesu ka yek taˌ taɲn bi lukaɲl gwasi, ninge-ninge yek shoti hwulami tlo ang.
45 Yek Yesu wule, <<Wok taɲnaɲn wo?>>
Yek kokko wule tik so, yek Siman Biturus wule, <<Maɲn lishti, mbalaɲn wonti lakki tlo, asaˌ naɲma ngapti gwa.>>
46 Yek Yesu wule, <<Maɲlgon taɲnaɲni, a kum ndaɲlti yil tet kaˌ ami.>>
47 Yek kilisi yeni go saˌ yisit lu kaɲwi, yek taˌ yil teɗi a tli gwas naɲma daɗalti yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ Yesu ka, yek taˌ dlaɲmit ilgwe laki ɗe taˌ taɲnti wu suk kangwe taˌ mbi ndokti kaɲli wu a cina ɗaˌ mbalaɲn mas.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaɲn, zaɲt mbadl ten Nya gwa ndokki wi, zigaa naˌ taɲmi mbadli.>>
49 A baˌ Yesu ɓo pak gaɓe so, yek yen shinti kaˌ ɓal wu tet lubii ɗaˌ Yayirus ka, yek taˌ hwi Yayirus ɗe, <<Baˌ maɲn lishtisi po tlamba laɲt tet so, yeni maʂh wi.>>
50 Yek Yesu kumi nu wugo, yek taˌ wul Yayirus ɗe, <<Baˌ ɓanti cik so, zi mbadl ɗe ta tli ɗaɲkaˌ maʂhkaɲn ka.>>
51 Saˌ mbuk lu lubiimi wugo, yek baɲtaˌ zak maɲlgon taʂ te kaˌ biimi sukti so se Biturus suk Yohana suk Yakubu suk aba naˌ ana gaˌ yeni.
52 Mas mbalaɲn jwe ni kaˌ lubiimi go yek saˌ pita kulu asaˌ naɲma desti lee naˌ maʂhkaɲn gaˌ yen kilisi. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Po kulaɲn so, yen kilisi ɓo maʂh so, yebaɲl kaɲn taˌ naɲma ndeti.>>
53 Yek saˌ mboshu kaˌ gaɓe yek saˌ gitlti, naɲk ɗe saˌ yisi ɗe taˌ maʂh wu.
54 Yek Yesu ngip ang gaˌ yeni, yek taˌ gaɓa naˌ ndaɲlti ɗe, <<Yen mbalaɲn, tlinya.>>
55 Yek mbadl gwas palli, yek taˌ tlinya ninge, yek Yesu wulsi ɗe taʂ baɲlti ilgaˌ nguki.
56 Yek maɲn zaɲt gaˌ yeni ngip bi kaˌ ang. Ama yek Yesu wulsi ɗe baʂ hwi maɲlgon so.

9

Yesu shin maɲn kopti jwas ɗe kutl cet lop

1 Yesu mo mil shinti ji botli jwas ɗe kutl cet lop wu, yek taˌ baɲlsi ndaɲlti taʂ yilli mas maʒhe ka suk taʂ ndok mbalaɲn maɲn cwo wonti,
2 yek taˌ shinsi taʂ dlaɲmisi gaɓa ten kangwe mbalaɲn a kan Nya ɗe guu kaˌ mbadl gwasaɲn wu a taʂ ndok mbalaɲn.
3 Taˌ wulsi ɗe, <<Baɲk kamaɲn ilgon ang so ɗe kaɓa li wu, baɲk kamaɲn sada so, a baɲk kamaɲn ngura so, a baɲk kamaɲn ilgaˌ nguki so, a baɲk kamaɲn wulpi so, a baɲk kamaɲn lukaɲl ɗe lop so.
4 Mas lubii gwe saˌ kan ki wu, daɲmaɲn kaɲli, se gas gwe ka zigaa wu.
5 Mas baɲn gwe nge kanti gwakaɲn wu, kaɓa zak baɲmi go akaˌ bat kushka gaˌ baɲmi ɗaˌ ten asaɲn gwakaɲn ka, yek ka daɲn ɗe ilgwe a daamisi gaɓa gwe kaˌ hwisi wu.>>
6 Yek saˌ yili yek saˌ ngusi tet ɗaɲkaˌ baɲmi ka asaˌ naɲma dlaɲmti gaɓa gaˌ Nya maɲn taɲmti asaˌ naɲma ndokti gaˌ maɲn cwo mas lu gwe saˌ li wu.

Mbadl gaˌ Hiridus guu hwot ka

7 Yek Hiridus guu kum ilgwe naɲma paɲt wu wugo yek ili hwotti i'e. Naa mbalaɲn wule, Yohana maɲn baptisma kaɲn Nya pallaɲt naˌ mbadli.
8 Naa mbalaɲmi jon wule Iliya kaˌ palli. Naami wo saˌ wule ɗe naɲm kaˌ maɲn dlaɲmti gaɓa gaˌ Nya ji cina kaɲn Nya pallaɲt kaami.
9 Yek Hiridus wule, <<Yohana wo a laki yek saˌ kotlit gaa kaɲwi, wok ɗe gwe a yima

kumti wul wonti tenti go?>> Yek ta ngwe tas yenti.

Yesu bal ilga nguki mbalan zambal ɗe kutl ɗe namtan (5,000)

10 Mil shinti ji botlisi pal wugo, yek sa hwi Yesu ilgwe sa pali wu, yek ta li ka ban gon asa mbe ɗe Betsaida suk mil shinti jwasi na ngusan.
11 Mbalan yeni nu wugo, yek sa kopti wonti, yek ta kan mandaki gwasan yek ta hwisi gaba ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, yek ta ndok man cwo.
12 Cin ɓal njaa ta nda bii go, yek man kopti ɗe kutl cet lop ju, li tet malti yek sa wulti ɗe, <<Hwi mbalan jee tas zigaa tas lak ngo ilga nguki suk lu gwe sa mul wu ɗanka ban jwe ni njaa wu ka, a ɗee ɗe ma nan go, a kansi so, aba ilga nguki ni ɗa so.>>
13 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Balansi ilga nguki ci la,>> yek sa wule, <<Burodi ɗe namtan suk kwes ɗe lop ka nini ɗa, kume nuk go tan lak wuli ilga nguki mbalami tedi.>>
14 Maani zambal kutl ɗe namtan ka ni kali. Yek ta wul man kopti jwas ɗe, <<Moosi kutl ɗe namtan-namtan asa dam na zhila.>>
15 Yek sa pali nu, yek mas jwasan sa dam atli.
16 Yek Yesu kan burodi ɗe namtan wu, yek ta tlil gaa nya yek ta pal hwol tuk na Nya, yek ta cal burodisi yek ta bal man kopti jwasi yek sa hwuli mbalami.
17 Yek sa nguki yek kumsi yek sa mo naami gwe sa wu hal njikan gaɗa kutl cet lop.

Biturus dlam ɗe Yesu kaɗe Almasihu

18 Gas gon, Yesu nama ngemti Nya na ngusi yek man kopti jwas li tet malti yek ta ngemsi ɗe, <<Mbalan wule wok ɗe ami wo?>>
19 Yek sa wulti ɗe, <<Mbalan wule Yohana man baptisma kaɗe ki, naami wo sa wule Iliya, a naami wo sa wule ɗe nam ka man dlamti gaba ga Nya ji cina kan Nya pallat kaami wi.>>
20 Yek ta wulsi ɗe, <<A kii hwa? Ɗe wok kaa yisan wo?>> Yek Siman Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu gwe Nya shinti sut wu.>>
21 Yek Yesu hwisi ɗe bas hwi malgon so.
22 Yek ta wulsi ɗe, <<Ngetli kan ta Yen ga Mbalan tla bomti ten wul wonti, a kiɗi mbalan suk kiɗi man Paris suk man yisti mbat ga Musa a ngeti, a mbalan a tloti. Ama ten ndat cin na mekan wo Nya a pallat kaami.>>
23 Yek ta wul mbalami mas jwasan ɗe, <<Mas malgwe lam danti ɗe man kopti gi go, se ta nge gaa gwasi, ata lam tet ka bomti ten danti ɗe man kopti gini ko gasi.
24 Na nu kan mas malgwe lam gaa gwas man kopti gi go, ta mbi Nya boo so. Ama malgwe bal gaa gwas ten kopti gi go, ta mbi Nya boo.
25 Yek ɗe tamti ga mbalan ye, ɗe ta mbi mas hwa wul ten dii atli a bata mbi Nya boo sowu?
26 Na nu kan mas malgwe nsha kopti gi citi suk ga gaba gi go, nsha yisti gwas a cinni ami Yen ga Mbalan ɗe a pal sut na nalti gini suk nalti ga bal Aba gini suk ga mil shinti ga Nya man cilti wu.
27 Gem kan a ni kii ma hwiti ɗe majon ni ka kii jwe sa mash so se sa yen gas gwe Nya a dan ɗe guu ka mbadl gwasan wu.>>

Ballat ga Yesu

28 Kaal ɗa multi ɗe wusupsi ɗe Yesu pak dlamti gaba wu, yek ta kan ka Biturus suk Yohana suk Yakubu, yek ta to ka tladal suksi tas ngem Nya.
29 Ta ɓalma ngemti Nya go, yek cinagwel gwas ballati, yek lukal gwas pal hwoli na cilti hal nama zhilakti gwel.
30 Sa ni nugo yek mbalan ɗe lop kawu, ka Musa suk Iliya
31 ka nalti ga Nya asa nama gaba sukti ten bi gas gwe ta pal to Nya kawu suk mashkan gwe ta mash a Wurshelima tas njikan ilgwe Nya dlam wu.
32 Biturus suk majwe ni sukti wu dlenti ka yebal wi, ama yek sa padal wugo yek sa yen nalti gwasi suk mbalan ɗe lop jwe ni sukti wu.
33 Mbalan ɗe loɓi ɓa lam zatgaa go, yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Man lishti, mbuni ɗe ma nan a ɗee wu, han tan palikii mil bii ɗe mekan, gon wo gwa a gon wo ga Musa

a gon wo ga Iliya.>> A ba Biturus yis ilgwe ta naama dlamti wu so.
34 Ta naama dlamti nugo, yek kaluntun yitlasi ka, yek ɓanti njel cit gwasan.
35 Yek gaɓa wul sut ka kaluntumi ɗe, <<Gan go tik ɗe yen gi gwe a botlti wu, kuman gaɓa gwasi.>>
36 Yek gaɓe paki wugo, yek sa yen Yesu na ngusi. Yek basa hwi malgon ilgwe pi wu ka multi jwisi so se ka kaali.

Yesu ndok yen gon man mazhe

37 Kaal ɗa multi ɗe nam, yek sa yil sut ɗaka tlandali ka wugo yek mbalan wonti mbi Yesu.
38 Yek malgon ka mbalami wule, <<Man lishti, a naama ngemti gwa tak yen gonti ga yen gini, tik ni ɗa na ngusi.
39 A mazhe kul twet ka gaa, ata lak yal, a mazhesi ɓot ten atli, a bi gwas yilli hwol ɓakan. A bata zakti so se ta kumit cwo nak wule ta tloti.
40 Yek a ngem man kopti jwa tas yillasi ka yek basa mani so.>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalan ji se wo kaa zi mbadl ten Nya so a man yokit kaɗe kii, hal a gasi kan ba dan sukkii a naama tlot mbadl na lashi zat mbadl gwakan ten Nya gwi? Tala yeni teɗi.>>
42 Yeni ɓa li tet mal Yesu go yek mazhesi ɓot ten atli. Yek Yesu matl mazhesi, yek ta ndok yeni, yek ta baltiti aba gwasi.
43 Yek ɓanti cisi, ɗe sa yen nalti ga Nya wu yek sa ngip bi ka ang.

Yesu po dlam kangwe ta mash wu ɗa

A sa yima yenti wul cit ɓanti gwe Yesu pali wu, yek ta wul man kopti jwas ɗe,
44 <<Bak masanan ilgwe ba hwikii wu so. Sa bal bi gini ami Yen ga Mbalan a ang ɗa byas mbalan ka.>>
45 Ama yek basa yis ilgwe ta nisi ma hwiti wu so, ga hwudali kan ni malsi, a ɓanti kumti gazi naama cit gwasan.

Gaɓa ten malgwe a dan ɗe bali wu

46 Yek gaɓa nda ka dlo ji man kopti ji Yesu ten ɗe wok ka dan ɗe bali kasi wo.
47 Yek Yesu yis daamti gwasan yek ta kan nak'en yen gon yek ta zat njaa malti.
48 Yek ta wulsi ɗe, <<Mas malgwe kan nak'en yen mbalan nak gan ka lal gi go, ami kan ta kamanni. A malgwe kaman go, ta kan malgwe shinan sut wu. Malgwe tik ɗe nak'eni ka kii mas go, tik ɗe bali.>>
49 Yek Yohana wul Yesu ɗe, <<Man lishti, ma yen malgon ta naama yillat ga mazhe ka ka shin gwa, yek ma hwit ɗe tas zaki nak ɗe bata ni ka mi sowu.>>
50 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakanti, majwe ngekii sogo gwakan kan.>>

Mbalan ji ban gon a Samariya nge Yesu

51 Ta ɓal njaa tas pal to Nya kago yek ta zi ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima.
52 Yek ta shin mil shinti cina ɗati tas lakamisi lu ka ban Samariya gon.
53 Yek man bami nge kanti ga Yesu nak ɗe sa yisi ɗe a Wurshelima kan ta lam sut wu.
54 Man kopti jwasi ka Yakubu suk Yohana yeni nu wugo, yek sa wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ka lami tan mbe wutu sut nya ta kwelsi ka?>>
55 Yek Yesu ballat malsi yek ta matlsi.
56 Yek sa li ka bami gon.

Bomti kopti ga Yesu

57 Sa naama lat ten tantu, yek malgon wul Yesu ɗe, <<Ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
58 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwengwen wo shu danti nisi ɗa, yatl mago lumulti nisi ɗa, ama ami Yen ga Mbalan wo lumulti niɗɗa so.>>
59 Yek ta po wul malgon ɗaɗe, <<Koɓanni.>> Yek mali wulti ɗe, <<Bagaa, hanta ɓat mashkan ga aba gini aa lepti paa.>>
60 Yek Yesu wulti ɗe, <<Zak majwe mash wu tas lep yilkeni jwasan, ama ki wo lak dlami mbalan gaɓa ten kangwe sa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu.>>
61 Yek malgon po wulti ɗaɗe, <<Bagaa, ami wo ba kopki, ama hanta lak palli bi a lubii paa.>>
62 Yek Yesu wulti ɗe, <<Mas malgwe nda gut zhin na gil tla ata naama celti gwel kaal go, ta man kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwas so.>>

10

Yesu shin mbalan ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon

1 Kaal ɗa nugo yek Bagaa Yesu botl mbalaŋ ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon yek ta shinsi lop-lop ka baŋ jwe ta lam laṭ na gaa gwas wu.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Zhimi nali, aba maŋ wotlti wonti so. Ngemaŋ maŋ zhimi, taṣ shin maŋ wotlti teɗi taṣ wotli.
3 Laŋni, a shinti, naḳ mil mbaḷa ka tlo ji hwuli.
4 Baḳ kamaŋ wulpi ko ngura ko kaptaḷan ang so, a baḳ daɱaŋ ɗe ka gaɓe maḷgon ten tantu so.
5 <<Mas lubii gwe ka te giɓi wu aka wule, <Taɱi mbadl ka lubii gee.>
6 Kume maŋ hwol tuk ni ka lubiimi go hwol tuk gwakaŋ a daɱiti. A kume maŋ hwol tuk ni ka lubiimi sowu, taɱi mbadl gwakaŋ a pallikii.
7 Daɱaŋ ka lubiimi aka nguki aka tla mas ilgwe sa baḷkii wu naḳ ɗe maḷgwe paḷ ilga paḷi go ta mbi ɓatlti gwasi wu. Baḳ koɓaŋ lubii ɗaŋka so.
8 <<Kume kaa te ka baŋ yek sa pikii ɗem wu, ngukaŋ mas ilgwe sa baḷkii wu.
9 Ndokaŋ maŋ cwo ka baɱi aka hwisi ɗe, <Cin gwe mbalaŋ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ wu ɓal njaa malkii.>
10 Ama kume kaa te ka baŋ yek basa pikii ɗem sogo, aka yil ɗaŋ ten tantu baɱi ka aka wulsi ɗe,
11 <Kushka ga baŋ gwakaŋ mago ma bat ɗa ten asaŋ gaŋaŋ kawi. Ama taḳ yisi ɗe cin gwe mbalaŋ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ ɓal njaa malki.>
12 A ni kii ma hwiti ɗe, gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maŋ Sodom man maŋ baŋ wu.
13 <<Kaa daŋ ɗe wul cit gonti wi maŋ Korazin suk Betsaida, wul cit ɓanti gwe sa paḷikii wu kaŋ sa paḷi maŋ Taya suk maŋ Sidon go, sa ci atl gaa wi ba sen so. Sa lak gus lukaḷ asa daŋ ka mbaṭlaḷ asa daamsi ten byas wul jwe sa paḷi wu.
14 Gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maŋ Taya suk Sidon mankii.
15 Kii maŋ Kaparnahum, ka daɱaŋ gwa we Nya a kankii to nya ka? Ko njaa! Nya a sulkii aka daŋti ga maŋ maṣhkaŋ.*
16 <<Mas maḷgwe kum gaɓa gwakaŋ go ta kumti gaɓa gini wi, mas maḷgwe nge kumti gaɓa gwakaŋ go ta nge kumti gaɓa gini, mas maḷgwe nge kumti gaɓa gi go ta nge Nya maḷgwe shinaŋ wu.>>
17 Yek mbalaŋ ɗe kutl ɗe nitgi na lop ju palli na hwol tuki yek sa wul Yesu ɗe, <<Bagaa, maẓhe mago asa kum gaɓa gaŋaŋ ɗe ma hwisi gaɓa ka shin gwa wu.>>
18 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yen Sheɗan nda sut nya naḳ nyaze gwe ci bi sut nya wu.
19 A baḷki ndaḷti gwe ka li ka dlo ji wuci suk yendaḷ a baṣa paḷikii ilgon sowu, aka mani na maŋ nget gwakaŋ Sheɗan.
20 Mas na nu, baḳ paḷaŋ hwol tuk ɗe maẓhe kum gaɓa gwakaŋ so, ama paḷaŋ hwol tuk ɗe shin gwakaŋ ni ga lishi a nya.>>

Yesu paḷ hwol tuk na Nya

21 Ka multi jwisi, yek Yesu njikaŋ na hwol tuk ga Shishi ga Nya yek ta wule, <<A paḷ hwol tuk na ki, Aba gini, Bagaa ga nya suk dii atli, ɗe ka hwudaḷi mas wul ju maŋ ɓotlkaŋ suk maŋ yisti wul, yek ka baḷ yisti nak mil mbalaŋ wu. Nu kaŋ ni, Aba, ɗe mbuniki taḳ paḷi nu wu.
22 <<Aba gi baḷaŋ wul mas. Maḷgon yis yeni wu so, se Abe na ngusi. A ba maḷgon yis Abe so se yeni suk majwe yeni lami ɗe ta baḷsi yisti wu.>>
23 Yek Yesu ballaṭ mal maŋ kopti jwasi, yek ta hwisi na ngusaŋ ɗe, <<Kii wo maŋ mbit hwa wul kaŋ ɗe gwel gwakaŋ yenikii ilgwe ka yeni wu.
24 A ni kii ma hwiti, maŋ dlaɱti gaɓa ga Nya wonti suk guu lami taṣ yen ilgwe ka yeni, yek baṣa yeni so, taṣ kum ilgwe ka kumi wu yek baṣa kumi so.>>

Cingaḷti gaɓa ten lamti ga yelaŋ daŋti

25 Gas gon maŋ yisti mbaṭ ga Musa gon tlinya ka mbalaŋ taṣ cingaḷ yisti Yesu, yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, yek nii ngetli ɗe ta paḷi a mbi Nya boo ye?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek mbaṭ ga Musa dlaɱ ye? Nii kaŋ ka yisi gwi?>>

---

* **10:15 10:15** Na bi Giris sa mbe ɗe *Hadis* † **10:27 10:27** Yen K. M. 6:5. ‡ **10:27 10:27** Yen Lib 19:18.

27 Yek maḷi wule, << <Lam Bagaa Nya gwa na mas mbadl gwa† na mas yisti gwa na mas ndaḷti gwa, aka lam yelaṇ daṇti gwa naḳ gaa gwa.>‡ >>
28 Yek Yesu wule, <<Gem kaṇ ka dlaṃi, ka paḷi nugo, ka mbi Nya boo.>>
29 Yek ba maḷi lami ɗe ta Yesu ngipti na byas wul so, yek ta wule, <<Wok ɗe yelaṇ daṇti gi wo?>>
30 Yek Yesu hwisi gaɓa gon yek ta wule, <<Gas gon maḷgon yil sut Wurshelima ta su Jeriko, yek ta mo suk kiɗi mukaḷ maṇ ɓaṭti tantu. Yek sa dopti, yek sa ɓoti, yek sa yemit wul ka, yek sa zakti a atli naḳ hwuuni.
31 Yek bal maṇ Paris gon yil sut Wurshelima pak, yek ta yen maḷgwe mukaḷ dopti yek sa ɓot wu, yek ta tlat a malkaṇ ɗatka yek ta zigaa ilgon gwasi.
32 Yek yen shinti ga bal maṇ daṇti ka bii ngemti Nyami koɓi tukaḷi pak yek ta yenti a atli, yek ta zigaa ilgon gwas pak.
33 Ni nugo, yek maḷgon yil tot Samariya yek ta yen maḷi a atli yek gonti gwas citi.
34 Yek ta li tet malti yek ta polit lu gwe sa wotlti wu ka, yek ta wutit ikaṇ dani. Yek ta kanti ten zhaki gwasi yek ta taḷat kaḷu multi ga maṇdaḳi.
35 Sa mul ɗe naṃ wugo, yek ta baḷ wulpi maṇ lubiimi. Yek ta wulti ɗe, <Yeni maḷi gee, kume ka tlo wulpi nal man gwe a baḷki wugo ba palliki ɗe a pal wu.> >>
36 Yek Yesu ngem maṇ yisti mbaṭi ɗe, <<Ka mbalaṇ ɗe mekan jo, wok ɗe yelaṇ daṇti ga maḷgwe te ang ɗa mukaḷ go?>>
37 Yek maḷi balli Yesu ɗe, <<Maḷgwe yen gonti ga maḷi wu.>> Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki mago lak paḷi nu.>>

Yesu tul a lubii ɗa Marta suk Maryam ka

38 Yesu suk maṇ kopti jwas ni ten tantu Wurshelima yek sa te ka yen baṇ gon gwe kili gon asa mbet ɗe Marta kan maṇdaḳi gwasi a lubii ɗaat kawu.
39 A yilka gon ni Marta ɗa asa mbet ɗe Maryam maḷgwe daṃ njaa mal Bagaa Yesu ata naṃa kumti gaɓa gwas wu.
40 Marta wo ta naṃa ta paḷti ilga nguki, yek ta li mal Yesu yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, ka yen kangwe yilka gi zakaṇ na ngwe ɗe a naṃa paḷti mas wul wu sa, hwiti taṣ lak zi ang.>>
41 Yek Bagaa Yesu wulti ɗe, <<Marta, mbadl gwa tli ten gaɓa gaṇ, wul wonti naṃa hwotti gwa.
42 Wul ɗe naṃ kaṇ ka daamki dani. Maryam botl ilgwe mbun wu aba maḷgon a kamit ka so.>>

11

Yesu dlaṃ kangwe maṇ kopti jwas a ngem Nya wu

1 Gas gon, Yesu naṃa ngemti Nya kaḷu gon. Ta paki wugo, yek ɗe naṃ ka maṇ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, mbokinii ang ten kangwe ma ngem Nya wu, naḳ kangwe Yohana mboki ang maṇ kopti jwas wu.>>
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa ɓa ngem Nya go aka wule, <Nya bal Aba, ta nalli shin gwa maṇ cilti, daṃ ɗe guu ka mbalaṇ mas ten dii atli.
3 Baḷnii ilga nguki ga mas cin.
4 A ka taasini byas wul jinaṇ ka naḳ gwe ama taas ga yilkeni ɗa ten mbadl gaṇaṇ kawu. Baḳ zakni taṇ paḷ byas wul so.> >>
5 Yek Yesu po wul maṇ kopti jwas ɗaɗe, <<Wok nii ka kii gwe ɗe ta li mal yelaṇ daṇti gwasi ka tlo gasi ata ngemit duul burodi ɗe mekan, yek ta wulti ɗe,
6 <Yekgu yelaṇ gon gi tul malaṇni tet kaḷu gon, aba ilga nguki gwe ba baḷti wu ni ɗa so.>
7 <<A paa yelaṇ daṇti gwe ta la ngot burodi malti wu wul tet punka ɗe, <Baḳ hwotaṇ so, ma le dlabii gaṇaṇ kawi, ma mul atl wi suk mil jini bamaṇ tlat nya a baḷki ilgon so.>
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta tlinya ata baḷti ilgon ten ɗe ti wo yelaṇ daṇti gwas so, ama naḳ ɗe ta ngaɓit naḳ ngemti wu ta tlinya ata baḷti mas ilgwe ta lami wu.
9 <<A ni kii ma hwiti ɗaɗe, paṇta ngemti, Nya a baḷkii. Paṇta ngoti, ka mbi. Paṇta kotlti dlabiimi, Nya a ɓulikii.
10 Mas maḷgwe ngemi go, Nya a baḷti. Maḷgwe ngwe go, ta mbi. Maḷgwe ɓo dlabiimi go, Nya a ɓuliti.
11 <<Wok yen gwas a ngemit kwes ka kii, ata baḷti wuci wo?

12 Sogo, ta yen gwas ngemit mbutli, ata balti yendal wo?
13 Kume kii man palti byas wul yek ka yis kangwe ka bal hwa wul mil jwakan go, ɗa nii kan a kan bal Aba ganan ga to nya kawu gaa gwi, ti ɗe ta bal Shishi ga Nya majwe ngemti wu.>>

Yesu mbol guu mazhe

14 Gas gon Yesu nama yillat ga mazhe gwe bata gaba sowu ɗaka malgon ka. Yek mazhesi yil ka wugo, yek mali gaba yek ɓanti ci mbalan.
15 Yek naa mbalami wule, <<Guu ga mazhe ka balti ndalti yillat mazhe ka.>>
16 Naa mbalami jon lami tas yen ilgwe ta pali wu, yek sa wulti ɗe, <<Palini wul cit ɓanti, tan yisi ɗe sut mal nya kan ka ni.>>
17 Yek Yesu yis daamti gwasan wugo yek ta wulsi ɗe, <<Kume mbalan ka ban ɗe nam dlansi ten tli gwasan go, bami a dlal so, nu kan mas lubii gwe calti ɗe lop asa nama nget ji yilkeni go lubiimi a nda.
18 Kume Sheɗan calti ɗe lop ata nama nget ga gaa gwas go, nii kan nalti gwas a dlal gwi? Kaa wule, na ndalti ga guu mazhe kan a nama yillat ga mazhe ka.
19 Kume ka wule, na ndalti ga guu mazhe kan a nama yillat mazhe kago, a kii hwa, na ndalti ga wok aka yilli mazhesi ka wo?
20 Ama kume na ndalti ga Nya kan a nama yillat ga mazhe kago, cin gwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu ɓa tuli.
21 <<Kume ndali mbalan na buula gwas dan na kan gaa ten ɓat boo gwas go, ilgon a tan wul lubii gwas so.
22 Ama kume malgwe ndal manti wu tuli, yek ta ndat na dlanti, yek ta man ngetl gwas go ta yem mas buula jwas jwe ta ndal giɓi wu ka, ata hwuli mbalan mas wul jwasi.
23 <<Malgwe ni suk ami sogo, nget kan ta nama nget gini; malgwe nama mooti suk ami sogo, ta nama catti ka.
24 A kume duu mazhe yil ɗaka tli ga mbalan ka wu, ata ngusi matlti ɗanka me ka kalu gwe ba ze ni ɗa sowu tas mbi lu shukti. Kume ta mbi sowu, apaa ta wule, <Han ta pal te ka malgwe a yil tet wu ka.>
25 Kume ta lak mbi mbadl mali sa taasi ka yek sa lakami ka wu,
26 ata lak yem mazhesi jon teɗi ɗe nitgi jwe yoki manti wu tas lak dan kali. Pakti danti ga mallu a lil man kangwe ta nda zhile wu.>>
27 Yesu dlam nu wugo, yek kili gon wulti na ndalti ɗe, <<Ta Nya bal hwa wul kili gwe zaki yek ta ngipki yek ka nal wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Nu kan ni, ama majwe kum gaba ga Nya yek sa koɓi wu mbi hwa wul mani.>>
29 Mbalan ngusi mbalti wontat mal Yesu wu, yek ta nda wulti gwasan ɗe, <<Mbalan ji se wo byas mbalan kan, lamti gwasan wo ta palisi wul cit ɓanti ama basa yeni so se ga Yona wu.
30 Nak gwe Yona dan ɗe wul cit ɓanti mal man Neniba wu, nu kan ami Yen ga Mbalan a dami mbalan ji se.
31 Gas pakti ga dii atl wo, guu ga madli tet Sheba a kudu a tlinya suk mbalan ji se, ata hwisi ɗe sa pal hwa wul so. Ta tul tet dlenti tas kum gaba ɓotlkan ga guu Sulemanu, yek malgwe man Sulemanu wuk ɓal wu.
32 Gas pakti ga dii atl wo, man Neniba a tlinya suk mbalan ji se asa hwisi ɗe sa pal hwa wul so nak ɗe si wo sa ci atl gaa ɗe Yona hwisi gaba ga Nya wu, a yekgu malgwe man Yona wuk ɓal wu.
33 <<Mbalan a lak wutu ten pitila ata hwudali ka so, sogo ata yitle ka na gal so, ama ta zi kalu gwe mas malgwe te ka biimi wu a yen cilti wu.
34 Gwel kaɗe cilti ga tli, kume gwel gwa ni hwaɓi wu, tli gwa ani na cilti, ama kume gwel gwa ni hwaɓi sogo, mas tli gwa ani ka damshal.
35 Pan ɗem'ɗem ba cilti gwakan dan ɗe damshal so.
36 Kume mas tli gwa ni na cilti wu, damshal ani kii ɗa so, mas a dam na cilti nak gwe a pitila cilli lu wu.>>

Yesu wule Nya a dop kiɗi Man Yehuda na byas wul jwasan

37 Yesu pak gaɓe wugo, yek ba Paresi gon mbet a lubii ɗatka tas nguk wul, yek Yesu li ka lubiimi tas nguki.

38 Yek ba Paresisi yeni ɗe Yesu pol ang paa ta nda ngukti nak kangwe a Man Yehuda pali wu sogo, yek ili hwotti.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kii man Paresi wo aka pol mbuka ze suk gali, ama mbadl gwakan ni ga njikmi na lamti mot wul suk yokiti.
40 Kadlan kaɗe kii, ka yisi ɗe Nya gwe pal tukaali wu ka pal tugiɓi pak sa?
41 Ka bal ilga nguki majwe ba ilgon nisi ɗa sowu tot ka gal gwe aka poli wu, a mbuni kii mal Nya mani.
42 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi man Paresi, nak ɗe aka bal Nya ɗe nam ka kutl ka wul jwe aka mbi wu nak wul wolo suk dik daa suk mitlgulu suk ngum, ama zok danti suk lamti Nya wo yek ba hwotkii so. Ngetli kan tak koɓan jwisi, ama bak zakan jon ju so.
43 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi man Paresi, nak ɗe lamti gwakan wo tas balkii hwa lu danti kalu motgaa ga gwasan ata mbalan pita gaɓet gwakan kalu motgaa wulti wul.
44 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man Paresi nak gaa zukɗi gwe ba mbalan a yeni sowu kan ka ni, jwe mbalan jwakan nama lat dani a basa yisi ɗe yek ka laki asa dan ɗe man daskan sowu.>>
45 Yek gon ka man yisti mbat ga Musa wul Yesu ɗe, <<Man lishti, kume ka dlam nugo, mi mago ka byal nii.>>
46 Yek Yesu wule, <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man yisti mbat ga Musa, nak ɗe kaa zi diɓal mbat mbalan ama kii wo baka zisi ang tas man kopti ɗa sowu.
47 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi nak ɗe kaa kin gaa zukɗi ga man dlamti gaɓa ga Nya mbuni jwe majwakan ji cina tlosi wu.
48 Kii na gaa gwakan, ka yisi yek ka kan ka mbadl gwakan ilgwe mbalan jwakan ji cina pali wu. Sa tlo man dlamti gaɓa ga Nya yek kii ne go yek ka kop kaal gwasan ɗe ka kin gaa zukɗi jwasan mbuni wu.
49 Yek laki yek Nya wul ka yisti gwas ɗe, <Ba shinisi lu na mil shinti gaɓa ga Nya suk mil shinti ji botli, mbalan a tlo naami, asa nol naami.>
50 Na nu kan Nya a dop mbalan ji se na byas wul jwasan ɗe sa tlo mas man dlamti gaɓa ga Nya tet ten ndat zhila danti ka dii atli.
51 Nde tet ten hwulan ga Habila yek su sut ten ga Zakariya, malgwe sa tlot ka tlo ga lu takti wul Nya kalu man cilti ka lubii ga Nya wu. * Gem kan a ni kii ma hwiti, sa dop mbalan ji se na mas byas wul jwisi.
52 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man yisti mbat ga Musa, nak ɗe kaa yis mbati yek kaa nge kopti kii gaa gwakan, a bakaa zak malgon tas yisi so.>>
53 Yesu zak lwisi wugo, yek man yisti mbat ga Muse suk man Paresi nda ngabti gwasi, yek sa ngusit ngot bi na kumti gas wul wonti.
54 Sa nama ngoti tas telti ka gaɓa gwe bata man yilti ɗa giɓi ka sowu a tas dlam ilgwe ba yek sowu.

12

Yesu dali kan man kopti jwasi yek ta ndallisi mbadli

1 Yek mbalan wonti mogaa mal Yesu hal wontat gwasan laki yek sa nama zat asan ten ji yilkeni, yek Yesu nde hwit gaɓa man kopti jwasi yek ta wulsi ɗe, <<Pan ɗem'ɗem bak shelan lal yisti Nya nak ga man Paresi wu ka danti gwakan so.
2 Ilgon ni ga hwudali gwe ba a yil deɓal sowu so. Sogo ga hwudali ɗe ba mbalan a yisi sowu so.
3 Ilgwe kaa dlam ka damshal go a yil ten cilti. Ilgwe ka dlam ga hwudali te punka kago a kumi ten zandal.
4 <<A ni kii ma hwiti kii yelan jini, bak ɓanti majwe a tloki wu, kaal ɗa nugo a basa po man palti ilgon sowu so.
5 Ama ba hwiki malgwe ka ɓantit wu, tik ɗe Nya malgwe kaal ɗa tlot ga tlisi ta man lakti gwakan ka boo wutu. Gem, ɓantiti.
6 Ale yatl ɗe namtan wo kobo ɗe lop kan asa wul ka nwa? Mas na nu, Nya masan gon gwasan so.
7 Madlan gaa gwakan mago ga dlami kan ni mas. Ba ɓanti cikii so, ka ni hwaɓi man wonti yadli.
8 <<A ni kii ma hwiti ɗe mas malgwe dlam ka mbalan ɗe ta yisan go, ami Yen

* **11:51 11:51** Yen L. Z. 4:2; 1Lab 24:20-21.

ga Mbalaŋ a yisti a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
9 Malgwe nge yisti gi a cina ɗa mbalaŋ kago, ami mago ba nge yisti gwas a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
10 Mas malgwe dlaŋ gaɓa mbulti ten ami Yen ga Mbalaŋ go sa taasit ka, ama malgwe dlaŋ gaɓa nget ga Shishi ga Nya go sa taasit ka so.
11 <<Kume sa talakii kalu motgaa ga gwasaŋ sogo mal guu ji baŋ sogo mal kiɗi maŋ baŋ, ba hwotkii ɗe nii kaŋ ka yilli gaa gwakaŋ suk ilgwe ka dlaŋ wu so
12 nak ɗe Shishi ga Nya a balkii ilgwe ka dlaŋ kali wu.>>

Cingalti gaɓa ten kadlaŋ maŋ wul ang gon

13 Yek malgon tet ka mbalaŋ wulti ɗe, <<Maŋ lishti, hwi yilka gini taṣ huulini ilgwe aba gaŋaŋ maṣhi yek ta zakini wu.>>
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba mbalaŋ, wok zaŋ ɗe maŋ huulti gaɓa ka tlo gwakaŋ wo? >>
15 Yek ta wulti ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem bak zaŋ mbadl gwakaŋ ten mot wul wonti so, nak ɗe yek ka laki a mbalaŋ mbi mbadl sowu.>>
16 Yek ta cingalisi gaɓa gon ɗe, <<Maŋ wul ang gon kaŋ, zhin mbunit i'e.
17 Yek ta daamti ka mbadl gwas ɗe, <Nhu gwe ba wut wul zhin wu njikaŋ kawi.>
18 <<Yek ta po wul ka mbadl gwas ɗaɗe, <Ilgwe ba pali go, ba tatl nhu jin ka a kin kiɗi a wut mas wul zhin gini suk wul ji giɓi.
19 A paa a wul gaa gi ɗe, <<Wul wonti nik ɗa gwe a talak gin wonti wu, shuk ilgon gwa, aka ngusi kumti tamti.>> >
20 <<Yek Nya wulti ɗe, <Ki wo kadlaŋ kaŋ, ka gas nge kaŋ ka maṣhi, ta ɓo yen malgwe a nguk ilgaŋ ɗe ka mwe gaa gwa wu.> >>
21 Yek Yesu wuli ɗe, <<Nu kaŋ ani mal majwe mwe wul gaa gwasaŋ ten dii atli ama mal Nya wo ba ilgon nisi ɗa sowu.>>

Yesu ndali mbadli maŋ kopti jwasi taṣ zi mbadl ten Nya

22 Yek Yesu hwi maŋ kopti jwas ɗe, <<A ni kii ma hwiti, ba ilga nguki suk lukal gwe ka lak wu hwotkii so.
23 Kangwe ka daŋ wu manikii ilga nguki sa? A ba tli gwakaŋ manikii lukal sa?
24 Ɓo yenaŋ yadli, baṣa ɓak zhin so a baṣa wotl so. A ba nhu wutti ilga nguki nisi ɗa so, nak ɗe Nya ka nisi ma balti ilga nguki wu. Nya lamkii man kangwe ta lam yatl wu sa?
25 Wok nii ka kii ɗe ilgwe hwotti wu a mbalit multi ɗe naŋ dani wo?
26 Kume kaa mani palti nak mil wul gaa gwakaŋ nu sogo, yek laki yek kaa naŋa hwotti mbadl gwakaŋ ye?
27 <<Ɓo yenaŋ mbuni buzha ka me kangwe asa nal wu, baṣa pal ilgon so, a baṣa pali lukal gaa gwasaŋ so. Ama ko ta Sulemanu guu na nalti gwas mago ta ɓo taɓa kinti gwas mbuni nu so.
28 Kii ɗe ba zat mbadl gwakaŋ ten Nya ndal sowu, kume nu kaŋ Nya pal buzha ka me mbuni jwe ase go sa ni ɗa ama ayo go asa lak ka wutu wu, a kii kaŋ bata balkii lukal gwe ka lak wu sa?
29 Bak zaŋ mbadl gwakaŋ ten ilga nguki suk ilga tle so, mas ba hwotkii so.
30 Mbalaŋ ga dii atl mas ɗe baṣa yis Nya sowu naŋa ngot wul jwisi, ama kii wo Aba gwakaŋ yisi ɗe ka lami ta wul jwisi ni kii ɗa.
31 Dlokaŋaŋkii tak kamaŋ Nya ɗe guu ka mbadl gwakaŋ, Nya a balkii mas wul jwisi.
32 <<Ko ɗe bakaa wonti sogo, ba ɓanti cikii so, nak ɗe bal Aba gwakaŋ pal hwol tuk ɗe ta telkii ka boo gwas wu.
33 Wulaŋ wul jwakaŋ ka akaa bal wulpi majwe ba ilgon nisi ɗa sowu. Zaŋ wul jwakaŋ to nya ka, kalu gwe ba a lil ka sowu, lu gwe mukal a mukli so, aba dakmbi a lili ka so.
34 Lu gwe wul jwakaŋ ni go kali kaŋ mbadl gwakaŋ ani pak.
35 <<Daŋaŋ na kaŋ gaa, ta wutu yenti lu gwakaŋ cili,
36 nak zhel jwe naŋa ɓatti ga baboo gwasaŋ taṣ pal tet kalu motgaa hapti wu. Ta pal wugo ata ɓwesi dlabi asa ɓuliti ninge.
37 Zhel ju a mbi hwa wul kume baboomi palli a baṣa ɓo nde yebal sowu. A ni kii ma hwit gem ɗe, ta ndus bal lukal gwe ta lak wu ka, ata wulsi ɗe taṣ daŋ atli taṣ nguk wul, ata kopsi gaa-gaa ata balsi ilga nguki.

38 Zhel jo maɲ mbit hwa wul kaɲ kume
baboomi pal ka tlo gas wu, sogo ka bultlwe
ata mbisi ten ɓatti gwas wu.
39 Ama taɲk yisi ɗe, kume baboo a yis tulti
ga mukal go, ta zakti asa tet lubii asa lilit
wul ka so.
40 Kii mago, daɲaɲ na kaɲ gaa, naɲk ɗe
ami Yen ga Mbalaɲ ba palli gas gwe baɲka
ɓo zi tulti gi sowu.>>

Zhel maɲ gem suk zhel maɲ laɲshi gem

41 Yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Bagaa,
cingalti gaɓa gaɲ go ten mi na ngwe naɲ
ma, ko ten mas mbalaɲ?>>
42 Yek Yesu wule, <<Wok ɗe maɲ palti
wul gibboo ga baboo gwas ɗe maɲ gem,
maɲ zok mbadli suk maɲ ɓotlkaɲ go? Ti
kaɲ baboomi a zakit yenti lubii gwasi, ata
bal zheli jon ju ilga nguki naɲk gwe sa zit
palti wu.
43 Zhel go maɲ mbit zok wul kaɲ ɗe
baboo gwas a pal tet kalu gwe ta li wu ata
mbit ten palti hwa wul nu wu.
44 A ni kii hwiti gem ɗe, ta palli zhel wu
ɗe bagaa ga wul jwasi mas.
45 Ama kume zhel wu wul ka mbadl
gwas ɗe, <Baboo gi pal bale so,> yek ta njel
ɓot ji zheli jon ju na modli na maani, yek
ta njel tlati suk ngukti yek gaa ɓa gillit ka,
46 baboo ga zhel wu a palli gas gwe bata
yisi sowu. Baboomi a palit byas ɓoti ata
keshti ka ata zat ndakce suk majwe ba
gem nisi ɗa sowu.
47 <<Zhel gwe yis ilgwe baboo gwas lami
yek bata zi ka mbadl gwas ɗe tas pali sogo,
sa palit byas ɓoti.
48 Ama malgwe bata yis ilgwe baboo
gwas lami sowu, yek ta pal wul ɓot go, njet
kaɲ sa ɓoti. Mas malgwe sa balti wul nal
go, sa ngo wul nal malti. Malgwe sa balti
nal mani go, nu kaɲ sa ngwe malti.

Yesu mbe mbalaɲ tas yis ilgwe naɲa pat wu

49 <<Wutu kaɲ a tuli ta laki mbalaɲ ten
dii atli, lamti gi wo ta wuti tlo.
50 Baptisma gwe sa pali wu ni ɗa, a
mbadl gi tli wi i'e tas pali ni.
51 Ka daɲaɲ gwa we taɲti ga mbadl kaɲ
a tullikii ten dii atli a? Ko njaa, a ni kii
ma hwiti ɗe, huulti tlo ji yilkeni suk yilkeni
kaɲ a tulli.
52 Ndok ase, mbalaɲ ɗe namtan ka lubii
a huul ɗe lop. De lop naɲa nget ga ɗe
mekan, a ɗe mekan naɲa nget ga ɗe lop.
53 Tlo gwasaɲ a hwuli, aba naɲa nget ga
yen, a yen naɲa nget ga aba. Ana naɲa
nget ga yen gwas ga maɗli, yeni mago ata
naɲa nget ga ana gwasi. Nkwe ga maɗli
naɲa nget ga kili ga yen gwasi. A kili ga
yeni naɲa nget ga ana ga kos gwasi.>>
54 Yek Yesu po wul mbalaɲ ɗaɗe,
<<Kume kaa yen nyaze tli tot wugo, akaa
wule ze a nda a zesi nda kuwa.
55 Kume ka kum yetal ɓalma hotti tet go,
aka wule wutu cin a tuli, a wutu cinmi tul
kuwa.
56 Ki maɲ palti riya, ka man yisti kangwe
a wul pi ten dii atli suk to nya kawu, ama
yisti wul gwe naɲa pat ningo yek kanki
gaa.
57 <<Yek laki a baka daamki taɲk yisaɲ
ilgwe mbun ɗe taɲk pali wu so ye?
58 Kume malgon mbet a dlaboo kisti
gaɓa wu, tloki taɲk laɲaɲ tlo gwa sukti ten
tantu, kume ka nge go, ta talak dlaboo mal
maɲ ndokalti gaɓa asa telki kalu gwe asa
le maɲ palti byas wul wu.
59 A nikma hwiti ɗe, ka yil ɗaɲka lwisi ka
so se ka ɓatl ilgwe sa mboshik wu mas.>>

13

Cin atl gaa sogo aka maɲshi

1 Ka multi jwisi ɗe Yesu nisi ma hwit
gaɓa wu, yek majon ɗe sa ni kali wu dlami
Yesu maɲ Galili jwe Bilatus laki yek sa tlosi
asa naɲa mboshti mbala sogo mal tas tak
Nya wu.
2 Yek Yesu ndaɲkisi ɗe, <<Naɲk ɗe maɲ
Galili ju mash nugo, ka daɲaɲ gwa we sa
pal byas wul man naa mbalaɲ mas a Galili
a?
3 Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe kume ka ci
atl gaa sogo nu kaɲ ka maɲshi mas jwakaɲ
naɲk gwasaɲ wu.
4 Ko mbalaɲ ɗe kutl cet wusupsi jwe tlal
bii ndesi gaa a Siluwam yek sa mash go sa
pal byas wul man mas maɲ Wurshelima?
5 Ko njaa, a ni kii ma hwiti, kume ka ci
atl gaa sogo nu kaɲ mas jwakaɲ ka maɲshi
naɲk gwasaɲ wu.>>

Cingalti gaɓa ten tlindi tulaɲ

6 Yek Yesu cingalisi gaɓa gon ɗe,
<<Malgon pal zhin yandi inabi gwasi yek
ta ɓak tlindi tulan a giɓi, yek ta li ka zhimi
tas kotl yandi tulami ama yek bata mbi
ilgon dani so.
7 Yek ta wul malgwe zhimi nit ang wu ɗe,
<Gin naa ɗe mekan ka ɓal gee ɗe a nama
tulti ngot yandi a dani a baba mbi ilgon
sowu. Yek laki ɗe ma zak tlindi tulan gan
kalu gwe ma ɓakan yandi inabi kali gwe?
Wotl ka!>
8 Yek malgwe zhimi nit ang wu wule,
<Bagaa, ɓo zaki ta po pal gin ɗe nam ɗa
paa. Ba hwokit atl ɗa zhila ka a wutit taki.
9 Kume guli wu aka zaki, kume guli
sowu aka laki a wotl ka.> >>

Yesu ndok kili gon gas shukti

10 Gas gon Yesu nama hwit gaɓa mbalan
kalu motgaa ga gwasan gas shukti gwasan.
11 A kili gon ɗe mazhe laki yek cwo tlet
tli kawu ni kali, ta ɓal ka gin ɗe kutl cet
wusupsi ata ni kontami. A bata man takti
gwas so ko njet.
12 Yesu yenti wugo yek ta mbet tet malti
yek ta wulti ɗe, <<Kili mbalan, ka mbi
ndokti ɗaka cwo gwa kawi.>>
13 Yek Yesu zi kilisi ang ten gaa, yek
ninge tli gwas taki yek ta ngusi tasti ga
Nya.
14 Yek mbadl lili bali ga lu motgaami ɗe
Yesu ndok malgon gas shukti gwasan wu.
Yek ta wul mbalan ɗe, <<Cin ɗe mukka kan
sa balannii kan mbat ga Musa ɗe tan palan
wul jinan, tulan ka multi jwisi tas ndokkii
ama ba ɗe gas shukti ganan so.>>
15 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kii man palti
riya, kaa kul patl tla suk zhaki jwakan aka
talasi kalu gwe sa tla ze wu gas shukti sa?
16 Kili gan ɗe gas ga Ibirahim gwe
Sheɗan lakit cwo hal ta ɓal ka gin ɗe kutl
cet wusupsi go mbun ɗe ta ndokti gas
shukti sa?>>
17 Ta dlam nu wugo yek nsha ci mas man
nget gwasi, yek naa mbalami ngusi hwol
tuki ɗe sa yen wul cit ɓanti gwe Yesu nama
palti wu.

Yesu cingal Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalan suk gwe mbukla

18 Yek Yesu wule, <<Nii kan kanti ga Nya
ɗe guu ka mbadl ga mbalan ni gwi, na yek
ba cingali ye?
19 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl wo, nak
gwe mbukla kan ni, gwe malgon ɓak ka
zhin gwasi yek nali yek dan ɗe bal tlindi,
yek yatl pal bii jwasan ten mil ami.>>

Cingalti gaɓa ten yiis

20 Yek Yesu po kum gazi ɗaɗe, <<Na yek
ba cingal Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalan
ye?
21 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl wo, nak
yiis kan ni gwe a modli laski njet ka apti a
to wu.>>

Ngaɓi dlabii

22 Yek Yesu ɓa li a Wurshelima go yek ta
koɓi ɗanka kiɗi suk nak mil ban ka ata nisi
ma hwit gaɓa.
23 Yek malgon ngemti ɗe, <<Bagaa,
majwe Nya a kissi go njet ka?>>
Yek ta wulsi ɗe,
24 <<Dlokamankii tak koɓi tuka ngaɓi
dlabii nak ɗe mbalan wonti a ngwe tas
koɓi tukali ama basa mani sowu.
25 Kume baboomi tlinya yek ta le dlabi-
imi kawu, kaa dlal a deɓal aka ngusi
ɓot dlabiimi aka nama ngemti gwas ɗe,
<Bagaa, ɓulinii dlabiimi.>
<<A paa ta balli kii ɗe, <A yis kii so, aba
a yis lu gwe kaa yil tet wu so.>
26 <<A paa kaa wulti ɗe, <Mi ɗe ma nguk
wul yek ma tla sukki wu aka dlam gaɓa
ɗan ten tantu ban ganan ka.>
27 <<A ta po balli kii ɗe, <A yiskii so, a
baa yis lu gwe ka yil tet wu so. Tli ɗa
malan ka kii man palti byas wul.>
28 <<Kume kaa yen ka Ibirahim suk
Ishaku suk Yakubu suk mas man dlamti
gaɓa ga Nya ka dlo ga majwe kan Nya ɗe
guu ka mbadl gwasan wu, a kii wo yek sa
mbolkii go, kali kan ka kuli aka as ang bi.
29 Mbalan a yil tet tucina suk tet tukaali
suk tet ten ang shinti suk ang yali ga mas
dii atli, asa dan kalu motgaa hwol tuki suk
majwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan
wu.
30 Na nu kan majwe nde bale wu a
pal tukaali, majwe nde ka kaali wu a pal
cina.>>

Yesu yen gonti ga Wurshelima

31 Yesu ni nugo yek maɲ Paresi jon li tet
malti, yek saˌ wulti ɗe, <<Zigaa ɗaˌ kaḷu gaɲ
ka, naḳ ɗe Hiridus guu naɲa ngot gwa taṣ
tloki wu.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Lak wulaɲ maɲ
byas mbadl wu ɗe, <Ase suk ayo wo ba yilli
maẓhe ɗaḳaˌ mbalaɲ ka, a ba ndok mbalaɲ
pak. Tli wu kaɲ ba paki.>
33 Mas naˌ nu ngetli kaɲ ni ɗe ta ci cina
naˌ laṭ kaḷu gwe ba li wu, ase suk ayo suk
tli wu, naḳ ɗe sa man tlot maɲ dlaɲti gaɓa
gaˌ Nya kaḷu gon so se a Wurshelima wu.
34 <<Kii maɲ Wurshelima ɗe kaa tlo maɲ
dlaɲti gaɓa gaˌ Nya yek kaˌ lak majwe saˌ
shinsi malkii naˌ ye wu, asaɲi ɗe naɲi kaɲ
a lam mot gwakaɲ naḳ gwe a ana kol moo
mil jwas kaˌ bibaku gwas wu, ama yek kaa
nge.
35 Yekgu saˌ zakikii lubii gwakaɲ wi koni.
A ni kii ma hwiti ɗe, kaa po yenaɲ so se gas
gwe kaa wule, <Maɲ mbit hwa wul gaˌ Nya
kaɗe maḷgwe naɲa tulti kaˌ shin gaˌ Bagaa
Nya wu.> >>

14

Yesu ndok maɲ cwo gon gas shukti

1 Gas shukti gaˌ Maɲ Yehuda, yek Yesu te
kaˌ lubii gaˌ bali gaˌ maɲ Paresi gon taṣ nguk
wul yek mbalaɲ wutit gwel taṣ yen ilgwe
ta paḷi wu.
2 Yek maḷgon kaẉu naˌ ang naˌ asaɲ
gwasi mas kiɗi ka, taˌ li tet mal Yesu.
3 Yek Yesu ngem maɲ yisti mbaṭ gaˌ Musa
suk maɲ Paresi ɗe, <<Mbaṭ gaɲaɲ baḷi ɗe
taˌ ndok mbalaɲ gas shukti a?>>
4 Yek baṣaˌ wule ilgon so. Yek Yesu taɲ
maɲ cwoɓi yek taˌ ndokti yek taˌ wulti ɗe,
<<Zigaa ilgon gwa.>>
5 Yek Yesu ngem mbalaɲi ɗe, <<Kume
yen sogo tla gwakaɲ nda kaˌ shu gas shukti
go, ka yillaṭ ka baḷe-baḷe so ɗe gas shukti
a?>>
6 Yek baṣaˌ mbi ilgaˌ dlaɲi so.

Nya nalli majwe palli gaa gwasaɲ ɗe ilgon sowu

7 Naḳ Yesu yen majon kaˌ mbalaɲ jwe saˌ
mbesi taṣ nguk wul wu naɲa botlti hwa lu
daɲti gaˌ kiɗi mbalaɲ wu, yek taˌ cingaḷisi
gaɓa gon ɗe,
8 <<Kume maḷgon mbek kaḷu motgaa
hapti wu, baḳ lak daɲ kaḷu daɲti gaˌ kiɗi
mbalaɲ so, gon asaˌ mbe maḷgwe nal man
ki wu.
9 Maḷgwe mbekii mas jwakaɲ wu tul
wugo, ta wule, <Tlinya ka taḳ baḷ lu,> nsha
a ciki naḳ ɗe ka pal kaḷu daɲti gwe baˌ nal
naḳ gon wu sowu.
10 Ama kume saˌ mbek kaḷu motgaa
wugo akaˌ ngo lu daɲti gaˌ majwe baṣaˌ ni
ten bi ilgon sowu. Kume maḷgwe mbek wu
tul wugo taˌ wulki ɗe, <Yelaɲ gini, li te taḳ
daɲ a nde.> A laki, a majwe ni kaḷi wu yen
nalti gwa.
11 Mas maḷgwe nalli gaa gwas go mbalaɲ
a pallaṭ ɗe ilgon so, ama maḷgwe palli gaa
gwas ɗe ilgon sogo, mbalaɲ a nallaṭi.>>
12 Yek Yesu wul maḷgwe mbet kaḷu mot-
gaami wu ɗe, <<Kume kaˌ ɓa mbe mbalaɲ
taṣ nguk wul a lubii ɗakka sogo kaḷu
motgaa hwol tuk wu, baḳ mbe yelaɲ jwa
suk yilkeni jwa suk majwa suk yelaɲ daɲti
jwa maɲ wul ang so, naḳ ɗe gas gon wo sa
mbek kaḷu motgaa gwasaɲ pak asaˌ paḷik
ilgwe kaˌ paḷisi wu.
13 Ama kume kaˌ ɓa mbe majon kaḷu
motgaa hwol tuki go, akaˌ mbe majwe baˌ
ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man laṭ naˌ
asaɲ sowu, suk majwe tli gwasaɲ tla kaẉu
suk dwa.
14 Naˌ nu kaɲ ka mbi hwa wul gaˌ Nya,
naḳ ɗe si wo sa man ɓatlti gwa sowu.
Nya ka ɓatlki gas gwe maɲ paḷti zok wul
a tlinya tot kaˌ gaa zukɗi gwasaɲ kaami
wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten bal motgaa hwol tuki

15 Yek maḷgon ɗe taˌ ni suksi wu kumi nu
wugo yek taˌ wule, <<Maɲ mbit hwa wul gaˌ
Nya kaɗe maḷgwe a nguk wul kaˌ motgaa
hwol tuki suk majwe kan Almasihu ɗe guu
kaˌ mbadl gwasaɲ wu.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maḷgon ni ɗa, taˌ
mbe mbalaɲ wonti kaḷu bal motgaa ngukti
wul gwe ta paḷi wu.
17 Yek motgaami ɓalɗaˌ go yek taˌ shin
zhel gwasi taṣ hwi majwe taˌ mbesi kaḷu
motgaami wu taṣ li te.
18 Yek mas jwasaɲ saˌ ngusi dlaɲti iljwe
a laki a baṣa mbi laṭ kaḷu motgaami sowu.
Yek gwe nda gaɓa wu wule, <Aya wul lu

zhin, a lam laṯ yenti.> Yek ta wule ta maḷi tlo mbadli.
19 Yek gon po wule, <Aya wul tla gut zhin ɗe kutl, ba taḷasi taṣ nda gut zhin, lak wul maḷi ɗe taṣ tlo mbadli.>
20 Yek gon po wule, <Ka multi jee kaṇ aya paḷ pyal kili. Ba mbi laṯ so.>
21 Yek zheli lak hwi baboomi mas ilgwe sa hwit wu. Yek mbadl ga baboomi lil i'e yek ta wul zheli ɗe, <Li ka baṃi aka maṯl ɗaṇka aka mbe majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man laṯ na asaṇ sowu suk majwe tli gwasaṇ tla kawu suk dwa.>
22 Yek ta pal wugo, yek ta wul baboomi ɗe, <Baboo, a paḷ ilgwe ka dlaṃ wu yi, ama hal ninge naa lu yi.>
23 Yek baboomi wulti ɗe, <Kop tantu taḳ li ka nak mil baṇ taḳ mbe mbalaṇ teɗi ta lwisi njikaṇ.>
24 A ni kii ma hwiti ɗe majwe sa mbesi cina kaḷu motgaami jo, gon a tul ɗe taṣ laṃ ilga nguki ga motgaa hwol tuk gwe a paḷi wu so.>>

Bomti kopti ga Yesu

25 Mbalaṇ wonti naṃa kopti ga Yesu yek ta ballaṯ malsi yek ta wulsi ɗe,
26 <<Mas maḷgwe lam kopti gini a baṯa nge aba gwasi suk ana gwasi suk kili gwasi suk mil jwasi suk yilkeni modli suk maani, yek ta nge gaa gwas pak sogo, ta man daṇti ɗe maṇ kopti gi so.
27 Mas maḷgwe kan bomti gwe ni ka kopti gi sogo, ta ɓo mbuk daṇti ɗe maṇ kopti gi so.

28 <<Kume ka lam kinti lubii maṇ wulpi go, se ka daṃi yek ka yen kangwe ka paḷi wu suk wulpi gwe a kinik lubiimi wu, ko ilgwe nik ɗa wu a kumik kinti lubiimi.
29 Kume ka lak zhila biimi yek baka man pakti kinti sogo, mbalaṇ a gitliki.
30 Sa wule, <Maḷgaṇ go kaḍlaṇ kaṇ, ta nda kinti bii yek baṯa man pakti so.>

31 <<Sogo kume guu ga baṇ gon gwe maṇ hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl wu a la dlanti suk guu ga baṃi gon gwe maṇ hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl ɗe lop wu. A baṯa daṇ ɗe taṣ yeni ko ta manaṇ dlanti suk guu gwisi so so?
32 Kume ta mani sogo, ata shin mil shinti mal guumi, ata yi dlenti, taṣ ngo taṃti daṇti ka dlo gwas sukti.
33 Nu kaṇ kume ka zak mas wul jwakaṇ sogo, ka man daṇti ɗe maṇ kopti gi so.
34 <<Kwi wo hwa wul kaṇ, ama lilka wugo, na yek a laḳmi ye?
35 Mbalaṇ a po paḷ ilgon na nali so naḳ ɗe baṣa wuti wo ka zhin sowu. Wutti kaṇ sa wut ka. Maḷgwe kaṇ kumti niɗɗa wu, haṇ taṣ kumi.>>

15

Cingaḷti gaɓa ten mbaḷa gwe gil kawu

1 Gas gon, maṇ kanti wulpi boo suk majwe baṣa paḷ hwa wul sowu tul mal Yesu wonti taṣ kum gaɓa gwasi.
2 Yek maṇ Paresi suk maṇ yisti mbaṯ ga Musa nda nalaṇti ɗe Yesu kan maṇdaḳi ga majwe baṣa paḷ hwa wul sowu ata naṃa ngukti wul suksi.
3 Yek Yesu hwisi gaɓa gon ɗe,
4 <<Wok ka kii gwe ɗe mbaḷa ɗe kutl ɗe kutl a nit ɗa a ɗe naṃ gil ka, a baṯa zak kutl ɗe topsi na topsi kaḷu ɗe naṃ ka me ata la ngot ga ɗe naṃ wu se ta mbit so wo?
5 Ta mbit wugo ata paḷ hwol tuki ata kanti a yal.
6 A ta taḷat lubii apaa ta mbe yelaṇ jwasi suk yelaṇ daṇti taṣ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe ta mbi mbaḷa gwas gwe gil kawu.
7 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaṇ Nya suk mil shinti jwas a paḷ hwol tuki nal na maṇ byas wul ɗe naṃ gwe ci atl gaa mal Nya wu man maṇ paḷti zok wul ɗe kutl ɗe topsi na topsi jwe a po ci atl gaa sowu.

Cingaḷti gaɓa ten wulpi gwe gil kawu

8 <<Sogo ta wulpi ni kili mbalaṇ gon ɗa azurfa ɗe kutl, yek ɗe naṃ gil ka. Ta ɓaṣ wutu ata taas gibboomi ka ata ngwe mas lu gwe ni wu se ta mbi.
9 Kume ta mbi wugo, ta mbe yelaṇ jwasi suk yelaṇ daṇti taṣ paḷ hwol tuk sukti naḳ ɗe ta mbi wulpi gwas gwe gil kawu.
10 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kaṇ ani ɗe wul hwol tuk mal Nya suk mil shinti jwasi ɗe maṇ byas wul ɗe naṃ ci atl gaa wu.>>

Cingaḷti gaɓa ten yen gwe gil kawu

11 Yek Yesu wule, <<Maŋgon ni ɗa maŋ
mil maani ɗe lop.
12 Yek maŋgaɓi wu wul aba gwasaŋ ɗe,
<A lami ɗe taŋk baŋaŋ gi ka ŋilgwe ka zaki
ni kaal ɗa maŋshkaŋ gwa wu ninge, ba ɓaŋti
taŋk maŋsh paa so.> Yek abe huulisi wul
jwasi.
13 <<Laŋm multi wugo yek yeni yem wul
jwasi mas yek ta ŋzigaa ka atl gon dlenti,
yek ta ŋlil mas wul jwas ka ten byas daŋnti.
14 Yek wul jwas paki kaŋwu, yek bal
kuzaŋn gon te ka baŋmi, yek yeni te ka bomti
naŋk ɗe ilgon poyit sowu.
15 Yek ta ŋgo ilga paŋli mal maŋlgon ka
baŋmi yek maŋli baŋlti kyo alade gwasi.
16 Yek baŋsa baŋlti ilga ŋguki so, yek ta
lami ɗe taŋs nguk ilga ŋguki ga aladesi. Yek
bata mbi so.
17 <<Yek ta lak pal ka hwa daamti gwas
wugo yek ta wul ka mbadl gwas ɗe, <Zhel
ji aba gi naŋma ngukti asa naŋma tlati, a ilga
ŋguki nisi ɗa nal, ama ami wo amikgu ten
tlat kuzaŋn wule ba maŋshinni.
18 Ba pal to mal aba gi ka aa wulti ɗe:
Aba, a paŋli Nya byas wul yek a paŋlik pak.
19 A po mbuk daŋnti ɗe yen gwa so,
kamaŋn naŋk zhel gwa.>
20 <<Yek ta nda tantu kaŋli taɓa to mal aba
gwasi.
<<Ama yek abe yisti tet dlenti yek gonti
gwas citi yek ta tlinya na apti yek ta ŋgipti
te dlo ka yek ta ŋgusi swatti gwasi.
21 <<Yek yeni wulti ɗe, <Aba, a paŋli byas
wul Nya yek a paŋlik pak, a po mbuki taŋk
mbe ɗe yen gwa so.>
22 <<Yek abe wul zhel gwas ɗe, <Laŋn na
apti taŋk kamaŋn lukaŋl gwe mbun mani wu
teɗi suk zobbe suk kaptaŋlan.
23 Aka dop tla gwe bas mani wu teɗi aka
mboshi ama paŋllaŋn hwol tuki.
24 Naŋk ɗe yen gi go ta maŋshi yek ningo ta
pal wi, ta gilka yek ningo a mbit wi.> Yek
sa paŋl hwol tuk i'e.
25 <<A ba maŋnkolisi ni lubii so ata ni ka
zhin, yek ta pal wugo yek ta ŋgusi kumti
ɓot gan-gan suk wulti koo suk dlalti a lubii
ɗaasika.
26 Yek ta mbe zhel gon gwasaŋn taŋs kum
gaŋs ilgwe naŋma paŋt wu?
27 Yek zheli wulti ɗe, <Maŋgaɓi gwa ka
pal wi, yek aba gwakaŋn laki yek sa mbosh
tla gwe bas mani wu ta mbalaŋn paŋl hwol
tuk sukti naŋk ɗe yilka gwa pal boo ka taŋmti
wu.>
28 <<Yek mbadl lili maŋnkolisi i'e yek ta
nge tet gibboo, yek abe yil tot gibboomi
yek ta baŋlti bi taŋs te gibboo.
29 Yek ta wule abe ɗe, <Yek naŋk gwe?
Mas daŋnti gwe a daŋn sukki wu, a nikma
paŋlti wul naŋk zhel, a mas ilgwe ka lami go
a paŋliki, ama ko ga cin ɗe naŋm ka paŋli ilgon
nu so, a baŋka baŋlaŋn ko ta yen mal ɗe ta
mboshi a mo mbalaŋn ji so.
30 Ama yek yen gwa pal wi kaal ɗa tlot
wulpi gwa ka ten mukaŋl modli, yek ka mbe
mbalaŋn yek ka mboshit tla gwe bas mani
wu.>
31 <<Yek abe wulti ɗe, <Yen gini, ka ni
suk ami ko gasi, mas wul ji wo jwakaŋn.
32 Mbun ɗe taŋn paŋl hwol tuki naŋk ɗe
yilka gwa maŋshi yek ta tli ɗaŋka maŋshkaŋn
ka wu, ta gili yek ningo ta pal boo wu.> >>

16

Cingaŋlti gaɓa ten maŋlgon ɗe baŋta paŋl gem ten ŋgipti wul ga baboo gwas sowu

1 Yek Yesu wul maŋn kopti jwas ɗe,
<<Maŋn wul gon ni ɗa gwe kan maŋlgwe a
paŋlit wulbo gwas wu, ama yek ta lak kumi
ɗe maŋli nitma lilti wul ka.
2 Yek baboomi mbet su gibboo ka, yek ta
wulti ɗe, <A kumi ɗe ka nima lilti wul ka.
Lak hwi kangwe ka naŋma paŋlti wulbo gi
wu ga laŋshi, ka po daŋn ɗe maŋn paŋlti wul
ga boo gi so.>
3 <<Yek maŋli wul ka mbadl gwas ɗe,
<Baboo gi mbolaŋn wugo, ba paŋn nii? Naŋk
ɗe ba ndaŋlti kolti zhin ka niɗɗa sowu, a
nsha ngemti wul ka cin wu.>
4 Yek ta po wule, <A yis ilgwe ba paŋli
ɗe ta naa mbalaŋn paŋl ɗem na ami a lubii
ɗaasika wu wi.>
5 <<Yek ta mbe mas majwe baboo gwas
naŋma kopti gwasaŋn duul wu, yek ta ŋgem
maŋlgwe laŋt tet cina wu ɗe, <Naŋmi kan
baboo gi naŋma kopti gwa?>
6 <<Yek ta wulti ɗe, <Ta naŋma kopti gi
buntaŋn mili zambaŋl ɗe wusupsi.> Yek maŋli
wulti ɗe, <Daŋm atli taŋk lish zambaŋl ɗe
wupsi.>
7 <<Yek ta po ngem gon ɗaɗe, <A kii hwa,
naŋmi kan ta naŋma kopti gwa?>

<<Yek ta wulti ɗe, <Bal ngura zambal ɗe nam ga alkama.>

<<Yek ta wulti ɗe, <Kan wul lishti tak lish kutl ɗe wusupsi.>

8 <<Yek baboomi kum ilgwe man palti wulbo gwas nama palti wu wugo, yek ta tas byas ɓotlkan gwasi, nak ɗe mbalan ji ninge man pat na mbalan jwasan ji se man majwe ni ka cilti ga Nya wu.>>

9 Yek Yesu po wule, <<A ni kii ma hwiti, palan wul na wul ang gwakan tak mbi yelan ɗa. Na nu kan kume wul gwakan paki wugo sa pikii ɗem ka boo ga Nya.

10 <<Malgwe pal gem ten ngipti nak'en wul go, ta man palti gem ten ngipti kakshe. Malgwe pal gem ten nak'en wul sogo, ta mani ten kakshe so pak.

11 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji dii atl sogo, wok ka balkii hwa wul ga Nya wo?

12 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji malgon sogo, wok ka balkii gwakan wo?

13 <<Mbalan a man danti ɗe zhel ga baboo ɗe lop so, a kume ta pali nu go, ta nge gon ata lam gon, sogo a ta pali hwa wul gon ata mbul gon. Ka man danti ɗe zhel ga Nya suk zhel ga wulpi so.>>

Yesu hwi gaɓa man Paresi

14 Nak ɗe man Paresi wo man lamti wulpi kan i'e wu, yek sa kumi nu wugo yek sa desit njwaa.

15 Yek ta wulsi ɗe, <<Kik ɗe man lamti ɗe ta mbalan yenki ɗe man zok mbadli, ama Nya yis mbadl gwakan. Ilgwe mbalan yeni ɗe hwaɓi go, yek kan Nya a ngeti.>>

16 Yek Yesu po wul man Paresisi ɗaɗe, <<Mbat ga Musa suk lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya ka ni ɗa, yek Yohana man baptisma tuli, ama nak sa dlam gaɓa man tamti ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, yek mbalan nama tlot gwasan i'e tas te giɓi.

17 Tlo nya suk dii atl a man pakti ama ko njet ka mbat ga Musa wo gon a paki so.

18 <<A malgwe huul suk kili gwasi yek ta kan zopsi kili go ta nama pat palan, a malgwe kan kili gwe huul suk kos gwas go, sa nama pat palan pak.>>

Yesu dlam gaɓa ten man wul gon suk malgwe ba ilgon niɗɗa sowu

19 Yek Yesu wule, <<Malgon ni ɗa man wul, ata lak lukal man wulpi ata nguk hwa ilga nguki ko gasi.

20 A malgon ni ten bi dlaboo gwasi asa mbet ɗe Liazaru malgwe tli gwas wo mas usu wu a man ngemti wul kaɗe ti.

21 A Liazaru ɓat ilga nguki gwe a lok sut ten lu ngukti ga man wul wu, a kaɗi lapti usu gwe nit ten tli wu.

22 <<Ni nugo yek Liazaru lak mashi yek mil shinti ji Nya sak kanti yek sa balti hwa lu danti ka boo ga Nya kalu gwe Ibirahim ni wu. Yek man wul wu mago yek ta lak mashi yek sa lepti.

23 Yek mbadl gwas li kalu danti ga man mashkan yek ta dan ka bomti, yek ta yen Liazaru suk Ibirahim tet dlenti.

24 Yek ta taki bi Ibirahim yek ta wulti ɗe, <Aba Ibirahim, yen gonti gini, aka shin Liazaru tas lak yen ang gwas ka ze tas nak laki sut ten laka ne ta kum ndaɗiti ka bomti kan ani i'e ka wutu.>

25 <<Yek Ibirahim wulti ɗe, <Yen mbalan, daamki ɗe ka yi ten dii atl go, hwa wul nik ɗa a Liazaru ni ka bomti, ama ningo ta ɓal ka tamti a malanni a ki wo ka ni kalu bomti.

26 A ban na nu mago, bal buu ni ka tlo ganan sukki kangwe mas malgwe ni tumalki wu a man lat tet kalu gwe ma ni wu so, aba malgwe ni tumalni wu a man ɗakciti tumalki so.>

27 <<Yek man wuli wulti ɗe, <Aba Ibirahim, a nama ngemti gwa, tak shin Liazaru tas su lubii ɗa aba gi ka.

28 Yilkeni ni ɗa ɗe namtan tas suk hwisi bas kop tantu gwe a koɓi wu asa li tet kalu bomti gan so.>

29 <<Yek Ibirahim wule, <Mbat ga Musa suk lishti ga man dlamti gaɓa ga Nya nisi ɗa tas katisi kan.>

30 <<Yek man wuli wulti ɗe, <Nuk so Aba Ibirahim, kume malgon yil tot ka hwu mbalan yek ta li malsi go sa kumi asa cit atl gaa.>

31 <<Ama yek Ibirahim wulti ɗe, <Kume sa kum ilgwe mbat ga Musa suk lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya nisi ma dlamti wu sogo, ko ta malgon tlinya tot ka gaa zukɗi kaami sa kumti so.> >>

17

Gaɓa ten paḷti byas wul suk taasti ka

1 Yek Yesu wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Wul
jwe a lak mbalaṇ ten paḷti byas wul go a
tuli, ama maḷgwe wul jwisi a tul tumalti
go ta daṃ ɗe wul cit gonti.
2 Ɗa gwe ta maḷgon lak ɗe naṃ ka nak
mil jee taṣ paḷ byas wul go, a maniti taṣ
ɓalit ye naḳti hwoo a yal asa lakti ka bal
ze.
3 Paṇ ɗem'ɗem na gaa gwakaṇ.
<<Kume yilka gwa paḷik byas wul wu,
aka matlti, a kume ta ci atl gaa wu, aka
taasi ɗa ten mbadl ka.
4 Kume ta paḷik byas wul asaṃi ɗe nitgi
ten cin ɗe naṃ ata naṃa palti tet malki
asaṃi ɗe nitgi ata naṃa cit atl gaa wu, aka
taasi ɗa ten mbadl ka.>>

Mbaḷini zaṭ mbadl ten Nya dani

5 Yek mil shinti ji botlisi wul Bagaa ɗe,
<<Mbaḷini zaṭ mbadl ten Nya dani.>>
6 Yek ta wulsi ɗe, <<Kume zaṭ mbadl ten
Nya ni kii ɗa njet naḳ gwe ɗaazi wu, ka
man wulti ga tlindi gaṇ ɗe, <Ndus ɗaḳa lu
gee ka taḳ sak dlaḷ ka bal ze,> a ilgwe kaa
dlaṃ wu pi.
7 <<Kume zhel ni gon gwakaṇ ɗa a zheli
nitma kolti zhin sogo kyo mbaḷa, a na palti
ga zheli tet ka zhin, a maḷi wulti ɗe, <Li te
taḳ daṃ na zhila taḳ nguk wul la?>
8 Baṭa wulti ɗe, <Lak paḷi ilga nguki aka
ɓaṭti ta nguki aa tla ze apaa ka po nguki
aka tla pak> sa?
9 Ta paḷ hwol tuk na zheli naḳ ɗe ta kop
gaɓa gwas wu?>>
10 Yek Yesu po wulsi ɗaɗe, <<Kii mago nu
kaṇ, kume ka paḷ mas ilgwe sa hwikii ɗe
taḳ paḷi wu, ka wule, <Mi wo zhel kaṇ jwe
baṃa ni ten bi ilgon sowu, mi wo ilgwe
mbun ɗe taṇ paḷi wu kaṇ ma naṃa paḷti.>
>>

Maṇ gita ɗe kutl mbi ndokti

11 A Yesu ni ten tantu laṭ Wurshelima,
yek ta yil ka tlo ga Samariya suk Galili.
12 Yek ta ɓa te ka nak'en baṇ gon nu go
yek maṇ cwo gita jon kaju si ɗe kutl, yek
sa dlaḷ te dlenti ka.
13 Yek sa tak bi na ndaḷti ɗe, <<Yesu, maṇ
lishti, yen gonti gaṇaṇ.>>
14 Yek ta yensi wugo, yek ta wulsi ɗe,
<<Laṇ mal maṇ Paris taṣ yisi ɗe kaa ndoki
wi.>> Sa ɓal ten tantu laṭ go, yek sa ndoki.
15 Yek ɗe naṃ kaṣi yeni ɗe ta ndoki
wugo, yek ta pal tet mal Yesu, ata naṃa
taṣti ga Nya na ndaḷi yal.
16 Yek ta lak ngus a cina ɗa Yesu ka, yek
ta ngusaḷ gaa gwas atli, yek ta paḷ hwol tuk
na Yesu. A ti wo maṇ Samariya kaṇ.
17 Yek Yesu wule, <<A wule mbalaṇ ɗe
kutl ka mbi ndokti nwa? Na topsi jon ju
ɓal ko?
18 Yek ba maḷgon pal tet ɗe taṣ baḷ nalti
Nya so se maṇdaḳi gaṇ ma?>>
19 Yek Yesu wul maḷi ɗe, <<Tlinya taḳ
zigaa, zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>

Palti sut ga Yen ga Mbalaṇ

20 Gas gon, yek maṇ Paresi ngem Yesu
ɗe, <<A gasi kaṇ ma yen tulti ga Almasihu
ɗe guu gwi?>> Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gas
gwe Almasihu a daṇ ɗe guu ka mbadl ga
mbalaṇ go mbalaṇ a man yenti na gwel
so,
21 aba mbalaṇ a wule <Yek ɓal gaṇ> sogo
<Yek tekgu> so, naḳ ɗe ka tlo gwakaṇ kaṇ
ni wu.>>
22 Yek Yesu po wul maṇ kopti jwas ɗaɗe,
<<Gas gwe ka lam yenti palti sut gini Yen
ga Mbalaṇ wu ni teɗi ama baḳa yeni so.
23 Mbalaṇ a shelkii ɗe, <Tik tekgu,> sogo
<Tik gee,> ama baḳ koɓaṇ gaɓa gwasaṇ so.
24 Gas palti sut gini Yen ga Mbalaṇ wo
mbalaṇ mas a yenaṇni naḳ gwe a nyaze ci
bi a cilti yil tet ten kaṭ dii atl gon a li ten
kaṭi gon wu.
25 Ama naḳ jwisi a ɓo pi so se ami Yen ga
Mbalaṇ tla bomti nal paa a mbalaṇ ji se a
nge pak.
26 <<Naḳ gwe pi ka gin ga Nuhu wu nu
kaṇ a pi ten gin gwe ba pal sut ten dii atl
wu.
27 Mbalaṇ a naṃa ngukti, asa naṃa tlati,
sa naṃa hapti modli asa naṃa hapti mil
jwasaṇ ka. Na nu kaṇ yek cin gwe Nuhu
te ka jirgi wu tuli, yek bal ze yil sut tu nya
suk tot tu atli yek tlo mbalaṇ ka mas.
28 <<Nu kaṇ pi ka gin ga Lutu pak
mbalaṇ naṃa ngukti suk tlati, asa naṃa
wulti wul suk wulti ka, sa naṃa ɓakti zhin
asa naṃa kinti bii.

29 Ama gas gwe Lutu zak baŋ Sodom wu,
yek wutu suk wutu naɣ ze ngusi shoti sut
nya yek tlosi ka mas.
30 <<Nu kaŋ ani ten gas gwe ami Yen gạ
Mbalaŋ a pal sut wu.
31 Ten cin gwisi wo, maɣlgwe ni to ten tlal
bii gwas kạgo baṣ yil sut ɗe ta yem wul
jwas ɗạ gibboo kạ so. Nu kaŋ mas maɣlgwe
li kạ zhin wu baṣ pal lubii so.
32 Bo daamaŋkii ten kili gạ Lutu.
33 Mas maɣlgwe nge ten mbadl gwas go
ta mbi so ama maɣlgwe baɣ mbadl gwas go
zaṭi kaŋ taṭ zit ka.
34 A ni kii ma hwiti ɗe, ten gas gwe
naɣ gwisi a pi wu, mbalaŋ ɗe lop ani ten
lumulti ɗe naŋ, Nya a kan gon ataṭ zak gon.
35 Modli ɗe lop a naŋa naɣti hwoo, Nya
a kan gon ataṭ zak gon.
36 Mbalaŋ ɗe lop ani kạ zhin, Nya a kan
gon ataṭ zak gon kaɣli.>>
37 Yek maŋ koptisi ngem Yesu ɗe,
<<A'ako kaŋ naɣ gwisi a pi ko?>>
Yek taṭ wulsi ɗe, <<Kạ lu gwe hwu wul ni
go, kaɣli kaŋ a zhipki mogaa.>>

18

Cingaɣlti gaɓa ten guli kili gon suk maŋ kisti gaɓa

1 Yek Yesu hwi cingaɣlti gaɓa maŋ kopti
jwasi, kangwe sa ngusi tlot gwasaŋ ten
ngemti Nya a baṣ nak sowu.
2 Yek taṭ wulsi ɗe, <<Maŋ kisti gaɓa gon
ni ɗạ kạ baŋ gon, maɣlgwe baṭa ɓanti Nya
so a baṭa yen gonti gạ maɣlgon sowu.
3 A guli kili gon ni kạ baɱi pak, yek taṭ
ngusi laṭ mal maŋ kisti gaɓe taṣ paɣlit hwa
kisti gaɓa kạ dlo gwas suk maŋ nget gwasi.
4 <<Yek maŋ kisti gaɓe nda ngeti, ama
yek taṭ lak wul kạ mbadl gwas ɗe, <Ko ɗe a
ɓanti Nya so abạ maɣlgon hwotaŋ sowu,
5 ama naɣ ɗe guli kili gaŋ twe gaa naṭ
ngemti wu, ba paɣlit ilgwe taṭ lami wu taṣ
zakaŋni ta shuki.> >>
6 Yek Yesu Bagaa wulsi ɗe, <<Bo kumaŋ
ilgwe maŋ kisti gaɓa gwe baṭa paɣ gem ka
kisti gaɓa gwas sowu dlaɱ wu.
7 A baṭ Nya a paɣli majwe taṭ botlsi wu hwa
wul jwe saṭ naŋa ngemti gwas wu naɣ ɗe
saṭ naŋa ngemti gwasi naṭ kạ cin naṭ kạ gas
wu sa? Kạ yeni go ta baɣlsi ilgwe saṭ lami
wu baɣle sa?
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta baɣlsi ilgwe saṭ
naŋa ngemti gwas wu baɣle-baɣle. Ama
kume ami Yen gạ Mbalaŋ pal sut ten dii
atl wugo, ba ya mbi maŋ zaṭ mbadl tenaŋ
ma?>>

Cingaɣlti gaɓa ten ba maŋ Paresi gon suk maŋ kanti wulpi boo

9 Yek Yesu po hwi cingaɣlti gaɓa majwe
palli gaa gwasaŋ ɗe maŋ paɣlti zok wul yek
saṭ mbul mas naa mbalaŋ wu,
10 yek taṭ wulsi ɗe, <<Majon ɗe lop te kaɣlu
lubii gạ Nya taṣ ngemti Nya. Gon wo ba
Paresi a gon wo maŋ kanti wulpi boo.
11 Yek ba Paresi wu tlinya taṣ ngemi Nya
gaa gwasi yek taṭ wule, <Nya a paɣ hwol
tuki naɣ ɗe ami wo baṭ naɣ majwe asaṭ te
mbalaŋ gaẓi, asaṭ paɣ byas wul, asaṭ kop
modli wu kaŋ ani so. A baṭ naɣ maŋ kanti
wulpi boo gạ tekgu kaŋ ani so.
12 Aa kul paɣ kaɣlkaẓe asaɱi ɗe lop kạ
multi ɗe nitgi, aa baɣ ɗe naŋ kạ kutl gạ
mas ilgwe ni ɗạ wu.>
13 <<Yek maŋ kanti wulpi boo wu dlaɣ te
dlenti ka, yek taṭ kin gaa gwas giɓi, yek taṭ
zi ang gwas ten ngetli, yek taṭ wule, <Nya,
yen gonti gini, ami wo maŋ paɣlti byas wul
kaŋ.> >>
14 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwiti,
maŋ kanti wulpi boo wu li gaṣ naṭ zok
mbadli naɣ ɗe Nya taas byas wul jwas
kaɣwu, baṭ naɣ gạ ba Paresi wu so, naɣ ɗe
mas maɣlgwe nalli gaa gwas go sa nallaṭ
so, ama maɣlgwe nalli gaa gwas sogo, sa
nallaṭi.>>

Yesu paɣli ɗem mil mbalaŋ

15 Yek majon tulli mil jwasaŋ mal Yesu
taṣ wutisi ang gaa ataṭ ngemisi Nya. Yek
maŋ kopti jwas yeni nu wugo yek saṭ
matlsi.
16 Ama yek Yesu mbe mil mbalaɱi tet
malti yek taṭ wule, <<Zakaŋ mil mbalaŋ
taṣ li tet malaŋni, baɣ mbolaŋsi so, naɣ
ɗe Nya kaɗe guu gạ mbalaŋ maŋ wundaɣ
mbadl gwasaŋ wu.>>
17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwit
gem ɗe mas maɣlgwe kan Nya ɗe guu kạ
mbadl gwas naɣ gạ yen mbalaŋ sogo Nya
a daŋ ɗe guu gwas so.>>

Maŋ wul gon gaɓa suk Yesu

18 Yek bali ga maŋ Yehuda gon wul Yesu ɗe, <<Hwa maŋ lishti, yek nii ngetli ɗe ta paḷi a mbi Nya boo ye?>>
19 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek laki yek ka mbe ɗe <hwaɓi> ye? Maḷgon ni hwaɓi so se Nya.
20 Ka yis ilgwe mbaṭ ga Musa dlaŋ wu ɗe, <Baḳ kop modli so, a baḳ tlo maḷgon so, a baḳ pi mukaḷ so, a baḳ sheli lal maḷgon gaa so. A ka baḷ nalti aba gwa suk ana gwa.> >>
21 Yek maḷi wule, <<Mas jo a koɓi wi aa yi nak'eni.>>
22 Yek Yesu kumi nu wugo yek ta wul maḷi ɗe, <<Wul ɗe naŋ yii gwe baḳa ɓo paḷi sowu, yek ɗe, lak wul wul jwa ka mas aka baḷ wulpi majwe ba ilgon nisi ɗa sowu taḳ mbi wul to nya kaɗa, a paa ka li te aka koɓaŋni.>>
23 Yek ta kumi nu wugo yek mbadl liliti naḳ ɗe ti wo maŋ wul kaŋ i'e wu.
24 Yesu yeni ɗe mbadl lili maḷi wugo yek ta wule, <<A bomi ta maŋ wul kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ.
25 Maŋ wul a man kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwasaŋ so naḳ kangwe a bomi rakumi gaa taṣ te ka shu alipla wu.>>
26 Mbalaŋ kumi nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe, <<Kume nu kaŋ ni go wok Nya kisti wo?>>
27 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe man ngetl ga mbalaŋ go mal Nya wo man paṭ kaŋ.>>
28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yekgu ma zak wul jinaŋ wi mas yek ma kopki.>>
29 Yek Yesu wule, <<A yisi nu yek laki yek a ni kii ma hwit gem ɗe, mas maḷgwe zak lubii suk kili suk yilkeni suk maŋ zaṭ jwasi suk mil jwasi ten kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwas go,
30 ta mbi wul nal ninge. Kaal ɗa maṣhkaŋ gwas wo ata mbi Nya boo.>>

Yesu po dlaŋ wundaḷ maṣhkaŋ gwe ta maṣh wu

31 Yek Yesu mo maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju kaḷu ɗe naŋ yek ta wulsi ɗe, <<Ma to Wurshelima, a mas iljwe maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya lishi ten ami Yen ga Mbalaŋ wu a daŋ ɗe gem.
32 Sa baḷ bi gi majwe ba Maŋ Yehuda ka sowu, asa wuli wul jon, asa byalaŋni, asa baze ɓakaŋ ten tli.
33 Sa ɓo na tlemndi, asa tloni. Ama ba nda cin ɗe mekan wugo ba tli ɗaḳa maṣhkaŋ ka.>>
34 Ama yek baṣa yis ilgwe ta nisi ma hwiti wu so. Sa hwudaḷisi gaɓe ka yek laki ɗe baṣa yis gaami sowu.

Yesu ndok dwa maŋ ngemti wul gon

35 Yek Yesu ɓal njaa a Jeriko go yek dwa gon kaẉu na zhila ata naŋa ngemti wul ten bi tantu.
36 Ta kum laṭ ga wonti mbalaŋ wugo yek ta kum gazi ɗe, <<Yek naŋa paṭ ye?>>
37 Yek sa wulti ɗe, <<Yesu ga Nazarat ka naŋa laṭi.>>
38 Yek ta tlil yal nya na ndaḷti yek ta wule, <<Yesu gaṣ ga Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
39 Yek majwe ni cina wu matlti ɗe taṣ zak gaɓa, ama yek ta mbaḷ tlilti yal nya dani yek ta wule, <<Gaṣ ga Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
40 Yek Yesu dlaḷi yek ta hwisi ɗe taṣ taḷa dwami tet malti. Ta ɓal njaa mal Yesu go yek Yesu ngemti ɗe,
41 <<Yek ka lami ɗe ta paḷik ye?>>
Yek ta wule, <<Bagaa, lamti gi wo ta gwel gi ɓuli ta yen lu.>>
42 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ta gwel gwa ɓuli taḳ yen lu. Zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>
43 Yesu naŋa dlaŋti nu yek gwel gwas ɓuli yek ta yen lu yek ta kop Yesu ata nima baḷti nalti Nya. Mbalaŋ yeni nu wugo yek mas jwasaŋ sa taṣ Nya.

19

Yesu kis Zakka maŋ kanti wulpi boo gon

1 Yek Yesu koɓi tuka baŋ Jeriko.
2 A maḷgon ni ɗa asa mbet Zakka, bali ga maŋ kanti wulpi boo kaɗe ti. A maŋ wul ka pak.
3 Ta naŋa lamti taṣ yen Yesu, ama baṭa mani so naḳ ɗe ti wo ndoklan mbalaŋ kaẉu, a mbalaŋ wonti kaḷi.
4 Yek ta ap te cina ka, yek ta to ka tlindi laŋgali tu kaḷu gwe Yesu a koɓi wu taṣ yenti ɗa.

5 Yek Yesu ɓal gaṣ laŋgali go yek taˌ lak gaa nya yek taˌ wulti ɗe, <<Zakka, yil suɗi, maŋdaḳi gwa kaḍe ami ase.>>
6 Yek taˌ yil sut naˌ apti, yek taˌ paḷit ɗem naˌ hwol tuki.
7 Mas mbalaṃi yeni nu wugo, yek saˌ njel nalaŋti ɗe, <<Daˌ maŋ paḷti byas wul kaŋ ta li.>>
8 Saˌ ɓal lubiimi go, yek Zakka tlinya yek taˌ wule, <<Bagaa, ba baḷ tatlti dlo gaˌ wul jini majwe a yemisi wulpi kaẉu, a majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sogo ba baḷsi, a majwe a tesi gaẓi go ba pallisi asaṃi ɗe wupsi.>>
9 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ase go kisti tuli maŋ lubii gaŋ wi, naḳ ɗe Zakka mago gaṣ gaˌ Ibirahim kaẉu.
10 A ami Yen gaˌ Mbalaŋ a tul ɗe ta ngo majwe gil kaẉu ta kissi.>>

Cingaḷti gaɓa ten zhel maŋ gem suk gwe baˌ gem niɗɗaˌ sowu

11 Saˌ nima kati kaŋ Yesu nugo, yek taˌ cingaḷisi gaɓa gon, naḳ ɗe taˌ ɓal njaa kaˌ bal baŋ Wurshelima wu, a mbalaṃi daŋ gwa we Almasihu a tul ɗe guu ten dii atli ninge-ninge.
12 Yek taˌ wule, <<Bal maḷgon ni ɗa gwe saˌ mbet kaˌ dlenti atl gon taṣ baḷti guu a paa taˌ pal tet kaˌ atl gwasi.
13 Yek taˌ mbe ɗe kutl kaˌ zhel jwasi yek taˌ baḷsi wulpi naḳ kangwe zhel a mbi kaˌ lip ɗe mekan wu mas jwasaŋ, yek taˌ wulsi ɗe, <Ngusi ballaṭ wulpi se gas gwe a pal wu.> Yek taˌ zigaa.
14 <<A baˌ maŋ atli lami ɗe taṣ daŋ ɗe guu gwasaŋ so, yek saˌ shin mil shinti kaal ɗaˌ ti taṣ lak dlaṃ ɗe saˌ lamti ɗe guu so.
15 <<Saˌ baḷti guumi wugo yek taˌ pal tet kaˌ atli, yek taˌ mbe zhel jwe taˌ baḷsi wulpi ɗe taṣ ngusi ballaṭi wu, taṣ ɓo yeni naṃi kan taˌ mbi mbaḷti dani.
16 <<Yek gon li tet malti yek taˌ wulti ɗe, <Baboo, wulpi gwe kaˌ baḷaŋ go a mbi ɗe kutl dani wi.>
17 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Mbun wi, kaˌ paḷ gem ten nak'en wul, ba zaḳ ɗe guu gaˌ kiɗi baŋ ɗe kutl.>
18 <<Yek zheli naˌ lop wu wul baboomi ɗe, <A mbi mbaḷti ɗe namtan ten gwe kaˌ baḷaŋ wu.>
19 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Ka daŋ ɗe guu gaˌ kiɗi baŋ ɗe namtan.>
20 <<Yek zhel naˌ mekan wul baboomi ɗe, <Baboo, kan wulpi gwa, ɓanti gwa cinni yek a kus kaˌ nak'en tutul yek a hwudaḷi ka.
21 Naḳ ɗe kyo baˌ mbalaŋ a yis gaa gwa sowu, a daŋti sukki bomi, a lamti wul ten koo lu kaẉu, naḳ ɗe akaˌ wotl ilgwe baˌ kik ɓak sowu.>
22 <<Yek taˌ wulti ɗe, <Kiyo byas zhel kaŋ, ba nolki naḳ gwe kaˌ yisaŋ wu. Kume kaˌ yisi ɗe ami wo maŋ bomti kaŋ a maŋ lamti wul ten koo lu suk maŋ wotlti ilgwe baˌ amik ɓak sowu,
23 yek laki yek baḳaˌ ngusi ballaṭ wulpi gini kangwe a pal wugo aa mbi ilgwe mbaḷ tli dani wu so ye? Naḳ ɗe kaˌ yisi ɗe nu kaŋ ani wu?>
24 <<Yek taˌ wul majwe ni kaḷi wu ɗe, <Kamaŋ ɗe naṃi gwe nit ang wu ka akaˌ baḷ maŋ ɗe kutl wu.>
25 <<Yek saˌ wulti ɗe, <Baboo, ɗe kutl kaˌ nit ang ca.>
26 <<Yek baboomi wulsi ɗe, <Bo kumini, mas maḷgwe ilgon niɗɗaˌ wu sa mbaḷit dani, a maḷgwe baˌ ilgon niɗɗaˌ sowu, nak njeti gwe niɗɗaˌ wu mago sa kamit ka.
27 Mbe majwe nge ɗe guu gwasaŋ wu teɗi, akaˌ tlosi ka ten gwel gini.> >>

Yesu mbuk lu Wurshelima

28 Yek Yesu dlaṃ nu wugo, yek taˌ ngusi tot Wurshelima.
29 Taˌ ɓal njaa kaˌ baŋ jwe asaˌ mbe ɗe Betapaji suk Betani jwe ni ten malkaŋ yen tladaḷ gwe asaˌ mbe ɗe Zaŋdaḷ Tlindi Zetun wu, yek taˌ mbe maŋ kopti jwas ɗe lop. Yek taˌ wulsi ɗe,
30 <<Laŋ kaˌ baŋ gwe ni cina ɗa ni wu. Kaˌ te kaˌ baṃi wu ka mbi yen zhaki gon gaˌ ɓali gwe baˌ maḷgon ɓo to tenti sowu, akaˌ paṭlti, akaˌ li tet naˌ ti.
31 Kume maḷgon ngemkii ɗe, <Yek laki ɗe kaˌ naṃa paṭlti gwas ye wu?> Akaˌ wulti ɗe, <Bagaa kaˌ naṃa lamti gwasi.> >>
32 Yek majwe taˌ shinsi wu lak mbi zhaki naḳ gwe taˌ hwisi wu.
33 Yek saˌ ɓa paṭlti wu yek manti kaˌ ɓal wu yek taˌ ngemsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaˌ naṃa paṭlti gwas ye?>>

34 Yek sa wulti ɗe, <<Bagaa ka nama
lamti gwasi.>>
35 Yek sa talat mal Yesu, yek sa wut lukal
ten zhaki, yek sa zi Yesu tenti.
36 Sa nama lat wugo, yek mbalan ngusi
talti lukal jwasan ten tantu.
37 Ta ɓal njaa kalu gwe tantu yil sut ka
Zandal Tlindi Zetun wu, yek man kopti
jwas mas njel palti hwol tuki asa nama
tasti ga Nya na ndali yal nak ɗe sa yen kiɗi
wul cit ɓanti jwe ta pali wu.
38 Yek sa ngusi wulti ɗe,
<<Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe guu gwe
nama tulti ka shin ga Bagaa wu!>>*
<<Tamti mbadl ga mbalan mal Nya. Ma
bal nalti Nya Bal Kakshe.>>
39 A man Paresi jon ni suksi, yek sa wul
Yesu ɗe, <<Man lishti, matl man kopti jwa
tas zak gaɓa.>>
40 Yek ta ballisi ɗe, <<A ni kii ma hwiti,
kume majin zak gaɓa wu, ye a gaɓa ka lal
gwasan.>>
41 Yek sa ɓal njaa a Wurshelima go yek
Yesu yen bal bami yek cit gonti yek ta kuli.
42 Yek ta hwi ban Wurshelima ɗe, <<Nak
wule kaa yisan tantu mbit hwol tuki ka
multi jwakan, ama ga hwudali kan ni kii.
43 Cin gwe man nget gwakan a gandal
ban gwakan na sabal ɗe tas dlansi sukkii
wu ni teɗi, a man hapti dlo a ngaɓikii ka
mas danti gwakan.
44 Sa catkii ɗanka nam-nam, asa tlo man
ban jwakan ka mas, asa jek bii jwakan ka
nak ɗe bakaa kan ɗe Nya tuli tas kiskii
sowu.>>

Yesu mbol man wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

45 Yek Yesu li kalu lubii ga Nya yek ta nda
mbolti ji man wulti wul ka jwe ni ka lubii
ga Nyami wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Nya dlam ka lishti
ɗe, <Lubii gi a dam ɗe lu ngemti gini,>†
ama yek ka palli ɗe, <lu hwunti ji kiɗi
mukal wi.>‡ >>
47 Yek ta ngusisi hwit gaɓa kalu lubii ga
Nyami mas cin, ama yek kiɗi man danti ka
bii ngemti Nyami suk man yisti mbat ga
Musa suk kiɗi ji man bami njel ngot tantu
gwe sa tlot wu.
48 Yek basa mbi so, nak ɗe majwe ni kali
wu nama kumti tamti gaɓa gwas wu.

20

Sa ngem Yesu ndalti palti wul gwasi

1 Gas gon Yesu nima hwit gaɓa mbalan
ata nisi ma dlamti gaɓa man tamti ka lubii
ga Nya. Yek kiɗi man danti ka bii ngemti
Nyami suk man yisti mbat ga Musa suk
kiɗi ji man bami li teɗi.
2 Yek sa wulti ɗe, <<Hwinii, na wundal
ndalti gwik ka nama palti wul jin jwi?
Wok balki ndalti gwisi wo?>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba
ngemkii tak hwini nini:
4 Baptisma gwe Yohana pali mbalan go
sut mal Nya kan ni ya? Ko ga mbalan kan?
>>
5 Yek sa ngusi gaɓa dani ka dlo gwasan,
yek sa wule, <<Kume ma wuli ɗe, sut
mal Nya kago, ta wule, yek laki ɗe bama
kaman gaɓa gwas so ye?
6 A kume ma wuli ɗe ga mbalan kago,
mas mbalan jin a lakanni na ye nak ɗe
mas jwasan sa kan ɗe Yohana man bap-
tisma wo man dlamti gaɓa ga Nya kawu.>>
7 Yek sa wul Yesu ɗe, <<Ma yis lu gwe
baptisma ga Yohana yil tet wu so.>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba
hwikii na ndalti gwe a nama palti wul wu
so.>>

Cingalti gaɓa ten byas man kolti zhin

9 Yek Yesu cingali gaɓa mbalan yek ta
wulsi ɗe, <<Malgon ni ɗa gwe ɓak zhin
inabi gwas wu, yek ta bal majon tas kolit
zhimi, yek ta li ka ban gon dlenti yek ta
mul tu gon wonti.
10 Kotlti yandi inabisi ɓal go yek ta shin
zhel gwas mal majwe ta balsi kolti zhimi
wu tas kotlit yandi inabisi teɗi, yek sa ɓo
zheli, yek sa mbolti koo ami.
11 Yek ta po shin zobsi zheli gon, yek sa
po ɓot ɗa yek sa byalti yek sa mbolti koo
ami pak.
12 Yek ta po shin zheli ga na mekan ɗa,
yek sa palit byas ɓoti yek sa mbolti koo ami
ɗa pak.

* **19:38 19:38** Yen Zab 118:26 † **19:46 19:46** Yen Ish 56:7. ‡ **19:46 19:46** Yen Irm 7:11.

13 <<Yek maŋ zhimi wule, <Ningo yek ba paḷi ye?> Yek ta po wule, <Ba shin yen gini
gwe a lamti wu, a yisi ɗe sa baḷti nalti.>
14 <<Yek maŋ kolti zhimi yenti wugo,
yek sa wule, <Yen ga maŋ zhimi ka ɓallu, ti
kaŋ zhimi a pal ɗe gwasi kaal ɗa maṣhkaŋ
ga abe. Ma tloti, ta zhimi daŋ ɗe gaŋaŋ.>
15 Yek sa yillaṭ ɗaka zhimi ka yek sa tloti.
<<Yek maŋ zhin wu a paḷi maju ye?
16 Ta tlosi ka ata baḷ zhimi majon.>>
Yek mbalaŋ kumi nu wugo yek sa wule,
<<Ba Nya zaki ta pi nu so.>>
17 Yek Yesu wutisi gwel, yek ta wulsi ɗe,
<<Yek ɗe gaa ga gaɓa gaŋ ɗe sa lishi gwe,
<< <Ye gwe maŋ kinti bii nge wu, yek pal
ɗe hwa ye kinti bii?>*
18 Mas maḷgwe nda ten ye wugo, ta caccal
ka, a maḷgwe ye wu ndet gaa go, a naḳti ka
naḳ apti.>>
19 Yek maŋ yisti mbaṭ ga Musa suk kiɗi
maŋ Paris ngwe taṣ dop Yesu kaḷi naḳ ɗe
sa yisi ɗe tensi kaŋ ta cingaḷ gaɓa gwisi wu.
Ama yek ɓanti ga mbalaŋ cisi.

Ɓatlti wulpi boo ga Kaisar

20 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda shin majon
jwe palli gaa gwasaŋ ɗe hwa mbalaŋ wu
taṣ dop Yesu na byas ɓotlkaŋ ka gaɓa suk
kumti gaṣ wul gwe sa paḷit wu taṣ baḷtiti
gobna ga atli asa dopti ɗa.
21 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma
yisi ɗe gaɓa gwa wo gem kaŋ aka palli
mbalaŋ mas ndakce, aka dlami mbalaŋ
gem kangwe sa yis Nya wu.
22 Mbun ɗe taŋ ɓatl Kaisar guu wulpi
boo gaŋaŋ ma?>>
23 Yek Yesu yis byas ɓotlkaŋ gwasaŋ yek
ta wulsi ɗe,
24 <<Ɓo zaŋ wulpi ta ɓo yeni. Shishi suk
shin ga wok ni dani wo?>> Yek sa wulti ɗe,
<<Ga Kaisar.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baḷaŋ Kaisar wul
jwasi, aka baḷ Nya wul jwas pak.>>
26 Yek baṣa mbi byas wul ka iljwe ta
dlaṃ ka mbalaŋ wu so, yek baṣa po man
gaɓa so naḳ ɗe kangwe ta ballisi gaɓe cisi
ɓanti wu.

Kumti gaṣi ten tlit ɗaka maṣhkaŋ ka

27 Yek kiɗi ji Maŋ Yehuda jon jwe asa
mbesi ɗe maŋ Saduki ju, jwe asa kul wule
majwe maṣh wu jo sa po tli ɗaka maṣhkaŋ
ka sowu tul mal Yesu taṣ ngemti. Yek sa
wulti ɗe,
28 <<Maŋ lishti, Musa lishi nii ka mbaṭ
ɗe, kume maḷgon maṣhi yek ta zak kili
gwasi a baṭa zi yen sukti sogo, a yilka gwas
hap kilisi taṣ zi yen yilka gwasi.>>
29 Yek sa wule, <<Majon si ɗe nitgi, mas
jwasaŋ yilkeni kaŋ. Kakshe gwasaŋ maṣhi
yek ta zak kili gwasi a baṭa zi yen sukti so.
30 Yek gwe kopti wu hap kilisi yek ta lak
maṣhi a baṭa zi yen sukti so pak.
31 Yek na mekan gwasaŋ hap kilisi pak.
Naŋu-naŋu yek mas jwasaŋ hap kilisi asa
naŋa maṣhkaŋ a baṣa zi yen sukti so.
32 Yek kilisi lak maṣh pak.
33 Gas tlit ga dii atl wo wok ka ni ɗe kos
gwas wo naḳ ɗe mas jwasaŋ sa hapti wu?
>>
34 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mbalaŋ ji se
naŋa hapti modli asa naŋa hapti jwasaŋ
ka.
35 Ama majwe mbun ɗe Nya a pallaṣi
kaami gas tlit ga dii atl go, hapti po yi ka
dlo gwasaŋ so.
36 A baṣa po maṣh so, sa pal ndakce suk
mil shinti ji Nya. Sa pal ɗe mil ji Nya naḳ
ɗe Nya a pallaṣi kaami wu.
37 Naḳ gwe Musa lishi ɗe majwe maṣh jo
sa pallaṣi kaami ɗe ta gaɓa ten lu me gwe
wutu ci wu kaḷu gwe Nya wulti ɗe, <Amik
ɗe Nya ga Ibirahim suk ga Ishaku suk ga
Yakubu.>†
38 Ti wo Nya ga maŋ maṣhkaŋ ka so,
ama Nya ga majwe ni na mbadl wu kaŋ,
naḳ ɗe malti wo mas mbalaŋ wo mbadl
nisi ɗa wu.>>
39 Yek jon ka maŋ yisti mbaṭ ga Musa
wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ka hwini gem.>>
40 Yek baṣa po man kumti gaṣ ilgon malti
so.

Kumti gaṣi ten Almasihu

41 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Ɗa nii kaŋ
mbalaŋ a wule Almasihu wo yen ga Dauda
guu gwi?
42 Naḳ ɗe Dauda dlaṃ ka lishti ga Zabura
ɗe,
<< <Nya wul Bagaa gi ɗe:

* **20:17 20:17** Yen Zab 118:22 † **20:37 20:37** Yen Yil 3:6

<<Daŋ ten ang shinti gini
43 se a laki yek kaˌ maŋ ngetl gaˌ maŋ nget gwa
yek a palli guu suk mbalaŋ gwasaŋ a atl ɗakka.>> >‡
44 Naƙ ɗe Dauda guu mbet ɗe Bagaa go, ɗaˌ nii kaŋ ta ni ɗe yen gwas gwi?>>

Yesu ɓuli gal ɗaˌ gaa maŋ yisti mbaţ gaˌ Musa ka

45 Yek Yesu dlaṃi mas maŋ kopti jwas a cina ɗaˌ mbalaŋ wonti ɗe,
46 <<Paŋ ɗem'ɗem suk maŋ yisti mbaţ gaˌ Musa naƙ ɗe asaˌ lak bal lukaḷ asaˌ ngusi maţlti ɗaŋka taˌ mbalaŋ gaɓesi kaḷu mot-gaa ji mbalaŋ ɗa, asaˌ lami ɗe taˌ mbalaŋ baḷsi lu daŋti ji kiɗi mbalaŋ kaḷu motgaa gaˌ gwasaŋ suk kaḷu motgaa hwol tuki.
47 Sik ɗe majwe asaˌ yemi wul guli modli ka asaˌ paḷ tlal ngemti Nya kaˌ mbalaŋ taṣ yensi ɗa. Yek laki ɗe Nya a nolsi nal man mas mbalaŋ.>>

21

Baḷti wulpi gaˌ guli kili gon

1 Yek Yesu tlil gaa nya yek taˌ yen maŋ wul saˌ naṃa wutti wulpi kaˌ wul wutti kaˌ lubii gaˌ Nya.
2 Yek taˌ yen guli kili gon gwe baˌ ilgon niɗɗaˌ sowu taḷak baḷ nak njet wulpi gwe niɗɗaˌ wu mas.
3 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwit gem ɗe, wulpi gwe guli kili wu baḷi wu man gaˌ naa mbalaŋ mas.
4 Naƙ ɗe si wo njet kaŋ saˌ baḷi tet kaˌ nali gwe nisi ɗaˌ wu, ama kili go njeti gwe niɗɗaˌ wu kaŋ taˌ wuti mas.>>

Yesu dlaṃ ilgwe a ya pi wu

5 Yek jon kaˌ maŋ kopti ji Yesu nda gaɓa ten kangwe saˌ kin lubii gaˌ Nya naˌ hwa ye suk kangwe saˌ laḳaṃi naˌ wul jwe mbalaŋ baḷi ɗe gaˌ paḷti wul kaˌ bii ngemti Nya wu. Yek Yesu wulsi ɗe,
6 <<Naƙ gwe kaˌ naṃa yenti wul jin ju, cin ni teɗi gwe mas ye jwe kaˌ naṃa yenti wu sa zak gon ten yilka gwas so, mas sa jek ka.>>
7 Yek saˌ wulti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ naƙ gwisi a pi gwi? A yek ma yeni amaˌ yisi ɗe naƙ gwisi ɓal njaa ta pi ye?>>
8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem baˌ maḷgon shelkii so naƙ ɗe mbalaŋ wonti a tuli asaˌ wulkii ɗe sik ɗe ami, asaˌ po wule, <Tlit gaˌ dii atl ɓal njaa.> Baƙ koɓaŋsi so.
9 Kume kaˌ kum dlanti ɗaŋka suk laṣhi daŋti taṃti wu, baˌ ɓanti cikii so, naƙ ɗe ngetli kaŋ taˌ naƙ gwisi pi wu. Ama baˌ yek ɓo ni ɗe tlit gaˌ dii atl so.>>
10 Yek taˌ ngusi wulti gwasaŋ ɗe, <<Mbalaŋ ji atl gon a dlansi suk mbalaŋ ji atli gon. A mbalaŋ kaˌ atl gaˌ guu gon a dlansi suk mbalaŋ gaˌ guumi gon pak.
11 Dii atl a wu naˌ ndaḷti a kuzaŋ a tlo mbalaŋ, a mbalaŋ wonti ɗaŋka a maṣh naˌ byas cwo. A kiɗi wul cit ɓanti a pi sut nya.
12 Ama naƙ jwisi a ɓo pi so se saˌ dopkii yek saˌ lakkii kaˌ bomti. A saˌ taḷakii mal maŋ kisti gaɓa kaḷu motgaa ji Maŋ Yehuda asaˌ ɓalkii asaˌ zaḳii kaḷu gwe asaˌ zi maŋ paḷti byas wul ju. A saˌ taḷakii a cina ɗaˌ guu ji baŋ suk kiɗi jwasaŋ ten ɗe kaaˌ zi mbadl tenaŋ ni.
13 Naˌ nu kaŋ ka mbi tantu gwe ka hwisi gaɓa tenaŋ wu.
14 Baˌ ilgwe ka dlaṃ a cina ɗaasika wu hwotkii so.
15 Ba hwikii ilgwe ka dlaṃ wu suk ɓotlkaŋ gaɓa kangwe maŋ nget gwakaŋ a man nget gaɓa gwakaŋ sowu.
16 Maŋ zaţ jwakaŋ suk yilkeni jwakaŋ suk yelaŋ jwakaŋ a baḷ bi gaˌ jon jwakaŋ ɗe taṣ tlokii.
17 Mas mbalaŋ a ngekii naƙ ɗe kaaˌ zi mbadl tenaŋ wu.
18 Ama ko ɗe naṃ kaˌ maḍlaŋ gaa gwakaŋ mago gon a gil kaˌ so.
19 Kume kaˌ dlo mbadl go Nya a kiskii.>>

Yesu dlaṃ kangwe baŋ Wurshelima a nda wu

20 Yek Yesu wulsi ɗaɗe, <<Kume kaaˌ yen maŋ hapti dlo gandaḷ Wurshelima wugo, taƙ yisi ɗe ndat gaˌ baṃi ɓal njaa.
21 Majwe ni kaˌ atl gaˌ Yehudiya go sa ap to kaˌ tlaḍaḷ ka. A majwe ni kaˌ baŋ Wurshelima wu yil ɗaḳaˌ baṃi ka. Majwe ni kaˌ nak mil baŋ jo baṣ te kaˌ bal baṃi so.
22 Kaˌ multi jwisi kaŋ Nya a nol mbalaŋ, taˌ gaɓa gwe mil shinti dlaṃti gaɓa gaˌ Nya lishi wu daŋ ɗe gem.

‡ **20:43 20:43** Yen Zab 110:1

23 Modli maɲ mil tuki suk maɲ mil kaal
a daɲ ɗe wul cit gonti kaˌ multi jwisi naɠ ɗe
bal bomti a te kaˌ atli a lilti mbadl gaˌ Nya
a su sut ten mbalaɱi wu.
24 Sa tlo jon jwakaɲ kaˌ dlanti a jon wo sa
pallaʂi ɗe zhel ɗaɲkaˌ atl jon ka. Maȷwe baˌ
Maɲ Yehuda kaˌ sowu a ngaɓi Wurshelima
se multi jwasaɲ njikaɲ.

Palti gaˌ Yen gaˌ Mbalaɲ

25 <<Mbalaɲ a yen wul cit ɓanti ten cin
suk ten liɓi suk ten kyadlaɭ. A ten dii atl
wo mbadl gaˌ mbalaɲ a lus ka naɠ ɗe ɓanti
a cisi i'e ɗe bal ze nwuti wu.
26 Naɠ wule mbalaɲ a na kotlaɲ mbadl
ka naˌ ɓanti, a bi mbadl gwasaɲ a ngusi ɓoti
naɠ ɗe dlo nya a wu wu.
27 A paa mas mbalaɲ yenaɲni Yen gaˌ
Mbalaɲ kaˌ nyaze, kaˌ ndaɭti suk bal nalti
gini.
28 Kume kaˌ yeni ɗe nu ɓa pi wu, dlaɭaɲ
ndaɭi, kisti gwakaɲ kaˌ ɓal njaa.>>

Cingaɭti gaɓa gaˌ Yesu ten tlindi tulaɲ

29 Yek Yesu cingaɭisi gaɓa gon ɗe, <<Bo
yenaɲ tlindi tulaɲ suk naa tlindi,
30 kume saˌ nda telti pyal daa wugo, akaˌ
yisi ɗe watlaɲ ɓal njaa.
31 Nu kaɲ kume ka yen iljwe a hwikii wu
ɓa pi wu taɠ yisi ɗe kanti gaˌ Nya ɗe guu kaˌ
mbadl gaˌ mbalaɲ ɓal njaa.
32 A ni kii ma hwit gem ɗe jon kaˌ mbalaɲ
ji se a ɓo maʂh so ɗe mas wul jwisi a pi wu.
33 Dlo nya suk dii atl a paki ama ko njet
kaˌ gaɓa gi wo a paki so.

Gaɓa gaˌ Yesu ten daɲti naˌ kaɲ gaa

34 <<Paɲ ɗem'ɗem naˌ gaa gwakaɲ, baˌ zaȶ
mbadl ten ngukti wul suk tlat wul jwe a
gillikii gaa kaɯu suk daamti ten wul ji dii
atl lil daɲti gwakaɲ kaˌ so. De baˌ nuk sogo,
cin gwisi a tuli gasi gwe baɠaˌ yisi sowu,
35 naɠ gwe a tarko dop wul wu. Nu kaɲ
cimi a tuli mas mbalaɲ gaˌ dii atli.
36 Daɱaɲ naˌ kaɲ gaa akaˌ naɱa ngemti
Nya taɠ manaɲ yilti ɗaɠaˌ wul jwisi ka akaˌ
man dlaɭti a cina ɗaaka Yen gaˌ Mbalaɲ.>>
37 Yek Yesu ngusi hwit gaɓa mbalaɲ kaˌ
lubii gaˌ Nya mas cin, sukti ɓal go ataˌ to
ten Zaɲdaɭ Tlindi Zetun ataˌ mul to ka.
38 Naˌ gasi ɓal go a mas mbalaɲ mogaa
kaˌ lubii gaˌ Nya taʂ katit kaɲ.

22

1 Cin Motgaa bukti burodi gwe baˌ yiis
ni giɓi sowu gwe a Maɲ Yehuda mbe ɗe
Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila wu ɓal
njaa go,
2 yek kiɗi maɲ Paɾis suk maɲ yisti mbaȶ
gaˌ Musa ngusi ngot gaˌ Yesu taʂ laki taʂ tloti
mukli naɠ ɗe ɓanti gaˌ mbalaɲ cisi wu.
3 Yek Sheɗan te kaˌ mbadl gaˌ Yehuda gwe
asaˌ mbet ɗe Iskariyoti wu, ɗe naɱ kaˌ maɲ
kopti botli jwas ɗe kutl cet lop ju.
4 Yek Yehuda li mal kiɗi maɲ daɲti kaˌ bii
ngemti Nya suk maɲ hapti dlo jwasaɲ taʂ
dlaɱ suksi kangwe ta baɭsi Yesu wu.
5 Yek saˌ paɭ hwol tuk i'e yek saˌ dlaɱ
sukti ɗe sa baɭti wulpi.
6 Yek Yehuda ndaɠisi ɗe taˌ baɭsi Yesu.
Yek taˌ ngo tantu gwe ta baɭsiti abaˌ maɭgon
ni kaɭi sowu.

Yesu nguk burodi suk maɲ kopti jwasi

7 Cin Motgaa bukti burodi gwe baˌ yiis ni
giɓi sowu ballaȶ tet wi gas gwe a mas lubii
kaˌ baɲ Israila mbosh yen bagalla asaˌ taki
Nya wu.
8 Yek Yesu shin Biturus suk Yohana taʂ
lak laɠaɱisi lu gwe sa nguk wul kaˌ Mot-
gaami wu.
9 Yek saˌ ngemti ɗe, <<A'ako kaɲ kaˌ lami
ɗe taɲ paɭi ko?>>
10 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaaˌ te kaˌ baɱi
wugo ka mbi maɭgon naˌ tat ze a gaa akaˌ
kopti kaˌ lubii gwe ta te wu,
11 akaaˌ wul baboomi ɗe, <Maɲ lishti kaˌ
shinnii ɗe taɲ ngemki ɗe a'ako kaɲ ta nguk
wul gaˌ Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila
suk maɲ kopti jwas ko?>
12 Ta mbokikii ang ten bal punka gon to
kaˌ tlal bii ka naˌ gobdlan a giɓi. Kaɭi kaɲ
ka laɠaɱini lu.>>
13 Yek saˌ li wugo, yek saˌ lak mbi mas naɠ
gwe taˌ hwisi wu. Yek saˌ laɠaɲ lwisi.
14 Yek sukti ɓal ɗe nguktisi kaˌ ɓal go, yek
Yesu daɱ naˌ zhila suk mil shinti ji botli
jwasi taʂ nguki.
15 Yek taˌ wulsi ɗe, <<A lami i'e ɗe ta nguk
wul sukkii ten Motgaa daamti ɗakcit boo ji
Israila a paa a nda tlat bomti.
16 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba
po nguk wul sukkii kaˌ Motgaami naɠ gaɲ
so se gas gwe ma paɭaɲ bal Motgaa to nya

ka kalu gwe majwe Nya kissi wu a mogaa wu.>>
17 Yek ta kan mbuka ze inabi yek ta pal hwol tuk na Nya yek ta wulsi ɗe, <<Kamannii tak huuliini.
18 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba po tla ze inabi sukkii so se gas gwe ma moo mal guu ga Nya wu.>>
19 Yek ta kan burodi yek ta pal hwol tuk na Nya yek ta caccali yek ta balsi yek ta wulsi ɗe, <<Gan go tlu tli gi kan gwe a bali ka lal gwakan wu, ngusi palti nu aka nama daamti gini.>>
20 Sa nguk wugo, yek ta po kan mbuke yek ta wule, <<Mbuka gan go ga pyal dlallat gaɓa kan gwe ni ka hwulan gi ɗe ba shoti ka lal gwakan wu.
21 Ama malgwe a bal bi gi wuggu ta nama ngukti wul suk ami.
22 Ami Yen ga Mbalan ba mashi nak kangwe Nya pali wu, ama malgwe a bal bi gi ɗe tas tlo go, ta dan ɗe wul cit gonti.>>
23 Yek man kopti jwas njel ngemti ji yilkeni ɗe wok ka pal ilgon nu ka mi wo?

Gaɓa ten malgwe a dan ɗe kakshe wu

24 Yek gaɓa te ka dlo ga man kopti ji Yesu ten ɗe wok ka dan ɗe kakshe kasi wo.
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Guu ji majwe basa yis Nya sogo, asa pali wul mbalan jwasan tas yisi ɗe ndalti guu nisi ɗa, asa lami ɗe ta mbalan kansi ɗe man palti hwa wul.
26 Ama kii wo ba ni nu malkii so. Han ta malgwe ni ɗe kakshe ka kii wu dan nak nak'eni, a malgwe ni ɗe bali ka kii wu dan nak zhel.
27 Wok nal mani wo, malgwe nama ngukti wul gwa ko malgwe nama huulti ilga ga nguki wu? Malgwe nama ngukti wu kaɗe kakshe. Ama yek amikgu ka dlo gwakan nak man huulti ilga ga nguki.
28 Kiik dlal na gem suk ami ka bomti jwe a tla wu.
29 Nak gwe Aba gi pallan ɗe guu wu, nu kan kii mago a pallakii ɗe guu wi pak.
30 Ka nguki aka tla aka ngukti wul gini kalu gwe a ni ɗe guu wu, aka dan ka gobdlan guu aka dan ɗe man kisti gaɓa ga man gas ga Israila ɗe kutl cet lop ju.>>
31 Yek Yesu wule, <<Siman Biturus, ɓo kumi, Sheɗan ngwe i'e tas pelkii nak gwe asa pel gwe alkama ɗaka kapti kawu.
32 Ama a nikma ngemti Nya ɗe ta zat mbadl gwa dlal ten Nya, a kume ka ballak tet malan wugo, aka ndali mbadl yilkeni jwa.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, ko ta ka bii gwe asa bal mbalan wu ka mago, ba te sukki, a kume mashkan ka ma wu, ba mash sukki.>>
34 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwiti ɗe, ka nge yisti gini asami ɗe mekan ka gas gan a paa gunda kol nda lakti yal ka bultlwe.>>
35 Yek Yesu ngem man kopti jwas ɗe, <<A shinkii ba na wulpi so aba na ngura so aba na kaptalan sogo, yek ka mbi so ye?>>
Yek sa wule, <<Ma mbi mas wul.>>
36 Yek ta wulsi ɗe, <<Ningan go mas malgwe wulpi suk ngura niɗɗa wu tas kami ata ngiɓi. Mas malgwe bal puka niɗɗa sogo, tas wul lukal gwas ka ata wuli.
37 A ni kii ma hwiti ɗe, ngetli kan ta ilgwe sa lishi tenan ka lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya wu dan ɗe gem, gwe wuli ɗe, <Yek sa pallat ndakce suk man palti byas wul.> Ilgwe sa lishi tenan wu ɓalma danti ɗe gem.>>*
38 Yek man kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, kiɗi puka ɗe lop kaju.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kumi wi.>>

Sa dop Yesu

39 Yek Yesu zak bami yek ta to ka Zandal Tlindi Zetun nak gwe ata kul pali wu, yek man kopti jwas kopti.
40 Ta to ka tlandali wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Ngeman Nya, ba Sheɗan lakkii ten palti byas wul so.>>
41 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya.
42 Yek ta wule, <<Aba, ka lami go aka kami bomti gan ka, ko ɗe ba lamti gi ka sowu, ama kangwe ka lami wu.>>
43 Ta nama ngemti Nya nugo yek yen shinti sut nya ka ballu yek ta ngusit ndallat mbadli.

---

* **22:37 22:37** Yen Ish 53:12 † **22:44 22:44** Ka lishti jon ji cina wo, lu ndati ɗe 43 suk 44 ni giɓi so

44 Naɣk ɗe ta ni ka bomti wu, yek ta dlot ten ngemti Nya hal lwani nitma lokti naɣk gudal hwulan.†

45 Ta pak ngemti Nyami wugo, yek ta pal te mal maɲ kopti jwas ka yek ta mbisi go sa naɲa ndet yebal, naɣk ɗe sa ni ka duu tuk wu.

46 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naɲa ndet yebal ye? Tlaɲnya taɣk ngemaɲ Nya ba Sheɗan lakkii ten ndat so.>>

47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek majon kaju wonti sa sa dopti gwasi. Yehuda, gon ka maɲ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ka tullasi. Yek Yehuda ɗam njaa mal Yesu yek ta swatti.

48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yehuda, na swatti kaɲ ka bal bi gi Yen ga Mbalaɲ ma?>>

49 Yek maɲ kopti jwe ni suk Yesu wu yeni nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, taɲ kan kiɗi puka taɲ dlanni suksi a?>>

50 Yek gon ka maɲ kopti ji Yesu wotl zhel ga bal maɲ Paris gon hal yek ta kotlit kaɲ ga kat ang shinti ka.

51 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaɲsi!>> Yek ta taɲ kaɲ ga malgwe sa wotlit kawu yek kami ndoki.

52 Yek Yesu wul kiɗi maɲ daɲti ka bii ngemti Nyami suk maɲ hapti dlo jwasaɲ suk kiɗi jwasaɲ jwe tul ɗe tas dopti wu ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka suk sada taɣk doɓaɲ ninini, mukal kaɗe ami a?

53 A ni sukkii mas cin kalu lubii ga Nya yek baka doɓaɲ so, yek ninge kaɲ kaa ya mbi tantu dopti gini ka ndalti byas wul ga daɲshal.>>

Biturus nge yisti ga Yesu

54 Yek sa dop Yesu, yek sa zigaa na ti, yek sa talat ka boo ga bal maɲ Paris. Yek Biturus ngusi kopti gwasaɲ tet dlenti.

55 Yek sa hot wutu a dii boo lubiimi wugo, yek sa daɲ atli, Biturus mago yek ta daɲ suksi njaa mal wuti.

56 Yek ɗe naɲ ka mil modli jwe naɲa palti wul ka lubiimi wu yenti wugo, yek ta wutit gwel, yek ta wule, <<Malgaɲ go suk Yesu kaɲ ta ni.>>

57 Yek Biturus wule, <<Suk Yesu kaɲ a ni so, a yisti so pamma.>>

58 Laɲ daɲti wugo, yek malgon po yis Biturus ɗa, yek ta wule, <<Ki mago gon gwasaɲ kaɲ.>>

Yek Biturus wule, <<Amik so.>>

59 Nak po laɲ daɲti tek wugo, yek malgon po wulti ɗe, <<Gem, malgaɲ go suk Yesu kaɲ ta ni. Naɣk ɗe ti mago maɲ Galili kawu.>>

60 Yek Biturus wule, <<A yis ilgwe ka naɲa dlaɲti wu so pamma.>> Ta naɲa dlaɲti nugo yek gunda kol lak yal ka bultlwe.

61 Yek Bagaa Yesu ballati, yek ta wuti gwel Biturus, yek Biturus daam ilgwe Yesu hwit wu ɗe, <<Ka nge yisti gini asaɲi ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti yal ase ka bultlwe.>>

62 Yek Biturus yil deɓal yek ta kul i'e.

63 Yek majwe naɲa daɲti mal Yesu wu ndet wulti wul jon asa naɲa ɓot gwasi.

64 Yek sa ɓalit gwel ka, yek sa njel wulti gwas ɗe, <<Hwini malgwe ɓok wu taɲ yisi ɗe ki wo maɲ dlaɲti gaɓa ga Nya kaɲ.>>

65 Yek sa ngusi byalti gwasi.

Yesu a cina ɗa kiɗi ji Maɲ Yehuda ka

66 Lu tlo wugo, yek kiɗi maɲ baɲ suk kiɗi maɲ daɲti ka lubii ga Nya suk maɲ lishti mbat ga Musa mogaa, yek maɲ hapti dlo tulli Yesu malsi.

67 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe Al-masihu‡ go, hwinii.>>

Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kume a hwikii mago ka kan gaɓa gi so.

68 A kume a kum gas ilgon malkii go ka balli so.

69 Ama ndok ase, ami Yen ga Mbalaɲ a daɲ ten kat ang shinti ga Nya Bal Kak-she.>>

70 Yek mas jwasaɲ ngemti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nyami a?>>

Yek ta wulsi ɗe, <<Gem kaɲ kaa dlaɲi, nu kaɲ ni.>>

71 Yek sa wule, <<Yek ma yii ma ɓatti ye, naɣk ɗe ma kumi tet bi ɗatka wu?>>

23

Yesu a cina ɗa Bilatus ka

1 Yek mas kiɗi ji maɲ Yehudasi tlinya yek sa tala Yesu mal Bilatus gobna,

‡ **22:67 22:67** Sogo *Kiristi*

2 yek sa ndet zat duu gaa ɗe, <<Ma mbi malgan ten gillat ga mbalan jinan ɗe bas bal wulpi boo gwasan Kaisar guu so. A ta nama wulti ɗe tik ɗe Almasihu guu.>>

3 Yek Bilatus ngem Yesu ɗe, <<Kik ɗe guu ga man Yehuda?>>

Yek Yesu wule, <<Nu kan ni.>>

4 Yek Bilatus hwi kiɗi man danti ka lubii ga Nyami suk naa mbalan ɗe, <<Yek laki yek kaa tullat ye? Ami wo a mbi byas ilgwe ta pali wu so.>>

5 Yek mbalami ngusi wulti ɗe, <<Gaɓa gwe ata hwi mbalan wu kaɗe man tlilti mbadl gwasan ka mas ban ji Yehudiya, tet Galili kan ta nde, yek tik ɓallu a ɗee.>>

Sa tala Yesu mal Hiridus

6 Bilatus kumi nu wugo yek ta kum gazi ɗe ko Yesu wo man Galili kaɗe ti. Yek sa wulti ɗe man Galili kan.

7 Bilatus kumi ɗe Yesu wo ka atl ga Hiridus guu kan ta ni wu, yek ta wulsi ɗe, tas talat malti nak ɗe Hiridus guu ni Wurshelima ka multi jwisi wu.

8 Hiridus guu yen Yesu wugo, yek ta pal hwol tuki i'e nak ɗe ta lam multi ata nama kumti gaɓa tenti wu. Ta lami tas yen wul cit ɓanti gwe a Yesu pali wu.

9 Yek ta kum gas wul wonti mal Yesu ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon so.

10 Kiɗi man danti ka lubii ga Nya suk man yisti mbat ga Musa ni kali asa nama ta dlamti byas wul tenti.

11 Yek Hiridus suk man hapti dlo jwas wulit wul jon, yek sa wulit wul jon yek sa lakit bal lukal, yek sa pallat su mal Bilatus ka.

12 Ndok ten gasi, yek Hiridus suk Bilatus dan ɗe yelan, nak ɗe yelan dlanti kaɗe si wu.

Sa bal bi ga Yesu tas tloti

13 Yek Bilatus mo kiɗi man danti ka bii ngemti Nya suk kiɗi ji man bami suk mbalami mas.

14 Yek ta wulsi ɗe, <<Kaa tulli malgan malan ɗe ta nama gillat ga mbalan, ama yek a bodlalti yek baa mbit na byas ilgon so.

15 A ba Hiridus mbit na byas ilgon so pak, yek laki yek ta pallat tet malanni. Kiik ka yeni wu, ta pal ilgwe a laki ɗe tan tlot wu so.

16 Yek laki ɗe ɓot kan ba ɓoti a paa a zakti.>>*

18 Yek mbalami ɓel bi yek sa ngusi wulti na ndalti ɗe, <<Zan gaa na malgan! A ka zakini Barabas.>>

19 Barabas tulli dlanti ka dlo ga mbalan a Wurshelima, yek ta po tlo malgon. Yek laki yek sa ɓalti.

20 Yek Bilatus wulsi ɗaɗe, ta lami ɗe tas zak Yesu.

21 Yek sa ngusi dlamti na ndalti ɗe, <<Bakanti ten gudal yencin tas mashi!>>

22 Yek Bilatus po wulsi asami na mekan ɗe, <<Yek laki ɗe ka lami ta malgan mashi ye? Byas wul yek ta pali ye? A mbit na byas ilgwe a laki ta tlot wu so. Ba laki asa ɓot na tlemndi a paa a zakti.>>

23 Ama yek sa nge, yek sa ngusi wulti na ndalti ɗe, <<Bakanti ten gudal yencin!>> Yek gaɓe gwasan wu ka dlali.

24 Yek Bilatus palisi ilgwe sa lami wu.

25 Yek ta zakisi Barabas, malgwe sa ɓalti ten ɗe ta tlo malgon wu, yek ta balsi Yesu tas palit ilgwe sa lami wu.

Sa ɓak Yesu ten gudal yencin

26 Man hapti dlo nama zat gaa na Yesu nugo, yek sa mo suk malgon asa mbet ɗe Siman man ban Sayirin ta nama lat Wurshelima. Yek sa dopti yek sa zit gudal yencin gwe sa ɓak Yesu dani wu gaa, yek sa lakti tas kop Yesu na nali.

27 A mbalan wonti nama kopti gwasan suk modli jon asa nama desti lee.

28 Yek Yesu ballati, yek ta wulsi ɗe, <<Modli Wurshelima, po kuli ninini gaa so, kuli gaa gwakan suk mil jwakan.

29 Gas gon wo ka wule, <Modli jwe zi yen so, a basa lu mil kaal sogo man hwol tuk kaɗe si.>

30 Ten gasisi kan

<< <mbalan a wul tladal ɗe, <<Ndenii sut gaa,>>
asa wul zandal ɗe, <<Yitlani ka.>> >†

---

* **23:16 23:16** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe, *ti.* 17 *Ka Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila gwisi kan a Bilatus kul laki asa zak ɗe nam ka majwe sa ɓalsi ju.* † **23:30 23:30** Yen Hos 10:8

31 Kume sa pali nu a tlindi yi diki go, nii kan a pi gwi ɗe tlindi koo wu?>>
32 Yek sa tala mbalan ɗe lop jon jwe pal byas wul wu tas tlosi pak suk Yesu.
33 Yek sa talasi kalu gwe asa mbe ɗe <<Is Gaa>> wu. Kali kan sa ɓakti ten gudal yencin suk mbalan ɗe lop jwe pal byas wul ju. Gon ni ten gudal yencin ten kat ang shinti gwasi a gon wo ten kat ang yali gwasi.
34 Yek Yesu wule, <<Aba, taasi majin byas wul jwasan ka, nak ɗe basa yis ilgwe sa nama palti wu sowu.>> Yek sa huul lukal ga Yesu ka dlo gwasan ten botlti ga malgwe a kan wu.
35 Yek mbalan ngusi yenti ga Yesu, yek kiɗi jwasan wulit wul jon ɗe, <<Ta kis naa mbalan, tas kis gaa gwas la kume tik ɗe Almasihu gwe Nya botlti wu.>>
36 Yek man hapti dlo jwe ɓakti ten gudal yencimi wu wulit wul jon, yek sa takit mbayi ze.
37 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe guu ga man Yehuda go, kis gaa gwa la.>>
38 Yek sa lishi ten gudal yencimi to gaa ɗatkaɗe, <<Malgan kaɗe guu ga man Yehuda.>>
39 Yek ɗe nam ka majwe pal byas wul ɗe sa ɓaksi ten gudal yencin mal Yesu wu, hwit byas gaɓa ɗe, <<Ale kik ɗe Almasihu nwa? Kis gaa gwa aka kisnii pak la.>>
40 Yek mali gon wu matlti yek ta wulti ɗe, <<Banti ga Nya mago cik sa? De ilgwe sa palini wu kan sa palit wu.
41 Mi wo byas ilgwe ma pali wu mbuki tas palini nu, ama malgan go ta pal byas ilgon so.>>
42 Yek ta wul Yesu ɗe, <<A ka yisi lu ne, kume ka ɓal ɗe guu wu.>>
43 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwit gem ɗe, ase go ka dan suk ami ka Boo ga Nya.>>

Mashkan ga Yesu

44 Sa ni nugo, ka dlo cin, yek damshal yitla lu ka mas, se nak cin celti.
45 Yek cin zak cilti, yek labule ga lubii ga Nya kesh su dlo ka.
46 Yek Yesu wul na ndalti ɗe, <<Aba gini, ka ang gwakan a zi mbadl gini.>> Ta dlam nu wugo, yek ta mashi.
47 Yek bal man hapti tlo ga man Roma gwe ni kali wu yeni nu wugo, yek ta tas Nya, yek ta wule, <<Gem, malgan go zok mbalan kan.>>
48 Yek mas majwe mogaa tas yen ilgwe a pi wu yeni nu wugo, yek sa ɓo ang ten ngetli, yek sa zigaa.
49 Yek mas majwe yis Yesu, suk modli jwe kopti tet Galili wu dlal tet dlenti, yek sa ngusi yenti ilgwe nama pat wu.

Lepti ga Yesu

50-51 Malgon ni ɗa asa mbet ɗe Yusupu man palti zok wul gon. Ta nama hwol tuk ten ɓatti ga Nya tas tul ɗe guu ka mbadl ga mbalan. Ti wo man ban ga Yehuda gon kan gwe asa mbe ɗe Arimatiya wu, a bal mbalan ga man Yehuda ka pak. Ama bata mo bi suksi ten ilgwe sa pali Yesu wu so.
52 Yek ta li mal Bilatus yek ta ngemti tas balti hwuu ga Yesu. Yek ta zakti tas lak kami.
53 Yek Yusupu shit hwuunisi sut ɗa ten gudal yencimi ka, yek ta kus ka ka mbuni hwol lukal yek ta zi ka gaa zukɗi gwe sa tlat ka paa a basa ɓo lep malgon giɓi sowu.
54 A cin lakanti wul kan nak ɗe gas shukti ɓal njaa wu.
55 Yek modli jwe kop Yesu tet Galili wu li suk Yusupu yek sa yen gaa zukɗisi suk kangwe sa zi hwuu ga Yesu a giɓi wu.
56 Yek sa li gazan yek sa lakan turare suk mil tuksati, yek sa shuki ten gas shukti nak gwe mbat ga Musa dlam wu.

24

Palti ga Yesu kaami

1 Gas ndat multi ɗe nam ga nitgi kaal ɗa gas shukti ka bultlwe yek modli ju li ka gaa zukɗi ga Yesu na turare gwasan.
2 Yek sa mbi go sa gudal bal ye gwe sa zi ten bi gaa zukɗisi wu kawi.
3 Yek modlisi te ka gaa zukɗisi wugo yek basa mbi hwuu ga Yesu Bagaa a giɓi so.
4 Sa nama daamti gwasan nugo yek majon kaju si ɗe lop a malsi na hwol lukal man cilti i'e.
5 Banti ɓa cisi go yek sa ngusal gaa gwasan atli. Yek mbalami wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama ngot ga malgwe ni kaami wu ka hwuu mbalan ye?

6 Ta po yi ɗee so, ta tli ɗaka mashkan ka
wu nak gwe ta dlami ata yi sukkii a Galili
wu.
7 De ta wulkii ɗe sa bal bi ga Yen ga
Mbalan a ang ɗa man palti byas wul ka asa
ɓakti ten gudal yencin, a ten gas na mekan
wo ata tli ɗaka mashkan ka.>>
8 Yek gaɓe te modlisi kan,
9 Yek sa pal tet kalu gaa zukɗisi wugo,
yek sa hwi mil shinti ji botli ga Yesu ɗe kutl
cet nam ju suk mas majwe ni kali wu.
10 Modli jwe li kalu gaa zukɗisi jo sik
ɗe, Maryam Magadala suk Yuwana suk
Maryam ana ga Yakubu suk naa modli jwe
ni suksi wu.
11 Ama yek mil shinti ji botlisi palli gaɓe
ɗe jetiti yek basa kan so.
12 Yek Biturus tlinya na apti tas lak
yen ilgwe modli ju dlam wu, yek ta kus
gaa zukɗisi, yek ta yen lukal gwe sa lep
hwuuni ga Yesu a giɓi wu ten kati gon, yek
ta pal lubii a ili nitma cit ɓanti ata nama
daamti gwas a dani.

Man kopti ji Yesu ɗe lop mo sukti ten tantu Imawus

13 Ten gasisi, yek man kopti ji Yesu jon
ɗe lop nama lat ten tantu ban gon asa
mbe ɗe Imawus, dlentat ga Imawus tet
Wurshelima wo mil ɗe nitgi kan.
14 Asa nama gaɓa ka dlo gwasan ten mas
wul jwe pi wu.
15 Sa nama gaɓa asa nama daamti
gwasan nugo yek Yesu kawu yek ta njel lat
suksi.
16 Ama yek basa yisi ɗe Yesu ka ni malsi
so.
17 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek kaa nama
dlamti ten tantu nan ye?>>
Yek sa dlal kali asa nama duu tuki.
18 Yek gon gwasan asa mbet ɗe Kiliyopas
ngemti ɗe, <<Kik ɗe mandaki na ngwe a
Wurshelima ɗe baka yis iljwe nama pat ka
multi jin so gwa?>>
19 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Yek pi ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Iljwe pi ten bi ga Yesu
man Nazarat wu man dlamti gaɓa ga Nya,
man ndali gaɓa a man palti kiɗi wul a cina
ɗa Nya suk mas mbalan wu.
20 Yek kiɗi man danti ka bii ngemti Nya
suk kiɗi jinan baltiti man tlot gwasi yek sa
ɓakti ten gudal yencin.
21 Ma lak mbadl ɗe tik ka yilli man
Yisiraila tet ɗaka ang ga man nget ganan
ka, ama yek multi ɗe mekan ka ɓali na pat
ga ili.
22 Yek modli jon ka mbalan jinan cini
ɓanti ɗe sa yil ka bultlwe yek sa li kalu gaa
zukɗisi,
23 yek basa mbi hwuu gwas so. Yek sa
pal teɗi yek sa hwini ɗe, gwel gwasan ɓuli
yek sa yen mil shinti ji Nya jwe wulsi ɗe
Yesu tli ɗaka mashkan ka wi.
24 Yek jon ka mi li kalu gaa zukɗisi pak
yek sa mbi go ta po yi so nak gwe modli ju
dlam wu.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii wo ka kadlan
hwo, a yisti mas wul jwe man dlamti gaɓa
ga Nya lishi wu bomikii gaa!
26 Ngetli kan ta Almasihu tla bomti nu
apaa ta dan ka nalti gwasi.>>
27 Yek ta ndesi gaɓa ten lishti ga Musa
suk mas ga man dlamti gaɓa ga Nya jwe
lish gaɓa tenti wu.
28 Yek sa ɓal njaa a Imawus go, yek Yesu
pi wule ta zakansi tas li cina.
29 Yek sa ngemti tas dan suksi ka bami
nak ɗe sukti ka ɓallu, a cin nda bii wi. Yek
ta kopsi kalu gwe sa mullu.
30 Yek sa dam na zhila tas nguk wul
wugo, yek ta kan burodi yek ta pal hwol
tuk na Nya yek ta caali yek ta huulisi.
31 Yek ninge yek sa yisti, njet go yek ta
gilisi ka.
32 Yek sa wul ka dlo gwasan ɗe, <<Ta
hwini gaɓa ga Nya ten Almasihu ten tantu
go, yek ba mbadl kwekamini kasa?>>
33 Yek sa tlinya yek sa pal su Wurshe-
lima ka, yek sa mbi man kopti jwas ɗe kutl
cet nam suk majwe ni suksi ju.
34 Yek mas man koptisi ngusi wulti ɗe,
<<Gem kan, Yesu Bagaa tli ɗaka mashkan
ka wi yek ta mo suk Biturus.>>
35 Yek sa dlam ilgwe pi ten tantu Imawus
wu suk kangwe sa yisti ɗe ta huulisi
burodi wu.

Iljwe Yesu zaki man kopti jwas ɗe tas pali wu

36 Sa nama gaɓe nugo yek Yesu ka ɓallu
na gaa gwasi, yek ta dlal ka dlo gwasan,
yek ta wulsi ɗe, <<Ta mbadl gwakan
tami.>>

37 Yek ɓanti cisi mas jwasaɲ, sa daɲm gwa
we lul kaɲ sa yenti.
38 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek ka cikii ɓanti
nu ɗe ba mbadl dlaɲlikii so ye?
39 Ɓo yenaɲ ang suk asaɲ gini, ami kaɲ
na gaa gini, taɲaɲni nini taɲk ɓo kumini.
Lul kaɲɗe ami so, lul wo tli niɗɗa naɲk gi wu
so.>>
40 Ta dlaɲm nu wugo, yek ta mbokisi ang
ten ang suk asaɲ gwasi.
41 A ba mbadl gwasaɲ ɓo dlaɲl so, naɲk ɗe
ili cisi ɓanti ama asa naɲma hwol tuk pak.
Yek ta ngemsi ɗe, <<Ilga nguki ni kii ɗa a
ɗee ma?>>
42 Yek sa baɲlti kwes ga buki.
43 Yek ta kami yek ta nguki asa naɲma
yenti.
44 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe a hwikii ɗe a
yi sukkii wuggu, mas iljwe sa dlaɲm tenaɲ
ka mbaɲt ga Musa, suk iljwe maɲ dlaɲmti
gaɓa ga Nya lishi, suk ka Zabura wu a daɲm
ɗe gem.>>
45 Yek ta ɓul mbadl gwasaɲ kangwe sa
yis lishti ga gaɓa ga Nya wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe ni ga lishi
wuggu, Almasihu a tla bomti ata maɲshi,
a ten ndat cin na mekan wo ta tli ɗaɲka
maɲshkaɲ ka.
47 A paa sa hwi gaɓa mbalaɲ ten dii atl
ɗaɲka, ten bi cit atl gaa mal Nya suk taasti
byas wul jwasaɲ ka ka shin gwasi. Tet
Wurshelima kaɲ sa nde.
48 Kik ka yen wul jwisi na gwel gwakaɲ,
akaa dlaɲmi mbalaɲ.
49 Yekgu ba shinikii lu na maɲlgwe aba gi
dlaɲlli gaɓa ɗe ta baɲli wu, ama baɲti ka bal
baɲmi se Nya baɲlkii ndaɲlti sut paa.>>

Kanti ga Yesu to nya ka

50 Laɲm multi wugo, yek Yesu yilli maɲ
kopti jwas te kaal bal baɲ Wurshelima ka,
yek sa li Betani. Yek ta tlil ang gwas nya,
yek ta ngemisi hwa wul ga Nya.
51 Ta nisi ma ngemti hwa wul ga Nya
nugo, yek ta huul suksi, yek sa kanti to nya
ka.
52 Yek sa ngus atli, yek sa baɲlti nalti. Yek
sa pal te Wurshelima ka na hwol tuki i'e,
53 yek sa ngusi laɲt ka lubii ga Nya mas
cin, asa naɲma taɲsti ga Nya Bal Kakshe.

Yohana

Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ

1 Ten ndat zhile wo Gaɓe ni ɗa, a Gaɓe
wo suk Nya kaɲ ni, a Gaɓe wo Nya kaɲ.
2 Tik ni suk Nya tet ten ndat zhile.
3 Tumalti kaɲ sa paḷ mas wul, a ɗe ba
tumalti ka sogo sa paḷ ilgon ka wul jwe sa
paḷi wu so.
4 Tik ɗe maɲ baḷti mbadli, a mbadl gwisi
kaɗe cilti ga mbalaɲ.
5 Cilti naɱa cilti ka daɱshal, aba
daɱshali man tlat gaa gwas* so.
6 Maḷgon ni ɗa maḷgwe Nya ka shinti sut
wu, shin gwas kaɗe Yohana.
7 Ta tuli taṣ baḷ sheda ga gem ten bi ga
cilti, kangwe mas mbalaɲ a kum sheda
gwisi asa baḷ gem tumalti wu.
8 A ba Yohana gaa gwas kaɗe cilti so,
ama ta tuli taṣ baḷ sheda ten cilti.
9 Cilti ga gem gwe a baḷ mas mbalaɲ cilti
wu, naɱa tul ten dii atli.†
10 Tek go gaɓa gwisi daɱ ten dii atli, a
ko ɗe tumalti kaɲ sa paḷ dii atli wu, ama
ba mbalaɲ ji dii atli yisti so.
11 Ta tul mal mbalaɲ jwasi, ama yek sa
ge kanti gwasi.
12 Ama mas majwe kanti yek sa baḷ gem
na shin gwas go, ta baḷsi iko ga naṭ ɗe mil
ji Nya,
13 majwisi daɱ ɗe mil ji Nya tu ten tantu
zaṭ yen ga mbalaɲ so,‡ ba ɗe tumal mot ga
ba maani suk kili mbalaɲ ka so, a ba ɗe
tumal lamti ga mbalaɲ ka so, ama tumal
lamti ga Nya kaɲ.
14 Gaɓe daɱ ɗe mbalaɲ yek ta daɱ
sukmi. Mik yen nalti gwasi, nalti ga Yen
ɗe naɱ gwe ba wundaḷ gwas ni ɗa so ɗe
ta yil sut mal Abe wu, ata njikaɲ na alheri
suk gem.
15 Yohana tlil yal nya yek ta baḷ sheda
tenti. Yek ta wuli ɗe, <<Gaɱi kaɗe maḷgwe
a wule, <Maḷgon a tul ka kaal gini, maḷgwe
nal manaɲ wu, ten ɗe tik ni ɗa a basa ɓo
zaɲ sowu.> >>
16 Tumal nalti ga alheri gwas kaɲ mas
jinaɲ ma mbi albarka ten albarka.
17 Ai mbaṭ gaɓa wo tumal Musa kaɲ Nya
baḷi, ama alheri suk gem wo tumal Yesu
Almasihu kaɲ tuli.
18 Maḷgon ɓo taɓa yenti ga Nya so, seko
Yen ɗe naɱ gwas gwe ba wundaḷ gwas ni
ɗa sowu gwe tik ɗe Nya, ata suk Abe wu
ka mbokini ang ten Nya.

Yohana maɲ baptisma hwi mbalaɲ ɗe ti wo Almasihu ka so

19 Ilgwe Yohana maɲ Baptisma hwi
mbalaɲ ka sa'i gwe maɲ Yehuda jwe saɲi
Wurshelima shin maɲ Paris suk maɲ Lawi
ɗe taṣ ngemti ɗe wok ɗe ti wo wukgu!
20 Yek ba ta hwundaḷi so, ama yek ta
dlaɱisi ten dii ɗe, <<Amik ɗe Almasihu
so.>>
21 Yek sa ngemti ɗe, <<Kik ɗe wokko?
Kik ɗe Iliya a?>>
Yek ta wule, <<Amik so.>>
<<Kik ɗe Maɲ Dlaɱti Gaɓa ga Nyami ya?
>>
Yek ta ballisi ɗe, <<Wowo.>>
22 Yek sa po ngemti ɗa, yek sa wuli ɗe,
<<Kik ɗe wokko? Hwini ilgwe ma lak
dlaɱi majwe shinni wu. Ɗe yek ka mbe
gaa gwa ye?>>
23 Yek Yohana ballisi tet ka lishti ga
Ishaya maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya ɗe,
<<Amik ɗe yal ga maḷgwe naɱa ten lakti
icin ka me ɗe, <Laḳaɱi Bagaa tantu>
wu.>>§
24 Yek maɲ parisi jon jwe sa shinsi wu
25 ngemti ɗe, <<Yek laki aka paḷi mbalaɲ
Baptisma ye, ɗe kik ɗe Almasihu so, sogo
Iliya, sogo Maɲ Dlaɱti Gaɓa ga Nyami
sowu?>>
26 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Na ze kaɲ a
paḷ Baptisma, ama maḷgon ni ɗa a nya ka
dlo gwakaɲ maḷgwe ba kaa yisti sowu.
27 Tik ɗe maḷgwe ta tul ka kaal gi wu,
maḷgwe zaa kaptaḷan gwas mago a mbuki
ta paṭl dani sowu.>>
28 Mas wul jimi wo ka baɲ Betani kaɲ pi
tu ten kaṭi gon ga dlaḷka Yodan, kaḷu gwe
Yohana naɱa paḷti Baptisma wu.

Yesu Yen Bagalla ga Nya

* **1:5 1:5** Sogo *daɱshal, a ba daɱshali man ngetl gwas dani so* † **1:9 1:9** Cilti ga gem gwe a baḷ cilti mas maɲ tulti ten dii atli wu ‡ **1:13 1:13** Na bi ga maɲ Girik wo *ga hwulan* § **1:23 1:23** YenIsh 40:3

29 Lu tlo wugo yek Yohana yen Yesu ata nima lat tet tumalti yek ta wuli ɗe, <<Ɓo yenaŋ, Yen Bagalla ga Nya, malgwe ta kan byas wul ga dii atl wu!
30 Gami kaɗe malgwe a dlam ɗe, <Malgon a tul ka kaal gini, malgwe ta nal manaŋ wu, malgwe ta ni ɗa aba sa ɓo zaŋ sowu.>
31 Ami gaa gi mago a yisti so, ama ilgwe laki yek a tuli a nima Baptisma na ze go yek ɗe ta maŋ Yisraila yisti.>>
32 Yek Yohana bal shaida ɗe, <<A yen Shishi sut nya nak yadli yek ta sak nda tenti.
33 Ami mago a yisti so, se nak malgwe shinaŋ ɗe ta pal Baptisma na ze wu hwi ɗe, <Malgwe ka yen Shishi yil sut nya yek sak nda tenti wu kaɗe malgwe a pali mbalaŋ Baptisma na Shishi ga Nya wu.>
34 A yeni na gwel gini yek a hwi mbalaŋ ɗe gaŋ go Yen ga Nya kaŋ.>>

Mil lishti ji Yesu ga cina

35 Ten cin gwe kop kaali wu a Yohana suk ɗe lop ka mil lishti jwas ni kali,
36 ɗe Yohana yen Yesu ten lat tu kali wugo, yek ta wule <<Ɓo yeni ni, Yen Bagalla Nya ka wu!>>
37 Ɗe mil lishti ɗe loɓi kum gaɓa ga Yohana wugo, yek sa kop kaal ga Yesu.
38 Ɗe Yesu cel gwel kaali yek ta yensi ten kopti gwas wugo, <<Yek ta ngemsi ɗe yek kaa lami ye?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Rabbi>> (gwe yek ɗe maŋ lishti wu), <<Ako kaŋ lu daŋti gwa ni ko?>>
39 Yek ta ballisi ɗe, <<Laŋ te, tak yeni ni.>>
Yek sa lak yen lu gwe ta nima daŋti wu, yek sa ndacin sukti kali. A sa'i ɗe wupsi ga ka sukti ka ɓali.
40 Andarawus yilka ga Siman Biturus ni ka majwe sa kop kaal ga Yesu ɗe sa kum ilgwe Yohana dlam wu.
41 Ilgwe Andarawus nda palti go yek ɗe, ta ngo yilka gwas Siman yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi Almasihusi wi>> (gwe yek ɗe Malgwe Nya Botli wu).
42 Yek ta tullat mal Yesu.
Yek Yesu yenti yek ta wuli ɗe, <<Kik ɗe Siman yen ga Yohana. Sa mbek ɗe Kepas>> (gwe yek ɗe Biturus* wu).

Yesu mbe Pilip suk Nataniyel

43 Ten cin gwe kop kaali wu, Yesu lam lat Galili. Yek ta mbi Pilip, yek ta wulti ɗe, <<Koɓaŋni.>>
44 Pilip wo maŋ Betseda kaŋ, baŋ gwasaŋ ɗe naŋ suk Andarawus suk Biturus.
45 Pilip mbi Nataniyel yek ta hwit ɗe, <<Ma mbi malgwe sa lish gaɓa tenti ka mbat gaɓa ga Musa, suk lishti ji maŋ Dlamti Gaɓa ga Nya wu wi, tik ɗe Yesu maŋ Nazarat, Yen ga Yusupu.>>
46 Yek Nataniyel ballit ɗe, <<Nazarat we! Hal hwa ilgon a yil tet kali nwa?>>
Yek Pilip hwit ɗe <<Lite tak ɓo yeni,>>
47 Ɗe Yesu yen Nataniyel ten lat tet malti wugo, yek ta wulti ɗe, <<Maŋ Israila ga gem ka wu, malgwe lal ni kati sowu.>>
48 Yek Nataniyel ngemti ɗe, <<Ɗaŋi kaŋ ka yisaŋ gwi?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<A yenki aka yi gaz tlindi tulaŋ a ba Pilip ɓo mbek so.>>
49 Yek Nataniyel wul Yesu ɗe, <<Maŋ lishti, kik ɗe Yen ga Nya, kik ɗe Guu ga maŋ Yisraila.>>
50 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ka bal gem ten ɗe a hwik ɗe, a yenki a gaz tlindi tulaŋ, ka yen kiɗi wul jwe maŋ gwisi wu.>>
51 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge kaa yen dlo nya ga ɓuli, suk mil shinti ji Nya ten toti suk yilti ten Yen ga Mbalaŋ.>>

2

Yesu palli ze ɗe ze inabi

1 Ten multi ɗe mekan kaŋ sa pal biki hapti ka baŋ Kana ka kat atl ga Galili. A ana ga Yesu ni ka lu biki haptisi,
2 a Yesu suk mil lishti jwas mago sa shinisi lu ɗe tas li ka lu biki haptisi pak.
3 Ɗe ze inabi paki wugo, yek ana ga Yesu sak hwi Yesu ɗe, <<Ze inabi pakisi ka wi.>>
4 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gasal, yek laki ɗe ka li tet malaŋ ye? Ai sa'i gi ɓo paŋ so.>>

* **1:42 1:42** Na Bi Arameya Kepas Na Giris BiturusGwe yek ɗe*Ye* wu

5 Yek ana ga Yesu hwi maŋ paltì wul kalì ɗe, <<Palaŋ mas ilgwe ta hwikii ɗe taɣ palì wu.>>
6 A kalì wo kiɗi pyal ze ɗe mukka jwe sa kin na ye wu ni ɗa, jwe a kan tatze ɗe kutl ɗe lop sogo kutl ɗe mekan ga ze wu. Na ze ga pyal ze jwisi kaŋ a maŋ Yehuda pol daskaŋ gwasaŋ ka, naɣ kangwe sa ku na paltì wu.
7 Yek Yesu hwi maŋ paltì wul kalì ɗe, <<Njikamaŋ pyal ze jwisi na ze>> yek sa njikami ka mas cekal-cekal.
8 Yek paa ta hwisi ɗe, <<Lakaŋ zesi taɣ tale bagaa ga biki.>>
Yek sa pal ilgwe ta hwisi wu,
9 bagaa ga biki lami go pal ɗe ze inabi wi. A ba ta yis tet ka lu gwe ze inabisi yil tet wu so, ko ɗe maŋ paltì wuli wo sa yisi wu. Yek pa ta mbe yen kosi te malkami ka
10 yek ta wulti ɗe, <<Ko wokko hwa ze inabi kaŋ asa nda yillati ta maŋdaki tla paa aka kaali wo asa tulli gwe tam sowu, ama ki wo yek ka zi hwa ze inabi ka se nin ma.>>
11 A gami kaɗe, wul cit ɓanti gwe Yesu nda paltì ka baŋ Kana ka kat atl Galili wu. Yek ta mbokisi ang ten nalti gwasi, yek mil lishti jwas bal gem nati.
12 Ka kaali wo yek Yesu li Kaparnahum suk ana gwasi suk yilkeni jwasi suk mil lishti jwasi. Yek sa lam multi kalì.

Yesu mbol mbalaŋ maŋ wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

13 De sa'i motgaa ɗakciti ga Maŋ Yehuda ɓal njaa wu, yek Yesu to Wurshelima.
14 Ka dii boo lubii ga Nya yek ta mbi mbalaŋ ka maŋ wulti tla ka, suk mbala suk kulu, suk maŋ ballat wulpi na zhila ten paltì wul jwasaŋ.
15 Yek Yesu takal tlemndi na zaa, yek ta mbolsi mas jwasaŋ ɗaka dii boo lubii ga Nyami ka, na mbale suk tlaɓi, yek ta babbali tebul ji maŋ ballat wulpi ka, yek ta cat-cat wulpi jwasaŋ ka.
16 Yek ta hwi maŋ wulti kulu ɗe, <<Yillansi ɗa ɗe ka! Bak pallaŋ lubii ga Aba gi ɗe lu wulti wul ka so!>>
17 Yek mil lishti jwas daam lishti gwe sa lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Dakalti ten lubii gwa ka mbadl gi nima kwel gi nak wutu.>>*
18 Yek maŋ Yehuda ngemti ɗe, <<Yek ɗe wul cit ɓanti gwe ka palì ten ɗe taŋ yeni ama yisi ɗe iko paltì mas wul jimi nik ɗa gwi?>>
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Jekaŋ lubii ga Nya gaŋ ka, ba kin lisi ka multi ɗe mekan.>>
20 Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ka gini ɗe kutl ɗe wupsi na mukka kaŋ sa kin lubii ga Nya gaŋ, ama ki wo ka multi ɗe mekan kaŋ ka kin ma?>>
21 Ama lubii ga Nya gwe ta nama gaɓa a dani go dli gwas kaŋ.
22 Kaal ɗa palti gwas kaami kaŋ, yek mil lishti gwas daam ilgwe ta dlam wu. Yek sa bal gem na lishti ga gaɓa ga Nya suk mas ilgwe Yesu dlam wu.

Yesu yis daamti ga mbadl ga ko wokko

23 A Yesu ni Wurshelima ka sa'i motgaa Daamti Ɗakcitisi, ɗe wonti mbalami yen wul cit ɓanti gwe ta nama palti wugo yek sa bal gem na shin gwasi.
24 Ama yek ba Yesu bal gem nasi so naɣ ɗe ta yis mas mbalaŋ wu.
25 Yesu lami ɗe ta mbalaŋ hwit wul ten malgon so, ten ɗe ta yis mas ilgwe ni ka mbadl ga mbalaŋ wu.

3

Nikodimus tul mal Yesu

1 Malgon ni ɗa shin gwas kaɗe Nikodimus, ti wo ɗe nam kaŋ tet ka motgaa ji bacina ga maŋ Yehuda jwe asa mbesi ɗe Parisi wu.
2 Ta tul mal Yesu ka gasi yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ma yisi ɗe ki wo maŋ lishti kaŋ sut mal Nya. Ten ɗe malgon a man paltì wul cit ɓanti jwe ka nama paltì wu so, ɗe kume Nya ni sukti sowu.>>
3 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik ge, ba malgwe a yen Nya ɗe Guu wu seko sa saka zat ga mali.>>
4 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Dani kaŋ sa zi mbalaŋ ata koli wi gwi? Mali a man palti te ka tuk ga ana gwas ka asa saka zat gwas a?>>

* **2:17 2:17** YenZab 69:9

5 Yek yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik
ge, ba maḷgwe a man tet ka Nya ɗe Guu
wu seko sa paḷit zaṭi ga ze suk ga Shishi ga
Nya.
6 Ilgwe a mbalaṇ zi go mbalaṇ kaṇ, ama
ilgwe a Shishi ga Nya zi go Shishi kaṇ.
7 Ba ilgwe a dlaṃ wu ɗe, <Ngetli kaṇ taṣ
saka zaṭ gwa wu,> cik ɓanti so.
8 A yetaḷ ngusi nwuti lu a li ka lu gwe
lami wu. Aka kum nwuti lu gwasi, ama
baḳa yis tet ka lu gwe yil tet wu sogo
lu gwe naṃa laṭ wu so. Nu kaṇ ni suk
maḷgwe ɗe Shishi ga Nya ka zaṭ wu.>>
9 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Ɗaṇi kaṇ
a pi nu gwi?>>
10 Yek Yesu wulti ɗe <<Ki ɗe maṇ lishti
ga maṇ Yisraila wu mago yek baḳa yis gaa
ji wul jimi sa?
11 Gem amik ka hwik ge, ilgwe ma yisi
wu kaṇ ma naṃa gaɓa dani, ma nikii ma
hwit gaɓa ten ilgwe ma yeni wu, ama mas
na nu yek kaa nge kanti gaɓa gaṇaṇ.
12 A nikii ma dlaṃti gaɓa ten wul jwe ni
dii atl wu yek kaa nge baḷti gem. Ɗaṇi kaṇ
kaa baḷ gem, ɗe a dlaṃikii gaɓa ten wul
jwe ni nya wu gwi?
13 Maḷgon ɓo taɓa tot nya so, seko
maḷgwe yil sut nya wu a tik ɗe Yen ga
Mbalaṇ.
14 Naḳ gwe Musa tlil wuci zil gaḷla nya
ka me wu, naḳ gwisi kaṇ ngetli kaṇ sa tlil
Yen ga Mbalaṇ nya pak,
15 ten ɗe ta mas maḷgwe ngaṣti tenti wu
mbi mbadl maṇ laṣhi pakti.
16 <<Ten ɗe Nya lam dii atl i'e yek ta baḷ
Yen ɗe naṃ gwe ba wundaḷ gwas ni ɗa
sowu, ten ɗe ta mas maḷgwe ngaṣti tenti
go baṣ lil ka so ama taṣ mbi mbadl maṇ
laṣhi pakti.
17 Ten ɗe Nya shin Yen gwas sut ten dii
atl ɗe taṣ kissi gaɓa mbalaṇ ji dii atli so,
ama ta shinti sut ɗe ta dii atli mbi kisti
tumalti.
18 Mas maḷgwe ngaṣti tenti ten Yen ga
Nya go sa nolti so. Ama mas maḷgwe nge
ngaṣti tenti go sa kisti gaɓa wi, ten ɗe ta
nge ngaṣti ten shin ga Yen ga Nya ɗe naṃ
gwe ba wundaḷ gwas ni ɗa sowu.
19 Kangwe kisti gaɓe ni wukgu, cilti tul
ten dii atli, ama yek mbalaṇ lam daṃshal
man cilti, ten ɗe paḷti wul jwasaṇ wo byasi
kaṇ.
20 Mas maḷgwe ata paḷ byas wul go, ata
nge cilti a baṭa li tet mal cilti so ten ɗe cilti
a lak ɓuli byas paḷti wul gwas gal ɗa gaa
ka.
21 Ama mas maḷgwe ata paḷ gem go ata li
tet mal cilti, ten ɗe ta mbalaṇ yeni ten dii
ɗe ilgwe ata paḷi go tumal zaṭ ang ga Nya
kaṇ.>>

Sheda gwe Yohana maṇ Baptisma baḷi ten Yesu wu

22 Kaal ɗa naḳ gwisi yek Yesu suk mil
lishti jwas li tu kaṭ atl ga Yehudiya, kaḷi
kaṇ ta laṃ multi suksi, ata nima paḷti
Baptisma mbalaṇ.
23 Yohana mago ata nima paḷti Baptisma
a Ainon lu gwe ni njaa a Salim ten ɗe ze ni
ɗa nal kaḷi. Yek mbalaṇ ngusi tulti asa nisi
ma paḷti Baptisma.
24 (Naḳ gwisi pi aba sa ɓo le Yohana ka
ka lu leti so.)
25 Yek mil lishti ji Yohana ngusi calti
gaɓa suk maṇ Yehuda gon ten bi polti-polti
jwe a maṇ Yehuda paḷi naḳ kangwe mbaṭ
gaɓa ga Musa baḷi wu.
26 Yek sa li mal Yohana yek sa wulti ɗe,
<<Maṇ lishti, maḷgwe kaṇi sukti tu ten kaṭi
gon ga dlaḷka Yodan wu, maḷgwe ka hwi
mbalaṇ gaɓa tenti ki na gaa wu, tik tek
gu ta naṃa paḷti baptisma a mbalaṇ wonti
nima laṭ malti.>>
27 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Maḷgon a
man mbit ilgon so seko ɗe kume sa baḷti
sut nya wu.
28 Kii gaa gwakaṇ mago sheda kaṇ, ten
ɗe ami na gaa gi ka dlaṃkii ɗe, <Amik ɗe
Almasihu so ama sa shinaṇ ɗe ta tul a cina
gwasi.>
29 Ka biki hapti wo amarya wo kili ga
yen kos kaṇ. Yelaṇ ga yen kosi wo ata ɓaṭi
ɗe taṣ kum yal ga yen kosi. Ata paḷ hwol
tuki ɗe kume ta kum yen kosi ten gaɓa wu.
Na nu kaṇ a hwol tuk gi njikaṇ.
30 Ngetli kaṇ taṣ ngusi mbaḷti dli, a ami
wo a ngusi hwulti ka.

Maḷgwe yil sut nya wu

31 <<Maḷgwe yil sut nya go ta man ko
wokko, a maḷgwe ɗe tet dii atl kaṇ taṇi go
ti wo ga dii atl kaṇ, a gaɓa gwas wo ten

wul ji dii atli kaŋ. Maɩgwe yil sut nya go ta man mas wul.
32 Ta naŋma dlaŋmti wul jwe ta kumi yek ta yeni wu, ama mas na nu yek ba maɩgon kan ilgwe ta dlaŋm wu so.
33 Ama mas maɩgwe kan ilgwe ta dlaŋm wu go, maɩli kan ɗe Nya wo maŋ paɩti gem kaŋ.
34 Ten ɗe maɩ gwisi ɗe Nya ka shinti sut go gaɓa ga Nya ata dlaŋmi, naɩk ɗe Nya baɩti Shishi gwasi ba mbaɩt wu.
35 Abe lam Yeni yek ta zi mas wul a ang ɗatka.
36 Mas maɩgwe ci cina na baɩti gem na Yeni go mbadl maŋ laʂhi pakti nit ɗa. Ama mas maɩgwe nge Yeni go ta mbi mbadl so, ama lilti mbadl ga Nya ni tenti.>>

4

Yesu gaɓa suk kili Samariya

1 Yek maŋ Parisi kum gaɓa ɗe Yesu naŋma mbit mil lishti wonti man Yohana, ata nisi ma paɩti Baptisma.
2 Ko ɗe Yesu na gaa gwas kaɗe maŋ paɩti Baptisme so ama mil lishti jwas kaɗe maŋ paɩti wu.
3 De Yesu kum ilgwe naŋma paɩt ɗu wugo, yek ta zak kaɩt atl ga Yehudiya yek ta pal te ka kaɩti ga Galili ka.
4 A nit ngetli ɗe taʂ koɓi tu ka kaɩt atl Samariya.
5 Yek ta li ka baŋ gon ga Samariya gwe asa mbe ɗe Sekar, njaa mal lu gwe Yakubu baɩ yen gwas Yusupu wu.
6 Kaɩli kaŋ rijiya ga Yakubu ni. De Yesu nak na laɩt wugo yek ta daŋ na zhila ten bi rijiye. Naɩk gwisi pi go a dlocin ka ɓali.
7 Yek kili gon nga Samariya tuli mbot ze. Yek Yesu wulti ɗe, <<Nak baɩlaŋ ze ta tla ne! >>
8 (Mil lishti jwas li ka baŋmi, ten taʂ wul ilga nguki teɗi.)
9 Yek nga Samariye wulti ɗe, <<Ɗaŋi kaŋ ki maŋ Yehuda ama yek ka nima ngemti ze ga tle ami ɗe kili Samariya wu gwi?>> (Ten ɗe maŋ Yehuda wo baʂa mo suk maŋ Samariya so.*)
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Da ka yis baɩti wul ga Nya suk maɩgwe ngemik ze go, ka ngemit ze ata baɩki ze maŋ baɩti mbadli.>>
11 Yek kilisi hwi Yesu ɗe, <<Maŋ nalti ai ba guga niki ɗaʂo a yekgu rijiye wo dlunti kaŋ ni. A ako kaŋ ka mbi ze maŋ baɩti mbadl gwisi ko?
12 Ka manaŋ maŋ zaɩt gaŋaŋ Yakubu ɗe ta baɩni rijiye, a ti gaa gwas mago ta tla zesi, suk mil jwasi suk tunga dabbobi jwasaŋ ɗe sa tla tet ka rijiye nwa?>>
13 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas maɩgwe tla ze ge go kaɩlkaze a ya tloti,
14 ama mas maɩgwe tla ze gwe ba baɩti go kaɩlkaze a po saka tlot gwas so. Zesi a daŋm ɗe gwel ze gwe a ngusi telti ze ka maɩli wu, hal a taɩlat ka mbadl maŋ laʂhi pakti.>>
15 Yek kilisi wulti ɗe, <<Maŋ nalti, baɩlaŋ ze gwisi kangwe ɗe kaɩlkaze a po tlo so, aba ba po ngusi tulti aɗe ɗe ta mbo ze sowu.>>
16 Yek Yesu hwit ɗe, <<Lak mbe kos gwa teɗi.>>
17 Yek kilisi wulti ɗe, <<Kos ni ɗa so.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Gem kaŋ ka dlaŋmi ɗe ka wule kos nik ɗa sowu.
18 Ten ɗe ka hap maani ɗe namtan wi, a maɩgwe ka nima daŋmti sukti naɩk ninge go kos gwa ka so. Ilgwe ka dlaŋm go gem kaŋ.>>
19 Yek kilisi ballit ɗe, <<Maŋ nalti, aɓa yeni go ki wo maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya kaŋ.
20 Maŋ zaɩt jinaŋ ngusi Nya atl ten bal tlaŋdaɩ gaŋ. Ama kii maŋ Yehuda wo, kaa dlaŋm ɗe Wurshelima kaɗe lu gwe mbun ɗe taŋ ngusi atl Nya wu.>>
21 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kili mbalaŋ baɩ gem na ilgwe a naŋma dlaŋmti wu, ten ɗe sa'i a tuli gwe ɗe ba mbalaŋ a ngusi Aba atl ten bal tlaŋdaɩ gaŋ sogo a Wurshelima so.
22 Kii maŋ Samariya wo akaa ngusi atl ilgwe ɗe baɩkaa yisi sowu. Ama mi maŋ Yehuda wo ama ngusi atl ilgwe ma yisi wu, ten ɗe kisti wo tet ka maŋ Yehuda kaŋ tuli.
23 Ama sa'i a tuli naɩk ninge mago pi wi sa'i gwe ɗe maŋ ngusti atl ga gem a ngusi Aba atl ka Shishi suk gem wu, ten ɗe wundaɩ ji mbalaŋ jwisi kaŋ Aba naŋma ngot gwasaŋ ɗe taʂ ngusit atli.

* **4:9 4:9** Sogo *baʂa nguk ilga nguki ka gal gwe a maŋ Samariya nguk a giɓi so*

24 Nya wo Shishi kaŋ, a majwe sa ngusit atl go ngetli kaŋ taŝ ngusit atl ka Shishi suk gem.>>
25 Yek kilisi wulti ɗe, <<A yisi ɗe Almasihu>> (malgwe asa mbet ɗe Kiristi wu), <<a tuli. Kume ɗe ta tul wugo, ta yillini gaa ga mas wul ten dii.>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ami ɗe a nima gaɓa sukki wu, Amik ɗe ti.>>
27 Sa naŋma pakti gaɓa nugo yek mil lishti jwas pal teɗi, yek sa ngip bi ang ten ɗe sa mbit ten gaɓa suk kili mbalaŋ. Ama yek ba malgon ngem kilisi ɗe, <<Yek ka lami ye? >> Aba malgon ngem Yesu ɗe <<Yek laki ɗe ka naŋma gaɓa sukti ye?>> so.
28 Yek kilisi zak tatze gwas kali, yek ta pal te ka baŋ ka yek ta wul mbalaŋ ɗe,
29 <<Laŋ teɗi, tak yenaŋ malgwe dlami mas ilgwe a pali wu. Ko gon a tik ɗe Almasihu?>>
30 Yek mbalami ngusi yilti tet ka bami yek sa li tet ka lu gwe Yesu ni wu.
31 A il gwisi naŋ pat nugo yek mil lishti jwas ngemti ɗe, <<Maŋ lishti nguk ilga nguki ne.>>
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki ni ɗa gwe ɗe bakaa yis ilgon a dani sowu.>>
33 Yek mil lishti jwas ngusi ngemti ji yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Ko nakkaŋ malgon tullit ilga nguki na?>>
34 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilga nguki gi kaɗe, ta pal ilgwe malgwe shinaŋ wu lami a pak palti ilgwe ta zi wu.
35 Ale kaa naŋma dlaŋti ɗe <lip ɗe wupsi ka ɓali a paa kaa nda wotlti zhin na? > Ama amik ka hwikii ge, ɓo ɓulaŋ gwel tak yenaŋ zhin i'e, zhin jwakaŋ no paki wi, ningo wotlti ka ɓali.
36 Nak gwisi kaŋ a maŋ wotlti zhimi mbi ɓatlti gwasi, ata moo wul zhimi ata tale ka mbadl maŋ lashi pakti, ten ɗe ta maŋ ɓakti zhin suk maŋ wotlti zhin pal hwol tuk mas jwasaŋ.
37 Aduk go cingalti gaɓa gwe asa wule <Malgon ka ɓak zhin, yek malgon wotl zhimi,> wu daŋ ɗe gem wi.
38 A shinki tak wotlaŋ zhin gwe ɗe ba kik tla bomti kolti sowu. Majon ka tla bomti ten kolti, yek kii wo yek kaa mbi ɓatlti tlat bomti gwasaŋ.>>
39 Maŋ Samariya wonti ji tet ka baŋ gwisi bal gem na Yesu ten bi ga ilgwe kilisi dlaŋ wu ɗe, <<Ta dlaŋmi mas ilgwe a pali wu.>>
40 De maŋ Samariya tul mal Yesu wugo, yek sa ngemti ɗe taŝ daŋ suksi, yek ta daŋ suksi ga multi ɗe lop.
41 Ten bi ga ilgwe Yesu dlaŋ wu, yek mbalaŋ wonti bal gem nati.
42 Yek maŋ Samariya wul kilisi ɗe, <<Ningo ma bal gem ba ɗe we ten bi ga ilgwe ka dlaŋmini wu tokte ka so, ama ten ɗe mi mago ma kumi na kaŋg ganaŋ, a ma yisi wi ɗe gem kaŋ, malgaŋ kaɗe Maŋ Kisti ga dii atli.>>

Yesu ndok yen ga bacina ga maŋ palti wul ga gobnati ga Roma

43 Kaal ɗa multi ɗe loɓi wo, yek Yesu zak kat ga Samariya yek ta li kat atl ga Galili.
44 (A Yesu na gaa gwas taɓa dlaŋti gaɓa gon ɗe, a basa bal nalti maŋ dlaŋti gaɓa ga Nya ka baŋ gwas so.)
45 De ta mbuki ka kat atl ga Galili wu, yek maŋ Galili kanti na ang ɗe lop. Ten ɗe sa yen ilgwe Yesu pali ka Biki Daamti Dakciti a Wurshelima nak si mago sa la biki wu.
46 Yek ta po pal te ka baŋ Kana ga kat atl ga Galili ka ɗa, ka lu gwe ta palli ze ɗe ze inabi wu. A kali kaŋ bacina ga maŋ palti wul ga gobnati ga Roma, malgwe cwo naŋma cit ga yen gwas a Kaparnahum wu ni.
47 De malgwisi kumi ɗe Yesu naŋma palti Galili tet Yehudiya wugo yek ta li malti, yek ta ngemti ɗe taŝ lak ndok yen gwas ɗe ta ɓal ten bi maŝhkaŋ wu.
48 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume hal kaa yen wul jwe sa bal sheda suk wul ngipti bi ang sogo kaa bal gem so ko njet.>>
49 Yek bacina ga maŋ palti wuli ngemti ɗe, <<Maŋ nalti, teɗi taŋ li ne yen gi a lak maŝhi.>>
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Zigaa ilgon gwa, ten ɗe yen gwa asa kaami.>>
Yek mali bal gem na gaɓa ga Yesu yek ta zigaa ilgon gwasi.
51 A mali yi ten tantu lat lubii nugo, yek zhel jwas mo sukti yek sa hwit ɗe yen gwas ndoki wi.

52 Yek ta kum gaz ga dap sa'i gwe cwoɓi ndoki wu, yek sa hwit ɗe, <<Cwoɓi zakti a hwuli ka sa'i ɗe naṃ ga cin.>>
53 Yek Aba ga yeni yis gaami ɗe ka sa'i gwisisi kaṇ Yesu wulti ɗe, <<Zigaa ten ɗe yen gwa a daṃ asa kaami wu.>> Ten naḳ gwisi kaṇ yek maḷi suk mas maṇ lubii jwas baḷ gem.
54 Gaṃi kaɗe wul sheda gwe daṃ ɗe wul ngipti ang bi na ɗe lop gwe Yesu paḷi kaal ɗa zakti Yehudiya gwas ɗe ta pal tet Galili wu.

5

Yesu ndok kulki ka ze Betseda

1 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Yesu li Wurshelima ten bi biki ga maṇ Yehuda.
2 A a Wurshelime njaa mal Bi Dlabii Mbaḷa, bingi ze gon ni ɗa gwe sa gandaḷi ka na rumpa ɗe namtan wu. Na bi Arameya wo yek ɗe Betasda.*
3 Ka rumpa jwisi kaṇ a wonti maṇ cwo suk dwa, suk kulki, suk majwe dli tlesi kawu daṃi.
4 Ka sa'i gon wo a yen shinti ga Nya yil sut nya ata sak nwu zesi. Mas maḷgwe te ka zesi cina go ata mbi ndokti.†
5 A maḷgon ni ɗa kaḷi maḷgwe ta paḷ gin ɗe kutl ɗe mekan na wusupsi na cwo wu.
6 De Yesu yen maḷi a atl wu, yek ta yisi ɗe ta daɗe na cwo gwisi wi, yek ta ngemti ɗe, <<Ka lami ɗe ta ndokki nwa?>>
7 Yek maḷi ballit ɗe <<Maṇ nalti, naḳ kaṇ maḷgwe a zi ang ta mbi tet ka zesi ka sa'i gwe sa nwuni wu kaṇi ɗaso. De aɓa dlokaṃaṇ ɗe ta te giɓi go a maḷgon teni,>>
8 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tlinya taḳ kan lumulti gwa, aka zigaa ilgon gwa.>>
9 Kaḷi kaḷi yek maḷi ndoki, yek ta kaṇ lumulti gwasi yek ta zigaa ilgon gwasi.
Ilgaṃi pi go, ten Cin Shukti ga maṇ Yehuda kaṇ.
10 Ten naḳ gwisi kaṇ, yek maṇ Yehuda wul maḷgwe Yesu ndokti wu ɗe, <<Ase go Cin Shukti kaṇ, a ka mbaṭ gaɓa ga Musa wo mbun ɗe taḳ kan lumulti gwa so.>>
11 Ama yek maḷi ballisi ɗe, <<Maḷgwe ndokaṇ wu wulaṇ ɗe, <Kan lumulti gwa taḳ zigaa ilgon gwa.> >>
12 Ten naḳ gwisi kaṇ yek sa ngemti ɗe, <<Wok ɗe maḷgwe wulki ɗe taḳ kan lumulti gwa taḳ zigaa ilgon gwa wo?>>
13 Maḷgwe sa ndoktisi go ta yis maḷgwe ndokti wu so pamma, ten ɗe Yesu gilit ka wi te ka wonti mbalaṇ jwe saṇi kaḷi wu.
14 Ka kaali wo yek Yesu mbit ka lubii ga Nya yek ta wulti ɗe, <<Bo yeni ningo ka ndoki wi! Se taḳ zak paḷti byas wul, sogo ilgwe lil man ge wu a mbiki.>>
15 Yek maḷi zigaa yek ta hwi bacina ji maṇ Yehuda ɗe Yesu kaɗe maḷgwe ndokti wu.
16 Ten naḳ gwisi kaṇ yek maṇ Yehuda nde cit dlelngapcan Yesu ten ɗe ata pal wundaḷ ji wul jimi ten Cin Shukti.
17 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Aba gi naṃa paḷti wul hal ase, a ami mago a naṃa paḷti wul pak.>>
18 Gaɓa gaṃi ɗe ta dlaṃ wu ka laki yek maṇ Yehuda mbaḷ ngwot tantu tlot gwas ɗa. Ba ɗe we ten bi paḷ wul ten Cin Shukti tokte ka so, ai yekgu ta mbe Nya ɗe Aba gwas wi, ta naṃa pallaṭ gaa gwas ndakce suk Nya.
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, Yeni man paḷti ilgon na ngus so, ilgwe ta yen Aba gwas ten paḷti wu kaṇ ata paḷi, ten ɗe mas ilgwe a Abe paḷi go yek kaṇ a Yeni paḷi pak.
20 Ten ɗe Abe lam Yeni yek ta mbokit ang ten mas ilgwe ata paḷi wu. Yi, ta mbokit ang ten wul jwe sa kiɗi man jin wu, kangwe kaa ngip bi ang ɗa wu.
21 Ten ɗe naḳ kangwe a Abe tlil majwe maṣhi ata baḷsi mbadl wu, nu kaṇ a Yeni baḷ mbadl majwe taṃit ɗa wu
22 Abe wo baṭa kisi gaɓa maḷgon so, ama ta zak mas kisti gaɓa ka ang ga Yeni,
23 ten ɗe ta mas mbalaṇ baḷ Yeni nalti naḳ kangwe asa baḷ Abe nalti wu. Maḷgwe baḷ Yeni nalti sogo maḷi baḷ Abe ɗe ta shinti sut wu nalti so pak.
24 <<Gem amik ka hwikii wu, mas maḷgwe kum gaɓa gini yek ta baḷ gem na maḷgwe shinaṇ sut go, ta mbi mbadl maṇ laṣhi pakti wi, a ba Nya a nolti so ta mbi kisti tet ka maṣhkaṇ wi, yek ta mbi mbadli.

* **5:2** Ka lishti jon wo sa lishi ɗe*Betzeda*a ka jon sa lishi ɗe *Betsaida* † **5:4** Ka lishti jon cina wo, sa lak lu ndati *ɗe* 4a giɓi so

25 Gem amik ka hwikii wu, sa'i a tuli nak
ninge mago pi wi, gwe ɗe majwe mash wu
a kum yal ga Yen ga Nya a majwe kumi go
sa pal kaami.
26 Nak kangwe Abe na gaa gwas kaɗe
man balti mbadl wu, nu kan ta laki yek
Yeni dam ɗe man balti mbadl pak.
27 Yek ta balti iko kisti gaɓa ten ɗe tik ɗe
Yen ga Mbalan.
28 <<Ba gaɓa gan ɗe a dlam wu damikii
ɗe wul ngipti bi ang so, ten ɗe sa'i a tuli
gwe ɗe mas majwe ni ka gazukɗi wu a
kum yal gwasi
29 asa yil toɗi. Majwe sa pal hwa wul
go sa pal kaami, asa mbi mbadl man lashi
pakti, a majwe pal byas wul go sa tlilsi asa
te ka nolti ga Nya.
30 A ba a man pal ilgon na ngwe so, a
pal kisti gaɓa gi kangwe Nya hwi ɗe ta pali
wu, ten nak gwisi kan kisti gaɓa gi wo gem
kan. Ten ɗe ilgwe a lami wu kan a pali so,
ama ilgwe malgwe shinan wu lami kan a
pali.

Sheda ten Yesu

31 <<Kume ɗe a bal sheda ten gaa gi go
sheda gwe a bali go ga gem ka so.
32 Ama malgon nama balti sheda
tenanni, a a yisi ɗe sheda gwe ata bali
tenan go gem kan.
33 <<Kaa shin mbalan mal Yohana yek ta
hwikii gemi.
34 Mas na nak gwisi a ngasan ten ilgwe
a mbalan dlam wu so. Ama a hwikii nak
gwisi kan ten ɗe tak mbi kisti.
35 Yohana wo pitilla gwe wutu nama tlot
giɓi wu kan, yek kaa pal hwol tuk na cilti
gwas ga nak njet sa'i gon.
36 <<Ama sheda gwe ni ɗa ten gaa gi go,
man gaɓa gwe Yohana bali tenan wu. Ten
ɗe wul jin ɗe a nama palti go Abe ka balan
ɗe ta pali, a wul jimi ɗe a nama palti wu
ka nama mbok ang ɗe Abe ka shinanni.
37 Abe ɗe ta shinan wu, ti na gaa gwas
kaɗe sheda gini. Kaa ɓo taɓa kumti yal
gwas so, a bakaa ɓo taɓa yenti kangwe ta
ni wu so,
38 a ba gaɓa gwas ni ka mbadl gwakan
so, nak ɗe bakaa bal gem na malgwe Abe
shinti sut wu sowu.
39 A kaa ngusi bodlalti gaɓa ga Nya i'e,
ten ɗe kaa ɓa yeni kaa mbi mbadl man
lashi pakti a giɓi. A gaɓa ga Nya gwisi ka
nama balti sheda tenanni,
40 ama mas na nak gwisi kan yek kaa
nge lat tet malanni tak mbi mbadli.
41 <<Ami wo tasti ga mbalan dikan so.
42 Ten ɗe a yiskii, a yisi ɗe lamti ga Nya
ni ka mbadl jwakan so.
43 A tul na shin ga Aba gini, yek kaa nge
kanti gini, ama kume malgon tul na shin
ga gaa gwas go, kaa kanti.
44 Ɗani kan kaa bal gem gwi, ɗe akaa
ngusi ngot tasti ka dlo jwakan ama bakaa
ngo tasti gwe a yil sut mal Nya ti ɗe ti na
ngus kan ta ni wu so gwi?
45 <<Bak daman gwa we amik ka tala
gaɓa gwakan mal Aba so. Malgwe a tala
gaɓa gwakan wu kaɗe Musa, ti ɗe kaa
nama zat mbadl ɗe ta zikii ang wu.
46 Ɗe da kume kaa bal gem na Musa go,
da kaa bal gem na ami, ten ɗe Musa pal
lishti ten bi gini ka lishti gwasi.
47 Ama nak ɗe kaa bal gem na ilgwe ta
lishi wu sowu, ɗani kan kaa bal gem na
ilgwe a dlam wu gwi?>>

6

Yesu bal mbalan zangu ɗe namtan ilga nguki

1 Ka kaal ɗa nak gwisi wo yek Yesu ɗakci
bal ze ga Galili (gwe yek ɗe bal ze ga
Tibariya wu)
2 yek wonti mbalan kopti, ten ɗe sa yen
lal wul ngipti ang bi gwe ta pali majwe
cwo nama cit jwasan wu.
3 Yek Yesu to ten zandal yek ta dan kali
suk mil lishti jwasi.
4 A sa'i Biki Ɗakciti ga man Yehuda ɓal
njaa.
5 Ɗe Yesu tlil gaa nya yek ta yen wonti
mbalan ten tot malti wugo, yek ta wul
Pilip ɗe, <<A ko kan ma wul ilga nguki gwe
ɗe mbalan jin a nguki a kumsi wu tet ko?
>>
6 Yesu gem Pilip kan ten tas ɓo cingalti,
nak ɗe ta yis ilgwe ta pali wu.
7 Yek Pilip ballit ɗe, <<Ai ko ta wulpi ga
lip ɗe wusupsi gwe asa ɓatl mbalan ɗa wu

mago, a mbuk wulti ilga nguki gwe mas mbalaŋ jimi a mbi taŝ laŋmi njet wu so!>>

8 Yek gon ka mil lishti jwasi, malgwe shin gwas kaɗe Andarawus yilka ga Siman Biturus wu, wul Yesu ɗe,

9 <<Yen gon kawu aɗe na nak mil baredi ɗe naŋtan suk mil kwes ɗe lop, ama yek a pali wonti mbalaŋ jimi ye?>>

10 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Hwi mbalaŋmi taŝ daŋm atli.>> A me ni ɗa wonti kali, yek mbalaŋmi daŋm atli, wontat gwasaŋ la maani zangu ɗe naŋtan.

11 Yek Yesu kan baredisi, yek ta pi godiya Nya, yek ta hwuk-hwuli mbalaŋmi ɗe saŋni atl na zhila kali wu, yek mas jwasaŋ mbi kangwe a kumsi wu. Nak gwisi kaŋ ta pali na kwesi pak.

12 De sa nguki yek kumsi wugo, yek ta wul mil lishti jwas ɗe, <<Mo losali jwe sa wu. Ten ɗe ba ilgon lil ka so ɗa.>>

13 Ten nak gwisi kaŋ, yek sa mo losal baredi jwe sa wu, yek sa njikaŋ gaɗa ɗe kutl cet ɗe lop na losal baredi ji gudal baredi ɗe namtan gwe sa pali na bale gwe ɗe sa ɗe mbalaŋmi nguk wu.

14 De mbalaŋmi yen wul ngipti ang bi gwe Yesu pali wugo, yek sa wuli ɗe, <<Gem malgaŋ kaɗe maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya gwe ta tul ten dii atl wu.>>

15 De Yesu yis gaami ɗe mbalaŋmi naŋma lamti taŝ pallat ɗe guu na ndalti wugo, yek ta pal to ten tlandali ka ti na ngusi.

Yesu li na asaŋ ten gaa ze

16 De sukti pi wugo, yek mil lishti yil sut ɗaka tlandali ka yek sa su ten bi bal ze,

17 Ka sa'i gwisi wo a daŋmshal ɓa pi, a ba Yesu ɓo tul malsi so. Yek mil lishti jwas te ka jirgi ze, yek sa njel zatgaa yek sa lak gaa tu ka baŋ Kaparnahum.

18 Yek bal zesi njel kuzhilti ka i'e, ten bi ga bal yetal gwe naŋma wulti wu.

19 De sa pal mil ɗe mekan sogo mil ɗe mekan na tatlti dlo asa naŋma zat gaa wugo, yek sa yen Yesu ten lat na asaŋ ten gaa zesi, a ta naŋma lat tet njaa mal jirgi. Yek ɓanti njel cit ji mil lishtisi.

20 Ama yek ta wulsi ɗe, <<Ami kaŋ, ba ɓanti cikii so.>>

21 Yek paa sa nda lamti ɗe taŝ kan Yesu ka jirgi zesi, yek jirgi mbuki ten bicikɗi gwe sa li wu bale-bale.

Mbalaŋ ngo lu gwe Yesu ni wu

22 De lu tlo wugo yek wonti mbalaŋ jwe saŋni ten bi cikɗi gwe ni tu te duk ɗa bal zesi wu, lak yis gaami ɗe jirgi ze ɗe naŋm ka tul kali, yek sa daami ɗe Yesu te ka jirgisi suk mil lishti jwas so, ama mil lishtisi na ngusaŋ ka sa zigaa.

23 Yek jirgi ze jon tet Tibariya tul njaa ka lu gwe mbalaŋmi nguk baredi gwe Bagaa pi godiya a dani wu.

24 De wonti mbalaŋmi yisi ɗe Yesu suk mil lishti jwas ni kali sowu, yek sa te ka jirgi ze jwisi yek sa li Kaparnahum ten ngot ga Yesu.

Yesu kaɗe Baredi gwe a bal mbadl wu

25 De sa mbit ten kati gon ga bal zesi wugo, yek sa ngemti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ ka li tet ɗe gwi?>>

26 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ilgwe laki yek kaa naŋma ngot gi go ten ɗe kaa nguk baredi yek kumkii kaŋ, ama ba ɗe we nakkaŋ kaa yis gaa ga wul ngipti ang bi gwe a pali wu ka so.

27 Bak tla bomti ten bi ilga nguki gwe a lil kawu so, ama ngo ilga nguki gwe ba a lil ka sowu, ilga nguki gwe a talakii ten mbit mbadl maŋ lashi pakti wu. Gwisi kaɗe wundal ga ilga nguki gwe Yen ga Mbalaŋ a balkii wu. Ten ɗe Nya Aba ɓo sheda gwas ten Almasihu yek ta zi lali ɗe ta yedde nati.>>

28 Yek sa ngemti ɗe, <<Daŋni kaŋ ma pi ama pal wul jwe Nya lami ɗe taŋ pali wu ye?>>

29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ilgwe Nya lami go, yek ɗe tak balaŋ gem na malgwe ta shinti sut wu.>>

30 Yek sa po ngemti ɗe, <<Wul ngipti ang bi gwi kaŋ ka pali a ma yeni taŋ bal gem na ki gwi? Yek ka pali ye?

31 Maŋ zat jinaŋ nguk manna ka me, nak gwe ni ga lishi wu ɗe, <Ta balsi ilga nguki sut nya ɗe taŝ nguki.>* >>

32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, Musa ka balkii ilga nguki sut

* **6:31 6:31** YenYil 16:4; Nih 9:15; Zab 78:24.

nya so, ama Aba gi ka baḷkii ilga nguki ga gem sut nya.
33 Ten ɗe ilga nguki ga Nya kaɗe maḷgwe yil sut nya, ata nima baḷti mbalaṇ ji dii atl mbadli wu.>>
34 Yek sa ballit ɗe, <<Maṇ nalti ningo ngusini balti ilga nguki gwisi ko a gasi.>>
35 Yek Yesu dlaṃ ɗe, <<Amik ɗe ilga nguki gwe a baḷ mbadl wu. Maḷgwe li tet malaṇ go kuzaṇ a po tlot so, a maḷgwe baḷ gem na ami go kaḷkaze a tlot so ko njet.
36 Ama naḳ kangwe a hwikii wu, kaa yenaṇ wi mas na naḳ gwisi yek baḳaa baḷ gem so.
37 Mas majwe Aba gi baḷaṇsi go sa li tet malaṇni, a maḷgwe li tet malaṇ go ba mbolti so.
38 A yil sut nya ɗe ta paḷ ilgwe a lami wu so, ama ten ɗe ta paḷ ilgwe maḷgwe shinaṇ wu lami wu.
39 A ilgwe maḷgwe shinaṇ wu lami go, yek ɗe ba ko ta ɗe naṃ ka majwe ta baḷaṇsi wu gil ka so, ama ba tlilsi ten cin pakti ga dii atli.
40 Ten ɗe lamti ga Aba gi kaɗe, mas maḷgwe naṃa yenti ga Yeni ata naṃa baḷti gem naṭi wu, ta mbi mbadl maṇ laṣhi pakti wi, a ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.>>
41 Ten naḳ gwisi kaṇ yek maṇ Yehuda njel nalaṇti ten Yesu ten ɗe ta wuli ɗe, <<Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut nya wu.>>
42 Yek sa dlam ɗe, <<Ale gaṃi wo Yesu kaṇ na yen ga Yusupu, maḷgwe ma yis aba suk ana gwas wu? Daṇi kaṇ ta dlam ɗe, <Sut nya kaṇ a yil gwi>?>>
43 Yek Yesu ballaṣi ɗe, <<Zakaṇ nalaṇti ka dlo gwakaṇ.>>
44 <<Ba maḷgwe a man laṭ tet malaṇ wu, seko kume Aba ɗe ta shinaṇ wu ka dlaḳ maḷi teɗi, a ami wo ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
45 Ni ga lishi ka lishti ji maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ɗe, <Mas jwasaṇ Nya ka mbokisi ang ten wul.>† A mas maḷgwe kat kaṇg, yek ta kan ilgwe Abe mbok ang dani wugo maḷi a li tet malaṇni.
46 Maḷgon ɓo taɓa yenti ga Abe so, se maḷgwe yil sut mal Nya wu, ti na ngus ka taɓa yen ga Abe wi.
47 Gem amik ka hwikii wu, mas maḷgwe baḷ gem go mbadl maṇ laṣhi pakti nit ɗa.
48 Amik ɗe ilga nguki maṇ baḷti mbadli.
49 Maṇ zaṭ jwakaṇ nguk manna ka me, ama mas na naḳ gwisi yek sa maṣhi.
50 Ama ilga nguki gwe yil sut nya kawu, ten ɗe mas maḷgwe nguk ilga nguki gwisi go ta maṣh so.
51 Amik ɗe ilga nguki maṇ baḷti mbadl gwe yil sut nya wu. Mas maḷgwe nguk ilga nguki gaṃi go ta mbi mbadl maṇ laṣhi pakti. Ilga ngukisi kaɗe dli gini, gwe ɗe ba baḷi ta mbalaṇ ji dii atl mbi mbadl wu.>>
52 Yek maṇ Yehuda njel dlaḳti gaɓa i'e ka dlo gwasaṇ asa naṃa wulti ɗe, <<Daṇi kaṇ maḷgaṇ a baḷaṇni tludli gwasi ama ngukaṇ gwi?>>
53 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, ɗe hal kume kaa nguk tludli ga Yen ga Mbalaṇ so, a baḳaa tla hwulan gwas sogo, mbadl maṇ laṣhi pakti ni ka kii so.
54 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go mbadl maṇ laṣhi pakti nit ɗa, a ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
55 Ten ɗe tludli gi kaɗe ilga nguki ga gem, a hwulan gi wo ilga tle ga gem kaṇ.
56 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini ata tla hwulan gi go, ta naṃa daṃti gwas ka ami, a ami mago a nima daṃti ka maḷi.
57 Naḳ kangwe Aba ɗe mbadl nit ɗa wu shinaṇni yek a naṃa daṃti ten bi gwas wu, ten naḳ gwisi kaṇ mas maḷgwe pallaṇ ɗe ilga nguki gwas wu a mbi mbadl ten bi gini.
58 Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut nya wu. Maṇ zaṭ jwakaṇ nguk manna ama yek sa maṣhi, ama maḷgwe nguk ilga nguki gaṃi go, ta mbi mbadl maṇ laṣhi pakti.>>
59 Yesu dlaṃ mas wul jimi ka sa'i gwe ta nisi ma mbokti ang ten wul ka lu motgaa a Kaparnahum wu.

Mil lishti ji Yesu wonti zakti

60 Na kumti naḳ gwisi, yek wonti ka mil lishti jwas dlaṃ ɗe, <<Gaɓa gaṇ go maṇ bomti kaṇ, wok ka man kanti wo?>>
61 Naḳ ɗe Yesu yisi ɗe mil lishti jwas naṃa nalaṇti ten wul jimi wu, yek ta hwisi

† **6:45 6:45** YenIsh 54:13

ɗe, <<Mbokti ang ten wul gami ndakii mbadl a?
62 Ni kan kaa kumi gwi, ɗe kaa yen Yen ga Mbalan ten palti to ka lu gwe ɗe ta yil sut ɗu wu!
63 Shishi kaɗe man balti mbadli, dli ga mbalan wo ten bi ilgon kan ni so. Gaɓa gwe a dlamikii go gaɓa ga Shishi kan a mbadl ka pak.
64 Ama majon ni ɗa ka kii majwe basa bal gem sowu.>> Ten ɗe Yesu yis majwe basa bal gem nati sowu tet ten ndat zhile suk malgwe a bal bi gwas wu.
65 Yek Yesu po wuli ɗe, <<Ilgwe laki yek a hwikii ɗe malgon a man lat tet malan so seko ɗe Aba balti iko lat tet wukgu.>>
66 Kaal ɗa gaɓa gami ɗe Yesu dlam wu, yek wonti ka mbalan jwe sa nama kopti gwas wu zakti, yek sa zak kopti gwas kaali.
67 Yek Yesu gem mil lishti ɗe kutl cet loɓi ɗe, <<Kii mago kaa nama lamti zatgaa ma? >>
68 Yek Siman Biturus ballit ɗe, <<Bagaa mal wok ma li wo? Gaɓa man balti mbadl man lashi pakti nik ɗa.
69 Ma bal gem a ma yisi ɗe kik ɗe Man Cilti ga Nya.>>
70 Yek Yesu balli ɗe, <<Ale kii ɗe kutl cet lop kan a botlkii na? Ama ɗe nam ka kii wo sheɗan kan?>>
71 (Ta nama gaɓa ten Yehuda yen ga Siman Iskariyoti, ten ɗe tik ka bal bi gwasi, ko ɗe ti wo ɗe nam kan kasi ɗe cutl cet loɓi wu.)

7

Yilkeni ji Yesu bal gem nati so

1 Kaal ɗa nak gwisi yek Yesu matl ɗanka ban ji Galili ka, ama yek bata lami ɗe tas li Yehudiya so ten ɗe man Yehuda jwe ni kali wu nama lamti tlot gwasi.
2 A biki ga man Yehuda gwe asa mbe ɗe Biki Bukka wu ɓal njaa,
3 Yek yilkeni ji Yesu wulti ɗe, <<A mbunan ɗe tak zak ɗee tak li Yehudiya, ten ɗe ta mil lishti jwa yen wul ngipti bi ang gwe ka nama palti wu.
4 Ai mas malgwe nama lamti ɗe ta mbalan yisti i'e go ta hwundalan palti wul gwas so. Nak ɗe ka nama palti wul jin wu, se tak mboki ang dii atl ten gaa gwa tas yiski ɗa.>>
5 Ten ɗe ko ta yilkeni ji Yesu mago sa bal gem nati so.
6 Ten nak gwisi kan yek Yesu hwisi ɗe, <<Sa'i gi ɓo pi so, a malkii wo ko ta sa'i gwik-gwi ten ndwal gwas kan ni.
7 Kii wo dii atli a ngekii so, ama ami wo ta ngeni ten ɗe a nitma dlamti byas palti wul gwe ata pali wu.
8 Kii wo lan kalu Biki. Ami wo ba li kalu biki so ten ɗe sa'i lat gi ɓo pi so.>>
9 De Yesu dlamisi gaɓa gwisi wu, yek ta nak lam damti a Galili.
10 Ama ɗe yilkeni jwas li ka lu biki wu, yek Yesu li ka lu biki ama mukli ba ɗe ten gwel ga mbalan so.
11 Yek man Yehuda ngusi ngot gwas ka lu biki, asa nama kum gazi ɗe <<Mallu ka yi?>>
12 Yek wonti mbalami ngusi gaɓa ten Yesu mukli ɗanka dlo jwasan ka. A jon jwasan nama wulti ɗe, <<Ti wo hwa mbalan kan.>>
A jon wo sa nama wulti ɗe, <<Wowo, ai shelti kan ta nama shelti ga mbalan.>>
13 Ama yek ba malgon man gaɓa tenti ka mbalan ten dii so, ten ɗe sa nima ɓanti bacina ji man Yehuda.

Yesu mboki ang mbalan ten wul kalu Biki Bukka

14 Se sa ɓal ka dlo ga Biki yek Yesu te ka dii boo lubii ga Nya, yek ta njeli mbokti ang mbalan ten wul.
15 Yek man Yehuda ngip ang bi asa nama kumti gazi ɗe, <<Ɗani kan malgan pi yek ta yis wul jin jwi ɗe bata ɓo taɓa lat kalu koyat lishti sowu?>>
16 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Wul jimi ɗe a nama ma mbokti ang a a dani go ga gaa gi ka so, ama ga malgwe shinan sut wu kan.
17 Mas malgwe botli ɗe tas pal ilgwe Nya lami go, ta yisi ɗe mbokti ang ten wul gi wo sut mal Nya kan ni, a ba ga gaa gi ka so.
18 Malgwe ata mbok ang ten gaɓa ga gaa gwas go, nalti kan ti nima ngweti gaa gwasi, ama malgwe a ta pal wul ten ɗe tas ngwe nalti malgwe shinti go, man palti gem kaɗe ti, a bata pal lashi gem so.

19 Ale Musa ka baalki mbat gaba na? Mas na gwisi yek ba malgon ka kii kop mbat gabe so. Yek laki ɗe kaa naama ngot tlot gi ye?>>
20 Yek mbalami ballit ɗe, <<Ki wo man mazhe kan wok naama ngot tlot gwa wo? >>
21 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A pal wul ngipti ang bi ɗe nam ama yek mas jwakan ngip ang bi.
22 Musa wulkii ɗe tak palan salti, ko ɗe tet malti kan yil tet so, ama tet mal man gaz jwakan ji da kawu, mas na nu a kaa sal yen Gas Shukti.
23 Ama nak ɗe akaa sal mil Gas Shukti ten ɗe tak koban mbat gaba ga Musa wu, yek laki ɗe kaa lil mbadl na ami ten ɗe a ndok dli ga mbalan Gas Shukti i'e ye?
24 Zakan kisti gaba ten wul jwe a gwel gwakan yeni dani wu, ama Kisan gaba ten ndwali.>>

Yesu kaɗe Almasihu

25 Ka sa'i gwisi kan yek man Wurshelima jon njel kumti gazi ɗe, <<Ale malgan kaɗe malgwe sa naama lamti tlot gwas wu na?
26 Tik gu aɗe ta naama gaba ka mbalan ten dii, a ba malgon wulti ɗe ilgon so. Ko nak kan bacina ji nami kaman wi ɗe tik ɗe Almasihu na?
27 Yekgu ma yis tet ka lu gwe malgan yil tet wu, ama ɗe Almasihu ga gem tul wugo malgon a yis tet kalu gwe ta yil tet wu so.>>
28 A Yesu nisi ma mbokti ang ten wul ka dii boo lubii ga Nyami, yek ta tlil yal nya yek ta wuli ɗe, <<Yi, kaa yisanni a kaa yis tet ka lu gwe a yil tet wu. A tul ten ɗe ta pal wul na iko ga gaa gi so, ama malgwe shinan go man palti gem kan. A bakaa yisti so,
29 ama ami wo a yisti ten ɗe sut malti kan ani a tik shinanni.>>
30 Ɗe Yesu dlam nu wo yek mbalami ngo dopti gwasi ama yek basa man tanti gwas so nak ɗe sa'i gwas ɓo pi sowu.
31 Mas na nu yek wonti ka mbalami bal gem nati. Yek sa dlam ɗe, Kume ɗe Almasihu tul wugo, ta pal wul ngipti ang bi gwe a man ga malgami gwa?

Bacina ji man Yehuda ngo dopti ga Yesu

32 Yek Man Parisi kum mbalami ten gaba mukli ka dlo jwasan ten Yesu. Yek kidi ji man Paris suk man Parisi shin man ɓatti lubii ga Nyami ɗe tas dopti.
33 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ani sukki ga nak njet sa'i, a pa a pal to mal malgwe shinan wu ka.
34 Kaa ngoni a bakaa mbi so, a lu gwe ani go, kaa man lat so.>>
35 Yek man Yehuda gaba suk yilkeni jwasan yek sa dlam ɗe, <<A ako kan ta li ko gwe ɗe hal ba ma po mbiti sowu? Ko nak kan ta li mal mbalan jinan ɗe sani ga cati ɗanka ka man Girik ka, a ta mboki ang mbalan ji man Girik ang ten wul kali na?
36 Yek ɗe gaa ilgwe ta naama dlamti wu ye, ɗe ta wule <Kaa ngoni ama bakaa mbi so,> a yek ɗe daamti gwas ye, ɗe ta wule <Lu gwe ani go kaa man lat sowu ye>?>>

Alkawol ga ze man balti mbadli

37 Ten cin pakti ga biki cin gwe yek ɗe bali ga biki wu, yek Yesu tlinya yek ta tlil yal nya yek ta dlam ɗe, <<Mas malgwe kalkaze naama tlot gwas go tas li tet malanni tas tla ze.>>
38 Mas malgwe bal gem na ami go, gwel ze gwe naama telti ze man balti mbadl wu a katal tot ka mbadl gwasi nak* kangwe sa lishi ka gaba ga Nya wu.
39 Yesu naama gaba kan, ten bi ga Shishi ga Nya gwe sa bal majwe sa bal gem nati wu. Ten ɗe ka sa'i gwisi wo sa ɓo bal Shishi ga Nya mbalan so, nak ɗe Yesu ɓo te ka nalti gwas sowu.

Mbalan cal gaba ten Yesu

40 Ɗe mbalami kum gaba gwisi ɗe Yesu dlam wugo yek sa wuli ɗe, <<Gem kan, malgan kaɗe man dlamti gaba ga Nyami.>>
41 Naami jwasan wo yek sa wule, <<Tik ɗe Almasihusi.>>
Ama naami wo yek sa kum gazi ɗe, <<Nango Almasihusi wo tet Galili kan ta yil tet ɗa?>>
42 Ale gaba ga Nya dlaman ɗe Almasihu wo ka gaz ga Dauda kan sa zati, a ta yil tet ka Baitalami ban gwe Dauda dam wu na?

---

* **7:38 7:38** Sogo *Malgwe kalkaze naama tlot gwas wu, tas li tet malanni. A ta tla ze* 38*malgwe bal gem na ami wu*

43 Yek bi tatli mbalaṃi ten Yesu.
44 Jon jwasaṇ lami ɗe taṣ dopti, ama yek ba maḷgon taṇti so.

Laṣhi baḷti gem ga bacina ji maṇ Yehuda

45 De maṇ ɓaṭti lubii ga Nyami pal tet ɗu go yek kiɗi ji maṇ Paṛis suk maṇ Parisi ngemsi ɗe, <<Yek laki yek baḳaa kanti tet so ye?>>
46 Yek maṇ ɓaṭti lubii ga Nyami ndaḳisi ɗe, <<Ai maḷgon ɓo taɓa gaɓa naḳ kangwe a maḷgaṇ gaɓa wu so.>>
47 Yek maṇ Parisisi wulsi ɗe, <<Ahwap! Kii mago ta gillaḳii wu nwa?
48 Ko kaa yenaṇ maḷgon tet ka bacina jwakaṇ sogo maṇ Parisi gwe ta baḷ gem naṭi wu?
49 Ama wonti mbalaṇ jimi ɗe baṣa yis ilgon tet ka mbaṭ gaɓa ga Musa sogo, ai majwe sa paḷisi bi gaa wu kaṇ.>>
50 A Nikodimus ɗe ta li mal Yesu tet da wu, ni ka maṇ Parisisi yek ta wulsi ɗe,
51 <<Naṇgo mbaṭ gaɓa gaṇaṇ wuli ɗe ta lil mbalaṇ ka, tun a baṃa ɓo kumaṇ gaɓa tet ka bi ga maḷi ten ɗe ta yis ilgwe maḷi naṃa paḷti wu sa?>>
52 Yek sa ballit ɗe, <<Ki mago maṇ Galili kaɗe ki a? Bo bodlaḷi ka gaɓa Nya taḳ ɓo yeni la, ai maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon a taɓa yilti tet Galili so.>>
53 Yek paa ko wokko li lubii gwasi.

8

1 Ama yek Yesu to ten Tlaṇdaḷ Tlindi Zaitun.
2 Yek Yesu li lubii ga Nya buzge na gasi. Yek mbalaṃi mas li tet malti yek ta daṇ na zhila ten ɗe taṣ mbokisi ang ten wul.
3 Yek maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa suk maṇ Parisi tulli kili gon gwe sa dopti ten paṭ paḷaṇ wu. Yek sa laki yek kilisi dlaḷ nya ka dlo gwasaṇ,
4 yek sa hwi Yesu ɗe, <<Maṇ lishti, kili gaṇ go ten paṭ paḷaṇ kaṇ sa dopti.
5 Ka mbaṭ gaɓa ga Musa wo sa zini ɗe, taṇ lak wundaḷ jwasaṇ na ye hal se sa maṣhi. Ki wo yek ka dlaṃ ye?>>
6 Sa ngemti nu kaṇ ten ɗe taṣ kum ilgwe ta dlaṃ wu sa naṃa lamti taṣ mbit na paḷti byas wul kangwe sa man taḷat gwas dlaboo wu ɗa.

Ama yek Yesu ngus atli yek ta pita paḷti lishti na yen ang gwas ka atli.
7 De sa pita ngemti ga Yesu wugo, yek ta tlil gaa nya yek ta wulsi ɗe, <<Kume maḷgwe ɓo taɓa paḷti byas wul sowu ni ɗa ka kii go, ta maḷi daṃ ɗe maḷgwe a nda lakti gwas na yesi wu.>>
8 Yek Yesu po ngusaḷ gaa gwas atli yek ta pita lishti ten atli.
9 De sa kumi nu wugo, yek sa njel zaṭgaa ɗa kaḷi ka naṃ naṃ, kan tet ten kakshe gwasaṇ hal yek la nak'eni gwasaṇ, yek sa zak Yesu na ngusi suk kilisi a nya a cina gwasi.
10 Yek Yesu tlinya yek ta ngemti ɗe, <<Kili mbalaṇ, sa ɓal ko? Maḷgon man lilti gwa ka so nwa?>>
11 Yek ta ballit ɗe, <<Wowo maḷgon gon mani so, maṇ nalti.>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Ko ta ami mago ba lilki ka so. Ningo zigaa ama baḳ po paḷ byas wul so.>>

Yesu kaɗe cilti ga dii atli

12 Yek Yesu ci cina na dlaṃti gaɓa mbalaṇ yek ta wuli ɗe, <<Amik ɗe cilti ga dii atli. Mas maḷgwe naṃa kopti gi go ta li ka daṃshal so, ama ta mbi cilti ga mbadli.>>
13 Yek maṇ Parisi wulti ɗe, <<Ka naṃa baḷti sheda ten gaa gwa ten naḳ gwisi kaṇ sheda gwe ka baḷi go gem ka so.>>
14 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume a baḷ sheda ten gaa gi mago, sheda gwe a baḷi go gem kaṇ, ten ɗe a yis lu gwe a yil sut wu suk lu gwe ba li wu. Ama kii wo kaa yis lu gwe a yil sut wu sogo lu gwe ba li wu so.
15 Kii wo kangwe a mbalaṇ kus wullu kaṇ a kaa kis gaɓa, ama ami wo ba ba kisi gaɓa maḷgon so.
16 Ama kume ɗe ba kis gaɓa mago, kisti gaɓa gi wo ga gem kaṇ, ten ɗe ami na ngwe kaṇ ani so. Aba ɗe ta shinaṇ sut wu ni suk ami.
17 Ka mbaṭ gaɓa gwakaṇ wo, sa lishi ɗe kume mbalaṇ ɗe lop baḷ sheda ze ɗe naṃ ten wul go, shede wo gem kaṇ.
18 To, a mi wo a naṃa baḷti sheda ga gaa gini a Abe ɗe ta shinaṇ sut wu kaɗe na ɗe loɓi.>>

19 Yek sa ngemti ɗe, <<Ako kaŋ Aba gwa
wi si ni ko na?>>
Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kaa yisaŋ so aba
kaa yis Aba gi so pak. Ɗe da kaa yisaŋ go
da kaa yis Aba gi pak.>>
20 Ta dlam gaɓa jimi ka sa'i gwe ta nisi
ma mbokti ang ten wul njaa mal lu gwe
asa zi wulpi ka lubii ga Nya wu. Ama mas
na nu yek ba malgon dopti so, ten ɗe sa'i
gwas ɓo pi so.

Lu gwe ba li go ka man lat so

21 Yek Yesu po wulsi ɗa ɗe, <<Ba zigaa ka
a kaa ngoni, a kaa mash ka palti byas wul
gwakaŋ. Lu gwe ba li go, kaa man lat kali
so.>>
22 Gaɓa gami laki yek bacina ji maŋ
Yehuda kum gazi ɗe, <<Ko nakkaŋ ta tlo
gaa gwas ka na, ɗe ta wule, <Lu gwe ba li
go, kaa man lat sowu>?>>
23 Yek Yesu ci cina na dlamti ɗe, <<Kii wo
tet ka dii atl gaŋ kaŋ, a ami wo sut nya kaŋ
a yili. Kii wo ga dii atl gaŋ kaŋ, ami ga dii
atl gaŋ ka so.
24 Gwisi ka laki yek a wulkii ɗe kaa mash
ka palti byas wul gwakaŋ, ɗe hal kume kaa
bal gem ten ɗe amik ɗe malgwe a hwikii
ɗe Amik ɗe ti wu* sowu kaa mash ka palti
byas wul gwakaŋ.>>
25 Yek sa gem Yesu ɗe, <<Ɓohwe wok ɗe
ki wo na?>>
Yek ta ballisi ɗe, <<Amik ɗe malgwe a
hwikii tun tet ten ndat zhile wu.
26 Wul wonti ni ɗa gwe ba man dlamti
tenkii a kisikii gaɓa ɗa wu. Ama malgwe
shinaŋ sut go gem kaŋ ata dlami, a ilgwe
a kumi malti wu kaŋ a dlami mbalaŋ ji dii
atli.>>
27 Yek ba mbalami yis gaami ten ɗe ten
Aba gwas kaŋ ta nisi ma gaɓa so.
28 Ten nak gwisi kaŋ yek Yesu wulsi ɗe,
<<Ka sa'i gwe kaa tak yen ga mbalaŋ nya
wu kaŋ, kaa lak yis gaami ten ɗe Amik Ɗe
ti. Ka yis gaami ten ɗe ba ba pal ilgon na
iko ga gaa gi so, ama ilgwe Aba mboki ang
dani wu kaŋ a dlami tokte.
29 Malgwe shinaŋ wu ni suk ami ta
zakaŋni ami na ngwe so, ten ɗe ilgwe ta
lami wu kaŋ pali dlip.>>
30 Ka sa'i gwe Yesu dlam wul jimi go, yek
wonti mbalaŋ ngassi tenti.

Mbit gaa ga gem

31 Yek Yesu wul maŋ Yehuda jwe sa bal
gem nati wu ɗe, <<Ɗe kume kaa ci cina na
kopti wul jwe a mbokikii ang dani wugo,
kiik ɗe mil lishti jini ji gem.
32 Kaa yis gem a gemi a laki akaa mbi
gaa.>>
33 Yek sa ballit ɗe, <<Mi wo gaz ji
Ibarahim kaŋ a bama ɓo taɓa damti ɗe
zhel ji malgon so. To yek laki yek ka dlam
ɗe ma mbi gaa ye?>>
34 Yek Yesu ndakisi ɗe, <<Gem amik ka
hwikii wu, mas malgwe ata pal byas wul
go zhel ga palti byas wul kaŋ.
35 Ai, zhel wo bata dam ka lubii ko a gasi
so, ama yen wo ga lubiimi kaŋ ko a gasi.
36 Ten nak gwisi kaŋ, hal kume ɗe Yeni
balkii mbit gaa go, kaa mbi mbit gaa ga
gem.
37 A yisi ɗe kii wo maŋ gaz ji Ibarahim
kaŋ, ama yekgu kaa naŋma ngot tlot gini,
ten ɗe kaa kan mbokti ang ten wul gi so.
38 A nikii ma dlamti ilgwe a yeni mal Aba
gi wu, ama kii wo ilgwe kaa kumi mal Aba
gwakaŋ wu kaŋ kaa naŋma palti.>>

Shedan kaɗe Aba gwakaŋ

39 Yek sa ballit ɗe, <<Ai, mi wo Ibarahim
kaɗe Aba ganaŋ.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ɗe da kume
Ibarahim wo Aba gwakaŋ ka go, da kaa
palaŋ ilgwe Ibarahim pali wu.
40 Ama yekgu kaa naŋma lamti tlot gini,
ami malgwe dlamikii gem ga gaɓa gwe a
kumi mal Nya wu. Ai, Ibarahim wo ta
palaŋ ilgon nu so.
41 Ten nak gwisi kaŋ, ilgwe a Aba
gwakaŋ pali wu kaŋ kaa naŋma palti.>>
Yek sa wulti ɗe, <<Ka naŋma lamti tak
wule mi wo aba nini gaa sa! Nya na gaa
gwas kaɗe Aba ganaŋ, a tik ɗe Aba ganaŋ
ti na ngusi.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Da Nya kani ɗe
Aba gwakaŋ go kaa lamaŋni, ten ɗe sut
mal Nya kaŋ a yili a ningo amik gu aɗe.
Ten bi tulli ga gaa gi kaŋ ani so ama tik
shinaŋ suɗi.

* **8:24 8:24** Sogo*Amik ɗe ti* suk ndati ɗe 28 pak

43 Yek laki a baka yis gaa ga ga ba gi so ye? Ten de baka man katti kang so kan.
44 Kii wo ji Aba gwakan Shedan kan, lamti gwakan wo tak palan ilgwe aba gwakan lami wu kan. Ti wo man tlot mbalan kan tun tet ten ndat zhile, gem hwotti so ten de gem ni kati so. Kume ta shel lal wugo ta dlam bi gwas wi, ten de ti wo man shelti lal kan aba ga lali.
45 Ama ten de gem kan a nama dlamti yek laki yek bakaa bal gem na ami so.
46 Ka kii wo wok taba mbit gi na palti byas wul wo? De kume gem kan a nama dlam go yek laki yek bakaa bal gem na ami so ye?
47 Malgwe de ti wo ga Nya ka go a ta kum ilgwe a Nya dlam wu. Ilgwe laki de bakaa kumi sogo, yek de kii wo mbalan ji Nya ka so.>>

Yesu man Ibarahim

48 Yek man Yehuda ballit de, <<Ashe gem ganan kan de ma dlam de, ki wo man Samariya kan a mazhe ni ka ki wu!>>
49 Yek Yesu ballisi de, <<Ami wo mazhe ni ka ami so, Aba gi kan a balti nalti ama kii wo akaa mbulanni.
50 A ngwe nalti gaa gi so, ama man ngoti ni da a malgwisi kade man kisti gaba.
51 Gem amik ka hwikii wu mas malgwe kop mbokti ang ten wul gi go ta mash so ko njaa.>>
52 Ten gaba gwisi kan yek man Yehuda wuli de, <<Yeke! Gem, ningo ma yisi wi de man mazhe kade ki. Ai, Ibarahim mashanni a nu kan mas man dlamti gaba ji Nya mashi, ama ki wo yek ka nama wulti de, <Mas malgwe kop mbokti ang ten wul gwa go ta mash so!>
53 Ka daman gwa we ka manan Aba ganan Ibarahim ma? Ko ta ti gaa gwas mago ta mashi a nu kan man dlamti gaba ji Nya mash pak! De yek ka palli gaa gwa ye?>>
54 Yek Yesu ballisi de, <<Kume de a bal nalti gaa gi mago, nalti gi ni ten bi ilgon so. Aba gi ka ni de man balti nalti, malgwe akaa wule tik de Nya gwakan wu.
55 Kii wo kaa yisti so ama ami wo a yisti. Kume a dlam de a yisti sowu ba dam de man shelti lali nakkii, ama a yisti a nama kopti gaba gwasi.
56 Aba gwakan Ibarahim pal hwol tuk ten de ta yen sa'i gini, ta yeni yek ta pal hwol tuk i'e.>>
57 Yek man Yehuda wulti de, <<Bo kumanti na! Ki de ka bo pal gin de kutl de namtan sowu, ama yek ka dlam de ka yen Ibarahim ma?>>
58 Yek Yesu ballisi de, <<Gem, amik ka hwikii wu, tun a basa bo zi Ibarahim so kan Ani da!>>
59 Ten gaba gwisi kan yek sa yem ye de sa lakti da. Ama yek Yesu hwun ka, yek ta yil daka lubii ga Nyami ka.

9

Yesu ndok malgwe sa zat dwa wu

1 A Yesu nama lat nugo, yek ta yen malgon gwe sa zat dwa wu.
2 Yek mil lishti jwas ngemti de, <<Man lishti, wok pal byas wul wo de sa zi malgan de dwa wu, ti nwa, ko man zat jwasi?>>
3 Yek Yesu balli de, <<Palti pal byas wul ga mali sogo ga man zat jwas ka laki so, ama ten de ta mbalan yen iko ga Nya tenti kan.
4 Ngetli kan tan cin cina na palti wul ga malgwe shinan sut wu tun ka cin. Ai gas nan tedi sa'i gwe ba malgon a man palti ilgon sowu.
5 Kume de hal a yi ten dii atl go, amik de cilti ga dii atli.>>
6 De ta dlam gaba gwisi wugo yek ta baza bakan ka atli, yek ta nyakam atli yek ta tuksi mali ten gwel.
7 Yek ta hwit de, <<Zigaa, sak pol gwel gwa ka ka bingi ze ga Silom.>> (ilgwe lishti gwisi nama mbokti ang dani go, yek de Malgwe sa Shinti wu.) Ten nak gwisi kan yek mali sak pol gwel ka, yek ta pali a ta nama yenti lu.
8 Yek yelan damti jwasi suk majwe ku na yenti gwas ten ngemti wul wu kum gazi de, <<Ale malgan kade malgwe ata dam na zhila ata gem wul wu na?>>
9 Yek jon ji mbalami wule ti kan.

Yek jon jwasan wule, <<Wowo, tet kan sa tesi sukti.>>

Maḷi ne go yek taˍ wulsi ɗe, <<Yii, ami kaṇ.>>
10 Yek saˍ ngemti ɗe, <<Ɗaṇi kaṇ pi yek gwel gwa ɓul gwi?>>
11 Yek taˍ ballisi ɗe, <<Maḷgon wu ɗe asaˍ mbet ɗe Yesu wu, kaˍ nyakaṃ atli yek taˍ tuksi ten gwel. Yek taˍ hwi ɗe ta li bingi gaˍ ze Silom ta poli ka. Ten naḳ gwisi yek a li yek a poli ka, yek a njel yenti lu.>>
12 Yek saˍ ngemti ɗe, <<Maḷi naṇ ako?>>
Yek taˍ wuli ɗe, <<A yisi so.>>

Maṇ Parisi bodlaḷ kangwe dwami mbi ndokti wu

13 Yek saˍ taḷa maḷgwe tek go dwa kaẉu mal maṇ Parisi.
14 To, ten gas shukti kaṇ Yesu nyakaṃ atli yek taˍ ɓul gwel gaˍ maḷi.
15 Ten naḳ gwisi kaṇ yek maṇ Parisi ngemti ten kangwe pi yek gwel gwas ɓul wu. Yek maḷi ballisi ɗe, <<Taˍ nyakaṃ atli yek taˍ tuksi ten gwel, yek a poli ka, a ningo a ɓalma yenti lu.>>
16 Yek maṇ Parisi jon wuli ɗe, <<Maḷgaṇ go sut mal Nya kaṇ taˍ yil so, ten ɗe baṭa zak paḷti wul gas Shukti so.>>
Ama yek jon jwasaṇ kum gaẓi ɗe, <<Ɗaṇi kaṇ maṇ paḷti byas wul a man paḷti wul ngipti ang bi naḳ gwisi gwi?>> Ten naḳ gwisi yek bi tatlisi tenti.
17 Yek saˍ po gem maḷi ɗa, yek saˍ wulti ɗe, <<Yek ɗe daamti gwa tenti ye? Naḳ ɗe ki kaṇ taˍ ɓul gwel gwa wu.>>
Yek taˍ balli ɗe, <<Ai, maḷi wo maṇ dlaṃti gaɓa gaˍ Nya kaṇ.>>
18 Bacina ji maṇ Yehuda wo saˍ baḷ gem ɗe da go maḷi wo dwa kaɗe ti ama yek ningo taˍ ɓa yen lu so. Ten naḳ gwisi kaṇ yek saˍ shin lu yek saˍ mbe maṇ zaṭ jwas teɗi.
19 Yek saˍ ngemsi ɗe, <<Yen gwakaṇ kaɗe gaṇ ma? Ti kaṇ kaaˍ wuli ɗe kaaˍ zaṭ dwa gwa? Ɗaṇi kaṇ pi yek ningo taˍ ɓalma yenti lu gwi?>>
20 Yek maṇ zaṭ ji maḷi balli ɗe, <<Maˍ yisi ɗe ti wo yen gaṇaṇ kaṇ, a ɗe dwa kan maˍ zaṭi.
21 Ama mi wo maˍ yis kangwe pi yek ningo taˍ ɓalma yenti lu, sogo maḷgwe ɓulit gwel wu so. Ngemaṇti ai baˍ yen mbalaṇ kaˍ po yi ɗe ti so, ta dlaṃikii naˍ bi gwasi.>>
22 Maṇ zaṭ jwas dlaṃ naḳ gwisi kaṇ ten ɗe saˍ naṃa ɓanti bacina ji maṇ Yehuda ten ɗe tet da go maṇ Yehuda dlaḷli gaɓa ɗe mas maḷgwe dlaṃ ɗe, Yesu kaɗe Almasihu go sa mbolti ɗaḳaˍ lu motgaa gwasaṇ ka.
23 Yek laki yek maṇ zaṭ ji maḷi dlaṃ ɗe, <<Ai, ti wo yen mbalaṇ kaˍ po yi so ngemaṇti.>>
24 Yek saˍ po mbe maḷgwe ɗe tet da go dwa kaɗe ti wu ɗa. Yek saˍ wulti ɗe, <<Dlaṃ gem kangwe Nya a mbi nalti ɗaˍ wu. Maˍ yisi ɗe maḷgwisi wo maṇ paḷti byas wul kaṇ.>>
25 Yek taˍ ballisi ɗe, <<Ko maṇ paḷti byas wul kaɗe ti a, ami wo a yisi so. Wul ɗenaṃ kaṇ a yisi. Tet da go dwa kaɗe ami ama ningo a ɓa yen lu.>>
26 Yek saˍ ngemti ɗe, <<Yek taˍ paḷik ye? Ɗaṇi kaṇ taˍ pi yek taˍ ɓulik gwel gwi?>>
27 Yek taˍ balli ɗe, <<A dlaṃikii wi yek baḳaaˍ kati kaṇg so. Yek laki ɗe kaaˍ naṃa lamti taḳ ya kumi ɗaˍ ye? Ko kii mago kaaˍ naṃa lamti taḳ daṃaṇ ɗe mil lishti jwas kaṇ?>>
28 Yek paa saˍ dlaṃi maḷi byas gaɓa yek saˍ wulti ɗe, <<Kik ɗe yen lishti gwasi, ama mi wo mil lishti ji Musa kaṇ!
29 Maˍ yisi ɗe Nya gaɓa suk Musa, ama maḷgwisi wo maˍ yis lu gwe taˍ yil tet wu so.>>
30 Yek maḷi ballisi ɗe, <<Ase kaṇ a naṃa yenti wul gipti wul ang bi! Kaaˍ yis lu gwe taˍ yil tet wu so, ama yek taˍ ɓuli gwel.
31 Maˍ yisi ɗe abaˍ Nya a kati kaṇg maṇ paḷti byas wul so. Ama ataˍ kati kaṇg maḷgwe ataˍ ngusit atli ataˍ kumit bi wu.
32 Tun ten ndat zhila gaˍ dii atli saˍ ɓo taɓa kumti ɗe maḷgon ɓul gwel gaˍ maḷgwe saˍ zaṭ dwa wu so.
33 Ai, ɗe da kume sut mal Nya kaṇ taˍ yil sut sogo da ta manaṇ paḷti ilgon so.>>
34 Yek saˍ balli maḷi ɗe, <<Ki ɗe saˍ zaḳ kaˍ paḷti byas wullu, ama yek kaˍ naṃa lamti taḳ mbokini ang ten wul la?>> Yek saˍ mbolti.

Dwa gaˍ Shishi gaˍ Nya

35 Ɗe Yesu kumi ɗe saˍ mbol maḷi ɗe taˍ mbit wugo yek taˍ ngemti ɗe, <<Kaˍ baḷ gem naˍ Yen gaˍ Mbalaṇ ma?>>
36 Yek maḷi ngemti ɗe, <<Maṇ nalti, wok ɗe ti wo? Hwini ten ɗe ta baḷ gem naṭi.>>

37 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai, ka yenaŋti wi,
tik ɗe maɩgwe ta naŋma gaɓa sukki ninge
wu.>>
38 Yek maɩi dlaŋm ɗe, <<Bagaa, A baɩ gem
wi,>> yek ta ngusit atli.
39 Yek Yesu wuli ɗe, <<A tul ten dii atl
gaŋ ten ɗe ta paɩ kisti gaɓa kaŋ, ten ɗe ta
dwa man yenti lu, a majwe maŋ yenti lu
daŋm ɗe dwa.>>
40 De maŋ Parisi jwe saŋi sukti wu kumi
nu wugo yek sa ngemti ɗe, <<Yek ke? ka
naŋma wulti ɗe mi mago dwa kaɗe mi pak
a?>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ai, da dwa kani
ɗe kii go da paɩti byas wul a nikii gaa so.
Ama naɩk ɗe kaa dlaŋm ɗe kaa naŋma yenti
lu wu, to, byas wul gwakaŋ yikii gaa.

10

Cingaɩti gaɓa ten maŋ kyo mbaɩa

1 <<Gem amik ka hwikii ge, maɩgwe baɩta
te mal tunga mbaɩa tu ka bi dlabii so ama
yek ta to giɓi tu ka zobsi tantu go, to maɩi
wo mukaɩ kaŋ a maŋ ɓaɩtti tantu kaŋ.
2 Maɩgwe te malsi tu ka bi dlabii go tik
ɗe maŋ kyo ga mbaɩe.
3 A maŋ ɓaɩtti dlabii ɓulit bi dlabimi, a
mbaɩe kati kaŋg yal gwasi. Ata mbe mbaɩa
jwas na shin jwasaŋ ata taɩasi deɓaɩ.
4 De ta yilli mbaɩa jwas deɓaɩ wugo, ata
ndesi cina, a mbaɩe kop kaal gwasi ten ɗe
sa yis yal gwasi.
5 Ama sa kop maŋdaki so, seko taṣ aɓiti
ten ɗe sa yis yal ga maŋdaki so.>>
6 Yesu dlaŋmi mbalaŋmi cingaɩti gaɓa, ama
yek basa yis gaa ga ilgwe ta nisi ma dlaŋmti
wu so.

Yesu kaɗe hwa maŋ kyo

7 Ten naɩk gwisi kaŋ yek Yesu po dlaŋm ɗe,
<<Gem, amik ka hwikii wu amik ɗe dlabii
ga mbaɩe.
8 Mas majwe tuli cina go mukaɩ kaŋ suk
maŋ ɓaɩtti tantu, aba mbaɩe a katisi kaŋg
so.
9 Amik ɗe bi dlabiimi mas maɩgwe te
tumalaŋ go ta mbi kisti.* Ta te giɓi ata yili
ata naŋma paɩ kyo.
10 Mukaɩ wo ata tul kaŋ ten ɗe taṣ mukaɩ
wul, suk tloti ka, suk lilti ka, Ama a tuli ten
ɗe taṣ mbi mbadli asa mbi ga njikaŋmi.
11 <<Amik ɗe hwa maŋ kyo. A hwa maŋ
kyo wo tik ɗe maŋ baɩ mbadl gwasi ten bi
ga mbaɩe.
12 Yen haya ɗe sa kanti ten ɗe taṣ pi kyoɓi
go ti wo mbaɩa jwas ka so. Kume ta yen
kaɗi laɓi ten laɩ tet wugo, a ta aɓi a ta zak
mbaɩe. A kaɗi laɓisi dop mbaɩe jon a ta cat
jon ka.
13 A maɩi aɓi ten ɗe ti wo yen haya kaŋ
a ba ilgon hwotti na mbaɩe so.
14 <<Amik ɗe hwa maŋ kyo, A yis mbaɩa
jini a mbaɩa ji yisaŋni,
15 naɩk kangwe Abe yisaŋ wu nu kaŋ
a Abe. A nima baɩti mbadl gi ten bi ga
mbaɩe.
16 Mbaɩa jon ni ɗa jwe ba saŋi ka tunga
mbaɩe jin sowu. Si mago ngetli kaŋ ta
taɩasi teɗi. Si mago sa kati kaŋg yal gini,
asa daŋm ɗe tunga ɗe naŋm na maŋ kyo ɗe
naŋm.
17 Ilgwe laki yek Abe naŋma lamti gi go
yek ɗe a baɩ mbadl gini a kan il gini.
18 Maɩgon a mani kanti mbadl gi ka so,
ten ɗe amik ɗe maŋ baɩti na gaa gini. Iko
baɩti ni ɗa, a iko kanti lisi ni ɗa pak. Ilgwe
Aba gi zi paɩti wukgu.>>
19 Ten gaɓa gaŋmi ɗe Yesu dlaŋm wu kaŋ
yek maŋ Yehuda njel calti gaɓa ka dlo
jwasaŋ tenti.
20 Yek wonti kaṣi wuli ɗe, <<Maŋ maʒhe
kaɗe ti naɩk gwisi ka laki yek ta naŋma boli.
Yek laki ɗe kaa katit kaŋg ye?>>
21 Ama yek jon jwasaŋ wule, <<Wowo,
ai gaɓa gaŋ go gaɓa ga maŋ maʒhe ka so.
A maʒhe mani ɓulti gwel dwa ma?>>

Maŋ Yehuda nge Yesu

22 Ka sa'i ndaɗiti asa naŋma biki ga
daamti ɓulti lubii ga Nya a† Wurshelima,
23 a Yesu naŋma maɩlti ka Baranda ga
Sulemanu ka lubii ga Nya.
24 Yek maŋ Yehuda mogaa malti yek sa
wulti ɗe, <<Hal a gasi kaŋ ka zak ni ka
daŋmshal gwi? Kume kik ɗe Almasihusi go
hwini ten dii la na.>>

* **10:9 10:9** Sogo ba kwet ang gaa byas ilgon a mbit so
† **10:22 10:22** Takti lubii ga Nya gwe yek ɗe Hanukkah wu

25 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii yek baḵaa baḷ gem so. Wul ngipti ang bi gwe a paḷi ka shin ga Aba gi wu ka ɗe wul jwe mbok ang tenaṇ wu,
26 ama yek baḵaa baḷ gem so ten ɗe kii wo mbaḷa ji ka so.
27 Ten ɗe mbaḷa ji wo asa kumi bi, a yissi asa koɓaṇni.
28 A nisi ma baḷti mbadl maṇ laṣhi pakti, a baṣa maṣh so ko njaa, a ba maḷgwe a man kanti gwasaṇ ɗa ang gi ka na ndaḷti wu.
29 Aba gi ɗe ta baḷaṇsi wu ndaḷ man ko wokko, a ba maḷgon a man kanti gwasaṇ ɗa ang gwas ka so.
30 Ami suk Abe wo ɗe naṃ kaṇ.>>
31 Yek maṇ Yehuda po yem ye ɗa ten ɗe sa lakti na nali.
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<A paḷikii kiɗi wul ngipti ang bi sut mal Aba gi wonti, gwik a giɓi kaa lakkii ten lakti gi gwi?>>
33 Yek maṇ Yehuda ballit ɗe, <<Ai ba ten bi hwa wul gwe ka paḷi wu kaṇ ma lakki so, ama ten bi gaɓa mbulti ga Nya gwe ka dlaṃ wu kaṇ. Ki ɗe mbalaṇ kawai wu ama yek ka naṃa pallaṭ gaa gwa ɗe Nya.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ai sa lishi ka mbaṭ gaɓa gwakaṇ ɗe, Nya dlaṃ ɗe, <Kii wo wul jwe asa ngusisi atl wu kaṇ>‡!
35 A ma yisi ɗe gaɓa ga Nya gwe sa lishti wu ɓo taɓa shelti lal so, ɗe kume Bagaa mbe majwe kum gaɓa gwas wu ɗe, <wul jwe asa ngusisi atl wu>
36 to, a ami ɗe Aba botltlaṇni yek ta shinaṇ sut ten dii atl wu hwa, ɗaṇi kaṇ a daṃ ɗe gaɓa ga mbulti ga Nya ten ɗe a wule, <Yen ga Nya kaɗe ami gwi?>
37 Kume ɗe hal wul jwe Abe naṃa paḷti wu kaṇ a naṃa paḷti sowu, to baḵ baḷaṇ gem na ami so.
38 Ama kume a naṃa paḷti wul jwe ta naṃa paḷti wu go, ko baḵ baḷaṇ gem na ami so ma wu, baḷaṇ gem na paḷti wuli, ten ɗe taḵ yisini akaa yis gaami ɗe, Abe ni ka mi, a ami mago ani ka Abe.>>
39 Yek sa po ngwe taṣ dopti ɗa, ama yek ta yil ɗaḵa ang gwasaṇ ka.
40 Yek ta pal te kaṭ atl ga Yodan ka, ka lu gwe Yohana nda paḷti Baptisma wu, yek ta daṇ kaḷi.
41 Yek mbalaṇ wonti tul malti. Yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ko ɗe Yohana paḷ wul ngipti ang bi sowu, ama mas gaɓa gwe ta dlaṃ ten maḷgaṇ go gem kaṇ.>>
42 Ka lu gwisi wo yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu.

11

Maṣhkaṇ ga Li'azaru

1 A maḷgon ni ɗa shin gwas kaɗe Li'azaru cwo naṃa cit gwasi, ti wo maṇ Betani kaṇ a Betani wo baṇ ga ka Maryam kaṇ suk yilka gwas Marta.
2 Li'azaru ɗe cwo naṃa cit gwas go yilka ga Maryam kaṇ, a Maryami ka ɗe maḷgwe shoti mil maṇ taṃi wusaṇ Bagaa ten asaṇ yek ta taasi ka na maḍlaṇ gaa gwas wu.
3 Yek yilkeni jwas ji modlisi shini lu Yesu ɗe, <<Bagaa, maḷgwe ka lamti wu cwo naṃa cit gwasi.>>
4 De Yesu kumi nu wugo yek ta dlaṃ ɗe, <<Cwo gwisi a ɓo la ga maṣhkaṇ so, ama nalti kaṇ a tulli Nya, a mbalaṇ baḷ Yeni nalti tumali pak.>>
5 Yesu lam Marta suk yilka gwas Maryam suk Li'azaru.
6 Ama ko ɗe Yesu kumi ɗe cwo naṃa cit ga Li'azaru wu, yek ta po mbaḷ multi ɗe lop ka lu gwe taṇi wu.
7 Ka kaali wo, yek ta hwi mil lishti jwas ɗe, <<Taṇ palaṇ te ka kaṭ atl ga Yehudiya ka.>>
8 Yek mil lishti jwas hwit ɗe, <<Maṇ lishti, ka multi jon duk go maṇ Yehuda ngwe taṣ lakki na ye, ama yek ka ɓa po pal tok a?>>
9 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Awa ɗe kutl cet lop kaṇi ten ndat cin ɗe naṃ so nwa? To, mas maḷgwe naṃa zaṭgaa ka cin go baṭa kot asaṇ so, ten ɗe ta naṃa yenti cilti ga dii atl gaṇ.
10 A mas maṇ zaṭgaa ka gas wo ata kot asaṇ ten ɗe cilti ni malti so.>>
11 De ta pak dlaṃti gaɓa jimi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Yelaṇ gaṇaṇ Li'azaru ndembaḷ wi, ama bali a paḍaḷti ɗaḵa yembaḷi ka.>>

‡ **10:34 10:34** Yen Zab 82:6

12 Yek mil lishti jwas ballit ɗe, <<Bagaa,
kume a yembaḷ kaṇ taṇi go, ai, ta ndoki
ni.>>
13 Yesu wo ten bi maṣhkaṇ gạ Li'azaru
kaṇ ta naṃa gaɓa, ama mil lishtisi wo sạ
daṃ gwa ten ndet yembaḷ gạ shukti kaṇ ta
naṃa gaɓa.
14 Yek pa Yesu dlaṃisi ten dii ɗe,
<<Li'azaru maṣh wi,
15 a naṃa paḷti hwol tuki ten bi gwakaṇ
naḳ ɗe ani kaḷi sowu, kangwe kaa man
baḷti gem wu. Ama ningo maạlaṇ malti.>>
16 Yek Tomas (maḷgwe asạ mbet ɗe
Ngusaṇ wu) wul yilkeni jwas mil lishtisi
ɗe, <<Mi mago taṇ laṇni taṇ maṣhaṇ
sukti.>>

Yesu kaɗe palti kaami suk mbadli

17 Ɗe Yesu mbuk lu kaḷi wugo yek ta
kumi ɗe sạlep Li'azaru wi hal taạpaḷ multi
ɗe wupsi gạleɓi wi.
18 Betani wo njaa suk Wurshelima kaṇ
ni, dlentaṭ gwasaṇ paḷ mil ɗe lop *so.
19 A maṇ Yehuda wonti tul mal kaạ
Marta suk Maryam taṣ gaɓesi naạmaṣhaṇ
gạyilka gwasaṇ.
20 Ɗe Marta kumi ɗe Yesu ni tet wugo,
yek taạli ɗe taṣ wulit ɗem. Maryam wo yek
taạdaṇ a lubii.
21 Yek Marta wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai, da
ka naṇ ɗaạgo yilka gi a maṣh so.
22 Ama a yisi ɗe ko taạnaḳ ninge mago
Nya a baḷki mas ilgwe kạngemi wu.>>
23 Yek Yesu hwit ɗe, <<Yilka gwa aya pal
kaami.>>
24 Yek Marta ballit ɗe, <<A yisi ɗe taya
pal kaami, ten cin pakti gạdii atli.>>
25 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ai, amik ɗe palti
kaami a amik ɗe mbadli pak. Maḷgwe
ngaṣti tenaṇ go, ko taṣ maṣh mago ta daṃ
naạmbadli.
26 A maḷgwe yi kaami yek taạci cina naạ
ngaṣti tenaṇ go ta maṣh so. Kaạbaḷ gem naạ
gaɓa gaṃi a?>>
27 Yek taạballit ɗe, <<Yi, Bagaa, A baḷ gem
ten ɗe kik ɗe Almasihusi,† Yen gạNya gwe
ta tul ten dii atl wu.>>

Yesu kuli

28 Ɗe Marta dlaṃ nu wugo, yek taạsak
mbe yilka gwas Maryam yek taạhwit ɗe.
<<Maṇ lishti ɓal ɗa, ataạnaṃa mbet gwa.>>
29 Naạkumti naḳ gwisi yek Maryam
tlinya baḷe-baḷe, yek taạli mal Yesu.
30 To, abaạYesu ɓo mbuk lu kaạbaṃi so,
ataạyi kaạlu gwe Marta lak wulit ɗem wu.
31 Ɗe maṇ Yehuda jwe ni suk Maryam
kaạlubiimi ɗe saạnaṃa gaɓet gwas wu yen
kangwe taạtlinya baḷe-baḷe yek taạyil deɓaḷ
wugo yek saạkopti kaali, saạdaṃaṇ gwa we
naḳ kaṇ ta sa kulu ten gazukɗisi.
32 Ɗe Maryam mbuki kaạlu gwe Yesu ni
wu wugo yek taạyenti yek taạnda te atl ka
a cina gwasi yek taạwulti ɗe, <<Bagaa, ai,
da ka naṇ ɗaạgo yilka gi a maṣh so.>>
33 Ɗe Yesu yenti ten kulu yek taạpo yen
maṇ Yehuda jwe saạtul sukti wu si mago saạ
naṃ kulu wu, yek ili taṇ mbadl gwas i'e.
34 Yek taạkum gaẓi ɗe, <<Ako kaṇ kaạạ
lepti ko?>>
Yek saạballit ɗe, <<Bagaa, lite taḳ yeni.>>
35 Yek lnwu shoti Yesu.
36 Ten naḳ gwisi kaṇ yek maṇ Yehuda
wule, <<Bo yenaṇ kangwe taạlamti wu naạ!
>>
37 Ama yek jon jwasaṇ wuli ɗe, <<Ale
tik ɓuli gwel gạdwa wu naạ? To, yek laki
yek bataạpaḷ ilgon gwe a laki abaạmaḷgaṇ
a maṣh sowu so ye?>>

Yesu palli Li'azaru kaami

38 Yek ili po hwot Yesu kaạmbadl gwas i'e
ɗa, yek taạli mal gazukɗisi. Gazukɗisi wo
shu kaṇ saạɗuk kaạye, yek saạyitla bisi ka
naạyesi gon.
39 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Jekaṇ yesi ka,>>
Ama yek Marta yilka gạmaḷi ɗe taạmaṣh
wu wul Yesu ɗe,
<<Bagaa ningo hwunisi wusaṇ wi ten ɗe
taạpaḷ multi ɗe wupsi naạmaṣhkaṇ wi.>>
40 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ale a hwiki ɗe
kume kaạbaḷ gem go ka yen nalti gạNya
naạ?>>
41 Ten naḳ gwisi kaṇ yek saạjek yesi
ka. Yek Yesu lak gaa nya yek taạdlaṃ ɗe,
<<Aba, a paḷ hwol tuki naḳ ɗe kaạkaṭi kaṇg
wu.

* **11:18 11:18** Bi Girik *sitadiya ɗe kutl cet namtan* Njet kaạɓali taạpaḷ kilomita ɗe mekan † **11:27 11:27** Sogo *Kiristi*

42 A yisi ɗe dlip akaꞌ kati kaꞌng, ama a dlaꞌm naꞌk gwisi ten bi gaꞌ majwe saꞌni aɗe wu, ten taꞌs baꞌl gem ɗe kik shinaꞌn suɗi.>>
43 Ɗe Yesu dlaꞌm nu wugo, yek taꞌ tlil yal nya yek ta wuli ɗe, <<Li'azaru, yil toɗi!>>
44 Yek maꞌlgwe maꞌshisi yil toɗi, ang suk asaꞌn gwas wo gaꞌ ɓali ka naꞌ hwol yadi, a cina gwel gwas wo gaꞌ yitle ka naꞌ hwol lukaꞌl.
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Paꞌtlaꞌnti ka, taꞌs zigaa.>>

Maꞌn Yehuda ɓel bi taꞌs tlo Yesu

45 Ten naꞌk gwisi kaꞌn yek maꞌn Yehuda wonti jwe saꞌla gaɓet gaꞌ Maryam wu yen ilgwe Yesu paꞌli wu, yek saꞌ ngaꞌssi tenti.
46 Ama yek jon jwasaꞌn li mal maꞌn Parisi yek saꞌ dlaꞌmisi ilgwe Yesu paꞌli wu.
47 Yek kiɗi ji maꞌn Paꞌris, suk maꞌn Parisi mbe motgaa gaꞌ bacina jwasaꞌn‡ yek saꞌ dlaꞌm ɗe,
<<Yek ma naꞌnma paꞌlti ye? Maꞌl gaꞌmi kaꞌwu taꞌ nima paꞌlti wonti wul ngipti ang bi, gwe naꞌma mbokti ang ɗe ti wo sut mal Nya taꞌni wu!
48 Kume maꞌ zakaꞌnti yek taꞌ ci cina naꞌ paꞌlti wul jimi go, mas mbalaꞌn a baꞌl gem naꞌti. A maꞌn Roma a tuli asaꞌ kamini lu gaꞌnaꞌn suk lubii gaꞌ Nya gaꞌnaꞌn ka.>>
49 Ama yek gon gwasaꞌn gwe asaꞌ mbet ɗe, Kayapa wu, maꞌlgwe tik ɗe bacina gaꞌ maꞌn Paꞌris ten gin gwisi wu wulsi ɗe, <<Kii wo kaaꞌ yis ilgon so ko njet.
50 Ase kaaꞌ yisaꞌn gaami so nwa! Ai, a mani ni taꞌ mbalaꞌn ɗe naꞌm kaꞌ maꞌsh ten bi mbalaꞌn, ɗaꞌ gwe taꞌ mas mbalaꞌmi kaꞌ lil kaꞌ wu.>>
51 Gaɓa gaꞌn ɗe Kayapa dlaꞌm go daamti gaꞌ gaa gwas kaꞌ so, ama naꞌk ɗe tik ɗe bacina gaꞌ maꞌn Paꞌris ten ginisi wu, taꞌ dlaꞌm gaɓa gaꞌ Nya ɗe Yesu a maꞌsh ten bi gaꞌ maꞌn Yehuda,
52 baꞌ ɗe ten bi ji maꞌn Yehuda naꞌ ngusaꞌn so, ama ten ɗe taꞌs mo mil ji Nya jwe saꞌni gaꞌ cati ɗaꞌnkaꞌ wu taꞌs daꞌm ɗe naꞌm.
53 Kan tet ten cin gwisi yek saꞌ paꞌl tantu gaꞌ kangwe sa pi asaꞌ tlo Yesu wu.
54 Ten naꞌk gwisi kaꞌn yek baꞌ Yesu maꞌtl kaꞌ maꞌn Yehuda ten dii so. Kaꞌ lal gaꞌ naꞌk gwisi wo yek taꞌ zak kaꞌt atl gaꞌ luisi yek taꞌ li kaꞌ atl gwe ni njaa kaꞌ me wu, kaꞌ baꞌn gwe asaꞌ mbe ɗe Iprem wu, kaꞌli kaꞌn taꞌ daꞌm suk mil lishti jwasi.
55 Ɗe sa'i Biki Ɗakciti gaꞌ maꞌn Yehuda ɓal njaa wu, yek mbalaꞌn wonti jwe saꞌ ni kaꞌ kauye wu to Wurshelima ten ɗe taꞌs pol gaa gwasaꞌn ka, naꞌk kangwe a maꞌn Yehuda paꞌli wu abaꞌ biki ɓo tul so.
56 Yek mbalaꞌn pita ngot gaꞌ Yesu kaꞌli, saꞌ ngusi dlaꞌlti ɗaꞌn nya ka kaꞌ lubii gaꞌ Nya asaꞌ naꞌma ngemti ji yilkeni jwasaꞌn ɗe, <<Yek ɗe daamti gwakaꞌn ye? Ko naꞌk kaꞌn ta tul kaꞌ lu biki so naꞌ?>>
57 Ten ɗe kiɗi ji maꞌn Paꞌris suk maꞌn Parisi dlaꞌm wi ɗe, taꞌ mas maꞌlgwe yis lu gwe Yesu ni wu sak dlaꞌmisi kangwe sa dopti ɗaꞌ wu.

12

Saꞌ pi mil Yesu a baꞌn Betani

1 A multi ɗe mukka kaꞌ ɓali asaꞌ paꞌl Biki Ɗakciti nugo, yek Yesu li baꞌn Betani baꞌn gwe kaꞌli kaꞌn Li'azaru maꞌlgwe ɗe Yesu pallaꞌt kaami wu naꞌma daꞌmti wu.
2 Kaꞌli kaꞌn saꞌ paꞌli ilgaꞌ nguki gaꞌ kaꞌ gasi Yesu. Marta kaꞌ hulisi ilgaꞌ ngukisi, a Li'azaru ni kaꞌ majwe saꞌ nguk ilgaꞌ nguki suk Yesu wu.
3 Yek Maryam kan buntaꞌn mil nardi maꞌn taꞌmi wusaꞌn maꞌn wulpi i'e, yek taꞌ shoti ten asaꞌn gaꞌ Yesu, yek pa taꞌ taasi ka naꞌ maꞌdlaꞌn gaa gwasi. Yek taꞌmi wusaꞌn gaꞌ mili njikaꞌn mas lubiimi ka.
4 Ama yek Yehuda Iskariyoti ti ɗe gon kaꞌn kaꞌ mil lishti jwas wu, maꞌlgwe tik ka lak baꞌl bi gwas wu wuli ɗe,
5 <<Yek ɗe ilgwe laki baꞌ a wul mil maꞌn wulpi gaꞌmi ka a baꞌl wulpi majwe baꞌ ilgon nisi ɗaꞌ sowu so ye? Mil gwe wulpi gwas a mbuk ɓatlti gaꞌ lebura gaꞌ gin ɗe naꞌm wu!*>>
6 Yehuda dlaꞌm gaɓa gaꞌmi kaꞌn baꞌ ɗe ten ɗe a bi gaꞌ majwe baꞌ ilgon nisi ɗaꞌ so wu hwotti kaꞌn so, ama ten ɗe ti wo mukaꞌl kaɗe ti. Naꞌk ɗe tik nisi ɗe maꞌn ngipti wulpi wu, ataꞌ mukaꞌli tet giɓi.
7 Yek Yesu balli ɗe, <<Zakaꞌnti, naꞌk ɗe taꞌ zi mili ka kaꞌn ten ɗe gaꞌ shiri gaꞌ cin gwe sa leɓaꞌn wu.

‡ **11:47 11:47** Asaꞌ mbe motgaa gwisi ɗe*Sanhidirin*
* **12:5 12:5** Bi Girik*Dinari ɗe zambaꞌl ɗe mekan*

8 Ai majwe wul nisi ɗa sowu naŋ sukkii
ko agasi, ama aba ko agasi kaŋ kaa ni suk
ami so.>>

Sa ɓel bi ten ɗe taŝ tlo Li'azaru

9 Ɗe maŋ Yehuda wonti kumi ɗe Yesu ni
ɗa kali wugo, yek sa tuli ba ɗe ten bi ga
Yesu tokte ka so, ama taŝ yen Li'azaru ɗe
Yesu pallat kaami wu pak.
10 Ten nak gwisi kaŋ yek kiɗi ji maŋ
Paris pal tantu tlot ga Li'azaru pak,
11 ten ɗe maŋ Yehuda wonti ngaŝsi ten
Yesu, yek sa kopti ten bi ga Li'azaru.

Yesu te ka baŋ Wurshelima

12 Ɗe lu tlo wugo yek wonti mbalaŋ jwe
sa sa Biki Ɗakcitisi wu kumi ɗe Yesu ni ten
tantu lat Wurshelima.
13 Yek sa kotl daa daɓino yek sa yil to
malti ka yek sa wulit ɗem asa naŋa tliti
yal nya ten wulti ɗe,
<<Hosana!†>>
<<Maŋ albarka kaɗe malgwe tul ka shin ga
Bagaa wu!>>‡
<<Maŋ albarka kaɗe Guu ga maŋ Yisraila!
>>
14 Ɗe Yesu mbi yen zhaki gon wu yek ta to
tenti, nak gwe sa lishi ɗe,
15 <<Ba ɓanti cik so, ki Sihiyona,
ɓo yen Guu gwa ten tulti,
ten yen zhaki.>>§
16 Ten ndat zhile wo yek ba mil lishti
jwas yis gaa ga mas wul jimi so. Se kaal
ɗa mbit nalti ga Yesu kaŋ, yek sa lak yisi
ɗe mas wul jimi ni ga lishi tenti, a yekgu
wuli pi nak kangwe ɗe sa lishi wu.
17 Yek wonti mbalaŋ jwe saŋi sukti ka
sa'i gwe ta taki bi Li'azaru taŝ pallat kaami,
a taŝ yil tot ɗaka gazukɗi kawu, ngusi
dlamti mbalaŋ ilgwe Yesu pali wu.
18 Wonti mbalaŋ li mal Yesu taŝ wulit
ɗem ten ɗe sa kum wul ngipti ang bi gwisi
ɗe ta pali wu.
19 Yek maŋ Parisi wul yilkeni jwasaŋ ɗe,
<<Ɓo yeni ni ma cin baŋ so ko njet. A
yekgu mas mbalaŋ ji dii atl ɓal ma kopti
gwasi!>>

Maŋ Girik jon ngo Yesu

20 To, maŋ Girik jon ni ka majwe sa sa
ngusti atl Nya ka mbalaŋ jwe sa la biki wu,
21 sa li tet mal Pilip, malgwe yil tet
Betseda ka atl ga Galili wu, yek sa ngemti
ɗe, <<Maŋ nalti, ma naŋa lamti gaɓa suk
Yesu.>>
22 Yek Pilip lak hwi Andarawus, yek si ɗe
loɓi li yek sa lak hwi Yesu.
23 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Sa'i gwe sa nalli
Yen ga Mbalaŋ wu pi wi.
24 Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume gwe
alkama nda ka shu yek maŝh ka sogo, asa
ɗe gwesi ɗe naŋ. Ama ɗe kume gwesi
maŝh ka wugo, a wut mil wonti.
25 Mas malgwe lam mbadl gwas go sa
hwulti ɗa. Ama mas malgwe nge mbadl
gwas ten dii atl gaŋ go, zati kaŋ ta naŋa
zati ka kangwe ba a paki ka sowu.
26 Mas malgwe a pali wuli go ngetli kaŋ
taŝ koɓanni. A mas lu gwe ani go maŋ palti
wul gi ani kali suk ami pak. Aba gi a nalli
mas malgwe ta nima palti wul wu.

Yesu dlaŋ bi maŝhkaŋ gwasi

27 <<Ningo mbadl gi naŋa hwotti gini.
Yek ba dlaŋ ye? Ta wule <Aba kami sa'i
gaŋi ka nwa?> Wowo, ai, sa'i gaŋisi kaɗe
ilgwe laki yek a tul ten dii atl wu.
28 A, Aba nalli shin gwa!>>
Yek yal gon wul sut nya ɗe, <<Ai, a nalli
wi, a ba ya nalli ɗa.>>
29 Ɗe mbalaŋ jwe saŋi kali kum yali
wugo, yek sa wuli ɗe, <<Nyaze ɓo gaa
wi.>> Jon jwasaŋ wo yek sa wule, <<Yen
shinti ga Nya ka hwit gaɓa!>>
30 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yal gaŋi wo ten
bi gwakaŋ kaŋ tuli, ama ba ɗe ten bi gi kaŋ
tul so.
31 Ninge kaŋ sa kisi gaɓa dii atl gaŋ, a
ninge kaŋ sa mbol maŋ guu ga dii atl gaŋ
ɗaka gobdlan guu ka.
32 Ama sa'i gwe sa tlilaŋ tot ɗaka atl ka
go, ba dlak mas mbalaŋ tet malaŋni.>>
33 Yesu dlaŋ nak gwisi kaŋ taŝ mbok ang
ten wundal ga maŝhkaŋ gwe ta pali wu.
34 Yek mbalaŋmi wulti ɗe, <<Ma kumi ka
mbat gaɓa gaŋaŋ ɗe Almasihu a maŝh so.
To ɗaŋi kaŋ ka wuli ɗe, <Ngetli kaŋ taŝ
tlil Yen ga Mbalaŋ gwi? Wok ɗe Yen ga
Mbalaŋmi wo>?>>

† **12:13 12:13** Bi Arameya <<Kisti>> gwe lak daŋ ɗe gaɓa taŝti ‡ **12:13 12:13** Yen Zab 118:25,26 § **12:15 12:15** Yen Zak 9:9

35 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Cilti ni sukkii gạ nak njet sa'i. Laṇni tun a cilti yi sukkii ten ɗe daṃshal a lak man ngetl gwakaṇ. Maṇ laṭ ka daṃshal wo ta yis lu gwe ta naṃa laṭ wu so.
36 Baḷaṇ gem na cilti tun a cilti yi sukkii, ten ɗe taḳ daṃaṇ ɗe mil ji cilti.>> Yesu pakisi dlaṃti gaɓa wugo yek ta zigaa yek ta hwunisi ka.

Maṇ Yehuda ci cina na nget baḷti gem na Yesu

37 Ko ɗe Yesu ngusi paḷti wul ngipti ang bi wonti ten gwel gwasaṇ wu, ama mas na naḳ gwisi yek basa baḷ gem naṭi so.
38 Gwisi pi kaṇ ta njikaṇ gaɓa ga Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ɗe,

<<Bagaa wok baḷ gem na gaɓa ganaṇ wo
a wok ɗe maḷgwe sa mbokit ang ten iko ga Bagaa go?>>*

39 Yek laki yek basa man baḷti gem so, naḳ kangwe Ishaya po dlaṃ ka luisi gon ɗe,

40 <<Ta pallasi ɗe dwa
yek ta kangaḷ mbadl jwasaṇ ka,
ten ɗe bas yen lu na gwel gwasaṇ so,
a bas yis gaami ka mbadl gwasaṇ so,
hal asa pal tet malaṇni ta ndoksi ɗa so.>>†

41 Ishaya dlaṃ naḳ gwisi kaṇ ten ɗe ta yen nalti ga Yesu yek ta gaɓa tenti.
42 Ama mas na naḳ gwisi wo wonti mbalaṇ ngassi tenti, hal suk wonti mbalaṇ tet ka bacina jwasaṇ sa ngassi tenti. Ama ten ɗe sa ɓanti maṇ Parisi yek basa dlaṃ ɗe sa ngas tenti so, ten ɗe bas mbolsi ɗaka lu motgaa gwakaṇ ka so.
43 Naḳ ɗe sa lami ɗe tas mbi tasti mal mbalaṇ man kangwe sa lami ɗe tas mbi tasti mal Nya wu.

Gaɓa ga Yesu a ndokaḷi gaɓa mbalaṇ

44 Yek Yesu tlil yal nya yek wuli ɗe, <<Mas maḷgwe baḷ gem na ami go ami na ngwe kaṇ maḷi baḷ gem ɗa tokte so, ama ta baḷ gem na maḷgwe shinaṇ sut wu.
45 Mas maḷgwe naṃa yenti gi go, maḷi nima yenti ga maḷgwe shinaṇ sut wu.
46 Naḳ cilti kaṇ a tuli ten dii atli ten ɗe ba mas maḷgwe ngasti tenaṇ wu daṃ ka daṃshal so.
47 <<A mas maḷgwe kum gaɓa gini, ama yek bata koɓi sogo amik ɗe maḷgwe a kisit gaɓa wu so. A tul ten ɗe ta paḷi nol dii atl so, ama a tul ten ɗe ta kis dii atli.
48 Mas maḷgwe ngeni yek ta nge kanti gaɓa gi go, maḷgwe a nolti wu ni ɗa, gaɓa gwe a dlaṃ wu ka nolti ten cin pakti ga dii atli.
49 Ten ɗe ilgwe a naṃa mbokti ang dani go gi ka so, ama Aba gi ɗe ta shinaṇ wu ka dlaṃi ilgwe ba dlaṃ wu, suk kangwe ba dlaṃ gaɓe wu.
50 A a yisi ɗe mbalaṇ a mbi mbadl maṇ laṣhi pakti tumal gaɓa ga Aba gini. Ten naḳ gwisi kaṇ mas ilgwe a dlaṃ go ndakce kaṇ ni suk kangwe Aba hwi ɗe ta hwikii wu.>>

13

Yesu pol asaṇ ga mil lishti jwasi

1 Asa ni naḳ gwisi tun aba sa'i Biki Ɗakcitisi ɓo pi so. Yesu wo ta yisi ɗe sa'i zakti dii atl gwas taṣ pal to mal Aba ka paḷi wi. Naḳ ɗe ta lam mbalaṇ jwas ɗe sa ni ten dii atl wu, yek ta mbokisi ang ten kangwe ta lamsi wu.*
2 Ka sa'i gwe Yesu suk mil lishti jwas nima ngukti ilga nguki ga ka gas wu, a sheɗan te ka mbadl ga Yehuda Iskariyoti yen ga Siman wi ɗe taṣ baḷ bi ga Yesu.
3 A Yesu yisi ɗe Aba lak mas wul ka ang gwasi, ta yisi ɗe sut mal Nya kaṇ ta yil sudi a malti kaṇ ta pal to ka.
4 Yek Yesu tlinya yek ta ndus lukaḷ gwas ga tu kaali ka, yek ta kan tawul yek ta hap te dlo ka.
5 Kaal ɗa naḳ gwisi yek ta shot ze ka gali, yek ta njeli polti asaṇ mil lishti jwasi, ata naṃa taasti ka na tawul gwe ta hap te dlo ka wu.
6 Yek Yesu li mal Siman Biturus. Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, kik ka poli asaṇ ma?>>
7 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naḳ ningo ka yis ilgwe a naṃa paḷti wu so, ama ka kaali wo kaa yis gaami.>>

---

* **12:38 12:38** Yen Ish 53:1 † **12:40 12:40** YenIsh 6:10 * **13:1 13:1** Sogo*ta lamsi hal yek la pakti*

8 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wowo, ami wo
ka poli asaɲ so.>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<To, ɗe kume a polik
ka sogo ki wo ilgon a mo sukki so.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa ɗe nuk
wu, asaɲ gi kaɲ ka poli ka tokte so ama
poli suk ang suk gaa gi pak!>>
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Malgwe wutit ze
wugo asaɲ gwas kaɲ ata poli ka, dli gwas
mbun wi. A yek ge kii wo sabta nikii ɗa,
ama ba ɗe mas jwakaɲ ka so.>>
11 Ten ɗe Yesu yis malgwe a bal bi gwas
wu, yek laki yek ta dlaɲ ɗe ba ɗe mas
jwakaɲ kaɲ sabta nikii ɗa sowu.
12 De ta polisi asaɲ wugo, yek ta kin
lukal gwas lwisi, yek ta pal ka lu daɲti
gwasi yek daɲ atli. Yek ta ngemsi ɗe,
<<Kaa yis gaa ga ilgwe a palikii gwa?>>
13 <<A kaa mbe ɗe Maɲ <Lishti> suk
<Bagaa.> A gem kaɲ, ten ɗe nak gwisi kaɲ
ni.
14 Tun nak ɗe ami ɗe Bagaa suk Maɲ
lishti gwakaɲ ama yek a polikii asaɲ wu,
kii mago mbun ɗe tak poli asaɲ yilkeni
jwakaɲ.
15 A zikii lal wi, ten ɗe kii mago tak pali
nak kangwe a palikii wu.
16 Gem amik ka hwikii ge, zhel nal man
baboo gwas so, a ba yen shinti nal man
maɲ shinti gwas so.
17 Ninge ɗe kaa yis wul jimi wu, kaa daɲ
ɗe maɲ albarka ɗe kume kaa pali wu.
18 <<Ba ɗe ten mas jwakaɲ kaɲ a naɲa
gaɓa so. Ten ɗe a yis majwe a botli wu.
Gwisi wo ten ɗe ta njikaɲ ilgwe sa lishi
ka gaɓa ga Nya kaɲ, ɗe, <Malgwe naɲa
ngukti wul gi wu tli gaa.>†
19 <<A nikii ma hwiti gaɲi kaɲ tun ninge
aba ɓo pi so, ten ɗe kume ɗe sa'i pi wugo
akaa bal gem ɗe Amik ɗe ti.
20 Gem amik ka hwikii ge, mas malgwe
kan malgwe a shinti wu go ami kaɲ ta
kamaɲni, a malgwe kamaɲ go, malgwe
shinaɲ wu kaɲ mali kanti.>>

Yesu dlaɲ ɗe sa bal bi gwasi

21 De Yesu dlaɲ gaɓa gaɲi wugo yek ili
hwotti ka mbadl i'e. Yek ta dlaɲ ten dii
ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, gon gwakaɲ
a bal bi gini.>>
22 Yek mil lishtisi ngusi yenti ga yilkeni
jwasaɲ ka shu gwel, ten ɗe sa yis yen lishti
gwe ta naɲa gaɓa tenti so.
23 A gon ka mil lishtisi, yen lishti gwe
Yesu lamti i'e ni na zhila njaa malti.
24 Yek Siman Biturus hwit gaɓa ga pali
na ang ɗe, <<Ngemti, wok ta naɲa gaɓa
tenti wo.>>
25 Yek yen lishti gwisi ɗam te ka yek ta
ngasti ten ngetl ga Yesu, yek ta ngemti ɗe,
<<Bagaa, wok ɗe ti wo?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ba njop nak
burodi ka gali, a malgwe a balti go tik ɗe
mali.>> De Yesu kan nak burodisi yek njop
ka gali wugo yek ta bal Yehuda Iskariyoti
yen ga Siman.
27 Yehuda naɲa kanti burodisi, yek
Sheɗan te kati.
Yek Yesu wulti ɗe, <<Ilgwisi ɗe ka pali
wu, se tak pali bale-bale.>>
28 Ama yek ba malgon yis ilgwe laki yek
Yesu dlaɲit gaɓa gwisi ka majwe sa naɲa
ngukti wuli wu so.
29 Nak ɗe Yehudasi ka ɗe maɲ ngipti
wulpi gwasaɲ wu, yek jon ka mil lishtisi
daɲ gwa gwe Yesu nit ma hwiti ɗe tas wul
ilgwe sa lami ɗe ga biki wu kaɲ, sogo ɗe
tas bal ilgon maɲ lashi wul.
30 Ta naɲa kanti nak burodisi yek ta yili.
Ka sa'i gwisi wo a gas ka ɓali.

Pyal mbat gaɓa

31 De Yehuda zigaa wugo yek Yesu dlaɲ
ɗe, <<Ninge kaɲ sa nalli Yen ga Mbalaɲ,
yek sa nalli Nya tumalti pak.
32 De kume Nya mbi nalti tumalti wugo,‡
to, apaa Nya gaa gwas bal Yeni nalti a Yeni
mbi nalti bale-bale.
33 <<Mil jini, daɲti gi sukkii wo ga nak
njet sa'i ka ɓali. Nak gwe a hwi maɲ
Yehuda ɗe, lu gwe ba li go kaa man lat
sowu, nak gwisi kaɲ a nikii ma dlaɲti
ninge ɗe, kaa ngo lu gwe ani wu.
34 <<Pyal mbat gaɓa kaɲ a nikii ma balti
ɗe lamaɲ yilkeni jwakaɲ. Nak kangwe a
lamkii wu, nak gwisi kaɲ kii mago lamaɲ
yilkeni jwakaɲ.

† **13:18 13:18** YenZab 41:9 ‡ **13:32 13:32** ka lishti jon ji cina wonti wo sa lishi *De kume Nya mbi nalti tumalti go*so

35 Tu ten naɣ gwisi kaŋ mas mbalaŋ a yisi ɗe, kii wo mil lishti ji kaŋ, ɗe kume kaa lam yilkeni jwakaŋ wu.>>

Biturus a nge yisti ga Yesu

36 Yek Siman Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa a ako kaŋ ka li ko?>>

Yek Yesu ballit ɗe, <<Lu gwe ba li go ka man kop gi naɣ ninge so, ama ka kaali wo ka koɓaŋni.>>

37 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa, Yek laki ɗe ba man kopti gwa ninge so ye? Ai, ba balaŋ mbadl gini ten bi gwa.>>

38 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ase ka balaŋ mbadl gwa ten bi gi nwa? Gem amik ka hwik ge, ka nge yisti gini asaɲi ɗe mekan aba gunda kol ɓo lak yal so!

14

Yesu kaɗe tantu laŧ mal Aba

1 <<Ba ilgon hwotkii so. Balaŋ gem na Nya a kaa baɭ gem na ami pak.

2 Ka lubii ga Aba gi wo lu daɲti ni ɗa wonti ɗe naɣ gwisi kani sogo, da ba hwikii nu so. Ba to kaɭi a tok laɣaɲikii lu.

3 Kume ɗe a to yek a laɣaɲikii lu wugo, ba pali a yemkii to malaŋ ka, ten ɗe taɣ daɲaŋ ka lu gwe ani wu.

4 Ai, lu gwe ba li go ka yisaŋ tantu laŧi.>>

5 Yek Tomas wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai ma yisaŋ lu gwe ka li wu so, ɗaɲi kaŋ ma yis tantu laŧ kaɭi gwi?>>

6 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ɗe tantui, amik ɗe gemi a mik ɗe mbadli pak. Ba maɭgwe a man laŧ mal Aba wu se ta koɓi tu malaŋni.

7 De da gem kaa yisaŋ go, da kaa yis* Abe pak. A naɣ ningo kaa yisti wi, a kaa yenti wi pak.>>

8 Yek Pilip wulti ɗe, <<Bagaa, mbokini ang ten Abe, kume ka paɭi nugo ma mbi ilgwe ma lami wu yi.>>

9 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naɣ kangwe a daɲ sukkii ga tlal sa'i nugo ama hal ninge yek baɣa ɓo yisaŋ sa Pilip? Mas maɭgwe yenaŋ wugo maɭi yen Abe wi. Daɲi kaŋ ka wule, <Mbokini ang ten Abe gwi?>

10 Ka balaŋ gem ɗe ani ka Abe, a Abe ni ka ami so nwa? Ai, gaɓa gwe a nikii ma dlaɲti go na iko ga gaa gi ka so. Ama Abe ɗe taŋi ka ami wu ka naɲa paɭti wul jwasi.

11 Balaŋ gem na ami ɗe a dlaɲ ɗe ani ka Abe a Abe ni ka ami wu, sogo balaŋ gem ten bi ga wul ngipti bi ang jwe a paɭi wu.

12 Gem amik ka hwikii ge, mas maɭgwe naɲa ngaɕti gwas tenaŋ go ta paɭ wul jwe a naɲa paɭti wu. Hal ta paɭ kiɗi wul jwe kiɗi man jimi wu, ten ɗe ba to mal Aba.

13 Mas ilgwe kaa ngemi ka shin gi go ba paɭi, ten ɗe ta Abe mbi nalti tumal Yeni.

14 Ko yek kaa ngemi ka shin gi go ba paɭikii.

Yesu paɭ alkawol tulti ga Shishi ga Nya

15 <<Kume kaa laɲaŋ go kaa kop mbaŧ gaɓa gini.

16 A ba ngem Aba, ata baɭkii Maŋ Zaŧ Ang ti ne go ta daɲ sukkii ba pakti.

17 Tik ɗe Shishi ga gem, gwe ba dii atl a man kanti gwas so ten ɗe dii atli ɓo taɓa yenti gwas so a baŧa yisti so. Ama kii wo kaa yisti wi, ten ɗe ta naɲa daɲti sukkii, a ta daɲ ka mbadl gwakaŋ.

18 Ba zakkii naɣ majwe maŋ zaŧ jwasaŋ maɕh kawu so, ba tul malkii.

19 Nak njet sa'i ka ɓali a ba dii atl a po yenaŋ so, ama kii wo kaa yenaŋni. Ten ɗe mbadl ni ɗa, kii mago kaa daɲ na mbadl pak.

20 Ten cin gwisi kaŋ kaa yisi ɗe ani ka Aba gini, a kii wo kaa ni ka ami, a ami mago ani ka kii.

21 Mas maɭgwe yis mbaŧ gaɓa jini ata naɲa kopti go tik ɗe maɭgwe laɲaŋ wu. A maɭgwe laɲaŋ go Aba gi a lamti, a ami mago ba lamti a mbokit ang ten gaa gini.>>

22 Yek Yehuda (ba ɗe Yehuda Iskariyoti so) wulti ɗe, <<Bagaa, yek laki ɗe mi kaŋ ka mbokini ang ten gaa gwa, ama ba ɗe dii atl kaŋ ka mbokisi ang ten gaa gwa so ye? >>

23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas maɭgwe laɲaŋ go, ta kop wul jwe a mbok ang ɗani wu. A Aba gi a lamti, ma tul malti a ma daɲ sukti.

24 Maɭgwe laɲaŋ so go baŧa kop wul jwe a mbok ang dani wu so. Gaɓa jin ɗe kaa naɲa kumti go, gaɓa ga gaa gi ka so, ama gaɓa ga Abe ɗe ta shinaŋ sut wu kaŋ.

* **14:7 14:7** Ka lishti jon ji cina wo ɗe *kume gem kaa yisaŋ go, da kaa yisi*

25 <<A dlaɱikii mas gaɓa jimi a yi sukkii.
26 Ama Maɲ Zaṭ Ang gwe tik ɗe Shishi ga Nya, ɗe Aba a shinti sut ka shin gi wu, tik ka mbokikii ang ten mas wul ata daamikii mas wul jwe a dlaɱikii wu.
27 A nima zakti gwakaɲ ka taɱi daɱti, taɱi daɱti gi kaɲ a nikii ma baḷti. Ba naḳ kangwe a dii atl baḷi wu kaɲ a nikii ma baḷti so. Baḳ hwotaɲ gaa gwakaɲ so ba ɓanti cikii so.
28 <<Kaa kumaɲ ten dlaɱti ɗe, <Ba zigaa ka a ba ya pal sut malkii ɗa.> De kume kaa lamaɲ go, kaa paḷ hwol tuki ten ɗe ba to mal Aba, ten ɗe Abe manaɲni.
29 A, ningo a dlaɱikii wi tun a ba ɓo pi so, ten ɗe sa'i gwe pi wugo akaa baḷ gem.
30 Ba po dlaɱikii wonti gaɓa so, ten ɗe maɲ guu ga dii atl gaɲ nima tulti, ama iko nit ɗa tenaɲ so.
31 Ami wo a naɱa paḷti ilgwe Aba hwi ɗe ta paḷi wu ndakce, ten ɗe ta dii atl yisi ɗe a lam Abe.
<<To, tlaɲnya ma zakaɲ lu gaɲ.

15

Yesu kaɗe tlindi inabi ga gem

1 <<Amik ɗe tlindi inabi ga gem, a Aba gi wo tik ɗe maɲ kolti zhimi.
2 Mas yen angtlindi gwe ni ten ami ɗe baṭa wut mil sowu ata wotl ka, ama mas yen ami gwe a wut mil go ata mbaḷ laḳaɲti ka* ten ɗe ta mbaḷ wut mil i'e ɗa.
3 Ko ta naḳ ninge mago sabta nikii ɗa ten bi ga gaɓa gwe a dlaɱikii wu.
4 Sa ten dli gini, ami mago ten dli gwakaɲ. Naḳ kangwe a ba yen angtlindi inabi a man wutti mil so seko kume ɗe taɲi ten dli ga tlindi inabisi wu, nu kaɲ kii mago kaa mani so seko kume ɗe kaɲi ten dli gi wu.
5 <<Amik ɗe tlindi inabi, a kik ɗe mil ami. Maḷgwe sa ten dli gini, yek a sa ten dli gwas go, maḷi ka wut wonti mil, ten ɗe kume ɗe ba suk ami ka so go kaa man paḷti ilgon so.
6 Mas maḷgwe sa ten ami sogo, maḷi ni naḳ yen angtlindi gwe sa wotl ka yek nko kawu. A mbalaɲ moo wundaḷ ji mil angtlindi jwisi asa wut ka wutu asa kweli ka.
7 Kume ɗe kaa sa ten dli gini yek gaɓa gi sa ka kii go, kaa ngem mas ilgwe kaa lami wu asa paḷikii.
8 Paḷaɲ hwa daɱti wundaḷi gwe a mbok ang ɗe kii wo mil lishti ji kaɗe kii wu, ten ɗe yek ɗe ilgwe a tulli nalti Aba gi wu.
9 <<Naḳ kangwe Aba lamaɲ wu, naḳ gwisi kaɲ a nima lamti gwakaɲ. To, se taḳ daɱaɲ ka lamti gwe a nikii ma paḷti wu.
10 Ami wo a kop mbaṭ gaɓa ga Aba gini a daɱ ka lamti gwasi. Naḳ gwisi kaɲ kaa daɱ ka lamti gini ɗe kaa kop mbaṭ gaɓa gi wu.
11 A dlaɱikii gwisi kaɲ ten ɗe ta paḷti hwol tuk gi daɱ ka kii, a paḷti hwol tuk gwakaɲ njikaɲ ɗa.
12 Mbaṭ gaɓa gi kaɗe, taḳ lamaɲ yilkeni jwakaɲ naḳ kangwe a lamkii wu.
13 Lamti gon man lamti gaɲ so, ɗe ta mbalaɲ baḷ mbadl gwas ten bi ga yelaɲ gwasi.
14 Kii wo yelaɲ ji kaɲ ɗe kume kaa paḷ ilgwe a wulkii ɗe taḳ paḷi wu.
15 Ba po mbekii ɗe zhel so, ten ɗe zhel yis ilgwe a ba boo gwas paḷi wu so. Ama a naɱa mbet gwakaɲ ɗe yelaɲ jini ten ɗe a dlaɱikii mas ilgwe a kumi mal Aba gi wu wi.
16 Kiik botlaɲ so ama amik botlkii, yek a lakkii taḳ paḷaɲ hwa daɱti naḳ tlindi maɲ wutti mil jwe ba a paki sowu. Apaa Abe baḷkii mas ilgwe kaa ngemi ka† shin gi wu.
17 Mbaṭ gaɓa gwe a zikii wu kaɗe, taḳ lamaɲ yilkeni jwakaɲ.

Dii atl a nge mil lishti ji Yesu

18 <<Kume ɗe dii atl nge kii go, yisi ɗe da go ta nge pa yek ta nda nget gwakaɲ.
19 Da kume kii wo ga dii atl kani go, da dii atli a lam ilgon gwasi, ama ten ɗe kii wo ga dii atl ka so, a botlkii tet ka dii atli, yek laki yek dii atli nima nget gwakaɲ.
20 Daamaɲ ilgwe a dlaɱikii wu ɗe, <Ba zhel a man bagaa gwas so.>‡ Kume sa ci dlelngapcan go, kii mago sa cikii dlelngapcan pak. Da kume sa kop gaɓa gi go, da sa kop gaɓa gwakaɲ pak.

* **15:2 15:2** Bi maɲ Girik ga *laḳaɲti* yek ɗe *taasti* pak † **15:16 15:16** *ka* Sogo*na* ‡ **15:20 15:20** Yen Yoh 13:16

21 Sa paḷikii mas wul jimi kaṇ ten bi gạ shin gini, ten ɗe saˌ yis maḷgwe shinaṇ sut wu so.
22 Da ba tuli yek a dlaṃisi gaɓa sogo, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo hujja nisi ɗa ten bi byas wul gwasaṇ so.
23 Mas maḷgwe nge go, maḷi nge Aba gi pak.
24 A paḷ wul wonti kaˌ dlo gwasaṇ, wul jwe baˌ maḷgon ɓo taˌ ɓa paḷti so wu. Ɗe da a wule a paḷaṇ wul jwisi so go, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo saˌ yen wul ngipti ang bi jwe a paḷi wu, ama mas naḳ gwisi yek saˌ ngeni yek saˌ nge Aba gi pak.
25 Gwisi pi kaṇ ten ɗe taˌ njikaṇ gaɓa gwe ni lishi kaˌ mbaṭ gaɓa gwasaṇ wu ɗe, <Saˌ ngeni ten koo lu.>§
26 <<Ba shinikii lu sut naˌ Maṇ Zaṭ Ami, ta yil sut mal Abe ataˌ susut malkii. Tik ɗe Shishi gaˌ gem gwe a yil sut mal Abe wu, tik ka dlaṃ gaɓa tenaṇni.
27 A kii mago sheda kaṇ ten ɗe tun tet ten ndat zhile kaṇ kaạˌ ni suk ami.

16

1 <<A dlaṃikii mas wul jimi kaṇ ten ɗe baḳ palaṇ naˌ kaal ten bi baḷti gem gwakaṇ so.
2 Sa mbolkii ɗaḳaˌ lu motgaa jwasaṇ ka. Gem sa'i yi teɗi gwe ɗe mas maḷgwe tlokii wu a daṃ gwa we Nya kaṇ taˌ nit ma paḷti wul wu.
3 Sa paḷi naḳ gwisi kaṇ ten ɗe saˌ yis Aba so a basaˌ yisaṇ so pak.
4 A dlaṃikii wul jimi kaṇ ten ɗe kume sa'i paṭ jwasaṇ pi wugo a kaạˌ daami ɗe a dlaṃikii wi.

Paḷti wul gaˌ Shishi gaˌ Nya

5 <<Ningo a ɓa to mal maḷgwe shinaṇ sut wu. Ama mas naˌ naḳ gwisi yek baˌ gon gwakaṇ ngemaṇ ɗe, <A ako kaṇ ka li ko so?>
6 Mbadl jwakaṇ njikaṇ naˌ duu tuki ten ɗe a dlaṃikii wul jimi.
7 Ama gem amik ka hwikii ge, zaṭgaa gi a manikii mani, ten ɗe Maṇ Zaṭ Ang gwisi a tul so ɗe kume a zigaa sowu. Ama kume a zigaa wugo ba shinikii lu sut naˌ ti.
8 Sa'i gwe Maṇ Zaṭ Ami tul wugo ta mboki ang dii atl ɗe daamti gwasaṇ ten bi byas wul, suk palti wul ndakce, suk kisti gaɓa wo ndakce kaṇ ni so.
9 Daamti gwasaṇ ten byas wul ni ndakce so ten ɗe saˌ nge baḷti gem tenaṇni,
10 Daamti gwasaṇ ten paḷti wul ndakce ni ndakce so ten ɗe ba to mal Aba gini abaˌ kaa ci cina naˌ yenti gi so.
11 Daamti gwasaṇ ten kisti gaɓa ni ndakce so ten ɗe saˌ kisi gaɓa maṇ guu gaˌ dii atl gaṇ wi.
12 <<Naa wul wonti jwe ba dlaṃikii wu ni ɗa ama naḳ ninge go kaa ɓo yis gaa gwasaṇ so.
13 Ama sa'i gwe ɗe Shishi gaˌ gem tul wugo, ta mbokikii ang ten mas gem. Ten ɗe gaɓa gaˌ gaa gwas kaṇ ta dlaṃ so, ama ilgwe taˌ kumi wu kaṇ taˌ dlaṃi ataˌ hwikii wul jwe a pi wu.
14 Ta baḷaṇ nalti ten ɗe ilgwe a hwit wu kaṇ ta dlaṃikii.
15 Mas wul jwe ni Aba ɗaˌ go gi kaṇ. Yek laki yek a dlaṃ ɗe Shishi a kan wul jwe a hwit wu a taˌ dlaṃikii.

Paḷti duu tuk a daṃ ɗe paḷti hwol tuki

16 <<Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗa.>>
17 Yek jon kaˌ mil lishtisi hwi yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ wule, <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗaˌ wu ye?> A yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ wule, <Ten ɗe ba to mal Aba wu ye>? >>
18 Yek saˌ ngusi kumti gạzi ɗe, <<Yek ɗe ilgwe taˌ naṃa mbokti ang dani wu, ɗe taˌ dlaṃ ɗe <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wu ye>? To, mi wo maˌ yis gaa gaˌ ilgwe taˌ naṃa dlaṃti wu so.>>
19 Yesu lak yisi ɗe mil lishti jwas naṃa lamti taṣ ngemti ten gaɓa gwisi wugo, yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaạˌ naṃa ngemti ji yilkeni jwakaṇ ten ilgwe a mbok ang dani wu ɗe a dlaṃ ɗe, <Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po yenaṇ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon wo kaa po yenaṇ ɗaˌ wu nwa>?
20 Gem amik ka hwikii ge, kaa kuli a kaạˌ paḷ duu tuki, ama dii atl a paḷ hwol tuki.

§ **15:25 15:25** Yen Zab 35:19; 69:4

Kaa paɭ duu tuki, ama duu tuk gwakaɲ a pal ɗe hwol tuki.
21 Kume ɗe kili mbalaɲ ɓa zi yen go a cit i'e ten ɗe sa'i zaṭ yen gwas pi wi. Ama ɗe ta̱ pak zaṭ yen wugo a cicit gwe ta̱ tla wu maṣaɲit ka, ten ɗe ta njikaɲ na̱ hwol tuk ten ɗe zi yen ten dii atli.
22 Nak gwisi kaɲ nikii pak, ningo kaɲi ka̱ duu tuki ama ba ya yenkii ɗa, apaa ka̱a̱ paɭ hwol tuki. A ba̱ maɭgon a kamikii hwol tuk gwakaɲ ka̱ so.
23 Ten cin gwisi wo kaa ngemi ilgon so. Gem amik ka hwikii ge, Aba a baɭkii mas ilgwe ka̱a̱ ngemi ka̱ shin gi wu.
24 Hal ninge ka̱a̱ ɓo ngem ilgon ka̱ shin gi so. Ngemini kaa mbi, ten ɗe ta̱ paɭti hwol tuk gwakaɲ njikaɲ ɗa.

A ci baɲ ten dii atl wi

25 <<Koɗe a dlaɱikii gaɓa na̱ cingaɭti gaɓa ten ɗe ta yillikii gaami ɗa̱ wu. Ama sa'i gwe ɗe ba dlaɱikii gaɓa ten bi ga̱ Aba ten dii wu ni teɗi, aba̱ ba po dlaɱikii gaɓa na̱ cingaɭti gaɓa so.
26 Ten cin gwisi wo kaa ngem wul ka̱ shin gini. Kaa ngem Aba na̱ gaa gwakaɲ, amik ka ngemti ka̱ lal gwakaɲ so.
27 Ten ɗe Abe na̱ gaa gwas naɱa lamti gwakaɲ, nak ɗe ka̱a̱ lamaɲni yek ka̱a̱ baɭ gem ɗe a yil sut mal Nya wu.
28 A yil sut mal Aba yek a tul ten dii atli, a ningo ba zak dii atli ta pal to mal Abe ka.>>
29 Yek mil lishtisi wuli ɗe, <<Yauwa! Ningo ka̱ ɓa gaɓa ten dii ca ka̱ po yi ma gaɓa na̱ cingaɭti gaɓa so.
30 Ningo ma̱ yisi wi ɗe ka̱ yis mas wul. Ka̱ man ballaṭ gaɓa ten kumti gaz wul tun aba̱ mbalaɲ ɓo ngemki so. Gaɱi laki yek ma̱ baɭ gem ɗe sut mal Nya kaɲ ka̱ yili.>>
31 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ashe ningo ka̱a̱ baɭ gem wu nwa?>>
32 <<To, ama sa'i aya pi, hal nin mago yek gu pi wi gwe ɗe mas jwakaɲ a ap ɗaɲka̱ lubii jwakaɲ ka akaa̱ zakaɲ na̱ ngwe wu. Ama mas na̱ nak gwisi wo ami na̱ ngwe kaɲ ani so ten ɗe Aba ni suk ami.
33 <<A dlaɱikii wul jimi kaɲ ten ɗe taɲk mbi taɱti daɱti ka̱ ami. Ten dii atl gaɲ go kaa̱ naɱa tlat bomti, ama daɱaɲ na̱ dlot mbadli ten ɗe a ci baɲ ten dii atli wi.>>

17

Yesu ngemi Nya gaa gwasi

1 De Yesu dlaɱ gaɓa jimi wugo, yek ta̱ tlil gaa gwas nya, yek ta̱ gaɓa suk Nya yek ta̱ dlaɱ ɗe.
<<Aba sa'i pi wi. Baɭ Yen gwa nalti, kangwe Yeni a baɭki nalti wu.
2 Ten ɗe ka̱ baɭ Yeni iko ten mas mbalaɲ ten taṣ baɭ mbadl maɲ laṣhi pakti majwe ka̱ baɭti si wu.
3 Mbadl maɲ laṣhi pakti kaɗe ta̱ mbalaɲ yiski, ki ɗe Nya ɗe Naɱ gwe ki na̱ ngwe kaɲ asa̱ ngusik atl wu asa̱ yis Yesu Almasihu gwe ka̱ shinti sut wu.
4 A baɭki nalti ten dii atli ten ɗe a pak paɭti mas wul jwe ka̱ zi wu.
5 Ningo Aba, nallaɲ na̱ nalti gwe ni ɗa a malki tun baṣa̱ po paɭ dii atli sowu.

Yesu ngemi Nya mil lishti jwasi

6 <<A mboki mbalaɲ jwe ka̱* baɭaɲsi ten dii atl wu ang tenki wi. Tun tek go si wo jwakaɲ, yek ka̱ baɭaɲsi a yekgu sa̱ kop gaɓa gwa wi.
7 Yek ningo sa̱ yisi ɗe mas ilgwe ɗe ka̱ baɭaɲ go tet malki kaɲ ni.
8 Ten ɗe gaɓa gwe ka̱ hwi go a dlaɱisi yek sa̱ kan wi, yek sa̱ yisi ɗe gem tet malki kaɲ a yil suɗi, yek sa̱ baɭ gem ɗe kik shinaɲ suɗi.
9 A naɱa ngemti gwa ten bi gwasaɲ. Ba̱ ɗe ten bi ga̱ maɲ dii atl kaɲ a naɱa ngemti gwa so, ama ten bi ga̱ mbalaɲ jwe ka̱ baɭaɲsi wu, ten ɗe si wo mbalaɲ jwa kaɲ.
10 Ai mas ilgwe ni ɗa̱ go gwakaɲ, a mas ilgwe nik ɗa̱ go gi kaɲ. Asa̱ naɱa yenti nalti gini tumal wul jwisi.
11 A naɱa laṭ malki ba po ci cina na̱ daɱti ten dii atl gaɲ so. Ama si wo sa̱ yi ten dii atli ɗa̱ paa. A Aba Maɲ Cilti, katisi ang gaa na̱ ndaɭti ga̱ shin gwa gwe yek ɗe shin gwe ka̱ baɭaɲni ten ɗe si mago taṣ daɱ ɗe naɱ naɲk kangwe ani sukki wu.
12 Sa'i gwe a yi suksi go, a katisi ang gaa na̱ ndaɭti ga̱ shin gwa, gwe yek ɗe shin gwe

* **17:6 17:6** Na̱ bi ga̱ maɲ Yehuda*shin gwa*naɲk gwe ni ka̱ lu ndati 26

ka baḷaŋ wu. A a katisi ang gaa ko gon gwasaŋ gil ka so, seko maḷgwe sa botlti ɗe taṣ lilti kawu naḳ gwisi pi naḳ kangwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu.>>

13 <<Ningo a ɓa to malki, ama a naṃa ngemti wul jimi kaŋ a yi ten dii atli, ten bi ga maŋ kopti ji je taṣ mbi wudaḷ ga hwol tuk gi i'e ka mbadl gwasaŋ.

14 A dlaṃisi gaɓa gwa yek dii atl ngesi ten ɗe si wo mbalaŋ ji dii atl ka so naḳ kangwe ami mago ba ga dii atli ka sowu.

15 Ba ɗe we a naṃa ngemti gwa ten ɗe taḳ yemsi ɗa ten dii atl ka ka so, ama a naṃa ngemti gwa kaŋ ten ɗe taḳ te ka dlo gwasaŋ suk Maŋ Ngalci wu.

16 Si wo ga dii atl ka so naḳ kangwe ami mago ga dii atli ka sowu.

17 Pallaṣi ɗe majwe sa ɓantik wu tumal gem gaɓa gwa ka ɗe gemi.

18 A shinsi ten dii atli naḳ kangwe ka shinaŋ sut wu.

19 A ɓantik ka damti gini ten bi gwasaŋ, ten ɗe taṣ daṃ ɗe majwe baŋtik wu ga gem.

Yesu ngemi Nya mas sa baḷ gem wu

20 <<A ba si na ngusaŋ kaŋ a nisi ma ngemti so. Ama a nima ngemti gwa ten bi ga mas majwe sa ya baḷ gem tumal gaɓa gwasaŋ wu,

21 Aba a naṃa ngemti gwa ten ɗe taṣ daṃ ɗe naṃ mas jwasaŋ. Naḳ kangwe ka ni ka ami, a ammago ani ka ki wu. A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ laki taṣ daṃ ka mi ten ɗe ta mbalaŋ ji dii atl baḷ gem ɗe kik shinaŋni.

22 Ami wo a baḷ mbalaŋ jimi nalti gwe ka baḷaŋ wu, ten ɗe taṣ daṃ ɗe naṃ naḳ kangwe ma ni ɗe naṃ wu.

23 Ba daṃ kaṣi a ki wo ka ni ka ami ten ɗe taṣ daṃ ɗe naṃ i'e ɗa, kangwe mbalaŋ a yisi ɗe kik shinaŋ sut wu asa yisi ɗe ka lamsi naḳ kangwe ka lamaŋ wu.>>

24 <<Aba a naṃa lamti ɗe ta mbalaŋ jin ɗe ka baḷaŋ wu daṃ suk ami ka lu gwe ani wu. A naṃa laṃti taṣ yen nalti gwa, nalti gwe ka baḷaŋni ten ɗe ka lamaŋni tun a baṣa ɓo paḷ dii atl sowu.

25 <<Aba Maŋ Paḷti Wul Ndakce, mbalaŋ ji dii atl yiski so, ama ami wo a yiski a mbalaŋ je ne go sa yisi ɗe kik ɗe maḷgwe shinaŋ sut wu.

26 A mbokisi ang ten kangwe ka ni wu, a ba ngusisi mbokti ang tenki, ten ɗe ta lamti gwe ka lamaŋ wu daṃ ka kaṣi, a ami wo kaṣi.>>

18

Sa dop Yesu

1 De Yesu pak ngemti Nyami wugo, yek ta koɓi gaz zandaḷ Kidiron yek ta li ten ka ga tekgu suk mil lishti jwasi. A ten kaṭi gwisi wo a zhin inabi gon ni ɗa, yek Yesu suk mil lishti jwas te giɓi.

2 A Yehuda, maḷgwe baḷ bi ga Yesu wu yis luisi, ten ɗe Yesu ku na laṭ kaḷi suk mil lishti jwas wi.

3 Yek Yehuda tulli motgaa ga man hapti dlo suk maŋ ɓaṭti lubii ga Nya jwe kiɗi ji maŋ Paris suk maŋ Parisi shinsi ka zhimi. A motgaa ji mbalaṃi ni na pitilla suk wutu ga ɓaṣi ten mamo suk wul dlanti ɗaŋka ang jwasaŋ ka.

4 Naḳ ɗe Yesu yis mas ilgwe a pi naṭi wugo, yek ta yil toɗi yek ta ngemsi ɗe, <<Wok ka naṃa ngot gwas wo?>>

5 Yek sa ballit ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>

Yek ta wulsi ɗe, <<Amik ɗe Ti.>> (A Yehuda maŋ baḷti bi gwas wu ni a nya suksi kaḷi.)

6 De Yesu dlaṃ ɗe, <<Amik ɗe ti,>> wugo, yek mbalaṃi pal na kaali hal yek sa lok te atl ka.

7 Yek Yesu po ngemsi ɗa, <<Wok ka naṃa ngot gwas wo?>>

Yek sa wulti ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>

8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii ɗe amik ɗe ti. Kume ɗe ami kaŋ ka naṃa ngot gi go, to zakaŋ mbalaŋ jimi taṣ zigaa.>>

9 Ilgaṃi ɗe pi go ndakce kaŋ ni na ilgwe Yesu dlaṃ wu, ten ɗe tek ɗe ta naṃa gemti Nya go ta wuli ɗe, <<Ka mbalaŋ jwe ka baḷaŋ go ko ɗenaṃ gil ka so.>>*

10 Naḳ ɗe bal puka ni Siman Biturus ɗa wu yek ta yilli toɗi, yek ta wotl zhel ga bacina ga maŋ Paris, hal yek ta kotlit kaŋ ga tu ang shinti ka. (Shin ga zhel gwisi kaɗe Malkus.)

* **18:9 18:9** Yen Yoh 6:39

11 Yek Yesu wul Biturus ɗe, <<Palli puka
gwa ka kaptami. Ba tla wul ga buka gwe
Aba balan ɗe ta tla wu sa?>>

Sa tala Yesu mal Bal Paris

12 Yek motgaa ga man hapti dlomi suk
bacina gwasan suk man ɓatti lubii ga Nya
dop Yesu yek sa ɓalit ang ka.
13 Yek sa nde na talat gwas mal Anana,
malgwe tik ɗe nkwe ga Kayapa wu. A
Kayapa kaɗe bacina ga man Paris ten gini
gwisi.
14 Kayapa kaɗe malgwe bal shawori
man Yehuda ɗe, a mbun mani ɗe kume
mbalan ɗenam a mash ten bi ga naa
mbalan wu.

Biturus nge yisti ga Yesu

15 Yek Siman Biturus suk gon ka mil
lishtisi kop kaal ga Yesu. Nak bacina ga
man parisi yis yen lishti gwisi wu, yek ta
te gibboo ga diiboo ga bacinesi suk Yesu.
16 Ama yek Biturus dlal a deɓal ten bi
dlabii. Yek yen lishti gwisi ɗe bacina ga
man Parisi yisti wu, pal teɗi yek ta gaɓa
suk yen kili man ɓatti bi dlabimi yek paa
ta tel Biturus gibboomi.
17 Yek yen kili man ɓatti dlaboomi ɗe
tani ten bi dlaboomi wu ngem Biturus ɗe,
<<Anya! Ki mago gon kan ka mil lishti
ga mallu so nwa?>> Yek Biturus ballit ɗe,
<<Wowo ani kasi so.>>
18 A lu ndaɗi ka wi, ten nak gwisi kan
yek man palti wul suk man ɓatti lubiimi
hot wutu, yek sa dlal nya ten kumti. Bitu-
rus mago ta dlal nya suksi ata nima kumti
wuti.

Bacina ga man Paris ngem Yesu

19 Yek bacina ga man Paris ngusi ngemti
ga Yesu ten bi ga mil lishti jwasi suk
mbokti ang ten wul gwasi.
20 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ai ten dii kan
a dlam gaɓa, a cina ga ko wokko kan
a mboki ang mbalan ten wul ɗanka lu
motgaa ga man Yehuda suk lubii ga Nya
ka. A dlam ilgon ga hwundali so.
21 Yek laki ɗe ka nama ngemti gi ye? Ai,
se tak ngem majwe sa kuman wu, ten bi
wul jwe a dlamisi wu ten ɗe sa yis ilgwe a
dlam wu.>>
22 Ɗe Yesu dlam nu wugo, yek gon ka
man ɓatti lubii ga Nya gwe tani nya njaa
wu ɓe kalkang Yesu. Yek ta wulti ɗe, <<Nu
kan ka balli bacina ga man Paris a?>>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ɗe kume a dlam
ilgwe ni ndakce sogo, to se tak mboki ang
dani. Ama kume ilgwe a dlam go gem ka
wu, to, yek laki yek ka ɓe kalkang ye?>>
24 Yek Anana laki yek sa tala Yesu na ang
gwas ga ɓali ka mal Kayapa bacina ga man
Paris.

Biturus po kabal nget yisti ga Yesu

25 Nak ɗe Siman Biturus yi nya ten kumti
wutu kali wu, yek majon po ngemti ɗa, yek
sa wule <<Anya! Ki mago ka mil lishti jwas
kan kani sa?>>
Yek ta nge yisti, yek ta wuli ɗe, <<Ani
kasi so.>>
26 A gon ka zhel ji bacina ga man Parisi
ni ɗa. Zhel gwisi wo yas ga malgwe
Biturus kotlit kang kawu kan, yek ta wul
Biturus ɗe, <<Ale, ki kan a yenki sukti ka
zhin wu na?>>
27 Yek Biturus po nge yis ɗa. Njet nugo
yek gunda kol lak yal.

Sa tala Yesu a cina ɗa Bilatus ka

28 Ka bultlwe, yek sa yilli Yesu ɗa ka
lubii ga Kayapa ka, yek sa talat dlaboo
ga gobna ga man Roma. Ama yek man
Yehuda nge tet ka dlaboo ga guumi, ten ɗe
sa lak dukan dli jwasan a cina ga Nya ka
ɗa, hal a laki a basa po nguk ilga nguki ga
Biki Ɗakcitisi so.
29 Ten nak gwisi kan yek Bilatus yil tot
deɓal tas mbisi, yek ta ngemsi ɗe, <<Bohwe
ten bi ga yek kaa tala malgami tet dlaboo
gi ye?>>
30 Yek sa ballit ɗe, <<Ɗe da ta pal byas
ilgon sogo, ai, da ma talati tet malki so.>>
31 Yek Bilatus wulsi ɗe, <<Kamanti kii na
gaa gwakan tak paliti kisti gaɓa na mbat
gaɓa gwakan la.>>
Yek man Yehuda ballit ɗe, <<Ai, sa
balanni iko tan ndokali malgon kisti gaɓa
ga tlot mbalan so.>>
32 Ɗe ilgami pi wugo yek ni ndakce suk
ilgwe Yesu dlam wu, gaɓa gwe mbok ang
ten wundal ga mashkan gwe ta pali wu.

33 Yek Bilatus pal te lubii gạ guu ka, yek
pa tạ mbe Yesu yek tạ ngemti ɗe, <<Kik ɗe
guu gạ mạn Yehuda a?>>
34 Yek Yesu ngemti ɗe, <<Kumti gạzi
gạmi ɗe ka paḷi go, gạ daamti gạ mbadl
gwa kạ nwa ko majon kạ dlạmik gaɓa
tenạnni?>>
35 Yek Bilatus ballit ɗe, <<Ai, ami wo
mạn Yehuda kaɗe ami so, mbalạn jwa suk
kiɗi ji mạn Paṛis ka taḷak tet malạnni. Yek
ka paḷi ye?>>
36 Yek Yesu wuli ɗe, <<Guu gi wo gạ dii
atl gạn ka so. Ɗe da guu gi wo gạ dii atl gạn
kani go, da majwe asạ paḷi wul wu a dlansi
ten ɗe ba mạn Yehuda doɓạn so. Ama guu
gi wo tet kạ lu gon kạn ni.>>
37 Yek Bilatus wule, <<Ase ki wo guu ka
a?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Ki na gaa gwa kạn
kạ dlạm ɗe ami wo guu kạn. Gwisi kaɗe
ilgwe laki yek sạ zạn wu, a yek ɗe ilgwe
laki yek a tul ten dii atli wu, ten ɗe ta baḷ
sheda ten gem. A mas maḷgwe ɗe ti wo gạ
gem kạ go ata kati kạng yal gini.>>
38 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Yek ɗe gem
ye?>>

Sạ ndokaḷi kisti gaɓa Yesu gạ nolti gạ maṣhkạn

Ɗe tạ dlạm nu wugo yek tạ yil to mal
mạn Yehuda ka, yek tạ wulsi ɗe, <<Ami wo
a mbit na byas ilgon gaa so.
39 Ama kwikii dani wi ɗe sa'i Biki
Ɗakcitisi kạ ɓal go a ɓulikii maḷ gạ le ka ɗe
naṃ. To kạ naṃa lamti ta zakikii <guu gạ
mạn Yehuda nwa?> >>
40 Yek sạ tlil yal nya yek sạ ballit ɗe,
<<Wowo, maḷ gwisi kạn ka zakini ti so,
seko taḳ zakini Barabas!>> A Barabas wo
mukaḷ mạn ɓaṭti tantu kaɗe ti.

19

1 Yek Bilatus laki yek sạ ɓo Yesu.
2 Yek mạn hapti dlo pi tagiya guu gon na
ili yek sạ kini Yesu ten gaa. Yek paa sạ lakit
zil lukaḷ gon, wundaḷi ji guu.
3 Yek sạ ngusi laṭ malti asạ nit ma ɓot
kalkạng asạ naṃa wulti ɗe, <<Na nalti
gwa, guu gạ mạn Yehuda!>>
4 Yek Bilatus po yil tot ɗa, yek tạ wul mạn
Yehuda ɗe, <<Yekgu ca aɓa yilli kii Yesu
toɗi ten ɗe a naṃa lamti taḳ yisi ɗe a mbit
na byas ilgon gaa so.>>
5 Yek paa Yesu yil toɗi na tagiya guu gạ
ili ten gaa suk zil lukaḷ. Yek Bilatus wulsi
ɗe, <<To, maḷi ka wu.>>
6 Ɗe kiɗi ji mạn Paṛis suk bacina ji
mbalạmi yenti wugo, yek sạ tlil yal nya
asạ naṃa wulti ɗe, <<Ɓakạnti ka! Ɓakạnti
ka.>>
Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Kamạnti taḳ
ɓakạnti ka ten gudaḷ yencin. Ama ami wo
a mbit na paḷti byas ilgon so.>>
7 Yek mạn Yehuda ngusi dlạmti ɗe, <<Ai,
mbaṭ gaɓa nini ɗa, a tu ten mbaṭ gaɓe wo
ngetli kạn taṣ tlot ka, ten ɗe ta palli gaa
gwas ɗe yen gạ Nya.>>
8 Ɗe Bilatus kum gaɓa gwisi wugo, yek
ɓanti mbaḷ cit gwasi.
9 Yek tạ po pal te kạ dlaboo guu gwas ka
ɗa. Yek tạ gem Yesu ɗe, <<Ka yilạn ɗạ ko?
>> Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so.
10 Ten naḳ gwisi kạn yek Bilatus wulti
ɗe, <<ka nima nget gaɓa a? Ka yisi ɗe iko
zakti gwa sogo gạ ɓakti gwa ka ten gudaḷ
yencin ni ɗạ sa?>>
11 Yek Yesu ballit ɗe, <<Iko gwe nik
ɗa tenạn go iko gwe Nya baḷki wu kạn.
Maḷgwe lakạn ka ang gwa wu manki na
paḷti byas wul.>>
12 Ten gaɓa gwisi kạn yek Bilatus lam
zakti gạ Yesu, ama yek mạn Yehuda tlil
yal jwasạn to nya ka asạ naṃa wulti ɗe,
<<Kume kạ zak maḷgạn go, to ki wo yelạn
gạ Kaisar kạ so. Ai, mas maḷgwe palli
gaa gwas ɗe guu go yelạn dlanti gạ Kaisar
kạn.>>
13 Ɗe Bilatus dlạm gaɓa gwisi wugo, yek
tạ yilli Yesu toɗi. Yek Bilatusi daṃ ten
gopdlan kisti gaɓa gwe ni lu gwe asạ mbe
ɗe Ye gạ Mbashi wu (Na bi Arameya wo
yek ɗe Gabata).
14 Ten cin gwisi yek ɗe cin paḷti shiri Biki
Ɗakciti ka dlo cin.
Yek Bilatus wul mạn Yehuda ɗe, <<Guu
gwakạn ka wu.>>
15 Ama yek sạ tlil yal nya asạ naṃa
wulti ɗe, <<Tloti ka! Tloti ka! Ɓakạnti ka!
Ɓakạnti ka!>>
Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Kaạ naṃa
lamti ta ɓak guu gwakạn ka nwa?>>

Yek kiɗi ji maɲ Paɲris ballit ɗe, <<Mi wo guu gon nini ɗa so seko Kaisar.>>

16 Yek pa Bilatus kan Yesu yek ta baɲ maɲ Yehuda ten ɗe taɲs ɓakti ka ten gudaɲ yencin.

Sa ɓak Yesu ka ten gudaɲ yencin

Ten naɲk gwisi kaɲ yek maɲ hapti dlomi zigaa na Yesu.

17 Yek Yesu zaɲk baɲmi ata ni na gudaɲ yencin gwe sa ɓakti ka a dani yal yek sa taɲlat ka lu gwe asa mbe ɗe Mbuka Is Gaa wu (na bi Arameya wo asa mbe ɗe Golgota).

18 Kaɲli kaɲ sa ɓak Yesu ka suk mbalaɲ ɗe lop jon. Sa ɓak maɲli gon ka ten ang yali gwasi, a maɲli gon wo ten ang shinti gwasi.

19 Yek Bilatus paɲl lishti gon gwe sa nal ten gudaɲ yencimi wu, ilgwe sa lishi go yek ɗe, YESU GA NAZARAT, GUU GA MAɲN YEHUDA.

20 Yek maɲ Yehuda wonti dlaɲm lishti gwisi, ten ɗe lu gwe sa ɓak Yesu ten gudaɲ yencin go, njaa ka bal baɲ kaɲ ni. Lishtisi wo sa paɲli na bi Arameya, suk bi Roma suk bi Girik.

21 Yek kiɗi ji maɲ Paɲris ga maɲ Yehuda wul Bilatus ɗe, <<Baɲs lishi ɗe <Guu ga maɲ Yehuda> so, ama taɲs lishi ɗe maɲlgaɲ wuli ɗe tik ɗe guu ga maɲ Yehuda.>>

22 Yek Bilatus balli ɗe, <<Ilgwe a lishi wugo, a lishi wi.>>

23 Ɗe maɲ hapti dlo ɓak Ymesu ka ten gudaɲ yencin wugo, yek sa yem lukaɲ jwasi yek sa hwuli boo ɗe wupsi, yek ko wokko kaɲsi yem boo gwasi. Yek sa kan tlal lukaɲ gwasi, wundaɲli gwe ɗe baɲsa tlaɲm so ama paɲti kaɲ asa pi na ang tun sut nya hal a zhile wu.

24 Yek sa wul yilkeni jwasaɲ ɗe, <<Baɲ keshaɲ lukaɲ gaɲ ka so, taɲ paɲlaɲ guriya taɲ yenaɲ maɲlgwe a kan wu.>>

Gwisi pi nu kaɲ yek daɲm naɲkgwe gaɓa ga Nya wu dlaɲm wu, gwe wule,

<<Yek sa hul wul ji kini gi ka dlo gwasaɲ
Yek sa paɲl guriya ten lukaɲ gi gini,>>* Gaɲmi kaɗe ilgwe ɗe maɲ hapti dlomi paɲli wu.

25 To, majwe dlaɲ njaa mal gudaɲ yencin ga Yesu wu kaɗe kaa ana gwasi suk yilka ga ane suk Maryam kili ga Kilobas suk Maryam maɲ Magadala.

26 Ɗe Yesu yen ana gwas suk yen lishti ga lami gwas a nya njaa kaɲli wugo, yek ta wul ana gwas ɗe, <<Ana, yen gwa kawu!>>

27 Yek paa ta wul yen lishtisi ɗe, <<Ana gwa kawu.>> Kan ten sa'i gwisi kaɲ yek yen lishtisi taɲla ana ga Yesu lubii gwasi, yek ane daɲm ka lubii gwasi.

Maɲshkaɲ ga Yesu

28 Yesu yisi ɗe ka sa'i gwisi wo ta pak paɲlti mas wuli wi, ten ɗe ta njikaɲ ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu, yek ta wuli ɗe, <<A naɲma kumti kaɲlkaɲze.>>

29 To, a tatze gon ni kaɲli, gwe ɗe sa njikaɲmi na ze inabi maɲ mbayit wu. Yek sa njop wushgal ka ze inabisi, yek sa lak wushgali ten sanda ga tlindi izob, yek sa taki Yesu to bi ka.

30 Ɗe Yesu laɲm mbayi ze inabisi wugo, yek ta wuli ɗe, <<Paki wi.>> Yek paa ta ngusaɲl gaa gwas atli yek ta zak mbadl gwasi.

Sa pak na gashi

31 Yek maɲ Yehuda ngem Bilatus ten ɗe taɲs ndaɲkisi ɗe taɲs cak-cali asaɲ mbalaɲ jwe sa ɓaksi ten gudaɲl yencimi wu ka, asa shit dli jwasaɲ sut atli. Sa ngemti ten nu ten ɗe cin gwisi wo cin paɲlti shiri kaɲ, aba sa lami ɗe ta dli ji mbalaɲmi yi kaɲli ten cin gwe a kop kaali wu so, cin gwe cin shukti ka wu. A cin shukti gwe a tulisi wo zok cin shukti kaɲ.

32 Yek maɲ hapti dlomi li mal mbalaɲ jwe sa ɓaksi ka ten gudaɲl yencin suk Yesu wu yek sa celi asaɲ maɲli ga cina ka pak lop, yek pa sa lak cal ga maɲli gon wu ka nu pak.

33 Ama ɗe sa li mal Yesu wugo yek baɲsa celit asaɲ jwas ka so ten ɗe ta maɲsh wi.

34 Ka lal ga naɲk gwisi wo yek gon ka maɲ hapti dlomi ɓak Yesu na gashi te malkaɲ ka, tumal is bingetli yek hwulan suk ze shot suɗi.

35 Ti ɗe ta yen ilgwe pi wu ka dlaɲm gaɓa gaɲmi, a mas ilgwe ta dlaɲm go gem kaɲ. Ti na gaa gwas mago ta yisi ɗe gem kaɲ ta

* **19:24 19:24** Yen Zab 22:18

naɱa dlaɱti, ata ŋa naɱa dlaɱti gaɓa ten ɗe kii mago taɱk baɭaɲ gem.
36 Wul jimi pi yek daɱ ndakce na ilgwe gaɓa ga Nya dlaɱ wu, gaɓa gwe wule, <<Ko sa cal ɗe naɱ ka is dli jwas so,>>†
37 A gaɓa ga Nya ga lishi ka lu gon po wuli ɗe, <<Sa yen maɭgwe sa ɓakti wu.>>‡

Lepti ga Yesu

38 Ka kaali wo yek Yusupu maɲ Arimatiya, maɭgwe ti wo yen lishti ga Yesu kaɲ, ama ga hwundaɭi ten ɓanti ji maɲ Yehuda wu sak ngem hwu ga Yesu mal Bilatus. Yek Bilatus ndaɱkiti yek ta sak kan hwu gwasi.
39 Yek Nikodimus maɭgwe ta tul mal Yesu ka gas wu li suk Yusupu. Nikodimusi ngip wul maɲ taɱi wusaɲ te ang ka, jwe yek ɗe kaa mur suk alos ga kutltli ka, diɓaɭti gwasaɲ a paɭ kilo ɗe kutl ɗe mekan.
40 Yek mbalaɲ ɗe lop jimi kan hwu ga Yesu yek sa kuk-kus ka ka hwol lukaɭ suk wul maɲ taɱi wusaɱi naɱk kangwe a maɲ Yehuda lep mbalaɲ wu.
41 Ka lu gwe sa ɓak Yesu ka ten gudaɭ yencin go a zhin gon ni kaɭi, a ka zhimi wo pyal gazukɗi gon ni giɓi, gwe ɗe sa ɓo taɓa zaɭ ga maɭgon a giɓi sowu.
42 Naɱk ɗe cin gwisi wo cin paɭti shiri ga maɲ Yehuda kaɰu, a naɱk ɗe gazukɗisi ni njaa kaɭi, yek majwisi zi hwu ga Yesu ka lu gwisi.

20

Palti kaami ga Yesu tot ka maɱshkaɲ

1 Ka bultlwe ten cin ga na ɗe naɱ ga multi ɗe nitgi, ka sa'isi wo aba lu ɓo pak tlot so, yek Maryam maɲ Magaɗala li gazukɗi ga Yesu yek ta mbi go sa jek ye gwe ɗe ni ten bi gazukɗisi wu ka wi.
2 Yek ta yem na apti te mal kaa Siman Biturus suk yen lishti gwe Yesu lamti wu ka, yek ta wulsi ɗe, <<Ai, sa kamaɲ hwu ga Bagaa ɗaɱka gazukɗi ka wi, a baɱa yis lu gwe sa lak zi wu so!>>
3 Yek Biturus suk yen lishti gwisi yili yek sa dop tantu laɭt ka lu gazukɗisi.
4 Yek mas jwasaɲ pak ɗe loɓi yem na apti, yek yen lishtisi gwisi te Biturus yek ta tet ten mbukti lu ten gazukɗisi.
5 De ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka wugo, yek ta yen hwol lukaɭ ga zi ka, ama yek baɭta te ka gazukɗisi so.
6 Yek paa Siman Biturus tul ka kaal gwasi, yek ta te ka gazukɗisi, yek ta yen hwol lukaɭi ga zi ka.
7 Yek ta yen lukaɭi gwe sa kushimi gaa Yesu ka na nali ga zi ka ka luisi gon kakkak suk hwol lukaɭisi.
8 Yek pa yen lishti gwe ta te Biturusi ten mbukti lu ten gazukɗisi wu te giɓi pak. Ta yeni wugo yek ta baɭ gem pak.
9 (Ama hal ka sa'i gwisi mago a baɰsa ɓo yis gaa ga ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu, ten ɗe ngetli kaɲ ta Yesu pal kaami tot ka maɰshkaɲ wu so.)
10 Yek mil lishtisi pal lubii jwasaɲ.

Yesu yili Maryam maɲ Magaɗala

11 Ama Maryam wo yek ta dlaɭ ten bi dlabii gazukɗisi tet tu deɓaɭ ten kulu. Ta naɱa kulu nu go yek ta ngusi yek ta kus lu te ka gazukɗisi ka,
12 Yek ta yen mil shinti ji Nya jon ɗe lop na hwol lukaɭ, na zhila ka lu gwe sa zi hwu ga Yesu wu. Yen shinti gon daɱ tu lu gwe sa zi gaa gwas wu a gon wo tu lu gwe sa zi asaɲ gwa wu.
13 Yek mil shinti ji Nyami ngemti ɗe, <<Kili mbalaɲ, yek ka kulit ye?>>

Yek ta wulsi ɗe, <<Ai naɱkkaɲ sa kan hwu ga Bagaa gi ka, a ba a yis lu gwe sa zaɭt wu so.>>
14 De ta dlaɱ nu wugo yek ta ballaɭti yek ta yen Yesu a nya ka li. ama yek baɭta yisi ɗe tik ɗe gwisi so.
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaɲ, Yek ka kulit ye? Wok ka naɱa ngot gwas wo? >>

Maryam daɱaɲ gwa we tik ɗe maɲ zhimi, yek laki yek ta wulti ɗe, <<Maɲ nalti, kume kik kanti ka go, hwi lu gwe ka zaɭt wu ta sak kanti.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maryam.>>

Yek ta ballaɭ tet tu mal Yesu yek ta hwit na bi Arameya ɗe, <<Rabboni,>> (gwe yek ɗe Maɲ Lishti wu).

† **19:36 19:36** Yen Yil 12:46; D. W. 9:12; Zab 34:20 ‡ **19:37 19:37** Yen Zak 12:10

17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Baƙ giɓaŋ so, ten ɗe a ɓo to mal Aba so. Ama li mal yilkeni jini taƙ hwisi ɗe, <A ɓa pal to mal Aba gini ka suk Aba gwakaŋ, mal Nya gini suk Nya gwakaŋ pak.> >>

18 Yek Maryam maŋ Magaɗala li yek ta hwi mil lishtisi ɗe, <<Hal a yen Bagaa!>> Yek ta dlaƙmisi ilgwe Yesu hwit ɗu pak.

Yesu yili mil lishti jwasi

19 Ka sukti ten cin na ɗe naƙm ga multi ɗe nitgi, a mil lishti ji Yesu ni ka lu ɗe naƙm. Sa kupla bi dlabii ka ten ɓanti ga bacina ji maŋ Yehuda. Yek Yesu tuli yek ta dlal ka dlo gwasaŋ, yek ta wulsi ɗe, <<Ta taƙmi daƙmti daƙm sukkii!>>

20 De ta dlaƙm nu wugo yek ta mbokisi ang ten ang jwasi suk lu is bingetl gwasi. Yek mil lishtisi paƙl hwol tuk i'e na yenti ga Bagaa.

21 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Ta taƙmi daƙmti daƙm sukkii, naƙk kangwe Aba shinaŋ sut wu, ami mago a naƙma shinti gwakaŋ.>>

22 De ta dlaƙm nu wugo, yek ta hotisi paskaŋ gwasi yek ta wulsi ɗe, <<Kamaŋ Shishi ga Nya.

23 Mas maƙlgwe kaa taasit byas wul ka go, sa taasit byas wuli ka wi, a mas maƙlgwe kaa taasit ka sogo, to, sa ɓo taasit ka so.>>

Yesu yili Tomas

24 Aba Tomas ɗe naƙm ka mil lishti ɗe kutl cet loɓi jwisi, gwe ɗe asa mbet ɗe ngusaŋ wu ni suksi so ka sa'i gwe Yesu tulisi wu.

25 Yek naa mil lishtisi hwit ɗe, <<Hal ma yen Bagaa!>>

Ama yek Tomas wulsi ɗe, <<Kume a yen lal shu kusa ka ang gwasi yek a lak yen-ang gi a giɓi, yek a lak ang gi ka lu gwe sa ɓakti ka is bingetl wu sogo, ba baƙl gem so.>>

26 Kaal ɗa multi ɗe nitgi a mil lishtisi ni ka lu ɗe naƙm a lubiimi, a Tomas ni suksi. A ɓi dlabii ga lubiimi ni ga kuple ka, yek Yesu yilisi yek ta dlaƙl ka dlo gwasaŋ yek ta wulsi ɗe, <<Ta taƙmi daƙmti daƙm sukkii.>>

27 Yek ta wul Tomas ɗe, <<Lak yen-ang gwa aɗe, ɓo yen ang jini, tak ang gwa teɗi taƙk lak ka is bingetl gini. Zak tatlti mbadl ɗe lop tenaŋni taƙk baƙl gem.>>

28 Yek Tomas wulti ɗe, <<Bagaa gini suk Nya gini!>>

29 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai ten ɗe ka yenaŋ kaŋ yek laki yek ka baƙl gem. Maŋ albarka kaɗe majwe sa baƙl gem ama basa yenaŋ so wu.>>

Gaa ga littapisi

30 Yesu paƙl lal wul ngipti ang bi wonti ten gwel ga mil lishtisi, jwe ɗe basa lishi ka lishti gaŋ sowu.

31 Ama sa lish jimi ten ɗe taƙk baƙlaŋ gem ɗe Yesu kaɗe Almasihu, Yen ga Nya. A tumal baƙlti gemi wo a kaa mbi mbadl ka shin gwasi.

21

Yesu yili mil lishti jwas ɗe nitgi

1 Kaal ɗa naƙk gwisi yek Yesu po yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ten bi bal ze ga Tibariya.* Kangwe pi wukgu,

2 Siman Biturus suk Tomas maƙlgwe asa mbet ɗe ngusaŋ wu, suk Nataniyel maŋ Kana ga Galili, suk mil ji Zabadi, suk mil lishti jon ɗe lop asa ni ka lu ɗe naƙm mas jwasaŋ.

3 Yek Siman Biturus wulsi ɗe, <<Ba sa dopti kwesi,>> yek sa wule, <<Mi mago ma li sukki.>> Yek sa sak te ka jirgi ze, yek sa zigaa. Ama ka gas gwisi wo yek basa dop ilgon so.

4 A lu yima tlot nugo yek Yesu kawu ta dlaƙl nya ten bi bal zesi, ama yek ba mil lishtisi yisi ɗe tik so.

5 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mil samali ama kwes nikii ɗa?>>

Yek sa ballit ɗe, <<Wowo.>>

6 Yek ta wulsi ɗe, <<Lakaŋ wul dopti kwes gwakaŋ tu ten ang shinti ga jirgi zesi kaa mbi jon.>> Yek sa laki naƙk kangwe Yesu hwisi. Yek sa dop kwesi hal yek basa man dlaƙti wul dopti kwesi dani tot ka jirgi so.

7 Yek yen lishti ga lami ga Yesu wu wul Biturus ɗe, <<Bagaa ka ca!>>De Biturus kumi ɗe, Bagaa ka wu, yek ta kan tlal lukaƙl gwasi yek ta ɓal te dlo ka, ten ɗe tet go koo dlisi kaŋ ta ni. Yek paa ta yil nya yek ta nda ten gaa zesi.

* **21:1 21:1** Gwisi kaɗe bal ze ga Galili

8 Yek naa mil lishtisi li tet ten bicikɗi
ka jirgi zesi, asa nama dlakti wul dopti
kwesi ga njikami na kwesi. Ten ɗe njaa
ten bicikɗi ga bal zisi kan sa ni. Dlentat
gwasan suk bicikɗi si wo ani ɗe lakti asan
ɗe zambal ɗe mekan.
9 De sa mbuki ten bicikɗi wugo, yek
sa yen gazan wutu na kwes a dani, suk
burodi kali.
10 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Tala kwesi jon
teɗi, tet ka jwe kaa doɓi wu.>>
11 Yek Siman Biturus te ka jirgi zesi yek
ta dlak wul dopti kwesi te ten bicikɗi.
A wul dopti kwesi ni ga njikami na kiɗi
kwesi, wontat gwasan wo ɗe 153, ama mas
na wontat gwasan nu yek ba wul dopti
kwesi kesh ka so.
12 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Lan teɗi tak
ngukan ilga nguki ga na gasi.>> Yek ba
malgon ka mil lishtisi mbi ndali gahwulan
ngemti ɗe, <<Wok ɗe ki wo so?>> Ten ɗe sa
yisi ɗe Bagaa kan.
13 Yek Yesu tuli yek ta kan baredisi yek
ta balsi, yek ta kan kwesi yek ta balsi pak.
14 Gami kaɗe asami na ɗe mekan ɗe Yesu
yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ka kaal
ga palti kaami gwas tet ka mashkan wu.

Yesu suk Biturus

15 De sa pak ngukti ilga nguki ga na
gasisi wugo, yek Yesu ngem Siman Biturus
ɗe, <<Siman yen ga Yohana, Ka laman
man majin ma?>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi Bagaa, ai ka yisan
kangwe a lamki wu.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Bal ilga nguki mbala
jini.>>
16 Yek Yesu po ngemti ɗa asami na ɗe lop
ɗe, <<Siman yen ga Yohana, ka laman ma?
>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, ai ka yisi ɗe
a lamki.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Pi kyo ga mbala
jini.>>
17 Yesu ngemti asami na ɗe mekan ɗe,
<<Siman yen ga Yohana, ka laman ma?>>
Yek mbadl lili Biturus ten ɗe Yesu
ngemti asami ɗe mekan ɗe, <<Ka laman
ma?>> Yek ta dlam ɗe, <<Bagaa, ka yis mas
wul. Ka yisi ɗe a lamki.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Bal ilga nguki
mbala jini.
18 Gem amik ka hwik ge, sa'i gwe ka yi ɗe
yen samali go a ka kini wul gaa gwa, a ka
li ka lu gwe ka lami wu, ama kume ka koli
wugo ka tak ang gwa a malgon kinik wul,
a ta talak ka lu gwe ka lam lat sowu.>>
19 Yesu dlam nu kan tas mbok ang ten
wundal ga mashkan gwe Biturus a pali
wu, ten ɗe tas bal nalti Nya. Ka kaal ga
gaɓa gwisi wo yek Yesu hwi Biturus ɗe,
<<Koɓanni!>>

Yesu suk yen lishti ga lami gwasi

20 Biturus ballati yek ta yeni go yen lishti
gwe Yesu lamti wu nama kopti gwasan.
Gwisi wo tik ɗe yen lishti gwe ta ngasti ten
ngetl ga Yesu ka sa'i ngukti ilga nguki ga
Biki Daamti Ɗakciti wu. A tik ngem Yesu
ɗe, <<Bagaa, Wok ka bal bi gwa wo?>>
21 De Biturus yenti wugo, yek ta gem
Yesu ɗe, <<Bagaa malgan pa?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume lamti gi
kaɗe tas dami hal a pal sut go yek ɗe ze
gwa ye? Ki dai koɓanni.>>
23 Ten nak gwisi kan yek gaɓa ngusi
matlti ka dlo ji man kopti ga Yesu ɗe yen
lishti gwisi wo ta mash so. Ama Yesu wo
ta dlam ɗe ta mash so so. Ta dlam ɗe,
<<Kume a lami ɗe tas dami hal a pal sut
go yek ɗe ze gwa ye?>>
24 Yen lishti gwisi kaɗe malgwe bal
sheda ten wul jimi wu yek ta lishi. A ma
yisi ɗe sheda gwas wo gem kan.
25 Wuli jon jwe Yesu pali wu wonti ni ɗa
pak, ɗe da mas wuli kan sa lishi wu, a ɓa
yeni go ko ta dii atl na gaa gwas mago ta
man kanti littapi gwe sa lishi wu dani so.

Paḷti wul
Ndat zhila gaɓa

Luka ka lish gaɓa ge, ta lishi ɗe kopti kaal ga gaɓa maṇ taṃti gwe ta lishi cina ɗa gaṃisi wu. Baṇ gwe ta lish gaɓe giɓi maḷgon yisi so. Ta lishi Tiyopolos maṇ nalti, maḷgwe ta lishit taṃi gaɓa ten Yesu wu. Mbalaṇ ɓa yeni go kaal ɗa gin ɗe 63 kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu kaṇ ta lish gaɓe, a naa mbalaṇ wo sa ɓa yeni go gin ɗe 70 kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu kaṇ ta paḷ lishtisi.

Luka lak zhila lishti gaɓa ten palti ga Yesu to nya ka, nak kangwe lishti taṃi gaɓa gwas ten Yesu paki na dlaṃti gaɓa dani wu. Yek dlaṃ gaɓa ten kangwe maṇ kopti ji botli suk naa maṇ kopti ɓaṭ njikaṇti ga dlaḷlaṭ gaɓa gwe Yesu paḷisi wu a Wurshelima. Multi ɗe cutl Kaal ɗa palti ga Yesu to Nya ka. Ten cin motgaa daamti ɗakciti gwe asa mbe ɗe Pentekos wu, yek Shishi ga Nya susut tensi yek ta baḷsi ndaḷti manti paḷti wul. Kaal ɗa paṭ nak gwisi yek maṇ kopti ngusi mbaḷtidli baḷe-baḷe kan tet Wurshelima yek mbuki Samariya hal yek ngash dii atli (lu pulti 1:8).

Ka kaṭi gwe sa nda lak zhila lishtisi ɗa go, sa baḷ ndaḷti gaɓa ten Biturus suk motgaa maṇ kopti ji Wurshelima. A kan ten lu pulti 9 ta taḷe tu cina wo, sa lish gaɓa ten maṭlti dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu ga Bulus yen shinti ga botli ka atl ga Roma suk laṭ gwas ka lu kisti gaɓa mal bal guu ga atl ga Roma.

Paḷti Wul ga Maṇ Kopti ji Botli wo dlaṃti gaɓa ten lakti zhila daṃti ga motgaa maṇ kopti suk wul jwe ngusi paṭi ɗe a lak motgaami ten wontaṭ ɗu kaṇ. Lishtisi gaɓa ten cutgaa suk ten kangwe sa cisi dlelngapcan wu. Yek dlaṃ gaɓa ten kangwe gaɓa ngusi lakti ang suk ten ndaḷti paḷti wul ga Shishi ga Nya ka daṃti ga motgaa maṇ kopti yek gaɓa ten daṃti ga maṇtisi gaa-gaa pak.

Shishi gwe Nya wule ta shinti sut ɗu

1 Maṇ nalti Tiyopolos, ka lishti gwe a lishiki ga cina go a hwik mas wul jwe Yesu paḷi wu, suk gaɓa jwe ta mboki mbalaṇ ang dani wu,
2 hal se gas gwe Nya kanti to nya kaẉu. De ba Nya ɓo kanti to nya ka sogo, yek Yesu lak Shishi ga Nya taṣ hwi gaɓa mil shinti jwasi jwe ta botlsi wu.
3 Ta ngusi tulti malsi kaal ɗa maṣhkaṇ gwasi, ata nisi ma mbokti ang ten gaa gwasi taṣ yisi ɗe ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wi. Multi gwas ɗe kutl ɗe wupsi ata ni suksi, ata nisi ma gaɓa ten Nya ɗe guu wu.
4 Gas gon, a Yesu naṃa ngukti* wul suksi yek ta wulsi ɗe, <<Daṃaṇ a Wurshelima taḳ ɓaṭaṇ ilgwe Nya dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷkii wu gwe ta dlaṃikii na bi gwas wu.
5 Yohana wo na† ze kaṇ ta paḷi mbalaṇ baptisma, ama njet ɗe Nya paḷikii baptisma na Shishi gwasi.>>

Nya kan Yesu to Nya ka

6 Sa mogaa wugo yek mil shinti ji botli ngemti ɗe, <<Bagaa, ninge kaṇ ka laki a maṇ Yisiraila mbi guu ga gaa gwasaṇ ɗa? >>
7 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yisti gas gwe wul a pi go gwakaṇ ka so, Nya bal kakshe na ngus ka yis cin jwe a wul pi wu.>>
8 Ama Nya a baḷkii ndaḷti naḳ ɗe ta shin Shishi gwas sut tenkii wu, apaa kaa daṃ ɗe maṇ dlaṃti gaɓa gi mbalaṇ ten wul jwe ka yeni tenaṇ wu a Wurshelima suk ka atl ga Yehudiya suk ga Samariya mas, hal a ka ngash dii atli mas.
9 Ta dlaṃ nu wugo yek Nya kanti to nya ka, yek kaluntu yitlat ka yek baṣa po yenti dani so.
10 A sa yima wutti gwel to Nya ka nugo, yek gal mbalaṇ ɗe lop jon maṇ hwol lukaḷ sak dlaḷ malsi.
11 Yek mbalaṃi wul si ɗe, <<Maṇ Galili, yek laki ɗe ka naṃa yenti lu to nya ka naṇ ye? Yesu gaṇ ɗe ta zakki yek ta to nya go, ta ya pal suɗi naḳ gwe ta zigaa wu.>>

Sa botl Matiyes ka lal ga Yehuda

12 Yek sa pal tet Wurshelima, tet ɗa ten tlaḍaḷ gwe asa mbe ɗe Tlaḍaḷ Tlindi Zetun

* **1:4 1:4** Yesu naṃa ngukti *Ka lishti jon wo sa lishi ɗe Yesu yi suksi* † **1:5 1:5** Sogo*Ka* ‡ **1:12 1:12** Yek ɗe 0.75 mil ɗe naṃ (naḳ mita ɗe 1,100)

wu, gwe dlentaṭ gwas tet Wurshelima wo paḶ tatlti dlo mil ɗe naṃ‡ wu.
13 Sa mbuki ka baṇ Wurshelima wu, yek sa te ka tlalbii gon ka lu gwe asa kul daṃ wu. Majwe ni ɗa kaḶi go sik ɗe, Biturus suk Yohana suk Yakubu suk Andarawus, Pilip suk Toma suk Bartilomi, suk Matiyu suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman maḶgwe asa mbet ɗe maṇ lamti mbalaṇ ga atl gwas wu, suk Yehuda yen ga Yakubu.
14 Sa mogaa mas jwasaṇ yek sa ngusi ngemti Nya na mbadl ɗe naṃ, suk modli jon suk Maryam ana ga Yesu suk yilkeni ji Yesu.
15 Yilkeni maṇ kopti jwe ni kaḶi ka multi jwisi go, wontaṭ jwasaṇ la zambaḶ ɗe naṃ na kutl ɗe lop. Yek Biturus tlinya ka dlo gwasaṇ
16 yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, gaɓa ga Nya gwe Shishi ga Nya dlaṃ tumal Dauda guu gwe ta dlaṃ ten Yehuda maḶgwe tulli maṇ dopti ga Yesu wu ka daṃ wi ɗe gem.
17 Ti Yehude wo gon gaṇaṇ kaṇ ata nima paḶti wul Nya sukmi.>>
18 Yehudasi wul lu na wulpi gwe ta mbi ten paḶti byas wul gwas wu. Ka lusi kaṇ ta lak nda na gaa, yek tuk gwas mbutl ka, yek ɓot gwas yil deɓaḶ.
19 Mas maṇ Wurshelima kumi naḵ gwisi, yek sa mbe lusi na bi gwasaṇ ɗe, <<Akeldama,>> yek ɗe <<Lu hwulan.>>
20 Yek Biturus wuli ɗe, <<Ni ga lishi ka Zabura ɗe,
<< <Haṇ ta lu daṃti gwas daṃ ɗe koo boo
Ba maḶgon te giɓi so,>§
a, <Hwe ta maḶgon daṃ ka gobdlan bacina
gwasi.>
21 <<Yek laki ɗe ngetli kaṇ taṇ botlaṇ mbalaṇ ɗe naṃ ka majwe ni sukmi, ka mas paḶti wul gwe Bagaa Yesu paḶi ka dlo gaṇaṇ wu.
22 MaḶgwe ma botlaṇti go ngetli kaṇ taṣ ni ɗe maḶgwe ni sukmi ndati tet ten gaɓa ga Yohana ten bi baptisma, hal se gasi gwe Nya kan Yesu to nya kaẉu. MaḶgwisi ka hwi gaɓa mbalaṇ ten kangwe ma yen Yesu tli ɗaḵa maṣhkaṇ ka wu sukmi.>>
23 Yek sa baḶ shin ga mbalaṇ ɗe lop, ka Yusupu gwe asa mbet ɗe Barsabas wu, ti kaṇ asa po mbet ɗe Justus pak, suk Matiyes.
24 Yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa, ki ɗe ka yis mbadl ga mbalaṇ mas wu, mboki ni ang ten maḶgwe ka botli wu ka majin,
25 maḶgwe a daṃ ɗe yen shinti ga botli gwa kaḶal ga Yehuda maḶgwe zak ni yek ta li ka lu gwe ndalti mani wu.>>
26 Yek sa paḶ botlti yek nda ten Matiyes, yek ta mbaḶdli ten mil shinti ji botli ɗe kutl cet naṃ ju.

2

Shishi ga Nya tuli maṇ kopti

1 Gas motgaa hwol tuki gwe asa mbe ɗe Pentekos wu tuli, a mas yilkeni maṇ kopti ni ka lu ɗe naṃ.
2 Sa ni nugo yek sa kum ilgon naṃa wulti sut Nya naḵ bal yetaḶ. Yek ili sak njikaṇ bii gwe sa ni giɓi wu ka.
3 Sa yen wuljon jwe te baḶbaḶ wutu wu, yek wuli ngusi lokti ɗaṇ ten gaa jwasaṇ ka.
4 Yek Shishi ga Nya njikaṇ mas mbadl jwasaṇ, yek sa njel gaɓa na bi* jwe ɗe ba jwasaṇ ka sowu naḵ kangwe Shishi ga Nyami baḶsi manti paḶti wu.
5 Ten gasisi wo a maṇ Yehuda wonti jwe asa kop mbaṭ gaɓa ga Musa i'e ten dii atl wu ni a baṇ Wurshelima.
6 Sa kum kangwe yetaḶi wul wugo yek ili hwotsi i'e, yek sa mogaa naḵ ɗe mas jwasaṇ kumsi ten gaɓa na bi jwasaṇ wu.
7 Ili cisi ɓanti wugo yek sa ɓo ang ten ngetli yek sa wuli ɗe, <<Ale majin jo maṇ Galili kaṇ na?
8 Yek laki yek kokko naṃa kumti gwasaṇ ten gaɓa na bi gwas ye?
9 A yek gu mi wo maṇ Partiya, suk maṇ Midi, suk maṇ Elama, suk maṇ daṃti a Mesopotamiya, suk a Yehudiya, suk a Kapadokiya, suk maṇ Pontus, suk a Asiya kaṇ.
10 Ajon ka mi wo maṇ Pirijiya, suk maṇ Pampiliya, suk maṇ Masar suk mbalaṇ tet ka kaṭ atl ga Libiya gwe ni njaa mal Sayirin wu, mas suk maṇdaki jwe sa yil tet ka atl ga Roma wu.
11 Ka mi wo maṇ Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda wu. Maṇ

§ **1:20 1:20** Yen Zab 69:25. * **2:4 2:4** Sogo*Zopsi bi jon*Nuk ni ka ndati ɗe 11 pak

Keriti suk maṇ Arab ama yek gu mas jinaṇ ma naṃa kumti gwasaṇ ten gaɓa na bi jinaṇ, sa naṃa dlaṃti kiɗi wul jwe Nya paḷi wu!>>

12 Yek ɓanti cisi i'e mas jwasaṇ, yek sa ngusi ngemti yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Yek nu kam ye?>>

13 Yek naami wulisi wuljon ɗe, <<Ze inabi† kaṇ sa tla yek ɓa tlosi.>>

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ

14 Yek Biturus tlinya suk yilkeni jwas mil shinti ji botli ɗe kutl cet naṃi, yek ta tlil yal Nya yek ta wule, <<Yilkeni jini Maṇ Yehudiya suk mas maṇ daṇti ka baṇ Wurshelima, ɓo katini nini kaṇg.

15 Majin jo ze inabi kaṇ sa tla naḳ gwe ka naṃa daamti wu so, Baḷe na gasi ka yi!

16 Ilgwe Joyel maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu kaɗe ge.

17 <<Gwe Nya wuli ɗe, <Ka pakti multi wo, ba baḷ Shishi gi mas mbalaṇ i'e. Mas mil jwakaṇ a dlaṃ gaɓa gini, Nya a ɓuli gwel mil maani jwakaṇ asa yen iljwe a pi wu, kolsi jwakaṇ a tlunki.

18 A ba baḷ Shishi gi zhel jini modli suk maani, a sa dlaṃ gaɓa gini.

19 Ba paḷ wul cit ɓanti to Nya ka suk wul jwe ba mbalaṇ zi ɗe a pi sowu sut ten dii atli, hwulan suk wutu suk bal kuno.

20 A palli cin ɗe daṃshal, a palli lip naḳ hwulan, apaa bal cin maṇ nalti gwe Bagaa Nya a kisi mbalaṇ gaɓa dani wu tuli.

21 A mas majwe asa mbe shin ga Bagaa wu mbi kisti.>‡

22 <<Maṇ Israila, ɓo kumaṇ gaɓa ge. Yesu ga Nazarat maḷgwe Nya mbokikii ang tenti ɗe tik shinti sut ɗu, yek ta paḷikii wul cit ɓanti tumalti, naḳ gwe ka yeni na gwel gwakaṇ wu.

23 Ti kaṇ ka lamti ga Nya suk yisti ga ilgwe a pi a cina wu, kaṇ ta baḷti a ang gwakaṇ, yek kaa tloti kii suk byas mbalaṇ§ tumal ɓakti ten gudaḷ yencin.

24 Yek Nya yillaṭ ɗaḳa cicit ga maṣhkaṇ ka yek ta pallaṭ kaami naḳ ɗe maṣhkaṇ gipti dani sowu.

25 Tenti kaṇ Dauda guu gaɓa ɗe ta wuli ɗe,

<< <A yen Bagaa Nya a cina ɗa ka mas cin,
Naḳ ɗe ta ni suk ami go, ilgon a ci ɓanti so.
26 Naṇ ɗe a naṃa gaɓa go mbadl gini ni ka taṃti,
Na hwol tuk kaṇ a naṃa gaɓa,
A zi mbadl gini ten ilgwe Nya dlaḷli gaɓa ɗe ta paḷi wu.
27 Naḳ ɗe ka zakaṇni a daṃ ka gazukɗi sowu.
A baḳa zak maṇ cilti gwa ata moki so.
28 Ka mboki ang ten kangwe a mbi mbadl wu,
yek ka lakaṇ ten paḷti hwol tuki naḳ ɗe ka ni suk ami wu.>*

29 <<Yilkeni jini, haṇ ta ɓo hwiki. Dauda aba gaṇaṇ maṣhi yek sa lepti, gazukɗi gwas ka yi wu hal ase.†

30 Tisi wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaṇ, yek Nya dlaḷlit gaɓa maṇ ndaḷti ɗe ta lak gon ka mil jwasi, ɗe guu ten gobdlan guu gwasi naḳ gwe ta lakti wu.

31 Naḳ ɗe Dauda yen ilgwe a pi wu, yek ta dlaṃ gaɓa ten tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga Almasihu ɗe Nya a zakti ka lu maṣhkaṇ so, a baṭa zak dli gwasi ta moki so.

32 Mas jinaṇ ma yen Nya palli Yesu kaami, a ma nima dlaṃti ɗe Nya pallaṭ kaami wi.

33 Ningo ta ɓal ka nalti gwas mal Nya, yek Nyami baḷti Shishi gwasi gwe ta dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷi wu. Ilgwe ka naṃa yenti ningo a ka naṃa kumti go, tet mal Shishi ga Nyami kaṇ yili gwe Yesu wut ten ni wu.

34 Nya kan Dauda to to nya ka so ama yek ta wule,

<< <Yek Bagaa Nya wul Bagaa gi ɗe,
Daṃ ka ndaḷti gini ten ang shinti gini,
35 se a palli maṇ nget gwa a atl ɗaaki.> ‡

36 <<Haṇ ta mas maṇ Yisiraila yisi ɗe Yesu gwe kaa ɓakti ka ten gudaḷ yencin go,

† **2:13 2:13** Sogo*Njweti ze inabi* ‡ **2:21 2:21** YenJoy 2:28-32. § **2:23 2:23** Sogo*Majwe baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Nya sowu*(Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu) * **2:28 2:28** Sogo*Almasihu* <<Kiristi,>> na bi Giris wo ɗe <<Almasihu,>> na bi Yehuda wo mas shin jwisi wo yek ɗe <<maḷgwe sa botli wu.>> Nuk ni ka ndati ɗe 36 † **2:29 2:29** ***hal ase*** Naṃa mbokti ang ten ɗe, hal ka multi jwe sa lish Paḷti Wul ga Mil Shinti ji Botli wu ‡ **2:35 2:35** Yen Zab 110:1.

ti kaṇ Nya pallaṭ ɗe Bagaa ga mbalaṇ mas a tik ɗe Almasihu.>>
37 Sa kumi nu wugo yek ili taṇ mbadl gwasaṇ i'e, yek basa yis ilgwe sa paḷi wu so. Yek sa wul Biturus suk naa mil shinti ji botlisi ɗe, <<Yilkeni jinaṇ, yek ma paḷi ye? >>
38 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Cin atl gaa a paḷikii baptisma na shin ga Almasihu Yesu, apaa Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka a ta baḷki Shishi gwasi.
39 Gaɓa gaṇ ɗe Nya dlaḷli go gwakaṇ kaṇ suk mil jwakaṇ suk majwe ni dlenti wu, suk mas majwe Bagaa Nya gaṇaṇ a mbesi tet malti wu.>>
40 Na gaɓa jwisi suk gaɓe jon kaṇ ta daḷisi kang. Yek ta ngemsi ɗe, taṣ yil ɗaka lilti ga mbalaṇ ji se ka.
41 Majwe kan gaɓe ka mbadl jwasaṇ go yek sa paḷisi baptisma. Ten gasisi wo mbalaṇ jwe mbaḷdli ten wontaṭ ga maṇ koptisi wu la zangu ɗe mekan.

Kangwe daṃti ga maṇ kopti ni wu

42 Yek sa ngusi katti kaṇ ka gaɓa jwe a mil shinti ji botli hwisi wu, asa nima cutgaa, asa naṃa ngukti wul suk yilkeni jwasaṇ, asa ngusi ngemti ga Nya.
43 Yek mbalaṇ mas baḷ Nya nalti, naḳ ɗe Nyami paḷ wul cit ɓanti tumal mil shinti ji botlisi wu.
44 Yek mas majwe pal ɗe maṇ kopti go daṃ ka lu ɗe naṃ, asa naṃa mot wul jwasaṇ ka lu ɗe naṃ asa ngusi paḷti wul na nali mas jwasaṇ.
45 Yek sa ngusi wulti wul jwasaṇ ka, asa naṃa baḷti wulpi kokko kangwe ta Lami wu
46 Yek sa ngusi motgaa ka gib boo lubii ga Nya ten mas cin, asa naṃa ngukti wul na taṃi mbadli ɗaṇka boo ji yilkeni jwasaṇ ka,
47 asa naṃa taṣti ga Nya, a hwol hwulan nisi ɗa mal mbalaṇ mas. Yek Bagaa ngusisi mbaḷti majwe baḷ gem yek sa mbi kisti wu ten mas cin.

3

Ndokti ga kulki maṇ ngemti wul

1 Gas gon a Biturus suk Yohana naṃa laṭ lubii ga Nya ka cin sukti.
2 Yek majon kaju ten bi dlabii gwe asa mbe ɗe Mbuni Dlabii wu sa kan kulki gon, gwe ta ɓo taɓa laṭ na asaṇ gwas sowu. Asa kul taḷa kulkisi ten mas cin kaḷi taṣ ngem wul mal majwe asa te gib boo lubii ga Nyami wu.
3 Yek ta yen Biturus suk Yohana ten tet gib boo lubii ga Nyami wugo, yek ta ngemisi wul.
4 Yek Biturus suk Yohana wutit gwel. Yek Biturus wulti ɗe, <<Bo yenni!>>
5 Yek ta katisi kaṇg i'e ta ɓaṭti taṣ mbi ilgon malsi ne.
6 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wulpi ni ɗa so ama ilgwe ba paḷik go, yek ɗe na ndaḷti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat wu, tlinya taḳ li na asaṇ.>>
7 Yek Biturus ngip ang shinti gwasi, yek ta tlilti nya, yek gib asaṇ gwasi suk gwel asaṇ gwas ndaḷi.
8 Yek ta yil nya, yek ta njel laṭi, yek ta te gib boo lubii ga Nyami suksi ata naṃa yilti nya ata naṃa taṣti ga Nya.
9 Mas mbalaṃi yenti ten taṣti ga Nya wu,
10 yek sa yisti ɗe maṇ daṃti ka Mbuni Dlabii ata ngem wul wu kaṇ. Yek sa ɓo ang ten ngetli yek ɓanti ngusi cit gwasaṇ i'e na kangwe ta ndokti wu.

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ a gib boo lubii ga Nya

11 Yek kulki gwe sa ndokti wu ngip Biturus suk Yohana, yek mas mbalaṇ li tet malsi ɓaa-ɓaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu wu asa naṃa yenti wul cit ɓanti ten ilgwe pi wu.
12 Biturus yeni nu wugo yek ta wul mbalaṃi ɗe, <<Maṇ Israila yek laki yek ilgaṇ ni kii ma cit ɓanti nu ye? A yek laki yek ka ni nima wulti gwel nu ye? Ka ɓa yeni go na ndaḷti gaṇaṇ kaṇ ma ndok maḷgaṇ ma?
13 Nya gwe Ibirahim suk Ishiyaku suk Yakubu ngusit atl wu, tik ɗe Nya ga aba jinaṇ tik nalli Yesu zhel gwasi. Yesusi kaṇ ka nge yisti gwasi yek ka baḷtiti Bilatus gobna ko ɗe Bilatus lami ɗe taṣ zakti wu.
14 Ko ɗe ti wo maṇ cilti kaṇ a maṇ zok mbadl kaṇ wu, yek ka nge yisti gwasi, yek ka wule taṣ zakikii maṇ tlot mbalaṇ wu.

15 Yek ka dlo maḷgwe ata baḷ mbalaṇ mbadl gwe ba a paki sowu. Yek Nya pallaṭ kaami, mik yen kangwe pi wu na gwel gaṇaṇ.
16 Na nalti ga shin ga Yesu gwe ma ngas tenti wu kaṇ maḷgaṇ ɗe ka yisti wu mbi ndaḷti suk ndokti, yek gwel gwakaṇ yenikii ndokti gwasi.
17 <<Yilkeni jini, a yisi ɗe naḳkaṇ ka yisi ɗe tik ɗe Almasihu so, yek laki yek ka paḷi nu kangwe bacina jwakaṇ paḷi wu.
18 Ama naḳ gwisi kaṇ Nya njikaṇ ilgwe ta dlaṃ tumal maṇ dlaṃti gaɓa gwasi, ɗe Almasihu* gwas atla bomti.
19 Cin atl gaa ta Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka ata ndaḷli mbadl jwakaṇ,
20 kangwe ɗe ta ya shin Almasihu gwe ta botlikii ti wu sut ɗu, a Almasihusi kaɗe Yesu.
21 Ngetli kaṇ ta Yesu to to nya ka, se Nya palli mas wul pyali naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa gwasi tumal maṇ dlaṃti gaɓa jwe ta ɓotlsi ju.
22 Naḳ gwe Musa maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe, <Nya tlilikii maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon ka dlo gwakaṇ naḳ ami, ngetli kaṇ taḳ kataṇ kang ten mas ilgwe ta hwikii wu.
23 Mas maḷgwe kum gaɓa gwas sogo, Nya a mbolti ɗaḳa mbalaṇ jwas ka.>†
24 <<Mas maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jwe dlaṃ ilgwe a pi wu tun tet ten Samaila, sa dlaṃ gaɓa ten multi jimisi.
25 Ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ju dlaṃ wu suk gaɓa gwe Nya dlaḷli aba jwakaṇ jo jwakaṇ kaṇ. Naḳ gwe Nya wul Ibirahim ɗe, <Tumal mil jwakaṇ ba baḷ nalti mbalaṇ ji dii atli mas.>‡
26 Kii kaṇ Nya tlil zhel gwasi yek ta shinti malkii tas baḷkii nalti kangwe ta yillaḳii ɗaḳa yokit gwakaṇ kawu.>>

4

Sa taḷa Biturus suk Yohana dlaboo Sanhidirim

1 Biturus suk Yohana nima hwit gaɓa mbalaṇ nugo yek maṇ Paris suk bacina ga maṇ ɓaṭti lubiimi suk maṇ Saduki li tet malsi.
2 Mbadl lilisi naḳ ɗe mil shinti ji ɓotlisi nima dlaṃti ɗe a mbalaṇ tli ɗaka maṣhkaṇ ka tumal Yesu wu.
3 Yek sa dop Biturus suk Yohana yek sa lesi ka naḳ ɗe sukti ka ɓal wu se lu tlo.
4 Ten cin gwisi wo mbalaṇ wonti kum gaɓa gwasaṇ yek wonti kaṣi baḷ gem. Yek wontaṭ ji maani maṇ kopti mbaḷdli yek sa la zambaḷ kutl ɗe namtan (5,000).*
5 Lu tlo wugo yek guu suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa mogaa a Wurshelima.
6 Ka majwe mogaa go Hanana bal maṇ Paris suk Kayapas suk Yohana, suk Alekzanda suk mas maṇ boo ga bal maṇ Parismi ni kaṣi.
7 Yek sa taḷa kaa Biturus suk Yohana tet malsi, yek sa ngemsi ɗe, <<Wok baḷkii manti paḷti ilgaṇ wo? Na shin ga wok a ka paḷi wo?>>
8 Yek Biturus na Shishi ga Nya ka mbadl gwasi, wulsi ɗe, <<Guu suk bacina jinaṇ,
9 ngemti kaṇ ka naṃa ngemti gaṇaṇ ten kangwe kulki wu ndoki gwa? De ɗa nii kaṇ pi yek ta ndok gwi gwa?
10 Haṇ taḳ yisini kii ɗe ka ni a ɗe wu, suk mas jwakaṇ maṇ Yisiraila ɗe na ndaḷti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat kaṇ maḷgaṇ ɗe ka yenti wu ndoki. Yesu gwe ka ɓakti ka ten gudaḷ yencin yek Nya pallaṭ kaami wu.
11 Ni ga lishi ka gaɓa ɗe Yesu go naḳ,

<< <Ye gwe kii maṇ kinti bii kaa nge,
yek lak daṇ ɗe zok ye kinti bii wu kaṇ
ta ni.†>‡

12 Yesusi na ngus ka man kisti ga mbalaṇ, na shin gwas na ngusi kaṇ mbalaṇ a man mbit kisti. Naḳ ɗe ba Nya baḷ shin ga zobsi maḷgon ten dii atli, gwe mbalaṇ a mbi kisti tumali wu so.>>
13 Sa yen kangwe Biturus suk Yohana gaɓa na ndaḷti gahwulaṇ wu asa yisi ɗe sa paḷ lishti so, a ba maṇ wul ang kaɗe si so, yek ili cisi ɓanti. Yek sa yisi ɗe sa daṇ suk Yesu.

* **3:18 3:18** Sogo*Kiristi*. Nuk ni ka ndati ɗe 20 † **3:23 3:23** YenK. M. 18:15,18,19. ‡ **3:25 3:25** YenL. Z. 22:1; L. Z. 26:4. * **4:4 4:4** Modli suk mil mbalaṇ jwe mbaḷdli ten maṇ koptisi jo sa dlaṃsi so. † **4:11 4:11** Sogo *Ye dlanga bii* ‡ **4:11 4:11** YenZab 118:22.

14 Naḵ ɗe sa yen maḷgwe ndokisi dlaḷ nya a malsi wu, yek baṭa po man wulti ɗe ilgon so.
15 Yek sa wul Biturus suk Yohana ɗe taṣ yil ɗa dlaboo Sanhidirimi ka, yek sa gaɓa ka dlo gwasaṇ.
16 Yek sa wule, <<Yek ma paḷi majin ye naḵ ɗe sa paḷ wul cit ɓanti naḵ gaṇ, a baṃa manaṇ hwundaḷti so, naḵ ɗe mas maṇ Wurshelima yisi wu?>>
17 Yek sa po wuli ɗaɗe, <<Haṇ taṇ wulaṇsi ɗe taṣ zaki hwit gaɓa mbalaṇ ten bi shin ga maḷgwisi ba bi gwas ngusi maṭlti ɗaṇka mbalaṇ ka so ɗa.>>
18 Yek sa mbesi yek sa wulsi ɗe baṣ po hwi gaɓa maḷgon ten bi ga Yesu so, a baṣ po dlaṃ ilgon na shin gwas so ko njet.
19 Yek Biturus suk Yohana wulsi ɗe, <<Gaɓa ga Nya kaṇ ma koɓi ya ko gwakaṇ? Ɓo daamaṇkii.
20 Mi wo ma man daṇti mbetlak ten ilgwe ma yeni yek ma kumi wu so.>>
21 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirimi kumi nu wugo yek sa laki Biturus suk Yohana ɓanti ka dli. Yek sa zaksi taṣ zigaa naḵ ɗe sa mbi ilgwe sa nolsi dani sowu, a mbalaṇ naṃa ta tasti ga Nya ten ilgwe pi wu.
22 Maḷgwe mbi ndoktisi wo ta man gin ɗe kutl ɗe wupsi na zaṭ wi.

Maṇ kopti ngem Nya ɗe taṣ ndaḷḷaṣi gahwulaṇ

23 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirin zak Biturus suk Yohana wu yek sa pal mal yilkeni jwasaṇ maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe kiɗi maṇ Paṛis suk bacina jwasaṇ dlaṃisi wu.
24 Sa kumi nu wugo yek sa tlil yal nya mas jwasaṇ, yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa Nya, kik paḷ dii atli suk dlo nya suk bal ze na mas ilgwe ni gipsi wu.
25 Tumal Shishi gwakaṇ ka gaɓa suk zhel gwa Dauda aba gaṇaṇ yek ka wule,

<< <Yek laki ɗe mbadl lili majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu ye?
Yek laki yek mbalaṇ naṃa ɓelti bi ten
wul jwe ni ten koo lu ye?
26 Yek guu ga mbalaṇ ji dii atli suk bacina
jwasaṇ ɓel bi
taṣ nge Bagaa Nya suk Almasihu gwe
ta botlti wu.§>*
27 Nu kaṇ kaa Hiridus guu suk Buntus Bilatus gobna suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, suk maṇ† Yehuda mas mogaa ka baṇ ge taṣ ngem Yesu zhel gwa maṇ cilti gwe ka botlti ɗe Almasihu wu.
28 Yek sa paḷ ilgwe ka dlaḷli ɗe a pi tek wu.
29 Bagaa, kum kangwe sa nini ma lakti ɓanti ka dli wu, ma naṃa ngemti gwa taḵ baḷni ndaḷi mbadli kangwe ɗe ɓanti dlaṃti gaɓa gwa a cini sowu.
30 Tak ang gwa taḵ ndok maṇ cwo a ka paḷ wul cit ɓanti na ndaḷti ga shin Yesu zhel gwa maṇ cilti.>>
31 Sa pak ngemi Nya wugo yek bii gwe sa naṃa ngemti Nyami giɓi wu nwu i'e, yek ta njikaṇ mbadl gwasaṇ na Shishi gwasi yek sa ngusi dlaṃti gaɓa gwas na ndaḷi mbadli.

Maṇ kopti ga Yesu paḷ wul ka lu ɗe naṃ

32 Yek maṇ kopti daṃ na mbadl ɗe naṃ suk daamti ɗe naṃ mas jwasaṇ. Ko gon wule ilgaṇ go gi so, naḵ ɗe mas wul jwasaṇ wo ka lu ɗe naṃ kaṇ ni wu.
33 Yek mil shinti ngusi dlaṃti gaɓa mbalaṇ ten tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga Yesu, kangwe Shishi ga Nya baḷsi ndaḷti paḷti wu. Yek Nya baḷsi hwa wul gwasi mas jwasaṇ.
34 Ko gon gwasaṇ daṃi a ba ilgon niɗɗa so so, naḵ ɗe mas majwe lubii sogo lu nisi ɗa go asa wul ka asa taḷa wulpi te ɗi,
35 mal mil shinti ji botli, asa hwuli maṇ koptisi kangwe kokko lami wu.
36 Nu kaṇ Yusupu gwe a mil shinti ji botli mbet ɗe Barnabas paḷi. Shin Barnabas wo yek ɗe maṇ ndaḷlaṭ mbadli. Ti wo maṇ boo ga Lawi kaṇ tet ten zaṇdaḷ Kuburus.
37 Yek ta wul lu gon gwas ka, yek ta taḷa wulpi tet mal mil shinti ji botli.

5

Ilgwe Hananiya suk Sapiratu paḷi wu

1 Yek maḷgon gwe asa mbet ɗe Hananiya suk kili gwasi Sapiratu wu wul lu gon gwasaṇ ka.

§ **4:26 4:26** Sogo*Kiristi* * **4:26 4:26** YenZab 2:1-2. † **4:27 4:27** Na bi Giris Wo*Wonti mbalaṇ kaṇ*

2 Yek ta ɓel bi suk kilisi yek sa hwudaḷ naa wulpi ka. Yek ta taḷa naami tet mal mil shinti ji botli.
3 Yek Biturus wulti ɗe, <<Hananiya, yek laki yek guu maẓhe njikaṇ mbadl gwa nu hal yek ka sheli lal Shishi ga Nya ye, ɗe ka hwudaḷ naa wulpi lwisi kaẇu?
4 Ale lwisi wo gwakaṇ na ɗe ba ka ɓo wul ka sowu? A wulpi lwisi mago gwa. Yek mbik ɗe ka paḷi nu ye? Nya kaṇ ka shelti, mbalaṇ ka so.>>
5 Yek Hananiya kumi nu wugo yek ta nda atli, kaḷi-kaḷi yek ta maṣhi. Mas mbalaṇ kumi nu wugo yek ɓanti cisi ka.
6 Yek mil samali tlinya yek sa kan hwu gwasi yek sa lak lepti.
7 Laṃ daṇti wugo yek kilisi tul kaḷi a bata yis ilgwe pi wu so.
8 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Dlaṃini, kangwe ki suk kos gwa wul lu gwakaṇ ka wuk gwa?>>
Yek ta wuli ɗe, <<Yii, nu kaṇ ma wul ka.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yek laki yek ka ɓel bi suk kos gwa taḳ cingaḷaṇ Shishi ga Nya ye? Yekgu, asaṇ ji majwe lep kos gwa wu ka wullu ten bi dlabii wu, a ki mago nu kaṇ sa kanki asa sak lepki pak.>>
10 Yek ta nda atl kaḷi-kaḷi a cina ɗa Biturus ka, yek ta maṣhi. Yek mil samali te suɗi yek sa mbi hwuuni gwasi, yek sa kanti yek sa lak lepti a malkaṇ ɗa kos gwasi.
11 Yek mas motgaa ga maṇ kopti ji Wurshelima ɓanti ka, suk mas majwe kum ilgwe pi wu.

Mil shinti ji botli ndok mbalaṇ wonti

12 Yek mil shinti ji botli paḷ wul cit ɓanti wonti ka dlo ga mbalaṇ. Yek mas maṇ kopti ngusi motgaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu wu.
13 Ko ɗe mbalaṇ baḷsi nalti i'e wu, ama ba maḷgon ka naa mbalaṇ mbi ndaḷi gahwulaṇ cutgaa suksi so.
14 Mas na nu go, yek wontaṭ ga majwe ngaṣsi ten Yesu wu ngusi mbaḷti dli na modli na maani wu.
15 Nuk laki yek mbalaṇ ngusi yillaṭ ɗa maṇ cwo to deɓaḷ ɗaṇ ten lumulti ka ka baṃi, kangwe ɗe ko ta shishi ga Biturus mago ta taṇ jon jwasaṇ.
16 Hal tet ka baṇ jwe ni njaa mal Wurshelima wu mago, mbalaṇ tulli maṇ cwo jwasaṇ suk majwe maẓhe* ni kaṣi wu. Yek sa ndoki mas jwasaṇ.

Tlat bomti ga mil shinti ji botli

17 Yek bali ga maṇ Paris suk yilkeni jwas dakaḷ i'e, majwe sa ni ka mbalaṇ jwe asa mbesi ɗe maṇ Saduki wu.
18 Yek sa dop mil shinti ji botlisi yek sa yitlasi ka, ka bii gwe asa yitla majwe paḷ byas wul wu.
19 Ama yek yen shinti ga Nya ɓul dlabii bii yitlatisi ka yek ta yillaṣi, yek ta wulsi ɗe,
20 <<Laṇ lubii ga Nya taḳ te gib boo, akaa dlaḷ nya a dii boomi taḳ hwi gaɓa mbalaṇ mas ten pyal tantu daṃti gee.>>
21 Lu tlo wugo yek sa te gib boo lubii ga Nyami naḳ gwe yen shinti hwisi wu, yek sa njeli hwit gaɓa mbalaṇ.
Bal maṇ Parismi tuli suk ma jwas wu yek ta mbe mas kolsi ji dlaboo Sanhidirin, yek ta shinlu ɗe taṣ yilli mil shinti ji botlisi teɗi.
22 Yek maṇ hapti dlo li kaḷi wu yek baṣa mbisi a giɓi so. Yek sa lak hwi kiɗi jwasaṇ ɗe,
23 <<Ma mbi lu yitlatisi ga yitle ka ndaḷi, a maṇ ɓaṭti dlabiimi ni kaḷi, ama yek ma ɓul wugo yek baṃa mbi maḷgon a giɓi so.>>
24 Kiɗi maṇ Parismi suk bacina ga maṇ hapti dlomi kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi naḳ ɗe baṣa yis ilgwe a pi wu sowu.
25 Yek maḷgon gwe kum mil shintisi ten gaɓa wu, tul ka motgaa Sanhidirimi yek ta hwisi ɗe, <<Majwe kaa yitlasi go, sa ni te ka lubii ga Nya sa nima ta hwit gaɓa mbalaṇ.>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi li kaḷi suk majwasi yek sa yemsi teɗi. Sa lak mil shintisi ten laṭ ngetli so, naḳ ɗe ɓanti naṃa cit gwasaṇ ɗe gon a mbalaṇ laksi na ye wu.
27 Sa tullaṣi dlaboo motgaa Sanhidirin wu, yek bal maṇ Parismi ngemsi ɗe,
28 <<Ma wulaṇkii ɗe baḳ po hwi gaɓa mbalaṇ ten shin ga maḷlu so sa? Ama yek

* **5:16 5:16** Na Giris wo *Byas maẓhe*

gaɓa gwakaṇ ngash baṇ Wurshelima wi mas. A lamti gwakaṇ wo taḳ wuli ɗe mik tloti.>>

29 Yek Biturus ka lal ga naa mil shinti ji botlisi wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ nini taṇ kop gaɓa ga Nya man gaɓa ga mbalaṇ!>>
30 Nya gwe aba jinaṇ ngusit atl wu, tik palli Yesu kaami maḶgwe kaa tloti ɗe ka ɓakti ten gudaḶ yencin wu.
31 Yek Nya baḶti nalti yek ta pallaṭ ɗe guu suk maṇ kisti. Yek ta zaṭ ten ang shinti gwasi, taṣ ɓul tantu gwe maṇ Yisiraila a ci atl gaa wu, ata taasisi byas wul jwasaṇ ka.
32 Mik yen ilgwe pi wu na gwel gaṇaṇ. Shishi ga Nya gwe a Nya baḶ majwe kumit bi wu mago ta dlaṃ gaɓa dani.

33 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi i'e wule sa tlosi ka.
34 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Gamaliyel maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa, tik ɗe maḶgwe a mas mbalaṇ baḶti nalti i'e wu. Yek ta tlinya a nya ka dlaboo Sanhidirimi. Yek ta wule ta mil shinti ji botlisi ɓo nak yil deɓaḶ.
35 Yek ta hwi kosisi ɗe, <<Kii maṇ Yisiraila, paṇ ɗem'ɗem ten ilgwe kaa naṃa lamti taḳ paḶi majin wu.
36 Ka multi jon tek go maḶgon asa mbet ɗe Tudas ya yili yek ta ngusi mbokti ang ten gaa gwasi, ɗe ti wo ilgon kaṇ. Yek mbalaṇ zambaḶ ɗe wupsi (400) kop gaɓa gwasi. Yek majon tlot ka, yek majwe kop gaɓa gwas wu cat ɗaṇka.
37 Kaal ɗati, yek maṇ Galili gon asa mbet ɗe Yehuda ten gini gwe sa dlaṃ wontaṭ ga mbalaṇ wu. Ta po shel mbalaṃi jon pak, ama ti mago yek sa tloti. Yek majwe kopti wu cat ɗaṇka pak.
38 A naṃa ngemti gwakaṇ ten gaɓa gee taḳ zakaṇ majin taṣ zigaa, kume ilgwe sa naṃa dlaṃti go paḶti ga mbalaṇ kawu, a li tu gon so.
39 Ama kume ga Nya kawu, ka man dlaḶlaṭ gwasaṇ ka so, se ko taḳ daṃaṇ ɗe maṇ nget ilgwe Nya paḶi wu.>>

Yek gaɓa ga Gamaliyel taṇ mbadl gwasaṇ,
40 yek sa mbe mil shinti ji botlisi suɗi yek sa ɓosi. Yek paa sa wulsi ɗe baṣ po gaɓa ten bi ga Yesu so. Yek sa zaksi.
41 Yek mil shinti ji botlisi yil ɗaḳa lu motgaa Sanhidirimi ka na hwol tuki, naḳ ɗe sa mbuki taṣ tla bomti ten bi ga Yesu wu.
42 Mas cin yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa mbalaṇ asa nisi ma mbokti ang ɗe Yesu kaɗe Almasihu ka lubii ga Nyami suk lubii lubii.†

6

Maṇ kopti botl mbalaṇ ɗe nitgi ka kaṣi

1 Ka multi jwe wontaṭ ga maṇ kopti naṃa mbaḶti dli wu, yek maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris njel nalaṇti ten maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Arameya, ɗe modli jwe maani jwasaṇ maṣh wugo baṣa mbi ilga nguki gwe asa baḶi mas cin wu ndakce suk naa modlisi so.
2 Yek mil shinti ji botli ɗe kutl cet lop ju mbe motgaa ga mas maṇ kopti, yek sa wulsi ɗe, <<Mbun ɗe taṇ zakaṇ bi dlaṃti gaɓa ga Nya ama palaṇ ten bi huulti ilga nguki ya?
3 Yilkeni jinaṇ, botlaṇ mbalaṇ ɗe nitgi ka kii majwe kaa yissi ɗe maṇ ɓotlkaṇ, a Shishi ga Nya ni ka mbadl gwasaṇ wu, taṣ zini gwel ten bi huulti ilga ngukisi.
4 Mi wo ma zaṇ mbadl gaṇaṇ ten ngemti Nya suk dlaṃti gaɓa ten Yesu.>>
5 Yek gaɓe taṃi maṇ koptisi ɗa mas jwasaṇ. Yek sa botl Istipanus maḶgwe ngaṣti ten Yesu i'e, a Shishi ga Nya ni gipti pak wu. Yek sa botl Pilibus suk Burokoras suk Nikano suk Timan suk Parminas suk Nikolas maṇ Antakiya maḶgwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda wu pak.
6 Yek sa tala majwisi mal mil shinti ji botli, yek mil shintisi wutisi ang gaa, yek sa ngemisi Nya.
7 Yek wonti mbalaṇ kum gaɓa ga Nya ɗaṇka. Yek maṇ kopti wonti a Wurshelima i'e, yek maṇ Paṛis wonti njel ngaṣsi ten Yesu.

Bacina ji maṇ Yehuda dop Istipanus

8 Nya baḶ Istipanus hwa wul gwasi, suk ndaḶti paḶti wul, yek ta man paḶti kiɗi wul cit ɓanti ka mbalaṇ.

† **5:42 5:42** Sogo*Kiristi*

9 Yek majon jwe sa yil tet ka bii motgaa gon gwe asa mbe ɗe Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu.* Sa yil tet ka baṇ Sayirin suk Alekzandiriya suk atl ga Silisiya suk Asiya. Yek sa ngusi dlaḳti gaɓa suk Istipanus.
10 Ama yek basa mani na Shishi ga Nya gwe ni ka mbadl gwas wu so suk ɓotlkaṇ gaɓa gwas so.
11 Yek sa cok majon mukli tas wuli ɗe, <<Ma kum Istipanus ten dlaṃti gaɓa mbulti ga Nya, suk ten Musa maṇ dlaṃti gaɓa gwasi.>>
12 Yek sa tlil mbadl ga mbalaṇ suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa. Yek sa lak dop Istipanus, yek sa talat dlaboo Sanhidirin.
13 Yek sa tulli maṇ shelti lali, yek sa shelit lal gaa ɗe, <<A malgaṇ sa ten dlaṃti byas gaɓa ten lubii ga Nya maṇ cilti gee suk ten mbaṭ gaɓa ga Musa.
14 Ma kumti ten dlaṃti ɗe we Yesu maṇ Nazarat wu a jek bii gee ka, ata laki a baṃa po daṃaṇ naḳ gwe Musa mboki ang aba jinaṇ wu so.>>
15 Yek mas majwe ni ka dlaboomi wu wuti gwel Istipanus, yek sa yeni go cinag-wel gwas wo naḳ ga yen shinti ga Nya kaṇ ni.

7

Gaɓa gwe Istipanus hwi maṇ dlaboo Sanhidirin wu

1 Yek bali ga maṇ daṇti ka lubii ga Nya ngem Istipanus ɗe, <<Iljin ɗe sa dlaṃ tenki go gem ma?>>
2 Yek Istipanus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk aba jini, ɓo katini nini kaṇg. Nya maṇ nalti mboki ang koli gaṇaṇ Ibirahim ten kangwe ta ni wu a ta yi Mesopotamiya a bata ɓo daṃ a Haran so.
3 Nyami wulti ɗe, <Zak atl gwa suk majwa taḳ li kaṭ atl gwe ba mbokik ang dani wu.>*
4 <<Yek ta zak kaṭ atl ga maṇ Kaldiya yek ta lak daṃ a baṇ Haran. Koli gwas maṣh wugo yek Nya talaṭ tet ka lu gaṇ ɗe kaa naṃa daṃti wu.
5 Nyami bal lu Ibirahim a ɗe so ko njet. Ama ta dlalli gaɓa sukti ɗe ta balti lu ge suk maṇ gaṣ jwasi, ko ɗe a ba yen ɓo niɗɗa sowu.
6 Yek Nya wulti ɗe, <Mil jwa a pal daṃti maṇdaḳi ka atl gwe ba gwasaṇ ka sowu, asa pallaṣi ɗe zhel asa tla bomti se sa pal gin zambal ɗe wupsi.
7 Ama ba nol maṇ atl gwe pallaṣi ɗe zhel wu. Kaal ɗa nugo, mil jwa a yil tet ɗaḳa atl gwisi ka asa balaṇ nalti ka lu gee.>†
8 Yek Nya dlalli gaɓa suk Ibirahim ten bi palti salti ta mbok ang ɗe ti wo mbalaṇ gwas kaṇ. Yek Ibirahim zi Ishiyaku wu, yek ta salti ten cin na wusupsi kaal ɗa zaṭ gwasi. Kaal ɗa nu, yek Ishiyaku zi Yakubu, yek Yakubu wut aba jinaṇ ɗe kutl cet lop jwe ma yisaṇsi ju.
9 <<Yek dakalti lak aba jinaṇ jwisi ten wulti Yusupu yilka gwasaṇ ka, sa wulti kaɗe zhel ka atl ga Masar. Ama a Nya ni sukti
10 yek ta yillaṭ ɗaḳa mas bomti gwe ta tla wu ka. Yek Nya balti ɓotlkaṇ yisti wul suk hwol hwulan mal Pir'auna guu ga maṇ Masar. Yek ta pallaṭ ɗe guu a Masar suk bacina kaal ɗati.
11 <<Yek bal kuzaṇ gon nda ten mas atl ga Masar suk atl ga Kan'ana. Yek mbalaṇ wonti te ka bomti i'e naḳ ɗe ilga nguki niɗɗa sowu.
12 Yek Yakubu kumi ɗe ilga nguki ni Masar wugo, yek ta shin aba jinaṇ, yek ɗe ndat laṭ gwasaṇ Masar.
13 Laṭ gwasaṇ na lop wo, yek Yusupu hwi yilkeni jwas ɗe ti kaṇ. Yek Pir'auna yis maṇ boo gwasi.
14 Kaal ɗa nu, yek Yusupu laki tas mbe aba gwas Yakubu teɗi suk maṇ lubii gwasi mas, si ɗe kutl nitgi na namtan.
15 Yek Yakubu li Masar, kali kaṇ ta maṣhi suk aba jinaṇ.
16 Yek sa palli hwuu gwasaṇ tot Shekem, yek sa lepsi ka gazukɗi gwe Ibirahim wul mal mil ji Hamor wu.
17 <<Bal njaa ɗe ta Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlalli suk Ibirahim wugo, yek mbalaṇ jinaṇ wonti a Masar i'e.

* **6:9 6:9** ***Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu*** Naṃa mbokti ang ɗe, *Maṇ Yehuda jwe mbi gaa jwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel kawu* * **7:3 7:3** Yen L. Z. 12:1. † **7:7 7:7** Yen L. Z. 15:13,14.

18 Yek maḷgon gwe baṭa yis Yusupu sowu daṇ ɗe Pir'auna guu ga Masar.
19 Guu gwisi ka lak aba jinaṇ ten tlat bomti, tik cisi dlelngapcan yek zisi ngetli taṣ wut mil laḷi jwasaṇ ka taṣ maṣh ɗa.
20 <<Ka multi jwisi kaṇ sa zi Musa, yen‡ maṇ mbunti i'e. Yek sa ketaḷti ɗa aba gwas ka lip ɗe mekan.
21 Maṇ zaṭ jwas yillaṭ deɓaḷ wu, yek yen ga madli ga Pir'auna kanti yek ta ketaḷti ɗe yen gwasi.
22 Musa paḷ lishti ga maṇ Masar suk ɓotlkaṇ yisti wul gwasaṇ. Yek laki yek ta mbi ndaḷti paḷti wul suk yek ta man gaɓa i'e.
23 <<Ta ɓal ka gin ɗe kutl ɗe wupsi go yek ta kumi ka mbadl gwas ɗe, taṣ lak yen yilkeni jwasi maṇ Yisiraila.
24 Ta li malsi yek ta yen kangwe ba Masar gon naṃa ɓot ga ba Israila gon wu, yek ta lak ɓetti ti hal yek ta tloti.
25 Muse daṃ gwa we yilkeni jwas maṇ Yisiraila a yisi ɗe Nya shinti taṣ yillaṣi ɗaka daṃti ɗe zhel ka, ama yek baṣa yisi so.
26 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek ta mbi maṇ Yisiraila jon ɗe lop ten dlanti gwasaṇ. Yek ta tesi dlo ɗe taṣ laḳaṇ dlo gwasaṇ, yek ta wulsi ɗe, <Kii wo yilkeni kaṇ, yek laki ɗe kaa naṃa dlanti gwakaṇ ye?>
27 <<Yek maḷgwe kumi cwo yilka gwas wu wul Musa ɗe, <Wok lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo?
28 Ka naṃa lamti taḳ tloni naḳ gwe ka tlo ba Masar ahwul gwa?>§
29 Musa kumi nu wugo yek ta ap te atl ga Midiya ka, yek ta paḷ daṇti maṇdaḳi. Kaḷi kaṇ ta wut mil maani ɗe lop.
30 <<Kaal ɗa gin ɗe kutl ɗe wupsi, yek Nya tul mal Musa naḳ wule yen shinti gon gwasi ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me, njaa mal tlaṇdaḷ Sinai.
31 Musa yeni nu wugo yek ɓanti citi yek ta am te mali ka taṣ yeni i'e ɗa. Ta am tek wugo yek Nya gaɓa sukti ɗe,
32 <Amik ɗe Nya ga aba jwakaṇ, Nya ga Ibirahim suk ga Ishiyaku suk ga Yakubu.>* Ta kumi nu wugo yek ɓanti citi i'e yek ta njel daḍalti, yek baṭa po man yenti ludaṃi so.
33 <<Yek Nya wulti ɗe, <Tus kaptaḷan gwa ka, lu gwe ka dlaḷ dani go lu gi kaṇ.
34 A yen kangwe mbalaṇ ji naṃa tlat bomti a Masar wu, a kum kulu gwasaṇ ga kumti dli wi, yek a susut wi ta kissi. Ningo teɗi ta shinki te Masari ka.>†
35 <<Musa gaṃi ɗe sa ngeti ɗe sa dlaṃ ɗe, <i lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo wu?> Ti kaṇ Nya shinti taṣ daṇ ɗe bagaa suk maṇ kisti gwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel ka, tumal yen shinti gwas gwe tul malti ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me wu.
36 Muse ka yillaṣi ɗaḳa atl ga Masar ka. Yek ta paḷ kiɗi wul cit ɓanti ka dlo gwasaṇ a kaḷi, suk dlaḷka bal ze gwe asa mbe ɗe Zil bal ze wu,‡ suk wul cit ɓantisi jwe ta paḷi ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe maṇ Yisiraila paḷi ka me wu.
37 <<Tik wul maṇ Yisiraila ɗe, <Nya a shin maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon naḳ gwe ta shinaṇ wu, ka dlo gwakaṇ tet ka mbalaṇ jwakaṇ.>§
38 Tik mwe gaa aba jinaṇ maṇ Yisiraila ka lu ɗe naṃ ka me, suk yen shinti ga Nya gwe gaɓa sukti ten tlaṇdaḷ Sinai wu. Yek Nya hwit gaɓa ten kangwe mbalaṇ a mbi mbadl wu, ɗe taṣ hwinii.
39 <<Ama yek aba jinaṇ nge kopti gaɓa gwasi. Yek sa ngeti. Yek sa lam palti te atl ga Masar ka mani.
40 Yek sa hwi Haruna yilka gwas ɗe, <Paḷini gunki gwe ma ngusit atli ata ndenii cina wu. Musa ɗe ta yillaṇi tet ka atl ga Masar go ma po yis ilgwe mbit wu so!>*
41 Kaḷi kaṇ sa paḷ gunki gon naḳ yen tla. Yek sa takit wul, yek sa paḷ hwol tuk na ilgwe sa paḷi na ang gwasaṇ wu.
42 Yek Nya yil ɗaḳa tantu jwasaṇ ka, yek ta zaksi taṣ ngusi atl cin suk kyatlaḷ ɗa. Naḳ gwe ni ga lishi ka lishti ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya wu.
<< <Kii maṇ boo ga Israila,
ami kaṇ ka baḷaṇ nalti ka gin
ɗe kutl ɗe wupsi ka me gwa?

‡ **7:20 7:20** Sogo *Zok yen a cina ɗa Nya ka* § **7:28 7:28** Yen Yil 2:14. * **7:32 7:32** Yen Yil. 3:6 † **7:34 7:34** Yen Yil 3:5,7,8,10. ‡ **7:36 7:36** Zil bal ze *Nu kaṇ asa mbe bal ze gwisi. Kaḷi kaṇ Nya wul Musa ɗe taṣ ɓo sada gwas ten ze, yek ta ɓo wugo yek bal zesi tatl ɗe lop, yek maṇ Yisiraila yil ka dlomi.* § **7:37 7:37** Yen K. M. 18:15. * **7:40 7:40** Yen Yil 32:1.

43 Kaa baḷ nalti lu waal ga gunki gwakaṇ
gwe akaa mbet ɗe Molek,
suk kyatlaḷ ga gunki gwakaṇ gwe akaa
mbet ɗe Rampan wu.
Gunki jimi kaɗe wul jwe kaa paḷsi ɗe
taḳ ngusisi atl wu.
Yek laki ningo ba laki asa taḷakii† cina ɗa
atl ga Babila ka.>
44 <<Tenti ni aba jinaṇ ɗa gwe sa ngusi
laṭ na nali ka me wu. Tenti gwisi kaṇ Nya
hwi Musa ɗe taṣ paḷi, yek ta paḷi kangwe
Nyami hwit ɗu.
45 Tenti gwisi kaṇ sa lak mbi ka gini jwe
Joshuwa ndesi cina, ɗe ta mbolisi maṇ atl
ga Kan'ana kawu. Tenti gwisi ni ɗa hal yek
la gini gwe Dauda daṇ ɗe guu ga Israila
wu.
46 Dauda ka mbi hwol hwulan mal Nya,
yek ta ngemti ɗe taṣ kini lubii Nya ga
Yakubu,‡ lubii gwe maṇ Yisiraila a ngusit
atl giɓi wu.
47-48 <<Ko ɗe ba Nya Bal Kakshe a daṇ
ka lubii gwe a mbalaṇ kin sowu, yek
Sulemanu yen ga Daude kin bal lubiimi.
Naḳ gwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon
dlaṃ wu ɗe,
49 << <Bagaa Nya dlaṃ ɗe,
Dlo nya kaɗe gobdlan guu gini,
a dii atl kaɗe lu zaṭ asaṇ gini.
Wudaḷ ga bii gwi kaṇ kaa kini gwi?
A ko kaṇ lu shukti gini ko?
50 Amik paḷ mas wul jwisi na ang gi sa?>§
51 <<Kii mbalaṇ maṇ laṣhi kumti bi, kii
ɗe ka nge baḷti Nya mbadl jwakaṇ wu.
Dlip baḳaa kan gaɓa ga Shishi ga Nya so
naḳ aba jwakaṇ paḷi wu.
52 Maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon gwe ba
aba jwakaṇ cit dlelngapcan sowu niɗɗa so.
Majwe dlaṃ bi tulti ga maṇ zok mbadl wu
mago sa tlosi ka. A ningo kaa baḷ bi gwasi
yek kaa tlot wi.
53 Kii ɗe mil shinti ji Nya baḷkii mbaṭ
gaɓa ga gwasi* yek baḳaa man kopti
sowu.>>

Sa lak Istipanus na ye

54 Maṇ dlaboomi kumi nu wugo, yek
mbadl lilisi i'e hal yek sa as shin.
55 Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga Isti-
panus wugo yek ta lak gaa to dlo nya ka,
yek ta yen nalti ga Nya, a Yesu ni ga dlaḷli
njaa malti ten ang shinti gwasi.
56 Yek Istipanus wule, <<A yen dlo nya
ga ɓuli, yek a yen Yen ga Mbalaṇ, ta dlaḷ
njaa mal Nya ten ang shinti gwasi.>>
57 Yek sa cek kaṇg jwasaṇ ka na ang,
yek sa lak yal, yek sa tli tet tenti ka mas
jwasaṇ.
58 Yek sa dlaḳti te kaal baṇ ka, yek sa
njel lakti gwas na ye. Yek majwe tulli gaɓa
tenti wu wut lukaḷ jwasaṇ mal yen samali
gon gwe asa mbet ɗe Shawulu wu.
59 Sa naṃa lakti ga Istipanus nugo yek
ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa Yesu, kan mbadl
gini.>>
60 Yek ta nda na gahwulaṇ, yek ta wuli
na ndaḷti ɗe, <<Bagaa, taasi majin byas
ilgaṇ ɗe sa paḷi wu ka.>> Yek multi gwas
paki.

8

1 A Shawulu ni kaḷi ata nima pit kaal
maṇ tlot ga Istipanus.

Maṇ kopti tla bomti, yek sa cat ɗaṇka

Ten cin gwisi kaṇ sa ci dlelngapcan
motgaa ga maṇ kopti i'e a Wurshelima.
Yek maṇ koptisi cat ɗaṇka atl ji Yehudiya
suk Samariya ka. Mil shinti ji botli ka sa
kaḷi na ngusaṇ.
2 Yek majwe asa ngusi atl Nya i'e wu lep
Istipanus. Yek sa mul maṣhkaṇ gwasi na
duu tuk i'e.
3 Yek Shawulu ngusi dlot gwas ten cit
dlelngapcan motgaa ga maṇ kopti. Ta
ngusi kopti lubii lubii ata dopsi na maani
na modli ata naṃa yitlat gwasaṇ ka ka bii
gwe asa yitla majwe paḷ byas wullu.

Pilibus dlaṃ gaɓa maṇ taṃti a Samariya

4 Yek majwe sa catsi ɗaṇka wu ngusi
maṭlti asa naṃa dlaṃti taṃi gaɓa ten
Yesu.
5 Pilibus su ka bal baṇ gon ga Samariya,
yek ta dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten Almasihu
kaḷi.

† **7:43 7:43** Yen Amo 5:25. ‡ **7:46 7:46** Ka lishti jon tek wo*Lubii ga Yakubu* § **7:50 7:50** Yen Ish 66:1,2. * **7:53 7:53** Sogo *Nya*

6 Yek mas maƞ baƗmi kat kaƞg ka gaɓa
gwe Pilibus dlaƗmsi wu naƙ ɗe sa yen wul
cit ɓanti gwe ta paƗli wu.
7 Naƙ ɗe na daɗalti suk desti lee kaƞ a
duu maƶhe ngusi yilti ɗaƙa wonti majwe
sa te gipsi wu ka. Yek majwe dli jwasaƞ
tla kawu suk kulki ndoki wonti.
8 Yek mbalaƞ ji baƗmi paƗ hwol tuk i'e.

Pilibus mo suk Siman maƞ waali

9 MaƗlgon ni ɗa asa mbet ɗe Siman, ta laƗm
multi ten paƗlti waali ka baƞ a ɓanti ci maƞ
atl ga Samariya ten ilgwe ta paƗli wu. Ta ɓa
yen gaa gwas go ɗe ti wo baƗ mbalaƞ kaƞ.
10 Ti kaƞ a maƞ Samariye mas na kak-
she na nak'eni katit kaƞg, asa kul wule,
<<MaƗlgaƞ go tik ɗe maƞ ndaƗlti paƗlti wul
ga nya gwe asa mbet ɗe maƞ paƗlti wul cit
ɓanti wu.>>
11 Ti kaƞ asa kop gaɓa gwasi naƙ ɗe sa
kuu na yenti wul cit ɓanti ka waal gwe ata
paƗli wu.
12 Ama mbalaƗmi kum taƗmi gaɓa gwe
Pilibus dlaƗmisi ten Nya ɗe guu suk ten bi
shin ga Almasihu Yesu wu, yek sa baƗl gem
na gaɓa ga Pilibus. Yek ta paƗlisi baptisma
na modli na maani.
13 Yek Siman ngaɜsti ten Yesusi pak, yek
sa paƗlit baptisma, yek ta ngusi kopti ga
Pilibus mas lu gwe ta li wu, yek Siman
ngip bi ka ang na yenti kiɗi wul cit ɓanti
maƗlti.
14 Mil shinti ji botli kumi wi ɗe maƞ
Samariya ɓal ɗe maƞ kopti wu, yek sa shin
Biturus suk Yohana malsi.
15 Biturus suk Yohana mbuki malsi
wugo, yek sa ngemisi Nya ɗe ta Shishi ga
Nya susut tensi.
16 Sa paƗli naƙ gwisi naƙ ɗe Shishi ga
Nyami ɓo susut tensi so, ɗe ya paƗlisi
baptisma na* shin ga Yesu Bagaa wu.
17 Yek Biturus suk Yohana wutisi ang gaa
wu, yek Shishi ga Nya susut tensi.
18 Siman yeni ɗe ang kaƞ a mil shinti zi
mbalaƞ ten gaa a Shishi ga Nya susut tensi
wu, yek ta takisi wulpi,
19 yek ta wulsi ɗe, <<Mbokini nini ang
kangwe ba zi-ang mbalaƞ ten gaa asa mbi
Shishi ga Nya wu.>>
20 Yek Biturus wulti ɗe, <<Haƞ taƙ paki
ka wutu ki suk wulpi gwa, naƙ ɗe ka
daƗmaƞ gwa we ka man wulti zok wul ga
Nya na wulpi wu.
21 Ze gwa ni ka ilgaƞ ɗe ma naƗma paƗlti
wu so, naƙ ɗe mbadl gwa ni hwaɓi mal
Nya sowu.
22 Ci atl gaa mal Nya ten byas mbadl gwe
nik ɗa wu, taƙ ngem Nya taɜs taasik byas
wul gwe nikka mbadl wu ka.
23 A nikma dlaƗmti naƙ gwisi naƙ ɗe aɓa
yeni go yokit ni gipki i'e, a paƗlti byas wul
dop mbadl gwa wu.>>
24 Yek Siman wulti ɗe, <<Ngemini nini
Nya ne, ba ilgon ka wul jin ɗe kaa dlaƗm
wu mbi so.>>
25 Biturus suk Yohana hwi gaɓa ten
daƗmti gwasaƞ suk Yesu wu, yek sa dlaƗmisi
taƗmi gaɓa ga Nya kaƗli, yek sa pal tet
Wurshelima. De sa ɓal go yek sa ngusi
dlaƗmti taƗmi gaɓe ɗaƞka nak mil baƞ ji
Samariya wonti jwe ni ten tantu wu.

Pilibus mo suk ba Itiyopiya gon

26 Yek yen shinti ga Nya gon wul Pilibus
ɗe, <<Li tu kudu, aka kop tantu laɓi, gwe
yil sut Wurshelima yek su Gaza wu.>>
27 Yek ta nda tantu kaali. Ta naƗma laɜt
nugo yek ta mo suk ba Itiyopiya† gon gwe
baɜta man paɜt suk modli sowu, kaksha
mbalaƞ kaɗe ti. Tik ɗe maƞ zaɜt wul ga
guu ga maɗli ga Itiyopiya gwe asa mbet
ɗe Kandisi wu. Ta li taɜs ngusi Nya atl a
Wurshelima,
28 ata ɓal ten tantu palti. Ata ni ka kapsi
gaƗlla gwasi ta naƗma dlaƗmti ka lishti ga
Ishaya maƞ dlaƗmti gaɓa ga Nya to nya ka.
29 Yek Shishi ga Nya wul Pilibus ɗe, <<Li
te mal kapsi gaƗlle ka, taƙ ngusi kopti gwas
njaa-njaa.>>
30 Yek Pilibus li te mali ka na apti, yek
ta kum maƗli ten dlaƗmti ka lishti ga Ishaya.
Yek ta ngemti ɗe, <<Lishti gaƞ ɗe ka naƗma
dlaƗmti go ka yis gaami ya?>>
31 Yek maƗli wulti ɗe, <<Ɗa nii kaƞ ba yis
gaami gwi, ɗe ba maƗlgon ka mboki ang
dani sowu?>> Yek ta ngem Pilibus ɗe taɜs
te ka kapsi gaƗlle malti.

* **8:16 8:16** Sogo*Ka* † **8:27 8:27** Atl ga Itiyopiya wo yek lu gwe ni tu nya ɗa ɓal ze Nilu ni wu.

32 Ilgwe maḷi naṃa dlaṃti ka gaɓa ga
Nyami go, yek ɗe lu gwe wule,
<<Sa dlaḳti naḳ mbaḷa gwe sa taḷat ka lu
mboshti wu.
Naḳ gwe a ba yen mbaḷa a kul so ɗe sa
ɓa wutlit maḍlaṇ kawu,
nu kaṇ ti mago yek baṭa wule ilgon so.
33 Naḳ ɗe baṣa pallaṭ ɗe ilgon sowu, yek sa
nget paḷti hwa kisti gaɓa wu.
Wok ka man yisti ji mil jwas wo?
Naḳ ɗe sa kan mbadl gwas ɗa ten dii
atl kawu.>>‡
34 Yek maḷi ngem Pilibus ɗe, <<Bo hwini,
maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe lish lu gaṇ go
ten gaa gwas kaṇ ta naṃa gaɓa a, ko ten
zobsi maḷgon?>>
35 Yek Pilibus ndet gaɓa ten lishti gwisi,
yek ta hwit taṃi gaɓa ten Yesu.
36 Sa naṃa laṭ nugo, yek sa lak mbi ze
gon. Yek maḷi wul Pilibus ɗe, <<Ze kawu,
yek ka laki a baḳa paḷi baptisma so ye?>>§
38 Yek ta laki yek kapsi gaḷḷe dlaḷi. Na
ti na Pilibus yek sa su ka zesi yek Pilibus
paḷit baptisma.
39 Sa yil tot ɗaḳa zesi kawu go, yek Shishi
ga Nya kan Pilibus ka. Yek ba ta po yenti
so, ama yek ta ngusi hwol tuki ata naṃa
zaṭgaa.
40 Yek Pilibus lak mbi gaa gwas ka baṇ
Azotus, yek ta ngusi maṭlti ka mas baṇ
jwe ni kaḷi wu ata naṃa dlaṃti gaɓa maṇ
taṃti ten Yesu se naḳ ta mbuki ka baṇ
Kaisariya.

9

Cit atl gaa ga Shawulu

1 A Shawulu yima cit dlelngapcan maṇ
kopti ji Bagaa Yesu, ata naṃa wulti ɗe ta
tlosi ka. Yek ta li mal bal maṇ Paris,
2 yek ta ngemti ɗe taṣ lishit gaɓa gwe
ta lak baḷi ka bii motgaa jwe ni ka baṇ
Demaskus wu. Ta paḷi naḳ gwisi kangwe
ɗe ta mbi majwe sa naṃa kopti Tantu ga
Yesu wugo ata dopsi, ata ɓalsi ka, ata taḷasi
tet Wurshelima na modli na maani wu.
3 Ta naṃa laṭi yek ta ɓal njaa a De-
maskus nugo, yek baṷ! Cilti gon sut nya
cilli lu gwe ta ni wu ka.
4 Yek ta nda atli, yek ta kum yal gaɓa gon
gwe wulti ɗe, <<Shawulu! Yek laki yek ka
nima cit dlelngapcan ye?>>
5 Yek Shawulu wule, <<Bagaa, wok ɗe ki
wo?>>
Yek yal gaɓe wule, <<Amik ɗe Yesu,
maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan wu, naḳ
ɗe ka nima cit dlelngapcan maṇ kopti ji
wu.
6 Tlinya taḳ li ka baṃi, sa hwik ilgwe nik
ngetli ɗe taḳ paḷi wu.>>
7 Yek majwe naṃa laṭ sukti wu dlaḷ ka
yek baṣa man wulti ɗe ilgon na ɓanti, naḳ
ɗe sa kum yal gaɓe ama yek baṣa yen
maḷgon sowu.
8 Yek Shawulu tlinya. Ta ɓul gwel go, ta
po man yenti lu so. Yek sa ngiɓit ang, yek
sa taḷat ka baṃi.
9 Yek ta mul ɗe mekan ata ni dwami, a
baṭa nguk ilgon so a baṭa tla ilgon so.
10 A maṇ kopti gon ni ɗa a Demaskus
shin gwas kaɗe Hananiya. Bagaa Yesu
ɓulit gwel yek ta takit bi ɗe, <<Hananiya!
>>
Yek ta ndaḳi ɗe, <<Bagaa, amik gu.>>
11 Yek Bagaami wulti ɗe, <<Li ten tantu
gwe asa mbe ɗe Taki wu aka li lubii ɗa
Yehuda ka, aka kum gaṣ ga maḷgon tet
Tarsus asa mbet ɗe Shawulu, ka yenti ten
ngemti Nya.
12 A Shawulu mago Nya ɓuli gwel wi,
yek ta yen maḷgon gwe asa mbet ɗe
Hananiya wu, ta zit ang ten gaa ta gwel
gwas ɓuli.>>
13 Yek Hananiya wule, <<Bagaa, a kum
wul wonti ten maḷḷu, kangwe ata paḷi
ngalci mbalaṇ jwa a Wurshelima wu.
14 A yekgu ta tul ɗee na ndaḷti tet mal
kiɗi maṇ Paris wi ɗe taṣ dop mas majwe
asa ngusik atl wu.>>
15 Yek Bagaami wul Hananiya ɗe, <<Lak
mbiti, a botlti wi taṣ hwi gaɓa majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu tenaṇni na guu
jwasaṇ suk maṇ Yisiraila pak.
16 Ba mbokit ang ten kangwe ɗe ngetli
kaṇ taṣ tla bomti i'e tenaṇ wu.>>
17 Yek Hananiya li, yek ta te ka lubiimi.
Yek ta wut ang ten gaa ga Shawulu, yek ta
wulti ɗe, <<Yilka gini, Bagaa Yesu gwe tul

‡ **8:33 8:33** Yen Ish 53:7,8. § **8:36 8:36** Ka lishti jon wo sa mbaḷ ndati ɗe 37 *Yek Pilibus wulti ɗe, <<Kume ka ngaṣki ten Yesu na mbadl ɗe naṃ go ba paḷiki.>> Yek maḷi wule, <<A ngaṣsaṇ ten Yesu Almasihu tik ɗe Yen ga Nya.>>*

malki, aka naṃa laṭ teɗɗu ka shinaṇni ta gwel gwa ɓul ɗa taḳ man yenti lu, a Shishi ga Nya njikaṇ mbadl gwa.>>
18 Kaḷi-kaḷi yek ilgon naḳ kola yil tet ka gwel ga Shawulu, yek gwel gwas ɓuli. Yek ta tlinya, yek sa paḷit baptisma.
19 Ta nguk wul wugo, yek ndaḷti gwas pali.

Shawulu dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu

Yek ta laṃ multi mal maṇ kopti jwe ni Demaskus wu.
20 Njet nugo yek ta nde dlaṃti gaɓa mbalaṇ ɗaṇka lu motgaa ji maṇ Yehuda ɗe, Yesu wo Yen ga Nya kaṇ.
21 Yek ɓanti ci mas majwe kumti wu, yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ale maḷgaṇ kaɗe maṇ lakti ga majwe ngaṣsi ten maḷgwisi ka bomti a Wurshelima wu na? Ta tul ɗee taṣ dopsi ata taḷasi ga ɓali mal kiɗi maṇ Paṛis! >>
22 Yek Shawulu ndaḷ ten dlaṃti gaɓa ga Nya. Yek ta gulsi maṇ Yehuda jwe ni Demaskus wu yek baṣa po wulti ɗe ilgon so. Naḳ ɗe ta nisi ma dlaṃti ɗe, gem Yesu kaɗe Almasihu wu.
23 Kaal ɗa multi wonti, yek maṇ Yehuda ɓel bi taṣ tlo Shawulu,
24 ama yek ta kum ilgwe sa ɓel bi ɗe sa paḷit ɗu ka. De sa naṃa ɓaṭti dlabii baṃi, na ka cin na ka gasi taṣ mbiti taṣ tlot wu.
25 Yek mil lishti jwas kanti ka ka gaɗa ka gasi, yek sa shitti a kaal baṃi tuka shu bii.
26 Tet kaḷi go yek ta ap te Wurshelima ka. Yek ta ngwe ɗe ta mogaa suk maṇ kopti, ama yek ɓanti gwas cisi naḳ ɗe baṣa kan ɗe gem kaṇ ta pal ɗe maṇ kopti wu so.
27 Yek Barnabas kanti yek ta taḷat mal mil shinti ji botli. Yek ta hwisi kangwe Shawulu yen Bagaa Yesu ten tantu wu, suk kangwe ta gaɓa sukti wu, suk kangwe ta hwi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu ka baṇ Demaskus na ndaḷi gahwulaṇ wu.
28 Yek Shawulu daṇ suksi a Wurshelima. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka, ata naṃa gaɓa ten bi ga Bagaa Yesu na ndaḷi gahwulaṇ.
29 Yek ta ngusi dlaḳti gaɓa suk maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris wu, yek sa ngwe ɗe taṣ tloti.
30 Yilkeni maṇ kopti kumi nu wu, yek sa taḷat ka baṇ Kaisariya. Yek sa lakti tantu yek ta li Tarsus.
31 Yek motgaa ga maṇ kopti ji Yehudiya suk ji Galili suk ji Samariya wu mas mbi taṃi daṃti. Yek sa ndaḷ ten kopti ga Yesu naḳ ɗe Shishi ga Nya ndaḷli mbadl gwasaṇ wu. Yek sa ngusi wontaṭi asa naṃa daṇti asa nima baḷti nalti Bagaa Yesu. Biturus li baṇ Lida suk Jopa.
32 Biturus naṃa maṭlti ka atl ji maṇ Yehuda nugo yek ta la yenti ga mbalaṇ ji Nya jwe sa naṃa daṃti ka baṇ Lida wu.
33 Kaḷi kaṇ ta mbi maḷgwe asa mbet ɗe Iniyas, maḷgwe kaṭ tli gon gwas tla kawu. Ta paḷ gin ɗe wusupsi ata ni atli, baṭa man laṭ so.
34 Yek Biturus wulti ɗe, <<Iniyas, Yesu Almasihu ndokki wi, tlinya taḳ tlil lumulti gwa.>> Ninge-ninge yek ta tlinya.
35 Yek mas majwe ni ka baṇ Lida suk naa baṇ jwe ni atl ga Sharon wu yenti, yek sa pal ɗe maṇ kopti ga Yesu.
36 Ka baṇ Jopa njaa mal baṇ Lida wo, maṇ kopti gon ni ɗa shin gwas kaɗe Tabita (gwe na Giris wo yek ɗe Dokas* wu). Ata kul paḷ wul na ang gwasi ata baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.
37 Ka multi jwisi wo, yek ta paḷ cwo, yek ta maṣhi. Yek sa pol hwuuni gwas ka, yek sa zi to ka tlal bii ka.
38 Yek maṇ kopti kumi ɗe Biturus ni Lida. Naḳ ɗe dlo ga Jopa suk Lida dlenti sowu, yek sa shin mbalaṇ ɗe lop taṣ wulti ɗe taṣ li tet malsi baḷe-baḷe.
39 Yek Biturus li suksi. Ta mbuk lu malsi wu, yek sa tolti ka tlal biimi. Yek modli jwe maani jwasaṇ maṣh wu mas dlaḷ mal Biturus, asa naṃa kulu asa nitma mbokti ang ten lukaḷ suk naa wul jwe Dokas paḷisi ɗe ta yi suksi wu.
40 Yek Biturus yillaṣi deɓaḷ mas jwasaṇ, yek ta ngus na gahwulaṇ, yek ta ngem Nya. Yek ta ballaṭ tumal hwuunisi, yek ta wule, <<Tabita, tlinya.>> Yek Tabita ɓul gwel. Ta yen Biturus wu, yek ta tlinya, yek ta daṃ na zhila.
41 Yek Biturus ngiɓit ang, yek ta tlilti nya. Yek Biturus mbe mbalaṇ ji Nya teɗi suk

* **9:36 9:36** Na *Tabita*bi Yehuda suk*Dokas*bi Giris so, yek ɗe *Nang*.

modli jwe maani jwasaṇ maṣhi wu, yek ta mbokisi ang tenti, ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wi.
42 Yek ili maṭl ka baṇ Jopa mas, yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Bagaa Yesu.
43 Yek Biturus laṃ multi a Jopa ɗa malgon gwe asa mbet ɗe Siman, maṇ mokti kuul gon.

10

Korneliwus shini lu Biturus

1 Malgon ni ɗa ka baṇ Kaisariya shin gwas wo Korneliwus. Ti wo gon ka kiɗi maṇ hapti dlo jwe asa mbesi ɗe Maṇ Italiya wu.
2 Ti suk maṇ boo gwasi mas sa ɓanti Nya i'e. Ata baḷ wul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu na mbadl ɗe naṃ, ata ngem Nya mas cin.
3 Gas gon ka cin sukti yek Nya ɓulit gwel, yek ta yen yen shinti ga Nya gwe tul malti wu, yek ta wulti ɗe, <<Korneliwus!>>
4 Yek ta yenti na gwel ɓanti, yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, yek ke?>> Yek yen shinti ga Nyami ballit ɗe, <<Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti gwas wu wi, ata yen baḷti wul gwe ka nima baḷti majwe ba wul nisi ɗa sowu wi.
5 Ningo shinlu te Jopa ka taṣ mbek Siman malgwe asa mbet ɗe Biturus wu.
6 Ta ni ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka, malgwe lubii gwas ni ten bi bal ze wu.>>
7 Yen shinti ga Nyami zigaa wu, yek Korneliwus mbe ɗe lop ka zhel jwasi suk ɗe naṃ ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷit wul wu, jwe asa ngusi Nya atl wu.
8 Yek ta hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta shinsi te Jopa ka.

Nya ɓuli gwel Biturus

9 Lu dlo wi ɗe cin sukti ɓal go, a majwe Korneliwus shinsi ɓal njaa taṣ mbuki ka baṃi wu, yek Biturus to ten gaa bii taṣ ngem Nya.
10 Kuzaṇ lak njel tlo Biturus, a ba ilga nguki gwe sa naṃa zaṭi wu ɓo no so. Yek Nya ɓulit gwel,
11 yek ta yen dlo nya ɓuli. Yek ilgon naḳ bal lukaḷ yil suɗi.
12 Yek ta yen wul me suk ji lubii wonti a giɓi, wul maṇ asaṇ ɗe wupsi, suk wuci suk ɓalkaṇ, suk yadli.
13 Yek yal gaɓa gon wulti ɗe, <<Biturus, tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>>
14 Yek Biturus ndaḳit ɗe, <<Bagaa a pi nu so, a ɓo taɓa ngukti tlu gwe ba ni hwaɓi ɗe ta maṇ Yehuda nguk wu so.>>
15 Yek yal gaɓe po wulti ɗaɗe, <<Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu, ɗe byasi so.>>
16 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa bal lukaḷi pal to nya ka.
17 A Biturus naṃa daamti gwas ten ilgwe pi wu nugo, yek majwe Korneliwus shinsi wuk ju, sa mbi boo ga Siman wi. A sa ɓal ten bi dlaboo.
18 Yek sa kum gaẓi ɗe, ko Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu naṇ ɗe?
19 Biturus yima daamti gwas ten ili nugo, yek Shishi ga Nya wulti ɗe, <<Siman, mbalaṇ ɗe mekan* jon naṃa ngot gwa.
20 Tlinya taḳ su malsi, ɓaa-ɓaa, a kaḷi suksi amik shinsi teɗi.>>
21 Biturus susut mal mbalaṃi yek ta wulsi ɗe, <<Ami kaṇ ka naṃa ngot gini. Yek tullaḳii ye?>>
22 Yek mbalaṃi wulti ɗe, <<Bal maṇ hapti dlo ga Roma gon gwe asa mbet ɗe Korneliwus wu ka shinni. Zok mbalaṇ maṇ ɓanti Nya kaɗe ti, malgwe a maṇ Yehuda mas baḷti nalti wu. Yen shinti ga Nya dlaṃit ɗe taṣ shinik lu taḳ li ɗatka taṣ kum ilgwe ka dlaṃ wu.>>
23 Yek Biturus telsi gibboo yek ta ngwesi lumulti.

Biturus ɗa Korneliwus ka

Lu tlo wu, yek Biturus suk yilkeni maṇ kopti jon a Jopa li suksi.
24 Lu tlo wugo yek sa mbuk lu Kaisariya. A Korneliwus ɓalma ɓaṭti gwasaṇ hal ta mbe yilkeni suk yelaṇ jwas tet wi.
25 Biturus te ka lubiimi wu, yek Korneliwus ngusit atli yek ta baḷti nalti.
26 Yek Biturus ngipti yek ta wulti ɗe, <<Tlinya ka, am mago mbalaṇ kaṇ naḳ ki.>>
27 Biturus yima gaɓa sukti nugo, yek ta te giɓ boomi, yek ta mbi mbalaṇ wonti.

* **10:19 10:19** Ka lishti gon tek wo*Lop*A jon lishti jo wo sa lish wontaṭ jwasaṇ so.

28 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii na gaa gwakaṇ kaa yisi ɗe mbaṭ gaɓa gaṇaṇ kan ɗe ta maṇ Yehuda, pi suk maḷgwe ba maṇ Yehuda ka sowu sogo taṣ li ɗaasi ka so. Ama Nya mboki ang ɗe ba wule a Nya nge majon a ta lam majon so.
29 Yek laki ɗe sa shinlu ɗe ta li tet wugo yek a tuli baa nge so. Haṇ ta ɓo ngemki, yek laki yek ka mbe ye?>>
30 Korneliwus ndaḳit ɗe, <<Ndat cin ɗe wupsi ka ɓal ge, ka cin sukti a naṇa ngemti Nya a ɗaaka. A ni nugo yek maḷgon dlaḷ a cina ɗaaka lukaḷ gwas wo maṇ cilti i'e.
31 Yek ta wulaṇ ɗe, <Korneliwus Nya kum ngemti gwe ka naṇa ngemti gwas wu wi, ata yen wul jwe aka baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu wi.
32 Shin lu te Jopa ka ta mbek Siman gwe asa mbet ɗe Biturus wu, ta ni ɗe maṇdaḳi ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka gwe lubii gwas ni njaa ten bi bal ze wu.>
33 Yek laki yek a shinik lu baḷe-baḷe, yekgu mbun wi naḳ ɗe ka tul wu. Ningo mik ɓallu mas jinaṇ a cina ɗa Nya ka, taṇ kum ilgwe ta hwik ɗe taḳ dlaṃi nii wu.>>
34 Yek Biturus ndesi gaɓa ɗe, <<Ningo a yisi wi ɗe gem kaṇ Nya wo ta lam maḷgon man gon so.
35 Ata kan mbalaṇ mas lu gwe sa yil tet kaḷi wu kume sa ɓantiti asa paḷ gem ka daṇti gwasaṇ wu.
36 Yek ɗe taṃi gaɓa maṇ tullaṭ taṃi daṃti, gwe Nya hwi maṇ Yisiraila tumal Bagaa Yesu ga mas mbalaṇ wu.
37 Ka yisaṇ ilgwe pi ka mas atl ga maṇ Yehuda wu gwe nde tet Galili kaal ɗa gaɓa ga Yohana ten baptisma wu.
38 Nya botl Yesu ga Nazarat wu, yek ta njikaṇti na Shishi gwasi, yek ta baḷti ndaḷti. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka ata nima paḷti hwa wul mbalaṇ. Ta yilli majwe sa ni a ang ɗa guu mazhe kaju naḳ ɗe Nyami ni sukti wu.
39 <<Mi wo mik yen ilgwe Yesu paḷi wu mas, ka atl ga Yehudiya suk ka baṇ ga Wurshelima na gwel gaṇaṇ. Bacina ji maṇ Yehuda ɓakti ten gudaḷ yencin yek sa tloti.
40 Yek Nya pallaṭ kaami ten multi gwas na mekan, yek ta laki yek mbalaṇ yenti.
41 Mas mbalaṇ ka yen Yesu kaal ɗa tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka gwas so, ama mi ɗe Nya botlni taṇ yeni ama dlaṃ wu, mi ɗe ma nguk wul yek ma tla sukti wu.
42 Yek Yesu hwini ɗe taṇ dlaṃi mbalaṇ ama daḷisi kaṇg ɗe, ti kaṇ Nya lakti ɗe maḷgwe a kisi gaɓa majwe maṣh wu suk majwe yi kaami wu.
43 Maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya mas gaɓa tenti ɗe mas maḷgwe ngaṣti ten Yesu go Nya a taasit byas wul gwas ka.>>
44 Tun a Biturus yima gaɓa, yek Shishi ga Nya susut ten majwe naṃa kumti gwas wu.
45 Ili ci ɓanti maṇ Yehuda maṇ kopti jwe tul suk Biturus wu. De sa yeni wi ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa mbi Shishi ga Nya wu.
46 Naḳ ɗe sa kumsi ten taṣti ga Nya, asa naṃa gaɓa na bi† jwe ba gwasaṇ ka sowu.
Yek Biturus wuli ɗe,
47 <<Maḷgon a man ngeti ɗe ta paḷi baptisma majin na ze nwa? Si mago sa mbi Shishi ga Nya wi naḳ gwe ma mbi wu.>>
48 Yek Biturus laki ɗe taṣ paḷisi baptisma ka shin ga Yesu Almasihu. Yek sa ngemti ɗe taṣ nak laṃisi multi.

11

Biturus hwi maṇ kopti a Wurshelima mas ilgwe pi wu

1 Mil shinti ji botlisi suk naa yilkeni maṇ kopti ka atl ga Yehudiya kumi ɗe majwe ba maṇ Yehuda ka so mago sa kan gaɓa ga Nya ka mbadl jwasaṇ wu.
2 Biturus li Wurshelima wu yek maṇ Yehuda maṇ kopti matlti.
3 Yek sa wulti ɗe, <<Ka li lubii ɗa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu yek ka nguk wul suksi.>>
4 Yek Biturus hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta yillisi gaa mi ɗe,
5 <<A yi ka baṇ Jopa, a nima ngemti Nya yek Nyami ɓuli gwel, yek a yen ilgon naḳ bal lukaḷ ga ɓuli, gwe yil sut nya yek mbuki sut ka lu gwe a ni wu.
6 A sul gwel ka bal lukaḷi go, wul me suk ga lubii maṇ asaṇ ɗe wupsi kawu, suk kaa wuci suk kaa ɓalkaṇ suk kaa yadli a giɓi.

† **10:46 10:46** Sogo*Zopsi bi jon*

7 Yek a kum yal gaḃa gon gwe wulaṇ ɗe, <Tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>
8 <<Yek a ballit ɗe, <A pi nu so Bagaa a ɓo taɓa ngukti tlu jwe ba mbun ɗe ta maṇ Yehuda nguk naḳ jin wu so.>
9 <<Yek yali po gaḃa ɗaɗe, <Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu ɗe byasi so.>
10 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa sa kan bal lukaḷi to nya ka.
11 <<A yi kaḷi nugo yek majwe sa shinsi tet Kaisariya wuk ɓal ju ten bi dlaboo ga lubii gwe ani giɓi wu.
12 Yek Shishi ga Nya wulaṇ ɗe ta kopsi ɓaa-ɓaa, yek yilkeni ɗe mukka jin koɓaṇni yek ma te ka lubii ga maḷi.
13 Yek ta hwini kangwe ɗe yen shinti ga Nya tul malti, yek ta wulti ɗe <Shin lu su Jopa ka ta mbek maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu toɗi.
14 Ta hwik kangwe ka mbi kisti wu suk mas maṇ lubii jwa.>
15 <<A ndesi gaḃa wi nugo yek Shishi ga Nya susut tensi naḳ gwe ta susut tenaṇni wu.
16 Yek a daam ilgwe Yesu Bagaa dlaṃ wu ɗe, <Yohana paḷi mbalaṇ baptisma na* ze, ama kii wo Nya a paḷikii baptisma na Shishi gwasi.>
17 Naḳ ɗe sa ngaṣsi ten Almasihu Yesu Bagaa wugo, yek Nya baḷsi ilgwe ta baḷaṇnii ɗe ma ngaṣaṇni ten wu. Wok ɗe ami ta nge ilgwe Nya lami wu wo?>>
18 Sa kumi nu wugo, yek baṣa po wule ilgon so, ama yek sa taṣ Nya ɗe, <<Majwe ba maṇ Yehuda ka so mago Nya paḷisi tantu cit atl gaa taṣ mbi kisti pak.>>

Paḷti wul ji motgaa ga maṇ kopti a Antakiya ka atl ga Siriya

19 Yek maṇ kopti cat ɗaṇka naḳ ɗe mbalaṇ ngesi i'e wu hal yek sa dlo Istipanus. Yek maṇ koptisi jon li dlenti hal a Pinikiya suk Kuburus suk baṇ Antakiya. Yek maṇ Yehuda kaṇ sa ngusisi dlaṃti gaḃa ga Nya na ngusaṇ.
20 Ko ɗe jon jwasaṇ tet Kuburus suk tet Sayirin li Antakiya yek sa dlaṃi taṃi gaḃa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu. Sa hwisi gaḃa maṇ taṃti ten bi ga Yesu Bagaa.
21 Ndaḷti ga Nya ni ka maṇ koptisi, yek laki yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu yek mbalaṃi pal ɗe maṇ kopti.
22 Maṇ kopti jwe asa mogaa a Wurshelima kumi nu wugo, yek sa shin Barnabas te Antakiya ka.
23 Ta mbuki Antakiya wugo, yek ta yen hwa ilgwe Nya paḷisi wu, yek ta ndaḷlisi daala taṣ kop Yesu Bagaa na gem suk na mbadl ɗe naṃ.
24 Barnabas wo hwa mbalaṇ kaṇ gwe ngaṣti ten Yesu wu. A ndaḷti ga Shishi ga Nya ni gipti i'e pak. Mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal ɗe maṇ kopti sabona wul jwe Barnabas paḷi wu.
25 Yek Barnabas sa ngot ga Shawulu a Tarsus.
26 Barnabas mbit wu yek sa li Antakiya sukti. Kaa Barnabas suk Shawulu daṃ a Antakiya gin ɗe naṃ asa nima hwit mbalaṇ wonti gaḃa ga Nya. A Antakiya kaṇ sa nda mbet ga maṇ kopti ɗe Kirista.
27 Ka multi jwisi kaṇ maṇ dlaṃti gaḃa ga Nya jon sut Wurshelima su Antakiya.
28 Yek gon kaṣi maḷgwe asa mbet ɗe Agabus wu gaḃa, yek ta wule, <<Bal kuzaṇ a tul ten mas dii atli.>> Naḳ gwisi pi ka gin gwe Kaludiwus ni ɗe guu wu.
29 Yek maṇ kopti jwe ni Antakiya wu, zi ka mbadl gwasaṇ ɗe sa zi-ang maṇ kopti jwe ni Yehudiya wu, kokko na kangwe ta man baḷti wu.
30 Yek sa paḷi nu wugo, yek sa shinlu na zaṭ ang gwasaṇ tumal Barnabas suk Shawulu yek sa baḷ bacina ji maṇ kopti a Yehudiya.

12

Yilti ga Biturus ɗa ka lu leti ka

1 Ka multi jwisi kaṇ yek Hiridus guu njel nget ga maṇ kopti yek ta ngusi dopti jwasaṇ.
2 yek ta laki yek sa dlo Yakubu yilka ga Yohana na bal puka.
3 Ta yeni ɗe naḳ gwisi taṃi maṇ Yehuda ɗa wu, yek ta dop Biturus pak. Naḳ gwisi pi go asa naṃa motgaa ga burodi gwe ba yis ni giɓi sowu.

* **11:16 11:16** Sogo*Ka*

4 Hiridus dop Biturusi wugo yek ta lakti
ka lu leti. Yek Hiridus zi maṇ hapti dlo ɗe
kutl cet mukka taṣ ɓaṭti, ten ɗe ta paḷit kisti
gaɓa ka dlo mbalaṇ kaal ɗa motgaami.
5 A Biturus ni ga le ka nugo, yek maṇ
kopti ngusit ngemti Nya i'e.
6 Ka gas gwe lu a dlo a Hiridus taḷa
Biturus taṣ kisit gaɓa wu, a Biturusi ni
yembaḷ ga ɓali na zaa gaḷla ɗe lop ka dlo ga
maṇ hapti dlo ɗe lop. A maṇ hapti dlomi
jon naṃa ɓaṭti bi dlabiimi mi.
7 Ni nugo yek yen shinti ga Nya tul mal
Biturus, yek punke cil ka. Yek ta taṇ
Biturus yek ta paɗaḷ. Yek ta wulti ɗe,
<<Tlinya, baḷe-baḷe!>> Yek zaa gaḷle ɓatl-
ɓatl ka yek lokit ɗa ten yal ang ka.
8 Yek yen shinti wulti ɗe, <<Kin lukaḷ suk
kaptaḷan gwa.>> Yek Biturus kini. Yek yen
shinti po wulti ɗaɗe, <<Lak bal lukaḷ gwa
taḳ koɓaṇni.>>
9 Yek Biturus kopti yek sa yil ɗaḳa lu
letisi ka, a ba Biturusi yisi ɗe ilgwe naṃa
paṭ go gem ka so. Ta daṃaṇ gwa we Nya
ka ɓulit gwel yek ta yen ilgwe pi wu.
10 Sa ɗakci maṇ ɓaṭti lwisi ga na naṃ suk
ga na lop wugo, yek sa li tet mal dlabii gwe
sa le na gaḷla wu. Yek dlabiimi ɓul na ga
gwasi, yek sa yili. Sa ɓal ka dlo baṃi go
yek yen shinti ga Nyami zigaa.
11 Gaa ceti Biturus wi ɗe ta yisi ɗe ilgwe
pi go gem kawu, yek ta wule, <<Ni go a yisi
wi ɗe Bagaa Nya, kik shin yen shinti gwa
suɗi taṣ yillaṇ ɗaḳa byas ilgwe Hiridus paḷi
wu ka. Suk mas yokit gwe maṇ Yehuda
lami ɗe taṣ paḷi wu.>>
12 Biturus yisi nu wugo yek ta li lubii ɗa
Maryam ka ana ga Yohana gwe gon shin
gwas kaɗe Markus wu, kaḷi kaṇ mbalaṇ
mogaa wonti yek sa ngusi ngemti ga Nya.
13 Yek Biturus ɓo bi dlabiimi. Yek zhel
yen kili gon asa mbet ɗe Roda yil teɗi taṣ
yen maḷgwe naṃa ɓot bi dlabimi wu.
14 Yek ta kumi ɗe yal ga Biturus kawu,
yek bata ɓul dlabimi so na hwol tuki. Yek
ta pal te gibboomi ka na apti, yek ta hwisi
ɗe, <<Biturus ni ten bi dlaboo!>>
15 Yek sa wulti ɗe, <<Ama ka ni i'e ma?>>
Yek ta wulsi ɗe gem kaṇ ta nisi ma dlaṃti.
Yek sa wulti ɗe, <<Yen shinti ga Nya gwe
ni sukti wu kaṇ.>>
16 Yek Biturus ngusi ɓot bi dlaboomi, sa
lak ɓul go, yek sa yenti yek ɓanti cisi.
17 Yek Biturusi paḷisi na ang ɗe taṣ ɓo
daṃ mbetlak, yek ta hwisi kangwe Nya
yillaṭ ɗaka lu letisi kawu. Yek ta wulsi ɗe,
<<Hwi Yakubu suk naa yilkeni jinaṇ ilgwe
pi wu.>> Yek ta tlinya yek ta li zobsi lwisi
gon.
18 Yek lu dlo wu yek ili gulsi maṇ hapti
dlo jwe naṃa ɓaṭti lwisi wu i'e, ten ɗe yek
mbi Biturus ye?
19 Hiridus ngo Biturus wi ɗe baṭa mbit
sowu, yek ta ngem maṇ ɓaṭti lwisi ten
ilgwe pi wu, yek ta laki ɗe taṣ tlosi ka.

Maṣhkaṇ ga Hiridus

Kaal ɗa nugo, yek Hiridus zak Yehudiya
yek ta li Kaisariya yek ta nak laṃ multi
kaḷi.
20 Ka multi jwisi kaṇ maṇ Taya suk maṇ
Sidon lili mbadl Hiridus. Yek sa mo bi
mas jwasaṇ yek sa li tet malti, a Bilastus
zok zhel ga Hiridus nisi kaali. Yek Bilastus
nɗaḳisi yek saḷi mal Hiridus. Yek sa ngemi
ɗe taṣ paḷ daṃti taṃti sukti naḳ ɗe ilga
nguki gwasaṇ wo tet ka atl ga guumi kaṇ
a yil tet wu.
21 Cin gwe sa botli wu tul wu, yek
Hiridus daṇ ten gobdlan guu ata ni ka
lukaḷ guu gwasi, yek ta hwi gaɓa mbalaṇ.
22 Sa kum gaɓa gwas wu, yek sa tlil yal
gwasaṇ nya yek sa wule, <<Yal gaɓa gaṇ
go ga mbalaṇ ka so, ga Nya kaṇ.>>
23 Kaḷi-kaḷi yek yen shinti ga Nya ɓoti,
yek ta nda atli naḳ ɗe ta baḷ nalti Nya
sowu. Yek zhibaḷ nguk tli gwas ka hal yek
ta lak maṣhi.
24 Yek maṇ kopti ngusi dlaṃti gaɓa ga
Nya mbaṭl ɗaṇka a mbalaṇ nima ngaṣti
ten Yesu.
25 De kaa Barnabas suk Shawulu pak
ilgwe sa zisi paḷti a Wurshelima wu, yek
sa pal te* Antakiya ka. Yek sa kan Yohana
gwe gon shin gwas wo Markus wu ang.

13

Maṇ kopti botl Barnabas suk Shawulu yek sa shinsi

* **12:25 12:25** Ka lishti jon wo*Tet Wurshelima*

1 Ka maṇ kopti jwe ni Antakiya jo, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya suk maṇ lishti ni gipsi. Kaa Barnabas suk Siman gwe gon shin gwas ke Duni wu, suk Lukiya mbalaṇ ga Sayirin, suk Manayen daka ga Hiridus guu, suk Shawulu wu.

2 Sa nima ngusti atl Nya na paḶti kaḶkaze nugo, yek Shishi ga Nya wulsi ɗe, <<Yilli ninini Barnabas suk Shawulu, naḵ ɗe a botlsi ɗe taṣ paḶi wul wu.>>

3 Sa pak ngemti Nya suk paḶti kaḶkaẓesi wu, yek sa katisi ang gaa, yek sa laksi tantu.

Shawulu suk Barnabas ten zaṇdaḶ Kuburus

4 Barnabas suk Shawulu majwe Shishi ga Nya shinsi wu su Salukiya, tet kaḶi go yek sa te ka jirgi ze yek sa li ten Kuburus.

5 Sa te ka baṇ Salamis wu yek sa dlaṃ gaɓa ga Nya ka bii motgaa. A Yohana ni suksi ata nisi ma zaṭ ang.

6 Yek Barnabas suk Shawulu maṭl ɗaṇka zaṇdaḶi ka hal yek sa mbuki baṇ Paposa, yek sa mo suk maṇ Yehudiya maṇ waal gon, maḶgwe shel lal ɗe ti wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya keti wu. Shin gwas ke Bar-Yeshuwa,

7 tik ni suk Sarjiyus Bulusu gobna wu. Gobna wo mbalaṇ maṇ yisti wul kaṇ i'e, yek ta laki yek mbet Barnabas suk Shawulu naḵ ɗe ta lam kumti gaɓa ga Nya wu.

8 Yek maṇ waal gon gwe shin gwas ni na bi ga Giris kaɗe Alimas wu ngwe ɗe ba gobne ngaṣti ten Yesu, naḵ gwe kaa Barnabas suk Shawulu mbok ang dani wu so.

9 Yek Shawulu maḶgwe asa po mbet ɗe Bulus wu, ata ni ga njikmi na Shishi ga Nya wuti gwel Alimas

10 yek ta wulti ɗe, <<Ki wo yen ga guu maẓhe kaṇ maṇ nget mas ilgwe ni hwaɓi wu! Mbadl gwa ni ga njikmi na shelti lali suk mas yokiti. A gasi kaṇ ka zak ballaṭ gaɓa gem ten Bagaa Nya ka gwi?

11 Ni go Nya a nolki na ndaḶti gwasi. Ka pal ɗe dwa, a ka laṃ multi ba ka man yenti cilti cin so.>>

KaḶi-kaḶi yek ɓondi suk daṃshal yitlat ka, yek ta ngusi didipti lu ata naṃa ngot maḶgwe a ngiɓit ang wu.

12 Gobne yen ilgwe pi wu, yek ta ngaṣti ten Yesu naḵ ɗe ɓanti citi na kangwe ta kum gaɓa ga Nya wu.

Bulus suk Barnabas a Antakiya ka atl ga Bisidiya

13 Yek Bulus suk yelaṇ laṭ jwas te ka jirgi ze yek sa li Paposa tet Perga ka atl ga Pampiliya. Kaali kaṇ Yohana zaksi yek ta pal te Wurshelima ka.

14 Tet baṇ Perga kaṇ sa li baṇ Antakiya ka atl ga Bisidiya. Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal go, yek sa li ka lu motgaa ga maṇ Yehuda, yek sa daṃ na zhila.

15 Kaal ɗa dlaṃti gaɓa ka mbaṭ gaɓa ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya, yek bacina ga lu motgaami shin gon gwasaṇ mal kaa Barnabas suk Bulus ɗe, <<Yilkeni jinaṇ kume gaɓa gwe a ndaḶli madl mbalaṇ wu nikii bi go, dlaminii ne.>>

16 Yek Bulus tlinya yek ta paḶisi ang ɗe taṣ katit kang, yek ta wule, <<Maṇ Israila suk majwe ba maṇ Yisiraila ka sowu, ɓo katini nini kang!

17 Nya ga maṇ Yisiraila botl aba jinaṇ yek ta laki yek mbalaṇ jinaṇ wonti asa yi ka atl ga Masar. Yek ta yillaṣi tot ɗa Masar ka na ndaḶti gwasi

18 ko ɗe sa nget kumti bi. Ama yek Nya dlo mbadl na si* yek sa paḶ wul jwe sa lami, ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe sa daṃ ka lap wu.

19 Yek ta tlo maṇ Kan'ana ka. Bi gwasaṇ ɗe nitgi. Yek ta baḶ atl gwasaṇ maṇ Yisiraila ɗe gwasaṇ.

20 Naḵ gwisi pi ka gin zabaḶ ɗe wupsi na ɗe kutl namtan.

<<Kaal ɗa nu, yek Nya ngusisi baḶti maṇ kisti gaɓa ɗe bacina. Hal yek taḶe multi ji Samaila maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya.

21 Yek mbalaṃi ngemi ɗe ta Nya baḶsi guu, yek ta baḶsi Shawulu yen ga Kish maṇ boo ga Bilyaminu tik paḶ guu ga gin ɗe kutl ɗe wupsi.

22 Nya shit Shawuli wu, yek ta palli Dauda ɗe guu gwasaṇ. Yek Nya gaɓa ten

* **13:18 13:18** Ka lishti jon wo *Ama yek ta pi naṣi*

Dauda ɗe, <A mbi Dauda yen ga Yesse wi maḷgwe zaṇ ten mbadl gwasi a ta ni ten mbadl wu, ta paḷi ilgwe a lami wu.>

23 <<Tumal mil boo ga maḷgaṃi kaṇ Nya tulli maṇ Yisiraila Yesu maṇ kisti naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa wu.

24 A ba Yesu ɓo tul sowu, Yohana dlaṃi maṇ Yisiraila gaɓa ten bi cit atl gaa suk paḷti baptisma.

25 De Yohana pak paḷti ilgwe Nya zitɗu wugo, yek ta wuli ɗe, <Kaa daṃaṇ gwa we wok ɗe ami wo? Amik ɗe Almasihu so ca. Wowo, ta yi sudi kaal ɗa ami, ti kaṇ zaa kaptaḷan gwas mago a mbuki ta paṭl ka so.>

26 <<Yilkeni jini, mil ji Ibirahim suk kii maṇ ɓanti Nya ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu, mi kaṇ tulli ni gaɓa ten bi kisti.

27 Yek ba maṇ Wurshelima suk guu jwasaṇ yis Yesu so yek sa lilti ka. Yek sa njikaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe asa dlaṃisi mas gas shukti gwasaṇ wu.

28 Ko ɗe baṣa mbi ilgwe a laki asa baḷ bi tlot ga Yesu sowu, yek sa ngem Bilatus ɗe taṣ tloti.

29 Sa njikaṇ mas ilgwe maṇ dlaṃti gaɓe lishi tenti wu, yek sa yillaṭ sut ɗa ten gudaḷ yencimi ka, yek sa lepti ka gazukɗi.

30 Ama yek Nya pallaṭ kaami.

31 Yek majwe li Wurshelima sukti tet Galili wu, ngusi yenti gwasi ga multi wonti. Sik nima hwiti mbalaṇ ilgwe sa yeni na gwel gwasaṇ ɗe pi na ti wu.

32 <<Mik nikii ma dlaṃti taṃi gaɓa gwe Nya dlaḷli suk aba jinaṇ go

33 ta njikmi nii wi, mi mil jwasaṇ ɗe ta palli Yesu kaami wu. Naḳ gwe ni ga lishi ka Zabura na lop wu ɗe,

<< <Ki wo yen gi kaṇ,
Ase go a daṇ ɗe aba† gwa wi.>‡

34 Nya palli Yesu kaami tot ka gazukɗi baṣ po maṣh so ɗa. Gem kaṇ Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlaṃ wu, ɗe ta pallaṭ kaami wu, gwe wule.

<< <Ba zikii ang na gem naḳ gwe a dlaḷlit gaɓa Dauda§ ɗe ba paḷi wu.> >>

35 Ni ga lishi ka Zabura gon ɗaɗe,

<< <Ka zak maṇ cilti gwa taṣ moki ka so.>

36 <<Dauda pak paḷti wul ka multi jwas wugo, yek ta maṣhi. Yek sa lepti mal aba jwasi, yek dli gwas moki ka.

37 Ama Yesu ɗe Nya pallaṭ kaami go ta moki so.

38 <<Yilkeni jini, a lami taḳ yisi ɗe tumal Yesu wu kaṇ Nya a taas byas wul ji mbalaṇ ka.

39 Mas majwe ngaṣsi ten ti go sa mbi kisti, ama ba mbaṭ gaɓa ga Musa a man kisti mbalaṇ so.

40 Paṇ ɗem'ɗem ba ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃ wu pi tenkii so,

41 << <kumini kii, ɗe a kaa jeti na shin ga Nya wu.
Ta ɓanti cikii akaa maṣhi
naḳ ɗe ba paḷ ilgon ka multi jwakaṇ,
ilgwe baḳaa baḷ gem ɗe amik paḷi sowu
Ko ta maḷgon hwikii ɗe a paḷi wu.>* >>

42 Bulus suk Barnabas ɓa yil ɗaḳa bii ngemti Nyami ka go, yek mbalaṃi ngemsi ɗe taṣ ya mbaḷisi dlaṃti gaɓa ten wul jwisi ɗa, gas shukti gwasaṇ maṇ tulti.

43 Mbalaṇ zigaa wu, yek maṇ Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda na ndaḷi mbadl wu kop Bulus suk Barnabas. Yek kaa Bulus suk Barnabasi ndaḷlisi gahwulaṇ ɗe taṣ ci cina na zaṭ mbadl gwasaṇ ten Yesu.

44 Gaṣ shukti po ballaṭ tet wugo, yek mas maṇ baṃi mogaa taṣ kum gaɓa ga Nya.

45 Yek maṇ Yehuda yeni ɗe mbalaṇ wonti mogaa wu, yek sa dakaḷ i'e, yek sa ngusi nget ilgwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek sa ngusi byalti gwasi.

46 Yek Bulus suk Barnabas gaɓa baṇa ɓanti so yek sa wule, <<Mbun ɗe taḳii maṇ Yehuda kaa kum gaɓa ga Nya cina. Ama naḳ ɗe kaa nge wu, kaa mbok ang wi ɗe kaa mbuki taḳ mbi mbadl gwe ba a paki sowu so. Mi wo mali mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.

47 Go yek ɗe ilgwe Nya zini wu,

<< <A lakkii† wi ɗe cilti ga majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
Taḳ‡ tullaṇ kisti ka dii atli mas.>§ >>

† **13:33 13:33** SogoA *zaḳ wi* ‡ **13:33 13:33** Yen Zab 2:7. § **13:34 13:34** Yen Ish 55:3. * **13:41 13:41** Yen Hab 1:5.
† **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. ‡ **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. § **13:47 13:47** YenIsh 49:6.

48 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kumi
nu wugo, yek sa paḷ hwol tuki i'e, yek sa
dlaṃ ɗe gaɓa ga Nya zok gaɓa kaṇ. Yek
majwe Nya botlsi ɗe sa mbi mbadl gwe ba
a paki sowu kaṣi ngaṣsi ten Yesu.
49 Yek gaɓa ga Nya ngusi lakti ang ɗaṇka
baṃi ka mas.
50 Ama yek maṇ Yehuda cok modli jon
jwe ɓanti Nya majwe ɗe a mbalaṇ nallaṣi
wu, suk kiɗi maani ji baṃi. Yek sa tlil nget
ga Bulus suk Barnabas, yek sa mbolsi ɗaka
baṇ gwasaṇ ka.
51 Yek sa bat kushka ga baṃi ɗa ten asaṇ
gwasaṇ ka, ta daṇ ɗe ilgwe a daami maṇ
baṃi wu, yek sa li Ikoniya.
52 Yek maṇ kopti jwe ni kaḷi wu njikaṇ
na hwol tuki suk Shishi ga Nya.

14

Bulus suk Barnabas ka baṇ Ikoniya

1 Yek Bulus suk Barnabas li ka lu motgaa
ka baṇ Ikoniya naḳ gwe asa kul paḷi wu.
Yek sa dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ, yek
maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda
ka sowu ngaṣsi ten Yesu.
2 Ama yek maṇ Yehude jwe nge ngaṣsi
ten Yesu wu cok majwe ba maṇ Yehuda
ka sowu, yek sa lil dlo gwasaṇ suk maṇ
koptisi ka.
3 Mas na nu yek Bulus suk Barnabas laṃ
multi kaḷi asa naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya, a
Nya mbok ang ɗe ilgwe sa dlaṃ go gem
kaṇ, naḳ ɗe ta laki yek sa paḷ wul cit ɓanti
wu.
4 Yek maṇ baṃi tatl ɗe lop, jon pi kaal
maṇ Yehude, a jon wo yek sa pi kaal mil
shinti.
5 Yek majwe ba maṇ Yehuda ka soju, suk
maṇ Yehude mas na bacina jwasaṇ ngwe
taṣ ɓosi asa laksi na ye.
6 Yek mil shinti kumi ka, yek sa aɓ te ka
baṇ ji Likoniya ka. Jwe a mbe ɗe Listera
suk Dabe wu, suk lujwe ni njaa kaḷi ju.
7 Yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu
kaḷi.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Listera suk Dabe

8 Kulki gon ni ɗa na zhila gwe ɗe ta man
laṭ na asaṇ sowu ka baṇ Listera.
9 Ta katti kaṇ gaɓa gwe Bulus naṃa
dlaṃti wu. Yek Bulus wutit gwel, ta yeni
ɗe maḷi baḷ gem ɗe ta ndokti wu,
10 yek Bulus tlil yal nya yek ta wulti ɗe,
<<Tlinya taḳ dlaḷ na asaṇ gwa!>> Yek ta yil
nya yek ta njel laṭ na asaṇ.
11 Mbalaṇ jwe mogaa wu yen ilgwe
Bulus paḷi wu, yek sa tlil yal gwasaṇ mas
jwasaṇ yek sa wuli na bi gwasaṇ ɗe, <<Nya
pal naḳ mbalaṇ yek ta susut malaṇni
wi.>>
12 Yek sa zi shin Barnabas ɗe Zewus,
Bulus wo yek sa mbet ɗe Hames naḳ ɗe tik
ɗe maṇ gaɓa wu.*
13 Yek guu waal ga Zewus gwe bii waal
gwas ni te kaal baṇ kawu taḷa tla suk
buzha te ten bal dlabii baṃi ka. Na ti na
maṇ baṃi lami ɗe taṣ baḷ gal ka shin ga
Bulus suk Barnabas.
14 Bulus suk Barnabas mil shintisi kumi
nu wugo, yek sa paḷ duu tuki, yek sa kesh
lukaḷ jwasaṇ ka, yek sa li te ka lu gwe
mbalaṃi mogaa wu ka baḷe baḷe asa naṃa
wulti ɗe,
15 <<Yek laki ɗe kaa naṃa paḷti nu ye?
Mi mago mbalaṇ kaṇ naḳ kii sole. Gaɓa
maṇ taṃti kaṇ ma tulli kii taḳ zakaṇ iljwe
kaa nisi ma ngusti atl ɗe ba mbadl nisi ɗa
sowu. Taḳ palaṇ tet mal Nya gwe maṣh
sowu, a tik paḷ dlo nya, suk dii atli, suk bal
ze suk mas wul jwe ni giɓi wu.
16 Ka gin jwe nda na kaal lu go Nya zak
mbalaṇ taṣ paḷ ilgwe sa lami wu.
17 Mas na nu, ta ɓo taɓa zakti ga mbalaṇ
bana ilgwe a laki asa daamti sowu so. Tik
nikii ɗe maṇ baḷti ze sut nya suk mbuni
watlaṇ, ata kul baḷkii ilga nguki kangwe
a kum kii wu, ata laki akaa daṇ na hwol
tuki.>>
18 Mas na gaɓa jimi ɗe sa hwisi wu, yek
sa ngo kanti gwasaṇ gaa. Ten ɗe si wo sa
baḷ gal ka shin gwasaṇ.
19 Ama yek maṇ Yehuda jwe yil tet
Antakiya suk Ikoniya ju mani na mbalaṃi.
Yek sa lak mbalaṃi ten lakti ga Bulus na
ye, yek sa dlaḳti te kaal baṇ ka sa daṃ gwa
gwe ta maṣh wi.
20 Yek maṇ kopti lak gandaḷti wu yek ta
tlinya, yek ta pal te ka baṇ ka. Lu dlo wugo

* **14:12 14:12** *ka kopti ga maṇ Roma wo Zewus kaṇ asa mbet ɗe bal nya, a Hames kaɗe wokili gwasi.*

yek ta zigaa te Dabe ka suk Barnabas.

Bulus suk Barnabas pal te Antakiya ka ka atl ga Siriya

21 Bulus suk Barnabas dlaṃ taṃi gaɓa ka baṃi gwisi yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal te ka baṇ Listera ka suk Ikoniya, suk Antakiya,
22 yek sa ngusi ndaḶlaṭ mbadl maṇ kopti, yek sa ndaḶlisi daala ɗe taṣ dlaḶ ten ngaṣti ten Yesu. Yek sa wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ taṇ tla bomti i'e, apaa ma te ka Nya ɗe guu.>>
23 Yek Bulus suk Barnabas botlisi majwe a daṃisi ɗe bacina† ka lu motgaa ngemti Nya jwasaṇ wu. Yek sa paḶ kaḶkaze, yek sa ngemisi Nya gwe sa zi mbadl tenti ɗe, ta zisi ang wu.
24 Sa koɓi ka atl ga Bisidiya wu, yek sa mbuki Pampiliya.
25 Sa dlaṃ gaɓa ga Nya a Perga wu, yek sa su Ataliya.
26 Tet Ataliya go yek sa te ka jirgi ze, yek sa pal Antakiya. KaḶu gwe ngemisi Nya ten wul ga Nya gwe sa pak paḶti wu.
27 Sa mbuk lu wu, yek sa mo maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe Nya paḶi tumalsi wu. Suk kangwe Nya ɓuli gwel majwe ba maṇ Yehuda ka soju yek sa ngaṣsi ten Yesu wu.
28 Yek sa mul wonti suk maṇ kopti kaḶi.

15

Motgaa kusti gaɓa kiɗi ji maṇ kopti a Wurshelima

1 Yek maṇ Yehuda maṇ kopti jon tet Yehudiya tul Antakiya, yek sa ngusi hwiti maṇ kopti ɗe, <<Kume sa saḶkii naḳ gwe mbaṭ gaɓa ga Musa dlaṃ wu sogo ka mbi kisti so.>>
2 Bulus suk Barnabas dlaḳ gaɓa suk majwisi i'e. Yek maṇ kopti botlsi suk maṇ kopti jon taṣ to Wurshelima taṣ mbi bacina suk mil shinti ji botli jwe ni kaḶi wu taṣ gaɓa suksi ten gaɓa gwisi.
3 Yek maṇ koptisi laksi tantu sut Wurshelima yek sa koɓi tu Pinikiya suk Samariya. Yek sa hwi maṇ kopti jwe ni ka lu jwisi kangwe majwe ba maṇ Yehuda ka soju ngaṣsi ten Yesu wu. Kumti naḳ gwisi lak maṇ koptisi ten paḶti hwol tuk i'e.
4 Sa ɓal Wurshelima go, yek mil shinti ji botli suk maṇ kopti suk bacina jwasaṇ paḶisi ɗem na palti. Yek Bulus suk Barnabas hwisi ilgwe Nya zisi ang yek sa paḶi ka majwe ba maṇ Yehuda kawu.
5 Yek maṇ kopti jon jwe maṇ Paresi kaɗe si wu tlinya yek sa wule, <<Ngetli kaṇ ta saḶ maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju, asa kop mbaṭ gaɓa ga Musa.>>
6 Yek mil shinti ji botli suk bacina ji maṇ jwasaṇ mogaa taṣ kus gaɓa gwisi.
7 Sa kusi i'e wu, yek Biturus tlinya yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, kaa yisi ɗe ka multi jon duk go Nya botlaṇni ta majwe ba maṇ Yehuda ka soju kum gaɓa maṇ taṃti taṣ ngaṣti ten Yesu tumalaṇni.
8 Naḳ ɗe Nya wo maṇ yisti mbadl ga mbalaṇ kawu, yek ta mbok ang ɗe ta kansi wi ɗe ta balsi Shishi gwasi naḳ gwe ta balaṇni wu.
9 Yek ta pol mbadl jwasaṇ ka tumal ngaṣti gwe sa paḶi wu, naḳ gwisi mbok ang ɗe Nya hul dlo gaṇaṇ suksi so.
10 Ke nuk go yek laki ɗe kaa naṃa lamti taḳ zi paḶti ilgwe manaṇ ngetl gaṇaṇ, mi suk aba jinaṇ wu maṇ kopti jin ye?
11 Naḳ gwe ma baḶaṇ gem ɗe tumal alheri ga Bagaa Yesu kaṇ ma mbi kisti wu, nu kaṇ si mago sa ngaṣsi ten Yesu.>>
12 Yek mas mbalaṃi daṃ mbetlak asa naṃa daamti gwasaṇ ɗe Biturus gaɓa wu. Yek sa ngusi katti kaṇg Barnabas suk Bulus ɗe sa dlaṃti wul cit ɓanti jwe Nya paḶi ka majwe ba maṇ Yehuda ka so tumalsi wu.
13 Barnabas suk Bulus pakisi dlaṃti gaɓa wugo yek Yakubu wule, <<Yilkeni jini, katini nini kaṇg.
14 Siman* hwini kangwe Nya tul mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu yek ta palli jon ɗe mbalaṇ jwasi.
15 Nu kaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃi, gwe ni ga lishi ɗe,
16 << <Kaal ɗa gwisi wo ba pal suɗi,
a palli boo guu ga Dauda gwe nda
kawu ɗe guu ɗa,

† **14:23 14:23** Sogo *Barnabas mbok ang ten jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ* Sogo *Barnabas laki yek sa mbotl jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ* * **15:14 15:14**Na bi Giris wo ɗe *Saminu, a hwa mbeti ke Siman*; gwe yek ɗe Biturus wu

ba kin lu guumi ɗa,
a palli gus boo guumi liisi.
17 Ta naa mbalaṇ ngo Nya ɗa,
mas suk majwe ba maṇ Yehuda ka so
ɗe asa mbe shin gi wu,
ami Nya, amik dlaṃ nu>†
18 Nu kaṇ a dlaḷli gaɓa ka tlal multi jon
teka.‡
19 <<Gaɓa gi wo yek ɗe, baṇ lakaṇ majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu jwe pal tet mal
Nya wu ka bomti so.
20 Ɗa nugo, taṇ lishisi ɗe baṣ nguk ilgwe
sa taki gunki wu so. A baṣ pi paḷaṇ so, a
baṣ nguk hwu wul suk hwulan so.
21 A dlaṃ nu naḳ ɗe ten mbaṭ gaɓa
ga Musa kaṇ a maṇ Yehuda ngusi dlaṃti
gaɓa ɗaṇka lu motgaa jwasaṇ ka, mas gas
shukti gwasaṇ ka gin jon ka.>>

Ilgwe kiɗi ji maṇ kopti balli maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju

22 Yek mil shinti ji botli, suk bacina ji
maṇ kopti suk naa maṇ koptisi mas botl
majon tet gipsi. Yek sa shinsi te Antakiya
ka suk Bulus suk Barnabas. Majwe sa
botlsi go sik ɗe, ka Silas suk Yehuda gwe
asa mbet ɗe Barsabas wu. Silas suk
Barsabas wo bacina ji maṇ koptisi kaɗe si.
23 Yek sa baḷsi lishti gwe wule:
Mi, mil shinti ji botli, suk bacina ji
maṇ kopti, yilkeni jwakaṇ.
Kii maṇ kopti ɗe ba maṇ Yehuda ka so
jwe ni a Antakiya suk Siriya suk Silisiya
wu.
Ma naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.
24 Ma kumi ɗe jon jinaṇ li malkii
baṇa yisti gaṇaṇ so, yek sa gulsi mbadl
gwakaṇ na ilgwe sa hwikii wu.
25 Yek ma mo bi gaṇaṇ ɗe taṇ botl
yelaṇ jinaṇ jon, ama moosi suk Bulus suk
Barnabas taṇ shinsi mal malkii
26 majwe baḷ gaa gwasaṇ ten paḷti wul
ga Almasihu Yesu Bagaa wu.
27 Nuk laki yek ma naṃa shinti ga
Silas suk Yehuda, taṣ hwikii ilgwe ma
ballikii wu na bi gwasaṇ.
28 Taṃi Shishi ga Nya ɗa ɗe baṇ zikii
bal ilgon gaa so, ɗe ba jin ka sowu.
29 Baḳ ngukaṇ ilgwe asa baḷi ka lu
waal wu so, baḳ ngukaṇ hwulan so, baḳ
ngukaṇ tlu ga hwuu wul so. Baḳ paṇ paḷaṇ
so. Mbun ɗe taḳ zakaṇ mas wul jwisi.
Se gasi gon jwakaṇ.
30 Yek sa shin majwisi yek sa li Antakiya,
yek sa mo mas maṇ kopti yek sa baḷsi lishti
gwisi.
31 Sa yen lishtisi wugo yek sa paḷ hwol
tuki, naḳ ɗe gaɓa gwe ni giɓi wu ndaḷlisi
gahwulaṇ ten ngaṣti ten Yesu gwasaṇ wu.
32 Yehuda suk Silas hwi maṇ koptisi
gaɓa ndaḷlaṭ gahwulaṇ suk baḷti ndaḷti i'e,
naḳ ɗe si wo maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya kaɗe
si wu.
33 Sa nak laṃ multi kaḷi wu, yek maṇ
koptisi pallisi bi na gaɓa taṃi mbadli, yek
sa pal gazaṇ mal majwe shinsi wu.§
35 Yek Bulus suk Barnabas sa a Antakiya,
yek sa mboki ang mbalaṇ wonti ten gaɓa
ga Nya kaḷi.

Hwulti ga kaa Bulus suk Barnabas

36 Laṃ multi wu, yek Bulus hwi Barn-
abas ɗe, <<Ma pal teka taṇ kus baṇ jwe
ma dlaṃ gaɓa ga Nya kaḷi ju, taṇ ɓo yen
kangwe sa ɓal na ngaṣti ten Yesu wu.>>
37 Yek Barnabas lami ɗe taṣ kan Yohana
gwe asa mbet ɗe Markus wu taṣ li suksi.
38 Yek ba taṃi Bulus ɗa so naḳ ɗe
Markusi zaksi ɗe sa li Pampiliya baṭa ci
cina na dlaṃti gaɓa ga Nya suksi sowu.
39 Yek sa njel dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ
yek sa hwuli. Yek Barnabas kan Markus
yek te ka jirgi ze yek sa li te Kuburus ka.
40 Bulus wo yek ta botl Silas yek sa zigaa,
ɗe maṇ kopti ngemisi Nya ɗe taṣ zisi ang
wu.
41 Yek ta li baṇ Siriya suk Silisiya yek ta
ndaḷlisi gahwulaṇ.

16

Timoti mo asaṇ suk Bulus suk Silas

1 Yek Bulus tul a Dabe, tet kaḷi go yek ta li
Listera, ka lu gwe maṇ kopti gon gwe asa
mbet ɗe Timoti ni na daṇti wu. Ana gwas
ga Timoti wo nga Yehuda maṇ kopti wu, a
aba gwas wo maṇ Giris.

† **15:17 15:17** Yen Amo 9:11,12. ‡ **15:18 15:18** Ka lishti jon wo ɗe *Wul* 18 *Jwe Bagaa Nya ka yisi paḷti wul gwas gin wonti tek kaṇ* § **15:33 15:33** Ka lishtisi jon wo ɗe *Si* 34 *Ama Silas wo yek sa sa a kaḷi*

2 A maṇ kopti jwe ni Ikoniya suk Listera dlaṃ hwa gaɓa tenti.
3 Bulus lami ɗe taṣ mo asaṇ suksi ten laṭ gwasaṇ, yek ta saḶti naḳ ɗe maṇ Yehuda jwe ni kaḶi wu mas yisi ɗe aba gwas wo maṇ Giris kaẉu.
4 Yek sa ngusi maṭlti ɗaṇka baṇ jwe ni kaḶi ju ka, asa nisi ma hwit ilgwe bacina ji maṇ kopti suk mil shinti ji botli a Wurshelima dlaḶli ɗe ta maṇ kopti koɓi wu.
5 Yek maṇ koptisi mbi ndaḶti ten ngaṣti ten Nya gwasaṇ, asa naṃa wontaṭ tli mas cin.

Nya Ɓuli Gwel Bulus ten Ilgwe a Pi na Malgon a Makedoniya wu

6 Yek Bulus suk yelaṇ laṭ jwas li ɗaṇka baṇ jwe ni ka atl ga Pirijiya suk Galatiya ju. Ama yek baṭa dlaṃ gaɓa ga Nya a Asiya so naḳ ɗe Shishi ga Nya zaksi ɗe taṣ dlaṃ kaḶi sowu.
7 Yek sa li tet ten mbaṭ ga atl ga Misiya wu, yek sa ngwe ɗe taṣ te Betiniya ama yek ba Shishi ga Nya zaksi so.
8 Yek sa koɓi a njaa mal atl ga Misiya, ɗe sa su Turawas wu.
9 Gas ɓal go, yek Nya ɓuli gwel Bulus, yek ta yen maṇ Makedoniya gon, maḶi dlaḶ nya ata naṃa ngemti gwasi ɗe, <<To tot Makedoniya taḳ zisi ang ne.>>
10 Nya ɓuli gwel Bulus wu yek ma yisi ɗe ta mbe ni taṇ dlaṃ taṃi gaɓa ten Yesu kaḶi, yek ma to Makedoniye baḶe-baḶe.

Cit atl gaa ga Lidiya a Pilibi

11 Tet Turawas go yek ma te ka jirgi ze, yek ma li Samotiras. Lu dlo wugo yek ma li Niyopolis.
12 Tet kaḶi go, yek ma li Pilibi bal baṇ ga Makedoniya ka atl ga Roma. Yek maḶaṃ multi kaḶi.
13 Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal wu, yek ma yil te kaal dlabii baṃi ka yek ma su tu dlaḶka, lu gwe ma zi ɗe ma mbi lu ngemti Nya wu. KaḶi kaṇ ma daṃi yek ma hwi gaɓa modli jwe mogaa kaḶi wu.
14 Gon ka modlisi ɗe kaatini kaṇg go shin gwas kaɗe Lidiya, maṇ wulti tutul ka kaɗe ti tet ka baṇ Tayatira, ata ngusi Nya atli. ta kum gaɓa gwe Bulus naṃa dlaṃti wu yek Nya taṇ mbadl gwasi yek ta ngaṣti ten Yesu.
15 Yek sa paḶi baptisma Lidiya suk maṇ lubii jwas jwe ngaṣsi ten Yesu wu. Yek Lidiya wul ni ɗe taṇ li lubii ɗatka. Ta dlaṃ ɗe, <<Kaa yisi ɗe a ngaṣsaṇ ten Bagaa Yesu wu, ningo lak daṃaṇ a daaka.>> Yek ta mani na mi.

Let ga kaa Bulus suk Silas

16 Gas gon ama naṃa laṭ ka lu ngemti Nya, yek ma moo suk zhel yen kili gon maṇ maẓhe gwe a maẓhe lakti ata man dlaṃti ilgwe a pi wu. Ata mwe bal wulpi bagaa gwasi ten paḶti naḳ gwisi.
17 Yek yen kilisi ngusi kopti ga Bulus suk naa yilkeni jinaṇ ata naṃa dlaṃti to nya kaɗe, <<Majin jo zhel ji Nya Bal Kakshe kaṇ, sa tuli dlaṃti gaɓa ten kangwe kaa mbi kisti wu.>>
18 Ta ngusi paḶti nu multi wonti. Yek mbadl ga Bulus lak lil wu, yek ta ballaṭi, yek wul maẓhe ɗe, <<Ka shin ga Almasihu Yesu, a naṃa wulti gwa ɗe taḳ yil ɗaka ti ka!>> Yek maẓhesi zakti kaḶi-kaḶi.
19 Bagaa ji yen kilisi yeni ɗe sa po mbi wulpi sowu, yek sa dop Bulus suk Silas yek sa taḶasi ka lu motgaa mal maṇ kisti gaɓa.
20 Yek sa tullaṣi dlaboo kisti gaɓa yek sa wuli ɗe, <<Majin jo sa nima gulsaṭ ga maṇ baṇ gee i'e. A maṇ Yehuda kaṇ,
21 sa naṃa wulti ɗe taṇ paḶaṇ wul jwe mbun ɗe taṇ mi maṇ Roma paḶi sowu.>>
22 Yek mas mbalaṇ tlinya ka ten Bulus suk Silas, yek sa nget ɓot gwasaṇ. Yek maṇ dlaboo kisti gaɓe dlaḶli gaɓa ɗe, ta tusisi lukaḶ ka a ɓosi na tlemndi.
23 Sa ɓosi i'e wu, yek sa lesi ka ka lu leti. Yek sa wul maṇ ɓaṭti lwisi ɗe taṣ zi gwel tensi i'e.
24 Yek sa hwit nu wu, yek ta telsi su ka punka leti gwe ni te ka bii letisi kaẉu, yek ta ɓalisi asaṇ ka ka dlo ji gudaḶ yencin ɗe lop.
25 Ka dlo gas ɓallu ɗe Bulus suk Silas naṃa ngemti Nya asa naṃa wulti koo taṣti ga Nya, a majwe ɗe lesi pak ju naṃa kumti gwasaṇ wu.
26 Sa yi nugo, yek atl wuni na ndaḶti, hal yek zhila bii gwe sa lesi giɓi wu wuni. Naṃaṭpaṭnuyekmasbidlabiilu letisi ɓul ka, yek zaa gaḶla jwe sa ɓalisi ang ɗaju ɓatl ka.

27 Maṇ ɓaṭti lwisi paḍaḷ wi ɗe ta yen dlabiimi ga ɓuli kawu, yek ta yilli bal puka gwasi taṣ tlo gaa gwas ka. Ta daṃ gwa we majwe lesi kaju aɓ wi.

28 Yek Bulus wulti to nya kaɗe, <<Baḳ kumi cwo gaa gwa so, ma ni ɗa mas jinaṇ! >>

29 Yek maṇ ɓaṭti lwisi kum gaṣ ga cilti wutu, yek ta te ka biimi ka na apti, yek ta lak nda a cina ɗa Bulus suk Silas ka a tli gwas naṃa daḍalti.

30 Yek ta yillaṣi tet deɓaḷ, yek ta ngemsi ɗe, <<Bacina jini, yek ba paḷi ta mbi kisti ye?>>

31 Yek sa ballit ɗe, <<Ngaṣki ten Bagaa Yesu apaa ka mbi kisti, ki suk mas maṇ lubii jwa.>>

32 Yek sa hwit taṃi gaɓa ten Yesu, suk mas maṇ lubii gwasi.

33 Ka gas gwisi kaṇ ta kan Bulus suk Silas yek ta polisi usu jwasaṇ ka. Yek Bulus suk Silas paḷisi baptisma kaḷi-kaḷi, na ti na maṇ lubii gwasi mas.

34 Ta ngusi paḷti hwol tuki naḳ ɗe ta ngaṣti ten Nya wi suk mas maṇ lubii gwas wu. Yek ta taḷa kaa Bulus suk Silas lubii ɗatka, yek ta baḷsi ilga nguki.

35 Lu tlo wugo yek maṇ kisti gaɓe shin maṇ hapti dlo mal maṇ ɓaṭti lu letisi ɗe, <<Zak ma ju taṣ zigaa.>>

36 Yek maṇ ɓaṭti lwisi wul Bulus ɗe, <<Maṇ kisti gaɓa baḷ bi ɗe ta zak ki suk Silas wi. Ningo zaṇgaa na taṃi mbadli.>>

37 Yek Bulus wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mi wo maṇ atl ga maṇ Roma kaṇ, ama yek sa ɓoni ka dlo mbalaṇ a baṣa kisini gaɓa paa so. Yek ningo sa ɓa lam zakti gaṇaṇ mukli a? a pi nu so, taṣ sak paṭlni na gaa gwasaṇ.>>

38 Yek maṇ hapti dlomi tok hwi maṇ kisti gaɓe, sa kumi wi ɗe Bulus suk Silas wo maṇ Roma kawu yek ɓanti cisi.

39 Yek sa li tet ka lu letisi, yek sa baḷsi bii, yek sa yillaṣi ɗaka bii letisi ka. Yek sa ngemsi ɗe taṣ zak baṃi.

40 Bulus suk Silas yil ɗaka lu letisi kawu, yek sa li lubii ɗa Lidiya ka. Kaḷi kaṇ sa mbi maṇ kopti, yek sa ndaḷḷisi daala, yek paa sa zigaa.

17

Bulus suk Silas a Tasalonika

1 Sa koɓi tu Ampibolis suk Apoloniya wu, yek sa li Tasalonika ka lu gwe lu motgaa ni kaḷi wu.

2 Yek Bulus ngusi tet ka bii ngemti Nyami ata nisi ma gaɓa tet ka gaɓa ga Nya, mas gas shukti gwasaṇ ɗe mekan naḳ gwe ata kul paḷi ka mas lu jwe ta li ju.

3 Ta mbokisi ang ɗe Almasihu* wo ngetli kaṇ taṣ tla bomti ata maṣhi, apaa ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka tot ɗaka majwe maṣh wu ka. Yek ta wulsi ɗe, <<Yesu gaṇ ɗe a nikii ma gaɓa tenti go tik ɗe Almasihu.†>>

4 Yek maṇ Yehuda jon ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suk Bulus suk Silas. Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe ɓanti Nya wu ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suksi pak, suk kiɗi modli ji baṃi wonti.

5 Yek maṇ Yehuda jon dakaḷ, yek sa mbe mil yetaḷ tet ka lu motgaa wulti wuli yek sa tlil dlanti ka baṃi. Yek sa li lubii ɗa Jason ten ngot ga Bulus suk Silas taṣ tolsi ka dlo mbalaṇ.‡

6 Yek baṣa mbi Bulus suk Silas sowu, yek sa dop Jason suk maṇ kopti jon, yek sa taḷasi cina ɗa kiɗi ji baṃi ka, yek sa wul kiɗi ji baṃi ɗe, <<Majin ɗe sa naṃa gulsaṭ ga mbalaṇ ten dii atl mas go sik ɓallu a ɗe,

7 a Jason ka kansi ɗe maṇdaḳi a lubii ɗatka. Mas jwasaṇ sa naṃa ɗakcit mbaṭ ga gaɓa Kaisar asa naṃa wulti ɗe guu gon ni ɗa asa mbet ɗe Yesu.>>

8 Kiɗi ji baṃi suk mbalaṇ jwasaṇ kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi mas.

9 Yek sak lak Jason suk naa maṇ koptisi taṣ ɓatl wulpi zakti gwasaṇ, yek paa sa zaksi.

Bulus suk Silas li Beriya

10 Gas gil wu, yek maṇ kopti lak Bulus suk Silas tantu laṭ Beriya. Sa mbuki li wu yek sa li ka lu motgaa.

11 Maṇ Beriya wo sa lami ɗe taṣ kati kan gaɓa ga Nya man maṇ Tasalonika. Naḳ ɗe sa kan gaɓe gwe Bulus hwisi wu na hwol tuki, yek sa ngusi bodlaḷti taṣ yisi ɗe ko ilgwe ta hwisi go gem kawu.

* **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* † **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* ‡ **17:5 17:5** Sogo *Motgaa mbalaṇ*

12 Yek maṇ Yehuda wonti suk kiɗi maani
suk modli jwe ba maṇ Yehuda ka sowu
wonti ngaṣsi ten Yesu.
13 Yek maṇ Yehuda jwe ni Tasalonika wu
kumi ɗe Bulus naṃa hwit mbalaṇ gaɓa ten
Yesu a Beriya wu, yek sa kaḷi yek sa sak
gulsi maṇ baṃi yek sa coksi.
14 Yek maṇ kopti lak Bulus te ten bicikɗi
ka baḷe-baḷe. Ama Silas suk Timoti wo yek
sa sa a Beriya.
15 Majwe lak Bulus tantu wu tullaṭ a
Atina wu ɓa pal gazaṇ go yek Bulus shinsi
ɗe taṣ wul Silas suk Timoti ɗe taṣ kopti teɗi
baḷe-baḷe.

Bulus a Atina

16 Bulus naṃa ɓaṭti gwasaṇ a Atina nu
wu yek ta yen gunki wonti, jwe a maṇ
baṃi ngusisi atl wu, yek mbadl lilit i'e.
17 Yek Bulus suk maṇ Yehuda suk majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe ɓanti Nya wu
ngusi bodlaḷti gaɓa ga Nya ka lu motgaa
ga maṇ Yehude. Yek Bulusi hwi gaɓa mas
majwe motgaa ka lu wulti wul kaẉu ten
Yesu.
18 Yek motgaa ga maṇ lishti jon, jwe
asa mbesi ɗe maṇ Abikuriya suk Sitokiya
ju ngusi dlaḳti gaɓa suk Bulus. Yek jon
jwasaṇ kum gazi ɗe, <<Yek maṇ shilaṇ gaṇ
a dlaṃ kam ye?>> Yek jon po wule, <<Gon
ata naṃa gaɓa ten gunki jwe baṃa yisaṇsi
sowu.>> Ilgwe laki yek sa dlaṃ nugo yek
ɗe, sa kum Bulus ten gaɓa ten Yesu suk tlit
ɗaka maṣhkaṇ ka kaal ɗa maṣhkaṇ.
19 Yek sa taḷa Bulus dlaboo daṃti gwe
asa mbe ɗe, <<Arepagus wu.>> Yek sa
wulti ɗe, <<Bo hwini pyal ilgaṇ ɗe ka nima
mbokti ang mbalaṇ dani wu.
20 Ka ni nima mokti ang ten pyal wul, ma
naṃa lamti taṇ yis gaami.>>
21 (Mas maṇ Atina suk maṇdaḳi jwe ni
a ɗee go, ten katti kaṇg suk gaɓa ten pyal
wul kaṇ asa sa.)
22 Yek Bulus tlinya ka dlo ga maṇ daṃti
Arepagusi yek ta wul kiɗi ji baṃi ɗe,
<<Maṇ Atina, a yeni go ka mas paṭ jwakaṇ
kii wo maṇ ngot Nya kaṇ.
23 De a maṭl ka baṇ go yek a ngusi yenti
wul jwe akaa ngusisi atl wu, yek a yen
bagadi gwe kaa lishi dani ɗe, <Gaṇ go
bagadi ga ilgwe a mbalaṇ ngusit atl ɗe
baṃa yisaṇti sowu.> Nya gwe akaa ngusit
atli ama baḳaa yisti sowu, haṇta mbokikii
ang tenti.
24 <<Nya gwe paḷ dii atl suk mas wul jwe
ni dani wu, tik ɗe Bagaa ga dii atli suk boo
nya, ti wo baṭa daṇ ka bii gwe a mbalaṇ
kin wu so.
25 A ba mbalaṇ a mani paḷti Nya ilgwe ta
lami wu so, naḳ ɗe ti gaa gwas wo tik paḷ
mbalaṇ suk wul maṇ mbadl mas wu.
26 Tumal mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ ta paḷ mas
mbalaṇ jwe ni ten dii atl wu, ten ɗe ta dii
atli daṇ ɗe gwasaṇ. A tik lak kangwe daṇti
gwasaṇ suk lu gwe sa daṃ wu a ni wu.
27 Ta paḷi nu ta mas mbalaṇ ngo lu gwas
i'e asa lamti ka mbadl jwasaṇ taṣ mbit ɗa,
ko ɗe Nya dlenti suk mas jinaṇ sowu.
28 <naḳ ɗe tumalti kaṇ mas daṃti suk
paḷti wul jinaṇ ni.> Naḳ gwe maṇ manti
bi jwakaṇ dlaṃ wu ɗe, <Mi wo mil jwas
kaṇ.>
29 <<Naḳ ɗe mi wo mil ji Nya kaẉu, baṇ
zaṇ ɗe Nya wo naḳ zinariya sogo azurpa
sogo naḳ ye gwe mbalaṇ paḷi ka so, baṇ
daṃaṇ ɗe ti wo ilgwe mbalaṇ paḷi na ang
gwasaṇ wu ka so.
30 ka multi tek jo, wundaḷ ji kaḍlaṇ jwisi
hwot Nya so. Ama ningo yek ta naṃa
wulti mbalaṇ mas ɗe taṣ ci atl gaa, mas lu
jwe sa ni wu.
31 A hwikii nu, naḳ ɗe Nya zi cin gwe
ta kisi gaɓa mas mbalaṇ na gem tumal
maḷgwe ta botlti wu. Nya mboki ang
mbalaṇ ten naḳ gwisi ɗe ta palli maḷgwe
ta botltisi kaami wu.>>
32 Sa kum bi tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga
mbalaṇ wugo yek jon des njwaa, ama jon
wo yek sa wule, <<Ma ya lam kumti gwa
ten bi ilgaṃi ɗa.>>
33 Ten nu kaṇ yek Bulus yil ɗaka mot-
gaami ka.
34 Yek maani jon kaḷi cugaa suk Bulus
yek sa ngaṣsi ten Yesu. Majwe cugaa
sukti jo sik ɗe, kaa Deyonisus maṇ daṃti
motgaa Arepaguus, suk kili gon gwe asa
mbet ɗe Damaris, suk naa mbalaṃi jon ɗa
jwe ngaṣsi ten Yesu pak ju.

18

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Korinti

1 Kaal ɗa nugo yek Bulus zak Atina yek
li Korinti.
2 Kaḷi kaṇ ta mo suk maṇ Yehuda gon ɗe
asa mbet Akila maṇ Pontus. Maḷgwe ya
yil tet Italiya suk kili gwasi gwe asa mbet
ɗe Pirisila wu, naḳ ɗe Kaludiwus guu ga
Roma laki ta mas maṇ Yehuda zak atl ga
Roma wu. Yek Bulus la yenti gwasaṇ,
3 naḳ ɗe Bulus mago maṇ mokti kul kaṇ
naḳsi wu, yek ta daṃ suksi yek ta ngusi
mokti kul suksi.
4 Yek Bulus ngusi gaɓa suk maṇ Yehuda
suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
kangwe sa yis gaami wu, taṣ dlaḳsi tet mal
Yesu Almasihu ɗa.
5 Silas suk Timoti tul tet Makedoniya wu,
yek Bulus dlaḷ gal ten dlaṃti gaɓa maṇ
taṃti. Ta hwi maṇ Yehudasi ɗe Yesu kaɗe
Almasihu.
6 Yek maṇ Yehuda nge kumti gwasi yek
sa dlaṃ byas gaɓa tenti, yek Bulus batisi
kushka ga lukaḷ gwasi yek ta wule, <<Ta
hwulan gwakaṇ dlaḷ ten gaa jwakaṇ, ze gi
po yi giɓi so. Ningo ba li mal majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu.>>
7 Yek Bulus zak lu motgaami yek ta li
lubii ɗa Titus Justus ka. Maḷgwe ba maṇ
Yehuda ka sowu, gwe ɗe ata ngusi atl Nya
wu.
8 Yek Kiribus bacina ga lu motgaami suk
mas maṇ lubii jwas ngaṣsi ten Yesu Bagaa.
Maṇ Korinti wonti jwe kum Bulus wu
mago sa baḷ gem yek sa paḷisi baptisma.
9 Gaṣ gon ka gasi, yek Yesu Bagaa ɓuli
gwel Bulus, yek ta wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik
so, ngusi dlaṃti gaɓa maṇ taṃti, baḳ daṃ
mbetlak so.
10 A ni sukki, maḷgon a man tulti ata
kumit cwo so, mbalaṇ wonti ka baṇ gaṇ
a daṃ ɗe mbalaṇ jini.>>
11 Yek Bulus daṃ kaḷi ga gin ɗe naṃ na
tatlti dlo, ata nisi ma mbokti ang ten gaɓa
maṇ taṃti ten Yesu.
12 A Galiyo ni ɗe gobna ga Akaya, yek
maṇ Yehuda ɓel bi yek sa tulli Bulus ka lu
kisti gaɓa.
13 Yek sa gaɓa tenti ɗe, <<Maḷgaṇ nima
shelti mbalaṇ ɗe taṣ ngusi atl Nya kangwe
ba mbaṭ gaɓa wule ta paḷi sowu.>>
14 Bulus ɓa nda gaɓa wu, yek Galiyo wul
maṇ Yehuda ɗe, <<Kaa naṃa nalaṇti ten
ilgwe ba yek sowu, sogo byas wul wu, ani
zoki ta kati kii kaṇg.
15 Ama naḳ ɗe kumti gaz wul kaṇ ten
bi wul gwakaṇ suk mbaṭ gaɓa gwakaṇ go,
laḳaṃaṇ ili na gaa gwakaṇ. Ba paḷ kisti
gaɓa ten wundaḷ ga gaɓa wu so.>>
16 Yek ta yillaṣi ɗaḳa lu kisti gaɓe ka.
17 Yek sa pal ten Sostenus bacina ga lu
motgaami, yek sa ɓoti ten bii dlaboo lu
kisti gaɓe ka. Ama yek ba hwot Galiyo so.

Laṭ Siriya suk ka Priska suk Akila suk Apolos

18 Bulus laṃ daṇti a Korinti wu, yek ta
zak maṇ kopti jwe ni kaḷi wu, yek ta li
Siriya suk Pirisila suk Akila ka jirgi ze. Ta
wutl gaa ka* a Senkiriya, naḳ gwe ta dlaḷli
gaɓa ɗe ta paḷi wu yek paa ta nda zaṭgaa.
19 Sa mbuki a Apisa wu, yek Bulus zak
Pirisila suk Akila kaḷi. Ti gaa gwas wo yek
ta li ka lu motgaa ga maṇ Yehuda yek sa
bodlaḷ gaɓa suk maṇ Yehude.
20 Sa ngemti ɗe taṣ ya daṃ suksi ɗa, yek
Bulus nge.
21 Bulusi ɓa zigaa go yek ta dlaḷlisi gaɓa
yek ta wule, <<Ba ya pali, kume Nya lami
wu.>> Yek ta te ka jirgi ze yek ta zak baṇ
Apisa.
22 Ta mbuk lu Kaisariya wu, yek ta
sak gaɓe maṇ kopti ji kaḷi, yek paa ta li
Antakiya.
23 Bulus laṃ multi ka baṇ ga Antakiya
wu, yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka lu ji Galatiya
suk Pirijiya ka. A ta nima ndaḷlaṭ gah-
wulaṇ maṇ kopti mas.
24 Yek maṇ Yehuda gon asa mbet ɗe
Apolos, maṇ Alekzandiriya tul a Apisa.
Maṇ yisti wul kaɗe ti, ata yis gaɓa ga Nya
i'e.
25 Maṇ kopti jon hwi Apolos ten kangwe
mbalaṇ a kop Bagaa wu,† yek ta dloti ten
mbokti ang mbalaṇ ten kangwe sa kop
Yesu wu ko ɗe baptisma ga Yohana kaṇ ta
yisi tokte wu.
26 Yek Apolos njel gaɓa ka lu motgaa,
kaa Akila suk Pirisila kumti wu. Yek sa

* **18:18 18:18** ***Ta wutl gaa ka***Paḷti nu wo ɗe alama njikaṇti gaɓa gwe mbalaṇ dlaḷli wu kaṇ † **18:25 18:25** Sogo *Na mbadl ɗe naṃ tumal Shishi ga Nya*

mbet tet lubii ɗaasi ka, yek sa yilit gaami i'e kangwe kopti Nya ni wu.

27 Apolos ɓa li Akaya go yek maṇ kopti ndaḷlit daala, yek sa paḷit lishti gwe ta baḷ maṇ kopti jwe ni Akaya wu taṣ kan maṇdaḳi gwas ɗa. Ta mbuk lu wu, yek ta zi-ang majwe ngaṣsi ten Yesu i'e tumal alheri ga Nya wu.

28 Naḳ ɗe ta man ngetl ga maṇ Yehuda jwe dlaḳ gaɓa sukti ka dlo mbalaṇ wu, yek ta mbokisi ang ka gaɓa ga Nya ɗe Yesu kaɗe Almasihu.

19

Bulus dlaṃ Gaɓa ga Nya a Apisa

1 De Apolos yi Korinti go, yek Bulus kop tantu gwe koɓi Korintisi yek ta mbuki Apisa. Yek ta lak mbi maṇ kopti jon kaḷi

2 yek ta ngemsi ɗe, <<Kaa mbi Shishi ga Nya ma, ɗe ka* ngaṣkii ten Yesu wu?>>

Yek sa wulti ɗe, <<Hwowo, ma yisi ɗe Shishi ga Nya ni ɗa so so pamma.>>

3 Yek Bulus po ngemsi ɗaɗe, <<Yek wundaḷ ga baptisma gwik sa paḷikii gwi?>>

Yek sa ballit ɗe, <<Wundaḷ baptisma ga Yohana wu.>>

4 Yek Bulus wule, <<Baptisma ga Yohana go, ga cit atl gaa kaṇ. Ta hwi mbalaṇ ɗe taṣ ngaṣsi ten Yesu maḷgwe a tul kaal ɗaat ɗu.>>

5 Sa kumi nu wugo yek sa paḷisi baptisma, na† shin ga Yesu Bagaa.

6 Bulus wutisi ang gaa wu, yek Shishi ga Nya susut tensi, yek sa gaɓa na zobsi bi,‡ yek sa dlaṃ gaɓa jwe Nya hwisi ɗe taṣ dlaṃ wu.

7 Wontaṭ jwasaṇ mbalaṇ ɗe cutl cet lop.

8 Bulus paḷ lip ɗe mekan ata naṃa laṭ ka lu motgaa ga maṇ Yehuda ata ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na mbadl ɗe naṃ. Ta ngusi dlaḳti gwasaṇ ten bi ga Nya ɗe guu.

9 Yek jon jwasaṇ kaṇgaḷ ka, yek sa nge ngaṣti ten Yesu, yek sa ngusi dlaṃti byas gaɓa ten bi kopti Tantu ga Yesu te ka mbalaṇ ka. Yek Bulus zaksi, yek ta yem maṇ kopti yek sa ngusi gaɓa mas cin ka bal bii motgaa ga Tiranus.

10 Naḳ gwisi ngusi paṭi hal gin ɗe lop yek mas maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe naṃa daṃti ka atl ga Asiya wu kum gaɓa ga Bagaa Yesu.

11 Nya paḷ kiɗi wul cit ɓanti tumal Bulus,

12 kangwe wul taasti lwani gwasi suk lukaḷ gwas ma wu, asa taḷe maṇ cwo suk maṇ maẓhe. Asa ndoki a maẓhesi yil ɗaḳaṣi ka.

13 Yek maṇ Yehuda jon jwe asa maṭl ɗaṇka asa yilli maẓhe ɗaka mbalaṇ kawu, lami ɗe taṣ ndok majwe maẓhesi ni kaṣi wu na shin ga Bagaa Yesu. Asa wul maẓhesi ɗe, <<Na shin ga Yesu gwe a Bulus gaɓa tenti wu, a nikma wulti ɗe taḳ yilka.>>

14 Mil ɗe nitgi ji bal maṇ Paṛis gon asa mbet ɗe Siba wu ngusi paḷti naḳ gwisi.

15 Gasi gon wo yek maẓhesi ballisi ɗe, <<Yesu co a yisaṇti, a Bulus mago a yisti, yek ki wo wok ɗe ki wo?>>

16 Yek maḷgwe maẓhesi ni kaṭi wu ndesi yek ta man ngetl gwasaṇ. Ta paḷisi byas ɓoti yek lukaḷ gwasaṇ kesh ka, se naḳ sa yil tot ɗaka lubiimi ka na apti koo dlisi na hwulan ɗaṇ ten dli gwasaṇ ka.

17 Maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe nima daṃti Apisa wu kumi nu wu, yek ɓanti cisi i'e, yek shin ga Yesu Bagaa mbi nalti i'e.

18 Yek majwe ngaṣsi ten Yesu wu wonti ngusi dlaṃti byas wul jwe sa paḷi wu ka dlo mbalaṇ.

19 Yek maṇ paḷti waal wonti, tulli kul lishti jwe asa paḷ waal ɗa ju yek sa kweli ka ka dlo mbalaṇ. Wulpi gwe asa wul kul lishtisi ɗa go, a paḷ 50,000 ga zinariya.

20 Na nu kaṇ gaɓa ga Bagaa Yesu mbaṭl ɗaṇka mbalaṇ ka yek ndaḷ i'e.

21 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Bulus zi ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima, ata koɓi tu Makedoniya suk Akaya. Yek ta wule, <<Ngelti kaṇ ta li Roma pak.>>

22 Yek ta lak Timoti suk Irastus majwe asa zit ang wu taṣ li Makedoniya, ti gaa gwas wo yek taya laṃ daṃti a Asiya ɗa.

Dlanti ka baṇ Apisa

* **19:2 19:2** Sogo*Kaal ɗa* † **19:5 19:5** Sogo*Ka* ‡ **19:6 19:6** Sogo*Bi jwe ba jwasaṇ ka sowu*

23 Ka multi jwisi kaṇ bi kopti Tantu ga Yesu gulsaḶ mbalaṇ i'e.
24 Maṇ desti azurpa gon gwe asa mbet ɗe Demitiriyas, maḶgwe ata des azurpa ata palli ɗe lu zaṬ naḳ'en gunki gwe asa mbe ɗe Aritimis wu. A maṇ desti wul mbi wulpi i'e ten paḶti wundaḶ ji wul jwisi.
25 Yek Demitiriyas mbe maṇ desti azurpe ka lu ɗe naṃ suk majwe asa paḶ wundaḶ ga wul jwisi ju. Yek ta wulsi ɗe, <<Yelaṇ jini, kaa yisi ɗe ma naṇma mbit wulpi nal ten desti azurpa gee.
26 Kik ka kumi wu akaa naṃa yenti kangwe maḶgaṇ ɗe asa mbet Bulus wu naṃa shelti ga mbalaṇ wonti taṣ gillaṣi a ɗe a Apisa suk mas atl ga Asiya wu. Ta naṃa dlaṃi ɗe gunki jwe mbalaṇ paḶi go Nya ka so.
27 Ilgwe ma naṃa paḶti wu kaṇ mbalaṇ a nge tokte so. Ama lu gwe a zi gunki maṇ nalti Aritimis wu suk gunkisi gaa gwasi, ti ɗe a mbalaṇ ngusit atli ka atl ga Asiya suk mas dii atl wu mago ta po yi ten bi ilgon so.>>
28 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi, yek sa njel gaɓa to nya kaɗe, <<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>>
29 Njet nugo yek mas baṃi hwot ka, yek mbalaṃi dop Gayus suk Aristakus yelaṇ laṬ ji Bulus tet Makedoniya, yek sa taḶasi ka lu motgaa gwasaṇ.
30 Bulus lami ɗe taṣ li mal mbalaṃi, ama yek ba maṇ kopti zakti so.
31 Yek bacina jon ka baṃi jwe ɗe yelaṇ ji Bulusi ju mago sa shinit lu ɗe, baṣ te ka lu motgaami so.
32 Yek motgaami gulsi ka, jon naṃa gaɓa ten ilgaṇ a jon naṃa gaɓa ten zobsi ilgon. A ba mbalaṃi wonti gipsi yis ilgwe tullaṣi kaḶi wu so pamma.
33 Yek maṇ Yehuda jwe ni ka mbalaṃi wu jek Alekzanda tet cina, yek sa wulti ɗe taṣ dlaṃ ilgwe naṃa paṬ ɗu. Yek ta paḶisi na ang ɗe taṣ ɓo daṃ mbetlak yek taṣ yilli gaa gwas kaɗa.
34 Yek mbalaṃi yeni ɗe maṇ Yehuda kaɗe ti wugo, yek sa tlil yal nya ndakce yek sa ngusi wulti ɗe, <<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>> Yek sa pita dlaṃti naḳ gwisisi.
35 Yek bali gon ga baṃi laki yek sa daṃ mbetlak, yek ta wulsi ɗe, <<Maṇ Apisa, mas mbalaṇ ten dii atl yisi ɗe baṇ Apisa kaɗe maṇ ngipti ga lu gwe asa ngusi atl gunki Aritimis maṇ nalti gwe ɗe nda sut nya wu.
36 Naḳ ɗe ga hwudaḶi kaṇ ni sowu, daṃaṇ mbetlak, baḳ paḶaṇ ilgon ka lilti mbadl so.
37 Ka tulli majin a ɗe, mukaḶ kaṇ sa pi tet ka lu daṇti ga gunkisi so a baṣa dlaṃ byas ilgon ten gunki gaṇaṇ so.
38 Kume gaɓa ni Demitiriyas suk majwas ɗa ten maḶgon go maṇ kisti gaɓa ni ɗa, sik ka lak majwe paḶ ilgwe ba yek sowu taṣ ɓatlti.
39 A kume ilgon yi kaal go, suli ka lu motgaa ga baṇ.
40 Ningo ma paḶaṇ ilgwe ba mbun sowu wi naḳ ɗe ma tlilaṇ dlanti ase wu. Aba ilgwe laki yek ma tlilaṇ dlantisi wu ni ɗa so.>>
41 Ta dlaṃ nu wugo, yek ta wul mas mbalaṃi ɗe taṣ zigaa.

20

Bulus li Makedoniya suk Giris

1 Dlantisi paki wugo yek Bulus mbe maṇ koptisi yek ta ndaḶlisi gahwulaṇ, yek ta pallisi bi, yek ta li Makedoniya.
2 Ta ngusi maṬlti ka lu jwisi ata nisi ma ndaḶlaṬ gahwulaṇ maṇ kopti, yek ta lak mbuk atl ga maṇ Giris,
3 kaḶi kaṇ ta paḶ lip ɗe mekan, yek ta lami ɗe taṣ te ka jirgi taṣ li Siriya ama yek ta kume ɗe maṇ Yehuda jon naṃa ngoti taṣ tloti, yek ta koɓi tu Makedoniya.
4 Yek Sobata yen ga Parus maṇ Beriya, suk Aristakus suk Sakundus maṇ Tasalonika, suk Gayus tet Darbe, suk Timoti, suk Tikikus suk Turopimus maṇ baṇ Asiya kopti.
5 Majwisi ndenii cina yek sa sak ɓaṬni a Turawas.
6 Yek ma te ka jirgi ze tet Pilibi kaal ɗa motgaa ngukti burodi gwe ba yis ni dani sowu. Yek ma lak mbisi a Turawas kaal ɗa multi ɗe namtan ten tantu. Yek ma paḶ multi ɗe mukka kaḶi.

Iyutikus Pal Kaami kaal ɗa maṣhkaṇ gwasi

7 Gas shukti ga ka sukti, ma mogaa ɗe taṇ nguk wul ndakce wu, yek Bulus ngusi hwit gaɓa mbalaṇ, se naḳ lu dlo. Naḳ ɗe ta naṃa lamti zaṭgaa ɗe lu dlo wu.
8 Pitilla ni ka soɓaḶ tlal bii gwe ma mogaa giɓi wu.
9 Yek yen maani gon gwe asa mbet ɗe Iyutikus wu daṇ ka shu windo. Yek yebaḶ njel dopti ga gwasi hal yek kanti. Bulus naṃa gaɓa nugo yek ta dlunti ka yebaḶi. Yek ta nda sut atli sut ka soɓaḶ tlal biimi ga na mekan yek sa kanti go ta maṣh wi.
10 Yek Bulus yil suɗi, yek ta ngus mal yeni, Yek ta wut ang sut tenti. Yek ta wul mbalaṃi ɗe, <<Ba ili gulsaḶkii so, ta yi kaami!>>
11 Yek ta pal to ka soɓaḶ dlaḶ biimi ka yek sa nguk wul yek sa tla jibi. Ta ngusisi dlaṃti gaɓa se naḳ lu dlo wu, yek paa ta zigaa.
12 Yek mbalaṃi kan Iyutikusi na gasi, yek sa taḶat lubii ata ɓal kaami, yek mbadl taṃisi i'e.

Bulus palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa

13 Yek ma te ka jirgi ze, yek ma li Asos taṇ mbi Bulus kaḶi naḳ gwe ma dlaṃ sukti naḳ ɗe ten asaṇ kaṇ ta li wu.
14 Ma mo sukti a Asos wu, yek ma kanti ka jirgi ze yek ma li Metilin.
15 Lu dlo wu yek ma ɗakci zaṇdaḶ ga baṇ Kiyos. lu po dlo ɗa wugo, yek ma mbuk lu ten zaṇdaḶ Samos, yek lwisi gon po dlo ɗa wu yek ma te baṇ Melitus.
16 Bulus lami ɗe taṣ koɓi tu Apisa so, baṣ daṃ ka kaṭ atl ga Asiya so ɗa naḳ ɗe ta lami ɗe taṣ te Wurshelima ten cin motgaa ɗakciti kume naḳ gwisi pi wu.
17 Tet Melitusi go, yek Bulus shini lu bacina ji maṇ kopti jwe ni Apisa wu ɗe taṣ tuli.
18 Sa tul wu, yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a daṃ wu, ɗe a yi sukkii wu, tet ten cin gwe a tul ka kaṭ atl ga Asiya wu.
19 A paḶ wul ɗe zhel ga Nya na lwu ka gwel gini, a ba a palli gaa gi ɗe ilgon so, ko ɗe maṇ Yehuda lami ɗe taṣ telaṇ ka bomti wu.
20 Kaa yisi ɗe a hwudaḶikii ilgon so, mas wul jwe mbun ɗe taḳ yisi go a hwikii. A hwikii gaɓa ka lu motgaa jwakaṇ yek a po koɓi ɗaṇ boo jwakaṇ yek a hwikii.
21 A hwi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ɗe ngetli kaṇ taṣ balaṣi tet mal Nya taṣ cit atl gaa malti, a taṣ ngaṣsi ten Yesu na Bagaa gaṇaṇ Yesu.
22 <<Ningo Shishi ga Nya zi ɗe ta li Wurshelima, aba yis ilgwe a pi na ami tek wu so.
23 Ilgwe a yisi go yek ɗe, mas baṇ gwe a li wu, a Shishi ga Nya hwi ɗe, mbalaṇ a laki a te ka bomti, asa lakaṇ ka lu gwe a sa le majwe paḶ ilgwe ba yek sowu.
24 Mas na nu, mbadl gi ni ten bi ilgon a malaṇ so, kume a man pakti paḶti ilgwe Bagaa Yesu zi wu, gwe yek ɗe dlaṃti taṃi gaɓa alheri ga Nya wu.
25 <<A yisi ɗe kii ɗe a dlaṃikii gaɓa ten kanti Nya ɗe guu ka mbadl go, kaa po yenaṇ so.
26 Yek laki yek a nikii ma dlaṃti ɗe, kume gon gwakaṇ maṣhi yek baṭa mbi Nya boo sowu, baḳ wuli ɗe a hwikii so so.
27 Naḳ ɗe a dlaḶ gal, yek a hwikii mas ilgwe Nya lami wu.
28 Paṇ ɗem'ɗem na daṇti gwakaṇ, akaa zi gwel ten majwe Nya kissi* tumal hwulan ga yen gwas wu.† Yek Shishi ga Nya zaḳii ɗe bacina wu, taḳ paṇ kyo gwasaṇ naḳ gwe a maṇ kyo paḶi wu.
29 A yisi ɗe kume a zigaa wugo byas wul mee a tulli ka dlo gwakaṇ, a baṣa zak majwe Nya kissi wu so.
30 Tet ka kii mago jon a yili asa shel mbalaṇ taṣ maṇ kopti gwasaṇ ɗa.
31 DlaḶaṇ na ndaḶti, akaa damkii ten kangwe a tla bomti ɗe a hwi gaɓa, na ka cin na ka gasi ka ga gin ɗe mekan wu.
32 <<Ningo a naṃa zaṭ gwakaṇ a ang ɗa Nya ka, suk taṃi gaɓa alheri gwasi. Kangwe taṃi gaɓa gwas a laki taḳ yisaṇ Nya i'e, kangwe Nyami a baḶkii hwa wul gwe ta baḶ mas maṇ kopti gwas wu.
33 A ɓo taɓa lamti ɗe ta kaami zinariya sogo azurpa sogo lukaḶ maḶgon ka so.
34 Kii gaa gwakaṇ kaa yisi ɗe a ngwe wul gaa gini suk majwe a na suksi wu.

---

* **20:28 20:28** Ka lishti jon wo ɗe *Mbalaṇ ji Bagaa* † **20:28 20:28** Zopsi dlaṃti wo yek ɗe*Maṇ lishti*

35 Mas ilgwe a paḷi wu, a mbokikii ang
ten kangwe kaa zi-ang majwe ba ilgon nisi
ɗa sowu. Daamaṇkii ten ilgwe Yesu dlaṃ
wu ɗe, <Mbalaṇ baḷ nalti majwe asa baḷ
wul wu, man majwe a mbalaṇ balsi wul
wu.> >>
36 Bulus pakisi hwit gaɓa wu, yek ta ngus
atli yek ta ngem Nya suksi.
37 Ta ɓa zigaa go yek sa ngusi gwas ngipti
te dlo ka asa naṃa kulu,
38 naḳ ɗe ta wulsi ɗe sa po yenti sowu,
yek ili hwotsi i'e. Yek sa lakti tantu ka lu
gwe ta te ka jirgi ze wu.

21

Bulus Li Wurshelima

1 Ma palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa
wu, yek ma te ka jirgi ze yek ma li baṇ gon
gwe asa mbe ɗe Kos wu. Lu dlo wugo yek
ma li Rodusa. Tet duk go yek ma li Patara.
2 Kaḷi kaṇ ma te ka jirgi ze gwe a li
Pinikiya wu, yek ma te giɓi yek ma zigaa.
3 Yek ma ɓalma yenti baṇ Kuburus tek
go, yek ma yil te malkaṇ baṃi ka ten tu kaṭ
ang shinti yek ma li Siriya. Yek ma mbuk
lu a Taya ka lu gwe jirgi zesi shit wul wu.
4 Yek ma mbi maṇ kopti kaḷi, yek ma mul
ɗe nitgi a Taye. Yek Shishi ga Nya mboki
ang maṇ koptisi yek sa hwi Bulus ɗe baṣ li
Wurshelima so.
5 Ama yek zaṭgaa gaṇaṇ tul wu, yek ma
ngusi laṭi. Yek mas maṇ kopti na modli
jwasaṇ na mil jwasaṇ lakni tantu. Ma ɓal
ten bi bal zesi go yek ma ngus atli mas
jinaṇ yek ma ngem Nya.
6 Yek ma palli bi yilkeni wu, yek ma te
ka jirgi zesi. Majwe lakni tantu go yek sa
pal gaẓaṇ.
7 Tet Taya go yek ma mbuk lu Tolemayis,
yek ma gaɓe yilkeni maṇ kopti jwe ni kaḷi
wu. Yek ma mul kaḷi.
8 Lu dlo wu yek ma zak lwisi, yek ma
mbuk lu a Kaisariya. Yek ma daṃ a lubii
ɗa Pilibus ka, maḷgwe ɗe ata dlaṃi gaɓa
ga Nya mbalaṇ wu. A Pilibusi ni ɗe gon ka
mbalaṇ ɗe nitgi jwe sa botlsi wu* pak.
9 Mil modli ɗe wupsi jon ni Pilibus ɗa
jwe baṣa ɓo yis mani sowu, jwe ɗe asa
dlaṃ ilgwe Shishi ga Nya hwisi wu.
10 Ma laṃ multi kaḷi wugo, yek maṇ
dlaṃti gaɓa ga Nya gon kawu gwe asa
mbet Agabus tet Yehudiya.
11 Yek ta kan wul hapti mis ga Bulus,
yek ta ɓal asaṇ suk ang gwas na nali. Yek
ta wule, <<Shishi ga Nya wule, <Naṇ kaṇ
maṇ Yehuda a Wurshelima a ɓal maṇ wul
hapti mis gee asa baltiti majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.> >>
12 Ma kumi nu wugo yek mas jinaṇ yek
ma hwi Bulus ɗe baṣ li Wurshelima so.
13 Yek Bulus wuli ɗe, <<Yek laki yek
kaa naṃa kulu akaa naṃa lamti ta cel
ka mbadl ye? Balti hwotaṇ so, ko ta tlot
mago taṣ tloni a Wurshelima ten bi ga
Yesu Almasihu kawu.>>
14 Yek ma yeni ɗe ma man dlaḷlaṭ gwas
ka sowu, yek ma zakti yek ma wuli ɗe,
<<Ta Nya paḷ ilgwe ta lami na ti wu.>>
15 Naḳ gwisi pi wu, yek ma yem wul
jinaṇ yek ma li Wurshelima.
16 Yek maṇ kopti jon tet Kaisariya lakni
tantu se naḳ sa taḷani tet lubii ɗa Manason
ka, ka lu gwe ma daṇ wu. Manason wo
maṇ baṇ Kuburus kaṇ a ta ni ka majwe
ngaṣsi ten Yesu cina wu.

Bulus mbuk lu Wurshelima

17 Ma mbuk lu Wurshelima wu, yek
yilkeni maṇ kopti wuli ni ɗem na taṃi
mbadli.
18 Lu dlo wugo, yek Bulus suk mi mas sa
yenti ga Yakubu a bacina ji maṇ kopti mas
ni kaḷi pak.
19 Yek Bulus gaɓe si, yek ta hwisi ilgwe
Nya zit ang yek ta paḷi majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.
20 Sa kumi nu wugo yek sa taṣ Nya. Yek
sa wul Bulus ɗe, <<Ama ka yis kangwe ili
ni a ɗee a Wurshelima gwa? maṇ Yehuda
wonti ngaṣsi ten Yesu, a mas jwasaṇ lam
kopti mbaṭ gaɓa ga Musa wu i'e.
21 Sa kumi ɗe ka hwi maṇ Yehuda jwe ni
ka atl ga majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
ɗe baṣ kop mbaṭ gwe Nya baḷ Musa wu so.
Ka hwisi ɗe baṣ saḷ mil so, a baṣ po paḷ wul
naḳ gwe a maṇ Yehuda paḷi wu so.
22 Yek ma paḷi ye nii wu, naḳ ɗe sa kumi
ɗe ka ɓalɗa wu?

* **21:8 21:8** Mbalaṇ ɗe nitgi*Majwe maṇ kopti botlsi ɗe taṣ hwuli ilga nguki mbalaṇ a Wurshelima wu.*

23 Ilgwe ma lami ɗe taḵ paḷi go yek ɗe,
mbalaṇ ɗe wupsi jon ni ɗa jwe sa mo gaɓa
suk Nya wu.
24 Kopsi taḵ takaṇ wul gwe asa taki Nya
ɗe ta taṣ pol mbalaṇ ɗaḵa byas wul kaẉu.
A ka ɓatl mas wulpi ga wul jwe sa taki
Nyami ɗe taṣ wudlisi gaa kaẉu. Na nu kaṇ
mas mbalaṇ a yisi ɗe ilgwe sa dlaṃ ten ki
go gem ka so, a maṇ kopti mbaṭ gaɓa ga
Musa ka yi ɗe ki.
25 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu go,
ma hwisi wi ɗe baṣ nguk ilgwe sa taki
gunki wu so, a baṣ nguk hwuu wul so, a
baṣ nguk tlu ga dabba gwe sa celit yal ka
yek ta mash wu so, a baṣ pi paḷaṇ so.>>
26 Yek Bulus li suksi, yek sa taki wul Nya
taṣ polti ɗaḵa byas wul ka. Yek paa ta li ka
lubii ga Nyami yek ta hwisi gas gwe takti
wuli a paki wu.

Sa dop Bulus

27 Multi ɗe nitgisi ɓal njaa ta njikaṇ go
yek maṇ Yehuda jon tet kaṭ atl ga Asiya
yen Bulus ka lubii ga Nya. Yek sa cok mas
mbalaṇ yek sa dop Bulus.
28 Yek sa dlaṃ ɗe, <<Maṇ Israila,
maḷgwe hwi maṇ Yehuda ɗaṇka ɗe baṣ
kop mbaṭ gaɓa ga Musa so, a baṣ po kan
lu gee ɗe maṇ cilti so wuggu. A yek gee ta
tulli majwe ba maṇ Yehuda ka sowu a ɗe,
taṣ lil lubii ga Nyami ka.>>
29 Naḵ ɗe sa ya yen Turopimus maṇ
Apisa suk Bulus ka baṇ wu, yek sa daṃ
gwa we Bulus tullaṭ ka lubii ga Nyami.
30 Yek mbadl ga maṇ baṃi tlili mas
jwasaṇ, yek sa dop Bulus yek sa yillaṭ ɗaḵa
lubii ga Nyami ka. Ka yillaṭ gwas ka yek sa
le dlabiimi ka.
31 Sa ɓa lam tlot gwas wugo, yek bacina
ga maṇ hapti dlo ga maṇ Roma kumi ɗe
Wurshelima hwot kaẉi.
32 Yek ninge ninge yek ta su suk maṇ
hapti dlo jon. Yek mbalaṃi yen bali ga
maṇ hapti dlomi suk mbalaṇ jwas wu, yek
sa zak ɓot ga Bulus.
33 Yek bali ga maṇ hapti dlomi laki yek
sa dopti yek sa ɓalti na zaa gaḷla ɗe lop.
Yek ta kum gazi ɗe wok ɗe Bulus wo? A
yek ta paḷi ye?
34 Yek mas mbalaṃi dlaṃ wul jwe Bulus
paḷi wu, jon naṃa dlaṃti gaṇ a jon naṃa
dlaṃti gaṇ. Yek ba bacina ga maṇ hapti
dlomi yis gaa ga wul jwe sa naṃa dlaṃti
wu so, naḵ ɗe mbalaṃi gulsidli kaẉu.
35 Sa naṃa laṭ suk Bulus nugo yek
gulsaṭdli mbaḷdli i'e, se naḵ maṇ hapti
dlomi kanti to nya ka.
36 Yek mbalaṃi jwe kopsi wu ngusi wulti
ɗe, <<Tloti ka.>>

Bulus dlaṃi gaɓa mbalaṃi

37 Sa ɓal njaa taṣ tel Bulus ka lu daṃti
ga maṇ hapti dlo wu, yek Bulus wulsi ɗe,
<<Haṇ ta ɓo hwikii ilgon ne?>> Yek sa
wulti ɗe, <<Ka man bi Giris a?
38 Kik ɗe bacina ga maṇ laṣhi kumti bi
tet Masar, gwe laki hal yek mbalaṇ 4,000
ngusi tlot mbalaṇ ka me wu sa?>>
39 Yek Bulus ballisi ɗe, <<A mi wo maṇ
Yehuda kaṇ tet Tarsus ka atl ga Silisiya. A
mi wo maṇ baṇ gwe mbalaṇ yisi wu kaṇ.
Ɓo zakaṇ ninini ta hwi gaɓa majin.>>
40 Bacina ga maṇ hapti dlomi zak Bulus
taṣ gaɓa wu, yek ta tlinya yek ta paḷisi na
ang, yek sa daṃ mbetlak. Sa daṃ mbetlak
wu, yek Bulus hwisi gaɓa na bi ga maṇ
Yehuda.†

22

1 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk
aba jini, ɓo kati ninini kaṇg ta ɓo pol gaa
gi ka.>>
2 Sa kumi ɗe na bi ga maṇ Yehuda kaṇ
ta nisi ma gaɓa wu, yek sa daṃ mbetlak.
Yek Bulus wulsi ɗe,
3 <<A mi wo maṇ Yehuda kaṇ tet Tarsus
ka atl ga Silisiya, ama ka baṇ gaṇ kaṇ a
naḷi. Gamaliyel maṇ lishti ka mboki ang
ten mbaṭ gaɓa ga Musa gwe a maṇ zaṭ
jinaṇ koɓi wu. A lam kopti mbaṭ gaɓa ga
Musa i'e naḵ gwe ka naṃa lamti ase wu.
4 A nge maṇ kopti Tantu ga Yesu i'e, yek
a ngusi dopti gwasaṇ na modli na maani,
yek a ngusi telti gwasaṇ ka lu leti, hal yek
naami mashi.
5 Naḵ gwe bal maṇ Paris suk majwas
mas yisi wu. Naḵ ɗe a lak kan lishti tet

† **21:40 21:40** Gon a na*Na bi Arameya* Mat 22:2.

malsi yek a taḷe maṇ kopti jwe ni Demaskus wu, De ba yemsi tet Wurshelima ta nolsi.
6 <<Ten gasisi ka dlo cin a naṃa laṭ Demaskus nugo yek baṵ! Ndaḷi cilti gon sut nya cilli lu gwe a ni wu ka.
7 Yek a nda te atl ka, yek a kum yal gaɓa gon ten wulti gi ɗe, <Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye?> >>
8 Yek a wule, <<Bagaa, wok ɗe ki wo?>>
Yek yali balli ɗe, <<Amik ɗe Yesu maṇ Nazarat maḷgwe ka nima cit dlelngapcan wu.>>
9 Yek majwe naṃa laṭ suk ami wu yen cilti, ama baṣa kum ilgwe yali dlaṃ wu so.
10 Yek a wule, <<Bagaa, yek ba paḷi ye? >>
Yek ta wule, <<Tlinya taḳ li Demaskus, kaḷi kaṇ sa hwik mas ilgwe a botlki ɗe taḳ paḷi wu.>>
11 Yek majwe ni suk ami wu ngiɓi ang, yek sa taḷa Demaskus naḳ ɗe cilti laki yek ba po man yenti lu sowu.
12 <<Yek maḷgon asa mbet Hananiya tuli taṣ yenaṇni. Maṇ kopti mbaṭ gaɓa ga Musa i'e kaɗe ti, a maṇ Yehuda ga baṃi mas yisi ɗe ti wo hwa mbalaṇ kaṇ.
13 Yek ta lak dlaḷ a malaṇni, yek ta wulaṇ ɗe, <Yilka gini, ɓul gwel taḳ yen lu.> Yek ninge-ninge yek gwel gi ɓuli yek a man yenti gwasi.
14 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Nya ga aba jinaṇ botlki, taḳ yis ilgwe ta lami wu a taḳ yen maṇ zok mbadl gwasi, taḳ gaɓa sukti bi suḳ bi.
15 Ka dlaṃi mbalaṇ mas ilgwe ka yeni yek ka kumi tenti wu.
16 Ningo yek ka yima ɓaṭti ye? Tlinya taṣ paḷik baptisma taṣ polik byas wul jwa ka, aka mbe shin gwasi.>
17 <<A pal tet Wurshelima ɗe a ɓalma ngemti Nya ka lubii ga Nya wu, yek Nya ɓuli gwel,
18 yek a yen Bagaa. Yek ta wulaṇ ɗe, <Zak baṇ Wurshelima ninge ninge, maṇ baṃi a katik kaṇg so, ɗe ka ɓa dlaṃ gaɓa tenaṇ wu.>
19 <<Yek a wulti ɗe, <Bagaa, majimi yisi ɗe a naṃa maṭlti ɗaṇka lu motgaa ji maṇ Yehuda ka a dop yilkeni jwasaṇ a telsi ka lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba yek sowu.
20 De sa dlo Istipanus maḷgwe hwi gaɓa gwa mbalaṇ go, aa ni kaḷi ani majwe tlot wu kaali. Hal amik ɗe maṇ ɓaṭti lukaḷ ga majwe tlot wu.>
21 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Zigaa, ba shinki dlenti te mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.> >>

Bulus ɗe maṇ atl ga Roma

22 Mbalaṃi kumi ɗe Bulus dlaṃ nu wu, yek sa tlil yal nya yek sa wule, <<Kamaṇti te ka taḳ tloti, mbun ɗe taḳ zakaṇ ti so.>>
23 Sa naṃa gaɓa asa naṃa catti atl to nya ka asa naṃa wutti lukaḷ ka nugo,*
24 yek bacina ga maṇ hapti dlomi laki yek sa taḷa Bulus ka lu daṃti ga maṇ hapti dlo. Yek ta dlaṃ ɗe taṣ ɓo ti yek sa ngemti taṣ yis ilgwe laki ɗe mbalaṇ naṃa gaɓa tenti nu?
25 Sa ɓal Bulus wi ɗe taṣ ɓot wugo yek ta wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mbaṭ gaɓa wuli ɗe ta ɓo maṇ Roma gwe baṣa ɓo paḷit kisti gaɓa so gwa?>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi kumi nu wu, yek ta li mal bali gwasaṇ, yek ta wulti ɗe, <<Yek ka naṃa lamti paḷti ye?>> maḷgaṇ co yen atl ga Roma kaca.
27 Yek bali ga maṇ hapti dlomi li mal Bulus yek ta wulti ɗe, <<Hwini, ki wo yen atl ga Roma ka?>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Yii ami wo yen Roma kaṇ.>>
28 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi wule, <<Ama go yen Roma kaɗe ami, ama se naḳ a dlo bal wulpi yek a nda daṃti ɗe yen Rome.>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Ami wo ka atl ga Roma ka sa zaṇni.>>
29 Yek ba majwe lami ɗe taṣ ngem Bulus ten ilgwe ta paḷi wu po man wulti ɗe ilgon so. Yek ɓanti njel cit ga bacina ga maṇ hapti dlomi naḳ ɗe Bulus wo yen atl ga Roma kaṇ a yekgu ta ɓalti wu.

Sa taḷa Bulus dlaboo Sanhidirin

30 Bacina ga maṇ hapti dlomi lami ɗe taṣ yis ilgwe laki yek maṇ Yehuda naṃa dlaṃti byas gaɓa ten Bulus wu. Yek ta laki ɗe lu tlo wugo ta mbe motgaa ga kiɗi maṇ

* **22:23 22:23** Wutti lukaḷ ka yek ɗe *Lal gwe mbok ang ten lilti mbadli suk duu tuk wu*

Paris ka lubii ga Nya suk kiɗi ji baṃi tet madl. Yek ta tulli Bulus malsi.

23

1 Yek Bulus yen maṇ daṃti Sanhidirin te gwel ka yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe a paḶ daṃti hwaɓi a cina ɗa Nya ka a mbadl gi dlaṃi a paḶ byas ilgon a cina ɗa Nya ka so.>>

2 Bulus dlaṃ nu wugo yek Hananiya bal maṇ Paris wul majwe ni njaa mal Bulus wu ɗe tas ɓo bi gwasi.

3 Yek Bulus wulti ɗe, <<Nya a ɓoki ki maṇ shelti lali. Ka daṃ ɗe taḳ kis gaɓa tenaṇni ka mbaṭ gaɓa ga Musa ama baḳa man kopti mbaṭi so naḳ ɗe ka wule tas ɓo wu.>>

4 Yek majwe dlaḶ njaa mal Bulus wu wulti ɗe, <<Bal maṇ Paris kaṇ ka naṃa byalti gwas a?>>

5 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe tik ɗe bal maṇ Paris so. Gaɓa ga Nya wule, <Baḳ dlaṃ byas gaɓa ten bacina gwa so.>* >>

6 Bulus yisi ɗe jon jwasaṇ wo maṇ Saduki kaṇ a jon wo maṇ Paresi wu. Yek ta wuli to nya ɗe, <<Yilkeni jini, ami wo ba Paresi kaṇ, aba gi mago ba Paresi. Kaa naṃa paḶti kisti gaɓa tenaṇni naḳ ɗe a zi mbadl ɗe majwe mash wu a tli ɗaḳa mashkaṇ ka wu.>>

7 Bulus dlaṃ nu wugo yek dlanti tli ka dlo ga maṇ Paresi suk maṇ Saduki, yek motgaami tatl ɗe lop.

8 Maṇ Saduki wo sa wule majwe mash wu a tli ɗaḳa mashkaṇ ka so, a ba ilgon ni ɗaɗe mil shinti ji Nya suk mazhe so ama maṇ Paresi zi mbadl ɗe mas jwisi ni ɗa.

9 Yek dlantisi mbaḶ tli. Yek maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa jwe ɗe maṇ Paresi ju dlaḶ gaa suk kul yek sa wu wule, <<Ma yen byas ilgwe maḶgaṇ paḶi wu so, gon a yen shinti ga Nya sogo mazhe ka gaɓa sukti? >>

10 Yek dlantisi po mbaḶdli ɗa, yek bacina ga maṇ hapti dlomi yeni go gon asa caccal Bulus ka. Yek ta laki yek sa kanti ka na ndaḶti yek sa taḶat ka lu daṃti gwasaṇ.

11 Gas ɓal go yek Bagaa lak tlal njaa mal Bulus yek ta wulti ɗe, <<DlaḶ na ndaḶti, naḳ gwe ka dlaṃ gaɓa tenaṇni a Wurshelima go nuk ka dlaṃ a Roma pak.>>

Sa ɓel bi tas dlo Bulus

12 Lu dlo wugo yek maṇ Yehuda mogaa yek sa ɓel bi yek sa dlaḶli gaɓa ɗe sa nguk wul so a basa tla ilgon so se sa dlo Bulus.

13 Majwe ɓel bisi yek sa dlaḶli gaɓe go sa man kutl ɗe wupsi.

14 Yek sa li mal bal maṇ Paris yek sa wulti ɗe, <<Ma dlaḶli gaɓa ɗe ma nguk wul so se ma dlo Bulus.

15 Ta ki suk kiɗi ji baṇ laki ɗe ta bacina ga maṇ hapti dlo taḶat tet malkii, ten ɗe kaa lam kumti mas ilgwe tulli gaɓa tenti wu, moo ma tlot ka a bata ɓo mbuk lu a ɗe so.>>

16 Yek yen kawu ga Bulus kum ilgwe sa naṃa lamti tas paḶi Bulus wu, yek ta li ka lu daṃti ji maṇ hapti dlomi yek ta hwi Bulus.

17 Yek Bulus mbe gon ka maṇ hapti dlomi yek ta wulti ɗe, <<TaḶa yen gaṇ mal bacina gwakaṇ ta lamit hwit ilgon.>>

18 Yek ta taḶa yeni mal bacina ga maṇ hapti dlomi.

19 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi ngiɓi ang yeni yek ta wulti ɗe, <<Yek ka lami hwiti ye?>>

20 Yek yeni wulti ɗe, <<Maṇ Yehuda ɓel bi ɗe sa ngemki taḳ taḶesi Bulus mal kiɗi ji baṇ ten ɗe sa kum gas ilgwe tulli gaɓa tenti wu i'e.

21 Baḳ baḶsi Bulus so, mbalaṇ jwe sa man kutl ɗe wupsi wu naṃa ɓaṭti gwasi. Sa dlaḶli gaɓa ɗe sa nguk wul so a basa tla so se tloti. Ningo sa naṃa ɓaṭti ilgwe ka paḶi wu.>>

22 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi lak yeni tantu yek ta wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḶgon ilgwe ka hwi wu so.>>

Sa TaḶa Bulus mal pelis gobna

23 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi mbe ɗe lop ka maṇ hapti dlomi yek ta wulsi ɗe, <<Bodl maṇ hapti dlo 2,000 suk maṇ hapti dlo jwe a to ten kapsi 70 suk maṇ gashi 200† tas li Kaisariya ka gasi.

24 A ka ngo kapsi gwe Bulus a to dani wu aka taḶat mal gobna Pelis ba ilgon mbit so.>>

---

* **23:5 23:5** Yen Yil 22:28. † **23:23 23:23** Gaɓa bi Giris gwe sa lishi a du naṃa dlaṃti go yek laṣhi tabbatati

25 Yek ta lish gaɓa ɗe,
26 Ami Kaludiwus Lisiyas ka lishit gaɓa ge maṇ nalti Pelis gobna.
A naṇa gaɓet gwa.

27 Yek maṇ Yehuda dop maḷgaṇ sa naṇa lamti tlot gwasi, yek a li suk maṇ hapti dlo yek ma kisti tet ka ang gwasaṇ naḳ ɗe a kumi ɗe ti wo maṇ atl ga Roma kawu.
28 Yek a ngwe ta yis ilgwe laki yek sa naa nget gwas wu, yek a taḷat te mal kiɗi ga maṇ Yehuda.
29 Yek a kumi go ilgwe sa naṇa dlaṃti tenti go ten mbaṭ gwasaṇ kaṇ, ama ta paḷ ilgwe a laki a tlot wu sogo telti ka lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba yek sowu so.
30 A kumi ɗe sa ɓel tenti wu, yek laki yek a wule taṣ taḷat malki ninge. Yek a hwi majwe dopti wu taṣ lak dlaṃik ilgwe ta paḷisi wu.
31 Yek maṇ hapti dlomi kan Bulus tet Wurshelima ka gasi naḳ gwe sa zisi paḷti wu, yek sa taḷat Antipatiris.
32 Yek lu dlo wugo, yek sa zak maṇ kapsi ju sukti yek sa paḷ tet ka lu daṇti ga maṇ hapti dlomi.
33 Maṇ hapti dlo jwe ni ten kapsi wu mbuki Kaisariya wu, yek sa baḷ lishiti gwe bacina gwasaṇ lishi gobne wu, yek sa baḷtiti Bulus.
34 Yek gobne yen lishtisi wu yek ta kum gaẓi ɗe ten kaṭ atl gwik Bulus yil tet gwi? Ta kumi wi ɗe tet Silisiya kaṇ ta yil tet wu,
35 yek ta wule, <<Ba gaɓa ten ilgwe sa taḷak tet malaṇ wu ɗe majwe tulli gaɓa ten ki wu ɓalɗa wu.>> Yek ta laki ɗe taṣ zi Bulus ɗa Hiridus ka asa ɓaṭti.

24

Maṇ Yehuda taḷa gaɓa ga Bulus mal Pelis Gobna

1 Kaal ɗa multi ɗe namtan yek Hananiya bal maṇ Paṛis su Kaisariya suk kiɗi mbalaṇ jon suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga maṇ Roma gon gwe asa mbet ɗe Tartulus, yek sa dlaṃi gobne ilgwe Bulus paḷisi wu.
2 Sa mbe Bulus tet wu yek Tartulus wule, <<Ma paḷ tlal multi wi a ma naṃa kumti taṃti gwa guu, ɓotlkaṇ yisti wul gwa tulli laḳaṇti wul wonti ka mbalaṇ jinaṇ.
3 Ma yen cit cina ko a tu ko, yek laki yek ma naṃa hwol tuk na ilgwe ka paḷi wu maṇ nalti Pelis.
4 A lami ɗe ta dlaḳki na tlal gaɓa so, ama a naṃa ngemti gwa taḳ ɓo katini kaṇg njet ne.
5 <<Maḷgaṇ go maṇ tullaṭ dlanti ka mbalaṇ kaṇ, ma dopti ten tlilti dlanti ka maṇ Yehuda ten dii atl mas. A tik ɗe bacina ga majwe asa mbesi ɗe maṇ Nazara wu,
6 hal ta ngwe taṣ lil lubii ga Nya ka, na ilgwe ba mbun ɗe ta paḷi giɓi sowu, yek laki yek ma dopti.
8 Kume* ka bodlaḷti go ki na gaa gwa ka yisi ɗe ilgwe ma naṃa dlaṃti tenti go gem kaṇ.>>
9 Yek maṇ Yehudasi moo bi yek sa dlaṃ ɗe mas ilgwe ta dlaṃ ten Bulus go gem kaṇ.
10 Yek gobne baḷ lu Bulus ɗe taṣ gaɓa wu yek Bulus wuli ɗe, <<A yisi ɗe ka daṃ ɗe maṇ kisti gaɓa wonti wi, yek laki yek ba dlaṃ ilgwe a yisi ten gaa gi wu.>>
11 Kume ka kusi go ka yisi ɗe, multi ɗe cutl cet lop ka yi, ɗe ala ngusti atl Nya a Wurshelima wu.
12 Majwe taḷa tet malki wu yenaṇ ten dlaḳti gaɓa suk maḷgon so, a baṣa yenaṇ ten tullaṭ dlanti ka lubii ga Nya sogo ka bii motgaa ga maṇ Yehuda, sogo ka lu gon ka baṇ gaṇ so.
13 A baṣa man mbokti ang ɗe byas wul jwe sa wule a paḷi go gem ka so.
14 Ko ɗe gem kaṇ a nima ngusti atl Nya ga aba jinaṇ, tumal kopti Tantu ga Yesu gwe si wo asa mbe ɗe kopti lal wu. A kan mas wul jwe mbaṭ gaɓa ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya lishi ɗe gem.
15 A zi mbadl ten Nya gwe majin zi mbadl tenti wu. Naḳ gwe sa yisi wu, ama go a yisi ɗe majwe maṣh wu Nya a pallisi kaami, na maḷgwe paḷ hwa wul wu na maḷgwe paḷ byasi wu.

* **24:8 24:8** Ka lishti jo wo ɗe*Yek ka lami ɗe taḳ paḷiti kisti gaɓa taḳ cingaḷaṇti ten mbaṭ gaɓa gaṇaṇ.* 7 *Ama yek Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlomi na ndaḷti yek ta dlaḳti ɗa ang jinaṇ ka* 8 *Yek ta wul majwe naṃa tullaṭ gaɓa ten ti wu ɗe taṣ tul mal ki.*

16 Yek laki a ngusi tlot gini, ta daamti gi
ni hwaɓi mal Nya suk mbalaṇ.
17 <<A daṃ tu gon ka gin wonti a ɓa pal
Wurshelima wu, yek a pal tet na wulpi
gwe ba baḶ majwe ba wul nisi ɗa sowu, suk
wul jwe ba taki Nya wu.
18 Sa mbi ka lubii ga Nyami go, a pak
paḶti kangwe a maṇ Yehuda paḶi asa laḳaṇ
dlo gwasaṇ suk Nya wu wi. Aba majon ni
suk ami so, a ba tlil dlanti so.
19 Maṇ Yehuda jon ni kaḶi, majwe sa yil
tet ka atl ga Asiya wu. Kume gaɓa nisi ɗa
tenaṇ wu taṣ lak dlaṃi
20 Sogo ta majin dlaṃ byas ilgwe sa mbi
tenaṇ wu ɗe sa taḶa te maṇ Sanhidirin
kawu.
21 Seko ɗe a dlaṃ gaɓa na ndaḶi yal, <ten
bi tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga majwe maṣh
wugo, yek laki yek sa taḶa tet malki ase taḳ
kisi ninini gaɓa.> >>
22 Yek Pelis wo ta yis wul wonti ten bi
kopti Tantu ga Yesu. Yek ta dlaḳ gaɓe ka se
gasi gon, yek ta dlaṃ ɗe, <<Kume Lisiyas
bacina ga maṇ hapti dlo tul wu, ba gaɓa
ten gaɓa gee.>>
23 Yek ta wul maṇ hapti dlo gwe naṃa
ɓaṭti gwas wu ɗe, taṣ giɓ Bulus a baṣ cit
dlelngapcan so a baṣ mbol yelaṇ jwas ɗa
malti ka so.
24 Kaal ɗa multi jon yek Pelis suk kili
gwasi Dursila gwe ɗe ti wo maṇ Yehuda
kawu tuli. Yek Pelis shinlu taṣ mbet Bulus
teɗi. Yek sa kati kaṇ Bulus i'e ɗe ta hwisi
gaɓa ten bi ngaṣti Yesu wu.
25 Bulus hwisi gaɓa ten daṇti na zok
mbadli suk nget ten gaa, suk kisti gaɓa
gwe Nya a paḶi mbalaṇ ten mas ilgwe sa
paḶi wu, yek ɓanti njel cit ga Pelis, yek ta
wule, <<Zigaa nu, kume a mbi tantu, wu
ba shinit lu.>>
26 Pelis zi mbadl ɗe, gwa a Bulus baḶti
wulpi cit icin, yek ta ngusi mbet gwas ata
ngusi gaɓa sukti.
27 Kaal ɗa gin ɗe lop yek Poshos Pestus
daṃ ɗe guu ka lal Pelis. naḳ ɗe Pelis lam
mbit hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu
yek ta zak Bulus ga leka.

25

Kisti gaɓa ga Bulus mal Pestus

1 Pestus li ka kaṭ atl ga Kaisariya taṣ
nda paḶti wul ɗe gobna. Kaal ɗa multi ɗe
mekan na daṃti ɗe gobna wu yek ta to
Wurshelima.
2 KaḶi kaṇ kiɗi maṇ Paṛis suk kiɗi ji maṇ
Yehuda mogaa taṣ hwit ilgwe Bulus paḶi
wu.
3 Yek sa ngemti ɗe taṣ laki ta palli Bulus
tet Wurshelima ne, naḳ ɗe sa ɓel bi wi ɗe
sa tlot ka ten tantu wu.
4 Yek Pestus wulsi ɗe, <<Bulus ni ga le ka
a Kaisariya a ama go bali te Kaisariye ka
ninge.
5 Ta bacina jwakaṇ koɓaṇni taṣ lak dlaṃ
byas wul jwe ta paḶi wu.>>
6 Pestus mul ɗe kutl sogo ɗe wusupsi
suksi wu yek ta pal te Kaisariya ka. Yek lu
tlo wugo yek ta daṇ ka gobdlan guu, yek
ta laki yek sa yilli Bulus teɗi.
7 Sa tulli Bulus wu, yek maṇ Yehuda
jon tet Wurshelima gadaḶti yek sa ngusi
dlaṃti kiɗi gaɓa tenti wu, jwe baṣa man
mbokti ang dani ɗe nuk ni sowu.
8 Yek Bulus wule, <<A paḶ ilgwe ni byasi
ka mbaṭ gaɓa ga maṇ Yehuda wu so, a baa
tulli dlanti ka lubii ga Nya so, a baa dlaṃ
byas ilgon ten Kaisar bal guu so.>>
9 Naḳ ɗe Pestus lami ɗe taṣ mbi hwol
hwulan mal maṇ Yehuda wu, yek ta wulti
ɗe, <<Ka lami ɗe taḳ li Wurshelima taḳ tok
paḶ kisti gaɓa ten gaɓa jimi ɗe sa dlaṃ ten
ki gwa?>>
10 Yek Bulus wule, <<Naḳ ningo ka lu
kisti gaɓa ga Kaisar kaṇ sa nima kisti gaɓa,
kaḶi kaṇ sa naṃa cingaḶti gini. Ki gaa gwa
mago ka yisi ɗe a paḶi ilgon maṇ Yehuda
so.
11 Kume a paḶ byas wul gwe a mbuk dlot
gi go, ba nge maṣhkaṇ so. A kume gaɓa
jin ɗe maṇ Yehuda dlaṃ tenaṇ go gem ka
sowu, maḶgon a man baḶsi bi tenaṇ ɗe taṣ
dlo so. A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ taḶa
gaɓa gaṇ mal Kaisar ne.>>
12 Pestus gaɓa suk yelaṇ dlaṃti jwas wu,
yek ta wulti ɗe, <<Naḳ ɗe ka ngemi ɗe ta
taḶa gaɓe mal Kaisar wu, malti kaṇ sa sa
taḶaki.>>

Pestus ngem Agiripa guu ten Bulus

13 Laṃ multi wu, yek Agiripa guu suk
yilka gwasi Bani li Kaisariya taṣ gaɓe
Pestus na daṃti ɗe gobna.

14 Naḳ ɗe sa mul Kaisariya wonti wu,
yek Pestus dlaṃ bi ga gaɓa Bulus suk
guumi. Yek ta wulti ɗe, <<Maḷgon ni a ɗe
maḷgwe Pelis zakti ga le kawu.
15 De a to Wurshelima wu, yek kiɗi maṇ
Paṛis suk kiɗi ji maṇ Yehuda dlaṃ ɗe ta paḷ
byas wul wonti, yek sa ngemaṇ ɗe ta lilti
ka.
16 <<Yek a wulsi ɗe, mi maṇ atl ga Roma
wo baṃa baḷ bi ga mbalaṇ ba paḷti cingaḷti
gaɓa so, se ma zak maḷi yek ta dlaṃ gaɓa
gwe a man yillaṭ gwas wu a cina ɗa majwe
tulli gaɓa tenti wu ka.
17 Yek majwe tulli gaɓa tenti wu mbuk
lu wu, yek a laki yek sa yilli maḷi tot ka lu
kisti gaɓa baḷe-baḷe, yek ma njel kisti gaɓa
tenti na tlot ɗa lu wu.
18 Ama yek ba majwe tulli gaɓe wu dlaṃ
ilgwe a zi ɗe sa dlaṃ wu so.
19 Ilgwe te ka dlo gwasaṇ sukti go yek
ɗe, gaɓa ten kopti Nya gwasaṇ suk ten bi
ga maḷgon ɗe asa mbet ɗe Yesu wu, gwe
ta maṣhi ama yek Bulus wule ningo ta tli
ɗaka maṣhkaṇ ka wu.
20 Yek gaa gili ka, yek ba a yis ilgwe ba
paḷi ten gaɓe wu so, yek laki yek a ngem
maḷi ɗe ko ta laṃaṇ tot Wurshelima ta
paḷit kisti gaɓa ten wul jimi ɗe sa dlaṃ
tenti wu.
21 Yek ta ngemaṇ ɗe ta taḷa gaɓe mal bal
guu ne, yek a laki ɗe taṣ let ka, se gas gwe
ba taḷat mal Kaisari wu.>>
22 Yek Agiripa guu wul Pestus ɗe, <<Ami
mago a lam kumti ga maḷi pak.>>
Yek Pestus wulti ɗe, <<Ayo go ka
kumaṇti.>>

Sa yilli Bulus mal Agiripa guu

23 Lu dlo wu, yek Agiripa guu suk Bani
tul ka bal lu kisti gaɓa. Yek mbalaṇ ngusi
taṣti gwasaṇ asa nisi ma paḷti wul jwe a
baḷsi nalti wonti wu. Yek sa te ka lu kisti
gaɓe suk kiɗi maṇ hapti dlo suk kiɗi ji
baṃi. Yek Pestus laki yek sa kan Bulus
teɗi.
24 Yek Pestus wul guumi suk mas majwe
ni kaḷi wu ɗe, <<Ka yenaṇ maḷgaṇ ma?
Maṇ Yehuda a Wurshelima suk ji ɗe tulli
gaɓa tenti, asa naṃa dlaṃti ɗe ta tlot ka.
25 Ama ami wo a yen byas ilgwe ta paḷi
gwe mbuki ɗe ta tlot wu so. Yek laki, yek
sa taḷat mal bal guu, naḳ ɗe ta ngemaṇ ɗe
ta tol gaɓe malti wu.
26 Ama ami wo a yis ilgwe ba lishi bal
guu gaṇaṇ tenti wu so. Yek laki yek a taḷat
tet malkii, tun naḳ ba ki guu so, taṇ ɓo yeni
ni, ta yis ilgwe ba lishi bal guu wu ɗa.
27 Yenti gi wo mbun ɗe ta taḷa mbalaṇ
mal bal guu ba yisti byas ilgwe maḷi paḷi
wu so so.>>

26

1 Yek Agiripa guu wul Bulus ɗe, <<Ma
baḷki lu wi, hwini ilgwe ka yisi wu.>>
Yek Bulus tlinya yek ta baḷsi nalti na ang
yek paa ta nda gaɓa yillaṭ gaa gwasi yek
wule,
2 <<Mal nalti guu, a paḷ hwol tuki naḳ ɗe
ki kaṇ ba hwik gaɓa gaṇ ase wu, ta gaɓa
ten mas ilgwe mbalaṇ ji dlaṃ tenaṇ wu.
3 A dlaṃ naḳ gwisi naḳ ɗe ki wo maḷgwe
yis paḷti wul ga maṇ Yehuda i'e kawu. A
naṃa ngemti gwa taḳ dlo mbadli taḳ kati
kaṇg ne.
4 <<Mas maṇ Yehuda yis kangwe paḷ
daṃti ka atl gini suk a Wurshelima wu,
tun tet ten nak eni gini.
5 Kume sa dlaṃ gem go, sa yisi ɗe ten
bi kopti Nya gaṇaṇ wo, ami wo tek go ba
Paresi kaṇ, majwe asa zi gwel ten kopti
mbaṭ gaɓa gaṇaṇ i'e wu.
6 Zaṭ mbadl ten gaɓa Nya dlaḷli aba jinaṇ
wu ka laki yek sa nima paḷti kisti gaɓa ase.
7 Gaɓa gwisi kaɗe ilgwe ta dlaḷli maṇ boo
ga Israila ɗe kutl cet lop wu. Yek kaṇ sa
naṃa ɓaṭti ta njikaṇ ɗe sa nitma ngusti atli
na ka cin na ka gas wu. Na nalti gwa guu,
zaṭ mbadl gwisi ka laki yek maṇ Yehuda
nima taḷa tet dlaboo.
8 Yek laki ɗe baḳaa kan ɗe, Nya a man
pallaṭ kaami majwe maṣh wu so ye?
9 <<Ami mago daṃti gi tek go a lam dlot
gini ta paḷ ilgwe a laki a mbalaṇ nge Yesu
ga Nazarat wu.
10 Nu kaṇ aa kul paḷi a Wurshelima, a
kum gazi mal kiɗi maṇ Paṛis ɗe ta man
dop maṇ kopti gwas ɗa. Yek a dop wonti
kaṣi yek a lesi ka. A kume sa ɓa tlosi wu,
a kop kaal ji maṇ tlot gwasaṇ.
11 A kul kopsi ka lu motgaa ga maṇ
Yehuda a dopsi, a nolsi. A kul dloni ta laksi
taṣ nget Yesu. Naḳ ɗe a mbadl gi lil i'e naṣi

wu a ngusi kopsi gwasaṇ ɗaṇka daki baṇ ka ta cisi dlelngapcan ɗa.

12 <<Maṇ nalti guu, gas gon a naṃa laṭ Demaskus na lishti gwe kiɗi maṇ Paris baḷaṇ wu gwe baḷaṇ ndaḷti dopti ga maṇ kopti wu.

13 Na nalti gwa guu, ka dlo cin a ni ten tantu nugo yek a yen bal cilti gon sut nya gwe cil man cin wu. Yek baṵ! Cilti cillaṇ ka suk majwe a naṃa laṭ suksi wu.

14 Yek ma lok te atl ka kaḷi mas jinaṇ, yek a kum yal gaɓa gon na bi ga maṇ Yehuda* ten wulti ɗe, <Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye? Ka kumi cwo gaa gwa, ɗe ka naṃa lamti taḵ dlanki suk ami?>

15 <<Yek a kum gaẓi ɗe, <Bagaa, wok ɗe ki wo?>

<<Yek ta balli ɗe, <Amik ɗe Yesu, maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan wu.

16 Tlinya, a tul malki ta botlki ɗe zhel gini suk maḷgwe a mboki ang mbalaṇ ten ilgwe ka yeni suk ilgwe ba ya mbokik ang dani tenaṇ wu.

17 Ba kiski ɗaḵa ang ga mbalaṇ jwa maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ka. Ba shinki malsi,

18 taḵ ɓulisi gwel aka yillaṣi ɗaḵa daṃshal ka, aka ballaṣi tumal cilti. Ba shinki taḵ yillaṣi ɗaḵa ndalti ga guu maẓhe ka, asa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu. A paa Nya taas byas wul jwasaṇ ka, asa mbi lu daṃti ka mbalaṇ jini jwe a polsi ka tumal ngaṣti gwasaṇ tenaṇ wu.>

19 <<Maṇ nalti guu, naḵ gwisi laki yek ba a nge kopti gaɓa gwe a kumi sut nya wu so.

20 Majwe a ndaṣi dlaṃti gaɓa go sik ɗe maṇ Demaskus, yek paa maṇ Wurshelima suk maṇ Yehudiya, suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu pak. A hwisi gaɓa ga Nya ɗe taṣ ci atl gaa, asa ballaṣi tet mal Nya asa paḷ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwasaṇ wu.

21 Yek laki yek maṇ Yehuda doɓaṇ ka lubii ga Nya, yek sa ngwe ɗe taṣ tloni.

22 Ama yek Nya zi-ang, tet ten cin gwisi hal ase. Yek laki yek a nima dlaṃti gaɓa mbalaṇ mas, na kiɗi na naḵ mili. Gaɓa gwe a naṃa dlaṃti go yek ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya suk Musa dlaṃ ɗe a pi wu,

23 ɗe Almasihu† a tla bomti, a tik ɗe maḷgwe a lak zhila tlit ɗaḵa maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wu. A tik ka dlaṃi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu gaɓa maṇ cilti ga Nya.>>

24 A Bulus yima gaɓa taṣ pol gaa gwas nugo, yek Pestus tlil yal yek ta wulti ɗe, <<Bulus ki wo maṇ booli kaṇ, yisti wul gwa ɓa lakik gaa me.>>

25 Yek Bulus ballit ɗe, <<Maṇ nalti Pestus ami wo maṇ booli ka so, gem kaṇ a nima dlaṃti ka ceti gaa.

26 Guumi yis mas wul jwisi, yek laki yek ba gaɓa sukti ba ɓanti a cin so, naḵ ɗe a yisi ɗe ilgon nit ga hwudaḷi sowu. A ba mas wul jimi pi ga hwudaḷi so.

27 Maṇ nalti guu, ka kan ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya dlaṃ go gem ka? A yisi ɗe ka kan naḵ gwisi.>>

28 A Bulus yima gaɓa nugo yek Agiripa wulti ɗe, <<Ka daṃ gwa we ka man pallaṭ gi ɗe Kirista baḷe-baḷe naḵ gaṇ ma?>>

29 Yek Bulus ballit ɗe, <<Gon a ɗem'ɗem sogo baḷe-baḷe kani, a naṃa ngemti ga Nya ba ɗe ki, ki na ngwe so ama suk mas jwakaṇ ɗe ka naṃa kumti gini ase wu. Taḵ palaṇ naḵ gwe a ni wu, ama ba ɗe naḵ gwe ani ga ɓalti wu so.>>

30 Yek guumi tlinya suk gobne suk Bani suk mas majwe daṃ suksi wu.

31 Yek sa yil ɗaḵa bal bii kisti gaɓe ka, yek sa ngusi gaɓa suk yilkeni jwasaṇ yek sa wule, <<Maḷgaṇ go ta paḷ ilgwe mbuki asa tloti, sogo ilgwe ta lakti ka lu let wu so.>>

32 Yek Agiripa wul Pestus ɗe, <<Maḷgaṇ a ngemi ɗe ta taḷa kisti gaɓa gwas a cina ɗa Kaisar ka sogo ma zakti taṣ zigaa.>>

27

Bulus te ka jirgi ze ɗe ta li baṇ Roma

1 Gaɓa dlaḷ wi ɗe taṇ li Italiya wu, yek sa lak Bulus suk maji le ka jon a ang ɗa bal maṇ hapti dlo gon gwe a sa mbet ɗe Yuliyos wu. Yuliyosi wo gon ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷi wul Kaisar bal guu wu kaṇ.

* **26:14 26:14** Sogo*Bi Arameya* † **26:23 26:23** Sogo*Kiristi*

2 Yek ma te ka jirgi ze gwe ya yil tet Adaramitiwus ka kat atl ga Asiya gwe a ngusi dlaḶti ɗaṆ ten baṆ jwe ni ten tantu wu ka. Yek Aristakus maṆ Makedoniya gon tet ka baṆ Tasalonika li sukmi. Yek ma nda zaṭgaa.

3 Lu dlo wugo yek ma te baṆ Sidon yek ma dlaḶ kaḶi. Yek Yuliyos paḶi zok wul Bulus, ta zakti yek ta li mal yelaṆ jwasi, taṣ baḶti wul jwe ta lami wu.

4 Tet Sidon go yek ma pal ka jirgi zesi, yek ma zigaa yek ma lak zaṆdaḶ ga Kuburus na kaali naḳ ɗe yetaḶ ngusi zhibaḶti gaṆaṆ tet tucina wu.

5 Ma lak dlunti ze ji Silisiya suk Pampiliya na kaal wu, yek ma te baṆ Mira ka atl ga Likiya yek ma dlaḶ kaḶi.

6 A Mira kaṆ bal maṆ hapti dlomi mbi jirgi ze gwe yil tet Alekzandiriya yek naṃa laṭ Italiya wu, yek ta wutni giɓi.

7 Ma ngusi laṭi ɗem'ɗem yek ma laṃ multi ten tantu a ma naṃa tlat bomti, yek ma lak mbuki njaa a baṆ Kinidus. Yek ba yetaḶ zaki ɗe ta jirgi man laṭ tu ka lu gwe ma lami sowu, yek ma li tu ten zaṆdaḶ gwe asa mbe ɗe Keriti wu yek ma koɓi njaa a baṆ Salamoni ta man lakti ga zaṆdaḶi na kaali.

8 Ma ngusi laṭ na tlat bomti ten tantu gwe koɓi njaa ten bicikɗi ga zaṆdaḶi wu. Yek ma lak te lu gwe asa mbe ɗe Zok Lu Hwunti gwe ni njaa mal baṆ Lasiya wu.

9 Ma paḶ tlal daṃti ten gaa zesi yek zaṭgami cini ɓanti, naḳ ɗe lulpi ka ɓali a multi jwe a paḶ kaḶkaze taasti byas wul ka ka ɓallu.* Yek Bulus matlsi yek ta wule,

10 <<Yilkeni jini, kumini, zaṭgaa gaṆaṆ a tulli tlat bomti, a lil wul ka wonti ka jirgi suk jirgi gaa gwasi, hal gon a man tlot mbalaṆ.>>

11 Ama yek bal maṆ hapti dlomi nge kumti gaɓa ga Bulus, yek ta kum gaɓa ga maṆ jirgi suk maṆ dlaḳti jirgisi.

12 Naḳ ɗe lu dlaḶti jirgi ze ga baṃi mbun ɗe ta mbalaṆ ci watlaṆ kaali sowu, yek majwe asa paḶ wul ka jirgi wu wonti lami ɗe taṆ zigaa, kume ɗe ma mbuki a baṆ Poniki wu apaa ma ci watlaṆ kaḶi. Lu dlaḶti jirgi ga Poniki ka atl ga Keriti wo hwaɓi kaṆ naḳ ɗe lwisi ni ka dlo ga yetaḶ gwe a tli tet tu kudu suk yemma na gwe a tli tet tu arewa suk yemma wu pak.

Tulti ga duu yetaḶ

13 YetaḶ gwe ba ndaḶ sowu nda wulti tet tu kudu wu, yek mbalaṃi daṃ gon asa mbi ilgwe sa lami wu wi. Yek sa paṭl yilli wul gaḶla jwe a laki a jirgi man dlaḶti wu ɗaḳa atl ka, yek sa ngusi laṭ njaa tu ten bicikɗi ga zaṆdaḶ Keriti.

14 Njet nugo, yek duu yetaḶ maṆ ndaḶti gon gwe asa mbet ɗe, <<YetaḶ tet dlo ga arewa suk yemma wu.>> yil sut tet ten zaṆdaḶ ga Keritisi yek susut ten jirgi yek jek jirgi te ka dlunti zesi ka.

15 Duu yetaḶi laki yek baṣa po man taḶat ɗa jirgi tu lu gwe sa lami wu so, nuk laki yek sa zak yetaḶi yek ta ngusi jekti gwasaṆ.

16 Ma ɓa lak yen zaṆdaḶ gwe asa mbe ɗe Kawuda wu na kaal go, yek tolti ga yen jirgi ze tot jirgi zesi bomini gaa i'e.

17 Sa tol yen jirgisi tot ka jirgi wu, yek kaa maṆ dlaḳtisi ɓal jirgi ka na zaa ta ngiɓi ɗa. Ɓanti dlaḶti jirgi ten bal gudaḶ yelsi ga Siritis ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṆ diɓaḶti jwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem su ka zesi ka, yek ma ngusi zaṭgaa nu.

18 Yek yetaḶi ngusi mbaḶti dli kangwe ɗe lu dlo wugo yek sa njel wuti wul jwe ni ka jirgi wu ka ka zesi.

19 Ten cin na mekan wo, yek maṆ dlaḳti jirgi wut wul jekti jirgi jon ka ka zesi na gaa gwasaṆ.

20 Ma mul wi wonti ɗe ma po yima yenti cin sogo kyalaḶ sowu, a duu yetaḶi naṃa wulti wu. Yek ma yilli mbadl ka, ten ɗe mapo mbi kisti so.

21 Kaal ɗa laṭ ga tlal multi kuzaṃi, yek Bulus tlinya a cina gwasaṆ yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, kaa kumaṆ gaɓa gi go ma zakaṆ zaṆdaḶ Keriti so, a ba wundaḶ ga lilti wul suk laṣhi gaṆ a mbinii so.

22 Ama ningo a nima ngemti gwakaṆ ɗe, taḳ dlaḶaṆ na ndaḶti, naḳ ɗe maḶgon a maṣh so, jirgi zesi ka caccalka na ngusi.

* **27:9 27:9 *kaḶkaze taasti byas wul ka,*** *Asa paḶ biki gwisi ten lip na topsi sogo ten lakti zhila ga lip na kutl, ka multi jwisi wo a byas yetaḶ tli ten bal ze.*

23 Ahwul ka gas go yen shinti ga Nya
gini, Nya gwe a ngusit atl wu su suɗi yek
ta ɗlaḷ a malaṇni.
24 Yek ta wule, <Bulus ba ɓanti cik so. Ka
ɗlaḷ a cina ɗa Kaisar bal guu ka asa kisik
gaḅa, a Nya paḷik hwa wul wi yek ta baḷki
mas majwe ka ni suksi wu a baṭa zaki ta
maḷgon maṣh kaṣi so.>
25 Yilkeni jini ningo ɗlaḷaṇ na ndaḷti, a
ngaṣsaṇ ten Nya ɗe a pi naḳ gwe ta hwi
wu.
26 Ko ɗe ma laṇ na asaṇ ten zaṇdaḷi jon
wu.>>

Ndat ga jirgi ze

27 Ka gas na kutl cet wupsi a duu yetaḷi
yima taḷaṭ gaṇaṇ te ten bal ze gwe asa mbe
ɗe Ze Aderiya† wu ka ɗlo gasi. Yek maṇ
ɗlaḳti jirgi kumi go sa ɓa lam taṇti atli.
28 Yek sa cingaḷ zesi na zaa cingaḷti, yek
sa mbi go dluntaṭ gwas wo asaṃi ɗe 120‡
ka ɓali. Po laṃ daṃti njet wu yek sa po
cingaḷi ɗa, yek sa mbi go kutl ɗe topsi ka
ɓali.
29 Ɓanti dutlti ye jwe ni njaa ten bicikɗi
ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jon
ɗe wupsi su ka zesi ka, yek sa ngem nya
jwasaṇ ɗe ta lu cil ne.
30 Maṇ ɗlaḳti jirgisi jon ɓa lam apti ɗaḳa
jirgi ka go yek sa shit yen jirgi ze sut ten
bal zesi. Yek sa ngusi paḷti wule naḳkaṇ
sa wut wul gaḷla wu ɗe asa ɗlaḷli jirgi na
nali wu tucina.
31 Yek Bulus hwi maṇ hapti dlomi suk
bali gwasaṇ ɗe, <<Ta majin dlaḷ ka jirgi
zesi sogo mas jwakaṇ kaa maṣhi.>>
32 Yek maṇ hapti dlomi ndokaḷ zaa gwe
ngiɓ yen jirgi zesi wu ka yek zaaɓi ndaka.
33 Lu ɓal njaa ta dlo wu yek Bulus
ngemsi taṣ nguk wul ne, yek ta wule, <<Ka
multi ɗe kutl cet wupsi jwe nda na kaal go
mbadl gwakaṇ hwot ka yek baḳaa nguk
ilgon so.
34 Ningo a naṃa ngemti jwakaṇ taḳ
ngukaṇ wul taḳ daṃaṇ na mbadl ɗa. Ko
ta maɗlaṇ gaa ɗe naṃ mago a nde gon
gwakaṇ ka so.>>
35 Bulus ɗlaṃ nu wu yek ta yem burodi
jon yek ta paḷ hwol tuk na Nya a cina ɗa
mas jwasaṇ ka. Yek ta celi yek ta njel
ngukti.
36 Yek sa mbi ndalti gaa hwulan mas
jwasaṇ, yek sa nguk wul.
37 Wontaṭ gaṇaṇ ka jirgi go, mbalaṇ ɗe
276 kaṇ.
38 Mas jinaṇ nguk wul ɗe kumni wu yek
sa wut gwe wul gwe ni ka jirgi wu ka ka
zesi ba jirgi po diɓaḷ so ɗa.
39 Cin yil wugo yek baṣa yis atl gwe ma
ɓallu so, ama yek sa yen bicikɗi maṇ yelsi
gon teka, yek sa wule taṣ jek jirgi te ten dii
atl ka ɗe sa mani wu.
40 Yek sa kotl zaa ji wul maṇ diɓaḷti gwe
a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem wu ka yek wuli
lok su ka zesi ka, yek sa paṭl zaa gwe asa
ɓal wul ballaṭ gaa jirgisi naḷi wu ka, yek
sa tlil bal zani gwe ni tu cina ga jirgi wu
ka pak. Yek sa zak yetaḷi yek ta jek jirgi te
cina tu te ten bicikɗi ka.
41 Ama yek jirgi ɓo bal yelsi gon ka lu
gwe laṭ ga zesi ballaṭ ɗu, yek tu cina ka
jirgi ngatl giɓi. Yek tucina ga jirgi lil ka yek
ba jirgi po man zaṭgaa so, yek bal kapsi ze
laki yek tukaal ga jirgi caccal ka.
42 Yek maṇ hapti dlomi ɓel bi ɗe taṣ dlo
maji lesi ka, kangwe ɗe sa man apti ka so
kume sa man ze yek sa mbuki ten bicikɗi
wu.
43 Ama yek bacina ga maṇ hapti dlomi
lam kisti ga Bulus yek baṭa zak maṇ hapti
dlomisi taṣ paḷ ilgwe sa ɓel bi dani wu so.
Yek ta dlaṃ ɗe majwe man ze go taṣ nda
ten zesi cina taṣ mbuki ten atli.
44 A naami wo taṣ kopsi ten wul jirgi zesi
suk puktaḷaṇ yencin jwe a man su gaṣ gaa
ze sowu. Na nu kaṇ mas jinaṇ li ten bicikɗi
yek ma mbuki ten dii atli a ba ilgon mbi
gon maḷgon so.

28

Bulus ten zaṇdaḷ Malita

1 Ma ɓal ten bicikɗi go, yek ma lak yisi
ɗe shin ga zaṇdaḷ gwe maṇi dani wu kaɗe
Malita.
2 Maṇ lwisi paḷini hwa wul, yek sa hotini
wutu naḳ ɗe lu ndaɗi kawu a naṃa ndat
ɗu, yek sa wulini ɗem na tulti.

† **27:27 27:27** Ka multi tek go shimi naṃa mbokti ang ɗe bal shu ze ga Italiya. ‡ **27:28 27:28** A la mita ɗe 37

3 Yek Bulus mo yencin yek ta wut ka wutu, yek ɓuɓul gon yil tet ka yencimi ɗe ta kum wuti wu yek ta watl Bulus ten ang.
4 Maṇ lwisi yen wucisi ten ang ga Bulus wu, yek sa ngusi hwiti yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Maḷgaṇ go maṇ tlot mbalaṇ kaṇ, ta ap tet ɗaka bal zesi ka ama yek ba nya asa mbet ɗe Alhaki wu zakti ɗe taṣ ya daṃ so.>>
5 Ama yek Bulus tlak wucisi te ka wuti ka, yek ba ilgon mbit so.
6 Mbalaṃi daṃ gwa we ta kiɗi ka, sogo ta maṣhka ninge-ninge, ama yek sa ɓaṭi i'e yek baṣa yen byas ilgon mbit sowu yek sa wule ti wo nya kaṇ.

7 A lubii jon ga Pubiliyus bacina ga zaṇdaḷi njaa kaḷi gwe ma ni wu, Pubiliyusi wuli ni ɗem a boo ɗatka, yek ma mul ɗe mekan kaḷi ata ni nima paḷti wul na taṃi mbadli.
8 Aba ga Pubiliyus ni atl na cwo zazaɓi ata naṃa tet ze ishi. Yek Bulus sa yenti gwasi, ta ngemit Nya wugo yek ta wut ang tenti yek ta ndoki.
9 Naḳ gwisi pi wu, yek naa mbalaṇ ji lwisi jwe cwo naṃa cit gwasaṇ wu tuli yek sa mbi ndokti.
10 Sa baḷni nalti ten wul wonti. Ma ɓa zigaa go yek sa mweni mas wul jwe ma lami wu.

Mbukti lu ga Bulus ka baṇ Roma

11 Kaal ɗa lip ɗe mekan yek ma pal ten bal ze, yek ma te ka jirgi gwe ci watlaṇ ten bicikɗi ga zaṇdaḷi wu. Jirgisi ga baṇ Alekzandiriya, gwe sa tlat gaami naḳ ngusaṇ gunki gwe asa mbe ɗe Kasto suk Poluk wu.
12 Yek ma njel zaṭgaa yek lak te ka baṇ Sirakus yek ma daṃ kaḷi multi ɗe mekan.
13 Tet Sirakus go yek ma zigaa yek ma lak te baṇ Rigiyum. Lu dlo wugo yek yetaḷ tet tu kudu wuli, yek lu po dlo wugo yek ma mbuk lu a Puteyoli.
14 A Puteyoli kaṇ ma mbi maṇ kopti jon jwe mbeni tet malsi taṇ mulisi ɗe nitgi wu. Yek ma lak li baṇ Roma.
15 Maṇ kopti jwe ni kaḷi wu kumi wi ɗe maṇi tet wu, yek sa sak mbini ka lu wulti wul gwe ni a Apiyus suk lubii daṃti ga maṇdaḳi gwe mbet ɗe Lu Daṃti ɗe Mekan wu. Yek Bulus ngem Nya a cina ɗa majwisi ka yek ta mbi ndaḷi gahwulaṇ.
16 Ma mbuk lu baṇ Roma wu, yek sa zak Bulus taṣ paḷ daṃti ga gaa gwasi, a maṇ hapti dlo gon nima zaṭ gwel tenti.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a baṇ Roma

17 Kaal ɗa multi ɗe mekan yek Bulus mbe bacina ji maṇ Yehuda ji baṇ Roma. Sa mogaa wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a paḷi byas ilgon mbalaṇ jinaṇ sogo paḷti wul ji aba jinaṇ jwe maṣh wu so, ama yek mbalaṇ jinaṇ doɓaṇni a Wurshelima. Yek sa lakaṇ a ang ɗa maṇ Roma ka.
18 Maṇ Rome bodlaḷaṇni yek sa lam ɗe taṣ zakni naḳ ɗe baṣa mbi byas ilgon tenaṇni gwe a laki asa dlo wu sowu.
19 Ama yek bacina jimi nge, yek sa wule ba maṇ Roma zakaṇ so, yek a ngemi taṣ taḷa gaɓe a cina ga Kaisar bal guu. Ba ɗe we byas ilgon ka ni mbadl ten mbalaṇ ji so.
20 Yek laki yek a lam yenti gwakaṇ ta gaɓa sukkii. Bi zaṭ mbadl ga maṇ Yisiraila ka laki yek sa ɓalaṇ ka na zaa gaḷla ge.>>
21 Yek sa ballit ɗe, <<Ma mbi lishti gon tet Yehudiya tenki so, a ba maḷgon po yil tet kaḷi yek ta hwini byas ilgon tenki so.
22 Ama ma naṃa lamti taṇ kum ilgwe ka yeni wu, naḳ ɗe ma yisi ɗe mbalaṇ ko ako naṃa dlaṃti byas gaɓa ten wundaḷ ji maju wu.>>
23 Yek sa dlaḷli gaɓa ɗe sa mo suk Bulus gas gon, yek mbalaṇ wonti tul malti ka lu gwe ta ni wu ten cin gwe sa zi wu. Tun tet na gasi hal sukti a Bulus nisi ma mbokti ang ten bi ga Nya ɗe guu yek ta dlot ten dlaṃti gaɓa ten Yesu ka mbaṭ gaɓa ga Musa suk lishti ji maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya.
24 Jon jwasaṇ kan gaɓa gwe Bulus dlaṃ wu, yek jon jwasaṇ nge.
25 Sa ngusi dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ yek sa lak zigaa, kaal ɗa pakti gaɓa ga Bulus ɗe, <<Shishi ga Nya dlaṃi gem aba jinaṇ ɗe ta hwisi tumal Ishaya maṇ dlaṃti ga Nya wu ɗe,

26 <Li mal majin aka wulsi ɗe,
<<Ka sa ten kumti gaɓa a baḳa yis gaami so,
ka sa ten yenti wul a baḳa yis wuli so.>>

27 Nak ɗe mbat̲l ji maj̲in kaŋgal̲ kawu,
a ba kaŋ gwasaŋ kum gaɓa sowu,
asa le gwel gwasaŋ kawi.
Sa lak man yenti wul na gwel gwasaŋ
sogo sa lak kum gaɓa na kaŋg gwasaŋ
asa yis gaami ka mbadl gwasaŋ
asa ballas̲i teɗi
apaa a ndoksi ɗa wu.>*
28 <<A naŋma lamti tak yisi ɗe Nya bal̲ kisti maj̲we ba maŋ Yehuda ka sowu wi, a sa kat kaŋg!>>†
30 Bulus daŋm kal̲i gin ɗe lop ka lubii gwe ta ɓatl wulpi daŋmti giɓi wu, ata nima wulti ɗem maj̲we asa tuli yenti gwas wu.
31 Yek Bulus ngusi dlaŋmti gaɓa ten bi ga Nya ɗe guu ata nima mbokti ang mbalaŋn ten Almasihu Yesu Bagaa na ndal̲i gah-wulaŋn, a ba malgon ngwe tas̲ dlal̲lat̲ ka so.

* **28:27 28:27** Yen Ish 6:9,10. † **28:28 28:28** Ka lishti jon wo ɗe*Kataŋ kaŋg.* 29*Ta dlaŋm nu wugo yek maŋ Yehuda zak lwisi asa naŋma dlakti gaɓa ka dlo gwasaŋ.*

Maɲ Roma

Gaɓeti

1 Lishti gaɲ go tet mal ami Bulus zhel gạ Yesu Almasihu ɗe saˌ mbe ɗe ta daɲ ɗe yen shinti gạ Yesu, yek saˌ zaɲ ka ten ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɲti gạ Nya wu kaɲ.

2 Gaɲi kaɗe gaɓa maɲ taɲti gwe Nya pi alkawol gwas tun tek ka tumal maɲ dlaɲti gaɓa jwas wu, naɲ kangwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gwas maɲ cilti wu.

3 Gaɓa maɲ taɲti gwisi wo ten bi gạ Yen gwas kaɲ, maɲgwe kaˌ daɲti gwas ɗe mbalaɲ wo maɲ gaṣ gạ Dauda kaˌ ɗe ti wu,

4 ama ten bi zaɲt gwas ka ɗe saˌ zaɲt ka kaˌ Shishi suk iko go gem ti wo Yen gạ Nya kaɲ, tumal tlit gwas tot ɗaɲkaˌ maṣhkaɲ ka. Gem Yesu Almasihu wo Bagaa gaɲaɲ kaɲ.

5 Tumal Yesu Amasihu suk ten ɗe taˌ shin gwas mbi nalti ɗa kaɲ a mbi alheri suk mbeti ten ta daɲti ɗe yen shinti gạ Yesu, ten ɗe ta mbe majwe ɗe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu tet kaˌ mas baɲ taṣ baɲ gem asaˌ kumit bi.

6 A kii mago kaạˌ ni giɓi, kii ɗe Nya mbekii yek kaạˌ daɲ ɗe mbalaɲ ji Yesu Almasihu wu.

7 Mas jwakaɲ ɗe kaạˌ ni kaˌ baɲ Roma wu, kii mbalaɲ jwe Nya lamsi yek taˌ mbekii ten ɗe taɲk daɲaɲ ɗe mbalaɲ jwas wu,

Haɲ taˌ alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu Almasihu daɲ ɗe gwakaɲ.

Paɲt godiya Nya

8 Ten ndat zhile wo api godiya Nya gini tumal Yesu Almasihu ten bi gạ mas jwakaɲ, ten ɗe saˌ naɲa dlaɲti gaɓa ten bi ngaṣti ten Nya gwakaɲ ko ako ten dii atli.

9 Nya gwe a nitma paɲlti wul naˌ mas mbadl gini tumal lakti icin ten gaɓa maɲ taɲti gạ Yen gwas wu kaˌ ɗe sheda gini ten ɗe a naɲa daamti gwakaɲ,

10 dlip kaˌ sa'i gwe a ɓa gem Nya wu. A naɲa gemti gạ Nya ɗe, ɗe kume taɲmit ɗa go, kotaˌ naɲk gwik-gwi ta mbi laɲt malkii ne.

11 A naɲa lamti yenti gwakaɲ ten ɗe ta baɲlkii ilgon gạ Shishi gạ Nya ilgwe a ndaɲllikii gahwulaɲ wu.

12 lamti gi wo yek ɗe, taɲ ndaɲlli gahwulaɲ yilkeni naˌ ami sukkii, ten ɗe ta ndaɲllikii gahwulaɲ naˌ ngaṣti ten Nya gini kii mago akaạˌ ndaɲlli gahwulaɲ naˌ ngaṣti ten Nya gwakaɲ pak.

13 Yilkeni jini a naɲa lamti taɲk yisi ɗe a pi shiri laɲt malkii asaɲmi wonti, ama hal ninge yek baṣaˌ ɓo zakaɲ ɗe ta tul so. Ilgwe a lakaɲ ten tulti go yek ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɲti kaˌ dlo gwakaɲ a mbalaɲ baɲl gem naɲk kangwe a paɲli kaˌ majwe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu.

14 Diɓaɲlti gaˌ wonti mbalaɲ ni gaa, diɓaɲlti gạ maɲ baɲ suk maɲ gạ me, gạ majwe man lishti wu suk majwe saˌ mani sowu.

15 Yek laki yek a lak kaˌ mbadl gi ɗe kii mago ta dlaɲmikii gaɓa maɲ taɲti kii ɗe kaˌ ni kaˌ baɲ Roma wu.

Iko gaˌ gaɓa maɲ taɲti

16 Gaɓa maɲ taɲti gaɲ go ɗe wul nsha kaɲ ni a mallaɲ so, ten ɗe yek ɗe iko gạ Nya gwe a taɲla mas maɲgwe baɲl gem wu ten mbit kisti, nde naˌ maɲ Yehuda yek paa majwe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu.

17 Ten ɗe tumal gaɓa maɲ taɲti gaɲi kaˌ mbok ang ten paɲlti wul ndakce gwe yil sut mal Nya wu, a mbalaɲ mbi paɲlti wul ndakce gwisi tumal baɲlti gem tet ten ndat zhile hal a la pakti. Naɲk kangwe ni gạ lishi kaˌ gaɓa gạ Nya wu ɗe, <<Maɲ paɲlti wul ndakce wo tumal ngaṣti ten Nya kaɲ ta daɲmi.>>*

Paɲlti byas wul gaˌ mbalaɲ

18 Ten ɗe saˌ naɲa mbokti ang ten kangwe Nya sut nya a nol mbalaɲ kaˌ lilti mbadl gwas ten bi laṣhi ɓanti gạ Nya suk byas paɲlti wul gạ majwe ɗe asaˌ kup gem ka tumal yokit gwasaɲ wu.

19 Ten ɗe ilgwe a mbalaɲ man yisti ten Nya go ten dii kaɲ ni a malsi, naɲk ɗe Nya mbokisi ang dani wu.

20 Paɲlti wul gạ Nya suk iko gwas maɲ laṣhi pakti wo wul jwe asaˌ man yenti naˌ gwel wu kaˌ so. Ama tun tet ten paɲlti gaˌ dii atl kaɲ Nya mboki ang mbalaɲ dani ten

* **1:17 1:17** YenM. I. 2:4

dii yek sa yis gaa gwasan tumal wul jwe Nyami palsi wu, kangwe de mbalan a mbi ilga dlami sowu.
21 Ten de ko de sa yis Nya wu, ama mas na nu a basa balti nalti ten nalti gwas de Nya so, a basa pit godiya so. Ka lal ga palti nak gwisi wo yek daamti wul gwasan dam de daamti wul ga ten koo lu, yek mbadl gwasan gwe de ba a daamti sowu njikan ka na damshal.
22 Ko de sa dlam de man botlkan yisti wul ka de si wu, ama si wo kadlan kan.
23 Yek sa balli nalti ga Nya gwe bata mash sowu suk ga gunki man tet da mbalan suk ga gunki man tet ji yadli, suk dabbobi suk dingi ji wul man lat na ze tuki.
24 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul jwe ni ka mbadl jwasan wu yek sa ngusi palti wul nsha suk yilkeni jwasan na dli jwasan.
25 Sa palli gem ga Nya de lal wi. Sa nima ngusti alt wul jwe Nya palsi wu hal asa palisi wul ka lal ga Man Palti Wuli gaa gwasi, ti de ta mbuki ta mbalan tasti dlip wu. Amin.
26 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul nsha. Yek modli jwasan zak multi suk maani yek sa njel multi suk yilkeni jwasan modli kangwe ba mbun de ta pali wu sowu.
27 Nu ka pak de byas lamti ga yilkeni jwasan man ngetl gwasan wugo, yek maani zak multi suk modli nak kangwe Nya pali de ta ni wu. A ba maani suk ba maani ngusi palti wul nsha ka dlo jwasan, na nukan sa dlaki gaa gwasan nolti gwe ni ndakce suk byas palti wul gwasan.
28 Nak de sa nge damti na yisti ga Nya wu, yek ta laksi ka ten daamti wul ga ten koo lu ten de tas ngusi pati ilgwe ba mbun de tas pali sowu.
29 Sa njikan na mas wundal ga wul gwe ba yek sowu, suk ngalci, suk kotgwel, suk nget hwullan ga yilkeni. Sa ni ga njikami na dakalti suk tlot mbalan suk dlanti suk shelti mbalan suk duu tuki. Si wo man wulti yilkeni kan,
30 man lilti shin mbalan ka, man dlanti suk Nya, man byalti mbalan, man tlilti gaa nya, majwe asa tas gaa gwasan wu, man belti bi ten ngalci, majwe basa kumi bi man zat gwasan sowu.
31 Si wo mbalan ji ten koo lu kan, majwe basa njikan alkawol sowu, man lashi lamti suk man lashi yenti gonti.
32 Sa yis mbat ga Nya de mas majwe asa pal wundal ga pat jin jo sa ndal mashkan, ama bade we palti kan asa pal wul jimi tokte so, hal asa pi kaal majwe sa nama palti nu wu pak.

2

Kisti gaba ga Nya wo hwabi kan

1 Ten nak gwisi kan ki de ka kisi gaba yilka gwa go, gaba nik bi so kota wok de ki wo. Nak de sa'i gwe ka nima kisti gaba malgon wu, ka nima kisti gaba gaa gwa, ten de byas wul gwe ka nama yenti ga malgon ten palti wu yekkan ki mago ka nama palti.
2 Ma yisi de kisti gaba ga Nya ten majwe asa pal wundal ji wul jin jo ndakce kan.
3 Ki mbalan! Yekgu ki na gaa gwa ka nama palti byas wul jimi de ka nama yenti ga malgon na nali wu! Ka daman gwe we ka dakci nolti ga Nya wu nwa?
4 Ko nakkan ka nama mbulti nalti ga alheri ga Nya suk dlot mbadli suk lashi lilti mbadl bale-bale gwe ata palik wu kan? Ko nakkan ka yisi de alheri gwe Nya nik ma palti go ten de tak ci atlgaa ka sa?
5 Ama lashi kumti bi suk kangalti ga mbadl gwe ka nama palti wu, yek ka nima mwet gaa gwa nolti gwe nama batti gwa ten cin lilti mbadl ga Nya, ka sa'i gwisi kan sa mbok ang ten nolti ga Nya de ni ndakce wu.
6 Nya a palli ko wokko ami ndakce na palti wul gwasi.
7 Ama mas na nu, majwe sa nama ngot nalti suk damti de kidi suk mbadl gwe ba a paki sowu wu nida. Sik de majwe sa dlosi ten palti wul ga alheri ka dlot mbadli a si kan Nya a batlsi na mbadl man lashi pakti wu.
8 Ama ka man lamti gaa, suk majwe asa nge gem asa pal ngalci wu sa pallisi ami na lilti mbadli suk duu tuki.
9 Bomti suk citi ka dli ka nama batti ga mas man ngalci, ndati ten man Yehuda

yek paa majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu.
10 Ama mas maŋ paltí hwa wul wo
ta mbi nalti suk daŋmti ɗe bali suk taŋmi
mbadli, ndati ten maŋ Yehuda yek pa
majwe ba maŋ Yehuda ka sowu.
11 Ten ɗe Nya wo maŋ lamti ga mbalaŋ
jon ata nge mbalaŋmi jon ka so.

12 Mas majwe sa paɬ byas wul a basa yis
mbat gaɓa ga Musa sowu, sa lilsi ka ko ɗe
sa yis mbat gaɓe sowu, ama majwe sa yis
mbat gaɓa yek sa paɬ byas wul go sa lilsi
ka nak kangwe mbat gaɓe dlaŋm wu.
13 Ten ɗe baɗe we katti kaŋg wul jwe
mbat gaɓe dlaŋm wu tokte kaɗe maŋ lakti a
mbalaŋ daŋm ɗe maŋ paɬti wul ndakce mal
Nya so, ama kumti bi wul jwe mbat gaɓe
dlaŋm wu kaɗe ilgwe laki asa mbe mbalaŋ
ɗe maŋ paɬti wul ndakce wu.
14 Majwe ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu go
mbat gaɓa ga Musa nisi ɗa so. Ama ka sa'i
gon wo asa paɬ ilgwe mbat gaɓe dlaŋm wu
tu ten paɬti ilgwe mbadl gwasaŋ baɬsi wu.
Ashe, maŋ lashi mbat gaɓe mago mbati
nisi ɗa pak.
15 Paɬti wul jwasaŋ mbok ang ɗe wul jwe
mbat gaɓe dlaŋm ɗe ta paɬi wu ni ga lishi ka
mbadl jwasaŋ. Ten ɗe daamti ga mbadl
gwasaŋ mbokisi ang ten nak gwisi, nak ɗe
a daamti gwasaŋ mbokisi ang ɗe sa byas
wul ka sa'i gon, a ka sa'isi gon wo ba a
mbokisi ang ɗe sa byas wul sowu.
16 Ten nak gwisi kaŋ, nak kangwe taŋmi
gaɓa gaŋ ɗe a naŋma lakti icin dani dlaŋm
wu, nu kaŋ a pi ten cin gwe Nya a paɬ
kisti gaɓa ten mas wul jwe ni ga hwudaɬi
ka daamti ga mbadl ga mbalaŋ tumal Yesu
Almasihu wu.

Maŋ Yehuda suk Mbat Gaɓa ga Musa

17 To, ki ɗe aka mbe gaa gwa ɗe maŋ
Yehuda wu pa? Ka naŋma ngasti gwa ten
Mbat Gaɓa ga Musa aka naŋma ɓot ngetl
gwa ten ɗe ki wo kaŋni nja mal Nya,
18 ka naŋma wulti ɗe ka yis ilgwe Nya
lami wu, aka yisti gaa ga ilgwe Mbat Gaɓa
ga Musa dlaŋmi ten bi kangwe ka ɓotl ilgwe
ni ndakce wu.
19 Ki gaa gwa wo ka baɬ gem ɗe ki wo
maɬgwe ata nde dwa cina wu kaŋ, a ki wo
cilti kaŋ mal majwe saŋni ka daŋmshal wu,
20 maɬgwe nima mbokti kaɗlaŋ ang ten
wul wu, suk maŋ lishti ga majwe daamti
gwasaŋ wo nak ga mil mbalaŋ kaŋ ni wu.
Ten ɗe gem ka yisi ɗe ka mbat gaɓa ga
Musa kaŋ ka mbi mas yisti suk gem.
21 To, ki ɗe ka nima mbokti ang ten wul
naa mbalaŋ wu, mboki ang gaa gwa dani
la! Ki ɗe aka mboki ang mbalaŋ ɗe baŋs pi
mukaɬ sowu, ki gaa gwa wo ka pi mukaɬ
sa a?
22 Ki maŋ wulti ɗe ba mbalaŋ pi paɬaŋ
sowu, ki gaa gwa wo ka paŋ paɬaŋ sa a?
Ki ɗe ka palli gunki ɗe wul cit daɗe go, ka
mukaɬ wul tet ka bii gunki sa a?
23 Ki maŋ ɓot ngetl na mbat gaɓa ga
Musa, ka naŋmma lilti shin ga Nya ka tumal
celti mbati sa a?
24 Ai, sa lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Majwe
ba maŋ Yehuda ka sowu sa naŋma dlaŋmti
gaɓa mbul shin ga Nya ka dlo gwasaŋ ten
bi gwakaŋ kii maŋ Yehuda.>>*

25 De kume ka naŋma kopti mbat gaɓa
ga Musa go, saɬti gwe sa paɬik wu paɬik
ampani wi. Ama kume ka naŋma kopti
mbat gaɓa ga Musa sogo saɬti gwa wo ten
ko lu, kaŋ nak wule sa saɬaŋki so.
26 De kume majwe basa ɓo saɬsi sowu
naŋma paɬti ilgwe mbat gaɓa ga Musa dlaŋm
wugo, aba Nya a kansi nak majwe sa saɬsi
wu so nwa?
27 Majwe sa paɬisi saɬti ga dli so ama asa
kop ilgwe mbat gaɓa ga Musa dlaŋm ɗe ta
paɬi wu a kisik gaɓa, ki ɗe mbat gaɓa ga
Musa nik ɗa ga lishi asa saɬki wi, ama aka
cel mbat gaɓe ka wu.

28 Ten ɗe mbalaŋ a man yisti ga maŋ
Yehuda ga gem tumal ilgwe ata yeni a
deɓal wu so, a nu kaŋ saɬti ga gem wo ba
mbalaŋ a yeni na gwel so.
29 Ka lal ka nak gwisi maŋ Yehuda ga
gem wo tik ɗe maŋ Yehuda ka mbadli, a
saɬti ga gem wo yek ɗe saɬti ga mbadli,
ilgwe Shishi ga Nya kaɗe maŋ paɬti wu ba
ɗe we tumal mbat gaɓa gwe sa lishi wu
so. Wundaɬ ga maɬgwisi wo Nya kaɗe maŋ
tasti gwasi baɗe yen ga mbalaŋ so.

* **2:24 2:24** YenIsh 52:5; Ezk 36:22

3

1 To, yek ndat gwa ɗe maɲ Yahuda a
mbaɲlik ye? Yek ɗe riba ga saɲlti gwa ye?
2 Yii, a mbaɲlik wul tu ten mas tantu ci!
Ta nda dlaɲmti wo, Nya baɲl maɲ Yehuda
ngipti gaɓa gwasi.
3 Ama ɗe kume maɲ Yahude jon ngaɲssi
ten gaɓe sowu pa, laɲshi ngaɲsti ten gaɓa
gwasaɲmi a laki a Nya daɲm ɗe maɲ laɲshi
paɲlti gem ma?
4 Ko njaa! Nuk'ni so! Nya wo maɲ gem
kaɲ, kota ni ɗe mas mbalaɲ wo maɲ shelti
lal kaɲ. Naɲk kangwe ni ga lishi ka gaɓa ga
Nya wu ɗe,
<<Gaɓa gwa wo gem kaɲ ko a gasi
a kota a cina ga guu mago maɲ gem
kaɗe ki.>>*
5 To, ɗe kume laɲshi paɲlti wul ndakce
gaɲnaɲ daɲm ɗe tantu mbokti ang ten paɲlti
wul ndakce ga Nya go, yek ma dlaɲmaɲ
ye? Ma dlaɲmaɲ ɗe Nya wo maɲ laɲshi paɲlti
wul ndakce kaɲ ten ɗe ta nolaɲnni nwa? A
naɲma gaɓa gaɲ ka daɲmti gi ɗe mbalaɲ.
6 Wowo! Ko njaa! Kume ɗe nu kaɲ ni go,
ɗaɲni kaɲ Nya a paɲli kisti gaɓa dii atl gwi?
7 Kume ɗe laɲshi gem gi laki yek gem ga
Nya yil ten dii i'e, yek po laki yek saɲ mbaɲl
nallaɲt ga Nya go, to, yek laki ɗe sa nolaɲ
ten ɗe maɲ paɲlti byas wul kaɗe ami ye?
8 Ɗe kume nu kaɲwu yek laki ɗe baɲma
paɲnta ngalci ten ɗe ta daɲm ɗe hwa wul
so ye? Majon maɲ dlaɲmti gaɓa lilti
shin gaɲnaɲ ka naɲma wulti ɗe we nukaɲ
maɲ naɲmma dlaɲmti. Sa nol majwisi naɲk
kangwe mbun ɗe ta nolsi wu.

Maɲ paɲlti wul ndakce ni ɗa so

9 To, ningo yek ɗe pakti ga gaɓa gaɲ
ye? Ten ɗe mi maɲ Yehuda wo maɲ manaɲ
naa mbalaɲ ma? Wowo! Ko njet! Maɲ
mbokaɲ ang dani tet wi ɗe naɲ maɲ Yehuda
naɲ majwe baɲ maɲ Yehuda kaɲ sowu mas saɲ
paɲl byas wul a mas jwasaɲ saɲ ni a atl ɗaɲ
iko gaɲ byas wul.
10 Naɲk kangwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya
wu ɗe,
<<Maɲ paɲlti wul ndakce ni ɗa so ko ta ɗe
naɲm mago ni ɗa so.
11 Maɲ yis gaa gaɲ wul ni ɗa so,
aba maɲlgon nima ngot gaɲ Nya so.
12 Mas jwasaɲ saɲ balli tukaal Nya wi,
saɲ lil kaɲ wi mas jwasaɲ,
ko maɲ paɲlti wul ndakce ni kaɲsi so,
ɗe naɲm mago ni ɗa so.>>†
13 <<Shukalyal gwasaɲ wo naɲk gazukɗi
gwe ni gaɲ ɓuli wu kaɲ ni,
Laɲka jwasaɲ pal ɗe wul shelti mbalaɲ
wi.>>‡
<<Gaɓa jwasaɲ wo naɲk dapi cilaɲkmbaɲl kaɲ
ni.>>§
14 <<Bi jwasaɲ wo gaɲ njikmi kaɲ ni naɲ
gaɓa paɲlti bi gaa mbalaɲ suk byas
gaɓa.>>*
15 <<A asaɲ gwasaɲ la shotti hwulan gaɲ
mbalaɲ ɓaa-ɓaa,
16 a tlot mbalaɲ suk duu tuk kop kaal
gwasaɲ mas lu gwe saɲ li wu.
17 A baɲsaɲ yis tantu gaɲ lu gwe taɲmi mbadl
ni wu so.>>†
18 <<A baɲ ɓanti gaɲ Nya nisi gwel so.>>‡
19 Mi dai maɲ yisi wi ɗe mas ilgwe mbaɲt
gaɓa ga Musa dlaɲm go, majwe saɲni gaɲz gaɲ
mbaɲti wu kaɲ mbaɲti dlaɲmisi. Gwisi pi nu
kaɲ ten ɗe baɲ maɲlgon mbi ilgaɲ gaɲ dlaɲmi
so, a taɲs mbok ang ɗe mas dii atl ni gaɲz gaɲ
nolti gaɲ Nya.
20 Naɲk ɗe ba maɲlgwe a daɲm ɗe maɲ laɲshi
paɲlti byas wul mal Nya tumal kopti ilgwe
mbaɲt gaɓe dlaɲm wu. Ilgwe a mbaɲt gaɓe
paɲli go yek ɗe a mboki ang mbalaɲ ten
byas wul gwasi.

Paɲlti wul ndakce tumal ngaɲsti ten Nya

21 Ama ningo saɲ mbok ang ten zobsi
tantu daɲmti ɗe maɲ paɲlti wul ndakce mal
Nya wi. A baɲ tumal kopti mbaɲt gaɓa ga
Musa kaɲ a mbalaɲ daɲm ɗe maɲ paɲlti wul
ndakce gaɲmi so, ko ɗe mbaɲt gaɓa ga Musa
suk lishti ji maɲ dlaɲmti gaɓa ga Nya baɲl
sheda tenti wu.
22 Daɲmti ɗe maɲ paɲlti wul ndakce gaɲmi
ɗe sut mal Nya kaɲ ni go, tumal ngaɲsti
ten Yesu Almasihu kaɲ a mbalaɲ mbi, Nya
baɲl paɲlti wul ndakce gaɲmi mas majwe saɲ
ngaɲssi tenti wu. Nya lam majon yek taɲ nge
majon so,
23 ten ɗe ko wokko paɲl byas wul yek baɲ
maɲlgon mbuk mbit nalti gaɲ Nya so.

---

* **3:4 3:4** YenZab 51:4 † **3:12 3:12** YenZab 14:1-3; 53:1-3, ‡ **3:13 3:13** YenZab 5:9 § **3:13 3:13** YenZab 140:3;
* **3:14 3:14** YenZab 10:7 † **3:17 3:17** YenIsh 59:7; ‡ **3:18 3:18** YenZab 36:1

24 Ama tumal alheri gwe Nya pali mas
mbalan ten koo lu wu, yek ko wokko mbi
damti de man lashi byas wul a cina da Nya
ka tumal batlti gwe Almasihu Yesu batl
wul tenanni wu.
25 Ten de Nya tak Yesu tas dam de sadaka
gwe kan dibalti ga byas wul jinan ka wu,
ten de sa taasi mbalan batlti nolti ga byas
wul gwasan ka, tumal hwulan sadaka gwe
shot wu de kume sa ngasti ten Nya wu.
Nya pali nak gwisi kan ten de tas mbok
ang ten palti wul ndakce gwasi, nak de ta
dlo bi na mbalan yek ta kan gwel da ten
byas wul jwe sa pali tet wu ka wu.
26 Tu ten nu kan Nya mbok ang ten palti
wul ndakce gwasi ka sa'i gan, ten de ti
gaa gwas wo byas wul nit da so, ata lak
mas man ngasti ten Yesu ten damti de man
lashi byas wul a cina ga Nya.
27 To, na yek ma bo ngetl ye? Ai wul bot
ngetl wo nini da so! Tu ten yek sa kamini
ilgwe ma bo ngetl da wu ka ye? Tumal
kopti mbat gaba ga Musa kan sa kamini ka
nwa? Wowo, seko tumal ngasti ten Nya.
28 Ten de ma yeni de tumal ngasti ten
Nya kan a mbalan dam de man lashi byas
wul a cina ga Nya, ba de tumal kopti mbat
gaba ga Musa so.
29 Ko Nya wo Nya ga man Yehuda kan si
na ngusan? Ashe, ti wo Nya ga majwe ba
man Yehuda ka sowu ka pak sa? Yii, ti wo
Nya ga majwe ba man Yehuda ka sowu ka
pak,
30 nak de Nya wo de nam kawu. A ta laki
a man salti dam de man lashi byas wul
malti tumal ngasti ten Nya, a nak gwisi
kan man lashi salti a mbi damti de man
lashi byas wul tumal ngasti ten Nya pak.
31 Bohwe, ma pallan mbat gaba ga Musa
de wul ga ten koo lu wi ten bi ga ngasti ten
Nya nwa? Ko njet! Ka lal ga nu wo kopti
kaal ga mbati kan ma nama kopti.

4

Ngasti ten Nya ga Ibarahim

1 To, yek ma dlaman ten Ibarahim, aba
ga aba ga man zat jinan ye? Yek de ilgwe
ta yis gaami ten bi ngasti ten Nya wu ye?
2 De kume Ibarahim mbi damti de man
lashi byas wul a cina da Nya ka tumal palti
wul gwas kago, ashe ilgwe ta bo ngetl na
nali wu niti da, ama ba de we a cina ga Nya
so.
3 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<Ten de
Ibarahim ngasti ten Nya yek Nyami dlamit
palti nak gwisi de palti wul ndakce.>>*
4 Malgwe nima palti wul ten de tas mbi
balti go, ilgwe sa balti go ten koo lu kan ni
so, batlti ga ilgwe ta pali wu kan.
5 To, malgwe bata ngasti ten palti wul
gwas so, ama yek ta ngasti ten Nya ti de
ata palli man lashi pat ji Nya de man lashi
byas wul a cina gwas wu, asa kan ngasti
ten Nya ga mali de palti wul ndakce gwasi.
6 Gwisi kade ilgwe Dauda nama mbokti
ang dani wu de ta gaba ten bi albarka gwe
sa laki malgwe Nya mbet de man palti wul
ndakce wu, bade tu ten palti wul gwe mali
pali wu so, de ta wule,
7 <<Man albarka kade majwe
sa polisi daskan jwasan kawu,
majwe sa taasisi byas wul jwasan
kawu.
8 Man albarka kade malgwe
Bagaa dlamit byas wul jwas gaa
sowu.>>†
9 Bohwe, albarka gami wo majwe sa
salsi wu kan sa lakisi si na ngusan ma ko
suk majwe basa salsi sowu pak? Ai ilgwe
ama dlaman tet ka lishti gaba ga Nya wu
de wule, Ibarahim kan sa dlamit ngasti ten
Nya gwas de palti wul ndakce.
10 To, ka sa'i gwi kan asa mbet de man
palti wul ndakce gwi? Ka sa'i gwe sa salti
wu gwa, ko tun a basa bo salti so? Ai, tun
a basa bo salti so kan.
11 Ama de ta kan lal ga salti wugo, yek
damit de lal sheda ga palti wul ndakce gwe
ta mbi tumal ngasti ten Nya gwasi tun a
basa bo salti sowu. Ten gwisi kan yek
Ibarahim pal de aba ga majwe sa ngassi
ten Nya ten de tas dlamsi de man palti wul
ndakce ko de basa salsi sowu.
12 Nu kan Ibarahim dam de aba ga
majwe sa salsi wu, ko de ba de salti kan
sa salsi tokte sowu, ama hal sa nama
kopti wundal ga lal ngasti ten Nya gwe ni
Ibarahim da tun a basa bo salti sowu.

* **4:3 4:3** YenL. Z. † **4:8 4:8** YenZab 32:1,2

Alkawol ga Nya suk ngasti ten Nya ga mbalan

13 Alkawol wu de sa pi Ibarahim suk gaz jwas wu de ta ci gado ga dii atl wugo,
ai tumal mbat gaba ga Musa kan sa pit alkawoli so, ama ta kan alkawoli tumal
palti wul ndakce gwe a mbalan mbi tumal ngasti ten Nya wu.
14 Ten de kume de man kopti mbat ga Musa kade majwe sa ci gado ga dii atl go,
ai ngasti ten Nya ga mbalan a daman ten koo lu, a alkawol ga Nya dam de wul ga
ten koo lu.
15 Ten de mbat gabe wo lilti mbadl ga Nya kan a tulli, ama ka mas lu gwe mbat
gaba ni da sowu, byas wul ni da so pak.
16 Ten nak gwisi kan alkawoli tul ten bi ngasti ten Nya, tumal alheri ga Nya, ten
de ta mas mil ji Ibarahim mbi alkawoli. Ama sa dlallali alkawoli gan majwe sa gaz
ga mbat gaba ga Musa wu si na ngusan so, ama suk mas man ngassi ten Nya nak
kangwe Ibarahim pali wu. Ten nak gwisi kan Ibarahimi kade aba ganan mas jinan.
17 Nak kangwe ni ga lishi wu de, <<A pallak wi de aba ga bi wonti.>> Gwisi wo
yek de sa dlalli alkawol gami de gem wi. Ibarahim wo Aba ganan kan a cina ga Nya
gwe ta ngasti ten ti wu, Nya gwe ata bal mbadl majwe sa mash wu. Tik de man iko
mbet ji wul jwe sa ni da sowu de tas tuli a wuli tuli.
18 Ko de zat mbadl ga Ibarahim dam nak wule ten koo lu ka wu, mas na nu yek bata
cel ka mbadl so yek ta cina na zat mbadli ata nama ngasti ten Nya tas pal de, <<Aba
ga bi wonti.>> Gami pi nu kan nak kangwe sa pit alkawol wu de, <<nak gwisi kan man
gaz jwa a wonti.>>
19 Ka sa'i gwisi wo a Ibarahim pal gin de zambal de nam na zati, ama yek ba ngasti
ten Nya gwas ndadi ka so, ko de ta nama yenti kangwe ndalti ga dli gwas paki ka wi
na koliti suk kangwe Saratu dakci sa'i zat yen wu.
20 Ta cel ka mbadl na alkawol ga Nya yek ta mbok ang ten lashi ngasti ten Nya
so, ama yek ta mbal ndalti ngasti ten Nya gwas dani ata nima balti nalti Nya.
21 A ta dam na yisti i'e de iko njikanti alkawoli ni Nya da.
22 Yek laki yek sa dlami Ibarahim ngasti ten Nya gwas de palti wul ndakce.
23 Gaba gan de wule <<Yek sa dlam ngasti ten Nya gwas de palti wul ndakce
wu,>> ai, ba de ten bi gwas ti na ngus kan sa lishi so.
24 Ama sa pal lishti gami ten bi ganan, mi de mi mago Nya a dlamanni de man
palti wul ndakce wu, mi de ma balan gem na malgwe tlil Yesu Bagaa ganan daka
mashkan kawu.
25 Ten bi byas wul ganan kan sa bal bi ga Yesu de tas mashi, yek sa pallat kaami
ten de tan daman de man lashi byas wul a cina ga Nya.

5

Tamti ga damti de man lashi byas wu a cina ga Nya

1 Ten Nak gwisi kan nak de ma mbi damti de man lashi byas wul gaa mal Nya
tumal ngasti ten Nya wu, tami damti ni ka dlo ganan suk Nya tumal Bagaa ganan
Yesu Almasihu.
2 Tumalti kan ma mbi tet ka alheri gan de ma nanma damti gibi tumal ngasti ten
Nya wu. A ma namma palti hwol tuki ten de ma zan mbadl de ma daman de majwe
sa cugaa gaa ka nalti ga Nya wu.
3 A ba gwisi ka tokte so ama hal ma nanma palti hwol tuk ka tlat bomti ganan,
ten de ma yisi de a tlat bomti lakkan ni ten dlot bi,
4 a dlot bi laki a man daman de man palti hwa wul, a palti hwa wul laki a ma daman
na zat mbadli.
5 A ba zat mbadl gwisi ani ten koo lu so ko njet, ten de Nya tatok lamti gwas danka
mbadl jinan ka tumal Shishi ga Nya gwe ta balanni wu.
6 Ten de ndakce ka sa'i gwe bama mbuki zat ang gaa ganan sowu, yek Almasihu
mash ten bi ganan, mi majwe ba Nya lam palti wul ganan sowu.
7 Wul man bomti i'e kan ta malgon mash ten bi ga man palti wul ndakce, ko de gon a
malgon pal ndali gahwulan ata mashi ten bi ga hwa mbalan wu.
8 Ama Nya mbokini ang ten nalti ga lamti gwasi, nak de tun a ma yi de man

byas wul kaŋ yek Almasihu maʂhi ten bi gaŋaŋ wu.

9 To, tun naƙ ɗe maˌ mbi daɱti ɗe maŋ laʂhi byas wul a cina gaˌ Nya tumal hwulan gaˌ Almasihu wu, baʂhe naƙ ninge ma, ai sa kisaŋni ɗaƙaˌ liliti mbadl gaˌ Nya ka tumal Almasihusi.
10 To, naƙ ɗe tun kaˌ sa'i gwe maˌ yi ɗe yelaŋ tlanti ji Nya wu kaŋ saˌ laƙaŋ dlo gaŋaŋ sukti tumal maʂhkaŋ gaˌ Yen gwas wugo, baʂhe taˌ ninge ɗe saˌ pallaŋni ɗe yelan jwas wu gwa, sa kisaŋni ca tumal daɱti gaˌ Yeni.
11 Taˌ man naƙ gwisi, hal maˌ naŋma paɭti hwol tuk ten bi gaˌ ilgwe Nya paɭi tumal Bagaa gaŋaŋ Yesu Almasihu, maɭgwe tumalti kaŋ saˌ laƙaŋ dlo gaŋaŋ suk Nya wu.

Adamu suk Almasihu

12 To, naƙ kangwe byas wul tul ten dii atl tumal mbalaŋ ɗe naɱ, yek byas wuli tulli maʂhkaŋ, naˌ naƙ gwisi kaŋ maʂhkaŋ nda ten mas mbalaŋ ten ɗe ko wokko paɭ byas wul wi.
13 Kaˌ sa'i gwe baˌ saˌ ɓo baɭ mbaƭ gaɓa gaˌ Musa sowu, a byas wul ni ɗa ten dii atli. Ama a baʂa dlaɱ byas wul kaˌ lugwe ɗe mbaƭ gaɓa niɗaˌ sowu so.
14 Ama mas naˌ nu yek maʂhkaŋ paɭ iko ten mas mbalaŋ, kan tet ten Adamu hal yek la Musa, hal yek maʂhkaŋ paɭ iko ten majwe paɭti byas wul jwasaŋ wo baˌ gaˌ celti mbaƭ ka kaˌ sowu naƙ kangwe gaˌ Adamu pi wu. Adamu kaɗe cingaɭti gaˌ maɭgwe a tul gwe tik ɗe baɭti wul gaˌ Nya wu.
15 Ama baɭti wul gaˌ Nya ɗe taˌ baɭi tumal maɭgwe ta ya tul go ni kak-kak i'e suk byas wul gwe Adamu paɭi wu. A yekgu byas wul gwe mbalaŋ ɗe naɱ paɭi wu tulli wonti mbalaŋ maʂhkaŋ. Ama alheri gaˌ Nya nal mani, hal yek baɭti wul gwas ɗe taˌ baɭi tumal alheri gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ gwisi wu laki yek mbalaŋ wonti mbi bal albarka.
16 Gem baɭti wul gaˌ Nya ni kak-kak suk byas wul gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ wu. Naƙ ɗe nolti gwe kop kaal gaˌ byas wul gwisi go yek tulli maʂhkaŋ, ama baɭti wul gaˌ Nya go yek laki yek baˌ byas wul nini gaa a cina gwas so, ko ɗe maˌ paɭaŋ byas wul wonti wu.
17 Tumal byas wul gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ maɭgwe tik ɗe Adamu wu kaŋ maʂhkaŋ mbi iko ten ko wokko, ama iko gaˌ byas wuli wo ni ten bi ilgon so ɗe kume saˌ cingaɭi naˌ iko gwe mbalaŋ ɗe naɱ gwisi, maɭgwe tik ɗe Yesu Almasihu wu tulli mas majwe saˌ kan alheri gaˌ Nya suk baɭti wul gwas gaˌ daɱti ɗe maŋ paɭti wul ndakce a cina gwas wu. Tumalti kaŋ ma paɭaŋ iko kaˌ daɱti gaŋaŋ.
18 Ten naƙ gwisi kaŋ naƙ kangwe ɗakcit mbaƭ gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ tulli nolti gaˌ maʂhkaŋ ten ko wokko wu, nu kaŋ paɭti wul ndakce gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ tulli albarka ko wokko, gwe yek ɗe daɱti ɗe maŋ laʂhi byas wul a cina gaˌ Nya suk maŋ pyal mbadl wu.
19 Naƙ kangwe ɗe mbalaŋ wonti daɱ ɗe maŋ byas wul tumal laʂhi kumti bi gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ wu, nu kaŋ mbalaŋ wonti a daɱ ɗe maŋ paɭti wul ndakce tumal kumti bi gaˌ mbalaŋ ɗe naɱ pak.
20 Ilgwe laki yek saˌ baɭ mbaƭ gaɓa gaˌ Musa go yek ɗe taˌ yilli byas wul ten dii. Ama sa'i gwe ɗe byas wul mbaɭdli wugo yek alheri gaˌ Nya mbaɭdli mani,
21 ten ɗe naƙ kangwe ɗe byas wul paɭ iko tenti tumal maʂhkaŋ wu, nu kaŋ alheri gaˌ Nya nima iko tenti ninge tumal paɭti wul ndakce, ten ɗe taʂ taɭani kaˌ mbadl maŋ laʂhi pakti tumal Yesu Almasihu Bagaa gaŋaŋ.

6

Maʂhkaŋ gaˌ zakti paɭti byas wul suk mbit mbadl tumal Almasihu

1 To, yek ma dlaɱaŋ ye? Ma cin cina naˌ paɭti byas wul ten ɗe taˌ alheri gaˌ mbaɭdli nwa?
2 Wowo! Ko nja! Mi ɗe maˌ maʂhaŋ wi, maʂhkaŋ gaˌ zakti paɭti byas wul wugo ɗaŋi kaŋ ma cin cina naˌ daɱti a giɓi gwi?
3 Ko naƙ kaŋ kaaˌ yisi so ɗe mas jinaŋ ɗe saˌ paɭini Baptisma tet kaˌ Almasihu Yesu go, tet kaˌ maʂhkaŋ gwas kaŋ saˌ paɭini so nwa?
4 Gwisi kaˌ mbok ang ɗe saˌ leɓaŋni ka sukti tumal Baptisma gaŋaŋ kaˌ sa'i gwe saˌ lepti wu. Ten naƙ gwisi kaŋ maˌ ɓalaŋ ɗe naɱ sukti kaˌ maʂhkaŋ gwasi, ten ɗe naƙ kangwe saˌ tlil Almasihu ɗaƙaˌ maʂhkaŋ ka

tumal iko maŋ nalti ga Aba wu, nu kaŋ mi
mago ma paḷaŋ pyal daṃti pak.
5 Naḳ ɗe ma naŋ ɗe naṃ sukti ka wundaḷ
ga maṣhkaŋ gwe ta maṣh wu, gem nu kaŋ
ma daṃaŋ ɗe naṃ sukti ka tlit gwas ɗaḳa
maṣhkaŋ ka.
6 Ma yisi ɗe sa ɓak byas paḷti wul jinaŋ
ka ten gudaḷ yencin sukti wi, ten ɗe taṣ
kamini iko ga byas wul gwe ni ka dli gaŋaŋ
wu ka. Sa paḷi nu kaŋ ten ɗe baŋ po saka
daṃti ɗe zhel ji byas wul so.
7 Naḳ ɗe kume mbalaŋ maṣh wugo, ta
mbi gaa gwas tet ɗaḳa iko ga byas wul
kawi.
8 Kume ɗe ma maṣhaŋ suk Almasihu wu,
ma ngaṣsaŋ ten Nya ɗe ma paḷaŋ daṃti
sukti pak.
9 Ten ɗe ma yisi ɗe sa tlil Almasihu ɗaḳa
maṣhkaŋ kawi, a baṭa po saka maṣhkaŋ
so, gwisi wo naṃa mbokti ang ɗe iko gon
poyi maṣhkaŋ ɗa tenti so.
10 Maṣhkaŋ gwe ta paḷi go, asaṃi ɗe naṃ
tak kaŋ ta maṣhi ba mbaḷti ten ɗe taṣ cel
iko ga byas wul ka, ata paḷ daṃti suk Nya
kaŋ.
11 Nu kaŋ kii mago pallaŋ gaa jwakaŋ
naḳ hwuni majwe ɗe ba iko ni byas wul
ɗa tensi so wu, ama kaa ni kaami mal Nya
tumal Almasihu Yesu.
12 Ten naḳ gwisi kaŋ baḳ zakini a paḷti
byas wul paḷ iko ka dli jwakaŋ maŋ
maṣhkaŋ wu hal a lakkii ten kopti byas
lamti wul gwas so.
13 Baḳ taki kaṭ dli jwakaŋ byas wul taṣ
daṃ ɗe wul paḷti ngalci so. Seko taḳ taki
gaa gwakaŋ Nya naḳ gwe ndal majwe sa
yillaṣi ɗaḳa ang ga maṣhkaŋ ka yek sa
baḷsi mbadl wu, taki Nya kaṭ dli jwakaŋ
ten ɗe taṣ daṃ ɗe wul paḷti wul ndakce.
14 Ten ɗe byas wul a paḷ iko tenkii so, naḳ
ɗe kaa ni gaz ga mbaṭ gaɓa ga Musa sowu,
ama a gaz ga alheri ga Nya kaŋ kaa ni wu.

Zhel ji paḷti wul ndakce

15 To, nikgwi? Taŋ paḷaŋ byas wul naḳ
ɗe ma naŋ gaz ga mbaṭ gaɓa so ten ɗe ma
naŋ gaz ga alheri ga Nya ma? Wowo! Ko
njaa ma paḷi nu so!
16 Ko kaa yisi ɗe kume kaa tak gaa
gwakaŋ ten ɗe taḳ kumi bi maḷgon wugo,
kaa ɓal ɗe zhel ka ang maḷgwe kaa nit ma
kumti bi wu sa? Kaa man daṃti ɗe zhel
ga byas wul gwe a tulli maṣhkaŋ wu sogo
zhel ga kumti bi Nya gwe a taḷa mbalaŋ ka
paḷti wul ndakce wu.
17 Ama godiya wo ga Nya kaŋ, ten ɗe
ko ɗe tekgo zhel ga byas wul kaɗe kii wu,
ama ningo kaa nima kumti bi wundaḷ ga
mbokti ang gwe sa lakkii gaz gwas wu na
mas mbadl gwakaŋ.
18 Sa ɓatl wul tenkii yek sa kiskii yek sa
yillaḳii ɗaḳa ang ga byas wul ka wi, yek
kaa ɓal ɗe zhel ga paḷti wul ndakce.
19 A nikii ma gaɓa ten wul ji ase na
ayo, ten bi ga laṣhi njikaŋti gwakaŋ ga
mbalaŋ. Naḳ kangwe ɗe tekgo kaa ku na
takti kaṭ dli jwakaŋ ten paḷti wul cit daɗe,
suk ngalci ilgwe nima mbaḷtidli i'e wu, nu
kaŋ ningo se taḳ taki Nya kaṭ dli jwakaŋ
ten paḷti wul ndakce, ten ɗe taḳ daṃaŋ ɗe
majwe sa zaṣi ka a ba daṣkaŋ nisi ɗa mal
Nya sowu.
20 Ka sa'i gwe kaa yi ɗe zhel ga byas wul
wugo, ba ze gwakaŋ na paḷti wul ndakce.
21 Yek ɗe hwa ilgwe kaa mbi tet ka wul
jin ɗe ningo daṃikii ɗe wul nsha wu ye?
Ai, ɓatlti ga wul jimi wo maṣhkaŋ kaŋ!
22 Ama ningo ka mbi gaa gwakaŋ tet
ɗaḳa daṃti ɗe zhel ga byas wul ka wi, yek
kaa ɓal ɗe zhel ji Nya. Hwa ilgwe kaa
naṃa mbiti ten gaṃi go yek ɗe daṃti ka
cilti gwe yek ɗe ilgwe naṃa lakti gwakaŋ
ten mbit mbadl maŋ laṣhi pakti wu.
23 Naḳ ɗe ɓatlti ga byas wul wo yek ɗe
maṣhkaŋ, ama ilgwe a Nya baḷi go yek
ɗe mbadl maŋ laṣhi pakti tumal Almasihu
Yesu Bagaa gaŋaŋ wu.

7

Daṃti hapti te daṃti gaŋaŋ suk Almasihu

1 To, yilkeni jini, naḳ ɗe mas jwakaŋ kaa
yis mbaṭ gaɓa ga Musa wu, kaa yis gaa ga
ilgwe ba dlaṃ wu. Mbaṭ gaɓa gaŋ go ka
sa'i gwe ɗe mbalaŋ yi kaami wu tokte kaŋ
a paḷ iko tenti.
2 Cingaḷi gaɓa a dani wo yek ɗe kili gwe
sa paḷit hapti wu, kilisi ni ka ang ga kos
gwasi ɗe hal kume ɗe kosi yi kaami wu.
Ama kume ɗe kos gwas maṣh wugo mbaṭ
gaɓa ga haptisi poyit gaa so.

3 Ten naḵ gwisi kaṉ kume ɗe taˌ hap zobsi maḻgon kaˌ sa'i gwe kosi yi kaami go sa mbet ɗe maṉ paṯ paḻaṉ. Ama kume ɗe kosi maṣh wugo mbaṯ gaɓa hapti poyit gaa so. Kume ɗe taˌ saka hapti zobsi maḻgon go, ti wo maṉ paṯ paḻaṉ kaˌ so.

4 Ili wo nukaṉ ni yilkeni jini, ilgwe a nikii ma dlaṃti wu naṃa mbokti ang ten ilgwe naṃa paṯ naḵii wu. Maṣhkaṉ gaˌ Yesu Almasihu ten gudaḻ yencin laki yek kaaˌ ɓal ɗe hwuni mal mbaṯ gaɓa gaˌ Musa. Ningo kii wo mbalaṉ jwas kaṉ, ti Yesu ɗe Nya tlilti ɗaḵa maṣhkaṉ kaẇu, ten ɗe taḵ paḻaṉ daṃti gwe mbun a cina gaˌ Nya wu.

5 Ten ɗe kaˌ sa'i gwe maˌ daṃaṉ kaˌ ang gaˌ iko gaˌ paḻti wul gaˌ dli go, Mbaṯ gaɓe ngusi cokti gaˌ byas lamti wul gaṉaṉ. Byas lamti wul gaṉaṃi nego yek ngusi paḻti wul kaˌ dli jinaṉ, a mas paḻti wul jinaṃi tullini maṣhkaṉ.

6 Ama ningo maˌ mbi gaa tet ɗaḵaˌ iko gaˌ mbaṯ gaɓa gaˌ Musa kaˌ wi naḵ ɗe maˌ maṣhi ilgwe ɓalaṉni wu kaẇu. Ten naḵ gwisi kaṉ ningo maˌ nima paḻti wul Nya kaˌ pyal daṃti tumal Shishi gwasi. Gus paḻti wul ji tek ɗe a maˌ paḻi mbaṯ gaɓa wu nda naˌ kaal wi.

Mbaṯ gaɓa gaˌ Musa suk iko gaˌ byas wul

7 To, yek ma dlaṃaṉ ye? Mbaṯ gaɓe gaa gwas wo byas wul kaˌ nwa? Wowo, ko njet! Ten ɗe kume tumal mbaṯ gaɓe kani sogo ɗaˌ ni kaṉ ba yis ilgwe ni ɗe byas wul wu gwi? De da mbaṯ gaɓe a wuli ɗe, <<Baḵ koo gwel ten wul gaˌ maḻgon sowu,>> go ai da ba yisaṉ ilgwe asaˌ mbe ɗe kot gwel wu so.

8 Ama ten bi gaˌ mbaṯ gaɓa gwisi yek byas wul mbi bidlabii cokti gaˌ mas wundaḻ gaˌ kot gwel kaˌ ami. Ten ɗe kume ɗe baˌ tu ten mbaṯ gaɓa kaˌ sogo byas wul wo hwuni kaṉ.

9 Tek ɗe a ɓo yis mbaṯ gaɓa gaˌ Musa sogo ani naˌ mbadli, ama ɗe a yis mbaṯ gaɓe wugo yek byas wul tlinya naˌ mbadl kaˌ ami yek paa a maṣhi.

10 Yek paa a yis gaami ɗe, mbaṯ gaɓa gwisi ɗe saˌ lami ɗe taˌ tulli mbadl go yek tulli maṣhkaṉ.

11 Yek byas wuli mbi tantu yek paa shelaṉni yek tlo ka tumal mbaṯ gaɓe.

12 Ten naḵ gwisi kaṉ mbaṯ gaɓe gaa gwas wo maṉ cilti kaṉ, a wul jwe saˌ mbok ang dani a giɓi wu mago maṉ cilti kaṉ, a wul jwe ni giɓi go wul jwe saˌ ni ndakce wu kaṉ a hwaɓi kaˌ pak.

13 Bohwe mbalaṉ a manaṉ wulti ɗe hwa mbaṯ gaɓa gwisi kaˌ tulli maṣhkaṉ nwa? Wowo! Ko njaa! Ama ten ɗe byas wul kaˌ tulli maṣhkaṉ tumal hwa mbaṯ gaɓa gwisi ten ɗe taˌ mbok ang ten kangwe byas wul ten dii. Gwisi wo yek saˌ mbok ang ten lilti gaˌ byas wul ten dii tumal mbaṯ gaɓe.

Dlanti gwe ni kaˌ mbalaṉ ten bi byas wul gwas wu

14 Maˌ yisi ɗe mbaṯ gaɓa gaˌ Musa wo wul gaˌ Shishi gaˌ Nya kaṉ, ami nego maṉ paṯ gaˌ dli kaṉ, a zhel kaṉ kaˌ ang gaˌ byas wul.

15 A yis gaa gaˌ ilgwe a naṃa paḻti wu so. Ten ɗe ilgwe ɗe a naṃa lamti paḻti wu kaṉ a naṃa paḻi so, a ilgwe ɗe a naṃa nget paḻti wu kaṉ a naṃa paḻti.

16 Naḵ ɗe ilgwe a naṃa ngeti wu kaṉ a naṃa paḻti go, gwisi naṃaˌ mbokti ang ɗe a kan wi ɗe mbaṯ gaɓe wo hwa wul kaṉ.

17 A gwisi naṃa mbokti ang ɗe ami gaa gi kaɗe maṉ byas wuli so, ama byas wul gwe ni kaˌ ami wu kaɗe maṉ paḻti kaˌ ami wu.

18 A yisi ɗe daṃti gi gaˌ mbalaṉ wo hwal ilgon ni kaˌ ami so, ten ɗe a naṃa lamti paḻti hwa wul ama yek paḻti naḵ gwisi kamaṉ gaa.

19 A paḻ hwa wul jwe ɗe a naṃa lamti paḻti wu so, ama yek a naṃa ta paḻti byas wul jwe ɗe baˌ a lam paḻti sowu.

20 To, kume a naṃa paḻti ilgwe baˌ a lam paḻti sowu, gwisi naṃa mbokti ang ɗe amik naṃa paḻti ili so, ama byas wul gwe naṃa daṃti kaˌ ami wu kaˌ naṃa paḻti.

21 Ten naḵ gwisi kaṉ, yek a yis gaami ɗe, ashe ilgwisi wo paṯ gi kaṉ ten ɗe kume aɓa lam paḻti hwa wul wugo, a mbi gaa gi ten paḻti byas wul.

22 Ten ɗe su kaˌ mbadl gi kaˌ wo a lam kopti mbaṯ gaɓa gaˌ Nya,

23 ama kaˌ kaṯ dli ji wo yek a naṃa yenti zopsi mbaṯ gon gwe nima tlanti suk mbaṯ gaɓa gwe mbadl gi kan wu. Gwisi wo yek ɓallaṉ ka kaˌ ang gaˌ mbaṯ gaˌ byas wul gwe nima daṃti kaˌ kaṯ dli ji wu.

24 Maŋ duu tuk naƙ ami! Ami wo wul cit gonti kaŋ! Wok ka kisaŋ ɗaƙa ang ga dli maŋ taɭat mbalaŋ ka mashkaŋ gaŋ ka wo?
25 Ama godiya wo ga Nya ten ɗe ta kissaŋni tumal Yesu Almasihu Bagaa gaŋaŋ!

Ten naƙ gwisi kaŋ, ami gaa gi wo mbaƭ gaɓa ga Nya kaŋ a nit ɗe zhel ka ceti gaa gini, ama ka paƭ gi ga dli ga mbalaŋ wo mbaƭ ga paɭti byas wul kaŋ a nit ɗe zhel.

8

Daɱti tumal Shishi ga Nya

1 Ten naƙ gwisi kaŋ ningo nolti ga mashkaŋ po yi majwe saŋi ɗe ga Yesu Almasihu wu gaa so.
2 Ten ɗe mbaƭ ga Shishi maŋ baɭti mbadl wu kissaŋ ɗaƙa mbaƭ ga byas wul suk mashkaŋ ka tumal Almasihu Yesu.
3 Ten ɗe ilgwe ba mbaƭ gaɓe man paɭti so ten bi laɬhi njikaŋti gwe a paƭ ga dli ga mbalaŋ tulli go, yek ɗe ilgwe Nya paɭi wu. Nya shin Yen ɗe naɱ gwe nit ɗa wu suɗi ka wundaɭ ga dli gaŋaŋ maŋ byas wul ge, ten ɗe taɬ ɗaɱ ɗe sadaka ten bi ga byas wul asa tlo iko ga byas wul ɗaƙa dli ga mbalaŋ ka ɗa.
4 Nya pali nu kaŋ ten ɗe ta mas paɭti wul ndakce jwe mbaƭ gaɓe dlaɱ ɗe ta mbalaŋ paɭi wu paɭdli malaŋni. Nya paɭi ni naƙ gwisi kaŋ, mi ɗe ma naŋma daɱti ka Shishi gwas ɗe a ba wundaɭ ga daɱti ga paƭ ɗa dli kaŋ ma naɱma paɭti sowu.
5 Majwe asa paɭ daɱti ga dli go asa sul gwel ten wul ji dli, ama majwe asa paɭ daɱti ga Shishi ga Nya go asa sul gwel ten wul jwe Shishi ga Nya lami wu.
6 Sulti gwel ten wul ji dli wo a tulli maɬhkaŋ, ama sulti gwel ten wul ji Shishi ga Nya wo a tulli mbadl suk taɱi mbadli.
7 Mas maɭgwe sul gwel ten paɭti wul ga dli go, maɭi ɓal ɗe yelaŋ dlanti ga Nya. Ten ɗe aba maɭi a taki mbaƭ ga Nya gaa gwas so, a baƭa man paɭti wul jwe mbaƭi dlaɱ wu so pak.
8 Maŋ daɱti ga paƭ ga dli wo ba kangwe sa man paɭti ilgwe a Nya lami wu.
9 Kii wo daɱti paƭ ga dli kaŋ kaa naɱa daɱti so, seko daɱti ga Shishi ga Nya ɗe kume Shishi naɱa daɱti ka mbadl jwakaŋ wu. Mas maɭgwe ɗe Shishi ga Almasihu nit ɗa sogo, maɭi wo ga Almasihu ka so.
10 Kume ɗe Almasihu nima daɱti ka mbadl gwakaŋ wu, ko ɗe dli gwakaŋ ni ten bi maɬhkaŋ ka ten bi ga byas wul go, Shishi ga Nya naɱa ketaɭti gwakaŋ ten bi ga Nya naƙ ɗe Nya paɭlaƙii ɗe maŋ paɭti wul ndakce wu.
11 A kume Shishi ga Nya ɗe ta tlil Yesu ɗaƙa maɬhkaŋ kawu nima daɱti ka mbadl gwakaŋ go, to, ti ɗe ta tlil Almasihu ɗaƙa maɬhkaŋ kawu a baɭ mbadl dli gwakaŋ maŋ maɬhkaŋ wu, tumal Shishi gwas ɗe nima daɱti ka mbadl jwakaŋ wu.
12 Ten naƙ gwisi kaŋ, yilkeni jini, ngetli kaŋ ba daɱti gaŋaŋ ni baɗe ga paƭ ga dli ga mbalaŋ ka so.
13 Ten ɗe kume daɱti ga dli kaŋ kaa naɱa daɱti go kaa maɬhi. Ama kume ɗe tumal iko ga Shishi ga Nya kaŋ kaa tlo paƭ ga byas wul ka go, kaa daɱi.
14 Ten ɗe majwe a Shishi ga Nya koɓi naɬhi go, mil ji Nya kaɗe si.
15 Ten ɗe Shishi gwe sa baɭkii go ga daɱti ɗe zhel kaɬho, kangwe ɗe ɓanti a cikii sowu. Wowo, Shishi gwisi wo ga daɱti ɗe mil ji Nya kaŋ, a tumal Shishi gwisi kaŋ ama mbe Nya ama mbeti ɗe, <<Abba, Aba! >>
16 Shishi ga Nya gaa gwasi suk shishi gaŋaŋ naɱa dlaɭlaƭi ɗe gem mi wo mil ji Nya kaŋ.
17 Ashe, tun naƙ ɗe mi wo mil ji Nya ka wu, ma ɓalaŋ ɗe maŋ cit gado gwasi. Gwisi wo yek ɗe maŋ cit gado ga albarka ga Nya, suk yelaŋ cit gado suk Almasihu, ɗe kume ma tla bomti suk Almasihu wu ngetli kaŋ taɬ nallaŋni sukti.

Nalti gwe ma mbi a cina wu

18 Ai, a yisi ɗe gem kaŋ, ba kangwe a cingaɭ bomti gwe ma naŋma tlati ka multi ji se wu, suk wundaɭ ga nalti gwe sa mbokini ang dani a cina wu.
19 Mas wul jwe Nya paɭi wu naɱa ɓaƭti asa naɱa zaƭ mbadl i'e ten ɓaƭti ga sa'i gwe Nya a mbok ang ten mil jwas ten dii wu.
20 Ten ɗe wul jwe Nya paɭi wu mas mbuk daɱti ɗe ilgwe Nya lami wu so, a baɗe lamti ji wuli gaa gwasaŋ kaɬho, ama ten ɗe

nukaŋ Nya lami ɗe taˌ pi. Nya paḷi naḳ gwisi kaŋ naˌ zaṭ mbadli,
21 ten ɗe ta yilli wul jwe taˌ paḷsi wu ɗaḳaˌ
daṃti ɗe zhel gaˌ mokit wu ka, ten ɗe sa
mbi mbit gaa gaˌ nalti gwe sa baḷ mil ji Nya
wu.
22 Maˌ yisi ɗe hal ninge mas wul jwe saˌ
paḷsi wu yima paḷti nishi naḳ kangwe a kili
maŋ cit tuk gaˌ zaṭ yen paḷi wu.
23 A baɗe wul jwe saˌ paḷsi wu naˌ ngusaŋ
kaˌ naṃa nishisi tokte so ama hal sukmi.
Mi ɗe maˌ mbi Shishi gaˌ Nya wu, gwe yek
ɗe ilgwe ɗe saˌ ndeni baḷti wu, maˌ naŋma
nishi kaˌ mbadl jinaŋ, maˌ naŋma ɓaṭti naˌ
zaṭ mbadl i'e, ten ɗe taˌ Nya pallaŋni ɗe mil
jwas i'e wu, ataˌ ɓatl dli jinaŋ jin pak.
24 Ten ɗe tumal zaṭ mbadl gaŋ kaŋ saˌ
kisaŋni. Ama kume ɗe maˌ yenaŋ ilgwe
maˌ naŋma zaṭ mbadl a dani wugo, ai gwisi
wo poyi ɗe zaṭ mbadl so. Wok ka zi mbadl
gwas ten ilgwe ɗe taˌ mbi wu wo?
25 Ama kume ɗe maˌ naŋma zaṭ mbadl
gaŋaŋ ten ilgwe baˌ maˌ ɓo mbi sowu, ai,
amaˌ kul ɓaṭi naˌ dlot mbadli.
26 Nu kaŋ a Shishi gaˌ Nya zini ang kaˌ
laṣhi manti wul gaŋaŋ. Maˌ yisaŋ kangwe
mbun ɗe taŋ ngemaŋ Nya wu so, ama
Shishi ga Nya naˌ gaa gwas kaˌ naṃa ngemti
gaˌ Nya kaˌ lal gaŋaŋ naˌ bal nishi jwe baˌ bi
gaˌ mbalaŋ a man dlaṃti sowu.
27 Nya ɗe ataˌ bodlaḷ mbadl gaˌ mbalaŋ
go, taˌ yis mas ilgwe Shishi gwas lami wu,
ten ɗe a Shishi gaˌ Nya ngemi wul mbalaṃ
ji Nya, kangwe ɗe Nyami lami wu kaˌ lal gaˌ
mbalaŋ ji Nya.
28 Maˌ yisi ɗe kaˌ mas wul wo Nya nima
paḷti hwa wul majwe saˌ lamti wu, gwisi
wo sik ɗe majwe saˌ mbesi naḳ kangwe taˌ
lami wu.
29 Ten ɗe majwe Nya yissi tun tek wu
kaŋ, si kaŋ Nya laki wi ɗe taṣ te Yen gwasi,
ten ɗe taˌ Yeni daṃ ɗe yen cina kaˌ dlo ji
yilkeni jwasi.
30 Majwe Nya laksi jo si kaŋ taˌ mbesi.
Majwe taˌ mbesi go si kaŋ taˌ pallaṣi ɗe maŋ
laṣhi byas wul a cina gwasi. Majwe saˌ
pallaṣi ɗe maŋ laṣhi byas wul a cina gwas
wu nego si kaŋ taˌ baḷsi nalti.

Lamti gaˌ Nya kaˌ Almasihu wo gem kaŋ

31 To, yek ma dlaṃaŋ ten ilgaŋ ye? Naḳ
ɗe Nya nini kaal go wok mbuk daṃti ɗe
yelaŋ tlanti gaŋaŋ wo?
32 Naḳ ɗe Nya wo yek bataˌ nge ten Yen
gwas so, ama yek taˌ takti ten bi gaŋaŋ mas
wu. Ti Nya gaa gwasi naḳ ɗe taˌ baḷaŋni
Yen gwas go a bata baḷaŋni naa wul naˌ
mbadl ɗe naṃ so nwa?
33 Wok ka tulli gaɓa ten majwe ɗe Nya
botlisi wu wo? Ai Nya naˌ gaa gwas kaɗe
maḷgwe pallaṣi yek saˌ daṃ ɗe maŋ laṣhi
byas wul a cina gwas wu.
34 Wok mbuki taṣ ndokaḷisi kisti
maṣhkaŋ wo? Almasihu Yesu maḷgwe ɗe
taˌ maṣh wu, taˌ man naḳ gwisi, yek taˌ tli
tot ɗaḳaˌ maṣhkaŋ ka, ataˌ ni ten ang shinti
gaˌ Nya, a taˌ naṃa ngemti gaˌ Nya kaˌ lal
gaŋaŋ.
35 Wok ka man hwulti dlo gaŋaŋ suk
lamti gwe Almasihu nima lamti gaŋaŋ wu
wo? Citi kaˌ dli kaˌ nwa, sogo tlat bomti,
sogo cit dlelngapcan, sogo kuzaŋ, sogo
laṣhi wul ang, sogo daṃti naˌ ɓanti, sogo
maṣhaŋ kaŋ?
36 Naḳ kangwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya
wu ɗe,
<<Ten bi gwa kaŋ maˌ ni ten bi maṣhkaŋ
dlip
saˌ pallaŋni naḳ mbaḷa gwe sa boshti
wu.>>
37 Ai! Kaˌ mas wul jin jo maˌ manaŋ ngetl
gaˌ taṣ mbeni ɗe maŋ cit baŋ tokte wi, gwisi
wo tumal ti ɗe taˌ lamaŋni wu kaŋ.
38 Ten ɗe gem a yisi ɗe, ko taˌ maṣhkaŋ sogo
mbadli, sogo mil shinti ji nya sogo maẓhe,
sogo wul jwe maŋaŋ giɓi ninge wu sogo
wul jwe yi tet wu, sogo iko kak-kak,
39 sogo tlalti, sogo dluntaṭi, sogo zobsi
ilgon kaˌ mas wul jwe saˌ paḷsi wu. Mas
jwasaŋ saˌ mbuki taṣ te kaˌ dlo gaŋaŋ suk
lamti gwe Nya paḷini tumal Almasihu Yesu
Bagaa gaŋaŋ wu so.

9

Nya botl maŋ Yisra'ila

1 A naṃa dlaṃti gem kaˌ Almasihu, lal
kaŋ a naṃa shelti so. Kaˌ daamti gaˌ mbadl
gi wo a yisi ɗe gem kaŋ tumal baḷti sheda
gaˌ Shishi gaˌ Nya ɗe,
2 a naṃa paḷti duu tuk i'e, a ili naṃa
hwotti gaˌ mbadl gi ko a gasi.

3 Na nak gwisi wo sa palini bi gaa go a
mani, asa hwulan suk Almasihu, ten de ta
yilkeni jini suk man bi ji mbi kisti da!
4 Majwisi wo sik de man Yisra'ila. Si kan
Nya pallasi de mil jwasi, yek ta mbokisi
ang ten nalti gwasi, yek ta dlalli gaba gwas
suksi, yek ta balsi Mbat Gaba ga Musa, yek
ta mbokisi ang ten kangwe sa ngusit atli,
ngusti atl ga gem ka lubii ga Nya wu, yek
ta balsi naa alkawoli.
5 Sik de mil ji man zat ji man zat ju de
mbalan yissi i'e wu. A Almasihu ka damti
gwas de mbalan wo, ti wo tet ka man bi
gwasan kan. Hanta Nya man iko ten mas
wul ba pakti mbi tasti. Amin.

6 Bade we nakkan gaba ga Nya njikan
so ka so. Ten de ba mas majwe de
asali gwasan kade man Yisra'la wu kade
mbalan ji Yisra'la so.
7 A ba mas majwe sani de gaz ga
Ibarahim wu kade mil ji Ibarahim ji gem
so. Ka lal ga nu wo yek Nya hwi Ibarahim
de, <<Ishaku kade malgwe de tumal ti kan
sa ci cina na mbet ga man gaz jwa wu.>>*
8 Gwisi wo nama mbokti ang de mil jwe
sa wutsi nak kangwe a mbalan wut mil ju
kade mil ji Nya so, mil jwe sa mbisi tumal
njikanti alkawol wu kade mil ji Ibarahim
ji gem.
9 Ten de ilgwe Nya dlam wukgu de ta pi
alkawol Ibarahim wu, <<Kume de sa'isi pi
wugo ba pali, a paa Saratu zi yen.>>†

10 A ba gwisi tokte ka so, kaa yeni da ten
mil ji Rabeka jwe de aba gwasan wo de
nam kan, a tik de aba ganan Ishaku wu.
11 Ama tun a basa bo wut gusami so, tun
a basa bo pal hwa ilgon sogo byasi so, ten
de ta ilgwe Nya lami ten bi ga botlti wul pi
da,
12 ba de tumal ilgwe mbalan pali wu ka
so ama tumal malgwe mbe Rebeka wu de
ta wulti de, <<Kakshesi a dam de zhel ga
nak'enisi.>>
13 Nak kangwe sa lishi ka gaba ga Nya
wu de <<A lam Yakubu yek a nge Isuwa.>>

14 To, yek ma dlaman ye? De Nya pali
ndakce so nwa? Wowo! Ko nja!
15 Ten de Nya wul Musa de,

<<Malgwe ba kwet ang gaa go ba kwet ang
gaa,
A malgwe ba yen gonti gwas go, ba
yen gonti gwasi.>>
16 Gwisi nama mbokti ang de lamti ga
mbalan ka so aba dlot gwas ka so, ama ten
bi kwot ang gaa ga Nya kan.
17 Ten de gaba ga Nya gwe sa lishi wu wul
Pir'auna de, <<A tlilki tak dam de guu ten
de ta mbok ang ten iko gi tumalki, a sa lak
icin ten shin gini ko ako ten dii atli.>>
18 Na nak gwisi kan a Nya kwe ang gaa
malgwe ta lamit kwot ang gaa wu, a ta
kangali mbadl malgwe ta lamit kangalti
mbadl ka wu.

Lilti mbadl ga Nya suk kwot ang gaa gwasi

19 Gon gwakan a man wulti gi de,
<<Kume nukan ni go, yek laki yek Nya
yima lilti mbadl na mi ye? Wok ka man
nget ga ilgwe Nya lami wu wo?>>
20 Ama wok de ki wo, ki mbalan? De hal
ka dlak gaba suk Nya wu, <<Ilgwe sa kin
wu a mani wulti malgwe kinti wu de, <Yek
laki yek ka palan nak gan ye> nwa?>>‡
21 Ai, man kinti cikda gulki wo iko ga tas
pal ilgwe ta lami na gulki wu niti da. A
ta man kanti gudal gulki de nam ata kin
cikda jon ten bi palti wul man nalti a jon
wo ga palti wul jwe ba nalti nisi da sowu.

22 Palti wul ga Nya wo nu kanni, Nya lam
mbokti ang ten lilti mbadl gwasi, ten de ta
mbalan yen iko gwas ten dii. Ama yek ta
dlo mbadl i'e, yek ta dlo bi na majwe ta
zasi kade tas nolsi wu.
23 Nuk pak Nya lami de tas mbok ang ten
nalti ga nalti gwas majwe ta kwesi ang gaa
wu, majwe ta zasi ka tun tet ten ndat zhile
ten de tas mbi nalti gwas wu.
24 Ai, mik de mbalan jwisi majwe de Nya
mbeni bade tet ka man Yehuda ka tokte so,
ama hal suk majwe de ba man Yehuda ka
sowu pak.
25 Nak kangwe sa dlam ka lishti ga
Hosiya wu de,
<<Si majwe de ba mbalan ji ka sowu, ba
mbesi de <mbalan jini.>

---

* **9:7 9:7** YenL. Z. 21:12 † **9:9 9:9** YenL. Z. 18:10,14 ‡ **9:20 9:20** YenIsh 45:9; 45:9 § **9:25 9:25** YenHos 2:23

A mbalaŋ jwe ɗe a lamsi sowu ba
mbesi ɗe <maji lami jini,> >>§
26 Yek saˌ po lishi ɗe,
<<Dap kaˌ lu gwe saˌ mbesi ɗe,
<Kii wo mbalaŋ ji kaˌ sowu,>
sa mbesi ɗe <mil ji Nya maŋ mbadli.> >>*
27 Nukaŋ kaŋ ten bi gaˌ maŋ Yisra'ila
Ishaya maŋ dlaṃti gaɓa gaˌ Nya tlil yal Nya
yek taˌ dlaṃ ɗe,
<<Ko ɗe wonti gaˌ mil Yisra'la, ni naḳ
wontaṭ gaˌ yelsi ten bi bal ze wu,
ama majwe sa njet tet kaṣi wu kaɗe
majwe sa mbi kisti wu.
28 Ten ɗe Bagaa a paḷ
nolti gwas ten mas dii atli baḷe-
baḷe.>>†
29 Naḳ kangwe Ishaya dlaṃ kaˌ gaɓa gaˌ
Nya tek wu ɗe,
<<'De da kume Bagaa maŋ nalti
a zakini maŋ gaz sowu,
da ma daṃ naḳ Sodom,
da sa pallaŋi naḳ Gomora.>>‡

Laṣhi baḷti gem gaˌ maŋ Yisra'ila

30 To, ningo yek ma ya dlaṃaŋ ye?
Yekgu majwe ɗe baˌ maŋ yehuda kaˌ so,
majwe ɗe baˌ saˌ ngo mbit daṃti ɗe maŋ
paḷti wul ndakce mal Nya sowu, ama yek
saˌ mbi daṃti ɗe maŋ paḷti wul ndakce a
cina gaˌ Nya. Paḷti wul ndakce gwe saˌ mbi
go wudaḷi gwe a mbalaŋ mbi tumal ngaṣti
ten Nya wu kaŋ,
31 Ama maŋ Yisra'la ɗe saˌ ngo mbit daṃ
ɗe maŋ paḷti wul ndakce a cina ɗaˌ Nya ka,
tumal Mbaṭ gaɓa Musa go yek baṣaˌ mi so.
32 To, yek laki yek baˌ saˌ mbi so ye? Ten
ɗe tumal ngaṣti ten Nya kaŋ saˌ ngwe so,
ama tumal paḷti wul gwasaŋ kaŋ saˌ ngwe.
Yek saˌ kot asaŋ ten <<ye maŋ lakti kotti
asaŋ.>>
33 Naḳ kangwe ni lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya
wu ɗe,
<<Yekgu, azi ye a Sihiyona,
ye maŋ lakti gaˌ mbalaŋ ten kotti asaŋ
Ye gwe a lak mbalaŋ ten ndat wu,
Ama mas maḷgwe ngaṣti tenti go nsha a cit
so.>>§

10

1 To, yilkeni, ilgwe a lami mani go yek ɗe
taˌ maŋ Yisraila mbi kisti. Ilgwe a ngemi
mal Nya ten bi gwasaŋ wukgu.
2 Ba man baḷti sheda ɗe dakaḷti gaˌ ngusti
atl Nya nisi ɗa, ama dakaḷti gwasaṃi wo
baɗe kaˌ yisti kaŋ asaˌ paḷi so.
3 Tun naḳ ɗe baṣaˌ yis tantu gaˌ daṃti
ɗe maŋ paḷti ndakce gwe yil sut mal Nya
sowu, yek saˌ lak tantu daṃti ɗe maŋ paḷti
wul ndakce gaˌ gaa gwasaŋ gwe ni kak-kak
suk gaˌ Nya wu, yek gwisi laki yek saˌ nge
kopti tantu paḷti wul ndakce gaˌ Nya.
4 Ama Almasihu kaɗe njikaŋti gaˌ mbaṭ
gaɓa gaˌ Musa, ten ɗe taˌ mas maḷgwe baḷ
gem naṭi wu mbi daṃti ɗe maŋ paḷti wul
ndakce a cina gaˌ Nya.

Kisti wo gaˌ mas mbalaŋ kaŋ

5 Musa paḷ lishti ten wundaḷ gaˌ daṃti ɗe
maŋ paḷti wul ndakce gwe a mbi dli tumal
kopti Mbaṭ Gaɓa wu, ɗe taˌ wule, <<Mas
maḷgwe kop ilgwe Mbaṭ Gaɓe dlaṃ go ta
paḷ daṃti gwas tumal Mbaṭ Gaɓe.>>*
6 Ama ilgwe gaɓa gaˌ Nya dlaṃ ten maŋ
paḷti wul ndakce tumal ngaṣti ten Nya
wukgu, gwe wuli ɗe, <<Baḳ dlaṃ kaˌ mbadl
gwa ɗe, <Wok ka to nya?>† >> (Ten ɗe taṣ
shit Almasihu sut wo)
7 <<sogo, akaˌ dlaṃ ɗe, <Wok ka su kaˌ lu
daṃti gaˌ majwe maṣh wu?>‡ >> (Ten ɗe taṣ
tlil Almasihu tot ɗaḳaˌ majwe saˌ maṣh wu
so).
8 Ilgwe gaɓaˌ gaˌ Nya dlaṃ go yek ɗe,
<<Gaɓa gaˌ Nya ni nja malki, gaɓe ni kaˌ
bi gwa suk kaˌ mbadl gwa.>>§ Gaɓa gwisi
kaɗe gaɓa baḷti gem gwe maˌ naṃa lakti
icin dani wu.
9 Kume ɗe kaˌ dlaṃ naˌ bi gwa ɗe, Yesu
kaɗe Bagaa, yek kaˌ baḷ gem kaˌ mbadl gwa
ɗe Nya tlilti tot ɗaḳaˌ mashkaŋ kawu ka
mbi kisti.
10 Ten ɗe naˌ mbadl kaŋ a mbalaŋ baḷ
gem asaˌ daṃti ɗe maŋ laṣhi byas wul a
cina gaˌ Nya, a naˌ bi kaŋ a mbalaŋ baḷ
sheda asaˌ mbi kisti.

---

* **9:26 9:26** YenHos 1:10 † **9:28 9:28** YenIsh 10:22,23 ‡ **9:29 9:29** Ish 1:9 § **9:33 9:33** YenIsh 8:14; 28:16 * **10:5 10:5** Yen Lib 18:5 † **10:6 10:6** YenK. M. 30:13 ‡ **10:7 10:7** YenK. M. 30:13 § **10:8 10:8** Yen K. M. 30:14 * **10:11 10:11** YenIsh 28:16

11 Nak kangwe gaɓa ga Nya ga lishi dlam wu ɗe, <<Mas malgwe bal gem nati go, nsha a cit so.>>*
12 Ten ɗe ilgon ni ɗa kak-kak ka dlo ga man Yehuda suk majwe ɗe ba man Yehuda ka sowu so. Bagaa ɗe nam gwisi kaɗe Bagaa ga ko wokko, tik ɗe man lakti wonti albarka mas majwe asa mbe shin gwas wu,
13 nak kangwe gaɓa ga Nya ga lishi dlam wu ɗe, <<Mas malgwe mbe shin ga Bagaa wu ta mbi kisti.>>†
14 Ama ɗani kan sa mbe malgwe ɗe basa ngassi tenti sowu gwi? A ɗani kan sa ngassi ten malgwe ɗe basa ɓo taɓa kumti gaɓa tenti sowu gwi? A ɗani kan sa kum gaɓa tenti gwi ɗe ba malgwe a lakisi icin tenti wu niɗa sowu?
15 A ɗani kan man lakti icin ten a lak icin tenti gwi ɗe basa shinsi sowu? Nak kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<Nango ten yek mbalan a cingal mbunti ga majwe asa tulli gaɓa man tamti wu ye!>>‡
16 Ama mas man Yisra'la ka kan gaɓa man tamti so. Nak kangwe Ishaya dlam wu ɗe, <<Bagaa, wok ngasti ten gaɓa gwe ta kumi tet bi ganan go?>>
17 Ten nak gwisi kan a ngasti ten Nya tul tumal kumti gaɓa man tamtisi, a mbalan kum gaɓa man tamti gan tumal lakti icin ten gaɓa ga Almasihu.
18 Ama yek a nama kumti gazi ɗe, Ɓohwe, gem nakkan sa kum gaɓe sa? Ai, sa kumi wi. Ten ɗe gaɓa ga Nya ga lishi wule,

<<Yal dlamti gaɓa gwasan ngash mas dii atl wi,
gaɓa jwasan mbuklu ten mbat ga dii atli wi.>>§

19 A nama kumti gazi ɗa ɗe. Ɓohwe nakkan man Yisra'raila yis gaami so nwa? Ai, ten ndat zhile wo Musa wuli ɗe Nya dlam ɗe,

<<Ba lakkii ten dakalti na mbalan ji alt gwe basa ni ten bi ilgon sowu,
tumal mbalan jwe basa ɓotl sowu kan ba laki, a cina gwel jwakan docin ka.>>*

20 Yek Ishaya pal ndalli gahwulan hal yek ta dlami Nya ɗe,

<<Majwe ɗe basa ngo sowu, sik mbini.
A yilli gaa gini, mal majwe basa kum gaz ga lu gwe ani wu sowu.>>†

21 Ama ten man Yisra'ila wo, yek Nya dlam ɗe,

<<A nda cin ten takti ang gi mbalan jwe basa kum bi sowu,
suk majwe basa kum gaɓa sowu.>>‡

11

Nya nge man Yisra'ila mas jwasan so

1 Hwanta ɓo ngemkii, ko nakkan Nya nge mbalan jwas man Yisrai'la na? Ko nja! Ami gaa gi wo man Yisra'ila kaɗe ami, tet ka man gaz ga Ibarahim, tet ka boo ga Bilyaminu.
2 Nya nge mbalan jwas jwe ta botlsi tet ten ndat zhile wu so. Kaa yis ilgwe gaɓa ga Nya ga lishi dlam ten Iliya wu, gwe yek ɗe kangwe Iliya tala kulu mal Nya ten bi ga man Yisra'ila wu ɗe,
3 <<Bagaa, sa tlotl-tlo man dlamti gaɓa jwa kawi, yek sa jek-jek bagadi jwa ka. Ami na ngwe ka ɓali, asa nama lamti tlot gi ka pak.>>*
4 Ama yek ɗe ilgwe Nya ballit wu ye? Ta ballit ɗe, <<A zi gaa gi mbalan ɗe zangu ɗe nitgi ka, majwe ɗe basa ngus atli yek sa pali gunki ga ba'al wul sowu.>>†
5 Nukan gami ni hal nak ninge ma wu. Nak naa mbalan jwe Nya botlsi tumal alheri gwas wu yi ɗa pak.
6 Botlti gami ɗe Nya pali go tumal alheri gwas kan, baɗe tumal palti wul jwe ɗe mbalami pali wu ka so. Ten ɗe kume nu ka sowu alherisi ɓo dam ɗe alheri so.
7 To, ningo nik gwi? Ai, man Yisra'ila mbi ilgwe ɗe sa nama ngoti wu so. Seko nak njeti jon ɗe sa botlsi kasi wu ka mbi, ama naami wo yek sa kangal mbadl jwasan ka.
8 Nak kangwe ni ga lishi wu ɗe,

<<Nya laki yek sa pal ɗe man lashi yisti gaa ga wul bale,
yek ta balsi gwel jwe ba a yen lu sowu,

† **10:13 10:13** YenJoy 2:32 ‡ **10:15 10:15** YenIsh 53:1 § **10:18 10:18** YenZab 19:4 * **10:19 10:19** YenK. M. 32:21
† **10:20 10:20** YenIsh 65:1 ‡ **10:21 10:21** YenIsh 65:2 * **11:3 11:3** Yen1Guu 19:10,14 † **11:4 11:4** Yen1Guu 19:18
‡ **11:8 11:8** YenK. M. 29:4; Ish

suk kaŋ jwe baˌsa kum kaŋ ɗaˌsowu.
Gwisi wo nukaŋ ni hal yek la cin gaˌse.>>‡
9 A Dauda dlaˌm ɗe,
<<Hwaŋtaˌ biki gwasaŋ daˌmisi ɗe tarko,
ilgwe a laksi ten kumti cwo wu,
Hwaŋtaˌ biki laksi ten kotti asaŋ a
dlaˌkisi nolti.
10 Hwaŋtaˌ gwel jwasaŋ dukaŋ ka kangwe
ɗe baˌsa po man yenti lu sowu,
a diɓaˌlti gaˌ bomti mansi ba pakti.>>§

Kisti gaˌ majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu

11 Hal ninge a yima kumti gaˌzi ɗa. Ɗe maŋ Yisra'ila kot asaŋ yek saˌ nda go sa po man tlaŋnya so nwa? Nuk'so! Ko nja! Ten bi gaˌ byas wul gwasaŋ kaŋ yek kisti mbuki mal majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, ten ɗe taˌ lak maŋ Yehuda ten dakaˌlti naˌsi.
12 Ɗe hal kume byas wul gwe saˌ paˌli wu kaˌ tulli albarka dii atl wu, a ɗe kume laˌshi ndaˌlti gwasaŋ kaˌ tulli albarka majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu go, to, ni kaŋ nalti gaˌ albarke ani gwi ɗe kume wontaˌt gaˌ maŋ Yisra'la njikaŋ wu?
13 Ningo sukkii ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu kaŋ a naˌma gaɓa. Tun naˌk ɗe ami wo yen shinti gaˌ Yesu kaŋ, mal majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, ba nak ɓo ngetl naˌ paˌlti wul gi ge.
14 Tumal paˌlti naˌk gwisi kaŋ a naˌma zaˌt mbadl ɗe ta man lakti ji mbalaŋ jini maŋ Yisra'la ten dakaˌlti, hal a laki asaˌ kis jon jwasaŋ.
15 Kume ɗe hal nget gwe saˌ ngesi wu kaˌ daˌm ɗe wul ɓulti tantu laˌkaŋti dlo gaˌ dii atl suk Nya wu go, yek ɗe ilgwe a pi gwe ɗe kume saˌ ɓa kansi wu? A she gwisi wo a daˌm ɗe tantu mbit mbadl tot ɗaˌkaˌ maˌshkaŋ kaŋ kaˌ sa?
16 Kume ɗe saˌ botl kaˌti ɗe naˌm gaˌ baˌredi gaˌ gwe wul gwe no cina wu tumal takti Nya go, saˌ botl mas baˌredisi ɗe maŋ cilti wi. A kume ɗe saˌ botli Nya tlaˌlki tlindi go, saˌ botl mas mil ang ji tlindi yek daˌm ɗe maŋ cilti wi.
17 Naˌk gwisi kaŋ kume ɗe saˌ taki Nya tlaˌlki gaˌ tlindi wugo ai mas suk mil ang tlindi mago ɗe gwas kaˌ ɓali. Ten naˌk gwisi kaŋ saˌ wotl naa mil ang ji hwa tlindi zaitun kaˌ wi, yek saˌ wotl mil ang ji tlindi gaˌ zaitun gaˌ me teɗi, yek saˌ ɓal mil ang ji tlindi gaˌ memi ten hwa tlindisi. Kii majwe ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, naˌk mil ang ji tlindi zaitun gaˌ me kaŋ kaˌni, kii kaŋ saˌ ɓalkii ten tlindi gwe sik ɗe maŋ Yehuda majwe tumalsi kaŋ akaˌa ngusi mbit albarka gaˌ Nya wu.
18 Ten naˌk gwisi kaŋ baˌk ɓo ngetl ten ɗe kaˌa man mil ang ji hwa tlindi ɗe saˌ wotl kaˌwu so. A kume ɗe kaˌa naˌma ɓot ngetl go, se taˌk daami ɗe tlindi kaŋ saˌ ɓal ten mil ami so, ama mil ami kaŋ saˌ bal ten tlindi.
19 Ama ka man dlaˌmti ɗe <<Ai, saˌ wotlaŋ mil ami ka kaŋ, ten ɗe taˌs man ɓalti gi ten tlindi ɗa.>>
20 Yii, nukaŋ ni! Ama ai laˌshi ngaˌsti ten Nya kaɗe ilgwe laki yek saˌ wotlsi ɗaˌ ten tlindi kaˌwu, ki ne go ngaˌsti ten Nya gwa ka laki akaˌ ci cina naˌ daˌmti gaˌ ɓali ka ten tlindisi. Ten naˌk gwisi kaŋ baˌk ɓo ngetl so, kaˌ lal gaˌ nu wo taˌ ɓanti ciki.
21 Ten ɗe kume hal Nya zak mil ami jwisi ɗe sik ɗe mil ang ji hwa tlindi wu sowu, ki mago ta zakki so pak.
22 A duk go ma manaŋ yenti hwa wul suk ngapti gaˌ Nya. Taˌ mbok ang ten ngapti gwas ten majwe saˌ nda wu, ama yek taˌ mbok ang ten paˌlti hwa wul gwas tenki, ɗe kaˌ ci cina naˌ daˌmti kaˌ paˌlti hwa wul gwas wu. A kume kaˌ cina naˌ daˌmti nu sowu, ki mago taˌ wotlki ɗaˌ ten tlindi kaˌ pak.
23 Ɗe kume ɗe hal maŋ Yisraˌila ci cina naˌ daˌmti kaˌ laˌshi ngaˌsti gwasaŋ ten Nya sowu, ta saka pallaˌt gwasaŋ ten tlindi ten ɗe Nya aya man pallaˌt jwasaŋ ten tlindi ɗa.
24 Kii ɗe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, naˌk tlindi zaitun gaˌ me kaŋ kani gwe ɗe saˌ wotl tet wugo, yek saˌ ɓal ten hwa tlindi zaitun wu. Ko ɗe baˌ mbalaŋ a paˌli nu so, naˌk ɗe tlindi jwisi tla kak-kak wu. To, tun naˌk ɗe maŋ Yehuda wo sik ni naˌk mil ang gaˌ hwa zaitun wu, a daˌmi Nya ɗe ilgwe baˌ bom sowu mani taˌs pallaˌsi ten hwa tlindi lisi.

A Nya kwe ang gaa ko wokko

25 Yilkeni jini, a lami ɗe taˌk daˌmaŋ kaˌ laˌshi yisti gaa gaˌ wul jin ɗe ni gaˌ hwundaˌli kaˌwu so, ten ɗe baˌk kamaŋ gaa gwakaŋ ɗe

§ **11:10 11:10** YenZab 69:22,23

maŋ botlkaŋ yisti wul kaɗe kii so. Mbadl kaŋgaḷi maŋ Yisra'ila jon ka, hal se wontaṭ ga maje ɗe ba maŋ Yehuda ka so jwe ɗe sa mbi tulti mal Nya wu njikaŋ.
26 Na nukaŋ sa kis mas maŋ Yisra'ila.
Naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Maŋ kisti a yil tet Sihiyona.
Ta kan mas laṣhi kopti ga Nya ɗaḳa
maŋ gaz ga Yakubu ka.
27 Gaṃi kaɗe dlaḷlaṭ gaɓa gi suksi,
ka sa'i gwe ɗe ba kamisi byas wul
jwasaŋ kawu.>>*
28 Ten ɗe nget gaɓa maŋ taṃti ɗe maŋ Yehuda nge wu ka laki yek sa daṃ ɗe yelaŋ dlanti ji Nya. A kii nego, kiik mbi riba ga paḷti naḳ gwisi. Ama ten bi botlti gwe sa paḷisi go, si wo mbalaŋ jwe Nya naṃa lamti gwasaŋ wu kaŋ. A gwisi wo ten bi albarka ga maŋ zaṭ ga maŋ zaṭ jwasaŋ kaŋ.
29 Ten ɗe baḷti wul ga Nya suk mbet gwas wo wul jwe Nya a dlaḳ kawu ka so.
30 Tek go kii ɗe ba maŋ Yehuda ka so go maŋ laṣhi kumti bi Nya kaŋ, ama ningo Nya kwekii ang gaa wi tumal laṣhi kumti bi ga maŋ Yehuda.
31 Nukaŋ ningo† maŋ Yehuda mago sa daṃ ɗe maŋ laṣhi kumti bi Nya wi. Gwisi wo ten ɗe taṣ mbi kwot ang gaa tumal kwot ang gaa gwe ɗe Nya kwekii wu kaŋ.
32 Ten ɗe Nya palli mas mbalaŋ naḳ majwe saṇi ga le kawu ka lashi kumti bi jwasaŋ. Ta paḷi nukaŋ ten ɗe taṣ kwe ang gaa mas jwasaŋ ɗa.

Taṣti Nya

33 Bo daamaŋkii ten wontaṭi suk dluntaṭ
ga botlkaŋ yisti wul ga Nya, tluntaṭ
ga yisti wul gwas wo mbaṭ nitɗa so!
Kisti gaɓa jwas wo man ngetl ga
ɓodlaḷti wul ga mbalaŋ!
Tantu paḷti wul jwas wo mbalaŋ a yis
gaami dani so.
34 <<Wok taɓa yisti daamti ga mbadl ga
Bagaa wo?
Sogo wok taɓa daṃti ɗe yelaŋ dlaṃti
gaɓa gwas wo?>>‡
35 <<Wok taɓe baḷti ilgon Nya wo?
gwe daṃit ɗe ngetli kaŋ taṣ pallit wu?
>>§
36 Ten ɗe tik paḷ mas wul, a mas wul jin jo
tumalti kaŋ sa pi suk ten bi gwasi.
Hwaŋta nalti daṃ ɗe ga Nya ba pakti!
Amin.

12

Takti sadaka maŋ mbadli

1 Ten naḳ gwisi kaŋ a naṃa ngemti gwakaŋ yilkeni jini ten bi ga wontaṭ ɗa kwot ang ga Nya, taḳaŋ gaa jwakaŋ ɗe sadaka gwe asa taki Nya wu, wul maŋ mbadli, gwe sa zi ka wu. Gwisi wo yek ɗe wundaḷ ga sadaka gwe a Nya kan wu, a yek ɗe tantu gwe kaa paḷi Nya wul ga gem wu.
2 Baḳ paŋta kopti kangwe a dii atl ge paḷ wul wu so, ama zakini ta Nya balli ata palli daamti ga mbadl jwakaŋ pyali. Paḷti nu a laki a kaa yis gem ga ilgwe ɗe Nya lami wu, gwe yek ɗe ilgwe ni hwaɓi, suk ilgwe Nya a kami suk ilgwe ni njikmi wu pak.
3 Tumal alheri gaŋ ɗe sa paḷi wu kaŋ a nima daḷti kaŋg mas jwakaŋ ten ɗe ba maḷgon kan gaa gwas na nalti ta maŋ kangwe mbun ɗe taṣ paḷi wu so. Ka lal ga paḷti nu wo ta ko wokko pi ɗem-ɗem na kangwe ata palli gaa gwas wu, gwisi wo yek ɗe taṣ ngusi yenti gaa gwas ndakce suk wundaḷ ga ngaṣti ten Nya gwe Nya baḷti wu.
4 Kaṭ dli nini ɗa wonti ten dli ɗe naṃ a mas kaṭ dli jwisi wo ko gwik-gwi na ilgwe ɗe ata paḷi wu kak-kak suk ga yilka.
5 Nukaŋ ni, ko ɗe wonti mbalaŋ kaɗe mi wu, ma daman ɗe dli ɗe naṃ wi ka Almasihu, a ko wokko gaŋaŋ wo, kaṭ dli ga yilka gwas kaŋ.
6 Naḳ ɗe wundaḷ ji baḷti wul jwe sa blaḷaŋni wu ni kak-kak ndakce ten naḷti ga alheri gwe Nya paḷini wu se taŋ paḷaŋ wul na nali. Kume ɗe sa baḷaŋni manti dlaṃti gaɓa ga Nya go ama dlaman ndakce suk ngaṣti ten Nya gaŋaŋ.
7 A maḷgwe baḷti wul gwas wo ga paḷti wul mbalaŋ kawu se taṣ paḷisi wul. A kume ga mbokti ang ten wul kawu, taṣ mbokaŋ ang ten wul.

---

* **11:27 11:27** YenIsh 59:20,21; Ish 27:9; Irm 31:33,34 † **11:31 11:31** ka lishti jon cina *ningo*ni giɓi so ‡ **11:34 11:34** YenIsh 40:13 § **11:35 11:35** YenAyu 41:11

8 A kume ɗe ga ndaḷḷaṭ gahwulaṇ mbalaṇ kawu, taṣ ngusi ndaḷḷaṭ gahwulaṇ mbalaṇ. A kume ɗe ga zaṭ ang mbalaṇ kawu, taṣ paḷi nu na mbadl ɗe naṃ. A kume ɗe ga daṃti ɗe bacina kawu taṣ dlot ten daṃti naḳ gwisi. A kume ɗe ga yenti gonti kawu, se taṣ paḷi nu na hwol tuki.

Kangwe mbalaṇ a yis maṇ kopti ga gem wu

9 Mbun ɗe ta lamti gwakaṇ ni ɗe ga gem. Nge mas ilgwe ni ɗe ngaḷci wu, ama giɓaṇ ilgwe ni ɗe hwaɓi wu na ndaḷti i'e.

10 Hwotaṇdli na yilkeni jwakaṇ ka lamti, wundaḷ ga lamti gwe a maṇ kopti paḷi wu. To, ta ko wokko baḷ yilka gwas nalti baḷe-baḷe man kangwe ata baḷ gaa gwas wu.

11 Baḳ daṃaṇ ɗe majwe basa dlosi ten wul sowu so, ama kamaṇ ka mbadl jwakaṇ i'e ɗe kaa dlokii ten paḷti wul ga Nya.

12 Paḷaṇ hwol tuk ka zaṭ mbadl gwakaṇ, akaa dlo mbadl ka tlat bomti, akaa paḷ gem ka ngemti Nya gwakaṇ.

13 A kaa ngusi hwulti ilgwe nikii ɗa wu suk mbalaṇ ji Nya maṇ lashi wul. A kaa ngusi kanti ga maṇdaḳi ka lubii jwakaṇ na ang ɗe lop.

14 Laki majwe ɗe asa cikii dlelngapcan wu albarka. Lakisi albarka baḳ paḷisi bi gaa so.

15 Paḷaṇ hwol tuk suk majwe sa naṃa paḷti hwol tuk wu, paḷaṇ duu tuk suk majwe naṃa paḷti duu tuk wu.

16 Paḷaṇ taṃi daṃti suk yilkeni jwakaṇ. Baḳ ɓo ngetl na gaa jwakaṇ so, ama pallaṇ gaa jwakaṇ ɗe yelaṇ ji majwe ɗe basa kansi ten bi ilgon sowu. Baḳ kamaṇ gaa jwakaṇ naḳ wule kaa ɓotlaṇ man naa mbalaṇ so.

17 Kume maḷgon paḷikii ngalci wu baḳ palliti ami so. Daṃaṇ na kang gaa taḳ paḷaṇ wul jwe ɗe mas mbalaṇ a yeni asa dlaṃ ɗe ndakce kaṇ kaa paḷi wu.

18 Dlokaṃaṇkii i'e, ɗe maṇ paṭ ka go paḷaṇ taṃi daṃti suk mas mbalaṇ.

19 Baḳ daṃaṇ ɗe majwe asa palli ang byas wul wu so, yilkeni jini zakini ta Nya pallisi ami ka lilti mbadl gwasi. Ten ɗe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Pallaṭ ang wul wo gi kaṇ, amik ka pallli ami,>>* in ji Bagaa.

20 Gaɓa ga Nya ga lishi dlaṃ ɗa ɗe,

<<Kume kuzaṇ naṃa tlot ga yelaṇ dlanti gwa go, baḷti ilga nguki,
a kume ɗe kaḷkaze naṃa tlot gwas go baḷti ze ga tle.

Paḷti naḳ gwisi a laki a nsha citi.>>†

21 Baḳ zakini ta ngaḷci ci baṇ tenkii so, ama ka lal ga nu wo cin baṇ ten ngaḷci tumal paḷti hwa wul.

13

Kumti bi bacina

1 Ngetli kaṇ ta ko wokko kumi bi bacina ji gobnati, ten ɗe iko daṃti ɗe bacina gon niɗa so, seko gwe yil sut mal Nya wu. A mas lugwe ɗe bacina niɗa go Nya ka laksi.

2 Ten naḳ gwisi kaṇ mas maḷgwe nge kumti bacina ga gobnati go, ilgwe Nya lak wu kaṇ ta nitma nget kumti bi. A maṇ paḷti naḳ gwisi wo gaa jwasaṇ kaṇ sa nisi ma dlaḳti nolti.

3 Ten ɗe bacina ji mbalaṇ ni ɗe wul cit ɓanti mal maṇ paḷti wul ndakce so, ama si wo wul cit ɓanti kaṇ mal majwe asa paḷ ilgwe ba yek sowu. Ka naṃa lamti ɗe taḳ hwulki na ɓanti ga maḷgwe ni ɗe bacina wu nwa? To, se taḳ paḷ ilgwe ɗe ni ndakce wu, ti nego ta taṣki,

4 ten ɗe bacina wo maṇ paḷti wul ga Nya kaṇ ten ɗe taṣ paḷik hwa wul. Ama ɗe kume ki wo maṇ ngalci ka wu, se taḳ ɓantiti, ten ɗe ten koo lu kaṇ bacine ngip bal puka ndokaḷti gaɓa ka ang gwas so. Ti wo maṇ paḷti wul ga Nya kaṇ, a tumalti kaṇ a Nya mbok ang ten lilti mbadl gwasi a ta nol maṇ ngalci.

5 Ten naḳ gwisi kaṇ ngetli kaṇ taḳ kumi bi bacina ji gobnati. Baɗe ten ɗe taḳ aɓi lilti mbadl ga Nya tokte ka so, ama ten ɗe ta daamti wul ga mbadl gwakaṇ mbok ang ɗe kaa paḷ byas wu so.

6 A gaṃisi kaɗe ilgwe laki a kaa ɓatl wulpi boo wu, ten ɗe bacina ji gobnati wo maṇ paḷti wul ji Nya kaṇ, majwe ɗe asa baḷ mas sa'i gwasaṇ ten bi paḷti wul ga bacine wu.

* **12:19 12:19** YenK. M. 32:35 † **12:20 12:20** YenC. G. 25:21,22

7 Ɓatlaŋ ko wokko dul gwe ɗe saˌ naŋma kopti gwakaŋ wu. Ɗe kume wulpi boo gwe nikii gaa wu kaˌ mbun ɗe taŋk ɓatlaŋ go se taŋk ɓatlaŋnni, a kume ɗe wulpi boo gaˌ wul ji wuli ka kaŋwu se taŋk ɓatlaŋnni. Ɓanti maŋlgwe mbuki ɗe taˌ ɓantit wu, akaaˌ baŋl nalti maŋlgwe mbuki ɗe taŋk baŋlaŋnti nalti wu.

Lamti yilkeni

8 Baŋk ngiɓi dul maŋlgon kaˌ so, seko dul gwe ɗe daŋmikii ngetli ɗe taŋk ngiɓi wu, gwe yek ɗe dul gaˌ lamti ji yilkeni jwakaŋ wu, ten ɗe maŋlgwe naŋma lamti gaˌ maŋlgon go taˌ njikaŋ ilgwe Mbaŋt Gaɓa gaˌ Musa dlaŋm wu wi.

9 Mbaŋt gaɓa jwe yek ɗe, <<Baŋk pi suk zobsi kili gon kaˌ daŋmti gwa gaˌ maŋn hapti so, baŋk tlo mbalaŋ so, baŋk pi mukaŋl so, baŋk ko gwel so,>>* suk mas naa mbaŋt gaɓa jwe saŋni ɗaˌ wu, maŋs jwasaŋn mbi njikaŋntidli kaˌ gaɓa gwe ɗe dlaŋm ɗe, <<Lam yelaŋn daŋmti gwa naŋk kangwe kaˌ lam gaa gwa wu.>>†

10 Ɗe kume kaˌ lam mbalaŋ go ka taɓet paŋlti ngalci so. Ten naŋk gwisi kaŋn lamti kaɗe njikaŋnti gaˌ Mbat Gaɓa gaˌ Musa.

11 To, paŋli nu ten ɗe kaaˌ yis gaa gaˌ wundaŋl gaˌ sa'i gaŋn ɗe maŋnaŋn giɓi wu wi. Sa'i gwe ɗe kaa paɗaŋl tet yembaŋl wu paŋli wi, ten ɗe sa'i gwe sa kissaŋnni wu ɓal nja naŋk ninge man sa'i gwe maˌ cin atl gaa wu.

12 Gas ɓal nja taˌ paki ka, a sa'i njet kaˌ ɓali taˌ lu tlo. Ten naŋk gwisi kaŋn se taŋn wutaŋn paŋlti wul ji daŋmshal ka, taŋn kinaŋn wul dlanti jinaŋn ji cilti.

13 Hwaŋntaŋn paŋlaŋn daŋmti gaˌ hwa wul kangwe ni ndakce suk mbalaŋn jwe ɗe saˌ naŋma daŋmti gaˌ cilti wu, baɗe naˌ paŋlti biki tlati-tlati, suk tlatdli, suk paŋt paŋlaŋn suk lamti kumti taŋmti gaˌ laŋshi nsha, suk dlanti, suk dakaŋlti so.

14 Ama kaˌ lal gaˌ paŋlti nu wo se taŋk kamaŋn paŋlti wul gaˌ Bagaa Yesu Almasihu taˌ daŋmikii naŋk lukaŋl, baŋk kamaŋn paŋlti wul gaˌ dli gaˌ mbalaŋn gwe ɗe a lakkii ten paŋlti ilgwe taˌ lami wu so.

14

Baŋk zi byas wul gaa yilka gwa so

1 Kamaŋn maŋlgwe ɗe ngaŋsti ten Nya gwas ndaŋl sowu, baŋk calaŋn gaɓa sukti ten wul jwe ɗe daamti ji mbalaŋn ni kak-kak a dani wu so.

2 Ngaŋsti ten Nya gaˌ maŋlgon kamit ɗe taŋs nguk mas ilgwe taŋmit ɗaˌ wu, ama maŋlgwe ɗe ngaŋsti ten Nya gwas ndaŋl so go wul lambu suk yandi ji tlindi tokte kaŋn ataˌ nguki.

3 Maŋlgwe ɗe ataˌ nguk mas wundaŋl ilgaˌ nguki go, baŋs mbul maŋlgwe ɗe ti wo baŋta nguk wuli jon sowu so. A nukaŋn maŋlgwe ɗe baŋta nguk wundaŋl gaˌ wul ji nguki jon sowu baŋs zi byas wul gaa maŋn ngukti mas wundaŋl ji wul gaˌ nguki so ten ɗe Nya kanti wi.

4 Wok ɗe ki wo ɗe hal kaˌ zi byas wul gaa zhel gaˌ maŋlgon wu? Ɗe kume zheli paŋl hwa wul sogo byasi go, ai, ze gaˌ baboo gwas kaŋn. Gem sa ndaŋllit gahwulan ɗe taŋs dlaŋlnya, ten ɗe Bagaa a man lakti gwasi ataˌ ci baŋn.

5 Maŋlgon wo ataˌ yen cin gon ɗe zoki man naa cin. A mal maŋli gon wo mas cin wo ɗe naŋm kaŋn ni. Taˌ ko wokko mbi gem gaˌ mbunti gaˌ ilgwe taˌ kan wu kaˌ mbadl gwasi.

6 Mas maŋlgwe ataˌ yen cin gon ɗe zoki go, taˌ naŋma paŋlti nukaŋn ten ɗe taˌ Bagaa mbi nalti ɗa. Mas maŋlgwe ɗe ataˌ nguk mas wundaŋl gaˌ ilgaˌ nguki go taˌ naŋma paŋli nukaŋn ten ɗe taˌ Bagaa mbi nalti, ten ɗe ataˌ pi godiya Nya ten ilgaˌ ngukisi. A mas maŋlgwe ɗe baŋta nguk wundaŋl ji wul ji nguki jon sowu mago ataˌ paŋli nukaŋn ten ɗe taˌ Bagaa mbi nalti ten ɗe ti mago ataˌ pi godiya Nya.

7 A kaˌ mi wo baɗe ten bi gaˌ mbit wul gaˌ gaa gwas kaŋn maŋlgon naŋma daŋmti so. A baˌ ten bi mbit wul gaˌ gaa gwas kaŋn ataˌ maŋsh so.

8 Ɗe kume maˌ nima daŋmti wu, ten bi gaˌ Bagaa kaŋn maˌ naŋma daŋmti, a ɗe kume maŋshkaŋn kaŋn ma maŋshaŋn ma wu, ten bi gaˌ Bagaa kaŋn ma maŋshaŋnni. Ten naŋk gwisi kaŋn ko daŋmti kaŋn maˌ naŋma daŋmti sogo maŋshkaŋn kaŋn maˌ maŋshi, mi wo gaˌ Bagaa kaŋn.

9 Ten ɗe Almasihu maŋshi yek taˌ tlinya naˌ mbadli ten ɗe taŋs daŋm ɗe Bagaa gaˌ maŋjwe

* **13:9 13:9** YenYil 20:13-15,17; K. M. 5:17-19; K. M. 5:21

† **13:9 13:9** YenLib 19:18

sa mash wu suk majwe sa yi kami wu.
10 Ki pa, yek laki yek ka nama yenti ga
yilka na byas wul gaa ye? A ki nego yek
laki yek ka nama mbulti ga yilka gwa ye?
Mas jinan ma dlallan a cina ga gobdlan
kisti gaɓa ga Nya.
11 Ten ɗe sa lishi ka gaɓa ga Nya ga lishi
ɗe,
<<Gem nak ɗe amik ɗe Nya Bagaa man
balti mbadl wu, a dlam ɗe,
<gahwulan mas a ngus atl a cina gini,
a laka mas a bal sheda ɗe amik ɗe
Nya.> >>*
12 To, ko wokko ganan a dlam wul ten bi
ga damti gwasi a cina ɗa Nya ka.

Bak dami yilka gwa ɗe wul kotti asan so

13 Ten nak gwisi kan se tan zaki kisti
gaɓa yilkeni jinan. Ka lal ga nu wo, tak
ko wokko zi ka mbadl gwas ten ɗe ta dami
yilka gwas ɗe wul kotti asan so.
14 A yisi, a kan ɗe gem kan ka Bagaa Yesu
wo ilgon gwe ɗe asali gwas wo ɗe wul cit
daɗe kawu niɗa so. Ama ɗe kume malgon
kan ilgon ɗe wul cit daɗe wu, to, a malti
kan ili ni ɗe wul cit daɗe.
15 De kume a ilga nguki gwa lak yilka
gwa ten hwottidli go, damti ga lamti kan
ka nama palti so. Bak zaki ta ilgwe aka
nguk wu dam ɗe tantu lilti ga yilka gwa
gwe Almasihu mash ten bi gwas wu so.
16 Bak zak ilgwe ni hwaɓi a malki wu
ta dam ɗe ilgwe mbalan a dlam byas gaɓa
dani wu so.
17 Ten ɗe Nya ɗe guu ga wo gaɓa ten bi
ga nguki suk tlati ka so, ama gaɓa ten bi
ga palti wul ndakce, suk tami damti, suk
hwol tuk tumal Shishi ga Nya kan.
18 A mas malgwe ɗe ata ngusi atl Al-
masihu tu ten tantu gami go, ti wo man
palti ilgwe Nya lami wu kan, a man mbit
kantidli kan mal mbalan.
19 Ten nak gwisi kan se tan dlokamanni
ten ɗe tan palan ilgwe a tulli tami damti
suk ndallat gahwulan ga yilkeni jinan wu.
20 Bak lilan palti wul ga Nya ka ten bi
ilga nguki so. Gem mas ilga nguki wo
hwaɓi kan, ama byas wul kan ɗe kume a
ilgwe asa nguk wu dami malgon ɗe wul
kotti asan wu.
21 A mbun mani ɗe bak nguk tlu so,
sogo bak tla ze inabi so, sogo bak pal mas
wundal ga wul so, ɗe kume a laki a yilka
nda wu.
22 Hanta daamti ga mbadl gwa ten bi
ga wul jin sa ka dlo gwa suk Nya. Man
albarka kaɗe malgwe mbadl gwas lakti ɗe
byas wul ka sowu, ten bi ga ilgwe ɗe ti na
gaa gwas ka kan ɗe ndakce kan ni wu.
23 Ama malgwe mbadl nitma tatlti ten
ilgwe ta nama ngukti go, ta nima dlakti
gaa gwas nolti ga Nya ɗe kume ta nguk
wu, ten ɗe ka il gwisi ɗe ta nama palti go
ta ngasti ten Nya so. A mas ilgwe mbalan
pali ɗe ba tumal ngasti ten Nya ka sogo
byas wul kan.

15

Pali ilgwe mbadl a tami yilkeni jwakan wu

1 Mi ɗe ma ndalan ka ngasti ten Nya
ganan wu, a mbun ɗe tan dlo mbadl na
lashi ndalti ga majwe ɗe ba ngasti ten Nya
gwasan ndal sowu, ten ɗe tan zisi ang ka
lashi ndalti gwasan, ban palan wul ten ɗe
tan kumi tamti gaa ganan so.
2 Hwanta ko wokko ganan pal ilgwe a
tami yilka gwas mbadl wu ten ɗe ta yilke
mbi wul, ata mbi zat ang ka ngasti ten Nya
gwasi.
3 Ten ɗe kota Almasihu gaa gwas ka
damti gwas wo ta pal wul ten ɗe tas kumi
tamti gaa gwas ka damti gwas so. Nak
kangwe ni ga lishi wu ɗe, <<Byalti jwe ɗe
sa nama byalti gwa wu nda tenanni.>>*
4 Ten ɗe mas wul jwe sa lishi tun teka
ka Gaɓa ga Nya ga Lishi go, sa lishi kan
ten ɗe tas mbokini ang ten wul, kangwe
ɗe ma daman na zat mbadl tumal dlot bi
suk ndali gahwulan gwe a Gaɓa ga Nya ga
Lishi ballanni wu.
5 Hwanta Nya man balti dlot bi suk ndali
gahwulan lakkii ten dlot mbadl na yilkeni
jwakan ka sa'i gwe kaa nama kopti lal ga
Almasihu Yesu wu.
6 Na nukan mas jwakan kaa dam na
bi ɗe nam suk daamti wul ɗe nam, akaa
nama nallat ɗa shin ga Nya ti ɗe tik ɗe Aba
ga Bagaa ganan Yesu Almasihu wu.

* **14:11 14:11** YenIsh 45:23 * **15:3 15:3** YenZab 69:9

7 Ngiɓaŋ yilkeni jwakaŋ na ang ɗe lop naǩ kangwe ɗe Yesu Almasihu kankii na ang ɗe lop wu, ten ɗe taǩ lakini a mbalaŋ baḷ nalti Nya ɗa.
8 A mik ka hwikii ge, ɗe ilgwe laki yek Almasihu daṃ ɗe maŋ paḷti wul ga maŋ Yehuda go yek ɗe ten ɗe ta mbok ang ten gem ga gaɓa ga Nya, asa mbok ang ten gem ga alkawol gwe sa pi maŋ zaṭ ji maŋ zaṭ jwasaŋ wu,
9 suk ten ɗe ta majwe ba maŋ Yehuda ka sowu baḷ nalti Nya ten bi ga kwot ang gaa gwasi. Naǩ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Ten gaṃisi kaŋ, Bagaa ba taski ka
mbalaŋ jwe ba maŋ Yehuda ka
sowu,
ba wul koo taṣti ga shin gwa.>>†
10 Gaɓa ga Nya po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Kii ɗe ba maŋ Yehuda ka sowu, paḷaŋ
hwol tuk suk mbalaŋ ji Nya.>>‡
11 Yek ta po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Mas jwakaŋ taṣaŋ Bagaa, kii ɗe ba maŋ
Yehuda ka sowu,
mas mbalaŋ ji dii atli taṣaṇti.>>§
12 Yek Ishaya po dlaṃ ɗe,
<<Maḷgon a yiltet ka maŋ boo ga Yese,
ta tlinya ata daṃ ɗe guu ten majwe ba
maŋ Yehuda ka sowu,
Tenti kaŋ majwe ba maŋ Yehuda ka sowu
a zi mbadli.>>*
13 Haṇta Nya maŋ lakti zaṭ mbadl baḷkii hwol tuk ga njikmi suk taṃi daṃti ka sa'i gwe kaa ngaṣti tenti wu, ten ɗe ta zaṭ mbadl gwakaŋ nal i'e ɗa tumal iko ga Shishi ga Nya.

Paḷti wul ga Bulus mal majwe ba maŋ Yehuda ka sowu

14 Yilkeni jini, ami gaa gini a yisi ɗe gem kii gaa gwakaŋ wo maŋ paḷti hwa wul i'e ka ɗe kii, a kaa yis wul i'e hal kaa mbuki ɗe taǩ mboki ang yilkeni jwakaŋ ten wul.
15 A ka lishti gaŋ ɗe a lishikii go a yil ten dii i'e yek a gaɓa ten wul jon ten ɗe ta daamikii wuli ɗa. A paḷi naǩ gwisi kaŋ tumal alheri gwe Nya paḷi wu,
16 gwe ɗe ta laki yek a daṃ ɗe maŋ paḷti wul ga Almasihu mal majwe ba maŋ Yehuda ka sowu. A naṃa paḷti wul ɗe maŋ paḷti wul ka lubii ga Nya tumal lakti icin ten gaɓa maŋ taṃti ga Nya ten ɗe ta majwe ba maŋ Yehuda ka sowu daṃ ɗe sadaka ga taki Nya maŋ mbit kantidli, majwe ɗe sa zaṣi ka tumal Shishi ga Nya wu.
17 Ten naǩ gwisi kaŋ ba man ɓot ngetl ka Almasihu Yesu ten bi ga paḷti wul gaŋ ɗe a nima paḷti Nya wu.
18 Ba paḷ ndaḷi gahwulaŋ a dlaṃ gaɓa ten ilgon so, seko ten ilgwe Almasihu paḷi tumalaŋ wu. Ilgwisi wo yek ɗe kangwe sa dlaǩ majwe ba maŋ Yehuda ka sowu ten ɗe taṣ kumi bi Nya tumal gaɓa suk paḷti wul gini.
19 Yek a paḷ wul ga zaṭ laali suk paḷti wul ngipti bi ang tumal iko ga Shishi ga Nya. A tli tet Wurshelima yek a gandaḷ lu hal yek a la Ilirikum, a ngusi lakti icin ten gaɓa maŋ taṃti ga Almasihu hal yek a pak mas paḷti wul gini.
20 Ko a gasi lamti gi wo yek ɗe ta dlaṃ gaɓa ten gaɓa maŋ taṃti ka mas lu gwe baṣa ɓo yis Almasihu sowu, ten ɗe ba daṃ ɗe a naṃa kinti bii ten zhila bii gwe zobsi maḷgon ka lak wu so.
21 Ama ka lal ga naǩ gwisi wo yek daṃ naǩ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Majwe ɗe baṣa ɓo taɓesi dlaṃti gaɓa ten
bi gwas sowu sa yeni,
majwe baṣa ɓo taɓa kumti gaɓa tenti
sowu sa yis gaami.>>†
22 Gaṃi kaɗe ilgwe laki yek baṣa zakaṇni ten ɗe ta tul amalkii so asaṃi wonti wu.

Shiri laṭ baṇ Roma ga Bulus

23 Naǩ ningo a pak paḷti wul gi ka kaṭ atl jin wi. Tun naǩ ɗe tun ka wonti gin jon a naṃa lamti tulti malkii ɗe ta yenkii wu,
24 a shirye wi ɗe ta sa yenti gwakaŋ ninge. A naṃa zaṭ mbadl ɗe ka sa'i gwe ba shige ta li ka atl ga Sipen go a koɓi tumalkii a sak yenkii. A naṃa zaṭ mbadl ɗe kume ɗe a kum taṃti ga daṃti sukkii ga nak sa'i gon wu, ba ci cina na zaṭgaa ta li teka na zaṭ ang gwakaŋ.
25 Ningo ba li Wushelima ten ɗe ta taḷe zaṭ ang mbalaŋ ji Nya jwe saṇi ka li wu.
26 Maŋ kopti jwe sa ni Makidoya suk jwe sa ni Akaya wu kum taṃti baḷti wul ten

† **15:9 15:9** Yen2Sam 22:50; Zab 18:49 ‡ **15:10 15:10** YenK. M. 32:43 § **15:11 15:11** YenZab 117:1 * **15:12 15:12** YenIsh 52:15 † **15:21 15:21** YenIsh 52:15

bi zaṭ ang majwe saˌ ni kaˌ laṣhi wul kaˌ mbalaṇ ji Nya jwe saˌ ni Wurshelima wu.
27 Saˌ kum taṃti gaˌ paḷti naḳ gwisi, ko ɗe gwisi wo ngetli kaṇ nisi gaa wu. Naḳ ɗe majwe baˌ maṇ Yehuda kaˌ sowu mbi rabo gwasaṇ kaˌ albarka gaˌ Shishi tet mal maṇ Yehuda wu, yek daṃisi wi naḳ wule dul kaṇ taṣ paḷ wul naˌ albarka gwasaṇ gaˌ dii atli ten ɗe taṣ ɓatli wul maṇ Yehuda naˌ nali.
28 Ɗe kume a pak paḷti wul gaṇ yek a baḷsi wul zaṭ ang gwe saˌ baḷi ten bi gwasaṇ wu, ba dop tantu laṭ Sipen a dlat te malkii ka a sak yenkii ɗe aɓa zigaa wu.
29 A yisi ɗe gem kaṇ ɗe a ɓa tul malkii wu, ba tul naˌ albarka gaˌ Almasihu gaˌ njikmi.
30 Yilkeni jini ten bi gaˌ Bagaa gaṇaṇ Yesu Almasihu suk ten bi gaˌ lamti gwe a Shishi gaˌ Nya baḷi wu, a naṃa ngemti gwakaṇ ɗe taḳ zini nini ang kaˌ dopti ngetl gwe a ni dlo wu, gaɓa suk Nya ten bi gini.
31 Ngemaṇ Nya ten ɗe ta mbi yilti ɗaḳaˌ ang gaˌ majwe ɗe baˌ maṇ kopti kaˌ so ɗe saˌ ni kaˌ kaṭ atl Yehudiya wu, suk ten bi wul zaṭ ang jwe ba baḷi a Wurshelima wu, taˌ wuli daṃ ɗe ilgwe a kandli mal mbalaṇ ji Nya jwe saˌ ni kaḷi wu.
32 Gaɓa suk Nya pak ten ɗe kume ilgwe taˌ lami wu kaẉu, ba mbuklu malkii kaˌ hwol tuki, ta mbi ta shuk sukkii ɗa.
33 Taˌ Nya maṇ baḷti taṃi daṃti daṃ sukkii mas jwakaṇ. Amin.

16

Gaɓeti

1 A nikii ma dlaṃti gaɓa gaṇ ten ɗe ta mbokikii ang ten yilka gaṇaṇ Pibi maḷgwe a baḷ sheda ɗe ti wo maṇ paḷti hwa wul kaˌ wu. Tisi wo bacina maṇ paḷti wul gaˌ motgaa gaˌ maṇ kopti kaṇ a Kankiriya.
2 Kamaṇ ti kaˌ shin gaˌ Bagaa kangwe mbun ɗe taḳ kamaṇ mbalaṇ ji Nya wu. A kaaˌ zit ang naˌ mas ilgwe taˌ lami tet ang gwakaṇ wu, ten ɗe ti gaa gwas wo taˌzi ang wonti mbalaṇ wi, hal suk ami pak.
3 Gaɓe Baṛiskila suk Akila ɗa, yelaṇ paḷti wul gini kaˌ Almashu Yesu.
4 Si wo saˌ baḷ mbadl gwasaṇ hal njet kaˌ ɓali asaˌ maṣhi ten bi gini. A baˌ ami naˌ ngwe kaɗe maḷgwe nisi ma paṭ godiya wu so, ama hal suk mas motgaa gaˌ maṇ kopti jwe ɗe baˌ maṇ Yehuda kaˌ sowu.
5 Gaɓe motgaa gaˌ maṇ kopti jwe asaˌ mogaa kaˌ lubii gwasaṇ wu.
Gaɓe Apanitus yelaṇ gi gaˌ gem ɗa, maḷgwe tik ɗe maḷgaˌ cinaˌ gwe nda daṃti ɗe maṇ kopti gaˌ Almasihu kaˌ mas atl gaˌ Asiya wu.
6 Gaɓe Maryam ɗa, maḷgwe taˌ paḷ wul i'e ten bi gwakaṇ wu.
7 Gaɓe Adaronikus suk Yuniya ɗa, majwe ɗe si wo maṇ Yehuda kaṇ naḳ ami wu, majwe ɗe saˌ lesi ka kaˌ lu leti suk ami pak wu. Sisi wo majwe ɗe mbalaṇ yissi i'e kaˌ shinti ji Yesu wu kaṇ, asaˌ ni cina ten ngaṣti ten Almasihu.
8 Gaɓe Ampiliyatus ɗa, yelaṇ gi gaˌ gem kaˌ cutgaa kaˌ Bagaa.
9 Gaɓe Urbanus ɗa, yelaṇ paḷti wul gaṇaṇ kaˌ Almasihu, suk yelaṇ gini gaˌ nja Sitakis.
10 Gaɓe Apalis ɗa, maḷgwe ɗe maṇ paḷti gem i'e kaṇ kaˌ Almasihu wu.
Gaɓe maṇ lubii ji Aristopulus ɗa.
11 Gaɓe Hirudiyan ɗa, maḷgwe ti mago yilka gi maṇ Yehuda kaɗe ti wu.
Gaɓe mbalaṇ ji Bagaa ɗa, majwe saˌ ni kaˌ lubii gaˌ Narkisus wu.
12 Gaɓe Tirayipina suk Tirayipusa ɗa, modli maṇ paḷti wul i'e kaˌ Bagaa.
Gaɓe Parsis ɗa, yelaṇ gaˌ lami gini gaˌ maḍli maṇ paḷti wul i'e kaˌ Bagaa.
13 Gaɓe Rupus ɗa, maḷgwe ɗe ti wo saˌ yisti i'e kaˌ paḷti wul gaˌ Bagaa wu. A kaaˌ gaɓe ana gwas ɗa, maḷgwe taˌ kamaṇni naḳ wule yen gwas kaˌ pak wu.
14 Gaɓe Asinkiritus, suk Piligona, suk Hermes, suk Paturobas suk Harmas, suk mas yilkeni jwe saˌ ni suksi wu ɗa.
15 Gaɓe Pilologus, suk Yuliya, suk Niriyus, suk yilka gwasi gaˌ maḍli, suk Olimpas, suk mas mbalaṇ ji Nya jwe saˌ ni kaḷi suksi wu ɗa.
16 Gaɓe yilkeni jwakaṇ naˌ njupti bi ten gaṣkaṇ wundaḷi gaˌ cilti.
Mas motgaa ji maṇ kopti gaˌ Almasihu naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.

17 Yilkeni jini a naṃa ngemti gwakaṇ ɗe taḳ daṃaṇ naˍ kaṇg gaa ten bi gaˍ majwe ɗe asaˍ cat gaa jwakaṇ kaˍ wu, majwe asaˍ lakkii ten kotti asaṇ, asaˍ naṃa dlanti suk gaƀa gwe saˍ mbokikii ang dani wu. Taˍ dlo gwakaṇ dlenti suk wundaḷ ji maju.
18 Ten ɗe wundaḷ ji majwisi wo Almasihu Bagaa gaṇaṇ kaṇ saˍ nitma paḷti wul so, tuk gwasaṇ tokte kaṇ. Tumal taṃi bi suk taṣti gaˍ lal jwasaṇ kaṇ asaˍ shel majwe asaˍ katisi kaṇg wu. A majwe asaˍ katisi kaṇg go, maṇ daamti wul naḳ mil mbalaṇ kaṇ.
19 Ko wokko kum kangwe kaˍ nima kumti bi wu wi, gwisi kaˍ laki yek a naṃa hwol tuki ten bi gwakaṇ. Ama a naṃa lamti ɗe taḳ daṃaṇ ɗe maṇ ƀotlkaṇ yisti wul ten ilgwe ni ɗe hwa wul wu, a kaaˍ daṃ ɗe majwe baˍ byas wul nisi gaa sowu ten bi gaˍ wul ngalci.
20 Nya maṇ baḷti taṃi daṃti a taka Sheɗan ka kaˍ asaṇ gwasi, ataˍ baḷkii iko tenti njet ɗe.
Hwaṇtaˍ alheri gaˍ Bagaa gaṇaṇ Yesu daṃ sukkii.
21 Timoti, yelaṇ paḷti wul gi nima gaƀet gwakaṇ ɗa, nu kaṇ Lushiyus suk Yason suk Sosipata naṃa gaƀet gwakaṇ ɗa, majwe si wo maṇ Yehuda kaˍ wu.
22 Ami Tartiyus, maḷgwe lish lishti gaṇ wu a naṃa gaƀet gwakaṇ ɗa kaˍ Bagaa.
23 Gayus naṃa gaƀet gwakaṇ ɗa, maḷgwe kan maṇdaḳi gi kaˍ lubii gwasi, a kaˍ lubiimi kaṇ a mas motgaa gaˍ maṇ kopti mogaa wu.
Eratus maṇ gipti wul gaˍ baṇ suk yilka gaṇaṇ Kwartus naṃa gaƀet gwakaṇ ɗa.
24 Haṇtaˍ alheri gaˍ Bagaa gaṇaṇ Yesus Almasihu daṃ sukkii mas jwakaṇ. Amin.*

Ngemti Nya gaˍ pakti

25 Hwaṇtaˍ nalti daṃ ɗe gaˍ Nya ti ɗe iko gaˍ taṣ dlaḷlaḳii ten ngaṣti ten Nya naḳ kangwe gaƀa maṇ taṃti ge ɗe a naṃa lakti icin dani ten Yesu Almasihu dlaṃ wu. Gaƀa maṇ taṃtisi wo ilgwe saˍ hwundaḷi ka tun kaˍ multi ji tek wu kaṇ,
26 ama ningo saˍ yilli ten dii wi tumal lishti ji maṇ dlaṃti gaƀa gaˍ Nya. A tumal ilgwe Nya dlaṃ ɗe maṇ laṣhi pakti wu kaṇ saˍ mboki ang mas mbalaṇ ji dii atli dani, ten ɗe taṣ ngaṣsi ten Nya asaˍ kumit bi ɗa.
27 Hwaṇtaˍ nalti daṃ ɗe gaˍ Nya ti ɗe tik ɗe maṇ ƀotlkaṇ yisti wul naˍ ngusi tumal Yesu Almasihu ba pakti wu. Amin.

* **16:24 16:24** Kaˍ lishti jon cina wo lu ndati ge niɗaˍ so

Lishti gwe Bulus lishi man kopti ji Apisa wu na nam. Yek de lishti gwe ama mbe de Man Korinti

Ndat zhila gaba

Bulus yen shinti ga botli ka lish gaba ge. Gini de 55 kaal da mashkan ga Yesu, ata yi ka ban Apisa ka atl ga nak'en Asiya. De Bulusi yima matlti dlamti gaba man tamti ten Yesu wu, ten asami na lop yek ta lak zhila motgaa kopti a Korinti. ban Korinti wo alti ban kan ka atl ga Giris. Alti kan dlo ga wulti wul suk wulti ka ni, a yek de dlo lu ngot Nya boo suk palti wul ga mbalan. Gon a Bulus lishi gaba motgaa man kopti ji ban Korinti asami de wupsi, ama lishti jwe ta pali na nam suk na lobi jwo gil ka wi. Lishti jwe ama mbe de na nam suk na lop go, jwe ta pali na lobi suk mekami kan.

Kaal da zakti Korinti ga Bulus yek bi mbokti ang ten hwa gaba ga Nya suk gaba ten wul ga dli ga mbalan ngusi hwotti ga motgaa man kopti, yek sa shini lu Bulus na gaba ga lishi tas kum gaz ga wul jwisi. Ama dlip Bulus ba ballisi gaba go ba a ni ten palti de kumti ga zisi gwe ta ma gaba dani wuggu so. Dlakti gaba ngusi tet ka dlo gwasan ten bi palti wul ga man Yehuda suk ga man Giris. Madl a modli yitla gaa ka ka mbalan, asa dam a tu kaali ka lu motgaa. Yek man Yehuda man kopti ngusi zat gwel modli Giris man kopti de tas pali nak jwasan wu.

1 Ami Bulus de Nya mbeni ta dan de yen shinti ga botli ga Yesu Almasihu nak kangwe ta pali wu. Amik lish gaba ge suk yilka man kopti gwe asa mbet de Sastanis wu.
2 Kii motgaa man kopti jwe ni ka ban Korinti wu, suk jwe Nya botlsi yek ta polsi ka yek sa dan de man hwa mbadl wu, suk mas majwe asa ngem Nya ka shin ga Yesu mas lu gwe sa ni wu, nak de tik de Bagaa ganan suksi wu.
3 Han ta yenti gonti na tami mbadl sut mal Nya Buka ganan suk mal Yesu Bagaa dan ka mbadl gwakan.

Bulus pal hwol tuki

4 A pal hwol tuk na Nya dlip nak de kaa mbi alheri tumal Almasihu Yesu wu.
5 Tumalti kan kaa mbi mas hwa wul, ten mas tantu ka mas gaba gwakan, suk mas yisti wul gwakan,
6 nak de gaba gwe ma hwikii ten Yesu go mbalan yeni ten pat gwakan wu.
7 Yek laki de kaa mbi mas balti wul ji Shishi ga Nya de kaa nama zat gwel ten palti sut ga Yesu Almasihu Bagaa wu.
8 Ta ndallikii gahwulan se gas gwe ta pal sut du. Tak daman de man lashi palti byas wul ten gas palti ga Almasihu Yesu.
9 Nya de ta mbekii ten de tak cugaa suk Yen gwasi Yesu Almasihu go, man njikanti gaba gwas kan.

Lashi mot bi ka dlo ga man kopti

10 A nama ngemti gwakan yilkeni jini ka shin ga Yesu Almasihu ta bi gwakan ni de nam. Bak daman kak-kak so, mo gaa gwakan tak daman na mbadl denam suk daamti denam.
11 Yilkeni jini, majon ka boo ga Ku-luwi hwi de kaa nama dlakti gaba ka dlo gwakan.
12 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek de, gon gwakan wule, <<Bulus kan ta nama kopti gwasi,>> a gon wule, <<Ami wo Apolos,>> a gon wule, <<Ami wo Kepas,>>* a gon wo, <<Ami wo Almasihu.>>
13 Yesu wo de nami kan ta ni? Bulus kan sa bakti ka ten gudal yencin ka lal gwakan ma? Ka† shin ga Bulus kan sa palikii baptisma nwa?
14 A pal hwol tuk na Nya nak de a pali baptisma malgon so, ban na Kiribus suk Gayus sowu.
15 Yek laki malgon a man wulti de sa palit baptisma ka shin gi so.
16 A po pali baptisma man boo ga Siti-panus pak. Ban na ma ju sogo, ka daamti gi wo a po pali baptisma malgon so.
17 Yesu shinan de ta pal baptisma so. Ta shinan de ta dlami gaba man tamti

* **1:12 1:12** Kepas kade Biturus † **1:13 1:13** Sogo *ka*lu ndat gaba 15

mbalan, ba de ta gaba na manti ga mbalan so, ta mbalan yis ndalti bakti ga Yesu ka ten gudal yencin.

Yesu kade botlkan ga Nya suk ndalti gwasi

18 Bakti gwe sa bak Yesu ka ten gudal yencin wu mal majwe gil go, de kadlan kan ni. Ama mal ni de ma mbi kisti go, bi bakti ga Yesu ten gudal yencin wo ndalti ga Nya kan
19 Nak gwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu de,
<<Ba lil botlkan ga majwe dam gwa we sa
botl wu ka.
Ba cat byas botlkan ga man botlkan
ka.>>‡
20 Man botlkan nan ko? Man yisti mbat gaba ga Musa ka jwi? Majwe damaan gwa we sa yis mas wul wuk gwi? Nya bo mbok ang ten byas botlkan ga mbalan ten dii atl de kadlan sa?
21 Ten de Nya tumal botlkan yisti wul gwasi, yek ta laki yek ba mbalan ji dii atl man yisti gwas tumal botlkan yisti wul gwasan so. Ka lal ga nak gwisi wo yek Nya lami de tas kis majwe ngassi tenti wu tumal lakti icin ten gaba man tamti gwe mbalan kan de kadlan wu.
22 Man Yehuda wo sa naama lamti yenti wul cit banti, a man Giris wo sa naama ngot botlkan yisti wul.
23 Ama mi wo bi ga Yesu gwe sa bakti ka ten gudal yencin wu kan ma naama dlamti. Gaba gwe a lak man Yehuda ten kotti asan, a mal majwe ba man Yehuda ka sogo de kadlan kan ni wu.
24 Ama mal majwe Nya mbesi go, ko ta man Yehuda ko ta majwe ba man Yehuda ka sowu Yesu kade ndalti ga Nya suk yisti wul gwasi.
25 Mas ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule kadlan kawu man botlkan yisti wul ga mbalan, a ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule lashi manti kawu, man manti wul ga mbalan.
26 Bo daamankii ten kangwe kaa ni de Nya mbekii wu yilkeni jini, nam nam ka kii kade man botlkan nak gwe a mbalan yen botlkan wu. Nam nam ka kii ka dan de kidi mbalan wi, a nam nam ka kii kade mil ji kidi mbalan.
27 Nya botl ilgwe mbalan kan de kadlan wu tas laki ta nsha ci man botlkan ten dii atli. Nya botl wul jwe mbalan mbuli wu ta nsha ci majwe ndal wu.
28 Wul ji dii atl jwe mbalan yeni de hwabi ka so jwe sa mbuli wu de a ba ni ten bi ilgon malsi sowu, yek kan Nya botli tas cat wul jwe mbalan yeni de hwabi wu ka.
29 Nya pali nu ba malgon bo ngetl de ti wo ta mbuk ilgon a cina datka so.
30 Nya ka laki yek ma palan de man kopti ga Yesu, a tik laki yek Almasihu damini de botlkan yisti wul. Tumalti kan Nya pallanni de mbalan jwasi yek ta yillani ka yek ta kisni daka danti de zhel ga palti byas wul ka tumal Yesu.
31 Nu kan ni ka lishti gaba ga Nya de, <<Mas malgwe bo ngetl de ta mbuk palti ilgon go, tas bo ngetl na Nya.>>§

2

Gaba ten Almasihu gwe sa bakti ten gudal yencin wu

1 Yilkeni jini, de a tul malki de ta hwikii ilgwe ni ga hwudali* de Nya dlam go, a tul na manti bi suk botlkan ga mbalan suk yisti wul ga gaa gi so.
2 A zi ka mbadl gi de danti gi sukkii wo, ba gabe kii ten ilgon so se ten bi ga Yesu Almasihu gwe sa bakti ka ten gudal yencin wu.
3 De a nda tulti malkii go, dli ndali so, banti cinni yek dli gi ngusi dadalti.
4 Gaba gi wo na manti bi suk botlkan ga mbalan ka so ama na ndalti ga Shishi ga Nya kan.
5 Bak ngasankii ten botlkan ga mbalan so, ama ngasankii ten ndalti ga Nya.

Botlkan yisti wul gwe a Nya bali wu

6 Mas na nak gwisi ma naama lakti icin ten gaba botlkan yisti wul mal majwe ndal ten ngasti ten ya gwasan wu. Gan go wundal ga botlkan yisti wul ga mbalan ji se de sa ni ten dii atl wu ka so. A ba

‡ **1:19 1:19** Yen Ish 29:14. § **1:31 1:31** Yen Irm 9:24. * **2:1 2:1** Lishti jwon wo ni sa lishi de, Dlam hwikii gaba Nya de ni ga hwudali wu

wundal ɓotlkan yisti wul ga guu ji niige gwe a paki wuk so,
7 ama ma nama gaɓa ten ɓotlkan ga Nya gwe ni ga hwudali wu. Nya pal wundal ɓotlkan gwisi tan mbi nalti ɗa. Nyami pali nu a bata ɓo pal dii atl so.
8 Guu ji dii atl mas yis gaa ga ɓotlkan ga Nya gwisi so, sa yisi go sa ɓak Bagaa ganan man nalti ka ten gudal yencin so.
9 Ama ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe,
<<Ilgwe Nya zi majwe lamti wugo
malgon ɓo yeni so zam,
a ba malgon ɓo kumi so,
a ba malgon ɓo daamti ɗe a pi nu so.>>†
10 Ama yek Nya mbokinii ang ten wul jwisi wi tumal Shishi gwas man cilti.

Shishi ga Nyami wo ata bodlal mas wul, mas na wul ji Nya jwe ni dlunti gwe a bomi mbalan tas yisi wu.
11 Wok ka yis daamti ga malgon wo ɗe ba mbadl ga mali ka sowu? Nu kan yisti mbadl ga Nya mago se Shishi ga Nya.
12 Mi wo shishi ga dii atl kan ma kan so, ama Shishi gwe yil sut mal Nya wu kan ma kaami, tan yisan ilgwe Nya balanni ten koo lu wu.
13 Ilgwe ma nikii ma hwiti go, ma nama dlamti na ɓotlkan ga mbalan so, ma nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya mbokinii ang dani wu. Ma nima dlamti majwe Shishi ga Nya nama kopti na si‡ wu gem gwe ni ka Shishi ga Nyami wu.
14 Malgwe ba Shishi ga Nya nama kopti nati sogo ta kan ilgwe yil tet mal Shishi ga Nya wu so, nak ɗe malti wo kadlan kawu, a bata yis gaami so nak ɗe tumal Shishi ga Nyami kan a mbalan yis gaami wu.
15 Malgwe Shishi ga Nya nama kopti na ti go, ata cingal mas wul, ama ti wo ba malgon a cingal ti so.
16 <<Wok yis daamti ga Bagaa wo,
ɗe hal ta mbokit ang ten ilgon wu?>>§
Ama daamti ganan wo ga Almasihu wu kan.

3

Yelan jini zhel ji Nya

1 Yilkeni jini, ba gaɓekii nak majwe Shishi ga Nya nama kopti na si wu so, ama nak naa mbalan ji dii atli, nak mil lali ka kopti ga Yesu.
2 A balkii ze nii ba ɗe ndali shin so, nak ɗe kaa ɓo mbuk ngukti sowu. Nak niige mago ka ɓo mbuki so.
3 Nak naa mbalan ji dii atl kan kaa yima damti, nak ɗe kaa yima dakalti, akaa yima dlakti gaɓa ka dlo gwakan wu. Nak niige mago palti wul gwakan wo ga dli ka yi. Kaa yima palti wul nak man dii atli.
4 Kume gon wule, <<Ami wo ga Bulus kan,>> A gon wule, <<Ami wo ga Apolos,>> go ndakce kan kaa yi suk na man dii atl sa?
5 Ta ngemkii, wok ɗe Apolos wo? A wok ɗe Bulus wo? Zhel ji Nya kan jwe kaa ngaskii ten Yesu tumalsi, ko gwik-gwi ta pal wul kangwe Nya balti tas pali wu.
6 Amik ɓak wudali, yek Apolos bal ze, ama Nya ka laki yek nali.
7 Na nu kan, na malgwe ɓak wudali wu, na malgwe bal ze wu, ko gon ni ten bi ilgon so se Nya na ngusi ti ɗe ta laki yek nal wu.
8 Na malgwe ɓak wudali wu, na malgwe bal ze wu, mas jwasan wo wul ɗenam ka ni ka mbadl gwasan. A ko gwik-gwi Nya a ɓatlti ndakce na kangwe ta pal wul wu.
9 Mi wo yelan ten palti wul ga Nya kan. A kii wo zhin ga Nya kan, a bii gwe Nya kin wu kan.
10 Nak gwe Nya balan manti wu, a lak zhila kinti biimi nak man manti kinti bii i'e, a malgon nama mbalti kinti dani. Ama mas malgwe a kin biimi go tas pi ɗem-ɗem na kangwe ta kin biimi wu.
11 Malgon a po man lakti zobsi zhila biimi gon ban na gwe a lak wu so, gwe Yesu Almasihu kaɗe zhile wu.
12 Kume malgon kin ten zhila bii gwisi na zinariya sogo na hwol muni, sogo mbuni sunkan sogo na yencin sogo na koo me, sogo na mamo.
13 Ilgwe ta pali wu a yil deɓal, nak ɗe gas gwe a yil ten cilti wu ni tet wu. Nya a cingal palti wul ga mas mbalan na wutu a wuti ka cingal palti wul ga mali.
14 Kume kinti gwe ta kin ten zhila biimi wu kwel ka sowu, malgwe kin wu a mbi

† **2:9 2:9** Yen Ish 64:4. ‡ **2:13 2:13** Sogo ɗe, *Mbokti ang ten gaɓa gem ga Shishi ga Nya nama kopti* § **2:16 2:16** Yen Ish 40:13.

ɓatlti gwasi.
15 Ama kume kinti biimi kwel kawu, mali a sa ang kooni, ti gaa gwas wo ta mbi
kisti ama nak malgwe koɓi tu ka wutu wu.
16 Kaa yisi ɗe kii wo bii ga Nya kasa? A
Shishi ga Nya nama danti ka kii sa?
17 Mas malgwe lil bii ga Nya kago, Nya
a lilti ka, nak ɗe bii ga Nya wo daskan ni
giɓi sowu, a kik ɗe bii gwisi.
18 Bak shelan gaa gwakan so, mas
malgwe dam gwa we ta ɓotl nak ninge wu,
tas palli gaa gwas ɗe kadlan tas dan ɗe
man ɓotlkan ɗa.
19 Ilgwe mbalan ji dii atli yeni ɗe ɓotlkan
go, mal Nya wo ɗe kadlan kan ni. Nak gwe
ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu, <<Nya dop
man ɓotlkan ka ɓotlkan gwasan.>>*
20 Ni ga lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Bagaa
yisi ɗe daamti ga man ɓotlkan wo ni ten bi
ilgon so.>>†
21 Yek laki ba malgon ɓo ngetl ten ilgwe
malgon a pali wu so, mas wul wo gwakan
kan.
22 Ko ta Bulus, ko ta Apolos, ko ta Kepas,‡
ko ta dii atli, ko ta mbadli, ko ta mashkan,
ko ta ilgwe nama pat nin wu, ko ta ilgwe a
pi a cina wu, mas gwakan kan.
23 A kii wo ga Almasihu kan, a Almasihu
wo ga Nya.

4

Mil shinti ji ɓotli ji Almasihu

1 Kamanni ɗe zhel ji Almasihu majwe
Nya balsi gem gwas gwe ni ga hwudali wu.
2 Ngetli kan ta majwe sa balsi zat ilgon
wu pal gem.
3 Ami wo hwotan so kume kii, sogo
majon kis gaɓa tenan wu. Ami mago a
cingal gaa gi so.
4 Ami wo a yis byas wul gwe a pali wu
so, ama ba ɗe we nakkan a pal byas wul
so so, Nya ka cingalanni.
5 Ten nak gwisi kan bak cingalan
malgon a ba cin cingalti ɓo tul so so. Batan
cin gwe Bagaa a tul wu, ta yilli ilgwe ni
ga hwudali ka ka damshal wu, suk ilgwe
ni ka mbadl ga mbalan wu mas. Ten cin
gwisi kan mbalan a mbi tasti mal Nya.
6 Yilkeni jini, a cingalikii gaɓa ten Apolos
suk ami ta hwikii gaɓa jwisi, tak yisan gaa
ga gaɓa gwe wule, <<Bak ɗakcan ilgwe ni
ga lishi wu so.>> Yek laki ba malgon kan
ɗe man lishti gwas man ga malgon so.
7 Wok hwik ɗe ka man malgon wo? Yek
nik ɗaɗe ba Nya ka balki so ye. A Kume
Nya ka balki wu, yek laki yek ka nama ɓot
ngetli wule balti kan sa balki so ye?
8 To kaa mbi mas ilgwe kaa lami wu wi.
Kaa ɓal ɗe man wul ang, akaa ɓal nak guu,
a mi wo bama ni ten bi ilgon so. Guu
ga gem kani ɗe kii wu, ma daman wi ɗe
guumi sukkii.
9 Yenti gi wo mi mil shinti ji botli ji
Almasihu mik ni kaali ten mas wul, nak
majwe sa kis gaɓa ɗe tas tlosi ka ka dlo ga
mbalan wu. Ma pal ɗe majwe mbalan ji dii
atli, suk mil shinti ji Nya suk mas majwe
mbalan zinii gwel wu.
10 Mi wo ma pal ɗe kadlan ka Almasihu
ki wo yek ka pal ɗe man ɓotlkan ka
Almasihu. Mi wo ma ndal so ama ki wo ka
ndali. Ka mbi nalti wi, ama mi wo malgon
nallani so.
11 Nak nin mago kuzan suk kalkaze
nama tlot ganan, a ba hwa tutul gwe ma
lak wu nini ɗa so, mbalan nama ɓot ganan,
lubiii mago nini ɗa so.
12 Ama ngo wul na gaa ganan. Mbalan
palini bi wu, ama ngemisi hwa wul ga
Nya. A kume sa cini dlelngapcan wu, ama
dlo mbadli.
13 Sa byalni wu, ama hwisi hwa gaɓa,
mas na nu mas mbalan ten dii atl nama
mbulti ganan, sa pallani nak bi zukɗi ten
dii atli. Ilgwe sa nama palti wuggu.
14 A lishikii gaɓa ge ba ɗe ta nsha cikii
so, ama ta matlkii nak gwe a aba matl mil
jwas jwe ta lamsi wu.
15 Ko ta man lishti jwakan ka Almasihu
wonti yek sa la zabal ɗe kutl, aba nikii ɗa
wonti so. Amik dan ɗe aba gwakan ka
Yesu Almasihu wi, nak ɗe a tullikii gaɓa
man tamti wu.
16 nak ɗe nuk ni wu, a nama ngemti
gwakan tak palan ilgwe ka yenan ten palti
wu.
17 Yek laki ɗe yek a shin Timoti malkii,
yen gi kan gwe a lamti wu. Ti wo man pal

* **3:19 3:19** Yen Ayu 5:13. † **3:20 3:20** Yen Zab 94:11. ‡ **3:22 3:22** Ti kan asa mbet Biturus

gem kan ten kopti ga Bagaa. Ta daamikii ilgwe a nama palti ka kopti ga Yesu Almasihu wu, nak kangwe de a mboki ang mas motgaa ga man kopti ko ako.

18 Jon jwakan ba yeni go ba po tul malkii so, yek laki yek sa nama nalti gaa.

19 Ba tul malkii njet de kume Nya lami wu. Apaa a bodlal ilgwe man nalti gaa ju nama dlamti wu suk ndalti gwe sa dlam gaba jwisi na nali wu.

20 nak de Nya de guu wo ten manti gaba kan ni sowu, ama ka ndalti ga Nya kan ni.

21 Botlan gon ta tul malkii na tlemndi ya? ko ta tul na gaba man mullat mbadli ka lamti?

5

Mbolan man pat palan

1 Sa hwi de jon jwakan nama pat suk madli jwe ba gwasan ka sowu, gwe hal malgon pi suk kili ga aba gwasi, majwe basa yis Nya so mago sa pali so.

2 Ama yek kaa nama bot ngetl de kaa mbuki wi! Yek ba mbadl lili kii yek kaa yilli man palti wudali gwisi daka dlo gwakan ka sa?

3 Ko de a ni sukkii ka dli sowu, ama mbadl gi ni sukkii. Ka shin ga Bagaa Yesu hal a nol malgwe pali nak gwisi wu wi, nak wule a nan kali.

4 Kume ka mogaa ka shin ga Yesu Bagaa wu, a mbadl gi ni sukkii, a ndalti ga Yesu Bagaa ni da

5 Taki mallu Shedan, ta palti byas wul ka dli* ga mali mashi, apaa shishi ga mali mbi kisti ten cin ga Bagaa.

6 'Bot ngetl gwakan wo ten koo lu kan. Ka yisi de yist wo njet kan asa laski ka gudal baredi a ngashi mas sa?

7 Yillan gus yis ka tak palan de pyal gudal baredi gwe ba yis ni gibi sowu, nak gwe kaa kul ni wu. Nak de sa mbosh yen bagalla motgaa dakciti wi, tik de Almasihu.

8 Nak de nu kawu, ma palan motgaa dakcitisi bana gus yis so, yis ga ngalci suk yokiti. Ama palan motgaami na baredi gwe ba yis ni gibi sowu, gwe sa pali na hwa mbadli suk na gem wu.

9 A lishikii ten ga cina de, bak cugaa suk man pat palan so,

10 a nima dlamti gaba gan, ba de suk man pat palan, suk man lamti mot wul nal, suk mukal suk man waal ji dii atl gan ka so. Kume na si kawu, se ko tak zakan dii atli.

11 Ama a nikii ma lishti de bak cugaa suk malgwe ata mbe gaa gwas de man kopti, ama ata pi palan, ata lam mot wul wonti, ata pal waali, ata sheli lal mbalan gaa, ata tla duki, sogo ata te mbalan gazi, ata dlam byas gaba ten mbalan, ngukti wul mago bak ngukan suk wundal ga mallu so.

12 Yek de ze gi na kisti gaba majwe basa bo ni de man kopti so wu ye? Ase majwe sani ka motgaa kopti ju kan kaa kisi gaba so nwa?

13 Nya ka kisi gaba majwe basa bo ni de man kopti sowu. <<Mbolan byas malgwe ni ka kii wu ka.>>†

6

Bak tala yilkeni man kopti dlaboo so

1 Kume ilgon te ka dlo ga malgon suk yilka gwas man kopti go bata tale mal mbalan ji Nya sa? A mal majwe ba man kopti ka sowu kan tale a?

2 Kaa yisi de mbalan ji Nya ka kisi gaba man dii atl sa? Nak de kik ka kisi gaba man dii atl go, ba ka man kisti gaba ten nak mil wul jwisi sa?

3 Kaa yisi de mik ka kisi gaba mil shinti ji Nya sa? Nak de mik ka kisi gaba mil shinti ji Nya wu, yek ka laki a wul ji dii atli kamanni gaa ye?

4 Nak de nu kawu kume wundal gaba jwisi te dlo gwakan wu, botlan majwe a dan de man kisti gaba wu ko basa ni ten bi ilgon so.*

5 A hwikii nu kan ta nsha cikii da, bohwe malgon man botlkan ka kii gwe a man kisti gaba ka dlo ga yilkeni man kopti kume de ilgon te ka dlo gwasan wu nikii da sa?

---

* **5:5 5:5** Sogo*ga dli ga mali*, sogo kangwe dlisi † **5:13 5:13** Yen K. M. 17:7; K. M. 19:1; K. M. 21:21; K. M. 22:21; K. M. 24:7. * **6:4 6:4** Sogo *ka botl man kisti gaba ka mbalan jwe mani ka motgaa man kopti sa*

6 Ama yek a man kopti tala yilka gwas man kopti ka lu kisti gaba mal majwe ba man kopti ka sowu.
7 Nak de akaa tala yilkeni mal majwe ba man kopti ka so tas kisisi gaba go, yek de ndat gwakan. Yek laki baka dlo mbadl na ilgwe sa palik wu so ye? Dlanti suk yilkeni mago wul nsha kan. Ka dlo mbadl na byas ilgwe yilka gwa palik wu, a manikii. Yek laki de baka zaki ta yilkeni palikii byas wul so ye? Yek laki de baka zaki tas tekii gazi so ye?
8 Ama yek kii na gaa gwakan mago kaa pali byas wul yilkeni a kaa te man kopti gazi.
9 Ka yisi de Nya de guu wo ga man ngalci ka so sa? Ba malgon shelki so, na man pat palan, na man waali, na majwe asa mul suk yilkeni ten tantu gwe ba mbun sowu. Na maani man ngot modli, na maani man pat suk maani sogo modli man pat suk modli,
10 na mukal, na man lamti wul ga mbalan, na man tlak duki, na man hwit byas gaba mbalan, na majwe asa te gazi mbalan wu, mas jwasan sa mbi Nya de guu so
11 Nu kan jon jwakan ni tek wu, ama yek sa polkii ka, yek sa pallakii de man cilti, yek sa po pallakii de man lashi byas wul ka shin ga Yesu Almasihu tumal Shishi ga Nya.

Gaba ten man pat palan

12 <<Sa zakanni tan palan mas wul, ama ba mas wul ka ni hwabi malan so. Ba man palti mas wul, ama ba dan de zhel ga ilgon so.>>
13 Ama majon a wule, <<Sa pal shin de ga tuki, a tuk wo sa pali de ga shin,>> Ama Nya a lilsi ka mas. Sa pal dli go ba de ta mbalan pi palan na nali ka so, sa pal dlisi kan ten de ga Bagaa, ten nak gwisi kan dli gwa wo ga Bagaa kan.
14 Nak gwe ndalti ga Nya tlil Bagaa kaal da mashkan gwasi yek ta pal kaami wu, nu kan Bagaami a tlilanni ka ndalti gwas pak.
15 Kaa yisi de dli ga mas man kopti wo kat dli ga Almasihu ka sa? Mbun de tan kaman dli ga Almasihu a mwe suk kili man kopti maani ya? Ko njaa!
16 Kaa yisi de mas malgwe moo dli gwas suk kili man kopti maani go, dli gwas bal denam sukti sa? Nak gwe gaba ga Nya dlam wu de, <<Mbalan de lobi, sa pal de dli denam.>>†
17 Ama mas malgwe mo gaa suk Bagaa go, ta pal denam sukti wi ka shishi gwasi.
18 Abi pat palan, mas byas wul jwe mbalan pali go, tan dli gwas so, ama malgwe pi palan go, ta te dli gwas gazi.
19 Kaa yisi de dli gwakan wo boo ga Shishi ga Nya gwe ni ka kii wu ka sa? Gwe Nya balkii wu. Kaa po yi de ga gaa gwakan so.
20 Nya wulkii wi. Nak de nuk ni wu, nallan Nya na dli gwakan.

7

Kumti gazi ten hapti

1 Ten bi wul jwe ka lishi wu, mbun de ta mbalan pal hapti so.*
2 Ama nak de pat palan nal ka dlo gwakan wu, ta mas maani suk modli pal hapti.
3 Ta kos pali ilgwe ni ngetli de tas pali kili gwas wu, a kili mago tas pal ilgwe ni ngetli de tas pali kos gwas wu.
4 Dli ga kilisi wo gwas ka so, ga kosi kan, a dli kosi wo gwas ka so, ga kilisi ka pak.
5 Bak nge ten dli jwakan yilkeni so, se ko na lamti gwakan ga nak njet danti tak ngeman Nya da, apaa ka palli mot gwakan, ba guu mazhe cingalkii so da, nak de bakaa man dlot mbadl na lashi mot gwakan sowu.
6 Amik ni kii ma hwit gaba ge, Nya ka wule ta hwikii so.
7 Lamti gi kani wu, a mbalan mas ni nak ami. Ama ko wokko na manti gwe Nya balti wu. Ta bal manti palti ilgan malgon, zobsi malgon wo yek ta balti manti palti ili gon.
8 Yenti gi wo mbun de ta majwe bo pal hapti sowu suk modli jwe maani jwasan mash wu dam ba hapti so, tas dan nak ami.

† **6:16 6:16** Yen L. Z. 2:24. * **7:1 7:1** Sogo <<*Mbun de ba mbalan bo pi suk modli so.*>>

9 Sa pal hapti go a mani si, ɗa gwe ta lamti modli sogo lamti maani man ngetl gwasan wu.
10 Majwe pal hapti wu, han ta hwikii mbat ge, amik dlam so, Bagaa ka dlami ɗe, <<Ba kili huul suk kos gwas so.>>
11 Ama kume kili a hul suk kos gwas wu, bas po hap malgon so, seko tas pal mal kos gwasi. Koosi mago bas hul suk kili gwas so.
12 Gaba gwe ba hwi naa mbalan go yek ɗe, ko ɗe amik dlami, Bagaa ka dlam sowu, yek ɗe kume kili ni man kopti ɗa, a kili si wo ba man kopti ka so, ata lam danti suk kos gwas wu, bas hul sukti so.
13 A kume kilisi kaɗe man koptisi a koosi wo ba man kopti ka sowu, ata lam danti suk kilisi wu, ba kilisi hul sukti so.
14 A dlam nu nak ɗe kosi ɗe ba man kopti ka sogo sa polti kawi tumal danti suk kili gwasi. Nu kan, kili gwe ba man kopti ka sowu, sa polti kawi tumal danti gwas suk kos gwas ɗe man kopti wu. Nuk kani sogo mil jwasan ani ga poli so, ama yek gu ningo sa polsi kawi.
15 Ama kume malgwe ba man kopti ka so ka lam zakti ga man koptisi wu, tas hwuli. Kume pi nu wu, man koptisi pal byas wul so, nak ɗe Nya mbeni tan daman na tami mbadl suk mas mbalan wu.
16 Ki kili man kopti wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kos gwa wu? Ki kos wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kili gwa wu?

Wundal danti gwe Nya lami wu

17 Han ta ko wokko pal wundal danti gwe Nya balti ɗe tas daman wu suk kangwe Nya mbet ɗe tas pali wu. Mbat gwe a bal mas man kopti wuggu.
18 Malgwe sa salti paa yek Nya mbet go, bas ngwe ɗe tas dam ba salti so. A malgwe Nya mbeti a basa ɓo salti sogo, bas ngwe ɗe tas salti so.
19 Na salti na lashi salti, ko gon ni ten bi ilgon so. Ilgwe mani go yek ɗe kopti mbat ga Nya.
20 Han ta mas jwakan dam nak gwe kaa ni ɗe Nya mbekii wu.
21 Zhel kaɗe kii ɗe Nya mbekii gwa? ba hwotkii so, a kume ka ɓatl gaa gwakan wu, bak nge so.
22 Nu kan kume Nya mbe mbalan ata ni ɗe zhel go, mal Bagaa wo sa ɓatlti wi. A malgwe Nya mbeti a bata ni ɗe zhel sogo ta dan ɗe zhel ga Almasihu wi.
23 Almasihu wulkii na bal ɓatlti wi, Na nu kan bak daman ɗe zhel ga mbalan so.
24 Yilkeni jini, kangwe ɗe paa Nya mbekii wu, daman suk Nya nu.
25 Ten mil modli jwe basa ɓo pal hapti sowu, Bagaa hwi ilgon tensi so ama ba dlam ilgwe a yeni ɗe mbun wu nak ɗe kaa yisi ɗe ami wo man palti gem kan tumal yenti gonti ga Bagaa wu.
26 A yeni go mbun ɗe tak daman nak gwe ka ni wu nak ɗe mbalan ɓal ka bomti wu. wul jwisi nama pat nu wu.
27 A kume ka pal hapti wu, bak ɓatlan ka so. Kume ka ɓo pal hapti sowu, ngo hapti so.
28 Kume ka pal hapti wu, ka pal byas wul so. Kume yen kili pal hapti wu, ta pal byas wul so. Ama majwe pal hapti go sa tla bomti nal na ngipti lubiii, yek laki yek a lami ɗe ta yillakii ɗaka bomti gwisi ka.
29 Yilkeni, ilgwe a nama dlamti go yek ɗe, multi gwe sa zi go ɓal njaa. Kan ase majwe pal hapti wu, tas dan nak wule sa ɓo palan hapti so.
30 Majwe nama duu tuk wu tas dan nak wule sa nanma duu tuk so, majwe nama hwol tuk wu tas dan wule sa nanma hwol tuk so, majwe wul wul wu tas dan wule wuli wo gwasan ka so
31 Majwe nama palti wul na wul ga dii atl go bas zi mbadl dani so, nak ɗe a paki wu.
32 A lami ɗe tak gulsalan gaa gwakan so. Malgwe ɓo pal hapti sogo, wul ga Bagaa ka hwotti i'e.
33 Ama malgwe pal hapti wugo, daamti gwas wo ten wul ga dii atl kan ni, kangwe ta mulli mbadl kili gwas wu.
34 Mbadl gwas wo ga caali kan ni. Nu kan, kili gwe ba kos niɗɗa sowu, suk yen kili gwe bata ɓo pal hapti sowu, a wul ga Bagaa hwotti i'e tas dan zoki ka Shishi. Kili gwe pal hapti go a wul ga dii atl hwotti tas pali kos gwas ilgwe ta lami wu.
35 A nikii ma dlamti nu ta mbunikii. Ba ɗe we ta pallakii ɗokco ka so, ama tak ngusi atl Nya ba ilgon gulsalkii so.

36 Kume malgon ndal yen kili de ta hapti,
ama yek ta yeni go ta palit ilgwe de ba yek
sowu a ta ba koli ka, ama mas nu ta lami
de tas hapti wu. Tas hapti, ta pal byas wul
so.
37 Ama malgwe zi ka mbadl de ta hap
yen kilisi so, a ba malgon mbuki tas zit
ngetl sowu, ti mago ta pal hwa wul de ta
hap yen kilisi sowu.
38 Malgwe hap yen kilisi gwe ta ndalti
wu pal hwa wul, ama malgwe hapti sowu
pal hwa wul mani.†
39 Kili a hul suk kos gwas so kume ba
kosi bo mash sowu. Ama kosi mash wu,
ta man hapti ga mas malgwe ta lami wu,
ama ngetl kan ta malgwe ta hapti wu ni de
man kopti ga Bagaa Yesu.
40 Ka yenti gi wo, ta pal hapti sogo ta
kum tamti mani, ka yenti gi wo Shishi ga
Nya.

8

Ilga nguki gwe sa taki gunki wu

1 Ningo ten bi ilga nguki gwe sa taki
gunki wu, mas jinan ma yisan wul wi, ko
de yistisi wo a lak mbalan ten nalti gaa,
ama lamti yilkeni wo a laki a mbalan zi-
ang mas mbalan.
2 Malgwe kan de ta yis ilgon go, ta bo yisi
nak gwe mbun de tas yisi wu so.
3 Ama malgwe lam Nya go, Nya yisti.
4 Ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki go,
ma yisi de gunki wo ta ni ten bi ilgon ten
dii atl ge so. Malgwe mbuki ta mbalan
ngusit atl go de nam kan.
5 Ko de wul jwe a mbalan ngusisi atl wu
ni da ten dii atli, sogo to dlo nya ka, nak de
wul jwe a mbalan ngusisi atli suk baboo
ni da wonti wu,
6 mas na nu, mi wo ma yisi de malgwe
mbuki de ta mbalan ngusit atl go denam
kan, tik de Buka. Tik pal mas wul, ti kan
ma nama danti gwasi. Bagaa mago denam
kan, tik de Yesu Almasihu malgwe tumalti
kan mas wul pi wu. Mi mago ti kan ma
nitma danti.
7 Ama mas mbalan ka yis gem gwisi
so. Naa mbalan wo sa ku na gunki ka lu
waal wi. Hal ninge mago kume sa nguk
wul jwisi wu, asa daman gwa we gwe sa
taki gunki wu kan. Nak de mbadl gwasan
kamisi nu sowu, sa ba yeni go sa pal ilgwe
ba yek sowu.
8 Ilga nguki a talani njaa mal Nya so;
kume ma ngukan sowu, mbali ni ilgon so,
a kume ma nguk wu, mbali ni ilgon dani
so.
9 Pan dem-dem na palti ilgwe sa zakkii
de tak pali wu, bak lakan majwe ngasti
gwasan ten Yesu bo ndal sowu ten ndat so.
10 Kume majwe ngasti gwasan ten Yesu
bo ndal sowu yen ki ten ngukti ilga nguki
gwe sa taki gunki ka lu waal wu, ki de ka
yisi man si wu, a laki asa ngusi ngukti ilga
nguki gwe sa taki gunkisi ka lu waal wu
sa?
11 Na nu kan yilka gwe ngasti gwas ten
Yesu bo ndal sowu, gwe Yesu mash a gaa
gwas go, yisti gwa a laki ata zak ngasti
gwas ten Yesu sa?
12 Kume ka pali byas wul yilka gwa nu
hal yek bata man yisti dlo ga byas wul suk
hwabi sowu, Yesu kan ka palit byas wul.
13 Yek laki kume ilgwe a nama ngukti wu
a laki a yilka gi pal byas wul wu, ba po
nguk tlu so ba lak laki a yilka gi nda.

9

Ilgwe mbun de ta yen shinti ga botli ga Yesu mbi wu

1 A bo mbi gaa gi sa? A mi wo yen shinti
ga botli ga Yesu kasa? A yenan Yesu sa?
Tumalan kan kaa dan de man kopti sa?
2 Kume mal naa mbalan wo yen shinti
ga botli ga Yesu kade ami sogo, ama kii wo
kaa yisi de ami wo yen shinti botli ga Yesu
kan, nak de danti gwakan de man kopti,
mbok ang de ami wo yen shinti ga Yesu
kawu.
3 Ilgwe ba hwi majwe nama kumti gazi
de ko ami wo yenti shinti ga botli ga Yesu
kade ami wuggu.
4 Ngetli kan tas balni ilga nguki suk ga
tle sa?
5 Ma manan hapti kili man kopti nak
gwe naa mil shinti ji botli ga Yesu suk
yilkeni ji Yesu suk Kepas pali wu sa*?

† **7:38 7:38** Sogo 36*Malgwe dam gwa we ta nama kulati na yen gwas gwe ba koli wu, sowu*

* **9:5 9:5** Ti kan asa po mbet, Biturus

6 Ko ami suk Barnabas na ngwenan kan nini ngetli tan ngo ilga nguki na gaa ganan?
7 Man hapti dlo gwik ka kan diɓalti ilga nguki ga gaa gwas gwi? Wok ka ɓak zhin inabi a ba ta nguk yandi so wo? Wok ka pi kyo tunga tla a bata tla zeni gwasan so wo?
8 Ilgan ɗe a dlam go, kaa ɓa yeni go daamti gi ga mbalan ka? Mbat gwe Nya bal Musa mago nu kan dlam sa?
9 Nu kan sa lishi ka mbat gwe Nya bal Musa wu, <<Bak kusi bi tla ka so kume ta nama ɓot alkama wu.>>† Kaa daman gwa we ten tla kan Nya nama gaɓa a?
10 Tenni kan sa lish gaɓa gwisi sa? Gem tenni kan sa lishi. Na man gut zhin na man cokti alkama mas jwasan sa zi mbadl kan ten ilgwe sa mbi wu.
11 Nak gwe ma ɓak gaɓa ga Nya ka mbadl gwakan nak kangwe asa ɓak gwe wundal ka zhin wu, byas wul ka kume ma mbi ilgon malki wu?
12 Kume majon man palti nu wu, ma mbuki tan pali man gwasan wu. Mas na nugo, yek bama pal ilgwe ma mbuki ɗe tan pali wu so.
Yek ma dlo mbadl na mas wul ɗa gwe tan tulli ilgwe a dlalli gaɓa ga Nya wu ka.
13 Kaa yisi ɗe majwe pal wul ka bii ngemti Nya go ilgwe a mbalan tulli kali wu kaɗe ilga nguki gwasan sa? A majwe ɗe asa taki wul Nya ka lu taktisi go a giɓi kan asa mbi ilga nguki gwasan sa?
14 Nu kan Nya dlam ɗe, <<Majwe dlam gaɓa man tamti go, tas mbi ilga nguki gwasan tumal dlamti gaɓa man tamti.>>
15 A ɓo taɓa wulti ɗe tak palini nini wul jwisi so, nin mago ba ɗe we nakkan a nikii ma lishti tak palini nini so. Mashkan manini ɗa gwe tas le bi ka a ba ba man ɓot ngetl ten iljin ɗe a dlam wu sowu.
16 Dlamti gaɓa man tamti a laki a ɓo ngetl ɗe a mbuki so, nak ɗe ngetli kan nini ta pali wu. Ba dan ɗe wul cit gonti kume a dlam gaɓa man tamti sowu.
17 Kume lamti gi kani ɗe a nama dlamti gaɓa man tamti wu, ngetli kan tas ɓatlanni. Ama nak ɗe ba lamti gi ka sowu, yek ɓal ɗe ilga pali gini.
18 Yek na yek sa ɓatlan ye? Ilgwe sa ɓatlan na nali go yek ɗe, kume a dlam gaɓa man tamti wu, ta pali ten koo lu, ba wule tas balan mas ilgwe ni ngetli ɗe tas balan wu so ɗe a nama dlamti gaɓa man tamti wu.
19 Ko ɗe ami wo zhel ga malgon ka sowu, ama yek a palli gaa gi ɗe zhel ga mas mbalan ta dlak mbalan wonti tet mal Yesu na mas manti gini.
20 A pal mal man Yehuda wu, a palli gaa gi naksi ta man talat gwasan tet mal Yesu. A kume a pal mal man kopti mbat gaɓa ga Musa wu, a palli gaa gi nak man kopti mbat ga Muse, (Ko ɗe mbati ni gaa sowu). A pali nu, ta man dlakti ga majwe nama kopti mbati wu.
21 Kume a ni suk majwe man Yehuda ka sowu, a palli gaa gi nak malgwe mbat nit gaa sowu (Ba ɗe we a kop mbat ka so so, mbat ga Almasihu kan a nama kopti). Ta man dlakti ga majwe mbat nisi gaa wu.
22 Kume a ɓal suk majwe ngasti gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu. A palli gaa gi naksi ta dlaksi tet ɗa. A palli gaa gi ɗe wul wonti mal mbalan ta man dlakti gwasan tet ɗa.
23 A pal mas wul jwisi ta madlal gaɓa man tamti, ta mbi hwa wul gini gwe ni ka dlamti gaɓa man tamti wu.
24 Kaa yisi ɗe majwe asa pal jetit tet yilkeni go, mbalan ɗe nam kaɗe man tet gwasan mas asa ɓatlti sa? Aɓanni tak mbi ɓatlti.
25 Majwe asa jeti go, asa nol gaa gwasan i'e tas mbi ɓatlti gwe a paki wu. Ama mi wo ɓatlti gwe ma nama ngoti go gwe ba a paki sowu kan.
26 Yek laki ɗe apti gwe a nama palti go ten koo lu ka so, a dlanti gi wo nak man ɓot yetal ka so.
27 A nol dli gini yek a palli dlisi ɗe zhel gini. Ba Nya lakan ka so kume a pak dlamti gaɓa man tamti wu.

10

Matlti ten ngusti atl gunki

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak yisi ɗe aba jinan tet go mas jwasan sa ni gas nyaze, yek sa koɓi ka dlo bal dlalka man tlal me.

† **9:9 9:9** Yen K. M. 25:4.

2 Yek sa palisi baptisma ka ɓondi suk ka bal zesi ka danti gwasan ɗe man kopti ga Musa.
3 Mas jwasan sa nguk ilga nguki ga Shishi wundali ɗenam.
4 Mas jwasan sa tla wul ga tle ga Shishi wundali ɗenam. Sa tla tet ka paa ga Shishi gwe ngusi kopti gwasan wu. Paa gwisi wo yek ɗe Almasihu.
5 Ama mas na nu, yek ba Nya pal hwol tuk na wonti kasi so. Yek hwu gwasan cat ɗanka me ka.
6 Wul jwisi pi tan yeni ni* ban zan mbadl ten byas wul nak gwe sa pali wu so.
7 Bak ngusi atl gunki nak gwe jon jwasan pali wu so. Nak gwe ni ga lishi wu ɗe, <<Yek mbalami dam na zhila yek sa nguk wul, yek sa tla, yek sa tlinya yek sa dlali, nak man waali.>>†
8 Ban pan palan nak gwe sa pali wu so, gwe laki yek zangu ɗe kutl ɗe lop na mekan kasi mash ten cin ɗe nam.
9 Ban cingalan Nya nak gwe jon jwasan pali wu so. Yek laki yek wuci assi yek sa mashi.
10 Bak nalamanni nak gwe jon jwasan pali wu so hal yek Yen Shinti ga Nya man tloti tlosi kawu.
11 Mas wul jwisi pi tan yeni ni. Yek sa lishi tas dalini kang ɗa mi ɗe ma nan ka pakti multi wu.
12 Yek laki kume ka daman gwa we ka dlal ndali wu, pi ɗem-ɗem.
13 Kangwe sa cingalkii wu mas, yisi ɗe sa cingal majon nu wi pak. Nak ɗe Nya wo man palti gem kan, ta zak cingalti gwe a man ngetl gwakan wu a mbikii so. Kume sa cingalkii wu, ta palikii tantu gwe ka yil wu akaa man dlalti.

Ngukti ka gal ga Almasihu suk ga gunki

14 Yelan jini kii ɗe a lamkii wu, aɓi ngusti atl gunki.
15 Gaɓa gan go man ɓotlkan kan a nisi ma hwiti, ɓo daamankii ten ilgwe a dlam wu.
16 Mbuka hwa wul ga Nya gwe a ma palan hwol tuk na nali go yek laki yek ma pallan ɗe nam ka hwulan ga Yesu sa? Burodi gwe a ma cali go, yek ɗe man lakti a ma pallan ɗe nam ka dli ga Almasihu sa?
17 Nak ɗe baredi ɗe nam kawu, mi ɗe manan wonti go ɗenam kan mananni, nak ɗe baredi ɗenam kan ma ngukan wu.
18 Ɓo yenan man Yisiraila la, majwe asa nguk ilgwe asa mboshi Nya go, ɗenam kan sani ka ngukti ilgwe sa taki Nyami wu sa?
19 Yek a lamikii dlamti a ɗe ye? Ɗe ilgwe asa mboshi gunki go hwa wul laa? Ko ɗe gunki wo hwa wul kan?
20 Ko njet, ilgwe a man waali mbosh wu kan a nama gaɓa dani. Man waal wo mazhe kan asa mboshisi wul, Nya kan asa mboshit so. A lami ɗe ta ilgon mokii suk mazhe so.
21 Kaa tla ka mbuka ga Bagaa aka po tla ka mbuka ga mazhe so. Ka nguk ten tebur ga Almasihu aka po nguk ten tebur ga mazhe so.
22 Ma namma lamti ta dakalti ga Bagaa tli ya. Ma ndalan manti ya?

Palan mas wul ta mbalan bal nalti Nya

23 Mbalan nama wulti ɗe, <<Sa zakanni tan palan mas wul,>> ama ba mas wul ka mbunikii so. A sa nama wulti ɗe, <<Sa zakanni tan palan mas wul.>> ama ba mas wul kaɗe man taimakat ga mbalan so.‡
24 Ba ilga gaa gwa na ngwe hwotki so, ama ta wul ji naa mbalan hwotki pak.
25 Ngukan mas tlu gwe asa wul ka ka lu motgaa wu, bak kuman gaz ga lu gwe yil tet wu so. Ba mbadl gwakan gulsi ka ten lu gwe yil tet wu so
26 Nak gwe gaɓa ga Nya dlam wu, <<Dii atli na mas ilgwe ni giɓi wu, ga Bagaa kan.>>§
27 Kume majwe ba man kopti ka sowu mbekii ɗe tak ngukan wul a ɗaasi kawu, ngukan mas ilgwe sa balkii wu bak kuman gazi so ba hwot mbadl gwakan so ɗa.
28 Ama kume malgon wulkii ɗe tlu gan go gunki kan sa mboshit wu, bak ngukan so, a gaa ga mali, a ki mago mbadl a tamik so*

* **10:6 10:6** Sogo *wundal ji*ni ka lu ndati ɗe 11 pak † **10:7 10:7** Yil 32:6. ‡ **10:23 10:23** Yen 1Kor 6:2. § **10:26 10:26** Zab 6:1. * **10:28 10:28** Ka lishti jwon wo ɗe, *Daamti kaɗe <<dii atl wo ga Nya kan na mas wul jwe ni giɓi wu.>>*

29 Ba de kangwe ka daamkii dani wu so,
ama kangwe mali a daamti wu. Gon a
malgon wule, <<Yek ka laki a ilgwe mbadl
gi lami wu dan de wul gaba mal malgon
ye?>>
30 Kume a nguk wul a nima palti hwol
tuk na Nya go, yek ka laki a malgon yenan
na duu gwel ten ilgwe a nguki a nama palti
hwol tuk na Nya gwe?
31 Mas ilgwe kaa pali wu, ko ngukti ko
tlati, palini mas ta Nya mbi nalti.
32 Bak lakan malgon tas pal byas wul so,
ko ta man Yehuda, ko ta majwe ba man
Yehuda ka sowu, ko ta motgaa ga man
kopti ga Yesu.
33 Pali nak gwe a nama palti wu, a nama
dlot gini ta pal ilgwe mas mbalan a kum
tamti na mas ilgwe a nama palti wu. A pal
wul a gaa gi na nge so, ama a gaa ga ta
mbalan wonti mbi kisti da.

11

1 Palan ilgwe a pali wu nak gwe a pal
ilgwe Almasihu pali wu.

Gaba ten yitlat gaa ga modli

2 A taskii nak de bakaa masanan ka mas
ilgwe kaa nama palti sowu, kaa ngip ilgwe
a mbokikii ang dani wu* nak gwe kaa
kumi wu.
3 A lami de tak yisi de Almasihu kade
bacina ga mas maani, a maani kade
bacina ga modli. A Nya kade bacina ga
Almasihu.
4 Mas maani gwe ngem Nya, sogo ta
dlam gaba ga Nya na gaa ga yitle ka go,
ta mbul bacina gwasi.
5 Mas kili gwe ngem Nya, sogo ta dlam
gaba Nya a bata yitla gaa gwas ka sogo, ta
mbul bacina gwasi. Ndakce suk tas wutl
gaami ka kan.
6 Kume kili mbalan a yitla gaa gwas ka
sowu, tas wutl ka. A kume wutlti ka sogo
pashti ka cit nsha wu, tas yitle ka.
7 Ba maani wo mbun de tas yitla gaa
gwas ka so, nak de maani wo ta mbok
ang ten kangwe Nya ni suk nalti gwas wu.
Ama modli wo ta mbok ang ten nalti ga
maani.†
8 Maani wo tet ten kili mbalan kan ta yil
so, ama modli wo tet ka ba maani kan ta
yili.
9 Sa pal maani a gaa ga modli so, ama sa
pal modli a gaa ga maani.
10 Yek laki yek ni ngetli ta kili mbalan
yitla gaa gwas ka, tas mbok ang de ta ni
atl da ba maani, nak de Mil Shinti ji Nya
nama yenti wu.
11 Mas na nu, ka kopti ga Bagaa wo,
modli ni kak-kak suk maani so, a ba maani
ni kak-kak suk modli so.
12 Nak gwe de modli wo tet ten maani
kan ta yil wu, nu kan, maani mago modli
ka zati. Ama mas wul wo sut mal Nya kan
yili.
13 Bo yeni na gaa gwakan, mbun de ta
kili mbalan ngem Nya a gaa gwas ni ga
buli ka lu motgaa ga man kopti ya?
14 Ai palti ga ba maani mbokan ang de
wul nsha kan tas zak madlan gaa gwasi ta
tlali.
15 Ama kume madlan gaa ga kili mbalan
tlal go nalti kan a malti, nak de Nya palit
madlami ta yitlet gaa kawu.
16 Kume malgon lam dlakti gaba ten
gaba gwisi go, mi wo ma yis ilgon so ban
na gwisi sowu, a motgaa ga man kopti
mago nu.

Dalti kan ten ngukti wul ga Bagaa Yesu

17 Ten iljin de ba hwikii go, ba taskii so,
nak de motgaa gwakan wo hwa motgaa ka
sowu.
18 Ten ndat zhile wo a kumi de kume kaa
mogaa wu, a ba bi gwakan a ni de nam so,
yek a ba kan naa gaba jon de gem.
19 Nuk ni, bi gwakan a ni de nam so, ta
mbalan yis majwe nama kopti Nya na gem
wu da.
20 Kaa mogaa wugo, ngukti wul ga Bagaa
kan akaa nguk so.
21 Kaa mogaa wi de kaa ba nguk wul go
ko wokko ata nguk gwasi. Kuzan nama

* **11:2 11:2** Sogo *Kangwe asa pal wul wu* † **11:7 11:7** 11:4-7 Sogo 4 *Mas ba maani gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu na tlal madlan gaa go ta mbul gaa gwasi.* 5 *A mas kili gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu a bata yitla gaa gwas ka so go ta mbul gaa gwasi. Ta kak-kak suk modli jwe asa yil daka tantu jwasan kawu so.* 6 *Kume kili mbalan yitla gaa gwas sogo, tas ni de kili gwe sa yisti na wutlti gaa wu, ama nak de de wul nsha kan ta kili mbalan wutl gaa kawu, tas zaki ta madlan gaami te da.* 7 *Ba maani mbun de tas zak tlal madlan gaa so*

tlot ga mali gon a mali gon wo ta nguk wi hal ɓa tloti.
22 Lubii nikii ɗa gwe kaa ngukii akaa tla
a giɓi sa? Ko motgaa ga man kopti kan kaa
mbuli? Ko majwe ba ilgon nisi ɗa sowu
kan kaa lami ɗe ta nsha cisi? Yek kaa lami
ɗe ta hwikii ye, ni wu? Ta taskii ten ilgwe
kaa nama palti gwa? Ko njaa, ba taskii so.

Ndat ngukti wul ga Bagaa

23 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, ten
gas gwe sa bal bi ga Bagaa Yesu wu yek ta
kan baredi.
24 Ta pal hwol tuk na Nya wugo, yek ta
caali, yek ta wule, <<Gan go dli gi kan, gwe
Nya bali ga kisti gwakan wu. ngusi palti
nu, tak daaman ninini ɗa.>>
25 Yek ta po pali nu ɗa kaal ɗa ngukti
wul ga ka gasisi, yek ta kan mbuke, yek
ta wule, <<Mbuka gan go yek ɗe ga pyal
dlallat gaɓa ga hwulan gini. Dlip kaa tla
wugo akaa ngusi daamti gini.>>‡
26 Dlip kume kaa nguk baredisi yek kaa
tla ka mbuke wu, kaa nama gaɓa ten bi
mashkan ga Bagaa se gas gwe ta pal sut
wu.
27 Yek laki, mas malgwe nguk baredisi
yek ta tla ka mbuka ga Bagaa ba kangwe
mbun ɗe tas pali wu sogo, ta pali byas wul
dli ga Bagaa suk hwulan gwas wi.
28 Ta mbalan daamti paa apaa ta nguk
baredisi ata tla ka mbuke.
29 Mas malgwe nguk baredisi yek ta tla
ka mbuke a bata yis damti ga dli Bagaa,
ngukti suk tlatisi ɗe ta pali go ta nima
tullat nolti gaa gwasi.
30 Yek laki yek ba mbalan wonti ka kii
ndal so, a jon wo cwo nama cit gwasan, a
jon wo yek sa mashi.
31 Ama kume ma nolan gaa ganan paa
go, Nya a nolanni so.
32 A kume Bagaa ka nolanni wu, ta
nolanni bas nolanni suk naa mbalan ji dii
atl so.
33 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, kume
kaa mogaa wi ɗe tak ngukan ilga nguki ga
Bagaa go, ɓatan yilkeni.
34 Malgwe kuzan nama tlot gwas go, tas
nguk wul gwas a lubii, ba motgaa gwakan
laki a Nya nolkii so.
Naa wul jwe yi kaal go, a tul wugo ba
hwikii ilgwe kaa pali wu.

12

Manti palti wul gwe a Shishi Ga Nya man Cilti bali wu

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak daman na
lashi yisti ten balti balti jwe a Shishi ga
Nya bali wu so.
2 Kaa yisi ɗe, ɗe bakaa ɓo ni ɗe man kopti
sogo, sa ngusi gillat gwakan yek kaa kop
gunki ɗe basa nwusi sowu.
3 Ten nak gwisi kan a lami ɗe tak yisi ɗe,
ba malgwe a man wulti ɗe sa pali bi gaa
Yesu tumal Shishi ga Nya wu. Aba malgon
a man wulti ɗe <<Yesu wo Bagaa,>> kan se
malgwe Shishi ga Nya koɓi nati wu.
4 Wul jwe a Shishi ga Nya bali wu wonti
ama Shishi ga Nya wo ɗe nam kan.
5 Tantu gwe a mbalan pali wul Nya wu
wonti, ama Nya ɗe nam kan asa palit wuli.
6 Palti wul ni ɗa wonti, ama Bagaa kaɗe
man lakti a mbalan man palti.
7 Nya bal manti palti wul mas mbalan
tas mbok ang ɗe Shishi ga Nyami ni kati,
ta ko wokko mbi hwa wul a giɓi.
8 Mali gon wo ta balti manti gaɓa
kangwe ta gaɓa na ɓotlkan yisti wul tumal
Shishi ga Nya wu. Mali gon wo yek ta mbi
manti gaɓa gwe yisti ni giɓi nal wu tumal
Shishi ga Nya.
9 Gon wo yek ta balti ndalti ngasti ten
Nya bana ɓanti so tumal Shishi ga Nyami.
A gon wo yek ta balti manti ndokti mbalan
tumal Shishi ga Nyami.
10 Mali gon wo yek ta balti manti palti
ilgwe a ci ɓanti mbalan wu, gon wo yek ta
balti manti dlamti ilgwe Nya hwit ɗe tas
dlam wu. Mali gon wo yek ta balti yisti
kangwe ta hul dlo ga Shishi ga Nya suk
gwe ba shishi ga Nya ka sowu. Gon wo
yek ta balti manti gaɓa na bi wonti,* gon
wo yek ta balti manti ballat gaɓa gwe sa
dlamti na zobsi bi wu.†

‡ **11:25 11:25** Yen Yil 24:6-8; Irm 31:31-34.
* **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 28 pak
† **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 28 pak

11 Mas jwisi wo Shishi ga nyami kade man balti na ngusi. Ata bal ko wokko kangwe ta lami wu.

Dli denam na kati wonti

12 Nak gwe dli ga mbalan wo denam kawu. Ko de kat dlisi wonti wu ama dlisi wo denam kan ni. Nu kan dli ga Almasihu ni pak.

13 Mas jinan sa palini baptisma tumal‡ Shishi ga Nya denam ka dli denam, na man Yehuda, na majwe ba man Yehuda ka sowu, na zhel, na majwe ba zhel ka sowu, yek mas jinan ma tla ka Shishi de nam.

14 Dli ga mbalan wo kati wonti ka mo, kati denam ka so.

15 Kume asan wule, <<Ami wo ang ka so, kat dlisi kade ami so.>> A laki a ba asan ani de kat dlisi sa?

16 A Kume kang wule, <<Nak de ami wo gwel ka sowu, kat dlisi kade ami so.>> A laki a ba kang ani de kat dlisi sa?

17 Kume mas dli wo gwel kani go, da nii kan mali a kum gaba gwi? A kume mas dlisi wo kang ka go, da nii kan mali a kum wusan gwi?

18 Ama yek Nya zi kat dlisi ko gwik-gwi ka lu gwe ta lami wu.

19 Kume kati denam ka go, dlisi nan ko?

20 Nak kangwe ni wu, kat dlisi wo wonti kan ama dlisi wo denam kan ni.

21 Gwel a wul ang de, <<Yek ba pali naki ye so!>> A ba asan a wul gaa de, <<Yek ba pali naki ye so!>>

22 Nuk ni so, kat dli gwe ma yeni de ni ten bi ilgon sowu, ni hwabi i'e mal dlisi.

23 Kat dli gwe ma yeni de nal sowu, yek kan ama ngalami ni. A kat dli gwe mbun de tan yilli debal sogo, yek kan a ma hwudali ka.

24 Ama kat dli gwe tan yeni go ba de se ma palisi ilgon so. Nya pali nak gwisi yek ta palli kat dlisi jwe tan yeni sowu, de man nalti,

25 ba lashi motgaa ni ka dlisi so da, se ko ta kat dlisi zi-ang yilkeni.

26 Kume kat dli denam kum cwo wu, a mas dlisi kum ciciti. A kume sa tas denam wu, a mas dlisi pal hwol tuki.

27 Kii wo dli ga Almasihu kan, a ko wokko kat dlisi gon gwas kan.

28 Ka lu motgaa ga man kopti wo, yek Nya botl mil shinti jwasi. Na lop wo yek ta botl jon de man dlamti gaba ga Nya. Na mekan wo yek ta botl jon de man mbokti ang ten gaba ga Nya. Jon wo tas pal wul cit banti. Jon wo tas ndok mbalan. Jon wo tas zi-ang mbalan. Jon wo tas dan de bacina. Jon wo tas man gaba na zobsi bi kak-kak.

29 Mas jwasan kade mil shinti ji botli ya? Ko mas kade mil shinti dlamti gaba ga Nya? Mas kade man mbokti ang ten gaba ga Nya ma? Mas kade man palti wul cit banti ya?

30 Mas jwasan kade man ndokti mbalan ma? mas jwasan ka man gaba na zobsi bi ya?§ Mas jwasan ka man balat zobsi bi gabe ya?

31 Laman balti wul jwe nal mani wu.*

Ba tuli a mbokikii ang ten tantu gwe mani wu mas.

13

Lamti kade bali

1 Kume a man gaba na bi ga mbalan mas* suk na bi ga mil shinti ji Nya, ama yek ba a lam mbalan sogo, nak man bot kwelalan sogo bot galla man tot nya kan ani.

2 Kume a man dlamti ilgwe Nya hwi de ta dlam wu, a kume a yis mas ilgwe ni ga hwudali suk wul mas wu, a kume ngasti gi ten Nya a man dambalti tladal ama yek baa lam mbalan sogo, ani ten bi ilgon so.

3 Kume a bal mas ilgwe ni da wu majwe ba ilgon nisi da sowu, yek a bal dli gini tas kweli ka,† ama baa lam mbalan sowu, ba mbi ilgon so.

4 Lamti wo dlot mbadl kan, lamti pal hwa wul. Lamti pal duu tuk na mbit wul ga malgon so, a ba a lak mbalan ata bo getl de ta mbuki wi so. Lamti lak nalti gaa sogo lamti gaa so.

5 Lamti lak tlilti gaa so a bata lak lamti gaa so. Bata lil mbadl bale so. Lamti wo ata dlo mbadl hal pakti danti

‡ **12:13 12:13** Sogo*na*, sogo *ka* § **12:30 12:30** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu nwa* * **12:31 12:31** Sogo*Ama tak laman balti nal mani i'e* * **13:1 13:1** Sogo *manti gaba na wonti bi* † **13:3 13:3** Ka lishti jon tek wo *ta dli gi mbutl ka*

6 Lamti kum tamti ten yokit so ama ata kum tamti kume gem pi wu.
7 Lamti dlo mbadl ka mas danti. Lamti ngas ten Nya ka mas wul. Lamti zi mbadl ten Nya ka mas wul. Aba zat mbadl gwas a paki so, ata yisi ɗe ndalti gwas wo ten Nya kan ni, ata dlo mbadl na mas ilgwe pi wu.
8 Lamti a paki so. Ama dlamti gaɓa ga Nya tumal mil shinti jwas a paki. Gaɓa na zobsi bi a paki. Yisti wul mago a paki.
9 Yisti wul ga mbalan wo njikan so, gaɓa ga Nya ɗe a mbalan dlam go njikan so.
10 Ama ilgwe njikan wu tul wu, gwe njikan sowu a gilka.
11 De a yi ɗe yen mbalan go, gaɓa gi wo ga yen mbalan kan, a daamti gi wo ga yen mbalan kan, palti wul gi mago ga yen mbalan kan. Ama yek a nal wugo, yek a lak pat mil mbalan ka.
12 Ningo yenti lu ganan wo shish-shiti kan nak man yenti lu ka boka, ama ten gasisi kan ma yen gwel suk gwel. Ilgwe a yisi ningo njikan so, ama ten gasi wo ba yis wul mas kangwe Nya yisan wu.
13 Ningo wul ɗe mekan ni ɗa jwe sa wu. Sik ɗe, ngasti ten Nya, suk zat mbadli suk Lamti. Ama gwe nal mani mas go yek ɗe lamti.

14

Gaɓa na zobsi bi suk dlamti gaɓa ga Nya

1 Koɓan tantu lamti akaa ngo ilgwe a Shishi ga Nya bali wu i'e, tun nak ba dlamti gaɓa ga Nya so.
2 Malgwe gaɓa na zobsi bi* go, mbalan kan ta nisi ma gaɓa so, Nya kan. nak ɗe malgon yis ilgwe ta nama dlamti wu sowu. Wul jwe ni ga hwudali wu kan ta nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya koɓi na ti wu†
3 Ama malgwe dlam gaɓa ga Nya go, mbalan kan ta nisi ma gaɓa tas zisi ang ata mullisi mbadli ata ndallisi daala.
4 Malgwe gaɓa na zobsi bi go gaa gwas kan ta nama kinti. Ama malgwe dlam gaɓa ga Nya go ta nama kinti ga mas man kopti jwe mogaa wu.
5 A lami ɗe ta mas jwakan gaɓa na zobsi bi,‡ ama a lami ɗe tak dlaman gaɓa ga Nya mani. Malgwe dlam gaɓa ga Nya wu, ta man man gaɓa na zobsi bi. seko kume man gaɓa na zobsi bisi a balli wu, ta kin motgaa ga man kopti.
6 Yilkeni jini, kume a tul malkii yek a hwikii gaɓa na zobsi bi go, yek ka mbi tenan ye? Ama kume a hwikii ilgwe Nya ɓuli gwel yek a yeni wu, sogo yisti wul sogo dlamti gaɓa ga Nya, yek a mbokikii ang ten gaɓa ga Nya go a mani kii.
7 Ko ta ilgwe ba mbadl nisi ɗa sowu nak mbazhel suk molo, kume yal gwasan yil i'e sogo ɗa nii kan mbalan a kumi gwi.
8 A kume basa hot shetal kangwe asa hot wu sogo, ɗa nii kan mbalan a yili dlanti gwi?
9 Nu kan kume kaa hwi gaɓa mbalan na bi gwe basa yisi sogo, sa yisan ilgwe kaa dlam wu ɗa nii? Gaɓa gwe ka dlam wu a kop yetal.
10 Bi gaɓa ni ɗa wonti ten dii atli, a ko gwik-gwi na gaa gwasi.
11 Kume a man bi ga mbalan sogo ɗe mandaki kan ani mal mali a mali mago ɗe mandaki kan ta nini.
12 Nak ɗe ka lam manti palti wul gwe a Shishi ga Nya bali i'e wu, ngo gwe a kin man kopti wu.
13 Yek laki ningo mas man gaɓa na zobsi bi wo, tas ngem Nya tas balti manti ballat gaɓe.
14 Kume a gaɓa suk Nya na zobsi bi wu, Shishi ga Nya kaɗe man gaɓa suk Nya, a yis ilgwe a dlam wu so.
15 Yek ba pali ye ni wu? Ba gaɓa suk Nya ka shishi gini. Ba wul koo tas ga Nya ka daamti gini. Ba wul koo ka daamti gini.
16 Kume ka gode Nya na shishi gwa na ngwe go, ɗa nii kan malgwe bata yis ilgwe ka nama dlamti sowu a wule amin, nak ɗe ta yis ilgwe ka nama dlamti sowu gwi?
17 Ka nama pit godiya Nya i'e, ama mal go ka mbalti na ilgon so.
18 A pal hwol tuk na Nya nak ɗe a man gaɓa na zobsi bi man kii mas wu.

---

* **14:2 14:2** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 4, 13, 14, 19, 26 suk 27 † **14:2 14:2** Sogo*Tumal Shishi ga Nya* ‡ **14:5 14:5** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 6, 18, 14, 22, 23 suk 39

19 Ama ka lu motgaa ga man kopti wo, ta
dlamti gaba ɗe namtan gwe mbalan a yis
gaami wu manii gaba na zobsi bi zangu ɗe
kutl.
20 Yilkeni jini man kopti, daamankii nak
mil mbalan so. Ten yokit wo, akaa dam
nak mil lali, ama ta daamti gwakan ni nak
kiɗi mbalan.
21 Nak gwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu
ɗe,
<<Ba gaɓe mbalan jin na pyal bi
suk mandaki bi.
Ko na nu, sa kati kan gaba gi so,>>§
Bagaa ka dlam nu.
22 Gaba na zobsi bi wo ga man kopti ka
so ama ta majwe ba man kopti ka sowu
yeni asa kaami. Ama dlamti gaba ga Nya
wo a gaa ga man kopti kan asa pali, a gaa
ga majwe ba man kopti ka sowu ka so.
23 Kume man kopti mogaa mas wu yek
ko wokko nama gaba na zobsi bi, yek
majwe basa yis ilgwe kaa nama palti
sowu,* sogo majwe ba man kopti ka sowu
tul kali go, sa wule booli ka kankii sa?
24 Ama kume kaa nama dlamti gaba ga
Nya mas jwakan kan yek malgwe ba man
kopti ka sowu sogo malgwe bata yis ilgwe
nama pat wu sowu te tet go ai gaɓe a tanan
mbadl gwasi ata ci atl gaa.
25 Nak ɗe ilgwe ni ga hwudali ka mbadl
gwas wu yil deɓal wu, ta ngus a cina ɗa
Nya ka ata wule gem Nya ni ka kii.

Kangwe mbun ɗe ta mbalan ngusi Nya atl wu

26 Nikma pali gwi yilkeni jini? Kume ka
mogaa wu, ta gon nama wulti koo tas ga
Nya, a gon nima mbokti ang wul mbalan,
a gon nama dlamti ilgwe Nya ɓulit gwel
yek ta yeni wu, a gon nama gaba na zobsi
bi, a gon nama ballat zobsi bisi. Mas ilgwe
kaa pali go, palini kangwe ka ndalli daala
yilkeni man kopti wu.
27 Kume malgon a gaba na zobsi bi wu,
mbun ɗe ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan
gaba na zobsi bi. Gan paki wu, a gan po
gaba ne, a malgon nama ballat ilgwe sa
dlam wu.
28 Kume man ballati ni ɗa sogo, ta man
gaba na zobsi bi dan mbetlak ka motgaa ga
man kopti, tas dlami gaa gwasan suk Nya.
29 Ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan dlam
gaba ga Nya, a naami bodlal ilgwe sa dlam
wu.
30 Kume malgon nama dlamti gaba ga
Nya, yek Nya hwi ilgon mali gon gwe ni
na zhila wu, ta malgwe nama gaba wu zak
gaba.
31 Na nu kan mas jwakan nam nam ka
dlam gaba ga Nya ta mas mbalan mbi yisti
a ndallasi gahwulan.
32 Shishi dlamti gaba ga Nya ni ang ɗa
mil shinti dlamti gaba ga Nya.
33 Nya ganan wo ga gulsat lu ka so, ama
man mullat mbadl kan,
Nak gwe asa pali ka lu motgaa ga man
kopti wu.
34 Modli wo tas dan mbetlak ka motgaa
ga man kopti, sa balsi bi gaba so. Tas kop
ilgwe ni wu nak gwe mbat gaba ga Musa
dlam wu.
35 Kume sa lam kumti gas ilgon go, tas
ngem maani jwasan a lubii, wul nsha kan
ta modli gaba ka lu motgaa ga man kopti.
36 Yenti gwakan go gaba Nya wo tet ka
kii kan yilla? Ko kii na ngwekan kan sa
ndekii hwit gaba ga Nya?
37 Kume malgon kan ɗe ti wo man
dlamti gaba ga Nya kaɗe ti wu, sogo Shishi
ga Nya balti manti tas yisi ɗe ilgwe a nama
lishti go Bagaa ka hwini.
38 Mas malgwe kan ɗe ilgwe a nama
dlamti go ni ten bi ilgon sowu, ti mago bak
kamanti ɗe ilgon so.†
39 Yilkeni jini, dlokamankii tak dlaman
gaba ga Nya i'e, ama bak hana gaba na
zobsi bi so.
40 Mas ilgwe kaa pali wu, palini kangwe
mbun ɗe tak pali wu.

15

Palti ga Almasihu kaami

1 Yilkeni jini, hanta daamikii gaba man
tamti gwe a hwikii wu, gwe ɗe kaa kan ka
mbadl gwakan yek kaa ngiɓi wu.

§ **14:21 14:21** Yen Ish 28:11,12. * **14:23 14:23** Sogo*jon ngusi kumti gazi* † **14:38 14:38** Lishti jon wo *malgwe yis gaami sogo bas yis gaami so la*

2 Gaɓa man taṃti ɗe a hwikii go yek laki yek kaa mbi kisti ɗe kume gaɓa gwe a hwikii wu dlal ka mbadl gwakan wu. a kume gaɓe dlal sowu zat mbadl gwakan ten Almasihu wo ten koo lu kan ni.

3 Ilgwe Nya balan go yek kan a balkii gwe mbun man mas wul wu, ɗe Almasihu mashi nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu.

4 Yek sa lepti, yek Nya pallat kaami nak gwe gaɓa ga Nyami dlam wu.

5 Yek ta tuli Biturus,* yek ta po tuli mil shinti ji botlisi ɗe kutl cet lop ju.

6 Yek ta tuli man kopti jwas jwe wonti man zambal ɗe namtan ju, jwe jon jwasan yi kaami wu, ko ɗe jon wo sa mash wu.

7 Yek ta po tuli Yakubu pak. Kaal ɗa nugo yek ta tuli mas mil shinti jwas ji botli.

8 Yek ta ɓa kul bisi go yek ta tulini ami ɗe baa ni ten bi ilgon sowu.

9 Amik ɗe nak'eni ga mil shinti ji Almasihu mas, mbun ɗe tas mbe ɗe yen shinti ga Almasihu so pamma nak gwe tet go a ci dletlnapcan motgaa ga man kopti i'e wu.

10 Ama nak ɗe Nya yen gonti gi wu, yek ta pallan nak gan ɗe ani wu. A yenti gonti gwas wo ba ni ten koo lu so. Ilgwe a pali wu man ji naa mil shinti ji botli mas. Ko ɗe manti gi ka so ama yenti gonti ga Nya ka laki yek a mani wu.

11 Na gaɓa gwe a dlam ten Almasihu wu, na gwe sa dlam wu mas ɗe nam kan, a dani kan kaa zi mbadli.

Majwe mash wu a pal kaami

12 Nak ɗe ma nama lakti icin ten bi palti kaami ga Yesu go, yek laki yek jon jwakan nama wulti ɗe majwe mash wu a pal kaami so ye?

13 Kume majwe mash wu a pal kaami sowu, Yesu mago ta pal kaami so.

14 A kume Yesu pal kaami sowu, gaɓa ga Nya gwe ma hwikii go ni ten bi ilgon so, a zat mbadl gwakan mago nu.

15 Ama cina ɗa nak gwisi, a nak wule, ma nama kopti kaal ga lal ten Nya, nak ɗe ma wule ta tlil Yesu tet ɗaka mashkan kawu. Kume Almasihu tli tet ɗaka mashkan ka sowu, majwe mash go gem kan sa tli tet ɗaka mashkan so.

16 A kume majwe mash wu a tli tet ɗaka mashkan ka sowu, Yesu mago ta tli so.

17 Kume sa tlil Yesu tet ka mashkan sowu, ngasti gwakan ten Yesu wo ten koo lu kan ni. A hal ninge ka yi ka palti byas wul gwakan.

18 Ten nak gwisi kan man kopti jwe sa mash wu gil kawi miti-miti.

19 Kume zat mbadl ganan ten Yesu wo tokte ten danti gan kawu, ma damaṇ ɗe wul cit gonti man mas naa mbalan.

20 Ama gem kan, sa tlil Yesu ɗaka mashkan ka, Gwisi ka mbok ang ɗe sa tlil majwe mashkan wu ɗaka mashkan ka.

21 Nak ɗe mashkan tul tumal mbalan wu, nu kan mbalan a tli ɗaka mashkan ka tumal mbalan.

22 Nak gwe mas mbalan mash tumal ilgwe Adamu pali wu, nu kan mas mbalan a tli ɗaka mashkan ka tumal ilgwe Almasihu pali wu.

23 Ama tlit ɗaka mashkami wo jon a tli apaa jon po tli. Almasihu ka tli cina, apaa majwe ni ɗe jwas ju tli gas gwe ta pal sut ɗu.

24 Ka sa'isi kan paktisi a tuli, sa'i gwisi kan ta palli guumi a ang ɗa Nya Buka ka. De ta taas mas Yetal jwe ɗe sik ɗe guu ju ka wu, suk kiɗi bacina suk man iko.

25 Ngetli kan ta Almasihu dan ɗe guu, se Nya palli mas man nget gwas a atl ɗa asan gwas ka.†

26 Man nget gwas gwe ta tlot ka ka kaali go tik ɗe mashkan.

27 Nak gwe gaɓa ga Nya dlam wu ɗe, <<Nya zi mas wul a atl ɗatka.>> Sa dlam nugo <<mas>> ba ɗe we Nya na gaa gwas ɗe ta balti ndalti ten mas wul go ta ni atl ɗatka so.‡

28 Ka sa'i gwe Nya palli mas wul ten ang ga Yen gwas wu, Yeni wo ta dan ten ang Nya, malgwe palli mas wul ten ang gwas wu ta Nyami dan ɗe mas wul.

29 Kume majwe mash wu a tli ɗaka mashkan ka sowu, majwe sa palisi baptisma ka lal ga majwe mash wu hwa? A kume majwe mash wu sa po tli ɗaka

* **15:5 15:5** Na bi Giris wo *Kepas* † **15:25 15:25** Yeni Zab 110:1. ‡ **15:27 15:27** Yen Zab 8:6.

mashkan ka sowu, yek laki yek sa pali baptisma mbalan ka lal gwasan ye?
30 Ama mi wo yek laki yek ma nama telti
gaa ganan ka bomti mas cin ye?
31 Ani ten bi mashkan mas cin. Gem
kan yilkeni jini, nak gwe a nama ɓot ngetl
nakii ka Almasihu Yesu Bagaa wu.
32 Kume a dlananni suk wul me ka ban
Apisa na zat mbadl ga mbalan go, yek ba
mbi duk ye? Kume majwe mash wu a tli
ɗaka mashkan ka sogo,
<<Ma ngukan wul a ma tlani
nak ɗe ayo go ma mashan wu.>>§
33 Ba malgon shelkii so, danti suk byas
mbalan a laki a mbalan lil ka.
34 Daamankii hwaɓi tak zakan palti byas
wul, nak ɗe jon jwakan wo sa yis Nya
sowu, a dlam nu ta nsha cikii.

Dli gwe ma tli ɗaka mashkan ka na nali wu

35 Gon a mbalan kum gazi ɗe, ni kan
majwe mash wu a tli ɗaka mashkan gwi?
Wundal dli gwik sa tli na nali gwi?
36 Kadlan! Mas ilgwe mbalan ɓak go se
mashi a paa nda teti.
37 Kume ka ɓak alkama sogo zobsi ilgon
go, ilgwe ka ɓak wu ka te so, kume ka ɓak
gwe alkama sogo zobsi ilgon wu, a te ɗe
zobsi ilgon.
38 Ama a Nya bal dli mas ilgwe ma ɓakan
nak gwe ta lami wu. Mas wundal wo a Nya
balti dli gwasi.
39 Nu kan dli wo gaa ɗe nam kan ni mas
so, dli ga mbalan ni ɗa, a dabba ni ɗa, a ga
yadl ni ɗa, a ga kwes ni ɗa.
40 Ka wul jwe Nya pali go, ga dlo nya ni
ɗa, a ga ten dii atli ni ɗa. Ama nalti ga gwe
ni dlo nya wu ni kak-kak, a nalti ga gwe ni
ten dii atl wu ni kak-kak.
41 Nalti ga cin ni ɗa, a ga lip ni ɗa, a ga
kyatlal ni ɗa. Kyatlal mago kak-kak kan
sani.
42 Nu kan tlit ɗaka mashkan ga majwe
mash wu ani. Sa lep dli ganan man mokit
gan ka, ama a lak tli, a ilgwe sa tlili go a po
mash so.
43 Asa lep dlisi ka lashi nalti ama asa tlili
na nalti. Asa ɓak dlisi ka lashi nalti, asa
tlili ka nalti.
44 Sa lepti ɗe dli ga mbalan, ama asa tlili
ɗe dli ga Shishi.

Dli ga mbalan ni ɗa, a dli gwe a Shishi ga
Nya bali wu ni ɗa. Nak ɗe dli ga mbalan
ni ɗa wu, nu kan dli ga Shishi mago ni ɗa
45 Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu,
<<Adamu mbalan ga cina wo man rai kan,
ama Adamu ga kaali go Shishi man balti
rai kan.>>*
46 Ga Shishi ka tul cina so, mbalan kan.
Kaal ɗa mbalami yek Shishi tuli.
47 Mbalan ga cina wo na atl kan sa palti,
a ga kushka kan. Ama mbalan ga na lop
wo sut Nya kan ta yili.
48 Nak gwe mal ga atli ni wu, nu kan
majwe ni ɗe ga atl wu ni. Nak gwe mal
ga nya wu ni wu, nu kan majwe ni ɗe ga
nya wu ni.
49 Nak gwe ma te malgwe sa palti na
kushka wu, nu kan† ma te malgwe yil sut
Nya wu.

50 Han ta ɓo hwikii yilkeni jini, a pi ta dli
ganan man hwulan suk tlu gan mbi Nya
boo so, nu kan dli man mokiti mago a mbi
dli gwe ba a moki sowu so
51 Bo katan kang ta ɓo hwikii ilgon gwe
ni ga hwudali wu, mas jinan kan ma
mashan so, ama mas jinan sa balli dli
ganan.
52 Nak cit gwel kan sa balli dli ganan,
na kumti hotti no ga kaali nak ɗe sa hot
nomi wu. Apaa sa tlil majwe mash wu na
dli gwe ba a moki sowu. Apaa sa balli dli
ganan.
53 Ngetli kan tas balli dli ganan gwe a
moki wu ta dan ɗe gwe a moki sowu. Apaa
dli gwe a moki wu dan ɗe gwe a mash
sowu.
54 Kume sa palli dli gwe a moki wu ɗe
gwe a po moki sowu, a man mashkan pal
ɗe gwe ba a mash sowu, apaa ilgwe ni ga
lishi ka gaɓa ga Nya wu njikan gwe wule,
<<Sa sanga mashkan kawi, sa ci ban tenti
wi.>>‡
55 <<Ki mashkan ka cin ban ko,

§ **15:32 15:32** Yen Ish 22:13. * **15:45 15:45** Yen L. Z. 2:7. † **15:49 15:49** Ka lishti jon tek go *han tan* ‡ **15:54 15:54** Yen Ish 25:8. § **15:55 15:55** Yen Hos 13:14.

ilgwe aka tlo mbalan na nali wuk gwi?
>>§
56 Byas wul wo yek ɗe byas ikan man tlot ga balan. Mbat wo yek ɗe ndalti ga byas wul. go yek ɗe palti byas wul.
57 Ama ma pal hwol tuk na Nya nak ɗe ta laki yek ma cin ban tumal Bagaa Yesu Almasihu wu.
58 Yilkeni jini ga lami, dlalan na ndalti ba ilgon hwotkii so. Balan gaa gwakan ten palti wul ga Nya i'e mas cin nak ɗe kaa yisi ɗe ilgwe ka nama palti ka Bagaa Yesu go ten koo lu kan ni sowu.

16

Zat ang yilkeni man kopti

1 Ningo ten ilgwe kaa lishi ten bi zat ang gwe kaa zi-ang man kopti wu, palan ilgwe a hwi man kopti ga Galatiya ɗe tas pali wu.*
2 Cin ga cina ka multi ɗe nitgi mas ta kokko zi ilgon ka ka ilgwe ata mbi wu, bak ɓati ɗe se a tul paa a kaa nda mooti so.
3 Kume a tul wu, ba shin majwe kaa kansi ɗe man gem wu ɗe tas sul ilgwe kaa mwe wu na takarda tas tale Wurshelima.
4 Kume mbun ɗe ta li wu, apaa a li suksi.

Ilgwe Bulus ngemi wu

5 A koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu, ba tul malkii, nak ɗe ba koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu.
6 Gon a dam malkii hal a la pakti ga watlan, ten ɗe tak zini nini ang mas lu gwe ba li wu.
7 A lami ɗe ta tuli a yenkii a zigaa so. A nama zat mbadl ɗe ba lam multi sukkii ɗe Bagaa Yesu lami wu.
8 Ama ningo ba dan a Apisa se gas Pentekos.
9 Nak ɗe Nya ɓuli bal tantu ga palti hwa wul a ɗe ama man nget ilgwe ba pali wu wonti.
10 Kume Timoti tul malkii wu, kamanti ang lop lop nak ɗe ti mago Bagaa Yesu kan ta nitma palti wul nak gwe a nama palti wu.†
11 Ba gon gwakan mbulti so, lakanti tantu tas pal tet malanni na tami mbadli, a nama ɓatti palti gwasi suk naa yilkeni jwakan.
12 A ngem yilka ganan Apolos i'e tas li ban Korinti malkii suk naa yilkeni jon, ama nak ningo ta ɓo lam lat so, kume ta mbi ang lat wugo ta li.
13 Daman na kang gaa, dlalan na ndalti ten ngasti gwakan ten Nya. Daman na ndali mbadli, dlalan ndali.
14 Palan mas wul ka lamti.
15 Yilkeni jini, kaa yisi ɗe man boo ga Sitipanus kaɗe majwe dan ɗe man kopti ga Yesu cina ka ban Akaya wu, yek sa bal gaa gwasan tas pali wul man kopti.
16 A nama ngemti gwakan tak koɓan gaɓa ga maju mas na majwe tla bomti ten palti wul suksi wu.
17 A kum tamti tulti ga kaa Sitipanus suk Potunatus suk Akaikus, yek a yeni wule kik tuli.
18 Nak ɗe sa lakan ten hwol tuk wu mas sukkii, wundal ga majwe mbun ɗe ta mbalan nallasi.

Pallat bi ga Bulus

19 Man kopti jwe ni ka atl ga Asiya wu mas nama gaɓet gwakan ɗa. Kaa Akila suk Pirisila‡ suk man kopti jwe asa mogaa a ɗaasi kawu nama gaɓet gwakan ɗa i'e ka Bagaa Yesu.
20 Mas yilkeni jinan nama gaɓet gwakan. Gaɓe yilkeni na gaɓet mbokti ang ten lamti ka zok mbadli nak gwe mbun ɗe ta man kopti pali wu.
21 Ami Bulus amik lish gaɓet ge na ang gini.
22 Malgwe lam Bagaa sogo ta Bagaa palit bi gaa. Tuli, Bagaa!§
23 Han ta alheri ga Bagaa Yesu dan sukkii.
24 A lamkii mas jwakan ka Almasihu Yesu. Amin.*

* **16:1 16:1** Yen Rom 15:25,26. † **16:10 16:10** Yen 1Kor 4:17. ‡ **16:19 16:19** Mbeti na bi Giris wo yek ɗe*Pirisika*sogo ɗe*Pirisila* § **16:22 16:22** Ilgwe sa dlam na bi Arameya go yek ɗe *Maranata*a gaa gwas kaɗe *Teɗi Bagaa.* * **16:24 16:24** Ka lishti jon wo*Amin*ni giɓi so.

2 Man Korinti

Gaɓeti

1 Ami Bulus yen shinti ga Almasihu
tumal lamti ga Nya suk Timoti yilka ganan
mik lish gaɓa ge,
Ma nikii ma lishti kii motgaa ga man
kopti gwe ni ka ban Korinti wu, suk mas
mbalan ji Nya jwe ni ma damti ka atl ga
Akaya wu.
2 Ta alheri suk multi mbadli gwe a Nya
Buka ganan suk Bagaa ganan Almasihu
Yesu bali wu dam sukkii.

Nya wo man taasti mbadl ka kan

3 Han ta nalti dam ɗe ga Nya Buka
ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, tik ɗe
Buka man yenti gonti suk taasti mbadl ga
mbalan ka ka mas wullu.
4 Tik nini ɗe man taasti mbadli ka mas
tlat bomti ganan, ten ɗe tan taasan mbadl
ji mas majwe sa nama tlat bomti wu ka,
tumal taasti mbadl gwe ma mbi mal Nya
wu.
5 Nak kangwe ma namma tlat wundal
ga bomti gwe Yesu tla wu, nak gwisi kan
ma mbi bal taasti mbadli ga Nya tumal
Almasihu.
6 Ko ɗe ma tla bomti wu, ai ten ɗe
ta damikii ɗe ilgwe a taasikii mbadl suk
ilgwe a laki akaa mbi kisti ɗa wu kan. A
kume sa taasini mbadl ka go ten ɗe tak
mbi taasti mbadl ka pak, kangwe kaa man
dlot mbadl ka bomti gwe ma namma tlati
wu.
7 Aba ma cel ka mbadl nakii so nak
ɗe ma yisi ɗe nak kangwe kaa nama tlat
bomti nak ganan wu, nu kan kaa mbi
taasti mbadl gwe a Nya palini wu.
8 Yilkeni jini, a nama lamti tak yisi ɗe ma
nama tlat bomti ten kat atl ga Asiya. Ma
tla bomti i'e yek bomti ngwe ta man ngetl
ganan hal yek ma zi ka mbadl ganan ɗe
ma po pi so.
9 Gem, ma kumi ka mbadl ganan wule
mashkan ka ɓali, nak majwe sa bal bi wi
ɗe sa tlosi kawu. Ama nak gwisi pi kangwe
ma po ngassanni ten manti wul ga gaa
ganan sowu, ama tan ngasanni ten Nya,
ti ɗe man pallat ji majwe mash wu kaami
wu.
10 Nya yillani tot ɗaka byas bomti man
laki mashkan gwisi ka, ama yisi ɗe taya
kisanni. Tenti kan ma zan mbadl ganan
tas ngusi kisti ganan.
11 Ngusini ngemti Nya ne. Mbalan wonti
a pal hwol tuk na Nya ten bi ganan suk
hwa wul jwe ma mbi ten ndakti ga ngemti
Nya gwe mbalan wonti pali wu.

Bulus ɗambal cin lat gwas ban Koronti

12 Bot ngetl ganan wo yek ɗe mbadl
ganan balni ɗe ma pal damti cilti na gem
na mbadl ɗe nam ten dii atli nak gwe Nya
lami wu. Ma pali nak gwisi tumal alheri
ga Nya ba ɗe we tumal ɓotlkan yisti wul
ga dii atl so.
13 Ma lishikii ilgwe kaa man dlamti akaa
yis gaami mas wu.
14 Nak ɗe ningo kaa nak yis gaami wu, a
nama zat mbadl ɗe kaa lak yis gaami mas,
kangwe ɗe gas gwe Bagaa Yesu a pal go
kaa ɓo ngetl nami nak kangwe ma ɓo ngetl
nakii.
15 Nak ɗe ndali gahwulan ni ni ɗa ten
gaɓa gami wu, yek laki yek a lami ɗe ta
sak yenkii tak mbi hwa wul asami na ɗe
lop ga tulti gi ɗa.
16 A nama lamti ta koɓi tu malkii ɗe a ɓa
li Makedoniya wu, a po koɓi tu malkii ɗa
ɗe a ɓa pal tet wu. A kaa zi-ang, ɗe a ɓa pal
atl gi Yehudiya wu.
17 Kaa daman gwa we a zi mbadl gi ka lu
ɗe nam ten bi tulti gi sa? Ko kaa ɓa yeni go
nak mbalan ji dii atl kan a pal bi tulti gini,
yek a wule, <<Yii, ba tuli.>> Sogo <<Wowo
ba tul so?>>
18 Ama nak ɗe Nya wo man njikan gaɓa
gwas kawu. Mi ma wu gaɓa gwe ma nikii
ma hwiti go, ba ɗe <<Yii,>> a lak dam ɗe
<<Wowo,>> ka so.
19 Nak ɗe Yen ga Nya Almasihu Yesu gwe
ɗe, na ami suk Silas suk Timoti ɗe ma
hwikii gaɓa tenti go man wulti ɗe <<Yii,>>
Sogo <<Wowo,>> ka sowu. Ti wo dlip
<<Yii,>> kan.
20 Nak ɗe tumal Almasihu Yesu kan Nya
njikan mas wul jwe ta dlalli gaɓa dani wu,
tumalti kan ama wule, <<Amin,>> tan tas
shin ga Nya.

21 A Nya ka laki yek nami naki yek ma man dlati na ndati ten kopti ga Almasihu, nak de tik botlanni,
22 yek ta lakini ilgwe a mbok ang de mi wo mbalan jwas kan wu. Yek ta lak Shishi gwas ka mbadl ganan gwe nama mbokti ang de ilgwe a pi a cina go gem kan wu.
23 Nya ka yis ilgwe laki yek ba po pal te ban Korinti ka sowu, a ilgwe laki go yek de ba lak mbalikii dibalti gaa kan.
24 Ba de we ma zikii palti wul ngetli ten de kaa bal de majwe ngassi ten Nya wu so, ma nama palti wul gaa de nam sukkii tak palan hwol tuk da nak de kaa dlal na ndati ten ngasti gwakan ten Nya wu.

2

1 Yek laki yek a zi ka mbadl gi de, ba po tul malkii a lakkii ten palti duu tuk so.
2 Kume a lakkii ten palti duu tuk go, wok ka lakan ten palti hwol tuk wo? kii de a lakkii ten palti duu tukisi wu ka sa?
3 Ilgwe laki yek a lish gaba gwe a lishi ga cina wugo yek de kume a tul wu, ba kii de mbun de tak lakanni nini ten palti hwol tuk wu lakan ten palti duu tuk so. Nak de a yisi ma ya palan hwol tuki mi sukkii mas wu.
4 De a lishikii go a nima tlat bomti, a nama duu tuk i'e, na lwu ka gwel gini. A ba de ta lakkii tak palan duu tuk ka so ama tak yisan kangwe a lamkii i'e wu.

Taasi majwe palikii byas wullu ka

5 Kume malgon pal wul duu tuk wu, ami kan ta pali so ama ai mas jinan kan ta palini. A nama dlamti nu ba de ta cikii dlelngapcan ka so.
6 Nolti gwe ta tla ka ang ga mbalan wonti ka kii wu kumit wi.
7 Ningo taasan byas ilgwe ta palikii wu da mbadl jwakan ka, akaa taasit mbadl ka. Bak zakanti ta duu tuk man ngetl gwas so.
8 Kume nuk'wu, a nama ngemti gwakan tak mbokiti ang de kaa lamti i'e.
9 Ilgwe po laki yek a lishikii gabe go yek de ta yeni ko kaa kobban ilgwe a hwikii wu dlip.
10 Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, a taasit ka wi pak. A mas byas wul gwe a taasi ka go de hal ilgwe a taasi ka ni da wu, ten bi gwakan kan tumal Almasihu,
11 kangwe shedan a man gillat gwakan ka sowu, nak de ma yisan botlkan gwas wu.

Lilti mbadl ga Bulus a ban Turawas

12 De a li ban Turawas ta dlam gaba man tamti ten Almasihu kali wu, yek Bagaa buli tantu dlamti gaba.
13 Ko de ili hwotan i'e nak de a mbi yilka gi Titus kali sowu. Yek laki yek a pallisi bi yek a li ban Makedoniya.
14 Ama a nama palti hwol tuk na Nya, ti de ata kobi nami ama cin ban ka mas wul tumal Almasihu wu. Tik nima kopti nami tan tala tami gaba ten Almasihu ko a ako nak turare man tami wusan gwe a ngashlu wu.
15 Damti ganan wo nak turare man tami wusan gwe Almasihu taki Nya kan ni. Gwe a tami wusami matl danka majwe sa ba kissi ju suk majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju.
16 Majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju, sa ba kum tami wusami go nak wusan gwe a tuli mbashkan wu kan. A mal majwe sa ba kisi go tami wusan gami wo wusan ga mbadl kan gwe a bal mbadl mbalan wu. A ba malgon a man kanti dibalti ga palti wul nak gwisi so.
17 Mi wo nak majwe asa dlam gaba ga Nya ten de tas mbi ilgon wu kan manan so. Ama nak de Nya ka shinan wu, yek laki yek ma namma dlamti gaba gwasi na gem a cina datka ka damti ganan de man palti wul ga Almasihu.

3

Man palti wul ji pyal dlallat gaba

1 Ma ba nda tasti gaa ganan ma? Kaa nama lamti de tas lish gaba gwe a mbok ang tenni malkii sogo gwe a mbok ang tenkii malanni wu nwa?
2 Kii gaa gwakan kik de lishti gaba ganan, gwe sa lishi ten mbadl ganan wu, ta ko wokko dlami tas yisi da wu.
3 Kaa mbok ang de kii wo lishti gaba ga Almasihu kan, gwe sa lishi tu ten palti wul gwe ma pali wu. Ama ba de na wul lishti kan sa lishi so, sa lishi na Shishi ga Nya

gwe ni mbadl wu ba ɗe we ten ye gwe asa pal lishti dani wu so.

4 Ma dlam nak gwisi nak ɗe ndalli gahwulan nini ɗa a cina ga Nya tumal Almasihu wu.
5 Ilgwe ma pali go na manti palti wul ga gaa ganan ka so, ama Nya ka balni manti palti wul nak gwisi.
6 Tik laki yek ma dam ɗe man palti wul ji pyal dlallat gaɓa, ba ɗe tumal mbat gaɓa gwe sa lishi wu so, ama tumal Shishi ga Nya. Nak ɗe a mbat gaɓa gwe sa lishi tulli mashkan ama a Shishi bal mbadl wu.

7 Nak ɗe mbat gaɓa ga Musa gwe sa lishi ten ye tulli cilti ga nalti ga Nya, hal yek ba man Yisiraila po man yenti cina gwel ga Musa so, ko ɗe a cilti gwisi gil ka wu. Nak ɗe cilti ga cina gwel ga Musa wo man pakti ka kawu,
8 cilti ga nalti ga Shishi ga Nya ɗe a pal wullu a nal man gwisi sa?
9 Kume ilgwe a lak mashkan go man nalti kawu, ilgwe a tulli damti ɗe man palti wul ndakce a cina ga Nya wu nallan mani!
10 Kume ma kusan gus dlallat gaɓa suk pyal dlallat gaɓe go ma yisi ɗe gusisi gwe ɗe tek go man nalti kawu, ningo nalti poyit so nak ɗe sa cingalti ten pyali gwe nal mani wu.
11 Nak ɗe ilgwe a cilti gwas paki wu tul na nalti wu, ni kan nalti ga cilti ga ilgwe ba a paki sowu a ni gwi?

12 Nak ɗe wundal ga zat mbadl gan nini ɗa wu, yek laki yek gahwulan ndalini.
13 Mi wo nak Musa kan ma nan so, ɗe ata yitla cina gwel gwas ka na lukal, kangwe ba man Yisiraila a man yenti cilti ga nalti man paktisi ka sowu.
14 Ama yek mbadl gwasan kangal ka. A hal ase a ilgon yitla gwel mbadl ka basa yis gem gwe ni ka gus mbat gaɓa wu so ɗe sa dlam wu. Gwisi nama mbokti ang ɗe hal ase sa ɓo kamisi ilgwisi ka so, nak ɗe tumal Almasihu na ngus kan asa man kanti ili kawu.
15 A ilgwisi laki basa yis gaa ga mbat gaɓa ga Musa so, hal ase kume sa ɓa dlamisi wu.
16 Ama kume mbalan ballat tet mal Bagaa wu asa yillit ka.

17 Bagaa kaɗe Shishi gwisi, a lu gwe a Shishi ni go ba mbalan a dam ɗe zhel so.
18 A mi ɗe sa yitleni gwel ka sowu, ma namma mbokti ang ten cilti ga nalti gwasi nak boka. Asa nama ballat ganan tan palan nakti. A ballat gami ɗe sa ni nima palti wu nama mbaltidli na cilti nalti tumal Bagaa ti ɗe Shishi wu.

4

Wul ang ka cikɗa atli

1 Nak ɗe tumal yenti gonti ga Nya kan sa balanni palti ilgan wu, ma celan ka mbadl so.
2 Ma po ngusi hwunti ka ama palan byas wul so, nak ɗe wundal ga wul jwisi wo wul nsha kawu. Baa ze ganan na shelti lali sogo shelti mbalan na gaɓa ga Nya. Ama ma nima dlamti gem ta ko wokko kumi, ta mbalan mas yis palti gem ganan a cina ga Nya ka mbadl gwasi.
3 Kume gaɓa man tamti gwe ma dlam wu ni malgon ga hwudali go, ai majwe ni ten tantu gilti ju kan.
4 Sa bal gem na gaɓa man tamti so, nak ɗe Sheɗan ɗe a man dii atl ge ngusit atl wu yitlesi gwel mbadl kawu. Ta laki yek basa man yenti cilti gwe ni ka tami gaɓa man cilti ga Almasihu wu so. Ti ɗe tik ɗe man tet ɗa Nya tas cillasi ɗa wu.
5 A ten Almasihu Yesu kan ma dlam gaɓa ba ɗe ten gaa ganan so. A mi wo zhel jwakan kan tumal Yesu.
6 Nak ɗe Nya dlam ɗe, <<Han ta cilti cilli damshal ka.>> Tik lak cilti gwas ten cilti ka mbadl jinan. Ta cilti cilli mbalan tas yis nalti ga Nya tu ten cina gwel ga Almasihu.
7 Ningo mi wo nak cikɗa atl gwe wul ang ni giɓi wu kan ma nanni, tan mbokan ang ɗe Nya kaɗe man manti wul mas ba ɗe we mi so.
8 Ma nama tlat bomti ko tet tu ko. Mas na nu bama nakan na pali wuli so. Ka sa'i jon wo ama celan ka mbadli, mas na nu bama zakan zat mbadl so.
9 A mbalan cini dlelngapcan, ama Nya wo bata zakanni so. Ka sa'i jon wo asa desanni atli ama bama mashan ka so.
10 Ama nan ten bi mashkan mas cin nak ga Yesu wu, ten ɗe ta mbok ang ten kangwe Yesu dam wu ka damti ganan wu.

11 Ma na mma dam ti ten bi mash kan ka
mas dam ti ga nan ten dii atli ten bi ga Yesu.
Kangwe mbalan a yen dam ti gwas ka dli
ga nan man mash kan wu da.
12 Yek laki yek ma nan ten bi mash kan
tak mbi mbadli.
13 Ni ga lishi ka ga ba ga Nya de, <<A
na ma dlam ti ga ba, nak de a nga san tenki
wu.>> Nak de Shishi nga sti de nam ka nini
da wu, yek laki yek ma na mma dlam ti
ga ba nak de ma balan gem wu.
14 Nak de ma yisi de malgwe palli Bagaa
Yesu kaami a tlilanni sukkii, ata tullanni a
cina datka sukkii wu.
15 Mas wul jimi pi go ten de tak mbi
wul da kan, ten de ta mbalan wonti yen
mbaltidli ga alheri ga Nya asa mbal palti
hwol tuk nati wu kan a shin gwas po mbi
nalti da.

Dam ti ga malgwe nga sti ten Nya wu

16 Nu ka laki yek bama celan ka mbadl
so. Ko de dli ga nan na ma lilti ka wu, shishi
ga nan na ma palti pyali ko a gasi.
17 Nak de nak bomti gan de ma na mma
tlati wu, a tlal so ama yek ka tullini bal
nalti gwe ba a cingaldli so a ba a paki
sowu.
18 Nu ka laki yek ma zi mbadl ten wul
jwe ma bo yeni sowu, ba de ten wul jwe
ma na ma yenti wu so. Nak de wul jwe ma
na mma yenti a paki ka njet de, ama wul
jwe bama manan yenti sowu a paki so.

5

Batti pyal dli

1 Ma yisi de kume sa jek bii mee gan de
ma na mma dam ti gibi ka wu, bii gwe yek
de dli gan de nini da ten dii atl wu, Nya na
gaa gwas ka palini lubii to nya ka. Lubii
gwe ba mbalan ka kin so a ni da ko a gasi
wu.
2 Ningo ma na mma citi ka dli i'e ten
lamti de tan mbi dli gwe sa lakini to nya
ka wu gwe sa yitlani ka na nali wu,
3 a kume sa yitlani ka na nali wu, sa
mbini koo dlisi so.
4 Nak de ma yi ma dam ti ka dli gan gwe
ni nak bii mee go ma na mma citi ka dli
yek hwotanni na ngapti gwasi. Ba de we
nakkan ma na ma lamti ta hwulni na dli ga
dii atl gan ka so, ama ma lami de ta yitlani
na dlisi ga to nyami ka wu, ten de ta ilgwe
de ba a mash sowu yitla ilgwe a mash wu
ka mas.
5 Nya na gaa gwas lak wundal ga ballat
gami de ma ballanni wu, Ta balanni Shishi
gwasi tan yisan gem ten bi wul jwe a pi a
cina wu.
6 Nu ka laki yek ma manan dlalti na
ndali gahwulan yek ma yisi de kume ma
yi na dli ga dii atl gan go, ma yi dlenti suk
boo ga nan gwe ni to mal Bagaa ka wu.
7 Dam ti ga nga sti ten Nya kan ma
na mma palti, ba de we dam ti ga ilgwe ama
yeni na gwellu so.
8 Ndali gahwulan nini da ma lami de tan
hwulan na dli gan mani tan tok daman to
nya ka mal Bagaa.
9 Ama ilgwe mbun mani go yek Nya kum
tamti ga nan i'e, na tan yima dam ti ten dii
atli na tan balan to nya ka.
10 Nak de ngetli kan tan dlalan a jinan ga
gobdlan kisti ga ba ga Almasihu mas jinan,
tas kisini ga ba wu. Asa bal ko wokko ilgwe
dalti ten wul jwe ta pali ata yima dam ti ka
dli wu, na hwabi na byasi.

Lakanti dlo ga mbalan suk Nya

11 Nak de ma banti Bagaa wu, yek
laki yek ma na ma dlot ga nan tan lakan
mbalan tas li tet malti. Nya yisanni mas
jinan a na ma daamti de ka yis gwisi ka
mbadl gwakan.
12 A ba de we ma na ma lamti tan tas gaa
ga nan a malkii ka so, ama ma na ma lamti
tan hwikii hwa ilgwe a lakkii ten bot ngetl
na mi wu. A kaa mani ballati majwe na ma
bot ngetl na ilgwe nisi da wu ka lal ga pat
gwasan wu.
13 Mi wo ba man boli kan nak gwe
mbalan na ma dlam ti wu so. A kume ma
na ma palti wul nak man boli ma wu, ma
na ma palti nak gwisi de tan bal nalti Nya
da kan. A hal de na ceti gaa ga nan kan
mani go, to ma pali nu ten de tak mbi wul
da kan.
14 Lamti ga Almasihu ka dobanni nak
de ma yisi de mbalan de nam mash ka lal
ga mbalan mas wu. Nak gwisi ka laki de
ningo mas mbalan mash sukti.
15 Ta mashi ka lal ga mbalan mas, ten
de ba majwe yi kaami ju po pal dam ti ga

gaa gwasan a cina so. Ama tas dam ɗe mbalan ji malgwe mashi ten bi gwasan, yek sa pallat kaami ten bi gwasan wu.
16 Ningo bama po yen malgon nak kangwe a dii atl ge pali so. Ko ɗe tek go ma yenan Almasihu nak kangwe a man dli atl yenti wu, ama ningo ma po yenanti nu so.
17 Yek laki ɗe kume mbalan ni ɗe ga* Almasihu go ta pal ɗe pyal mbalan wi. Gus wul gwas po yi so mas, ko yek ke gwas ɓal pyali.
18 Mas wul jwisi wo Nya ka pali, ti ɗe ta lakan dlo ganan sukti tumal Almasihu wu, a tik balanni palti wul ga lakanti dlo ga mbalan sukti.
19 Gaba gwe ma dlam go, yek ɗe Nya nama lakanti dlo gwas suk mas mbalan tumal Almasihu. Ni go ta po yima dlamti byas wul jwe sa pali wu tensi so, yek ta balanni palti wul ga lakanti dlo jwasan sukti.
20 Nuk go, mi wo mik ɗe gwel ga Almasihu ka mbalan. A nak wule Nya ka nama gaba na gaa gwas tumalanni. Na shin ga Almasihu ma nama ngemti gwakan ɗe, tak lakaman dlo gwakan suk Nya.
21 Almasihu ɗe ta po taba palti byas wul sowu ama yek Nya pallat ɗe sadaka ga byas wul, ten ɗe tan daman ɗe man palti wul ndakce mal Nya tumal Almasihu.

6

1 Nak ɗe mi wo man palti wul suk Nya kawu, ma nama ngemti gwakan kii ɗe kaa mbi alheri gwas wu, ɗe bak pallan alherisi ɗe wul ga ten koo lu so.
2 Ɓo kuman ilgwe Nya dlam wu ɗe,
<<Ka sa'i alheri gi wo, yek a katikii kang,
ka sa'i kisti, yek zi-ang.>>
Katan kang, nak ninge kaɗe sa'i alheri ga Nya, A ase kaɗe cin kisti.

Tlat bomti ga Bulus

3 Ma dami malgon ɗe wul kotti asan so, ten ɗe ba malgon dopni na byas ilgon so ka pal wul ganan.
4 Ka mas wul jwe ma pali go ma mbok ang ɗe mi wo majwe asa pali Nya wul na gem wu kan. Ma dlo mbadl ka tlat bomti suk ka citi ka dli suk ka duu bomti damti ga dii atli.
5 Sa ɓoni yek sa leni ka, sa kumini cwo ka dlanti. Sa lakni ten palti wul se nak man ngetl ganan hal yek bama nde yembal dani so, yek kuzan tloni a ba ilga nguki ni ni ɗa so.
6 Ama tumal zok mbadli, suk yisti wul gwe nini ɗa wu, suk mati suk palti hwa wul mbalan yek ma mbok ang ɗe mi wo man palti wul ji Nya kan tumal Shishi gwasi suk lamti ga gem.
7 Na gaba ga gem gwe ma dlam wu, suk ndalti ga Nya. Ma nama palti wul ndakce nak wule wul dlanti kan ɗanka ang jinan ka.
8 A mbalan balanni nalti, asa pallan ɗe majwe sa ni ten bi ilgon sowu, asa tasanni asa dlam gaba lilti shin ka tenanni. A mbalan pallani ɗe man shelti lali mas na nu, mi wo ma nama ta dlamti gem.
9 Nak wule nakkan sa yisanni so, ama sa yisanni i'e. Nak wule majwe sa ni ten bi mashkan wu kan, ama ma nan kaami. Sa ta ɓot ganan ama sa tloni so.
10 Ama yek ka tlat bomti ganan yek pal hwol tuki. Nak wule ilgon ka nini ɗa so, ama wul wo mas ganan kan.
11 Kii man Korinti, ma hwudalikii ilgon so, ama ma mbokikii ang ɗe ma lamkii i'e.
12 Mik nge lamti gwakan so so ca, kik nge lamti ganan.
13 A nikii ma hwit gaba gan nak gwe a aba hwi gaba mil jwas wu. Kii mago mbokini ang ten lamti gwakan nak gwe ma lamkii wu.

Kii wo lubii ga Nya kan

14 Bak daman ɗe nam suk majwe ba man kopti ka sowu so. Ɗa nii kan man palti wul ndakce wu a man damti suk man palti byas wul gwi? Sogo yek mo cilti suk damshal ye?
15 Almasihu a ni ɗe yelan suk Sheɗan nwa? Sogo yek mo man kopti suk malgwe ba man kopti ka sowu ye?
16 Yek mo lubii ga Nya su bii waal ye? Mi co lubii ga Nya gwe ni kaami wu kan. Nak gwe Nya dlam wu, ɗe ta wule, <<Ba dam

* **5:17 5:17** *ɗe ga* Sogo *ka*

suksi, a li suksi, ba dam ɗe Nya gwasan asa dam ɗe mbalan jini.>>
17 <<Ke nuk'wu yilan tet ɗakasi ka,
hwulankii suksi,
Bagaa ka dlam nak gwisi.>>
<<Bak tanan wul man daskan so,
apaa a wulikii ɗem na tulti.>>
18 <<Ba damikii ɗe aba, akaa dam ɗe mil
jini ji mani suk ji modli,
Bagaa Bal Kakshe ka dlam nak
gwisi.>>

7

1 Yelan ji lami jini, nak ɗe sa dlallini gaba nak gan go, ma yillan gaa ganan ɗaka mas daskan gwe a man dukanti dli ganan sogo shishi jinan wu ka. Ta damti ganan ni ka cilti i'e ka ɓanti ga Nya.

Bulus pal hwol tuki ten bi kopti ga man Korinti

2 Mbokinii ang ɗe kaa lamni. Ai bama pali gon gwakan byas wul so, bama lil gon gwakan ka so, a bama te gon gwakan gazi so.
3 A dlam nak gwisi ta zikii duu gaa so ama nak gwe a hwikii wu, ilgon a te ka dlo ganan sukkii a zak lamti gwakan so, na tan yi kaami na tan mashi.
4 Ndali gahwulan ni ɗa tenkii i'e, a nama ɓot ngetl nakii. Mbadl gi cel nakii so, mas na bomti ma nama tlati wu a nama na palti hwol tuk i'e.
5 Ma mbi shukti so ɗe ma li Makedoniya wu, ko tu ko kan ma ballanni ko asa palni. Sa ni nima ngotbi a deɓal a ɓanti ka cini a gip boo wu.
6 Ama yek Nya ɗe ata ndlalli gahwulan majwe yilli mbadl kawu, dlallini gahwulan tumal tulti ga Titus.
7 Ba ɗe tulti gwas na ngus ka laki so, ama suk kangwe ka ndallit gahwulan wu. Ta hwini kangwe kaa nama kuzan yenti gi wu, suk kangwe kaa pal duu tuk na ilgwe pi wu suk kangwe kaa dlal gal yek ka pi kaal wu. Nak gwisi ka laki yek a nama hwol tuk nakii i'e.
8 Kume lishti takarda gan lilikii mbadl ma wu, ami wo lili mbadl so. Tek go mbadl gi lili ten ɗe lishtisi lilikii mbadli ama lilti mbadl gwakami wo ga nak njet damti kan.
9 Ama nak ningo a nima palti hwol tuki. Ko ɗe lilti mbadl gwe a lilikii wu tami ɗa sowu, ama ai lilti mbadl gwakan lakankii ten cit atl gaa wi. Lilti mbadl gwakami wo lamti ga Nya kan, nuk laki yek bama palikii byas ilgon so.
10 Lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbini go a lakanni ten cit atl gaa, a ma mbi kisti. Aba a lak mbalan ten wulti ɗe ba yisi go ba pali so so, ama lilti mbadl gwe a dii atl gan laki go a tulli mashkan.
11 Bo yenan ilgwe lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbi mbalan wu tullikii wu. Yekgu, lakkii ten kuzan palti hwa wul, yek lakkii ten mbokti ang ten byas wul gwe ka pali wu wi. Yek lakkii ten lilti mbadli, yek ɓanti cikii. Yek lakkii ten zat mbadli yek ka dlokii. Yek laki yek kaa lakan damti gwakan, kangwe kaa man palti wundal ga nolti gwe ndali ɗe tak pali wu. Ten gaba gan go gem kan kaa mbok ang ɗe kaa pal byas ilgon so.
12 Ka lishti gwe a lishikii tek go, malgwe pal byas wullu, sogo malgwe sa palit byas wul hwotan so. Ama ka lishtisi wo a hwikii ɗe Nya yis kangwe a kaa kumini bi wu.
13 Nu ka laki yek gahwulan ndalini nakii.
Kaal ɗa ndali gahwulami ɗe nini ɗa go, yek ma pal hwol tuk i'e ɗe ma yen kangwe Titus nama palti hwol tuk wu. Nak ɗe kaa ndallit gahwulan mas jwakan wu.
14 Ko ɗe a hwit ɗe a nama ɓot ngetl nakii mago, ai bakaa lakanni nini ka nsha so. Ama nak gwe ɗe mas wul jwe ma dlam go gem kawu, nu kan mas gaba ɓot ngetl jwe ma dlami Titus tenkii wu mago gem kan.
15 A lamti gwe Titus nima lamti gwakan wu ngusi mbaltidli i'e ɗe ta daamti ten kumti bi gwakan mas jwakan suk kangwe kaa balti nalti ɗe kanti ɗe mandaki gwakan.
16 A nama palti hwol tuki, nak ɗe ningo ndalli gahwulan ni ɗa tenkii i'e wu.

8

Balti wul na lamti ga mbadli

1 Ningo yilkeni jinan, ma lami tak yisan ilgwe alheri ga Nya laki yek mot ga man kopti jwe ni atl ga Makedoniya ju pali wu.

2 Nak ɗe sa ci ka dli i'e tumal bomti sa
mbi gaa gwasan giɓi wu. Ama yek sa pal
hwol tuki i'e hal yek palti hwol tukisi laksi
ten balti wul wonti mbalan, ko ɗe si wo
ilgon nisi ɗa so wu.
3 A yisi sa lami tas bali kangwe sa man
balti wu, ama hal yek bali kangwe man
ngetl gwasan wu. Sa bali na lamti gwasan
ba ɗe ngetli kan sa zisi so.
4 Sa ngemni ɗe tan balsi lu ne, ɗe si mago
sa bal wul tas zi-ang mbalan ji Nya jwe sa
ni a ka atl ga Yehudiya wu.
5 Yek sa bal wuli man kangwe ma dam
gwe we sa man balti wu! Yek sa nde na
balti gaa gwasan Nya Bagaa, kaal ɗa palti
nak gwisi wo yek sa balni gaa gwasan nak
gwe Nya lami wu.
6 Yek laki yek ma ngem Titus ɗe tas ci
cina na mot wul jwe kaa nama balti na
mbadl ɗe nam wu, nak ɗe tik lak zhila mot
wuli wu.
7 Kik ɗe maji cina ten wul mas. Kaa ni
cina ten ngasti ten Almasihu suk ten manti
gaɓa, suk ten yisti gem suk ka lamti ɗe ta
pali wul Nya suk ka lamti gwe kaa ni nima
palini wu. Yek laki yek ma nama lamti tak
cin cina na wundal ga balti wul na mbadl
ɗe nam gami.

8 Ngetli kan a nikii ma zati tak bali so,
ama a nikii ma mbokti ang ten kangwe
majon dlosi wu. A nak gwisi ka mbok ang
ten wundal ga lamti gwe nikii ɗa wu.
9 Kaa yis alheri ga Bagaa ganan Yesu
Almasihu, ko ɗe wul niɗɗa wu, ama yek
ta palli gaa gwas ɗe man lashi wul ten bi
gwakan. Kangwe kaa dam ɗe man wul
mal Nya tumal lashi wul gwas wu.

10 Ningo ilgwe ba hwikii go yek ɗe, a
mbun mani ɗe kume kaa pak palti ilgwe
kaa lak zhila palti ayokge wu nak ɗe kaa
bal wul a ba malgon ka zikii balti so kiik
lak gaa gwakan ten palti nak gwisi mani.
11 Ni go pakan palti ili na wundal ga
mbadl gwe ka lak zhila palti ɗa wu, pali
kangwe kaa man palti.
12 Kume mbadl balti wul nikii ɗa go, Nya
a kum tamti ga balti wul gwakan, ɗe bali
ten ndalti gwakan wu. Nya lami ɗe tak
balan wul kangwe man ngetl gwakan wu
so.

13 Ba ɗe we lamti gi kaɗe ta bal majon
wul gwe diɓal so wu a kii wo balkii wul
man diɓalti ka so. Ama mbun ɗe ta hwul
palti ilgan ndakce ni go zisi ang nak tantu
zat ang nikii ɗa wu. A kii mago gasi gwe
ilgon nikii ɗa so yek nisi ɗa wu asa zi-ang
na nu kan wok yek ke a dam ndakce.
14 Ama nak ɗe ningo wul nikii ɗa nal wu,
kaa mani balti majwe ba nisi ɗa sowu tak
zisi ang ne. Kii mago gasi gwe wuli nikii
ɗa so, yek nisi ɗa wu asa po balkii ne. Na
nu kan kaa palti wul gwakan ani ndakce.
15 Nak gwisi kan ni ga lishi ka gaɓa
Nya ɗe, <<Malgwe mo wul wonti go, wul
wontit hwo so, a malgwe mo wul njet go
nit njet hwo so.>>

Titus suk yelan jwasi

16 Ma pal hwol tuk na Nya kangwe ta
laki yek Titus lamikii zat ang nak kangwe
a lami ɗe ta pali wu.
17 Ba ɗe we ndakti kan Titus ndaki ɗe ta
li malkii kangwe ma ngemti ɗe tas li wu
kawei so, ama ti mago nit ka mbadl ɗe ta
li malki.
18 A yekgu ma shin ga yilka ganan wu
sukti malkii. Malgwe pal shin mal motgaa
ga man kopti ten dlamti gaɓa man tamti
ga Yesu wu.
19 Ban na nak gwisi wo, motgaa ga man
kopti botlti ɗe tas ngusi lat sukmi ten bi
palti wul alheri gan ɗe ma nama palti ta
shin Bagaa mbi nalti wu. Palti nak gwisi a
mbok ang ɗe ma lamikii zat ang.
20 Ai bama lami ɗe ta malgon zini byas
ilgon gaa, ten kangwe ma nama palti wul
na wul jin ɗe motgaa man kopti me na
mbadl ɗe nam wu so.
21 Lamti ganan wo yek ɗe tan pal ilgwe
ni ndakce wu na a cina ga Nya suk a cina
ga mbalan.
22 Ama nima shinti ga yilka ganan suksi,
malgwe ma yisti ɗe ti wo man zat ang
mbalan kaɗe ti wu. A nak ɗe ndali gah-
wulan nit ɗa tenkii wu yek laki yek ta
nama lamti tas mbalikii zat ang i'e ɗa.
23 Titus wo yelan palti wul gi kan ma
nama palti ilgan ten bi gwakan. Naa
yilkeni jinan jwe ni sukti go, mot ga man
kopti kaa shinsi, a ilgwe asa pali wu bal
shin ga Almasihu nalti.

24 Nuk go mbokisi ang ten lamti gwe kaa lamsi wu, ta mot ga maṇ kopti ɗe sa shinsi ju kum ilgwe kaa paḷi wu, naḳ gwisi a mbokisi ang ɗe mot ngetl gwe ma ɓo ngetl naḳii go gem kaṇ.

9

Baḷti wul ji mbalaṇ Nya

1 Ni ngetli ɗe ta lishikii gaɓa ten bi zaṭ ang mbalaṇ ji Nya so.

2 Naḳ ɗe a yis kangwe a kaa lami zaṭ ang mbalaṇ wu, a yekgu a ɓo ngetl naḳii mal maṇ baṇ Makedoniya. A dlaṃisi ɗe, <<Kii maṇ Akaya wo kaa lami ɗe taḳ balaṇ wul tun ayokge.>> Haṇ ta hwikii lamti baḷti wul gwe kaa paḷi wu, ka lak wonti kaṣi ten ngot wul jwe sa baḷti wul.

3 Yekgu aɓa po shin yilkeni jinaṇ malkii, kangwe ɓot getl gaṇaṇ naḳii ten bi baḷti wul a ni gaɓa ga bi sowu. Ama taḳ daṃaṇ na kaṇg gaa naḳ kangwe a dlaṃ ɗe kaa paḷi wu.

4 Kume a tul suk maṇ kopti jon tet Makedoniya go, ba tuli a mbikii wuzali so. Kume ma mbikii nu go nsha a cinni i'e naḳ ɗe a ɓo ngetl naḳii wu, a ba ami na ngwe kaṇ nsha a cin so ama mas sukkii.

5 Naḳ gwisi ka laki yek a ngem yilkeni jinaṇ jimi ɗe, taṣ li malkii cina ɗa ni, taṣ sak mo wul jwe kaa dlaḷli gaɓa ɗe kaa baḷi wu. Kangwe wuli ani ga mee ka lu ɗe naṃ ɗe a tul wu, paḷti naḳ gwisi a mbok ang ɗe na taṃi mbadl ka baḷi ba ɗe ngetli kaṇ zikii so.

6 Damaṇkii ɗe <<Maṇ zhin gwe ɓak wul njet go ta mbi wul njet, a maḷgwe ɓak nal go, ta mbi nal.>>

7 Ta ko wokko baḷi kangwe mbadl gwas lami wu, ba ɗe ta maḷgon baḷi na lilti mbadli sogo ngetli so. <<Nya lam maḷgwe ata baḷ wul na taṃi mbadl wu.>>

8 Nya a manikii baḷti hwa wul i'e man kangwe kaa lami wu, taḳ mbi ilgwe kaa taṃikii ɗa wu ko a gasi, kangwe kaa paḷi hwa wul mbalaṇ wu.

9 Naḳ gwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe,
<<A ta baḷ wul majwe ba wul nisi ɗa sowu
baṭa nge dani so
Ti wo baṭa zak paḷti ndakce so.>>*

10 Nya kaɗe maṇ baḷti maṇ ɓakti zhin wundaḷ gwe ata ɓak wu, a tik nit ɗe maṇ baḷti ilga nguki. Nya a baḷkii wundaḷ gwe kaa ɓak wu, ata laki a ilgwe kaa ɓak wu nali. Naḳ gwisi ka laki a baḷti wul gwakaṇ gwe a kaa paḷi na taṃi mbadl wu mbaḷikii hwa wul ga alheri.

11 Nya a baḷkii hwa wul ka mas paḷti wul gwakaṇ ko a gasi, kangwe kaa daṃ ɗe mbalaṇ maṇ baḷti wul na taṃi mbadl ko gasi wu. Naḳ gwisi ka laki a mbalaṇ paḷ hwol tuk na Nya ten baḷti wul gwakaṇ gwe kaa shinlu na nali tumalni wu.

12 Paḷi wul alheri gaṇ ɗe kaa naṃa paḷi go, zaṭ ang mbalaṇ ji Nya kaṇ tokte so, ama hal a lak mbalaṇ ten paḷti hwol tuk na Nya.

13 Tumal ilgaṃi ɗe kaa paḷi wu kaṇ kaa mboki ang maṇ kopti ten gaa gwakaṇ. A ningo sa taṣ Nya ten kangwe kaa kop gaɓa maṇ taṃti ga Almasihu wu, suk kangwe kaa baḷ wul gwakaṇ taḳ zi-ang naa mbalaṇ baḳa nge dani sowu.

14 Ningo sa ngemti Nya, asa naṃa daamti mbadl gwakaṇ i'e, ten alheri gwe man ngetl ga daamti ga mbalaṇ ɗe Nya paḷikii wu.

15 Taṇ paḷaṇ hwol tuk na Nya ten bi baḷti wul gaṇ ɗe ta baḷaṇni wu, gwe hal mbalaṇ a man gaɓa dani sowu.

10

Ngeti ten gaa ga Bulus ten bi paḷti wul gwasi

1 Ami Bulus a naṃa ngemti gwakaṇ ami ɗe asa mbe ɗe <<maṇ sauki gaa,>> ɗe ani malkii wu, ama <<maṇ ngapti mbalaṇ,>> a ɗe ani sukkii sowu. Ten bi pallaṭ gaa ɗe wule ilgon ka so suk laṣhi gaɓa ga Almasihu.

2 A naṃa ngemti gwakaṇ baḳ lakaṇni nini ta ngaɓikii so, ɗe a tul malkii wu. Naḳ ɗe gon a ngaɓi majwe sa naṃa wulti ɗe ma naṃa daamti naḳ maṇ dii atl wu.

3 Ko ɗe ma daṃti ten dii atli wu, ama baṃa paḷaṇ dlanti naḳ kangwe a maṇ dii atl paḷi wu so.

4 Naḳ ɗe wul dlanti jinaṇ wo wudaḷi ji dii atl gaṇ ka so, ama wudaḷi jwe ndaḷti ga

* **9:9 9:9** Yen Zab 112:9

Nya ni dani ju kan, na nali kan ama jek ndalli lu ji daamti ga mbadl ga mbalan ka.
5 Ma nama manti ngetl ga dlakti gaba, ma nama jekti mas ilgwe a laki a ba mbalan a yis Nya sowu, a ma nama lakti ga daamti ga ko wok ko ten damti de zhel a ta kumi bi Almasihu.
6 Ma mbuki tan matl mas majwe basa kop ilgwe Almasihu dlam sowu, de hal kaa nama kopti mas ilgwe ta dlam wu.

7 Ili nan ga wudali so ca, malgwe wuli de ti wo mbalan ga Almasihu kade ti wu, tas daamti i'e da. Tas daamti de mi mago mbalan ji Almasihu kan.
8 Ko de gon a nima bot ngetli na ndalti gwe Bagaa balni de ta nallakii wu, gwe ba de we ta lilkii ka sowu, ai a palan ilgwe a laki a nsha cin wu so.
9 Bak daman go we a nama lamti de ta lakikii banti ka dli na lishti takarda jin so.
10 Nak de naami jwakan nama wuli de <<Lishti takarda jwas wo, man dibalti kan, ata ngabi mbalan a gibi. Ama kume ta bal sukmi go ba gaba gwas a ndal so, a ba ta dlam ilgwe ni ten bi ilgon wu so.>>
11 Ta wundal ji majwisi yisi de, ilgwe a ma dlamikii de ma ni sukki wu ni kak-kak suk ilgwe ma dlamikii ka lishti ju so.

12 Wok de mi wo, yek ka laki a ma cugaa ten dli ganan ye? Sogo a ma cugaa ganan suk majwe de sa ba yen gaa gwasan go wule sa manan naa mbalan wu ye? Wudal ji maju wo asa cingal gaa gwasan na gaa gwasan asa ngusi bodlalti gaa jwasan ten de sa nda kak-kak suk yilkeni gwasan. Palti nak gwisi wo kadlan kan.
13 Mi wo ma bo ngetl ganan ta man kangwe mbun de tan pali wu so, ama ma dlal ten mbat gwe Nya zini wu, kii mago pali nu.
14 Nak de kii mago kati gon ka zhin gwe Nya balan wu, ai bama dakcan mbat gwe sa zini wu so de ma talekii dlamti gaba man tamti ten Almasihu wu.
15 A bama bo ngetl na gaa ganan man kangwe mbun de tan pali wu so, nak de bama bo ngetl na ilgwe majon ka pali wu sowu. Ama ma nama zat madl de ta ngasti ten Almasihu gwakan a ngusi mbaltidli, apaa palti wul ganan ka kii a nal i'e,
16 hal a ma dlam gaba man tamti ka lu jwe ni cina da lu gwakan wu. A bama bo ngetl na ilgwe malgon pali ka lu gwe sa palti wu so.
17 Ama nak gwe sa lishi ga Nya wu de, <<Mas malgwe lam bot ngetl na ilgon go, tas bo ngetl na Bagaa.>>
18 Ai ba malgwe ata tas gaa gwas wu kan asa kanti ten bi ilgon so, seko malgwe Nya tasti wu.

11

Bulus suk mil shinti ji botli ji lali

1 A nima ngemti gwakan de tak dlo mbadl na ami ko ta nama kadlan. Se tak dlo mbadli.
2 A nama dakalti tenkii wundal dakalti gwe a Nya pali wu. A ndalikii kos wi a kosi kade Almasihu ten de ta talakii bii malti, akaa yi de mil modli jwe sa dop gaa jwasan yek basa bo yis mani so wu.
3 Ama banti nama cit gini ten de ba de nak gwe wuci wu gilli Hauwa na botlkan gwasi yek ta lakti ten palti byas wul wu. Kii mago tas gillakii a daamti gwakan lak gil ka, a bakaa po bal gaa gwakan mas Almasihu na mbadl de nam so.
4 Ama akaa kan gaba ga majwe asa tulikii ju bale-bale, kaa kan ilgwe sa hwikii ten bi ga Yesu ko de ni kak-kak suk ilgwe ma hwikii wu. Kaa kan wundal ga shishi gwe sa dlamikii wu, ko de wundal ga shishi gwisi wo Shishi ga Nya gwe kaa kan wu ka sowu. Yek kaa bal gem na wundal ga tami gaba gwe sa tullikii wu ko de ni kak-kak suk gwe ma tulli wu.
5 A ba yeni go majwe akaa mbesi de, <<Kidi mil shinti ji botli wu,>> manan na ilgon so.
6 Gon a ba ba man dlamti gaba nak gwe sa mani wu so, ama a yis wul. Na nak gwisi kan ma mbokikii ang dani ka mas wul jwe ma pali wu.
7 Byas wul kan a palikii ya? De a dlamikii gaba man tamti yek bakaa batl ilgon so wu, de a palli gaa gi nak'eni tak mbi nalti da wu.
8 Nak wule a kan wul mal naa motgaa ji man kopti ta palikii wul na nali da.
9 De a yi sukkii go kume a ba pal lashi wullu, a damikii de dibalti so. nak de

yilkeni jinan jwe ni Makedoniya wu balan mas wul jwe a lami wu. A zikii dibalti gon gaa ka multi jwisi so, a nu kan ba ngusi palti.
10 Gem ga Almasihu de ni ka ami wu ka laki yek ka mas atl ga Akaya wo malgon mbuki tas hane bot ngetl so. Malgon mbuki tas wulan de,
11 yek laki yek a dlam nu ye? Ten de, nget kan a ngekii ya? Nya yisi de a lamkii.
12 Ama ba ngusi nget kanti wulpi gwakan, kangwe kidi mil shinti ji botli jimi a man bot ngetl de ma nama palti wul nak gwasan wu so.
13 Wudal ga ma jimi wo mil shinti ji botli ji gem ka so, ama si wo man palti wul ga shelti lal kan. Asa pali gaa gwasan nak wule si wo mil shinti ji Almasihu kade si.
14 Yii, wul cit banti ka. A wule Shedan mago ata gilli asan gwas ka, nak wule yen shinti ga cilti kade ti na.
15 Nan de wul cit banti ya de kume zhel jwas gilli asan gwasan ka, yek sa palli gaa jwasan nak wule zhel man palti wul ndakce kade si gwa? Ten pakti wo Nya a balsi batlti gwasan kangwe ndal ilgwe si pali wu.

Bomti jwe Bulus tla ten palti wul gwas wu

16 Han ta po dlamikii da, Bak daman gwa we ami wo kadlan ka so. Ama kume nak gwisi kan kaa kaman wu, to, bo katini nini kang nak gwe asa kati kan kadlan wu. Kangwe ami mago ba nak mbi ilgwe ba man bot ngetl na nali wu.
17 Wudal ga gaba bot ngetl gan de a nama dlamti ten gaa gi go, Bagaa ka wulan de ta pali so. A nama bot ngetl nak gwisi nak kadlan.
18 Ama nak de majon nama bot ngetl na gaa gwasan, kangwe a man dii atl pali wu. Ami mago han ta pali nak gwisi.
19 Ama nak de kii wo man botlkan ka wu, yek kaa dlo mbadl na kadlan.
20 Kume mbalan lakkii ten palti wul nak wule zhel gwasan wu akaa dlo mbadl na nu, sogo kume sa kamikii wul ka na ndalti wu, sogo kume sa tekii gazi hal yek sa dam de bagaa gwakan yek sa bekii kalkang wu.
21 Ami wo ni de wul nsha kan nini nak de mi wo ma man palti nak gwisi sowu!

Ama kume ndali gahwulan ni malgon da yek ta ba bo nget na ilgon wu, ami mago a pali nak gwisi. Ade go ani ma gaba nak kadlan.
22 A si wo maji Ibirahim ka? Ami mago nu kan. Si wo man Yisiraila ka? Ami mago nu kan. Si wo mil ji Ibirahim ka? Ami mago nu kan.
23 Si wo mbalan jwe asa pali Almasihu wul wu ka? A mansi na ndat nak gwisi. Ani ma gaba nak wule gaa ka gili ka! Ai a dlokamankii nini ten palti wul ga Almasihu mansi. Mbalan le ka asami wonti yek a tla boti asami wonti yek a teka hasari jwe a man tlot gi wu wonti.
24 Asami de namtan a man Roma nama bot gi de 39 (kutl de mekan na de topsi).
25 Man Roma bo na tlemndi asami de mekan, yek a tla lakti na ye asami de nam, asami de mekan a jirgi ze nama tatlti ka ani gibi, a mul ten gaa bal ze yek a nda cin dani yek sa yillan da gibi ka.
26 Ten lat danka jwe a pali wu, a te ka duu bomti ji kidi ze, a te ka bomti a ang da mukal tlot tantu ka, a te ka bomti a ang ga yilkeni jini man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka so wu. A te ka bomti ka kidi ban, yek a te ka bomti ka me, a te ka bomti ten gaa bal ze. Yek a po te ka bomti a ang da majwe asa shel lal de si wo man kopti kade si wu.
27 A pal wul yek a ci ka dli i'e, a ngusi multi kaami, a kuzan suk kalkaze nama tlot gini. A asami wonti a ba ilga nguki ni da so. Yetal tloni asami wonti, a ba lukal gwe ba lak wu ni da so.
28 Kaal da wul jimi wo, a zi mbadl gi ten palti wul motgaa ga man kopti ko gasi.
29 Kume mali gon ndal sowu, a kumi wule amik ndal so. A kume sa laki yek malgon pal byas wul wu, a nda mbadl i'e.
30 Ama kume ba bo ngetl na ilgon go, ba bo ngetl na wul jwe a mbok ang ten lashi ndalti gi wu.
31 Nya de Aba ga Bagaa ga Yesu Almasihu wu yisi de lal kan a sheli so. Nalti wo gwas kan gin ten gin.
32 De a yi ka ban Demaskus wu, gobna gwe ni atl da Aritas guu wu laki yek sa ngusi batti dlabii bami kangwe sa man dopti gi wu.

33 Ama yek sa yillan ɗaka bami ka, yek sa shitan sut atli ka gaɗa tu ka shu windo ga bal sambal ga bami. Yek a aɓi ti.

12

Wul jwe Yesu ɓuli Bulus gwel yek ta yeni wu

1 Ko ɗe ba ɓot ngetl a mbali mbalan ilgon dani sowu, ama ngetli kan ta ɓo ngetli. Ningo ba njel gaba ten wul jwe Bagaa mboki ang dani wu, wule tlunkat ka! Wule gwel gi kan ta ɓuli yek a yen wul jwe ni ji hwudali wu.

2 A yis malgon gwe sa kanti to nya na mekan kawu tumal ndalti ga Almasihu gin ɗe kutl cet wupsi jwe nda kaal lu. Ta nan na dli ga mbalan ma ko ta nan na nali so nwa go yek o a yisi so, Nya ka yisi na ngusi.

3 A yisi malgwisi wo sa kanti to nya na mekan ka kam. Ta nan na dli ga mbalan ma, ko na dli ga mbalan kan ta ni so nwa? Go Nya na ngus ka yisi.

4 Yek sa hwit gaba ten wul jwe ni to nya kawu, yek ta kum gaba ten wul jon jwe a man dlamti sowu, wundal wul jwe yen ga mbalan a man dlamti sowu.

5 Ba ɓo ngetl na malgwisi, ama ba ɓo ngetl na gaa gi so. Kume ba ngetl na gaa gi ma go, seko ta ɓo ngetl na lashi ndalti gi ni.

6 Kume a wuli ɗe ta ɓot ngetl na gaa gi ma wu, ba ni ɗe kadlan so, nak ɗe ilgwe ba dlam go gem kawu. Ama ba ɓo ngetl na ilgon so, nak ɗe ba a lami ɗe ta malgon kaman man kangwe ta yenan wu suk man ilgwe ta kumi a malan wu so.

7 Ten ɗe ba lak ɓo ngetl na kiɗi wul ji hwudali jwe sa ɓuli gwel yek a yeni wu. yek sa zi cwo gon gwe dami nak iil ka dli gi wu. Yek illi dan nak wule Sheɗan ka shin yen shinti gwasi tas nolanni, kangwe ba po ɓo ngetl na gaa gi sowu.

8 A ngem Bagaa ɗe tas kaami ilgami ka asami ɗe mekan.

9 Am yek ta wulan ɗe, <<Alheri gi kumki wi, tumal lashi ndalti gwakan a mbalan yen bal ndalti gini.>> Nuk laki ami wo na hwol tuk kan ba ɓo ngetl na lashi ndalti ga dli gini, kangwe ndalti ga Almasihu Yesu a dlal tenan wu.

10 Yek laki yek a lam lashi ndalti ga dli gini suk byalti gwe a tla wu, suk citi ka dli gwe a ci wu suk cit-dlelngapcan gwe asa ci wu, suk bomti gwe a tla wu. Nak ɗe kume ɗe dli gi ndal sowu yek ɗe sa'i gwe a dli ndali wu.

Motgaa man kopti ji ban Korinti lak Bulus ten hwottidli

11 A palli gaa gi ɗe kadlan, ama kik lakan ten palti nu. Kii co mbunan ɗe tak tasanni nini nak ɗe, <<Kiɗi mil shinti ji botli jimi,>> manan na ilgon so, ko ɗe ani ten bi ilgon sowu.

12 Wul jwe a mbok ang ɗe mbalan wo yen shinti ga botli ka go yek palti wul cit ɓanti suk wul jwe a mbok ang dani wu, suk palti wul jwe ba mbalan ɓo ku na yenti so wu. A pal wul malkii na dlot mbadli, wul cit ɓanti jimi ka mbok ang ɗe ami wo yen shinti ga botli ga gem kan.

13 Ilgon nan ɗa gwe a naa motgaa ga man kopti pali gwe bakaa pali dani so gwa? Ko lakti ɗe a laki a bakaa zi-ang na wulpi gwakan sowu kan na! To dlo mbadl na ami tak taasini nini byas palti gami ka.

14 Ningo a mo gaɗa gi paki wi, ba suk yenkii asami na mekan. Ba zikii diɓalti gon gaa so, nak ɗe kii kan a lamkii ba ɗe we wulpi gwakan sowu. Ai ba mbunan ɗe ta man zat zi mil jwasan diɓalti gaa so, ama ta man zat kan diɓalti ga mil jwasan.

15 Ba kum tamti ga tlot mas ilgwe ni ɗa wu hal suk gaa gi tenkii pak. Kume a lamkii i'e nugo, kii wo njet kaa laman ɗa?

16 Kaa ndaki ɗe nak gwisi kan, a damikii ɗe diɓalti gaa so. Ama gon a jon jwakan wule a tlekii ɓotlkan ka yek a shelkii.

17 Ko a tekii gazi tumal majwe a shinsi malkii wu?

18 A ngem Titus ɗe tas li malkii yek a lak yilka man kopti gon tas li sukti. Titus tekii gazi so, ko ta tekii gazi? Na ami na tisi wo lamti ganan wo wul ɗe nam ka sa? A ba tantu ɗe nam kan ma nama kopti sa?

19 Tek go kaa ba yeni go nak wule yillat gaa ganan kan ma nama lamti tan yilli gaa ganan ɗa ang gwakan ka? Nya ka yenni wu, ilgwe ma nama dlamti go gem kan na shin ga Almasihu. Yelan ji lami jini,

mas ilgwe ma pali go ten de tan ndallikii gahwulan kan.
20 Nak de banti nama cit gini ten de gon
a tuli, a ba ba mbikii ten damti kangwe
a lami de tak daman wu so, a kii mago a
kaa mo suk ami nak kangwe bakaa lami
de ta ni nu sowu. Banti nama cit gi de,
gon a mbi wulti yali-yali, suk dakalti suk
kaa mbadli suk lamti gaa, suk lilti shin
ga yilkeni jwakan ka, suk wulti yilkeni
jwakan suk bal gaa suk tlilti dlanti ka dlo
gwakan.
21 Banti nama cit gini, de gon a kume a
tul malkii wugo a Nya laki a pal de nak'eni
a cina gwakan. Banti nama cit gi de ba
mbadl lil na mbalan wonti ka kii jwe sa
pita balti byas wul tek wu, ama basa ci
atl gaa tas zak palti byas wuli so wu. Jon
jwakan bo zak palti wul man daskan so,
kaa yima lamti pat palan suk lamti kumti
tamti wudali ga majwe ba nsha nisi gwel
sowu.

13

Pakti dalti kang ga Bulus

1 Tulti gan de ba tul malkii wu kade
asami na mekan. A nak gwe gaba ga Nya
dlam wu de, <<Ten gaba ga mbalan de lop
sogo de mekan kan asa dlalli mas gaba
wu.>>
2 A dalikii kang aa yi malkii asami na
lop, A nin de a ni da so ma wu aba po
dlam gaba dani da. A ba pallan wuco ba
zakan majwe pal byas wul tek wu sogo
naa mbalan so,
3 nak de kaa nama lamti tak yisi de ko
Almasihu ka nama gaba tumalan wu. Kaa
yisi nak gwisi nak de ti wo man lashi ndalti
kan ka dlo gwakan sowu, ama ta mbok
ang ten ndalti gwas ka kii.
4 Ko de sa tlot ten gudal yencin ka lashi
ndalti gwas wu ama ta pal kaami tumal
ndalti ga Nya. Ko de mi wo man lashi
ndalti kan ka ti wu ama mas na nu, mbadl
nini da tumalti na ndalti ga Nya ten bi palti
wul gwe ma nama palti ka kii wu.
5 Cingalan gaa gwakan tak yisi da, ko
kaa namma kopti ga Yesu Almasihu na
gem. Ngusi cingalan gaa gwakan Kaa
yisi de Almasihu ni ka mbadl jwakan sa?
Kume kaa yisi sogo to kaa nda wi ten
cingaltisi wi.
6 A zi mbadl gi de, kaa yisi de ma bo nda
ka cingaltisi so.
7 Ningo ma nama ngemti ga Nya de bak
palan byas ilgon so. Ba de we ma nama
lamti tan pallan gaa ganan nak wule mik
cin ban wi so, ama ma nama lamti tak
palan ilgwe ni ndakce wu, ko de mbalan
aba yeni go nak wule nak kan kamanni
gaa wu.
8 Mi wo ma pal ilgwe a nge gem wu so,
ama ma kop kaal ga gem.
9 A ma pal hwol tuki kume ma ndal so
wu, ama kii wo ndalti nikii da. Ma nama
ngemti ga Nya tas laki tak njikamanni.
10 Yek laki yek a lishikii wul jimi aba ni
sukkii so, ten de kume a tullu wugo ba
dami ngetli de ta pal wul na ndalti gwe
Bagaa balan wu ta ngabikii so. Nak de
ndalti ga Bagaa wo ndalti kinti kan ba de
ga jekti ka ka so.

Gaba pallat bi

11 Ningo ilgwe ba gaba ka kaali dani go
yek de, yilkeni jini, se gasi gon gwakan!
Dlokamankii tak njikamanni. Kuman il-
gwe a nama ngemti gwakan de tak pali
wu, ndalli gahwulan yilkeni jwakan, ta
daamti gwakan ni de nam akaa dam na
tamti suk yilkeni jwakan. Palti nak gwisi
ka laki a Nya de a ta lam mbalan ata balsi
tami damti wu a dam sukkii.
12 Gabe yilkeni jwakan, njukan bi ten
gaskan gwasan ka lamti na hwa mbadli.
13 Mbalan ji Nya nima gabet gwakan da
mas jwasan.
14 Han ta alheri ga Bagaa Yesu Almasihu,
suk lamti ga Nya, suk damti tamti ga
Shishi dam sukkii mas jwakan.

Maɲ Galatiya

Gaɓeti

1 Lishtisi wo tet malaɲ kaɲ ni, Ami Bulus
yen shinti ga botli ga Yesu Almasihu, gwe
ba mbalaɲ ka botlaɲ sowu. Ama Yesu
Almasihu suk Nya Buka gwe palli Yesui
kaami wu ka botlaɲni.
2 Mas yilkeni jinaɲ maɲ kopti ɗe saɲi suk
ami wu,
Ka nima gaɓet ga mot gaa ga maɲ kopti
jwe saɲi Galatiya wu.
3 Haɲ ta alheri suk multi mbadl sut
mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu
Almasihu daɲ ɗe gwakaɲ,
4 Almasihu Yesu ka baɭ gaa gaa gwas ten
bi byas wul gaɲaɲ ten ɗe taṣ kisaɲni ɗaka
byas daɲti ga dii atl gaɲ ka. Ta paɭi naɭ
gwisi kaɲ Nya Aba lami ɗe ta pi wu.
5 Haɲ ta nalti daɲ ɗe gwasi gin ten gin.
Amin.

Gaɓa maɲ taɲti gon ni ɗa so seko gaɲ

6 Ilgwe kaa naɲa paɭti go nima cit ɓanti
i'e. Nja-nja a duk go yek kaa ɓa zak Nya
ɗe ta mbekii ɗe taɭ daɲaɲ ka alheri ga
Almasihu wu, yek hal kaa ɓa lam kanti
pyal gaɓa gon, gwe ni kak-kak suk taɲi
gaɓe wu.
7 Ai ba zobsi taɲi gaɓa gon po yi ɗa ka
kaal ga taɲi gaɓa gaɲi so. Gem majon ni
ɗa, majwe sa naɲa lamti taṣ gillikii gaa ka,
taṣ man zhimbaɭti gwakaɲ ten bi gem gwe
ni ka taɲi gaɓa ga Almasihu wu ɗa.
8 Ama amik ka hwikii ge, kume gon
gaɲaɲ, sogo yen shinti ga Nya ka tuli yek
ta dlaɲikii zobsi gaɓa gon, gwe ni kak-kak
suk taɲi gaɓa gaɲ ɗe ma dlaɲikii wugo ta
Nya paɭi maɭi bi gaa.
9 Naɭ gwe ma dlaɲikii tet wu, a po
kaɓikii dlaɲti wi ɗa ɗe, kume maɭgon
dlaɲikii zobsi gaɓa gon gwe ni kak-kak
suk taɲi gaɓa gwe kaa kan wugo, ta Nya
paɭi bi gaa maɭi.
10 Gaɓa gaɲ ɗe a dlaɲ go, ten ɗe ta
mbalaɲ kan ilgwe a dlaɲ wu ka? wowo,
a dlaɲ naɭ gwisi kaɲ ten ɗe ta Nya kan
ilgwe a naɲa paɭi wu. Kaa daɲaɲ gwa
we mbalaɲ kaɲ ba naɲa lamti ɗe ta paɭisi
ilgwe sa lami wu nwa? Wowo, ai mbalaɲ
kaɲ ba lami ɗe ta paɭisi ilgwe sa lami wugo
ba naɲ ɗe zhel ga Yesu so.

Nya mbe Bulus taṣ daɲ ɗe yen shinti ga botli

11 Yilkeni jini, mani suk modli a naɲa
lamti taɭk yisi ɗe, gaɓa maɲ taɲti gaɲ ɗe a
nikii ma dlaɲti go tet mal mbalaɲ kaɲ yil
so.
12 Tet mal mbalaɲ kaɲ a mbi so, a ba
maɭgon ka mboki ang dani so. Ama tumal
ɓulti gwel gwe Yesu paɭi wu kaɲ a mbi.
13 Kaa kum kangwe ani, ɗe a yi ma kopti
Nya naɭk gwe a maɲ Yehuda paɭi wu. Ka
sa'isi wo, a dlaɭ gal ten lakti ga motgaa ga
maɲ kopti ka bomti i'e, ten ɗe ta tlosi ka
ɗa.
14 Kaa yisi ɗe a ndaɭ ka kopti Nya naɭk
gwe a maɲ Yehuda paɭi man daka jini. A
dakaɭ mansi ten bi paɭti wul naɭk gwe aba
jinaɲ ku na paɭti wu.
15 Ama Nya botlaɲni a yi ka tuk ga ana
gini yek ta mbeni tumal alheri gwasi naɭk
kangwe ta lami wu,
16 ten ɗe taṣ mbok ang ten Yen gwas
Yesu tumaɭaɲni, a ta dlaɲi gaɓa maɲ taɲti
majwe ba maɲ Yehuda ka sowu. Ama ɗe ta
paɭi naɭk gwisi go, yek ba gaɓa suk maɭgon
a dani so,
17 a ba a li Wurshelima mal majwe sik ɗe
mil shinti ji botli yek pa ami wu so. Ama
yek a tlinya yek a li ka atl ga maɲ Arabiya,
yek paa a pal tet ka baɲ Demaskus.
18 Kaal ɗa gin ɗe mekan, yek a to Wur-
shelima ta yen Kepas, maɭgwe asa mbet
Siman Biturus wu, yek a mul ɗe kutl cet
namtan malti.
19 A yen naa mil shinti ji botlisi so,
Yakubu yilka ga Bagaa kaɲ a yenti.
20 Ilgaɲ ɗe a nikii ma lishti go gem kaɲ,
lal ka so dlo gi suk Nya.
21 Kaal ɗa naɭk gwisi wo yek a li ka atl ga
Siriya suk Silisiya.
22 Ama motgaa ji maɲ kopti jwe sa ni ten
kaṭ atl ga Yehudiya jo sa ɓo yenaɲni gwel
suk gwel so.
23 Ama sa kum gaɓa ɗe, <<Maɭgwe ata
lakaɲni ka bomti tek wu yek gu ta ɓa dlaɲi
gaɓa mbalaɲ ten bi ngaṣti gwe ta ngwe ɗe
taṣ taasi kawu!>>
24 Yek sa baɭ Nya nalti ten bi gini.

2

Bulus mbi kantidli mal naa mil shinti ji botli

1 Kaal ɗaˌ gin ɗe kutl cet wupsi, yek a pal
to baŋ Wurshelima ka suk Barnabas suk
Titus.
2 A to kaḷi ten ɗe Nya ɓuli gwel yek
taˌ mboki ang ɗe ta to. De a mbuki kaḷi
wu yek a moo suk bacina ji motgaa ji
maŋ kopti, yek a mbesi te malkaṃi ka yek
a hwisi kangwe a dlaṃi majwe baˌ maŋ
Yehuda kaˌ sowu gaɓa maŋ taṃti. A paḷi
naḵ gwisi kaŋ ten ɗe baˌ ilgwe a paḷi wu
suk ilgwe a nima paḷti wu daṃ ten koo lu
so.
3 Ama ko taˌ Titus ɗe maˌ naṃa laṭ sukti
wu mago maḷgon zit ngetli ɗe taṣ saḷti so,
ko ɗe ti wo maŋ Yehuda kaˌ sowu.
4 Bi saḷti gaŋ go tet mal mbalaŋ jwe asaˌ
shel lal ɗe si wo yilkeni jinaŋ kaɗe si wu
kaŋ yili, majwe saˌ te tet malaŋni mukli
wu. A ilgwe laki yek sa te tet go yek ɗe taṣ
lil daṃti mbit gaa gwe maˌ mbi kaˌ kopti gaˌ
Almasihu Yesu wu ka. Lamti gwasaŋ wo
taṣ pallaŋi ɗe zhel,
5 ama baṃaˌ baḷsi lu so ko njaa, ten ɗe taˌ
gem gaˌ gaɓa maŋ taṃti daṃ sukkii.

6 Ama maˌ jimi ɗe a mbalaŋ kansi ɗe, si
wo kiɗi mbalaŋ kaẉu mbaḷ ilgon ten ilgwe
a naṃa mbokti ang dani wu so. Kaˌ yenti
gi wo, ko taˌ nik saˌ ni gwi mas ɗe naṃ kaŋ.
Ai baˌ Nya lamaŋ maḷgon man gon so.
7 Ama saˌ yen dlaṃti gaɓa maŋ taṃti gwe
Nya baḷaŋ ɗe taˌ paḷi maŋ laṣhi saḷti, majwe
baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, naḵ gwe taˌ baḷ
Biturus ɗe taṣ paḷi maŋ Yehuda wu.
8 Ai Nya ɗe taˌ shin Biturus mal maŋ
Yehuda taṣ daṃ ɗe yen shinti gaˌ botli
malsi wu, tik shinaŋ mal majwe baˌ maŋ
Yehuda kaˌ sowu ta daṃ ɗe yen shinti gaˌ
botli malsi.
9 Yenti alheri gwe Nya paḷi wu kaˌ
laki yek Yakubu, suk Kepas, suk Yohana
kamaŋ naˌ ang ɗe lop, saˌ kamaŋ suk
Barnabas naˌ mbadl ɗe naṃ naḵ ɗe sik ɗe
bacina ji motgaa ji maŋ kopti gaˌ Yesu wu.
Yek maˌ dlaḷli gaɓa suksi, ɗe mi wo ma li
mal majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, a si
wo sa li mal maŋ Yehuda.
10 Yek damini ɗe baˌ majwe baˌ ilgon nisi
ɗaˌ sowu lakini mik kaŋg so, a gwisi kaɗe
ilgwe a naṃa lamti paḷti i'e wu.

Bulus maṭl Biturus

11 De Biturus tul Antakiya wu, yek a
matlti gwel suk gwel naḵ ɗe mas mbalaŋ
yisi ɗe ilgwe taˌ paḷi go baˌ mbun sowu.
12 Tek go a Biturus nguk wul suk majwe
baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu. Ama yek ɗe
Yakubu shin majon te Antakiya kaˌ wu, yek
taˌ yilli gaa gwas ka yek taˌ daṃ a malkaṃi.
Ten ɗe taˌ nima ɓanti majwe saˌ nima lamti
ɗe taˌ saḷ majwe baˌ maŋ Yehuda kaɗe si
sowu.
13 Yek naa maŋ Yehuda maŋ kopti jwe saˌ
ni suk mi wu kopti kaˌ paḷti riya gwasi, hal
Barnabas mago saˌ kanti giɓi.
14 Ama yek a yeni ɗe ilgwe saˌ paḷi go
saˌ paḷ gem naḵ kangwe ni kaˌ gaɓa maŋ
taṃti wu sowu, yek a wul Biturus te kaˌ
mbalaŋ kaɗe, <<Ki wo maŋ Yehuda kaɗe
ki, ama yek kaˌ naṃa paḷti wul naḵ maḷgwe
baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu. Daˌ ni kaŋ ka zi
majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ so paḷti wul gaˌ
maŋ Yehuda gwi?>>
15 <<Gem kaŋ mi wo ɗe maŋ Yehuda kaŋ
saˌ zaŋni, mi wo baˌ maŋ paḷti byas wul
kaˌ so, ami wo baˌ naḵ majwe ɗe baˌ maŋ
Yehuda kaɗe si sowu kaŋ maŋaŋ so.
16 Mas naˌ naḵ gwisi, maˌ yisi ɗe Nya a
taasi maḷgon byas wul gwas ka ten ɗe maḷi
kop mbaṭ gaɓa gaˌ Musa so, ama sa taasi
mbalaŋ byas wul gwas ka tumal ngaṣti
ten Yesu Almasihu. Ten naḵ gwisi kaŋ,
mi maŋ Yehuda mago tu ten ngaṣti ten
Yesu Almasihu kaŋ maˌ mbi taasti byas
wul gaŋaŋ ka tumal kopti mbaṭ gaɓa gaˌ
Musa kaˌ so, ten ɗe tumal kopti mbaṭti wo
maḷgon a mbi taasti byas wul gwas kaˌ so.
17 <<Kume mi maŋ Yehuda mago se maˌ
ngaṣaŋni ten Almasihu a paa Nya taasi ni
byas wul gaŋaŋ kaˌ go, mi mago maŋ byas
kaŋ. To, naḵ gwisi naṃa mbokti ang ɗe
Yesu nima pit kaal paḷti byas wul la? Ko
njaa, naḵ gwisi kaˌ so!
18 Ama kume ɗe hal a po kin ilgwe a jek
kaẉu go, a daŋ ɗe maŋ paḷti ilgwe mbaṭ
gaɓa dlaṃ ɗe baˌ paḷi sowu wi.
19 Naḵ ɗe ami wo hwuuni kaŋ ani tu ten
kopti mbaṭ gaɓa gaˌ Musa, naḵ ɗe mbaṭi tlo
ka ten ɗe ta daṃ naˌ mbadl mal Nya wu.

20 Sa ɓakaŋ ka ten gudal yencin suk Almasihu. Ni go amik naŋma daŋmti so Almasihu ka nima daŋmti ka ami. Daŋmti gi ka dli gaŋ wo, a naŋma daŋmti ngaṣti kaŋ ten Yen ga Nya, ti ɗe ta lamaŋnni yek ta baḷ mbadl gwas ten bi gi wu.
21 Ami a palli alheri ga Nya ten koo lu so, ɗe kume mbalaŋ a mbi daŋmti ndakce mal Nya tumal kopti mbaṭ gaɓa ga Musa go, gwisi naŋma mbokti ang ɗe maṣhkaŋ ga Almasihu wo ten koo lu kaŋ ni.>>

3

Ngaṣti ten Nya suk mbaṭ gaɓa ga Musa.

1 Kii maŋ Galatiya kaḍlaŋ, wok tla gaa gwakaŋ nu wo? Ale, ten dii kaŋ a dlaŋmikii bi ɓakti ga Yesu ka ten gudal yencin naḷ!
2 Ta ɓo ngemkii, tumal kopti mbaṭ gaɓa ga musa kaŋ ka mbi Shishi ga Nya ma, ko tumal baḷti gem na gaɓa gwe kaa kumi wu?
3 Kii wo kaḍlaŋ ka le? Kaa nde ka Shishi yek kaa ɓa paki ka dli ya?
4 Ase mas bomti jwe ka tla go ten koo lu kaŋ kaa tla a, naḳ gwisi wo maŋ paṭ ka nwa?
5 Nya baḷkii Shishi gwasi yek ta paḷ wul cit ɓanti wonti ka dlo gwakaŋ ten ɗe kaa naŋma kopti mbaṭ gaɓa ga Musa nwa? Ko ten ɗe kaa baḷ gem na taŋmi gaɓa gwe kaa kumi ten Almasihu wu?
6 Ɓo daamaŋkii ten daŋmti ga Ibirahim la naḷ! Ni ga lishi ɗe, <<Ta ngaṣti ten Nya, yek Nyami dlaŋmti ka maŋ paḷti wul ndakce.>>
7 Kume naḳ gwisi kawu, se taḳ yisi ɗe majwe ngaṣsi ten Yesu go sik ɗe mil ji Ibirahim.
8 Tek go gaɓa ga Nya mbok ang ɗe, majwe ba maŋ Yehuda ka sowu a daŋm ɗe majwe byas wul nisi gaa sowu tu ten ngaṣti ten Yesu, naḳ ɗe tun tek go sa hwi Ibirahim taŋmi gaɓe ɗe, <<Mas mbalaŋ a mbi albarka tumalki wu.>>
9 Ten naḳ gwisi kaŋ mas majwe ngaṣsi ten Yesu wu a mbi albarka suk Ibirahimi maŋ ngaṣti.
10 Naḳ ɗe sa paḷi bigaa mas majwe ngaṣsi ten mbaṭ gaɓa ga Musa ɗe taṣ mbi kantidli mal Nya wu. Sa lishi naḳ gwisi ɗe, <<Maŋ bi gaa kaɗe maḷgwe baṭa kop mas wul jwe sa lishi ka mbaṭ ga gaɓa Musa sowu.>>
11 Gaɓa wo ni ga hwudaḷi so, ɗe maḷgon a daŋm ɗe maŋ laṣhi byas wul gaa mal Nya tumal kopti mbaṭi so, naḳ ɗe sa lishi ɗe, <<Maŋ paḷti wul ndakce a paḷ daŋmti gwasi tumal ngaṣti ten Nya.>>
12 Mbaṭi wo tu ten ngaṣti kaŋ tul so, naḳ ɗe sa lishi ɗe, <<Maḷgwe kop mas wul jwe mbaṭi dlaŋm wugo ta daŋm tumal mbaṭi wu.>>
13 Almasihu yillaŋni tet ɗaḳa bigaa gwe mbaṭ gaɓa paḷini wu ka, ten ɗe sa pallaṭ ɗe wul bigaa ten bi gaŋnaŋ, nak gwe ni ga lishi ɗe, <<Maŋ bigaa kaɗe mas maḷgwe sa ɓakti ka ten gudaḷ yencin wu.>>
14 Almasihu Yesu kisaŋni ten ɗe ta albarka gwe sa laki Ibirahim wu daŋm ɗe ga majwe ba maŋ Yehuda ka sowu pak, gwisi ka laki yek ma mbi Shishi ga Nya ɗe sa paḷ alkawol gwas tumal ngaṣti gaŋnaŋ.

Naṭ kak-kak ga mbaṭ gaɓa suk alkawoli

15 Yilkeni jini, haŋta ɓo cingaḷikii ten ilgaŋ ɗe kaa yisi wu, naḳ kangwe ɗe hal mbalaŋ ɗe lop dlaḷli gaɓa ka dlo gwasaŋ yek sa lak ang dani wugo, ba maḷgon a man ɓaṭlti ka so a ba maḷgon a man mbaḷti ilgon dani sowu naḳ gwisi kaŋ ni ten gaɓa gaŋ.
16 Naḳ gwisi kaŋ ni pak, Nya dlaḷli gaɓa ka dlo gwas suk Ibirahim suk yen gwasi. Lishti gaɓa ga Nya wule, <<suk mil,>> so, kangwe ɗe ma damaŋnni ɗe mili wo sa wonti wu sowu. Ama gaɓa wo sa lishi ɗe, <<suk yen gwa,>>* gwe yek ɗe mbalaŋ ɗe naŋm, a tik ɗe Almasihu wu.
17 Ilgwe a naŋma dlaŋmti go yek ɗe, Nya dlaḷli gaɓa ka dlo gwas suk Ibirahim. Ten naḳ gwisi kaŋ mbaṭ gaɓa gwe sa tuli gin 430 ka kaali wu a palli dlaḷlaṭ gaɓe ten koo lu so.
18 De kume mbalaŋ a mbi albarka ga Nya tumal kopti mbaṭi go, ai ta mbi tumal alkawol ga dlaḷlaṭ gaɓe so. Ama Nya ka alheri gwasi, yek ta laki Ibirahim albarka ten bi alkawoli.
19 Kume naḳ gwisi kawu, yek ɗe laki yek sa baḷ mbaṭ gaɓa ga Musa ye? Ilgwe laki yek sa mbaḷ mbaṭi dani go yek ɗe taṣ yillini byas wul jinaŋ ten dii kaŋ. Sa tulli mbaṭi ta

* **3:16 3:16** Yen L. Z. 12:7: L. Z. 24:7

mbalaŋ paḷ wul ɗa kaŋ se sa'i gwe Yen gaˌ Ibirahimi tul wu, naḳ ɗe ten bi gwas kaŋ saˌ paḷ alkawoli wu. Mil shinti ji Nya kaˌ tulli mbaṭi tumal maḷgwe ataˌ dlaḷ kaˌ dlo gaˌ mbalaŋ suk Nya wu.
20 Asaˌ ngo maŋ dlaḷti kaˌ dlo kume gaɓa ni kaˌ dlo gaˌ mbalaŋ ɗe lop wu, ama Nya wo ti wo ɗe naˌm kaŋ.

Ilgwe laki yek saˌ tulli mbaṭ gaɓa wu

21 Ɓohwe gaɓa gaˌmi nima dlaˌmti ɗe we mbaṭ gaɓe wo baˌ a mo suk alkawol gaˌ Nya sa? Hwowo ko njaa! Ɗe kume saˌ tullaŋ mbaṭ gaɓa maŋ baḷti mbadl go, ai mbalaŋ a mbi daˌmti paḷti wul ndakce mal Nya tumal kopti gaˌ mbaṭ gwisi.
22 Ama saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya ɗe mas dii atl wo zhel gaˌ paḷti byas wul kaŋ, Nya paḷi naḳ gwisi kaŋ ten ɗe taṣ baḷ majwe ngaṣsi ten Almasihu Yesu ilgwe taˌ paḷ alkawol ɗe ta baḷi tumal ngaṣti ten Almasihu Yesu wu.
23 Ɗe ngaṣti ɓo tul sowu, mbaṭi leni ka naḳ majwe saˌ lesi kaẉu, ma manaŋ yilti kaˌ so se ngaṣti tuli.
24 Naḳ gwisi naˌma mbokti ang ɗe saˌ lakaˌnni kaˌ ang gaˌ mbaṭi ten ɗe taˌ taḷani mal Almasihu, amaˌ ngaṣti kaˌ laki yek baˌ byas wul ni ni gaa mal Nya so.
25 Naḳ ninge ɗe ngaṣti tullu, maˌ po yi gaz gaˌ mbaṭ gaɓa gaˌ Musa so.
26 Ten naḳ gwisi kaŋ, mas jwakaŋ wo mil ji Nya kaŋ tu ten ngaṣti ten Almasihu Yesu,
27 naḳ ɗe mas jwakaŋ wo saˌ paḷikii baptisma kaˌ Almasihu wu, gwisi mbok ang ɗe kaa̱ kan paṭ gaˌ Almasihu ɗe paṭ gwakaŋ wi.
28 Ten naḳ gwisi kaŋ, kaa̱ po yi kak-kak so, maŋ Yehuda, sogo majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu, zhel sogo majwe baˌ zhel kaˌ sowu, mani sogo modli. Ten ɗe mas jwakaŋ ɗe naˌm kaŋ kaa̱ ni mal Almasihu.
29 Kume kii wo mbalaŋ ji Almasihu kaˌ wu, to kii wo mil ji Ibirahim kaŋ, a kik ɗe majwe a ci gado gaˌ Nya naḳ gwe taˌ paḷ alkawol wu.

4

1 Ilgwe a naˌma dlaˌmti go yek ɗe, kume hal maŋ cit gado yi ɗe yen mbalaŋ go taˌ ɓo man zhel na ilgon so, ko ɗe mas wul ji maŋ zaṭ gwas aya daˌm ɗe gwas wu.
2 Kaˌ sa'i gwe ɗe taˌ yi nak'eni go, yeni yi kaˌ ang gaˌ maŋ ketaḷti jwasi suk majwe saˌ nit ma zaṭ gwel ten wul, hal se cin gwe aba gwas zi wu tuli.
3 Naḳ gwisi kaŋ maŋaˌnni kaˌ sa'i gwe tantu gaˌ Yesu Almasihu ɓo tul so wu, kaˌ sa'i gwisi wo maˌ daˌmaŋ naḳ mil mbalaŋ, maˌ daˌmaŋ ɗe zhel ji maŋ iko jwe sik ɗe guu ji dii atl ge wu.
4 Ama ɗe sa'isi njikaŋ wugo, yek Nya shin yen gwas suɗi gwe kili mbalaŋ naˌ ngus kaˌ zaṭ wu, ama taˌ zaṭ kaˌ sa'i gwe saˌ yima kopti mbaṭi wu,
5 taṣ ɓatl wul ten majwe saˌ ni gaz mbaṭi wu, ataˌ pallaṣi ɗe mil ji Nya.
6 Nak ɗe kaa̱ ɓal ɗe maˌ ɓalaŋ ɗe mil jwas go, yek taˌ shin Shishi gaˌ Yen gwas sut kaˌ mbadl gaŋaŋ, gwe a mbe Nya ɗe, <<Abba,* Aba>> wu.
7 Ten naḳ gwisi kaŋ, ningo ki wo zhel kaˌ po yi so, ki wo yen gwas kaŋ. A naḳ ɗe ki wo yen gwas kaẉu, Nya pallaḳ ɗe maŋ cit gado gwas wi pak.

Bi gaˌ maŋ Galatiya hwot Bulus

8 Tek wu ɗe baˌkaa̱ ɓo yis Nya sowu, akaa̱ ngusi atl wul jwe a mbalaŋ ngusisi atli, jwe ɗe baṣaˌ ni ten bi ilgon sowu.
9 Ama nin ɗe kaa̱ yis Nya wu, sogo nin ɗe Nya yiskii wu, ɗaˌni kaŋ kaa kop iko jwe sik ɗe guu ji dii atl gee ɗe baṣaˌ ndaḷ sowu gwi? Yek laki yek kaa̱ naˌma lamti taḳ ɓo palaŋ ɗe zhel jwasaŋ ɗaˌ ye?
10 Kaa̱ pal ɗe maŋ kopti cin jon, suk lip jon suk gini jon.
11 Ilgwe kaa̱ naˌma paḷti wu ci ɓanti, baˌ citi kaˌ dli gi tenkii ni ten koo lu so!
12 A naˌma ngemti gwakaŋ yilkeni jini, ɗe taḳ daˌmaŋ naḳ ami ten ɗe ami mago ani naḳ kii A baˌkaa̱ paḷi byas ilgon so.
13 Kaa̱ yisi ɗe cwo gwe cin wu kaˌ laki, yek a mbi tantu ta ndekii tullaṭ taˌmi gaɓa.
14 Ko ɗe cwo gi wusi tullikii bomti i'e wu, ama mas naˌ naḳ gwisi yek baˌkaa̱ mbulaˌnni sogo yek kaa̱ nge palti tenaŋ so. Ama yek kaa̱ kamaŋ naˌ ang ɗe lop naḳ wule yen shinti gaˌ Nya kaɗe ami, naḳ gwe kaa̱ kan Almasihu Yesu gaa gwas wu.

* **4:6 4:6** *Aba* Naˌ bi Arameya

15 Kaa paḷ hwol tuk i'e ka sa'i gwisi! Ama
yek ningo hwol tuk gwe kaa paḷi na ami
wu ɓal ko? Ten ɗe gem, ka sa'i gwisi wo,
ɗe maŋ paṭ kani go, kaa yilli gwel jwakaŋ
akaa baḷaŋni.
16 Ama yek ningo, a daṃikii wi ɗe yelaŋ
dlanti ten ɗe a dlaṃikii gem ma?
17 Maŋ mbokti ang ten gaɓa shelti lal
jimi, naṃa lamti tlat gaa jwakaŋ, ama
ilgwe nisi ka mbadl go hwa wul ka so.
Ilgwe sa naṃa lamti go yek ɗe taṣ hul dlo
gwakaŋ sukmi, apaa mas mbadl gwakaŋ
pal tensi.
18 Ai mbunaŋ ɗe ta mbalaŋ paḷ ilgwe sa
paḷi wu, ɗe hal kume ilgwe nit ka mbadl
go hwaɓi ka wu. Ama taṣ dloti ko agasi,
ba ɗe we se gasi gwe ani sukkii wu so.
19 Mil ji lami jini, gaŋ kaɗe bomti na lop
gwe a tla tenkii wu naḳ wule kili gwe ni
ten gahwulaŋ na cicit zaṭ yen wu. A ba
ngusi tlat bomti gaṃi, hal se a yen Yesu ka
daṃti gwakaŋ.
20 Ayya, wule ba naŋ sukkii ninge ta
balli yal gini, bi gwakaŋ nima hwotti gi i'e.

Gaɓa ten Hajara suk Saratu

21 Hwini nini, kii ɗe ka na lamti kopti
mbaṭ gaɓa ga Musa wu, kaa yisaŋ ilgwe
mbaṭi dlaṃ wu sa?
22 Naḳ ɗe ni ga lishi ɗe, mil maani ɗe
lop ni Ibirahim ɗa, yeni gon wo tumal kili
zhel, a gon wo tumal kili gwe ba zhel ka
sowu.
23 Yeni gwe sa zaṭ tumal kili zhel go sa
zaṭi naḳ kangwe asa wut mil wu. Ama
yeni gwe sa zaṭ tumal kili gwe ba zhel ka
sowu go ti wo sa zaṭ tu ten bi alkawol gwe
Nya paḷi Ibirahim wu.
24 Wul jimi wo sa cingaḷ gaɓa dani, ten
ɗe modli jimi wo sa naṃa mbokti ang ten
dlaḷlaṭ gaɓa ɗe lop. Hajara kaɗe ana ga
zhel taŋi naḳ dlaḷlaṭ gaɓe gwe sa paḷi ten
tlandaḷ Sinai wu.
25 Ningo Hajara kaŋ sa cingaḷti ɗe
tlandaḷ Sinai ka atl ga Arabiya. Tik ni naḳ
baŋ Wurshelima naḳ ningaŋ, naḳ ɗe na ti
na mil jwasi mas sa naṃa daṃti zhel wu.
26 Ama Wurshelima gwe ni nya go ti wo
zhel ka so, a tik ɗe ana gaŋaŋ.
27 Ten naḳ gwisi kaŋ sa lishi ɗe,
<<Paḷ hwol tuki, ki ndokla,
kii ɗe baḳa wut mil sowu,
lak icin, kul ten paḷti hwol tuki,
ki ɗe ka yis cit tuk zaṭ yen sowu.
Ten ɗe mil ji kili gwe kos gwas catti ka go
sa wonti
sa wonti man mil ji kili gwe kos gwas
yi sukti wu.>>
28 Ningo yilkeni jini, kii wo kaa ɓal ɗe
mil ji Nya tumal alkawoli naḳ kangwe
Ishiyaku ni wu.
29 Ka sa'i gwisi wo yek yen gwe sa zaṭ
naḳ kangwe asa wut mil wu ci dlelngap-
can yen gwe sa zaṭ tumal iko ga Shishi ga
Nya wu. Nu kaŋ ni pak hal nin.
30 Ama ni ga lishi ka gaɓa ga ɗe, <<Mbol
zhel kili wu suk yen gwasi, ten ɗe yen ga
zhel kilisi a mbi gado suk yen ga kili gwe
ba zhel ka sowu so.>>
31 Naḳ gwisi ka laki yilkeni jini, mi wo
mil ji kili zhel ka so, ama mil ji kili gwe ba
zhel ka sowu.

5

Mbit gaa tumal Almasihu

1 Almasihu laki yek ma mbi gaa gaŋaŋ
ten ɗe ba malgon po ngapaŋni so. Ten
naḳ gwisi kaŋ, se taḳ dlaḷaŋ na ndaḷti, baḳ
baḷaŋ gaa gwakaŋ akaa po paḷ wul ɗe zhel
so.
2 Bo kumaŋni nini i'e! Ami Bulus, amik
ka hwikii gaɓa ge, ɗe kume sa saḷkii ten ɗe
taḳ mbi kantidli mal Nya ka go, Almasihu
nikii zikii ang na ilgon so.
3 Amik ɓa po hwikii wu ɗa ɗa, ɗe hal
kaa naṃa lamti taḳ mbi kantidli mal Nya
tumal saḷti go, to, nikii ngetli taḳ koɓaŋ
mas mbaṭ gaɓa ga Musa.
4 Kii ɗe kaa naṃa lamti taḳ daṃaŋ ɗe
maŋ laṣhi byas wul gaa mal Nya tumal
kopti mbaṭ gaɓa ga Musa go, kaa yil ɗaka
kopti ga Almasihu ka wi. A kaa nge alheri
ga Nya wi pak.
5 Ama tumal Shishi ga Nya suk tumal
ngaṣti tenti kaŋ ma naṃa ɓatti, suk zaṭ
mbadl gaŋaŋ ten mbit paḷti wul ndakce ga
Nya.
6 Ten ɗe kume ma naŋ ɗe mbalaŋ ji
Almasihu Yesu go, na taṣ saḷaŋni, na baṣ
saḷaŋni so mas ni ten bi ilgon so. Ilgwe
hwotaŋni go yek ɗe ngaṣti ten Yesu gwe
asa yisi tumal lamti yilkeni wu.

7 Tek go kaa naŋma yemti hwa lalsi. To,
wok tlekii cina yek ta lakkii ten zakti kopti
gaɓa gem wo?
8 Wundal ga shelti gami ɗe sa shelkii go,
sut mal Nya ɗe ta mbekii wu kaŋ yil so.
9 Nak kangwe asa wule, <<Njet yis kaɗe
maŋ lakti ga bal apti palti burodi ten
toti.>>
10 Mas na nak gwisi gahwulaŋ ndali
nakii. Damti ganaŋ sukkii ka palti wul ga
Bagaa ka laki yek gahwulaŋ ndali nakii,
ten ɗe kaa kan gaɓa ga malgon man gi
so. Ama Nya a nol malgwisi ɗe ta naŋma
zhimbalti gwakaŋ wu, ko ta tik ɗe wokko.
11 Yilkeni jini, a wulaŋkii ɗe, bi salti
kaŋ a yima gaɓa dani go, da yek ka laki
asa yima cit dlelngapcan ye? Ai, gaɓa bi
maŋshkaŋ ga Almasihu ten gudal yencin a
daŋmi malgon ɗe wul kotti asaŋ so.
12 Ama lamti gi wo, ta ma jimi ɗe sa nima
zhimbalti gwakaŋ wu pita dlaŋmti gaɓe hal
se sa yilli ndis jwasaŋ ka mas jwasaŋ.
13 Yilkeni jini, kii wo sa mbekii ten ɗe
tak palaŋ daŋmti mbit gaa. Ama paŋ ɗem-
ɗem ba mbit gaa gwakaŋmi lakkii palti byas
wul so, ama ka lal ga palti nak gwisi wo ta
gaŋmi lakkii ten palti wul yilkeni jwakaŋ ka
lamti.
14 Ai mas mbat gaɓa ga Musa wo sa mwe
ka ka gaɓa ɗe naŋm ɗe, <<Lam malgwe ni
njaa sukki wu nak gwe ka lam gaa gwa
wu.>>
15 Ama kume daŋm nak wul me, akaa
ngusi dlanti suk yilkeni jwakaŋ, akaa
ngusi asti yilkeni jwakaŋ, akaa naŋma
ngukti tlu ga yilkeni jwakaŋ go, paŋ ɗem-
ɗem na pat jwakaŋ sogo kaa pak yilkeni
jwakaŋ mas.

Daŋmti tumal Shishi ga Nya

16 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, tak
zakaŋ Shishi ga Nya tas koɓi nakii. Kume
kaa pali nak gwisi go kaa kop ilgwe dli
lami wu so.
17 Ten ɗe ilgwe a dli lami go ba ami wo
suk ilgwe a Shishi ga Nya lami wu so. A
nak gwisi ka pak ilgwe a Shishi ga Nya
lami go ba a mo suk ilgwe a dli lami wu
so, wul ɗe lop jimi wo asa ngusi dlanti suk
yilkeni. Yek laki a bakaa man palti ilgwe
kaa lam palti wu so.
18 Ama kume Shishi ga Nya naŋma kopti
nakii go, to, kaa po yi gaz ga mbat ga gaɓa
ga Musa so.
19 Byas pat ga dli wo, ga hwundali kaŋ ni
so. Yek ɗe pat suk kili gwe ba gwa ka sowu,
suk palti byas wul, suk palti wul nsha.
20 Suk ngusti atl gunki, suk ngukti
mbalaŋ, suk nget hwulan ga yilkeni, suk
dlanti, suk dakalti. Suk lilti mbadli, suk
lamti gaa, suk hwulti suk yilka, suk lashi
kopti ji maji cina.
21 suk duu tuk na mbit wul ga yilka,
suk tlatdli, suk motgaa tlat wul suk naa
wundal ji wul jwisi. A nikii ma dalti kaŋg
nak gwe a palikii tet wu, ɗe mas maŋ palti
wundal ji wul jin jo sa mbi Nya boo so.
22 Ama wul jwe a Shishi ga Nya tulli
go sik ɗe, lamti, suk hwol tuki, suk taŋmi
mbadli, suk dlot mbadli, suk kirki, suk
palti hwa wul, suk palti gem,
23 suk mullat gaa atli, suk dopti gaa. Ai,
ba mbat gaɓa gon wuli ɗe ba pal wundal
ji wul jimi so so.
24 A mas mbalaŋ ji Almasihu wo, sa ɓak
palti wul ji dli ka wi suk wonti byas lamti
wul gwas ka wi ten gudal yencin.
25 Nak ɗe ma naŋma daŋmti tumal Shishi
ga Nya wu, ma zakaŋ Shishi ga Nya tas
koɓi na mi ka daŋmti ganaŋ.
26 Baŋ daŋmaŋ ɗe maŋ nalti gaa, suk maŋ
ngot dlanti suk maŋ duu tuk na yilkeni
jinaŋ so.

6

Zi ang yilkeni jwakaŋ

1 Yilkeni jini, kume sa dop malgon ten
palti byas wul wu, kii ɗe Shishi ga Nya
nima kopti na kii go, pallaŋ mali tet ten
tantu na taŋmi yal, ba ɗe na yal mati so.
Ama paŋ ɗem-ɗem na gaa gwakaŋ, ɗe ba
nak gwisi ka sowu kaa nda ka palti byas
wul gwe ta pali wu.
2 Kamaŋ diɓalti ga yilkeni jwakaŋ, na
nak gwisi kaŋ kaa njikaŋ mbat gaɓa ga
Almasihu.
3 Kume gon gwakaŋ daŋm gwa we ilgon
kaɗe ti ama ba ilgon kaɗe ti sogo, mali
naŋma shelti gaa gwasi.
4 Ama ta ko wokko cingal ilgwe ta naŋma
palti wu tas yeni. Kume palti wul gwas ɗe

mbun wu, apaa taˌ paḷ hwol tuk naˌ nali,
ama baṣ cingaḷ gaa gwas ten maḷgon so,
5 taˌ ko wokko kan diɓaḷti gaˌ gaa gwasi.

6 Haŋ taˌ majwe saˌ nisi ma mbokti ang
ten gaɓa gaˌ Almasihu wu paḷi alheri maŋ
lishti gwe nisi ma mbokti ang ten gaɓe wu.

7 Baḳ shelaŋ gaa gwakaŋ so. kaa mani
tlet ɓotlkaŋ Nya kaˌ so. Mas ilgwe mbalaŋ
ɓak go yek kaŋ ta wotli.

8 Ten ɗe maḷgwe ɓak zhin tumal lamti
gaˌ dli gwas go, a lakti ten wotlti maṣhkaŋ.
A kume taˌ ɓak ilgwe Shishi gaˌ Nya lami
wugo, taˌ mbi mbadl gwe baˌ a paki sowu.

9 Ten naḳ gwisi, baŋ nakaŋ naˌ paḷti hwa
wul so, naḳ ɗe hal ɗe sa'i wotlti tul wugo
ma wotlaŋ wul i'e, kume ɗe maˌ celaŋ kaˌ
mbaṭl sowu.

10 Ten naḳ gwisi kaŋ, mas sa'i gwe
maˌ mbi ang paḷti alheri wugo taŋ paḷi
ko wokko, tun naḳ baˌ yilkeni jinaŋ kaˌ
Almasihu so.

Pakti gaɓa gaˌ Bulus

11 Ɓo yenaŋ kiɗit ji bakake lishti jee ɗe a
paḷikii lishti ɗa naˌ ang gi wu.

12 To, majwe saˌ nikii ma ngapti ten ɗe
taˌ saḷkii wu naṃa lamti taṣ mbok ang ten
gaa gwasaŋ ɗe si wo maŋ kirki kaŋ. Ilgwe
laksi ten paḷti naḳ gwisi go yek ɗe, saˌ nima
ɓanti wundaḷ gaˌ bomti gwe sa tla ten bi
maṣhkaŋ gaˌ Yesu ten gudaḷ yencin wu.

13 Ai, ko taˌ majwe saˌ naṃa wulti gwakaŋ
ɗe taˌ saḷkii wu mago saˌ nima kopti mbaṭ
gaɓa gaˌ Musa mas so, ama yek saˌ naṃa
lamti taˌ saḷkii, ten ɗe taṣ man wulti ɗe sik
saḷkii ɗa.

14 Ama ami wo ko njet ba ɓo ngetl naˌ
ilgon so, seko naˌ gudaḷ yencin gwe saˌ
ɓak Bagaa Yesu Almasihu wu. Ten ɗe
maṣhkaŋ gwas ten gudaḷ yencimi kaˌ laki
yek a maṣhi lamti wul ji dii atl ka, yek wul
ji dii atli daṃ ɗe hwuuni a malaŋ pak.

15 Naˌ saḷti, naˌ laṣhi saḷti mas ni ten bi
ilgon so, ama ilgwe ni ɗe ilgon go yek ɗe taˌ
mbalaŋ pal ɗe maḷgwe saˌ paḷti pyali wu.

16 Haŋ taˌ taṃi mbadli, suk yenti gonti
daṃ ɗe gaˌ majwe saˌ naṃa kopti pyal mbaṭ
gaɓa gaŋ wu, suk maŋ Yisiraila ji gem ji
Nya.

17 A cina wo baˌ maḷgon po hwotaŋ naˌ
ilgon so, nak ɗe dudul ji kaˌ dli gi mbok ang
ɗe ami wo zhel gaˌ Yesu kaˌ wu.

18 Haŋ taˌ alheri gaˌ Bagaa gaŋaŋ Yesu
Almasihu daṃ sukkii yilkeni jini. Amin.

Gaɓa gwe Bulus lishi maṇ kopti ji Apisa wu. Yek ɗe lishti gwe ama mbe ɗe Maṇ Apisa

Gabartati

Bulus yen shinti ga botli lish gaɓa ge, ka multi jwe ta ni ga yitle ka a Roma wu. Gon a gin ɗe 60 kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu kaṇ ta paḷ lishti gaṇ. A Bulus laṃ multi i'e a Apisa ɗe nima maṭlti dlaṃti gaɓa maṇ taṃti asaṃi na mekan kaṇ wu,

Gaɓeti

1 Ami Bulus, yen shinti ga botli ga Almasihu Yesu naḳ kangwe Nya lami wu.

A nima lishti gaɓa gaṇ mbalaṇ ji Nya jwe sa ni ka baṇ Apisa*, majwe asa paḷ gem ten kopti ga Yesu Almasihu wu.

2 Haṇ ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaṇaṇ, suk Bagaa Yesu Almasihu daṃ ɗe gwakaṇ.

Albarka ji Shishi ga Nya tumal Almasihu

3 Gem, albarka wo ga Nya Aba ga Bagaa gaṇaṇ Yesu Almasihu kaṇ! Ti ɗe ata balaṇni albarka sut nya tumal Almasihu, ata laki ama mbi mas albarka tumal Shishi gwas pak wu.

4 Naḳ ɗe ta botlaṇni tumal daṃti gaṇaṇ ka Almasihu tun basa ɓo paḷ dii atl so, ten ɗe taṇ daṃaṇ ɗe mbalaṇ maṇ cilti, maṇ lashi byas wul a cina ɗaat ka.

5 Ka lamti gwas kaṇ ta paḷi, yek ta laki ɗe taṇ daṃaṇ ɗe mil jwasi tumal Yesu, ten ɗe naḳ gwisi kaṇ ta lami, a naḳ gwisi ka taṃit ɗa.

6 Ta paḷi nu taṇ tasaṇ alheri gwas maṇ nalti, gwe ta balaṇni ten koo lu tumal Yen gwas gwe ta lamti i'e wu.

7 Tumal Almasihu kaṇ sa ɓatl wul gwe nini gaa wu tumal hwulan gwasi, gwe yek ɗe taasti ga byas wul gaṇaṇ ɗe sa taasi kawu. Sa paḷi naḳ gwisi tumal nalti ga alheri ga Nya,

8 gwe ta balaṇni ɗe ba pakti niɗɗa so wu, suk mas ɓotlkaṇ yisti wul suk yisti gaa ga wul gwe ta balaṇni wu.

9 Yek Nya mbokini ang ten wul jwas jwe ni ga hwudaḷi ka naḳ kangwe ɗe ta lami wu, wul jwe ɗe ta laki ta njikaṇ tumal Almasihu wu.

10 Kume cin gwe ta zi wu tullu go, ta mo wul mas ka Almasihu, na wul jwe ni to nya kawu suk jwe ni ten dii atl wu mas.

11 Nya botlaṇni ka Almasihu taṇ daṃaṇ ɗe mbalaṇ jwasi, ta laki ɗe ta pi naḳ gwisi naḳ ɗe yek ɗe ilgwe ta lam paḷti wu, ai tik ɗe maṇ paḷti wul kangwe taṃit ɗa wu.

12 Nya botlaṇni mi ɗe mik nda zhila zaṭ mbadl ten Almasihu wu, ten ɗe taṇ paḷaṇ daṃti taṣti ga nalti gwasi.

13 A kaa daṃ ɗe mbalaṇ ji Nya wi tumal Almasihu ka sa'i gwe kaa kum gaɓa gem, gwe yek ɗe taṃi gaɓa gwe tullikii kisti wu. Ka sa'i gwe kaa ngaṣkii ten Almasihu wu, Nya lak shaida gwas tenkii ɗe ta daḷikii gaɓa ɗe ta baḷkii Shishi gwas wu.

14 Shishi ga Nyami ka nini ɗe maṇ mbokti ang ten ɗe gem kaṇ, Nya a baḷaṇni ilgwe ta dlaḷli gaɓa gwas dani wu, ilgwe a daṃ ɗe gaṇaṇ ka sa'i gwe Nya kis mbalaṇ jwas wu, ata paḷ mas wul jwisi ten ɗe ta mbalaṇ taṣ nalti gwas ɗa kaṇ.

Bulus ngemi Nya maṇ baṇ Apisa

15 Yek laki, ɗe a kum bi ngaṣti gwakaṇ ten Bagaa Yesu suk kangwe ɗe kaa naṃa lamti ji mas mbalaṇ ji Nya wu,

16 a ba ba zak paḷti hwol tuk na Nya ten bi gwakaṇ so, a ngusi paḷti naḳ gwisi dlip ɗe aɓa ngemkii Nya wu.

17 A naṃa ngemti ga Nya ga Bagaa gaṇaṇ Almasihu Yesu, Buka maṇ nalti taṣ baḷkii Shishi gwasi gwe a lak yisti wullu, a mbok ang ten wul jwe ni ga hwundaḷi kawu ten taḳ yisaṇti i'e ɗa.

18 A ngem Nya ɗe, ta gwel ga mbadl gwakaṇ ɓuli, kangwe ka yis gaami akaa yis wundaḷ ga zaṭ mbadl gwe ta mbekii ɗe taḳ paḷi wu, taḳ yisaṇ wul gwe ni ka nalti ga dlaḷlaṭ gaɓa gwe ta paḷi mbalaṇ jwas wu.

19 Ani nima ngemti Nya, mi ɗe ma ngaṣsaṇni tenti, ten ɗe taṇ yisaṇ ndaḷti ga

* **1:1 1:1** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe *Ka baṇ Apisa* So.

iko gwas ɗe ba a cingaldli sowu, gwe yek nama palti wul ka mi wu. Ndalti ga iko gwisi kaɗe bal iko
20 yek tlil Yesu tot ɗaka mashkan ka, yek zat ka mbuni lu damti ten ang shinti ga Nya to nya ka.
21 Lu gami ɗe Almasihu nima damti go ni nya ɗa mas guu, suk bacina, suk ndalti, suk bagaa, suk mas shin. Ba ɗe ka gin jee tokte so, ama suk gin jwe aya tullu.
22 A Nya zi mas wul a atl ɗati, yek ta lakti ɗe bacina ga wul mas ga motgaa ga kopti.
23 Ka motgaa ga man kopti wo Almasihu wo njikami kan, nak kangwe ti na gaa gwas njikan wul mas wu.

2

Nya balanni mbadl gwe ba a paki so wu ka almasihu

1 Tek go nak ga mashi kan kaa ni nak ɗe kii wo man lashi kumti bi suk man palti byas wul kawu.
2 Ka sa'i gwe kaa yima kopti byas tantu ji dii atl ge wu, ɗe akaa kop byas guu gwe tik ɗe bacina ga to nya ka wu.* Tik ɗe byas mazhe gwe nama cokti ga mbalan ten ɗe bas kumi bi Nya sowu.
3 Tek go mas jinan nu kan ama damanni, ma nanma kopti kapti ga dli ganan, ma nanma kopti ilgwe dli ganan suk mbadl ganan zini wu. Mi mago tek go lilti mbadl ga Nya a susut tenanni nak gwasan wu, nak ɗe palti wul ganan wo ga dli kawu.
4 Ama Nya wo man yenti gonti kan i'e, lamti gwe ata lamanni go man nalti kan.
5 Tun ka sa'i gwe ma yi ga mashi ka ka palti byas wullu yek ta pallani kaami suk Almasihu. Tumal alheri kan kaa mbi kisti.
6 Nya pallani kaami suk Almasihu yek ma mbi lu danti to nya ka tumal Almasihusi.
7 Nya pali nu tas mbok ang ten alheri gwas man nalti gwe ɗe ba a cingal dli sowu ka gini jwe aya tullu. Ta mbokini ang ten alheri gwasi tumal Almasihu Yesu.
8 Alheri ga Nya ka laki yek kaa mbi kisti, ba ɗe we manti palti wul ga gaa gwakan ka so, balti wul ga Nya kan.
9 Palti wul gwakan ka laki so, ba malgon ɓo ngetl so.
10 Mi wo ilgwe Nya pali wu kan, ta palanni ka Almasihu Yesu ten ɗe tan palan hwa wul jwe ta pali tun tek ɗe tan pali wu.

Mi wo ɗe nam kan ka Almasihu

11 Ten nak gwisi kan ɓo damankii, ten kangwe kaa ni tek wu kii ɗe man Yehuda ka so wu, a majwe asa mbe gaa gwasan ɗe si wo sa salsi wu, mbekii ɗe <<man lashi salti.>> (Salti gwasami wo wundali ga dli kan, gwe asa pali na ang ga mbalan wu).
12 Daamankii ɗe ka sa'i gwisi wo, kaa ni suk Almasihu so, basa dlamkii ka man Yisiraila so, kii wo mandaki kan ka dlallat gaɓa alkawol gwe Nya pali wu, a ba zat mbadl ni kii ɗa ga mbit ilgon mal Nya so, a bakaa ni suk Nya ten dii atl gee so.
13 Ama ningo ka Almasihu, kii ɗe tek go ka ni dlenti suk Nya wu, sa talakii tet njaa malti wi tumal hwulan ga Almasihusi.
14 Tik tullini tami mbadli, tik palli man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka sowu ɗe nam. A tik jek sabal gwe hwul dlo ganan wu ka, gwe yek ɗe nget hwulan gwe ni ka dlo ganan wu.
15 Almasihu kan mbat gaɓa ga Musa, suk dalti kang jwasi, suk shele jwas ka ka dli gwasi. Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pal pyal mbalan jwe sa yil tet ka mbalan ɗe lop jwisi wu. Palti nak gwisi ka tulli tami damti ka dlo gwasan.
16 Ta lakan dlo ga mbalan ɗe loɓi suk Nya ten ɗe tas dam ɗe dli ɗe nam. Ta pal gwisi tumal mashkan gwas ten gudal yencin, ta tulli pakti ga nget hwulan gwe ni ka dlo gwasan tek wu.
17 Ta tullikii gaɓa tami mbadli kii ɗe ba man Yehuda ka sowu, kii ɗe kani dlenti suk Nya wu, yek ta pali man Yehuda ɗe sa ni njaa suk Nya wu pak.
18 Tu ten tantu ɗe nam ka Almasihu kan pak loɓi jinan mbi lat mal Nya, tumal Shishi ga gwasi.
19 De nuk go, kii wo mandaki ka po yi so, kii mago mil boo ka ɓali suk mbalan ji Nya. Kii wo mil lubii ji Nya kan.

* **2:2 2:2** byas guu gwe tik bacina ga to nya kawu *Shedan*

20 Sa kinkii ten zhila bii gwe ɗe mil shinti
ji botli suk man dlamti gaɓa ji Nya kin wu,
a Almasihu kaɗe zok ye ka kinti biimi.
21 Kati kan mas kinti biimi mo, tik ɗe
man lakti a biimi tli, hal a pal ɗe punka
man cilti ga Nya.
22 Kii mago kati kan sa nama kinti
gwakan suk naa mbalan, ten ɗe tak daman
ɗe lubii gwe Nya dam giɓi wu, tumal
Shishi gwas man Cilti.

3

Ilgwe Nya zi majwe ba man Yehuda ka sowu

1 Ten nak gwisi, ami Bulus ɗe sa le
ka ten bi ga Almasihu Yesu wu, ten zat
ang gwakan kii majwe ba man Yehuda ka
sowu.
2 A yisi ɗe Kaa kum gaɓa alheri ga Nya
gwe sa balan wu, ten zat ang gwakan.
3 Yek ɗe ilgwe ni ga hwudali ɗe Nya ɓuli
gwel yek ta mboki ang dani wu, nak gwe
a nak lish gaɓa tet dani wu.
4 Kume kaa koɓi ka lishtisi go, kaa yis
gaa ga ilgwe a yisi ten wul ga hwudali ga
Almasihu wu.
5 Ilgwe ɗe tek go mbalan yisi so, ama
ningo Nya mboki ang mil shinti ji botli suk
man dlamti gaɓa ga Nya dani wi tumal
Shishi gwasi.
6 Ilgwe sa hwundali ka go yek ɗe, tumal
gaɓa man tamti majwe ba man Yehuda ka
sowu a mbi wul gado suk man Yehuda,
asa dan nak dli ɗenam, asa mbi ilgon
ka alkawol gwe Nya pali tumal Almasihu
Yesu wu.
7 A pal ɗe zhel ga gaɓa man tamti gan
tumal alheri ga Nya gwe sa balan wu
tumal ndalti gwasi.
8 Ko ɗe amik ɗe nak'eni ka mas mbalan
ji Nya go, ama yek Nya balan alheri ga
talat tami gaɓa ten wul ga Yesu gwe ba
a bodlaldli sowu, ta tale majwe ba man
Yehuda ka sowu.
9 A po dlami mas mbalan kangwe a Nya
pal ilgwe ni ga hwundali kawu, yek ɗe
ilgwe ni ga hwundali tun te ka mal Nya,
gwe tik pal mas wul wu.
10 Lamti gwas wo yek ɗe tas mboki ang
man mulki, suk man iko jwe sa ni dlo
nya ju, ten ɓotlkan yisti wul gwasi tumal
motgaa ga man kopti.
11 Nak gwe Nya laki ɗe ta pi tun tet ten
ndat zhile wu, yek ta pali tumal Almasihu
Yesu Bagaa ganan.
12 Katisi kan tumal ngasti tenti kan ma
mbi ndali gahwulan lat mal Nya bana
ɓanti so.
13 Ten nak gwisi kan a nama ngemti
gwakan ɗe bak celan ka mbadli, ten bomti
gwe a nama tlati ten bi gwakan wu so,
bomti gami ɗe a nama tlati go ten ɗe tak
mbi nalti ɗa kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

14 Ten nak gwisi kan yek a ngus atl a cina
ɗa Buke ka,
15 ti ɗe tik bal shin mas dingi jwe ni to
nya ka, suk jwe ni ten dii atl wu.
16 A ngem ti ɗe ka bal nalti gwasi tas
ndallikii gahwulan tak ndalan ka mbadl
gwakan tumal Shishi gwasi.
17 Ta Almasihu dam ka mbadl gwakan
ɗa, tumal ngasti gwe kaa ngaskii tenti wu.
A nikii ma ngemti Nya nak ɗe ningo kaa
kiɗi wi, yek kaa ndal i'e ka lamti gwe nikii
ɗa wu.
18 Ten ɗe tak yisan gaami suk mbalan ji
Nya, tak yisan nalti ga lamti ga Almasihu,
na altat gwasi, na dlentati gwasi, na tlalti
gwasi, na dluntat ga lamti gwe Almasihu
palini wu.
19 A nikii ma ngemti ɗaɗe tak yisan lamti
ga Almasihu wu, gwe man ngetl ga yisti
wul ga mbalan wu, tak njikaman na mas
njikanti ga Nya.
20 Ningo, han ta nalti dam ɗe ga Nya,
ti ɗe ata pal wul jwe ma dlaman paki
dani sowu, ta palini man kangwe ɗe
ma ngemanti wu, suk man kangwe ama
daamanni dani wu, nak gwe ndalti gwas
nama palti wul kami wu.
21 Han ta nalti dam ɗe ga Nya ka motgaa
ga man kopti suk ka Almasihu Yesu, gin
ten gin ba pakti! Amin.

4

Damti na bi ɗe nam ka Almasihu

1 Ten nak gwisi, ami ɗe ani ga lee ka
ten bi kopti ga Bagaa wu, a nama ngemti
gwakan, tak palan wundal damti gwe ni

ndakce suk nalti ga mbet gwe sa palikii wu.
2 Shitan gaa atli, ta damti gwakan ni ɗem-ɗem, daman ɗe man dlot mbadli, akaa ci cina na dlot mbadl na yilkeni jwakan ka lamti.
3 Dlokamankii tak ngiɓan motgaa gwakan gwe Shishi ga Nya balanni tumal tami mbadl gwe meeni gaa ka lu ɗe nam wu.
4 Dlisi wo ɗe nam kan, a Shishi ɗe nam, nak gwe Nya mbekii tumal zat mbadl ɗe nam wu.
5 Bagaa ganan wo ɗe nam kan, ngasti ten Yesu ɗe nam, a palti baptisma mago ɗe nam.
6 Nya ganan ɗe nam, tik ɗe Buka ganan mas jinan, tik ni nya ɗa ko wokko, a tik nima palti wul ka mi mas jinan, ata ni ka ko wokko.
7 Yek ningo sa bal ko wokko ganan hwa wul wi, nak kangwe a Yesu bali wu.
8 Nak gwe ɗe gaɓa ga Nya dlam wu,
<<De ta to nya go,
ta nde majwe ta dopsi ju cina,
yek ta bal zok wul mbalan jwasi.>>*
9 (Yek ɗe ilgwe dlamti ɗe, <<ta to nya,>> nama mbokti ang dani gwe, ɗe ba nakkan ta yil sut atl sowu?
10 Tisi ɗe ta yil sut ten dii atl go tik po to to nya man mas dlo nya ka, ten ɗe tas njikan nya suk atli.)
11 Almasihu na gaa gwas ka laki yek naami ni ɗe mil shinti ji botli, naami wo man dlamti gaɓa ga Nya, naami wo tas dam ɗe man shele ga gaɓa man tamti, naami wo tas dam ɗe pasto, a naami wo tas dam ɗe man lishti.
12 Ta pali nak gwisi tas lakan mbalan ji Nya tas pal wul gwasi, ten ɗe ta dli ga Almasihu mbi nalti ɗa.
13 Hal se ma daman ɗe nam mas jinan ka ngasti ten Almasihu ganan, ama daman ɗe nam ka yisti ga yen ga Nya, hal ama daman ɗe kiɗi mbalan, ama njikamanni nak kangwe Almasihu ni wu mas.
14 Nak gwisi a laki a bama po daman nak millali so, majwe a yetal zhilu mbokti ang ten wul ga dii atl ge ngusi madlalti daamti ga mbadl gwasan nak kapsi ze wu, a mbalan man ɓotlkan ngusi shelti gwasan asa tesi gazi.
15 Ka lal ga nugo, ma dlami gem yilkeni jinan ka lamti, ama cin cina na nalti ka wul mas, hal ama daman nakti Almasihu, ti ɗe tik ɗe gaa ga dlisi.
16 Tumalti kan kat dlisi ngip yilkeni jwasan tumal tlalki jwe ngiɓi wu, kume ko kati gwik-gwi pal ilgwe zitɗu wu, a lak dlisi ten nalti a ndali ka lamti.

Pyal mbadl ka Almasihu

17 A nikii ma dlamti gaɓa gan yek a kaɓikii dlamti ɗa na shin ga Bagaa ɗe bak po daman nak majwe ba man Yehuda ka sowu so, majwe ɗe daamti gwasan wo ten wul ji ten koo lu kawu.
18 Mbadl jwasan njikan na damshal, a ba mbadl gwe a Nya bali wu nisi ɗa so ten lashi yisti suk lashi kumti bi gwasan.
19 Ko njet nsha po yisi gwel so, sa bal gaa gwasan palti byas wul, asa yitla ngetl ten wul asa ngusi palti mas wul citdaɗe.
20 Ama kii wo nu kan Almasihu mbokikii ang dani ɗe tak pali so.
21 Ka sa i gwe ɗe ka kum gaɓa tenti wu, ka damti gwakan ɗe man kop gwas wo, sa mbokikii ang ten gem gwe ni ka Yesu wu.
22 Sa mboki kii ang wi, ten palti wul nak gwe akaa kul pali tek wu, tusan gus mbalan wu ka, gwe lil wu, ten wul shelti lal jwe ta nama lamti wu,
23 Ten ɗe tak pallan ɗe pyali ka daamti ga mbadl gwakan.
24 Palan pyal damti wudali gwe ni nak ga Nya wu ka gem, suk palti wul jwe ni ndakce na damti ka cilti wu.
25 Kume nuk'wu zakan shelti lali, ta ko wokko dlami gem yelan damti gwasi, nak ɗe mas jinan wo kat dli ji dli ɗe nam kan wu.
26 <<Kume mbadl lilik wugo bak pal byas wul so.>>† Bak zaki a cin nda bii a ka yima lilti mbadl so.
27 A bak balan shedan lu so, ka lilti mbadl gwakan.
28 Malgwe kul pi mukal go bas po pi mukal so, ama tas ngo wul tas pal hwa wul na ang gwasi. Kangwe ta mbi ilgon hal ata zi-ang majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.

* **4:8 4:8** Yen Zab 68:18 † **4:26 4:26** Yen Zab 4:4.

29 Bak zaki ni ta byas gaba yil tet ka bi
jwakan so, ama dlaman gaba gwe a zi-ang
a ndalli gahwulan yilkeni jwakan wu nak
kangwe sa lami wu. Palti nak gwisi a laki
a gaba gwakan zi-ang man kumti jwakan.
30 A bak lili mbadl Shishi ga Nya so, nak
de nati kan Nya paliki lalas tas mbok ang
de kii wo ma jwas kan ten cin kisti wu.
31 Zakan mas yokiti, suk byas mbadli,
suk lilti mbadli, suk ngot bi, suk mas
ngalci.
32 Pali yilkeni jwakan hwa wul, akaa
yen gonti ga yilkeni jwakan, taasan byas
wul jwe yilkeni jwakan palikii wu ka,
nak gwe Nya taasikii gwakan kawu tumal
Almasihu.

5

Damti ka cilti

1 Ten nak gwisi, ka damti gwakan de mil
ji lami ji Nya, palan wul nak gwe a Nya
pali wu.
2 Akaa pal damti gwakan ka lamti nak
gwe de Almasihu lamanni hal yek ta bal
gaa gwas ka lal ganan, de sadaka man
tami wusan ga Nya wu.
3 Bak zakini ta mbi man pat palan ka
dlo gwakan suk man palti wundal wul
citdade gon, sogo man yitlat ngetl ten wul
so. Wudal il jimi te pat ji mbalan ji Nya so.
4 Bak dlaman gaba lashi nsha so, bak
dlaman byas gaba so, bak dlaman gaba
kadlan so, ten de nak gwisi mbun so. Ama
ka lal ga palti nak gwisi wo ngusi palti
hwol tuk na Nya.
5 Tak yisi de gem man pat palan sogo
man palti wundal wul citdade gon, sogo
man yitlat ngetl ten wul (ilgwe ni ndakce
suk kopti gunki wu) a mbi tet ka boo ga
Almasihu suk Nya so.
6 Ba malgon shelkii na gaba shelti lal so,
ten de wundal ga wul jwisi kade man lakti
a lilti mbadl ga Nya nda ten majwe basa
kum bi sowu.
7 Ten nak gwisi kan bak cugaa suksi so.
8 Tek go mi wo damshal kan, ama ningo
mi wo cilti kan ka kopti ga Bagaa, ten nak
gwisi, palan wul nak mil ji cilti.
9 (Nak de cilti kade man tullat ga mas
hwa palti wul, suk palti wul ndakce, suk
gaba ga gem)
10 se tak ngo ilgwe Nya lami wu.
11 Ba ilgon mokii suk palti byas wul ji ka
damshal so, ama ngusisi bulti gal da gaa
ka.
12 Ni de wul nsha ta dlam wundal ji wul
jwe a man lashi kumti bi jwisi pali ka
damshal wu.
13 Ama mas ilgwe sa tulli ka cilti go,
mbalan a man yenti gwasi.
14 Cilti kade man lakti a mbalan man
yenti wul mas. Yek laki yek sa dlam de,
<<Man ndet yembal padal ka,
tlinya daka mashkan ka,
a Almasihu cil tenki.>>
15 Pan dem-dem na kangwe akaa pal
damti gwakan wu, bak palan damti nak
kadlan so, ama palan damti nak man
botlkan.
16 Pal wul na mas ilgwe Nya balki wu,
kangwe mbun de tak pali wu, ten de multi
jin de ma balan gibi go byasi kan.
17 Ten nak gwisi, bak daman de kadlan
so, ama yisan lamti ga Nya.
18 Bak tladli na ze inabi, gwe de a lil
mbalan kawu so, ka lal ga palti nak gwisi
wo njikaman na Shishi ga Nya.
19 Hwi yilkeni jwakan gaba na koo
zabura, suk koo tasti ga Nya, suk koo jwe
Shishi ga Nya lakkii ten wulti wu. Ngusi
wulti Bagaa koo na desti gan-gan ka mbadl
gwakan.
20 Ngusi palti hwol tuk na Nya Buka ten
wul mas ko agasi, ka shin ga Almasihu
Yesu Bagaa ganan.
21 A kaa ngusi balti gaa yilkeni jwakan
ten banti ga Almasihu.

Damti hapti

22 Modli, balan gaa gwakan kos jwakan
ten banti ga Nya.
23 Ten de kos kade bacina ga kili gwasi
nak gwe Almasihu kade bacina ga motgaa
man kopti wu. Motgaa ga man kopti kade
dli ga Almasihu, a Almasihusi kade man
kisti gwasi.
24 Nak gwe a man kopti kop Almasihu
wu, nu kan kii modli ma wu, balan gaa
gwakan kos jwakan ten wul mas.

25 Kii kos wo laman modli jwakan, nak gwe Almasihu lam man kopti yek ta bal gaa gwas ka lal gwas wu.
26 Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pallat ɗe man cilti, tas taasti ka, tumal polti gwe ta polti ka na ze, gwe yek ɗe gaɓa gwas wu.
27 Yesu pali nak gwisi tas taki gaa gwas motgaa ga man kopti na mas mbunti gwasi, ba ɗe na lal ilgon so, ba ɗe na daskan so, sogo zobsi iligon so, ama tas dam na cilti ba ɗe na byas wul so.
28 Nak gwisi kan ta mani lam modli jwasan, nak dli gwasan wu. Ai malgwe lam kili gwas go gaa gwas kan ta lami.
29 Ko ɗe malgon ɓo taba nget ga dli gwas sowu, ama ata bal ilga nguki dlisi ata ketalti i'e nak gwe a Almasihu pali motgaa ga man kopti wu
30 mas jinan wo kat dli ga Almasihu kan.
31 <<Yek laki a mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, asa dam ɗe dli ɗe nam.>>
32 Gaɓa gan go bal wul gwe ni ga hwudali kawu kan, ama ami wo ten Almasihu suk motgaa ga man kopti kan a nama gaɓa.
33 Ama ta mas kos lam kili gwasi nak gwe ata lam gaa gwas wu, a mas kili wo tas bal kos gwas nalti.

6

Damti ga mil suk man zat jwasan

1 Kii mil mbalan, kuman bi ga man zat jwakan ka Bagaa, palti nu ni hwaɓi.
2 Mbat gaɓa ga Musa ga cina suk alkawoli gwas dlam ɗe, <<Bal nalti aba suk ana gwa,
3 ten ɗe tak mbi hwa wul akaa pal tlal multi ten dii atl ɗa.>>*
4 A kii man zati, bak ngwe bi mil jwakan hal a mbadl lilisi so, ama ketalansi akaa nisi ma mbokisi ang ten gaɓa Nya suk dalti kang jwasi.

Zhel suk bagaa jwasan

5 Kii zhel kumi bi bagaa gwakan ji dii atli, akaa balsi nalti i'e akaa ɓantisi na mbadl ɗe nam nak wule Almasihu kan kaa nitma palti.
6 Bak palisi wul ga dalan gwel so, nak ga majwe asa pali wul mbalan ten ɗe ta mbadl tamisi ɗa wu, ama pali nak kangwe ɗe zhel ji Almasihu a pali wu, akaa nama palti ilgwe Nya lami wu ka mbadl gwakan.
7 A kaa nama palti wul gwakan na mbadl ɗe nam, nak wule Bagaa kan kaa nitma palti ba ɗe we mbalan ka so.
8 Kaa yisi ɗe mas hwa ilgwe mbalan pali go ta mbi ɓalti mal Bagaa, na zhel na malgwe ba zhel ka sowu.
9 Kii bagaa mago pali zhel jwakan nak gwisi, bak lakisi ɓanti ka dli so, nak ɗe kaa yisi ɗe Bagaa ɗe nam kani kii ɗa mas jwakan to nya ka, a bata lam mali gon man gon so.

Wul dlanti ji Nya

10 Pakti ga gaɓe wo yek ɗe, tak ndallan gaa gwakan ka Bagaa suk ka ndalti iko gwasi.
11 Yeman mas wul dlanti ji Nya, tak manan dlalti ka mas ɓotlkan ji sheɗan ɗa.
12 Dlanti ganan wo suk mbalan ka so, ama suk guu man iko suk bacina ji dii atl man damshal gan, suk mazhe man ngalci jwe sa ni to nya kawu kan.
13 Ten nak gwisi, yeman mas wul dlanti ji Nya, ten ɗe tak manan dlalti ka byas cin gwisi ɗa, kume kaa pak palti wul mas wugo, akaa ya man dlalti ɗa.
14 Ten nak gwisi, ɓalan mis gwakan ka na gem, yitla ngetl gwakan ka na palti ilgwe ni ndakce.
15 Laki asan gwakan lat dlamti tami gaɓa ga tami mbadli.
16 Kaal ɗa wul jwisi, kaman ngasti ten Nya gwe yek ɗe garkuwa gwakan wu, gwe na nali kan kaa man ɓot ji pas man wutu ji man ngalci wu ka na nali wu.
17 Kinan kulugaa ga galla gwe yek ɗe kisti wu suk bal puka ga Shishi gwe yek ɗe gaɓa ga Nya wu.
18 Panta gaɓa suk Nya ka iko ga Shishi gwasi ka sa'i mas, suk mas wundal ga gaɓa gwe kaa pali suk Nya, suk ngemti wullu, daman na kang gaa, akaa gaɓa suk Nya ten mas mbalan jwasi ko agasi.
19 Ngemini nini Nya pak, tas balan ilgwe ba dlami mbalan dlip ɗe a ɓa gaɓa wu. Ten

* **6:3 6:3** Yen K. M. 5:16

ɗe ta hwi mbalan tami gaɓa gan ɗe ni ga hwudali ka wu, ba ɗe na ɓanti so.
20 Ami wo gwel ga Nya kan ama sa ɓalan
ka wi, gaɓa suk Nya ten bi gini ten ɗe mas
sa'i gwe ba dlam tami gaɓa go ta dlami ba
ɓanti, kangwe mbun ɗe ta dlam wu.

Pakti gaɓa

21 Tikikus yilka ganan ɗe ma lamti man
palti gem ka wul Bagaa wu, a hwikii mas
ilgwe nama pat a ɗe wu, ten ɗe tak yisan
ilgwe ani giɓi wu suk ilgwe a nama palti
wu.
22 Nu ka laki yek a shinti malkii, ten
ɗe tak yisan kangwe mani a ɗe wu, a tas
ndallikii gahwulan ɗa.
23 Yilkeni jini, han ta tami mbadl sut
mal Nya Buka, suk Bagaa ganan Yesu
Almasihu dam ka kii, suk lamti, suk ngasti
ten Nya.
24 Han ta alheri dam ɗe ga mas man
lamti ga Bagaa ganan Yesu Almasihu suk
lamti gwe ba a paki sowu. Amin!

Lishti gaɓa ga Yakubu
Gabatartati

Yakubu kakshe ka gaggaɓi ji Yesu ka lish gaɓa ge, ti wo ɗe naɲ ka kiɗi Kirista ji cina, a bacina kaɗe ti ka motgaa maɲ kopti ji Wurshelima wu. Ka gin ɗe 62 sogo 63 bacina ji maɲ Yehuda jwe bal maɲ daɲti ka bii ngemti Ananus bin Ananus laki yek sa ngeti yek sa lakti na ye hal ta maʃh wu. A ta lish wasike gin ɗe 45-48 Kaal ɗa maʃhkaɲ ga Yesu pak, lishti gaɲi kaɗe lishti gwe daɗe maɲ naa lishti ji pyal dlaɲlaɲ gaɓa ga Nya wu.

1 Ami Yakubu zhel ga Nya suk ga Bagaa Almasihu Yesu, amik lish gaɓa gee. A lishi maɲ boo ga Israila ɗe kutl cet lop ju jwe sa cat ɗaɲka wu, a naɲa gaɓet gwakaɲ ɗa.

Paɲaɲ hwol tuki kume sa cingaɲ ngaʃti ten Nya gwakaɲ wu

2 Yilkeni jini, kume bomti mbikii wonti wu, kamaɲ ɗe wul bal hwol tuki,
3 naɲ ɗe ka yisi ɗe kume sa cingaɲ ngaʃti gwakaɲ ten Nya wu dlot mbadl gwakaɲ a mbaɲldli.
4 Kume tlot mbadl gwakaɲ njikan wu, ka ndaɲ ten ngaʃti ten Nya gwakaɲ a baɲkaa po lami ɗe taʃ mbaɲlikii ilgon dani so.
5 Maɲlgwe lam mbit ɓotlkaɲ yisti wul go taʃ ngem Nya, naɲ ɗe ti wo ata baɲ mas mbalaɲ i'e wu ta bal maɲli.
6 Kume ta ɓa ngemti wu, taʃ zi mbadl ɗe ta baɲlti. Baʃ daamti ɗe ta man paɲlti so so. Maɲlgwe zi mbadl ka lu ɗe naɲ sogo, naɲ kapsi ze gwe a yetaɲ ngusi ballaɲti wu kaɲ ta ni.
7 Wudaɲ ji maju wo, sa mbi ilgon mal Nya Guu so,
8 naɲ ɗe mbadl gwasaɲ cal ɗe lop wu, a baɲta man dlaɲlti ten wul ɗe naɲ sowu.

Maɲ wul ang suk maɲ laʃhi wul

9 Maɲ kopti jwe ni ten bi ilgon sowu taʃ paɲ hwol tuki naɲ ɗe Nya pallaʃi ɗe kiɗi mbalaɲ wu.
10 A majwe wul nisi ɗa wu taʃ paɲ hwol tuk ɗe Nya pallaʃi sut atli, naɲ ɗe na si na wul gwasaɲ sa paki naɲ kangwe a buzha paki wu.
11 A wutu cin laki a me kooni, a buzha loki a koo ka, mas mbunti gwasaɲ wo a gilka. Nu kaɲ maɲ wul ang a paki ten mot wul gwasaɲ.*

Tlat bomti cingaɲlti

12 Maɲlgwe dlo mbadl ka bomti cingaɲlti go ta mbi hwa wul ga Nya, naɲ ɗe Nya a ɓaɲtlti na mbadl gwe ba a paki so, gwe ta dlaɲlli gaɓa gwas dani ɗe ta baɲ majwe lamti wu.
13 Kume sa cingaɲlkii ten paɲlti byas wul go, baɲk wuli ɗe Nya ka cingaɲlkii so, maɲlgon a man cingaɲlti ga Nya so, a ba Nya cingaɲ maɲlgon taʃ paɲ byas wul so.
14 Cingaɲlti ga mbalaɲ wo tet ten byas lamti ga mbadl gwas kaɲ a yilli, a daɲlti hal a lak man ngetl gwasi.
15 Kume mbadl ga mbalaɲ lam byas wul wu, yek ka laki a maɲli paɲ byas wul, a paɲlti byas wul kaɗe maɲ tullaɲ maʃhkaɲ.
16 Yilkeni ji lami jini, ba maɲlgon shelkii so.
17 Mas hwa wul wo sut mal Nya kaɲ ni, ti ɗe ta paɲ cin suk kyatlaɲ suk lip wu. Ti ɗe baɲta ballaɲ naɲk shishi sowu.
18 Ta botlaɲni yek ta baɲaɲni pyal mbadli tumal gaɓa gwas maɲ gem, taɲ daɲaɲ ɗe mbalaɲ jwas ji cina maɲ zok mbadli.

Katti kaɲ suk paɲlti ilgwe gaɓa ga Nya dlaɲm wu

19 Yilkeni ji lami jini, ɓo kumini, kati kaɲ wul ɓaa-ɓaa ama baɲk gaɓa baɲe-baɲe so, a ba mbadl lilikii baɲe-baɲe so,
20 naɲk ɗe a lilti mbadl ga mbalaɲ laki a ba mbalaɲ a daɲm na zok mbadl mal Nya sowu.
21 Nu kaɲwu, zakaɲ palti byas wul suk yokiti, akaa zak nalti gaa, taɲk ngiɓaɲ gaɓa gwe sa ɓak ka mbadl gwakaɲ wu, naɲk ɗe yek laki yek kaa mbi kisti wu.
22 Shelaɲ gaa gwakaɲ so, kumaɲ gaɓa ga Nya akaa paɲ ilgwe dlaɲm wu.

* **1:11 1:11** Yen Ish 40:6-7

23 Mas malgwe kum gaɓa ga Nya yek bata pal ilgwe gaɓe dlam sowu, mali te malgwe yenti ka boka,
24 yek ninge-ninge kangwe ta ni wu masnit ka wu.
25 Ama malgwe kati kan mbat gaɓa ga Nya gwe a kis mbalan ɗaka danti ɗe zhel ga guu mazhe ka yek ta ngusi palti ilgwe mbat gaɓa dlam wu, a ba mbat gaɓa masnit ka sogo ta mbi hwa wul ga Nya ka mas ilgwe ta pali wu.
26 Malgwe daman gwa we ta nama kopti ga Nya ama yek bata man ngipti bi gwas sogo, ta nama shelti gaa gwasi, a kopti Nya gwas wo ten koo lu kan ni.
27 Kopti gwe ni hwaɓi mal Nya go yek ɗe ta mbalan ngip mil jwe man zat mashisi kawu suk modli jwe maani jwasan mash kawu jwe sa nama tlat bomti wu. Majwe basa zaki ta lamti ga wul ji dii atl te ka mbadl gwas sowu.

2

Ba man kopti lam majon asa nge jon so

1 Yilkeni jini, nak ɗe kaa ngaskii ten Almasihu Yesu Bagaa ganan man nalti wu, bak laman majon man jon so.
2 Kum ɗe man wul ang gon tul ka motgaa gwakan na lukal suk muni man wulpi ten mil ang gwasi yek malgwe ba ilgon niɗɗa sowu tuli na gus lukal gwasi.
3 Kume ka bal nalti man wul wu yek ka wulti ɗe, <<Hwa gobdlan kawu dan dani.>> Ama yek malgwe ba ilgon niɗɗa sowu yek ka wulti ɗe, <<Dlal teka,>> sogo <<Dan ka atl a cina ɗaaka.>>
4 Kaa pali nugo, kaa lam malgon man gon sa? Kaa ɓo mbok ang ɗe malgon man gon ka dlo gwakan sa? A kaa ɓo pal byas wul sa?
5 Yilkeni ji lami jini, ɓo katan kan, Nya botl majwe ba ilgon nisi ɗa ten dii atl sowu tas dan ɗe man wul nak ɗe sa ngassi tenti, yek sa kanti ɗe guu ka mbadl gwasan nak gwe ta dlalli gaɓa gwas majwe lamti wu.
6 Ama yek ka mbul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu. Man wuli ka ni kii ma cit dlelngapcan a sik nama talat gwakan dlaboo mal man kisti gaɓa wu sa?
7 Aba sik ɗe man mbulti shin man nalti gwe asa mbekii dani wu sa?
8 Kume kaa kop mbat gaɓa ga Almasihu gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe, <<Laam yelan danti gwa nak gwe ka lam gaa gwa wu,>> ka pali nugo, kaa pal hwa wul.*
9 Ama kume kaa lam majon man jon go kaa pal byas wul, akaa ɗakci mbat gaɓa gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu wi.
10 Nak ɗe malgwe kop mas mbat gaɓa ama yek ta ɗakci ɗe nam go ndakce kan ta ni suk malgwe koɓi so mas wu.
11 Nya gwe wule, <<Bak pi palan so,>> tik wule, <<Bak dlo mbalan so.>> Kume ka pi palan† so ama yek ka dlo mbalan‡ go ka ɗakci mbat gaɓa wi.
12 Mas ilgwe kaa pali, suk ilgwe kaa dlam wu, yisi ɗe gas gon wo a kisikii gaɓa ten mbat gaɓa gwe kiskii ɗaka danti ɗe zhel ga guu mazhe kawu.
13 Nya a nge yenti gonti ga malgwe nge yen gonti ga mbalan wu. Yenti gonti ga Nya wo, man ngetl ga kisti gaɓa gwasi.

Malgwe ngasti ten Nya go ta pal hwa wul

14 Yilkeni jini, kume mbalan wule ta ngasti ten Nya ama yek ba pat gwas mbok ang nu sowu, ngasti gwas wu a kisti so.
15 A kume lukal ni yilka ga mani sogo yilka ga modli gon gwakan ɗa so a ba ilga nguki niɗɗa so,
16 yek gon gwakan wulti ɗe, <<Li ge na tami mbadli, lak hwa wul aka nguk wul i'e,>> ama yek bata balti ilgwe ta lami wu sogo, yek ta pali duk ye?
17 Ngasti ten Nya mago nu kan ni, kume ka ngaski ten Nya ama yek baka pal ilgwe mbalan a yeni asa yisi ɗe ka ngaski tenti sowu, ngasti ten Nya gwa wo ten koo lu kan ni.
18 Malgon a wule, <<Ki wo ka ngaski ten Nya, a ami wo a pal hwa wul.>> Mboki ang ten ngasti ten Nya gwa ɗe a baka pal hwa wul sowu, ami ne go ba mbokik ang ten a ngasti ten Nya gini tumal hwa wul gini.

* **2:8 2:8** Yen Lib 19:18. † **2:11 2:11** Yen Yil 20:14; K. M. 5:18. ‡ **2:11 2:11** Yen Yil 20:13; K. M. 5:17.

19 Ka kan ka mbadl gwa ɗe Nya wo ɗe naṃ kaṇ, naḳ gwisi mbuni, maẓhe mago nuk sa kaami hal na dlaḷi dli.
20 Ki kaḍlaṇ, ka lami ɗe ta mbokik ang ɗe ngaṣti ten Nya baṇa paḷti hwa wul so wo ten koo lu§ kaṇ ni nwa?
21 Daami ɗe Nya yen koli gaṇaṇ Ibirahim ɗe maṇ zok mbadli tumal ilgwe ta paḷi wu ɗe ta taki Nyami Ishaku yen gwas wu.
22 Ka yeni ɗe hwa wul gwe ta paḷi wu mo suk ngaṣti gwas ten Nya, yek ngaṣti gwas njikaṇ tumal paḷti hwa wul gwasi.
23 Yek ilgwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu daṃ ɗe gem, gwe wule, <<Ibirahim ngaṣti ten Nya, yek Nyami yenti ɗe maṇ zok mbadli.>>* Yek laki yek mbalaṇ yen Ibirahim ɗe yelaṇ ga Nya.
24 Ka yeni go paḷti hwa wul ga mbalaṇ sogo ngaṣti kaɗe maṇ lakti ata daṇ ɗe maṇ zok mbadl mal Nya ma? Ngaṣti ten Nya tokte ka so.
25 Kili maṇ kopti maani gon asa mbet ɗe Rahab mago nu kaṇ Nya yenti ɗe maṇ zok mbadli tumal ilgwe ta paḷi wu ɗe ta kan maṇdaḳi ga mil shinti ji Israila ju hal yek ta zaṣi ten zobsi tantu wu.
26 Naḳ gwe ɗe dli gwe mbadl ni giɓi sogo hwuuni kaẉu, nu kaṇ ngaṣti ten Nya gwe ba paḷti hwa wul ni dani sogo hwuuni kaṇ.

3

Ta maṇ kopti mani na bi jwasaṇ

1 Yilkeni jini, baṇ kamaṇ ɗe mas jinaṇ se ma daṃaṇ ɗe majwe a mboki ang mbalaṇ ten gaɓa ga Nya wu so. Majwe asa mboki ang ten gaɓa ga Nya mbalaṇ jo, Nya a bodlaḷsi i'e ɗe ta ɓa kisisi gaɓa wu man naa mbalaṇ.
2 Mas jinaṇ a ma paḷaṇ ilgwe ba yek sowu wonti. A mas maḷgwe dlip ata mani na bi gwas go, hwa mbalaṇ kaṇ, ata man ngipti dli gwas pak.
3 A sa laki zaa kapsi bi taṣ kum bi ɗa, na nali kaṇ asa taḷat ka lu gwe sa lami wu.
4 Ɓo yenaṇ jirgi ze pak, kaksha wul kaṇ, bal yetaḷ kaɗe maṇ jekti. Ama na nak en sada kaṇ a maṇ dlaḳti jirgi taḷe ka lu gwe ta lami wu.
5 Nu kaṇ laḳa ɗe a mbalaṇ gaɓa na nali mago nak eni kaṇ ni ama a dlaṃ kiɗi gaɓa. Ɓo yenaṇ kangwe a nak en wutu man kwelti bal ludaṇ kaẉu.
6 Laḳa mago naḳ wutu kaṇ ni, na nali kaṇ a mbalaṇ dlaṃ byas wul, maṇ lilti ga mas mbadl gwas ka. Laḳa a man lakti ga mbalaṇ ka wutu. Buu wuti kaɗe maṇ cokti gwasi.
7 A mbalaṇ man lakti a wul me mas, suk yadli, suk wuci suk ɓalkaṇ, suk wul ze, asa kumit bi. Asa pal ten ang gwasi.
8 Ama maḷgon a mani na laḳa ga mbalaṇ so. Laḳa wo ba a shuk na paḷti byas wul so, ga njikmi kaṇ ni na byas ikaṇ gwe a man tlot mbalaṇ wu.
9 Na laḳa kaṇ a ma taṣaṇ Bagaa suk Buka gaṇaṇ, a na naḷi kaṇ a ma byalaṇ mbalaṇ, jwe ɗe Nya paḷsi naḳti gaa gwas wu.
10 Na bi gwe a ma taṣaṇ Nya wu kaṇ a ma byalaṇ mbalaṇ. Yilkeni jini, mbun ɗe taṇi nu so.
11 Ɗa nii kaṇ hwa ze suk kudaḷi a yil tot ka shu ɗe naṃ gwi?
12 Yilkeni jini, yandi zaitun a guli ten tlindi tulaṇ, sogo a yandi tulaṇ guli ten tlindi inabi so? A man paṭ nu so. Aba shu gwe a yilli kudaḷ ze wu, a baḷ hwa ze so.

Hwa ɓotlkaṇ yisti wul

13 Maṇ hwa ɓotlkaṇ yisti wul ni ka kii, yek ta yis ilgwe Nya lami gwa? Haṇ taṣ mbok ang ten yisti wul gwasi ten kangwe ata pi wu tumal paḷti wul baṇa nalti gaa so, gwe ɗe a yil tet ka ɓotlkaṇ yisti wul wu.
14 Ama kume bal dakaḷti suk lamti gaa ni ka mbadl jwakaṇ wu, baḳ ɓo ngetl ɗe kaa yis ilgon akaa nge kumti gem so.
15 Wudaḷ ga ɓotlkaṇ gwisi wo sut mal Nya kaṇ ni so, ga maṇ dii atl kaṇ, gwe ɗe a guu maẓhe baḷi wu kaṇ, ga Shishi ga Nya maṇ cilti ka so.
16 Lu gwe dakaḷti suk lamti gaa a ni ɗa go, ka mbi gulsaṭdli suk mas paḷti byas wul.
17 Ama ɓotlkaṇ yisti wul gwe a yil sut mal Nya go, maṇ cilti kaṇ. A laki a mbalaṇ daṇ na taṃi mbadl pak, maṇ mbulti mbalaṇ ka so, aba a lak mbalaṇ ten pallaṭ gaa gwas ɗe ta man naa mbalaṇ so,

§ **2:20 2:20** Ka lishtisi jon ji cina wo sa lishi ɗe *hwuuni*

* **2:23 2:23** Yen L. Z. 15:6.

a yen gonti i'e, a laki a mbalaŋ paḷi hwa wul naa mbalaŋ. A ba a laki a mbalaŋ lam majon man jon so.
18 Majwe daŋ na tami mbadl suk yilkeni jwasaŋ go, sa laki a naa mbalaŋ daŋ na zok mbadli, naḳ ɗe sa zakisi hwa lal wu.

4

Balaŋ gaa jwakaŋ Nya

1 Yek ɗe maŋ lakti dlaḳti gaɓa suk dlanti ka dlo gwakaŋ ye? Lamti mbadl gwakaŋ gwe nima dlanti ka mbadl jwakaŋ wu kasa?
2 Akaa lami ɗe taḳ mbi wul, kume kaa mbi sowu yek laki akaa tlo mbalaŋ. Akaa dakaḷ ɗe maḷgon mbi ilgon wu, akaa ngusi dlanti jwakaŋ ama baḳaa mbi ilgwe kaa lami wu so naḳ ɗe kaa ngem Nya sowu.
3 Akaa ngem wul mal Nya a bata baḷkii so, naḳ ɗe akaa ngemti na byas mbadl wu. A ɗe taḳ kumaŋ tamti mbadl jwakaŋ ɗa ka laki yek kaa ngemti wu.
4 Kii maŋ zakti ga Nya, kaa yisi ɗe kume mbalaŋ lam wul ga dii atl go ɗe naŋ kaŋ ta ni suk maḷgwe nge wul ga Nya wu sa? Mas maḷgwe botl wul ga dii atl go maḷi palli gaa gwas ɗe maŋ nget Nya wi.
5 Kaa daŋaŋ gwa we ten koo lu kaŋ gaɓa ga Nya mbok ang ɗe, Nya wo maŋ dakaḷti kaŋ ten bi ga shishi gwe ta zi ka mbadl jinaŋ gwa?
6 Ama Nya baḷaŋni zok wul i'e. Yek laki yek gaɓe wule,
<<Nya balli tukaal maŋ nalti gaa,
a maḷgwe ngusaḷ gaa gwas atl go a Nya
paḷit alheri.>>*
7 Baḷaŋ gaa jwakaŋ Nya, akaa balli tukaal Guu mazhe, ta aɓikii.
8 Ɗaŋaŋ njaa mal Nya, ta ɗam njaa malkii pak. Ki maŋ paḷti byas wul pol ang gwa ka. Ki ɗe mbadl gwa wo lop-lop kaŋ ni wu, pol mbadl gwa ka.
9 Kulaŋni akaa paḷ duu tuki ten byas wul jwe kaa paḷi wu. Haŋ ta gitlti gwakaŋ pal ɗe kulu, a hwol tuk gwakaŋ pal ɗe duu tuki.
10 Ngusaḷaŋ gaa jwakaŋ atli, Bagaa a tlilkii.
11 Yilkeni jini, baḳ dlaŋaŋ byas gaɓa ten yilkeni jwasaŋ so. Mas maḷgwe dlaŋ byas gaɓa sogo maḷi zi byas wul yilka gwas gaa go, ɗe naŋ kaŋ ni suk ta maḷi dlaŋ byas gaɓa ten mbat gaɓa ga Nya. A kume ka zi byas wul mbat gaɓa ga Nya go, ka naŋa kopti mbat gaɓe so, ama ka naŋa pallat gaa gwa ɗe maŋ kisti gaɓa.
12 Maŋ zat mbat gaɓa suk kisti gaɓa wo ɗe naŋ kaŋ. Tik ɗe maḷgwe mbuk kisti suk lilti ga mbalaŋ kawu. Ama wok ɗe ki ɗe hal ka dlaŋ byas gaɓa ten yilka gwa wo?

Ndaḷaŋ ka ndaḷti ga Nya ba ɗe ka ndaḷti gaa gwakaŋ so

13 Kataŋ kaŋ kii ɗe akaa wuli ɗe, <<Ase sogo ayo go ma li ka baŋ ge suk ga tek gu, ama paḷ gin ɗe naŋ kaḷi, ama wul wul ka, ama mbi wulpi>> wu.
14 Kaa yisaŋ ilgwe a pi ayo gwa? Ten bi yek mbadl jwakaŋ ni pamma ye? Mbadl jwakaŋ wo naḳ sasaḷ kaŋ ni gwe a tuli a zigaa wu.
15 Ka lal ga dlaŋti nugo wuli ɗe, <<Kume Nya Bagaa lami go, ma paḷ ilge suk ge.>>
16 Ama akaa ngusi ɓot ngetl na manti ga gaa gwakaŋ. Paḷti naḳ gwisi wo byas wul kaŋ.
17 Mas maḷgwe yis ilgwe ni mbuni ɗe ta paḷi wu yek bata paḷi sogo, ta paḷ byas wul wi.

5

Gaɓa ten maŋ wul ang jwe asa mbul naa mbalaŋ wu

1 Ɓo kataŋ kaŋ, kii maŋ wul ang, kulaŋni akaa des lee naḳ ɗe Nya a nolkii wu.
2 Wul ang gwakaŋ moki kawi, wuljon ci lukaḷ jwakaŋ kawi.
3 Wulpi gwakaŋ lil kawi. Lilti ga wulpi ka ka mbok ang ten paḷti byas wul jwakaŋ, tlu dli jwakaŋ a kwel ka naḳ ɗe kaa naŋa mot wulpi ka pakti multi wu.
4 Ɓo kataŋ kaŋ, naḳ ɗe ka nge ɓatlti ga majwe wotlikii wul zhin wu. Kulu jwasaŋ mbuki mal Nya Bal Kakshe wi.
5 Kaa daŋ ka tamti ten dii atli, kaa nguki yek kaa tla ilgwe kaa lami wu. Gaa jwakaŋ kaŋ kaa ketaḷi naḳ dabba gwe sa mboshti wu.

* **4:6 4:6** Yen C. G. 3:34

6 Ka lil majwe basa pal byas wul sowu
yek kaa tlosi, ko ɗe sa dlansi sukkii sowu.

Dlot mbadl ka bomti

7 Yilkeni jini, dlo mbadl ten ɓatti palti sut
ga Yesu Bagaa ganan. Ɓo yenan kangwe a
man kolti zhin ɓat not ga ilgwe ta ɓak wu,
tet ka ze lulpi hal ala ga gisi.
8 Kii mago ɓatan palti ga Yesu Bagaa
akaa dlal na ndalti nak ɗe ta ɓal njaa sut
wu.
9 Bak nalaman na yilkeni so, sogo a
kisikii gaɓa dani, nak ɗe man kisti gaɓa ɓal
ten bi dlabii wu.
10 Ɓo yenan kangwe man dlamti gaɓa ga
Nya tla bomti ten dlamti gaɓa ga Bagaa
yek sa dlo mbadl ɗa wu.
11 Ma yisi ɗe majwe dlo mbadl ka tlat
bomti go, man mbit hwa wul kaɗe si. Ɓo
daamankii ten kangwe Ayuba dlo mbadl
wu suk kangwe Guu Nya yillat ɗaka bomti
kawu. Nya wo man yenti gonti suk lamti
mbalan i'e kan.
12 Yilkeni jini, bali ga mas ilgwe a hwikii
go yek ɗe, mo gaɓa na Nya so, ko ta na dlo
nya, ko ta na dii atli ko ta na zobsi ilgon.
Han ta gaɓa gwakan dlal ten <<yii,>> sogo
<<hwowo,>> nuk sogo Nya a nolkii.

Ngemti na ngasti ten Nya

13 Mas malgwe nama tlat bomti a gipkii
go tas ngem Nya. A malgwe nama hwol
tuk go, tas wul koo tasti ga Nya.
14 Malgwe cwo nama cit gwas go, tas
mbe bacina ji motgaa ga man kopti tas
ngemit Nya asa pit mili ka shin ga Bagaa.
15 Ngemti gwe sa pali na ngasti ten Nya
go, a laki a man cwo ndoki, nak ɗe Nya
a ndok man cwoɓi wu. Kume ta pal byas
wul wu, Guu Nya a tasit ka.
16 Kume kaa pal byas wul wu, hwi
yilkeni jwakan akaa ngem Nya ta ndokkii,
nak ɗe ngemti Nya ga man zok mbadl wo
ndali a pal wul wonti wu.
17 Ɓo daamankii ten Iliya, mbalan kaɗe
ti nakmi, ta ngem Nya i'e ɗe ba ze nda so,
yek ba zesi nda ten dii atl so se pal gin ɗe
mekan na lip ɗe mukka.
18 Yek ta po ngem Nyami ɗa ɗa, yek ze
nda sut nya, yek wul te tot ka atli.
19 Yilkeni jini, kume gon gwakan pal na
kaal ten kopti gem yek malgon pallat tet
ten tantu wu,
20 yisi ɗe malgwe laki yek man palti byas
wul ci atl gaa go, ta kisti ɗaka mashkan
kawi, nak ɗe Nya a taasi mali wonti byas
wul gwas kawu.

1 Yohana
Gabartati

Shin ga ana ga Yohana yen shinti ga botli ka kaɗe Salomi, tik ɗe yilka ga Maryam ana ga Yesu (yen Mat 27:56; Mar 16:1; Yoh 19:25). Yohana suk yilkeni jwasi, kaa Yakubu suk Biturus kaɗe mil shinti jwe ni njaa mal Yesu wu. Kaal ɗa lishti takaɾda ɗe mekan jimi wo, Yohana lish gaɓa maɲ taɱti gwe asa mbe na shin gwas wu, a tik ɗe maɩgwe lish Ruya ga Yohana wu pak. Ko ɗe sa dlaɱ shin ga maɩgwe lish wasike ka lishtisi wu, ama yal gaɓa ka lishti jwisi suk ka gaɓa maɲ taɱti tumal Yohana te yal gaɓa ga mbalaɲ ɗe naɱ. A kolsi ji motgaa ga maɲ kopti dlaɱ ɗe yen shinti ga botli Yohana ka lishsi. Ta lish lishti takaɾda ɗe mekan ju ka pakti multi gwasi, ka gin ɗe 85 ta la ɗe 95 Kaal ɗa maʂhkaɲ ga Yesu. Gon a baɲ Apisus ten kaɪ atl ga nak'en Asiya, lu gwe ta maʂhi ata ni kaksha bacina ga maɲ kopti wu, kaɗe lu gwe ta lish wasike kaɩi wu.

Yohana ndaɩli gahwulaɲ mbalaɲ taʂ paɩ zumunta suk Yesu suk yilkeni jwasaɲ na lishti takaɾda gaɲ. Ta daɩisi kan ten bi gaɓa shelti jwe a palli gaɓa ten Yesu, Yen ga Nya ɗe lal wu

Gaɓa gwe a baɩ mbadl gwe ba a paki sowu

1 Ma ni kii ma dlaɱti gaɓa ten maɩgwe ta ni ɗa tet ten lakti zhila ga dii atl wu, tik ɗe maɩgwe ma kum yal gwasi, yek ma yenti na gwel gaɲaɲ wu. Yek ma wutit gwel i'e yek ma taɲti na ang gaɲaɲ, tik ɗe gaɓa ga mbadl gwe ba a paki sowu.

2 Gaɓa ga mbadl gwisi tul ten dii atli, yek ma yenti, yek ma hwi mbalaɲ gaɓa ten daɱti gwasi yek ma dlaɱikii gaɓa ten mbadl gwe ba a paki so gaɱisi. Tek go ta ni to mal Nya Aba ka, yek ta tul mal ni.

3 Ma hwikii ɗe mi wo ma yenti yek ma kumti wi, kangwe ɗe kaa cugaa sukmi wu. A cutgaa gaɲaɲ mi wo suk Abe kaɲ suk yen gwasi Almasihu Yesu.

4 Ma ni kii ma lishti naɻk gaɱi ta hwol tuk gaɲaɲ* njikaɲ ɗa.

Laɪ ka cilti ga Nya

5 Gaɓa gwe ma kumi tet bi ɗatka yek ma hwikii wi wuggu, Nya wo cilti kaɲ, a malti wo daɱshal ni ɗa so ko njet.

6 Kume ma wuli ɗe ma naɱa cutgaa sukti ama ama yima laɪ ka daɱshal go, ma shelaɲ lali a ba ma naɲma daɱti ka gem so.

7 Ama kume ma naɲma laɪ ka cilti naɻk gwe ta ni ka cilti go, ma cugaa suk yilkeni jinaɲ, a hwulan ga Yen gwasi Yesu polini daʂkaɲ ga paɩti byas wul ka mas.†

8 Kume ma wuli ɗe mi wo maɲ paɩti byas wul ka sowu, ma shelaɲ gaa gaɲaɲ a ba gem naɲ gipni so.

9 Kume ma dlaɱi Nya byas wul jinaɲ wu, ti wo maɲ njikaɲti gaɓa gwe ta dlaɱ wu kaɲ a maɲ paɩti gem kaɲ, ta taas byas wul jinaɲ ka, ata polini daʂkaɲ ga laʂhi paɩti gem gaɲaɲ ka mas.

10 Kume ma wuli ɗe mi wo ma paɩaɲ byas wul sogo, ma pallaɲ Nya wi ɗe maɲ shelti lali, a ba gaɓa gwas mbi lu daɱti ka mbadl gaɲaɲ so.

2

1 Mil ji lami jini, a lishikii gaɓa gee kangwe ɗe kaa paɩ byas wul sowu. Ama kume maɩgon paɩ byas wul wu, maɲ gaɓa na Nya Aba ka lal gaɲaɲ nini ɗa, maɩi kaɗe Almasihu Yesu maɲ paɩti wul ndakce.

2 Maʂhkaɲ gwas kaɗe sadaka gwe sa paɩi ta Nya taas daʂkaɲ byas wul jinaɲ ka, a ba mi na ngwenaɲ ka so ama suk byas wul ji mas mbalaɲ ji dii atli.

3 Na nu kaɲ ma mbokaɲ ang ɗe ma yisaɲti, ɗe ma koɓaɲ ilgwe ta hwini ɗe taɲ paɩi wu.

4 Maɩgwe dlaɱ ɗe, <<Ami wo a yis Nya,>> ama bata kop ilgwe ta hwini ni wu sogo, maɩi shel lali a ba gem nit ka mbadl so.

5 Ama maɩgwe kop gaɓa ga Nya go gem, lamti Nya njikaɲ ka mbadl gwas wi. Na nu kaɲ ma yisi ɗe mi wo mbalaɲ jwas kaɲ.

* **1:4 1:4** Ka lishtisi jon wo sa lishi ɗe *gwakaɲ* † **1:7 1:7** Sogo *ko wokko*

6 Mas maḻgwe dlaṃ ɗe ti wo mbalaṇ ga
Nya ka go, ngetli kaṇ taṣ paḻ wundaḻ daṃti
gwe Yesu paḻi wu.
7 Yelaṇ ji lami jini, pyal ilgon kaṇ a nikii
ma lishti gaɓa dani so ama gus wul kaṇ,
ilgwe ɗe tet ten ndat zhila gaɓa gaṇaṇ kaṇ
a hwikii wu. A yek ɗe gus ilgwe kaa kum
gaɓa dani wu.
8 Ama hal ase ilgaṃi yi ɗe pyal wul gwe a
yi kii ma lishti gaɓa wu. Gem kaṇ mbalaṇ
yeni ka daṃti ga Almasihu yek sa po yeni
ka daṃti gwakaṇ wi ɗa, naḵ ɗe daṃshal
naṃa pakti ka, a cilti ga gem nda cilaṭ lu
wu.
9 Maḻgwe wuli ɗe ta nima daṃti ka cilti
ata yima nget hwulan ga maṇ kopti yilka
gwas go, ta yima daṃti ka daṃshal.
10 A maḻgwe lam yilka gwas go ta nima
daṃti ka cilti, a ba ilgwe a lakti ten kotti
asaṇ ka daṃti gwas wu niɗɗa so.
11 A maḻgwe nge hwulan ga yilka gwas
go, ka daṃshal kaṇ ta nima paḻti wul suk
daṃti gwasi. A baṭa yis lu gwe ta nima laṭ
ɗu so naḵ ɗe daṃshali yitlet gwel kawu.
12 Mil ji lami jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe Nya taasikii daṣkaṇ ga byas
wul jwakaṇ ka tumal Yesu wu.
13 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti
zhila ga dii atl kaṇ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa man ngetl ga guu maẓhe
wu.
Mil jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yis Nya Aba wu.
14 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten lakti
zhila ga dii atl kaṇ ta ni wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḵ ɗe kii wo maṇ ndaḻti kaṇ,
a gaɓa ga Nya nima daṃti ka mbadl
gwakaṇ wu,
a kaa man ngetl ga guu maẓhe wu.

Baḵ lamaṇ byas daṃti ga dii atl gee so

15 Baḵ lamaṇ byas daṃti ga dii atl gee,
sogo wul jwe ni giɓi wu so. Maḻgwe lam
byas daṃti ga dii atl gee go, lamti Nya Aba
ni ka mbadl gwas so.
16 Kangwe a mbalaṇ lam wul jwe ni ten
dii atl wuggu, kaptaṭ ɗa dli ga mbalaṇ gwe
a lak mbalaṇ ten paḻti byas wul wu, lamti
paṭ paḻaṇ, suk yenti ga gaa wule ka manaṇ
naa mbalaṇ. Wudaḻ ji wul jwisi wo wul ji
Nya ka so, wundaḻ ji wul jimi wo ji byas
daṃti ga dii atl kaṇ.
17 Byas daṃti ga dii atl gee na kaptaṭ ɗa
dli ga mbalaṇ a paki, ama maḻgwe ata paḻ
ilgwe Nya lami go daṃti gwas a paki so.

Daḻti kaṇg ten maṇ nget hwulan ga Yesu

18 Mil ji lami jini, pakti ga dii atl ɓal
njaa. A naḵ gwe kaa kumi wu maṇ nget
hwulaṇ ga Almasihu ni teɗi, naḵ ninge
mago maṇ nget hwulaṇ ga Almasihu ɓalɗa
wonti. Nuk laki yek ma yisi ɗe pakti ga dii
atl gee ka ɓali.
19 Tet ka mi kaṇ maṇ nget hwulaṇ ga
Almasihusi ni, ama si wo yilkeni jinaṇ ji
gem ka so. Yilkeni jinaṇ kani ɗe si go sa
daṃ sukmi. Ama yek zaṭgaa ɗe sa zigaa
wu mbok ang ɗe si wo yilkeni jinaṇ ka so.
20 Ama kii wo Maṇ Cilti ka botlkii yek
kaa yis gem mas jwakaṇ.
21 Laṣhi yisti gem jwakaṇ ka laki yek a
lishikii gaɓa so ama yisti gemi ɗe ka yisi
ka laki. A ka gem wo ba lal a ni ɗa so.
22 Wok ɗe maṇ shelti lali wo? Maḻgwe
dlaṃ ɗe Yesu wo Almasihu ka sowu.
Wudaḻ ga maḻgwisi kaɗe maṇ nget hwulaṇ
ga Yesu, maḻi nge yisti ga Abe suk Yeni pak.
23 Mas maḻgwe nge yisti ga Yeni go, ta yis
Abe so, a maḻgwe wule ta yis Yeni go, ta yis
Abe pak.
24 Nu kawu, ngiɓaṇ gaɓa gwe sa dlaṃikii
ɗe sa nde dlaṃti gaɓa wu. Kume paḻi nu
go, kaa nima daṃti suk Yeni suk Abe pak.
25 A ilgwe ta dlaḻlini gaɓa dani go yek ɗe,
kume ma daṃaṇ sukti wu ma mbi mbadl
gwe ba a paki sowu.
26 A lishikii gaɓa gaṇ ta daḻikii kaṇg ten
maḻwe naṃa lamti gillaṭ jwakaṇ ju.
27 Kii gaa jwakaṇ wo botli gwe Almasihu
paḻikii wu yi kii gaa, a baḵaa po lami ɗe ta
maḻgon mbokikii ang ten ilgon so. Naḵ ɗe
botli gwe ta paḻikii wu mbokikii ang ten
wul mas wu, a botlisi wo ga gem kaṇ ba
ɗe ga lal so, dlaḻaṇ malti naḵ gwe botlisi
mbokikii ang wu.

Mi wo mil ji Nya

28 Nuk go, mil jini, daṃaṇ ka Almasihu,
kangwe ta susut ɗu go ma manaṇ dlaḻti na

ndaḷi gahwulaṇ a baˍ nsha a cinni a cina ɗatkaˍ sowu.
29 Naḳ ɗe kaaˍ yisi ɗe ti wo maṇ paḷti wul ndakce kaẉu, yisi ɗe mas maṇ paḷti wul ndakce mbi zaṭ ɗe yen gaˍ Nya wi.

3

1 Ɓohwe ni kaṇ nalti gaˍ lamti gwe Nya Aba lamaṇ ni wu ni gwi, ɗe hal asaˍ mbe ni ɗe mil jwas wu! A ɗe mil jwasisi kaṇ maṇaṇni. Ilgwe laki baˍ mbalaṇ ji dii atl gee Kamaṇnii sogo yek ɗe mbalaṃi yis Nya so.
2 Yelaṇ ji lami jini, ningo mi wo mil ji Nya kaˍ ɓali, a kangwe ma ya tok daṃaṇ go, maḷgon ɓo yisi so. Naḳ kaṇ maˍ yisi ɗe, kume Yesu susut ɗu, ma palaṇ naḳti amaˍ yenaṇti naḳ gwe taˍ ni wu.
3 Mas majwe zi mbadl gwasaṇ tenti go, saˍ pol daṣkaṇ paḷti byas wul jwasaṇ kaẉi, naḳ gwe Yesu wo daṣkaṇ niɗɗaˍ sowu.
4 Mas maḷgwe paḷ byas wul go maḷi ɗakci mbaṭ gaɓa wi, ɗe gem kaẉo paḷti byas wul wo ɗakcit mbaṭ gaɓa kaṇ.
5 Ama kaaˍ yisi ɗe Yesu tuli taṣ taas byas wul jinaṇ ka. A ti wo baˍ byas wul niɗɗaˍ so.
6 Mas maḷgwe nima daṃti kaˍ Almasihu go baṭa po pita paḷti byas wul so. Maḷgwe yima ta paḷti byas wul go taˍ ɓo yis gaa gaˍ Yesu so a baṭaˍ ɓo yisti so.
7 Mil ji lami jini, baˍ maḷgon gillaḳii so. Maḷgwe a taˍ paḷ wul ndakce go, maṇ zok mbadl kaṇ, naḳ gwe Almasihu wo maṇ zok mbadl kaẉu.
8 A mbalaṇ maṇ paḷti byas wul wo gaˍ guu maẓhe kaṇ, naḳ ɗe guu maẓhe wo tun tet ten ndat zhila gaˍ dii atl kaṇ taˍ nima paḷti byas wul wu. Ilgwe laki yek Yen gaˍ Nya tul go yek ɗe, taṣ jek wul jwe guu maẓhe laki wu ka.
9 Mas majwe ɓal ɗe mil ji Nya go sa po pita paḷti byas wul so, naḳ ɗe wundaḷ gaˍ Nya ni kaṣi, asaˍ ɓal ɗe zaṭi gaˍ Nya wu.
10 Kangwe a maˍ hwul dlo ji mil ji Nya, suk mil ji guu maẓhe wuggu. Mas maḷgwe a taˍ paḷ byas wul go yen gaˍ Nya kaˍ so, a maḷgwe baˍ ta lam yilka gwas so ma go maḷi wo yen gaˍ Nya kaˍ so.

Lamaṇ yilkeni jwakaṇ

11 Gaɓa gwe kaaˍ kumi tet ten ndat zhile wuggu, taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
12 Baḳ paḷi naḳ gwe Kayinu paḷi wu so, ɗe taˍ tlo yilka gwas wu, ti wo gaˍ guu maẓhe kaṇ. A yokit gwas kaˍ laki yek taˍ tloti ama ilgwe yilke paḷi go zok wul kaṇ.
13 Yilkeni jini, baˍ ndekii ɗe wul cit ɓanti so, kume ɗe mbalaṇ ji dii atl gee nge hwulan jwakaṇ wu.
14 Mi wo maˍ ɗakcaṇ maṣhkaṇ wi maˍ ɓalaṇ naˍ mbadl gwe baˍ pakti niɗɗaˍ sowu, naḳ ɗe maˍ lamaṇ yilkeni jinaṇ wu. Maḷgwe lam yilkeni jwas sogo maḷi yima daṃti maṣhkaṇ.
15 Mas maḷgwe nge hwulan gaˍ yilka gwas go taˍ ni ɗe naṃ suk maṇ tlot mbalaṇ, a kaaˍ yisi ɗe maṇ tlot mbalaṇ wo mbadl gwe baˍ a paki sowu niɗɗaˍ so.
16 Kangwe maˍ yisaṇ lamti wuggu, Almasihu Yesu baḷ mbadl gwas kaˍ lal gaṇaṇ. A mi mago mbun ɗe taṇ baḷaṇ gaa jinaṇ kaˍ lal gaˍ yilkeni jinaṇ.
17 Kume wul ang ni maḷgon ɗa, yek taˍ yen yilka maṇ laṣhi wul, ama yek baṭaˍ yen gonti gwas sogo, ɗaˍ ni kaṇ wundaḷ gaˍ maḷgwisi a wule lamti gaˍ Nya ni kaˍ mbadl gwas gwi?
18 Mil ji lami jini, baṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ naˍ bi sogo laḳa so, taṇ lamaṇsi naˍ gem suk paḷti wul jinaṇ.
19 Naḳ gwisi kaɗe kangwe ma yisi ɗe mi wo mbalaṇ ji gem gaˍ Nya kaṇ, a naˍ naḳ gwisi kaṇ ma mbi ndaḷi gahwulaṇ a cina ɗaˍ Yesu ka.
20 A kume mbadl jinaṇ desaṇnii wu, Nya man ngetl gaˍ mbadl jinaṇ, a taˍ yis wul mas.
21 Yelaṇ ji lami jini, kume mbadl jinaṇ desaṇni sowu, ndaḷi gahwulaṇ nini ɗa a cina ɗaˍ Nya ka.
22 A ta baḷaṇni ilgwe maˍ ngemiti wu, naḳ ɗe maˍ paḷaṇ ilgwe taˍ hwini wu suk ilgwe taṃit ɗaˍ wu.
23 Ilgwe taˍ hwini wu kaɗe taṇ ngaṣaṇni ten Yesu, Almasihu Yesu, yek Yesusi po hwini ɗe taṇ lamaṇ yilkeni jinaṇ.
24 Majwe naṃa kopti ilgwe taˍ hwisi go, saˍ nima daṃti sukti ataˍ nima daṃti suksi pak. A kangwe maˍ yisi ɗe taˍ nima daṃti sukmi wuggu, tumal Shishi gwas ɗe taˍ baḷaṇnii wu kaṇ maˍ yisi naḳ gwisi.

4

Cingaḷaŋ shishi mas

1 Yelaŋ ji lami jini, baḳ ndaḳi mas majwe
wule shishi gạ Nya nisi ɗạ wu so, a ma
cingaḷaŋ shishisi taḳ yisi ɗe tet mal Nya
kaŋ ni paa. Paḷi naḳ gwisi naḳ ɗe majwe
asạ shel lal ɗe si wo maŋ dlaṃti gaɓa ga
Nya kaɗe si wu, ɓalɗa wonti ten dii atli wu.
2 Kangwe kaa yis Shishi gạ Nya wuggu,
mas maḷgwe wuli ɗe Almasihu Yesu tul
naꞏ dli gạ mbalaŋ wu, wundaḷ gạ maḷ
gwisi wo Shishi gạ Nya ni kạ ti.
3 Ama mas maḷgwe wule Yesu tul naꞏ dli
gạ mbalaŋ sowu, wundaḷ gạ maḷ go Shishi
gạ Nya ni kạ ti so. Shishi nget hwulaŋ gạ
Yesu kaŋ, shishi gwe sạ hwikii ɗe aya tul
wu. A naḳ ninge go ɓalɗa ten dii atli.
4 Mil ji lami, kii wo mbalaŋ ji Nya kaŋ
akaạ man ngetl ji maju wi, naḳ ɗe maḷgwe
ni gipkii wu man ngetl gạ maḷgwe ni ka
mbalaŋ ji dii atl gee wu.
5 Si wo mbalaŋ ji dii atl kaŋ yek laki asạ
yen wul naꞏ gwel yenti wul ji maŋ dii atli,
a maŋ dii atli katisi kaŋg.
6 Mi wo mbalaŋ ji Nya kaŋ, a majwe
yisti wu katini kaŋg, ama mas maḷgwe ba
gwas kạ sowu baṭa katini kaŋg so. Naꞏ nu
kaŋ ma yisaŋ majwe Shishi gem gạ Nya ni
kaṣi tet kạ majwe shishi gạ gillaṭ mbalaŋ
ni kaṣi wu.

Kangwe Nya lam mbalaŋ wu

7 Yelaŋ ji lami jini, maꞏ lamaŋ yilkeni
jinaŋ. Lamti wo sut mal Nya kaŋ ni. Mas
majwe lam yilkeni jwasaŋ go saꞏ ɓal ɗe mil
ji Nya, asạ yisti wi.
8 Mas majwe lam yilkeni jwasaŋ sogo saꞏ
yis Nya so, naḳ ɗe Nya wo lamti kaɗe ti wu.
9 Kangwe Nya mbok ang ten wundaḷ gạ
lamti gwas kạ dlo gaŋaŋ wuggu. Taꞏ lak
Yen ɗe naṃ gwe niɗɗạ wu sut ten dii atli,
kangwe mbalaŋ a mbi mbadl gwe baꞏ a
paki so tumalti wu.
10 Kangwe lamti gạ gem ni wuggu. Baꞏ ɗe
mik lamaŋ Nya so, ama tik lamaŋni yek ta
lak Yen gwas sut ten dii atl ɗe sadaka gạ
taasti daṣkaŋ paḷti byas wul jinaŋ ka.
11 Yelaŋ jini, naḳ ɗe Nya lamaŋ i'e nu wu,
ngetli kaŋ maꞏ lamaŋ yilkeni jinaŋ.
12 Maḷgon ɓo taɓa yenti gaꞏ Nya so ama
kume maꞏ lamaŋ yilkeni jinaŋ go, taꞏ ni kaꞏ
mbadl gaŋaŋ a lamti gwas njikaŋ kaꞏ mi wi.

Kangwe a Nya daṃ kaꞏ mbalaŋ wu

13 Naꞏ nu kaŋ maꞏ yisi ɗe maꞏ nima daṃti
suk Nya ataꞏ ni ten mbadl jinaŋ, naḳ ɗe taꞏ
baḷaŋnii Shishi gwasi taṣ daṃ sukmi wu.
14 A maꞏ yeni wi yek maꞏ dlaṃi mbalaŋ
gaɓa dani ɗe, Nya Aba lak Yen gwasi taṣ
daṃ ɗe maŋ kisti gaꞏ mbalaŋ ji dii atli.
15 Mas maḷgwe kan Yesu ɗe Yen gạ Nya
go, Nya ni kaꞏ mbadl gaꞏ maḷi a maḷi nima
daṃti sukti pak.
16 Nuk laki yek maꞏ yisi ɗe Nya lamaŋni
yek maꞏ ngaṣaŋ ten lamti gwisisi.
Nya wo lamti kaŋ. Mas maḷgwe nima
daṃti naꞏ lamti gạ yilkeni jwas go maḷi
nima daṃti suk Nya, a Nya ni kaꞏ mbadl
gạ maḷi.
17 Kume lamti njikaŋ kaꞏ dlo gaŋaŋ
wugo, ma mbi ndaḷi gahwulaŋ ten cin gwe
Nya a kisi gaɓa mbalaŋ mas wu, naḳ ɗe maꞏ
naṃma daṃti ten dii atli naḳ kangwe Yesu
daṃ wu.
18 Wudaḷ gạ lamti gaṃi wo ɓanti ni giɓi
so. Lamti gạ gem wo a mbol ɓanti ka, naḳ
ɗe mbalaŋ maŋ ɓanti wo nolti gaꞏ Nya kaŋ
ataꞏ ɓantit wu. Nuk laki a baꞏ maŋ ɓanti a
njikaŋ dli naꞏ lamti gạ gem so.
19 Ama maꞏ naṃma lamti gạ yilkeni jinaŋ
naḳ ɗe Nya kaꞏ lak zhila lamti gạ mbalaŋ
wu.
20 Kume maḷgon wule, <<A lam Nya,>>
ama yek taꞏ naṃa nget hwulan gạ yilka
gwas go, maŋ shelti lal kaɗe maḷi. Maḷgwe
nge hwulan gạ yilka gwas ɗe taꞏ naṃa yenti
gwas wu, a man lamti Nya ɗe taꞏ ɓo yenti
so gwa?
21 Ilgwe Nya hwini go yek ɗe, mas
maḷgwe lamti go ngetli kaŋ taṣ lam yilkeni
jwas pak.

5

Ngaṣti ten Yen gaꞏ Nya

1 Mas majwe baḷ gem naꞏ Yesu ɗe Al-
masihu go saꞏ ɓal ɗe mil ji Nya, a mas
majwe lam Nya Aba go saꞏ lam Yen gwas
pak.

* **4:2 4:2** Sogoka

2 Kangwe ma mbokaŋ ang ɗe maˌ lamaŋ
mil ji Nya wuggu, ɗe maˌ lamaŋ Nyami yek
maˌ koɓaŋ ilgwe taˌ hwini wu.
3 Kangwe lamti Nya ni wuggu, taˌ
mbalaŋ paḷ ilgwe taˌ dlaˌm ɗe taṣ paḷi wu.
A ilgwisi wo baˌ maŋ bomti kaˌ so,
4 naḳ ɗe mas majwe ni ɗe mil ji Nya go,
saˌ man ngetl gaˌ byas daˌmti gaˌ dii atl ge
wu. Naḳ gwisi kaɗe kangwe maˌ manaŋ
ngetl gaˌ byas daˌmti gaˌ dii atl gee, tumal
ngaṣti tenti wu.
5 Kaaˌ wok ɗe majwe saˌ man ngetl gaˌ
byas daˌmti gaˌ dii atl ge go? Majwe baḷ gem
naˌ Yesu ɗe Yen gaˌ Nya wu naˌ ngusaŋ kaŋ.

Dlaˌmti gaɓa ten Yen gaˌ Nya

6 Saˌ mbok ang ten Yesu Almasihu ɗe
Yen gaˌ Nya tumal ze baptisma suk hwulan
gwas ɗe shot ɗe sa tlot ten gudaḷ yencin
wu. Abaˌ tumal ze baptisma gwas tokte kaˌ
so, ama naˌ ze baptisma suk hwulaŋ gwas
ɗe shot ɗu. Shishi gaˌ Nya kaɗe maŋ dlaˌmti
nu, naḳ ɗe Shishi wo maŋ dlaˌmti gem kaɗe
ti wu.
7 De mekami kaɗe maŋ dlaˌmti gaɓe,
8 naˌ Shishi gaˌ Nya suk ze baptisma suk
hwulan, a ɗe mekami dlaˌm gaɓa ɗe naˌm
mas jwasaŋ.
9 Kume dlaˌmti gaɓa gaˌ mbalaŋ kaŋ maˌ
kamaŋ go dlaˌmti gaɓa gaˌ Nya ndaḷ mani,
a dlaˌmti gaɓa gwe taˌ paḷi ten Yen gwas wu
kaɗe gwisi.
10 Maḷgwe baḷ gem naˌ Yen gaˌ Nya go
dlaˌmti gaɓa gaˌmi nit kaˌ mbadli. A maḷgwe
baḷ gem naˌ Nya sogo maḷi pallaṭ ɗe maŋ
shelti lal wi, naḳ ɗe taˌ baḷ gem naˌ dlaˌmti
gaɓa gwe taˌ paḷi ten Yen gwas wu sowu.
11 A dlaˌmti gaɓe wo yek ɗe, Nya baḷaŋnii
mbadl gwe baˌ a paki sowu, a maˌ mbi
mbadlisi tumal Yen gwasi.
12 Maḷgwe Yen gaˌ Nya nit ɗa go mbadl
gwe baˌ a paki sowu niɗɗa, a maḷgwe Yeni
niɗɗaˌ sowu mbadl gwe baˌ a paki sowu
niɗɗaˌ so.

Pakti gaɓa

13 A lishikii wul jee kii ɗe kaaˌ ngaṣti ten
Yen gaˌ Nya wu, kangwe ka yisi ɗe mbadl
gwe baˌ a paki sowu ni kii ɗaˌ wu.
14 Gwisi kaɗe ndaḷi gahwulaŋ gaŋaŋ ten
dlaḷti a cina ɗaˌ Nya ka, ɗe ta kumaŋnii,
kume maˌ ngemaŋ wul kangwe taˌ lami wu.
15 Naḳ ɗe maˌ yisi ɗe Nya a kumaŋnii ten
wul jwe maˌ ngemi wu, maˌ yisi ɗe maˌ mbi
wul jwe maˌ ngemiti wu.
16 Kume gon gwakaŋ yen yilka gwas
ten paḷti byas wul gwe ɗe a lak maḷi ten
maṣhkaŋ sowu, taṣ ngem Nya taṣ baḷ maḷi
pyal mbadli. A naˌma gaɓa ten majwe paḷti
byas wul jwasaŋ a taḷasi kaaˌ maṣhkaŋ
sowu. Paḷti byas wul gwe a lak mbalaŋ
ten maṣhkaŋ wu ni ɗa. Wudaḷi gwisi kaŋ
a naˌma wulti ɗe taṣ ngem Nya dani so.
17 Mas ilgwe paḷi naḳ gwe mbun ɗe taˌ
paḷi sowu byas wul kaŋ, ama wundaḷ gaˌ
byas wul gwe baˌ lak mbalaŋ ten maṣhkaŋ
sowu ni ɗa.
18 Maˌ yisi ɗe mil ji Nya wo baṣa pita paḷti
byas wul so, a Yen gaˌ Nya ngipsi kaˌ ang
gwasi, a baˌ guu maẓhe a manisi paḷti ilgon
so.
19 Maˌ yisi ɗe mi wo mil ji Nya kaŋ, a maˌ
yisi ɗe naa mbalaŋ ji dii atl mas ni ang ɗaˌ
guu maẓhe ka.
20 A maˌ yisi ɗaɗe Yen gaˌ Nya tuli yek taˌ
baḷaŋnii mbotlkaŋ yisti wul, kangwe ma
yisaŋ Nya gaˌ gem. A maˌ daˌmaŋ sukti ti ɗe
gem wu, a maˌ daˌmaŋ suk Almasihu Yesu
Yen gwasi. Tik ɗe Nya gaˌ gem suk maŋ
baḷti mbadl gwe baˌ a paki sowu.
21 Mil ji lami jini, nge paḷti wul ji gunki,
wul jwe a mbalaŋ kansi ɗe Nya wu.